INFORMATIEF DOCUMENT BIJ HET BESLUIT VAN 23 MAART 2014 VAN DE VLAAMSE REGERING TOT AANWIJZING MET TOEPASSING VAN DE HABITATRICHTLIJN VAN DE SPECIALE BESCHERMINGSZONE ‘BE2100026 VALLEIGEBIED VAN DE KLEINE NETE MET BRONGEBIEDEN, MOERASSEN EN HEIDEN’ EN TOT DEFINITIEVE VASTSTELLING VOOR DIE ZONE EN VOOR DE MET TOEPASSING VAN DE VOGELRICHTLIJN AANGEWEZEN SPECIALE BESCHERMINGSZONES ‘BE2100424 DE ZEGGE’ EN ‘BE2101639 DE RONDE PUT’ VAN DE BIJBEHORENDE INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

Ter informatie voor de lezer en gebruiker van dit rapport

Dit rapport is het rapport, opgemaakt door het Agentschap voor Natuur en Bos, dat de onderbouwing bevat van en de basis vormde voor de eerste principiële beslissing van de Vlaamse regering over de specifieke instandhoudingsdoelstellingen.

Na deze eerste principiële goedkeuring en na afwerking van alle rapporten werd een optimalisatie-oefening gehouden op Vlaamse schaal (kalibratie-oefening). Naar aanleiding hiervan werden de instandhoudingsdoelen en prioritaire inspanningen voor alle rapporten geoptimaliseerd. De instandhoudingsdoelen en prioritaire inspanningen in hoofdstuk 8 van dit rapport zijn dus niet meer van toepassing. Ook de in voorgaande hoofdstukken opgenomen onderbouwing van de instandhoudingsdoelen en prioritaire inspanningen is hierdoor niet meer actueel ten opzichte van de definitief goedgekeurde instandhoudingsdoelen en prioritaire inspanningen.

We wijzen er dan ook op dat dit rapport aanzien moet worden als informatief document. De definitieve goedkeuring van de instandhoudingsdoelen en prioritaire inspanningen gebeurde op 23 maart 2014. Enkel dit besluit van de Vlaamse regering tot definitieve goedkeuring van de instandhoudingsdoelstellingen d.d. 23 maart 2014 heeft juridische kracht.

De definitief goedgekeurde instandhoudingsdoelen en prioritaire inspanningen zijn raadpleegbaar op de website www.natura2000.vlaanderen.be.

RAPPORT 34

Instandhoudingsdoelstellingen voor speciale beschermingszones

BE2100026 Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden

BE2100424 De Zegge

BE2101639 De Ronde Put

Documentinformatie	S-IHD-rapport 34 – ontwerprapport
Statuut van het rapport	Voorliggend rapport is het ontwerprapport dat is opgemaakt door het Agentschap voor Natuur en Bos om voorgelegd te worden aan de Vlaamse Regering
Auteur	AGENTSCHAP VOOR NATUUR EN BOS
Documentnummer	02 10 02 02 120213
Datum	13/02/2012

INFORMATIEF DOCUMENT

Technische fiche

De technische fiche bevat de Europees te beschermen habitats en soorten, waarvoor in dit rapport instandhoudingsdoelstellingen worden opgesteld. Dit zijn de habitats en soorten die besproken worden in hoofdstuk 8 van dit rapport en die vallen onder minimum één van onderstaande voorwaarden:

-De habitat of soort werd aangemeld bij de voordracht van het gebied als Speciale Beschermingszone

-De habitat of soort komt voor in het gebied, ongeacht of het werd aangemeld

-De habitat of soort werd door de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen aan het gebied gekoppeld

In uitzonderlijke gevallen kan voor een habitat of soort die aan minimum één van deze voorwaarden voldoet toch beslist worden geen instandhoudingsdoelstellingen op te maken. Deze wordt niet in de technische fiche opgenomen. In voorkomend geval wordt dit in het rapport gemotiveerd.

SBZ-H	BE2100026	
	Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden	
SBZ-V	BE2100424	
	De Zegge	
	BE2101639	
	De Ronde Put	
Provincies	Antwerpen en Limburg	
Gemeenten	Arendonk, Dessel, Geel, Grobbendonk, Herentals, Kasterlee, Lier, Lommel, Mol, Nijlen, Olen, Ranst, Retie, Vorselaar en Zandhoven.	
Habitattypes Bijlage I	1130	Estuaria
	2310	Psammofiele heide met Calluna- en Genista-soorten
	2330	Open grasland met Corynephorus- en Agrostissoorten op landduinen
	3130	Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de Littorelletalia uniflora en/of de Isoëto-Nanojuncetea
	3140	Kalkhoudende oligo- mesotrofe wateren met benthische vegetaties van Chara
	3150	Van nature eutrofe meren met vegetaties van het type Magnopotamion of Hydrocharition
	3160	Dystrofe natuurlijke poelen en meren
	3260	Submontane en laaglandrivieren met vegetaties behorend tot het Ranunculion fluitans en het Callitricho-Batrachion
	4010	Noord-Atlantische vochtige heide met Erica tetralix
	4030	Droge Europese heide
	6230 *	Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)
	6410	Grasland met Molinia op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (EU-Molinion)
	6430	Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones
	6510	Laaggelegen schraal hooiland (Alopecurus pratensis, Sanguisorba offficinalis)
	7110 */7120	Actief hoogveen/Aangetast hoogveen waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is
	7140	Overgangs- en trilveen
	7150	Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het Rhynchosporion

INFORMATIEF DOCUMENT

	7210 *	Kalkhoudende moerassen met Cladium mariscus en soorten van het Caricion davallianae
	7230	Alkalisch laagveen
	9120	Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei (Quercion robori-petraeae of Ilici-Fagenion)
	9190	Oude zuurminnende eikenbossen met Quercus robur op zandvlakten
	91E0 *	Alluviale bossen met Alnus glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)

Soorten Bijlage II	Ingekorven vleermuis – Myotis emarginatus Beekprik - Lampetra planeri Rivierprik - Lampetra fluviatilis Fint - Alosa fallax fallax Kleine modderkruiper - Cobitis taenia Rivierdonderpad - Cottus gobio Bittervoorn - Rhodeus sericeus amarus Gevlekte witsnuitlibel - Leucorrhinia pectoralis Spaanse vlag – Callimorpha quadripunctaria Drijvende waterweegbree - Luronium natans Groenknolorchis - Liparis loeselii
Soorten Bijlage III	Brandts vleermuis/Gewone baardvleermuis – Myotis brandtii/Myotis mystacinus Franjestaart – Myotis nattereri Gewone grootoorvleermuis/Grijze grootoorvleermuis – Plecotus auritus/Plecotus austriacus Ingekorven vleermuis – Myotis emarginatus Laatvlieger - Eptesicus serotinus Ruige dwergvleermuis / Gewone dwergvleermuis / Kleine dwergvleermuis - Pipistrellus species Rosse vleermuis - Nyctalus noctula Gladde slang – Coronella austriaca Heikikker - Rana arvalis Poelkikker - Rana lessonae Rugstreeppad – Bufo calamita Gevlekte witsnuitlibel - Leucorrhinia pectoralis-

- * = Europees prioritair habitattype

SBZ-V	BE2100424
	De Zegge
Soorten van Bijlage IV	Blauwborst – Luscinia svecica Bruine kiekendief – Circus aeruginosus IJsvogel – Alcedo atthis Porseleinhoen – Porzana porzana Roerdomp – Botaurus stellaris Wespendief - Pernis apivorus Woudaap – Ixobrychus minutus Zwarte specht – Dryocopus martius

INFORMATIEF DOCUMENT

SBZ-V	BE2101639
	De Ronde Put
Soorten van Bijlage IV	Blauwborst – Luscinia svecica Boomleeuwerik – Lullula arborea Bruine kiekendief – Circus aeruginosus IJsvogel – Alcedo atthis Nachtzwaluw – Caprimulgus europaeus Roerdomp – Botaurus stellaris Wespendief - Pernis apivorus Woudaap – Ixobrychus minutus Zwarte specht – Dryocopus martius Zwarte stern - Chlidonias niger

Habitattype(s) en/of soorten waarvoor geen doelstellingen worden geformuleerd	
Habitattypes bijlage I	
Soorten Bijlage I	
Soorten Bijlage II	Kamsalamander – Triturus cristatus Grote modderkruiper – Misgurnus fossilis
Soorten Bijlage III	
Soorten Bijlage IV	

INFORMATIEF DOCUMENT

Essentie van rapport

Om de biodiversiteit in de toekomst de noodzakelijke kansen te geven, is op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn een netwerk van Europees beschermde gebieden aangeduid: het Natura 2000-netwerk. In Vlaanderen zijn 62 Natura 2000-gebieden aangeduid, ook speciale beschermingszones (SBZ' s) genoemd. Deze gebieden zijn belangrijk om kansen te geven aan soorten en habitats die overal in Europa bedreigd en/of kwetsbaar of zeldzaam zijn. België heeft de verplichting om voor elk Natura 2000-gebied instandhoudingsmaatregelen te nemen om een gunstige staat van instandhouding te bereiken voor de Europees te beschermen habitats en soorten. Er is gekozen om het kader daarvoor, met name instandhoudingsdoelstellingen op te maken in overleg met de belangengroepen. Hierin worden uitspraken gedaan over de na te streven oppervlakte en kwaliteit van habitats en (leefgebieden van) populaties van soorten. Een voorbeeld hiervan is welke oppervlakte heidehabitat en hoeveel broedparen Roerdomp er worden nagestreefd binnen een bepaald Natura-2000 gebied. Op basis van de instandhoudingsdoelstellingen per SBZ moeten in de toekomst de nodige instandhoudingmaatregelen genomen worden.

Over welk gebied gaat het hier?

Het habitatrichtlijngebied "Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden" is gelegen in de Kempen in de nabijheid van de rivier Kleine Nete en haar bovenlopen. Het habitatgebied is gelegen in de provincie Antwerpen en voor een klein gedeelte in de provincie Limburg en bestaat uit 11 deelgebieden. Deze deelgebieden zijn verspreid over 15 gemeentes: Arendonk, Dessel, Geel, Grobbendonk, Herentals, Lier, Kasterlee, Mol, Nijlen, Olen, Ranst, Retie, Vorselaar, Zandhoven (Antwerpen) en Lommel (Limburg). De totale oppervlakte van het SBZ-H is 4884 ha wat dit gebied één van de grotere habitatrichtlijngebieden in Vlaanderen maakt.

Het gebied is eveneens belangrijk vogelrichtlijngebied en omvat twee vogelrichtlijngebieden:

- Het vogelrichtlijngebied 'De Zegge' is bijna volledig gelegen binnen het deelgebied 2 van het habitatrichtlijngebied.
- Het vogelrichtlijngebied 'De Ronde Put' is gelegen in de gemeenten Mol-Postel, Dessel, Retie en Arendonk en omvat grotendeels de deelgebieden 5, 6 (deels), 8 en 9 van het habitatrichtlijngebied. Dit SBZ-V is 5412 ha groot. Hiervan is ca. ¾ zuiver vogelrichtlijngebied en ca. ¼ zowel vogelrichtlijngebied als habitatrichtlijngebied.

Wie is actief in het gebied?

De belangrijkste ruimtelijke bestemmingscategorieën in het SBZ-H zijn volgens het gewestplan natuur-, bos- en reservaatgebieden (ca. 50 %) en landbouwgebieden (ca. 37 %).

Van de natuur- bos- en reservaatgebieden is ca. 48 % bos. Hiervan is ongeveer 2/3 in private eigendom. Slechts 1/3 van deze bosoppervlakte bestaat uit loofhout-bestanden. Dat natuur een belangrijke grondgebruiker is in het SBZ-H wordt bevestigd doordat iets meer dan 1/3 van de oppervlakte aangeduid is als 'Grote Eenheid Natuur'(GEN). Er is bijna 1/5 van het gebied in beheer of eigendom van het ANB en ongeveer 5% in beheer of eigendom van Natuurpunt.

Niet al het landbouwgebied is echter ook in landbouwgebruik: minstens 250 ha van de gronden met deze bestemming (7%) zijn niet aangegeven bij de. Hierbij dient evenwel opgemerkt te worden dat niet alle landbouwers aangifteplichtig zijn. Binnen dit SBZ-gebied beduidt het merendeel van de 250 ha echter zonevreemde bossen. Wel zijn er een 50-tal landbouwpercelen met bedrijfsgebouwen en 412 ha 'vergrote huiskavel' gelegen in het SBZ.

De jacht is gegroepeerd in 13 WBE's die in het SBZ 5580 ha omvatten en waarvan 2856 ha bejaagbaar is. Ten slotte zijn er een aantal waterbeheerders actief in het habitatrichtlijngebied. Stroomafwaarts van de stuw van Grobbendonk (cat. 0) wordt de Kleine Nete beheerd door de afdeling Zeeschelde van Waterwegen en Zeekanaal. Stroomopwaarts van de stuw wordt de rivier beheerd door de VMM-afdeling operationeel waterbeheer (cat. 1), door de provinciale dienst waterbeheer (cat. 2) en door de gemeenten (cat. 3). De kanalen in het gebied worden beheerd door De Scheepvaart en Waterwegen en Zeekanaal.

INFORMATIEF DOCUMENT

Voor welke Europese natuur is dit gebied belangrijk?

Het gebied is van belang voor 23 Europese habitattypes, 23 habitatrichtlijnsoorten en 11 vogelrichtlijnsoorten. In het rapport wordt specifiek ingegaan op elk van deze habitats en soorten. Voor elk van deze habitats en soorten worden doelstellingen geformuleerd. Hierbij zijn de volgende algemene principes gehanteerd:

- Natuurdoelen worden in eerste instantie gerealiseerd door kwaliteitsverbetering. Effectieve uitbreiding, waarbij Europese natuurtypen worden gerealiseerd op plaatsen die momenteel geen of nauwelijks natuurwaarden kennen, wordt enkel toegepast indien de doelen niet bereikt kunnen worden door kwaliteitsverbetering;
- Versterking van natuurwaarden vindt in eerste instantie plaats aansluitend aan bestaande kernen met natuurwaarden. Dit biedt de hoogste ecologische meerwaarde. Bijkomend voordeel is dat het beheer van de natuur op die manier het meest kostenefficiënt georganiseerd kan worden;
- Het realiseren van doelen voor habitats en soorten wordt zoveel als mogelijk ruimtelijk gecombineerd (= principe van zuinig ruimtegebruik);
- De sterkste schouders dragen de grootste lasten. Daarnaast wordt actief gezocht naar samenwerking met partners voor het realiseren van doelen;
- Buffering gebeurt bij voorkeur intern, zodat er zo weinig mogelijk maatregelen moeten worden genomen buiten de SBZ; het werken met natuurkernen moet deze buffering mogelijk maken.

De habitats en soorten binnen het voorliggende gebied kunnen worden gegroepeerd in volgende natuurclusters:

(a) Droge zandgronden met bos- en heidevegetaties

(b) Rivierlandschap, laagveenmoerassen en moerasvogels

(c) Estuariene natuur

(d) Alkalische moerassen

(e) Vochtige heide met vennen en verlandingsvegetaties

Voor elk van deze natuurclusters wordt kort het natuurbelang geschetst. Tevens wordt ingegaan op de aandachtspunten (knelpunten) en de belangrijkste doelen.

Natuurcluster

Droge zandgronden met bos- en heidevegetaties

Droge zandgronden zijn kenmerkend voor (delen van) het SBZ. Op deze droge zandgronden komt een variatie aan habitattypes voor zoals droge bossen (HT 9190 en HT 9120), psammofiele graslanden en landduinen (HT 2310 en 2330), droge heide (4030) en droge heischrale graslanden (HT 6230).

Bossen zijn in dit gebied qua oppervlakte binnen deze natuurcluster het belangrijkst. Twee Europese habitattypes dienen beschouwd: **oude Eiken-Berkenbossen op arme zandgrond** (9190[1]) en **Eiken-beukenbossen op iets rijkere bodem** (9120[2]). Slechts **200 ha** van de bossen binnen habitatrichtlijngebied is momenteel habitatwaardig. Soorten die afhankelijk zijn van grote boscomplexen zoals **Gewone baardvleermuis, Brandts vleermuis, Franjestaart**, Ingekorven vleermuis, **Zwarte Specht** en **Wespendief** komen voor.

Naast bossen komen op droge zandgronden ook zeer waardevolle open biotopen uit de heidesfeer voor. Dit omvat de habittattypes: **Droge heide** (4030[3]), **Duinheide** (2310[4]), **Duingraslanden** (2330[5]) en **Droge heischrale graslanden** (6230[6]). Deze heide biotopen zijn leefgebied voor **Gladde slang**, Levendbarende hagedis, Veldkrekel, … en de momenteel aanwezige oppervlakte bedraagt ongeveer **154 ha.** Hiermee behoort dit ge-

[1] *Het betreft voluit habitattype 9190 - Oude zuurminnende eikenbossen met* Quercus robur *op zandvlakten*

[2] *Het betreft voluit 9120 Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei (Quercion robori-petraeae of Ilici-Fagenion)*

[3] *Het betreft voluit 4030 Droge Europese heide*

[4] *Het betreft voluit 2310 Psammofiele heide met Calluna en Genista*

[5] *Het betreft voluit 2330 Open grasland met Corynephorus- en Agrostissoorten op landduinen*

[6] *Het betreft voluit 6230 Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)*

INFORMATIEF DOCUMENT

bied samen met de SBZ's Kalmthoutse Heide en Bossen en heiden ten oosten van Antwerpen binnen de provincie Antwerpen tot de belangrijkste gebieden voor deze habitattypes. Tevens speelt dit gebied een cruciale rol in het mogelijk maken van uitwisseling van soorten tussen de Antwerpse en Limburgse heidegebieden.

Het belangrijkste knelpunt voor de aanwezige bossen is de kwaliteit (kleine oppervlakte, invasieve exoten, lage structuurvariatie, weinig dood hout…). Voor de heiderelicten zijn versnippering, vergrassing en spontane evolutie naar houtige vegetaties en bossen de grootste knelpunten. Door het feit dat het vaak nog slechts gaat over kleine habitatrelicten (of kleine leefgebieden) ontbreken vaak habitattypische soorten of zijn deze erg zeldzaam.

Door de aanwezigheid van grote oppervlaktes bos biedt dit gebied uitstekende mogelijkheden om bij te dragen aan de gewestelijke IHD voor de boshabitattypes 9120 en 9190. Daarom wordt sterk ingezet op de omvorming van niet-habitatwaardig bos (in totaal ca. 1100-1400 ha). Via effectieve bosuitbreiding (in totaal ca. 75-120 ha) worden te kleine boskernen vergroot of beter met elkaar verbonden.

Om de heidehabitats en de hieraan gebonden habitattypische soorten voor het gebied te behouden, is in ieder geval een kwalitatief hoogstaand beheer in de habitatrelicten vereist. Dit is echter ontoereikend om de habitattypische soorten te behouden in de verspreid liggende relictzones. Het realiseren van grotere, aaneengesloten kernen van minstens 50 ha is nodig ten behoeve van habitattypische en ruimte behoevende heidesoorten als **Gladde slang**. Dit kan bijna volledig gerealiseerd worden door omvorming vanuit bestaande ecotopen met natuurwaarde (onder meer naaldbossen).

Aangezien kernen in de grote-orde van 50 ha – in vergelijking met andere heidegebieden in Vlaanderen – klein zijn en blijven, dienen migratiemogelijkheden binnen de SBZ (corridors en stapstenen) actief gerealiseerd zodat deze gebieden zoveel mogelijk als een samenhangend netwerk fungeren. In totaal wordt er een oppervlakte van ca. **250-300 ha** (uitbreiding met 115 – 165 ha) open heidehabitats tot doel gesteld, waarvan minstens 150 ha gelegen is in kernen van 50 ha of meer.

Voor het realiseren van de gunstige staat van instandhouding voor Gladde slang, Boomleeuwerik en Nachtzwaluw wordt er vanuit gegaan dat geen extra habitatoppervlakken bovenop de doelstellingen voor heidehabitattypes dienen te worden gerealiseerd als in de bossfeer voldoende aandacht gegeven wordt aan het realiseren van geleidelijke overgangen (structuurrijke mantel-zoom), zanderige boswegen, open plekken en de ontwikkeling van open bossen met veel lichtinval en aanwezigheid van kenmerkende heidevegetaties. Deze soorten sporen bijgevolg mee met de doelstellingen voor de heidehabitattypes en met de kwaliteitseisen voor de boshabitattypes. In het SBZ-V De Ronde Put moet voor Boomleeuwerik en Nachtzwaluw in openbaar bos de maximale oppervlakte open plekken en corridors ingevuld worden dat via de criteria Duurzaam Bosbeheer mogelijk is.

Natuurcluster Rivierlandschap, laagveenmoerassen en moerasvogels

De Kleine Nete is één van de meest natuurlijke rivieren in Vlaanderen en een groot deel ervan werd in het stroomgebiedsbeheerplan als natuurlijk oppervlaktewaterlichaam aangeduid. Volgens de G-IHD komt meer dan 15% van de Vlaamse oppervlakte 3260 voor in het SBZ-H. Het rivierlandschap bestaat uit een laaglandrivier met een natuurlijke waterhuishouding en een vallei met een mozaïek van graslanden, ruigtes, vijvers en bossen. Het omvat de habitattypes **laaglandrivier** (3260[7]), **elzenbroekbos** (91E0[8]), **glanshavergraslanden** (6510[9]), **veldrusgraslanden** (6410[10]), **ruigtes** (6430[11]), **vijvers en**

[7] *Het betreft voluit 3260 Submontane en laaglandrivieren met vegetaties behorend tot het Ranun-culion fluitantis en het Callitricho-Batrachion*

[8] *Het betreft voluit 91E0 Bossen op alluviale grond met Alnus glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)*

[9] *Het betreft voluit 6510 Laaggelegen schraal hooiland (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis).*

[10] *Het betreft voluit 6410 Grasland met Molinia op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (Molinion caeruleae)*

[11] *Het betreft voluit 6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones*

INFORMATIEF DOCUMENT

meren (3150[12]), en **overgangsveen** (7140[13]). De actuele oppervlakte aan habitattypes bedraagt net geen **300 ha**. De regionale biotopen, belangrijk voor deze natuurcluster (rbbmc, rbbhc, rbbmr) omvatten net geen 100 ha.

Deze natuurcluster is leefgebied voor aanwezige habitatrichtlijnsoorten als **Bittervoorn, Kleine modderkruiper, Rivierprik, Rivierdonderpad, Beekprik, Spaanse Vlag, Rosse vleermuis en Ruige dwergvleermuis,** maar ook voor **vogelrichtlijnsoorten als Porseleinhoen, IJsvogel, Blauwborst, Woudaap, Roerdomp en Bruine Kiekendief.** Ten slotte zijn er nog een groot aantal habitattypische soorten (vissen, amfibieën, libellen, sprinkhanen, …) die kenmerkend zijn voor deze natuurcluster.

De belangrijkste knelpunten voor deze habitattypes en bijlagesoorten zijn de waterkwaliteit, het gebrek aan een natuurlijke waterhuishouding en (vismigratie)barrières.

De hoofddoelstelling voor deze cluster is het herstel van een natuurlijke **riviervallei** met een hoog zelfreinigend vermogen en uitbreiding en verbinden van het leefgebied voor de aanwezige habitatsoorten. Deze doelstelling spoort samen met het Stroomgebiedsbeheerplan (SGBP) voor de Schelde, waarin de Kleine Nete als één van de speerpuntprojecten wordt aangewezen. Concreet wordt in het SGBP het bereiken van de goede ecologische toestand tegen 2015 vooropgesteld. Om deze goede ecologische toestand (SGBP) en een goede staat van instandhouding (IHD) van de aanwezige valleihabitattypes te bereiken is een sterke uitbreiding van de oppervlaktes aan habitattypes en leefgebieden noodzakelijk. Een essentiële randvoorwaarde hierbij is een goede waterkwaliteit en een natuurlijke waterhuishouding. Hiervoor is het vermijden van directe inspoeling van nutriëntenrijk water in de waterloop, een (lokaal) intact grondwatersysteem (voldoende kwel en beperkte drainage) en een kwaliteitsvolle rivierstructuur met natuurlijk overstromingsregime en hoog zelfreinigend vermogen van belang.

De visie van kwaliteits- en structuurontwikkeling binnen SBZ en de verbindende rol van de Kleine Nete tussen de SBZ's wordt ook ondersteund door de Benelux-beschikking vismigratie en de stroomgebiedbeheerplannen. Deze laatste leggen strengere milieudoelstellingen op voor het gehele Vlaamse oppervlaktewaterlichaam ten einde een voldoende kwaliteit te bekomen binnen de SBZ's. In het hele SBZ-H wordt een deel van de doelstellingen al ingevuld door het uitvoeren van acties uit het bekkenbeheerplan en de deelbekkenbeheerplannen van de Nete. Ook het verminderen van de impact van overstorten is opgenomen in het bekkenbeheerplan. De impact van vermesting door aangrenzende landbouwgebieden moet in kaart gebracht worden. Vervolgens dient in overleg met de landbouwsector een haalbare strategie te worden uitgewerkt voor het effectief realiseren van de doelstellingen.

Voor het volledige gebied (SBZ-H en beide SBZ-V), worden er zes natte natuurkernen tot doel gesteld met een totale oppervlakte van **1400 – 1600 ha**. Deze gebieden vervullen naast hun Natura2000-functie ook een aantal ecosysteemdiensten voor een waterloop: versterking zelfreinigend vermogen, zuurstofproductie, primaire productie, … In deze gebieden wordt daarnaast voldoende leefgebied voor habitattypische soorten gecreëerd:

- (Laagveen)moeras in de Zegge en de Mosselgoren (> 300 ha) met aanwezigheid van een mozaïek aan biotopen zoals laagveen (> 30 ha), elzenbroekbossen (ca. 50%), rietmoeras, Kleine zeggevegetaties, schraalgraslanden, open water, ruigtes, … als leefgebied voor Roerdomp, Bruine kiekendief, Porseleinhoen, Blauwborst, Drijvende waterweegbree en Ringslang.
- Een natte natuurkern (> 300 ha) in de Benedenloop van de Kleine Nete (Dg 11) met aanwezigheid van een mozaïek aan biotopen zoals elzenbroekbossen (> 66%), zoetwaterschorren, traagstromende en stilstaande wateren, natte schraalgraslanden, ruigtes, rietmoerassen, … als leefgebied voor Fint, Kleine modderkruiper, Rivierdonderpad, Bittervoorn, Drijvende waterweegbree, Blauwborst, IJsvogel Porseleinhoen, …
- Een natte natuurkern (> 150 ha) in de Graafweide/Schupleer (Dg 10) met aanwezigheid van een mozaïek aan biotopen zoals elzenbroekbossen (> 33%), traagstromende

[12] *Het betreft voluit 3150 Van nature eutrofe meren met vegetaties van het type Magnopotamion of Hydrocharition*

[13] *Het betreft voluit 7140 Overgangs- en trilveen*

INFORMATIEF DOCUMENT

en stilstaande wateren, natte schraalgraslanden, ruigtes, rietmoerassen, … als leefgebied voor Kleine modderkruiper, Rivierprik, Rivierdonderpad, Beekprik, Blauwborst, Porseleinhoen, …

- Een natte natuurkern (> 150 ha) in het Olens Broek/Langendonk (Dg 1) met aanwezigheid van een mozaïek aan biotopen zoals elzenbroekbossen (> 66%), traagstromende en stilstaande wateren, natte schraalgraslanden, ruigtes, rietmoerassen, … als leefgebied voor Rosse vleermuis, Blauwborst, Ijsvogel, Gevlekte witsnuitlibel, Porseleinhoen, …
- Een natte natuurkern (> 150 ha) in de vallei van de Witte -, Zwarte – en Desselse Nete (Dg 6) met elzenbroekbossen (> 66 %), traag stromende en stilstaande zon beschenen wateren, ruigtes, rietmoerassen, … als leefgebied voor Kleine modderkruiper, Rivierdonderpad, Beekprik en Blauwborst.
- Een natte natuurkern (> 300 ha) in de Moeren (SBZ-V Ronde Put) met aanwezigheid van een mozaïek aan biotopen zoals rietmoeras, kleine zeggenvegetaties, open water, elzenbroekbossen (< 30 % ha) als leefgebied voor Roerdomp, Bruine Kiekendief, Porseleinhoen, Woudaap, …

Natuurcluster

Estuariene natuur

De benedenloop (deelgebied 11) van de Kleine Nete is onderhevig aan het getij en is bijgevolg belangrijk voor de ontwikkeling van estuariene natuur (1130) en is een essentieel paaigebied voor de Fint. Het betreft vooral de lage taluds van de dijken langs het als bevaarbaar gecategoriseerd traject van de Kleine Nete. De oppervlakte bedraagt actueel 14 ha.

Het betreft concreet het habitattype estuariene **schorren** (1130[14]). De habitatvlek kent door de bedijking een langgerekte lineaire vorm (dijken) en is zeer gevoelig voor externe verstoring. Het onderwatergedeelte van dit habitattype is paaigebied voor Fint. De belangrijkste knelpunten voor dit habitattype is de waterkwaliteit en het gebrek aan natuurlijke schorrenvegetaties.

Het herstel van de schorrenvegetaties, een verbetering van de waterkwaliteit en een kwaliteitsverbetering van de aanwezige schorren vormen de belangrijkste doelstellingen voor dit habitattype. Creatie van bijkomende slik- en schorrenvegetaties binnen het SBZ worden bij de verdere uitwerking best onderzocht.

Natuurcluster

Alkalische moerassen en wateren

Deze habitatcluster betreft een aantal zeer zeldzame vegetaties met unieke soorten. Het betreft habitattypes **alkalisch laagveen** (7230[15]), **Galigaanmoerassen** (7210[16]) en **kalkhoudende wateren** (3140[17]). Het habitatrichtlijngebied is voor elk van deze habitattypes als essentieel aangeduid in de G-IHD. Toch komen deze habitattypes in slechts één of twee deelgebieden voor. Deze natuurcluster heeft actueel een oppervlakte van **26,6 ha** en is leefgebied voor aanwezige bijlagesoorten als **Gevlekte witsnuitlibel** en **Groenknolorchis**.

De belangrijkste knelpunten voor deze habitattypes en bijlagesoorten zijn de waterkwaliteit en atmosferische deposities. Aangezien er in het natuurinrichtingsproject Buitengoor/Meergoor al herstel van alkalische laagveenvegetaties heeft plaatsgevonden, vertonen deze een vrij goede staat van instandhouding. De oppervlakte is echter (zeer) klein.

Het voornaamste doel betreft een lokale uitbreiding van de oppervlakte van deze habitattypes door een gericht beheer in de gebieden waar deze habitattypes voorkomen. Hiervoor is het ook vermijden van directe inspoeling van nutriëntenrijk water in de waterloop en een (lokaal) intact grondwatersysteem (voldoende kwel en beperkte drainage) van belang.

Als leefgebied voor de aanwezige bijlagesoorten en als buffering van deze uiterst gevoelige habitattypes wordt een totaal oppervlakte alkalisch laagveenmoeras (> 50 ha) tot doel

---

[14] *Het betreft voluit 1130 Estuaria/Buitendijkse schorren*

[15] *Het betreft voluit 7230 Alkalisch laagveen*

[16] *Het betreft voluit 7210 Kalkhoudende moerassen met* Cladium mariscus *en soorten van het* Caricion davallianae

[17] *Het betreft voluit 3140 Kalkhoudende oligo- mesotrofe wateren met benthische vegetaties van Chara*

INFORMATIEF DOCUMENT

gesteld:
- een voldoende gebufferde kern van ca. 30 ha open veenmoeras met minstens 50% habitattype (7230, 7210 en 7140).
- behoud van de bestaande oppervlakte elzenbroekbos (20 ha) als bijkomende buffer

Wat de kalkhoudende wateren betreft (3140) dient de bestaande kwaliteit in DG 13 behouden te blijven en is kwaliteitsverbetering mogelijk in een zandput in DG 3.

Natuurcluster Vochtige heide met vennen en verlandingsvegetaties

Naast de aanwezige oppervlaktes vochtige heide komen een aantal bijzonder waardevolle verlandingsvegetaties met veenflora en soortenrijke heiderelicten met sterk bedreigde sleutelsoorten voor. Het vochtige heidelandschap heeft een actuele oppervlakte van **150 ha** en is belangrijk voor een reeks van habitattypes, soorten en regionaal belangrijke biotopen: vochtige heide (**4010**), mesotrofe vennen (**3130**), dystrofe vennen (**3160**), vochtig heischraal grasland (**6230_hmo**) overgangsvenen (**7140_oli**) en pioniergemeenschappen met snavelbies (**7150**). Deze habitattypes zijn leefgebied voor soorten als H**eikikker, Poelkikker, Rugstreeppad** en **Drijvende waterweegbree** (in mindere mate Gladde slang en Gevlekte witsnuitlibel) en komen voor in complexen met regionaal belangrijke biotopen als Gagelstruwelen (Rbbsm) e.a.

Deze habitats zijn zeer gevoelig voor externe invloeden (verzuring, vermesting, verdroging) en vertonen hierdoor verruiging, vergrassing of verbossing. Daarnaast is de beschikbare oppervlakte te klein voor de instandhouding van aanwezige habitatrichtlijnsoorten.

Het is noodzakelijk om spontane verbossing van heidehabitats tegen te gaan. Kwaliteitsverbetering voor veenhabitats heeft vooral betrekking op buffering tegen externe invloeden en herstel van de lokale hydrologie. Voor de zeer waardevolle verlandingsvegetaties is verhoging van het aandeel kwelwater door lokale ontbossingen noodzakelijk, waardoor ook lokaal de oppervlakte natte heide of moeras kan uitbreiden. De belangrijkste herstelopgave is het lokaal uitbreiden en verbinden van de aanwezige biotopen. Dit zou moeten resulteren in een totale oppervlakte van ca. **255 – 290 ha** (uitbreiding met 120 – 150 ha).

Deze natuurcluster moet maximaal gerealiseerd worden waar Heikikker (in mindere mate Gladde slang) voorkomt:

- Snepkensvijver: complex (100 ha) met vennen, natte heide, struweel en droog bos (zoals voorzien in het Natuurrichtplan);
- Koemook – Ronde Put: twee door een corridor breder dan 25 m of stapstenen van 5 ha met elkaar verbonden complexen (100 ha) met vennen, natte heide en struweel met veenvorming;
- 's Gravendel: een bestaande stapsteen tussen beiden van 15 ha.

Welke inspanningen zijn noodzakelijk voor het realiseren van de doelen?

Voor de verschillende voorkomende habitats en soorten zijn doelen geformuleerd. Voor een aantal doelstellingen zijn bijkomende inspanningen noodzakelijk. De inspanningen kunnen onafhankelijk van elkaar worden uitgevoerd. Niet al deze inspanningen zijn op dezelfde termijn realiseerbaar. De realiseerbaarheid hangt onder andere af van de kostprijs van de inspanningen, de maatschappelijke context en de technische kennis. In paragraafparagraaf 8.5 wordt een overzicht gegeven van de prioriteit, dekkingsgraad en de nodige inspanning hiervoor. Er wordt onderstreept dat het uitvoeren van de hieronder opgesomde lijst van inspanningen/acties niet alle knelpunten in het gebied zullen oplossen en niet alle doelen zal weten te bewerkstelligen. De hieronder opgelijste acties zijn dan ook te beschouwen als de prioritaire inspanningen.

In de kaartenbijlage (bijlage 5) worden de prioritaire inspanningen op kaart gesitueerd.

<u>Herstel van de natuurlijke hydrologie in de vallei van de Kleine Nete en haar infiltratiegebieden</u>

Het herstel van de natuurlijke hydrologie is een essentiële randvoorwaarde voor het bereiken van een goede staat van instandhouding van de tot doel gestelde habitattypes en soorten in het beekdallandschap. Belangrijk hierbij is drainage en infiltratie. De talrijke drainagegrachten in de Kleine Netevallei, die hun functie verloren hebben omdat er geen intensief landbouwgebruik meer is, dienen door de beheerder verondiept of omgelegd te worden. Het belang van infiltratiegebieden zal vergroot worden door het omvormen van

INFORMATIEF DOCUMENT

naaldhoutbestanden op de landduinen naar inheems loofhout of duinhabitats (zie verder) waardoor de infiltratiecapaciteit van die landduinen zal verhogen.

In de integrale waterbeheerplannen op stroomgebied-, bekken- en deelbekkenniveau zijn al verscheidene acties opgenomen om de natuurlijke overstromingsdynamiek van de Kleine Nete gedeeltelijk te herstellen. Belangrijke projecten in dit verband zijn de hermeandering van de Kleine Nete ter hoogte van het Olens Broek-Langendonk, de realisatie van een overstromingsgebied op de rechteroever van de Kleine Nete ter hoogte van de Hellekens (beiden dor de Vlaamse Milieumaatschappij - VMM) en van tijgebonden habitats in deelgebied 11 (door Waterwegen en Zeekanaal - W&Z).

Verdere verbetering van de waterkwaliteit, herstel van de natuurlijke beekstructuur en de connectiviteit

Voor het bereiken van een goede staat van instandhouding van de habitattypes en soorten in het beekdallandschap, in de eerste plaats de Europees te beschermen vissoorten, is een verdere verbetering van de waterkwaliteit essentieel. Bij de goedkeuring van de stroomgebiedbeheerplannen voor de Schelde en de Maas op 8 oktober 2010 werden twee trajecten van de Kleine Nete (vanaf de monding van de Aa te Grobbendonk tot de monding van de Desselse Nete te Retie) aangeduid als zogenaamde speerpuntgebieden waarvoor al in 2015 de goede toestand moet worden bereikt. Woningen die ongezuiverd huishoudelijk afvalwater lozen, dienen zo snel mogelijk aangesloten te worden op de riolering of voorzien te worden van een IBA[18]. Overstorten met een belangrijke impact op de waterkwaliteit zullen gesaneerd worden.

In het SBZ komen een aantal zeldzame vissoorten voor. Creatie van bijkomend paai- en opgroeihabitat in de zijlopen van de Kleine Nete zal de populaties van Beekprik, Kleine modderkruiper en Rivierdonderpad versterken. Oeverherstel, hermeandering en het aantakken van oude meanders en zijarmen (bv. ter hoogte van de Langendonk te Herentals) verbeteren de beekstructuur en vergroten hun leefgebied. Ook een betere uitwisseling tussen de zomer- en de winterbedding van de waterlopen vergroot de beschikbare habitatoppervlakte voor deze vissoorten. Voor Rivierdonderpad is het bijkomend van belang om voldoende harde substraten in de waterloopbedding van de Kleine Nete, de Zwarte Nete, de Desselse Nete, … te voorzien. In de waterlopen met Beekprik en Kleine Modderkruiper (Kleine Nete, Zwarte Nete, Desselse Nete, de Molenbeek, de Tappelbeek, de Aa, de Derde beek, …) dienen ruimingen zoveel mogelijk vermeden te worden. De benedenloop van de Kleine Nete (deelgebied 11) is onderhevig aan het getij en is bijgevolg belangrijk voor de ontwikkeling van estuariene natuur (1130) en essentieel als paaigebied voor de Fint. Het beheer moet hierop maximaal afgestemd worden.

Vismigratieknelpunten vormen een obstakel voor de verdere kolonisatie van de Kleine Nete en haar bovenlopen door Beekprik, Kleine modderkruiper en Rivierdonderpad. De resterende vismigratieknelpunten zullen verder worden weggewerkt, te beginnen met de meest prioritaire[19]. Op de Kleine Nete is bv. de watermolen van Kasterlee nog een knelpunt.

Bij het realiseren van deze inspanning is de betrokkenheid van alle aangelanden (= eigenaars en gebruikers van percelen langs waterlopen) noodzakelijk. Dit omvat zowel de waterbeheerders, privé-eigenaars, landbouwers, overheden en (natuur)verenigingen.

Reddingsmaatregelen voor veenhabitats als habitat voor Gevlekte witsnuitlibel en Groenknolorchis.

Beide soorten zijn afhankelijk van verlandingsvegetaties en veenhabitats (7140 en 7230). Prioritair moet de kwaliteit van de bestaande veenrelicten verbeteren. Rondom elk veenrelict dient de lokale hydrologie hersteld te worden. Dit vereist dempen of verondiepen van afwateringsgrachten e.d. Boomopslag op en rondom de veenhabitats wordt verwijderd waarbij een open veenmoeras van circa 30 ha ontstaat. Ook nabijgelegen naaldbos-

[18] *Individuele Behandelingsinstallatie voor Afvalwater*

[19] *Op de website www.vismigratie.be kunnen per waterloop de aanwezige vismigratieknelpunten en hun saneringsprioriteit opgevraagd worden uit de databank en getoond worden op kaart.*

INFORMATIEF DOCUMENT

sen worden omgevormd omdat deze veel grondwater verdampen. Daarnaast dient men de venen te bufferen tegen het inwaaien van nutriënten en tegen aanvoer van nutriënten via grondwater.

Specifiek voor het uiterst zeldzame habitattype 7230 (alkalisch laagveen) en de Groenknolorchis is het complex Sluismeer/Meergoor/Buitengoor te Mol (deelgebied 12), dat doorsneden wordt door het kanaal Dessel-Kwaadmechelen, essentieel. De Gevlekte witsnuitlibel vindt er ook een volwaardig leefgebied. In dit volledige deelgebied dient, op de geschikte plekken, maximaal ingezet worden op de uitbreiding van dit habitattype. Om de overlevingskansen van de kwetsbare populatie Groenknolorchis te verbeteren, is het noodzakelijk om de populatie te spreiden over meerdere groeiplaatsen (Adriaens et al. 2008).

De uitbreiding en buffering worden maximaal gerealiseerd op terreinen van het ANB en Natuurpunt. Verbetering van de hydrologie en de grondwaterkwaliteit wordt door alle sectoren gerealiseerd zoals voorzien in het integraal waterbeleid (SGBP Schelde, BBP en DBPPn Netebekken …).

Rekening houdende met de gevoeligheid van deze habitattypes en soorten, zal deze actie vooral uitgevoerd worden door het ANB of natuurverenigingen. Dit sluit echter niet uit dat ook privé-eigenaars of lokale besturen deze maatregelen kunnen uitvoeren.

Creatie van voldoende grote kernen droge heide- en graslandhabitats.

Naast de open plekken in bossen worden ook een aantal kernen droge heide en grasland nagestreefd die groter zijn dan 50 ha, die samen met boskernen en kernen natte heide grotere natuurcomplexen vormen

- In deelgebied 13 wordt in Riebos-Blekerheide-Lommel Sahara een kern van meer dan 75 ha nagestreefd voor habitats 2310, 2330 en 6230, gelegen in een groter natuurcomplex;
- In deelgebied 1 wordt een kern nagestreefd van meer dan 50 ha voor habitats 2310, 2330 en 6230_hm. Dit is al goedgekeurd in het Natuurrichtplan;
- In deelgebied 6 wordt in Den Diel een kern nagestreefd van meer dan 50 ha voor habitats 4030 en 6230_hn.

In deelgebied en 6 en 13 overlappen deze doelstellingen met deze voor Gladde slang.

Creatie van voldoende leefgebied voor Gladde slang, Rugstreeppad en Heikikker

Duurzame populaties van deze soorten komen enkel voor in voldoende grote heidekernen (ca. 50 ha droge heide voor Gladde slang, 100 ha vochtige heide en vennen voor Heikikker). Het SBZ moet voor deze soorten een belangrijke verbindingsfunctie kunnen vervullen tussen de kerngebieden voor deze soorten in Antwerpen (Kalmthoutse Heide, Groot Schietveld), Limburg (…) en Nederland. Een uitbreiding van het leefgebied van deze soorten in verschillende deelgebieden is vereist. Binnen het SBZ zijn bijkomende ontsnipperingsmaatregelen in functie van heidefauna nodig.

Hiervoor wordt in de gebieden met een belangrijke heideoppervlakte de oppervlakte uitgebreid tot voldoende grote kernen voor deze soorten:

- Kempense Heuvelrug (Dg 1- cfr. NRP), Ronde Put (Dg 5), Koemook (Dg 6): er wordt in elk van deze deelgebieden gestreefd naar 100 ha leefgebied voor Heikikker. In deze kernen wordt bovendien rond bestaande overgangs- en trilvenen (habitattype 7140) het herstel van hoogveen (habitattype 7110, 7120) nagestreefd;
- Den Diel (Dg 6): er wordt in combinatie met Groesgoor en Harde putten (Dg 6) gestreefd naar 50 ha leefgebied voor Gladde slang en Rugstreeppad;
- Lommel Sahara (Dg 13): er wordt gestreefd naar een droge heidekern met bos (2310/2330, 4030) van ca. 100 ha als leefgebied voor Gladde slang. Het gebied is aangeduid als VEN en heeft overwegend een groene bestemming. De plannen voor de realisatie van dit project zijn al in uitwerking, in een samenwerkingsverband tussen de stad Lommel, Sibelco en het Agentschap voor Natuur en Bos;
- 's Gravendel: herstel van 15 ha verboste natte heide en vennen als stapsteen

INFORMATIEF DOCUMENT

voor Heikikker tussen de andere deelgebieden

Maatregelen die genomen dienen te worden in deze gebieden betreffen vooral kwaliteitsverbeteringen en omvormingen. Het efficiënt uitvoeren van deze prioritaire inspanning is vooral mogelijk op grotere aaneengesloten terreinen en zal dus vooral uitgevoerd worden door ANB en terrein beherende natuurverenigingen. Dit sluit echter niet uit dat ook privé-eigenaars of lokale besturen deze maatregelen kunnen uitvoeren.

Omvorming van niet-habitatwaardig bos naar boshabitats en effectieve bosuitbreiding

In sommige bossen zal de tot doel gestelde omvorming spontaan verlopen zonder menselijk ingrijpen; elders zal de spontane opslag van inheemse boomsoorten versneld worden door het uitvoeren van dunningen. Voor de bossen beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos of een terrein beherende vereniging, wordt er van uitgegaan dat op termijn minstens 80% van de bosoppervlakte zal evolueren naar het gewenste bostype door de uitvoering van beheerplannen. In de private bossen gelegen in het VEN kan door omvorming bijkomend boshabitat gerealiseerd worden door toepassing van de Criteria Duurzaam Bosbeheer.

De belangrijkste omvormingen van naaldhout naar droge boshabitats (9190 en 9120) zullen plaats vinden op de Kempense Heuvelrug (cfr. NRP), in Lommel Sahara (Dg 13), De Ronde Put (Dg 5), de Luiksgestelse Heide (Dg 9) en het militair domein van Grobbendonk (Dg 10) (cfr. NRP). De belangrijkste omvormingen naar alluviaal bos zullen gebeuren in het Olens Broek (Dg 1), het Schupleer (Dg 10) en de vallei van de Kleine Nete tussen Viersel en Lier (Dg 11). De belangrijkste effectieve bosuitbreiding wordt voorzien in de vallei van de Zwarte Nete en Desselse Nete (Dg 6).

In het vogelrichtlijngebied De Ronde Put dienen de bossen optimaal ingericht voor Boomleeuwerik, Nachtzwaluw, Wespendief en Zwarte specht door in openbaar bos de mogelijkheid van het creëren van open plekken en corridors maximaal te gebruiken.

Deze omvormingen, bosuitbreidingen en beheerwerken zullen gerealiseerd worden door openbare besturen, terrein beherende verenigingen en landeigenaars in samenwerking met bosgroepen, regionale landschappen, WBE's en landbouwers.

Herstel moerasvogelpopulaties in de Zegge

Om de doelstellingen voor moerasvogels als Blauwborst, Bruine kiekendief, IJsvogel, Roerdomp, Woudaap en Porseleinhoen te realiseren is het herstel van aaneengesloten, open landschappen met vijvers en moerassen noodzakelijk. Hierbij is gepast beheer van (natte) graslanden en ruigtes noodzakelijk om een voldoende oppervlakte open foerageergebied te behouden. Dit omvat een aangepast maai- en /of begrazingsbeheer van onbemeste gras- en rietlanden en zeggenvegetaties over een voldoende grote oppervlakte.

Hiervoor is de realisatie van een natte natuurkern in De Zegge en de Mosselgoren (deelgebied 2), met 100 à 200 ha volwaardig habitat ten behoeve van Roerdomp, Blauwborst, Bruine kiekendief, IJsvogel en Porseleinhoen vereist. In een groot deel, eigendom van een natuurvereniging of van het Agentschap Natuur en Bos, zijn de habitats al in goede staat. In het andere deel is het zaak om samen met de betrokken actoren in een RUP de begrenzing vast te stellen. De Zegge is tevens vogelrichtlijngebied waar het herstel van de populaties van Roerdomp, Blauwborst, Bruine kiekendief, IJsvogel en Porseleinhoen wordt nagestreefd.

Ontwikkelen van een moerascomplex in het noorden van Postel

Door het realiseren van een bijkomend moerascomplex in het noorden van Postel (SBZ-V Ronde Put) wordt er bijkomend foerageergebied voor Blauwborst, Bruine kiekendief, IJsvogel, Roerdomp en Woudaap gerealiseerd. Deze actie is al voorzien in de ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos (Anoniem, 2006).

Het stopzetten van de ontwatering doet een moerascomplex van 150 ha (rbbmr, rbbmc, rbbms, …) ontstaan, aansluitend bij Nederlandse natuurgebieden in het noorden en De Ronde Put (sensu stricto) in het zuiden. Bijkomend broedgebied wordt gerealiseerd langs het Kanaal Dessel-Turnhout-Schoten door optimalisatie van de bestaande plassen en het aanleggen van nieuwe plassen, deels ook bestemd voor viskweek.

Zoals afgesproken bij de afbakening van de gewenste ruimtelijke structuur Neteland en de

INFORMATIEF DOCUMENT

herbevestiging van landbouwgebied binnen het vogelrichtlijngebied zal een RUP voor dit natuurcomplex de ruimtelijke randvoorwaarden vastleggen. Dit RUP zal opgemaakt worden in samenspraak met alle actoren en conform de gemaakte afspraken[20]. Betrokken actoren zijn vooral het ANB en de aanwezige eigenaars (landbouwers).

Afstemming van recreatie op de ecologische waarden.

Anticiperend op de te realiseren herstelmaatregelen en te realiseren natuurkernen dient samen met betrokken actoren nagedacht te worden over een optimale zonering van recreatief medegebruik. Dit is in het bijzonder relevant voor de gewenste heide- en moeraskernen waar verstoringsgevoelige habitats en soorten worden beoogd.

Een dergelijke zonering is al uitgewerkt in het Natuurrichtplan Heuvelrug Benedenstrooms en dient verder te worden geconcretiseerd.

Eenzelfde actie dient zich aan voor de omgeving van Lommel-Sahara waar duidelijke keuzes (onder meer kansen voor recreatie in Lommel-Sahara en natuurkern ten noorden van het kanaal) zich in de praktijk dienen te vertalen in een gepaste recreatieve ontsluiting.

Voor weekendverblijven die buiten de zones voor verblijfsrecreatie gelegen zijn, dient een consequent uitdovingsbeleid zich aan, vooral in de deelgebieden 1, 6, 11 en 12. Dikwijls werden hier ook visvijvers aangelegd.

Het realiseren van deze doelstellingen kan gebeuren door het ANB, privé-eigenaars, provincie, …

Wat zijn de maatschappelijke gevolgen van de natuurdoelen?

Voor het bereiken van de doelstellingen zijn actief inspanningen noodzakelijk. Daarnaast kunnen de natuurdoelen ook interacties hebben met:

- het gebruik binnen en buiten het gebied;
- de vergunningsplichtige activiteiten die kunnen plaatsvinden in of aanpalend aan het gebied.

Hieronder wordt getracht een beeld te schetsen van de mogelijke interacties. Dit overzicht is niet limitatief.

Mogelijke interacties met het gebruik van het gebied

Habitatrichtlijnen zijn geen zuivere natuurgebieden. Vaak worden ze door de mens gebruikt om te wonen, te werken of te recreëren. Afhankelijk van het type en de intensiteit van het menselijk gebruik zijn verschillende combinaties met de ontwikkeling van natuurwaarden mogelijk. Het is logisch dat op terreinen gebruikt door harde sectoren zoals vb. woon- of industriegebied minder mogelijkheden zijn voor de ontwikkeling van natuurwaarden, hier kunnen wel randvoorwaarden naar het gebruik opgelegd worden (minimaliseren van verstoring betreffende water, rust…)

In dit SBZ-H bestaat er vooral een interactie tussen het landbouwgebruik van het gebied en de aanwezige voedselarme natuurwaarden.

Mogelijke interacties met het landgebruik buiten het gebied

Wat betreft het extern gebruik vormt de instroom van nutriënten een aandachtspunt voor het gebied. Dit is vooral van belang voor de ontwikkeling van de kalkmoerassen, heide-

[20] *De Vlaamse Regering beslist dat naar aanleiding van de herbevestiging van agrarische gebieden gelegen in een SBZ-V (808 ha in de Ronde Put), voor dit SBZ-V en binnen de vier maanden een actieplan wordt opgesteld in onderling overleg tussen de bevoegde administraties. Het is een actieplan inzake de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van natuur en het natuurlijke milieu voor de betreffende speciale beschermingszone in functie van een bijdrage aan de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen. Na vier maanden neemt de Vlaamse Regering dan een definitieve of aanvullende beslissing. Dit actieplan kan aanleiding geven tot ecologische infrastructuur binnen de herbevestigde zone alsook tot de uitbreiding van de zone binnen de betrokken SBZ waar aan beroepslandbouw kan worden gedaan.*

INFORMATIEF DOCUMENT

kernen en de alluviale habitats. Het gaat hier zowel om nutriënten die rechtstreeks instromen met het oppervlaktewater als diffuus via het grondwater en oppervlakkig afstromend water.

Mogelijke interacties met vergunningsplichtige activiteiten

Voor een Speciale Beschermingszone geldt voor elke vergunningsplichtige activiteit de verplichting om na te gaan of een passende beoordeling nodig is. Een passende beoordeling is nodig wanneer de activiteit betekenisvolle gevolgen kan hebben voor de staat van instandhouding van een te beschermen habitat of soort. De instandhoudingsdoelstellingen voor het gebied creëren het kader voor de vergunningaanvrager en vergunningverlener.

Alleen wat in een definitief goedgekeurd S-IHD-besluit is opgenomen, is bindend. De onderliggende S-IHD-rapporten zijn informatief. De S-IHD-besluiten worden pas bindend nadat alle S-IHD-besluiten zijn goedgekeurd.

INFORMATIEF DOCUMENT

Inhoudstafel

Technische fiche 2

Essentie van rapport 5

Inhoudstafel 16

1. Inleiding 21

Leeswijzer 21

2. Algemeen kader voor de opmaak van instandhoudingsdoelstellingen 23

2.1. Voor welke gebieden, soorten en habitats moeten instandhoudingsdoestellingen moeten worden opgemaakt? 23

2.2. Hoe komen de instandhoudingsdoelstellingen tot stand? 23

3. Over welk gebied gaat dit rapport 27

4. Overzicht van de habitats en soorten en hun relatieve belang voor Vlaanderen 29

5. Beschrijving van de actuele toestand van de Europees te beschermen habitats en soorten in het gebied 34

5.1. Beschrijving van het fysische systeem 34

5.2. Samenvatting van voorkomen, actuele staat van instandhouding, trend en potenties van de habitats 35

1130 – Estuaria/buitendijkse schorren 36
2310 – Psammofiele heide met *Calluna* en *Genista* 36
2330 – Open grasland met *Corynephorus*- en *Agrostis*-soorten op landduinen 37
3110 – Mineraalarme oligotrofe wateren van de Atlantische zandvlakten (Littorelletalia uniflorae) 37
3130 – Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de Littorelletalia uniflorae en/of de Isoëto-Nanojuncetea 37
3140 – Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met benthische *Chara* spp. vegetaties 38
3150 – Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type Magnopotamion of Hydrocharition 38
3160 – Dystrofe natuurlijke poelen en meren 39
3260 – Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het Ranunculion fluitantis en het Callitricho-Batrachion 39
4010 – Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix* 40
4030 – Droge Europese heide 40
6230 – Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa) 41
6410_ve – Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (Molinion caeruleae) - Subtype veldrusgraslanden 41
6430_hf – Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones, 42
6510 – Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis*). Subtype van het vossenstaartverbond. 43
7110 – Actief hoogveen en 7120 – Aangetast hoogveen, waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is 43
7140 – Overgangs- en trilveen 43
7150 – Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het Rhynchosporion 44
7210 – Kalkhoudende moerassen met *Cladium mariscus* en soorten van het Caricion davallianae 45
7230 – Alkalisch laagveen 45
9120 – Atlantische zuurminnende beukenbossen met *Ilex* en soms ook *Taxus* in de ondergroei (Quercion robori-petraeae of Ilici-Fagenion) 45
9190 - Oude zuurminnende eikenbossen met *Quercus robur* op zandvlakten 46
91E0 – Alluviale bossen met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) 46

5.3. Samenvatting van voorkomen, actuele staat van instandhouding trend en potenties van de soorten 49

INFORMATIEF DOCUMENT

Bittervoorn – *Rhodeus sericeus amarus* 49
Fint – *Alosa fallax fallax* 49
Grote Modderkruiper – *Misgurnus fossilis* 49
Kleine Modderkruiper – *Conitis taenia* 50
Rivierprik – *Lampetra fluviatilis* 50
Rivierdonderpad – *Cottus gobio* 50
Beekprik – *Lampetra planeri* 51
Gevlekte witsnuitlibel – *Leucorrhinia pectoralis* 51
Spaanse vlag – *Callimorpha quadripunctaria* 51
Heikikker – *Rana arvalis* 51
Poelkikker – *Rana lessonae* 52
Kamsalamander – *Triturus cristatus* 52
Rugstreeppad – *Bufo calamita* 52
Gladde slang – *Coronella austriaca* 53
Drijvende waterweegbree - *Luronium natans* 53
Groenknolorchis – *Liparis loeselli* 54
Brandts vleermuis – *Myotis brandtii* en Gewone baardvleermuis – *Myotis mystacinus* 54
Franjestaart – *Myotis nattereri* 54
Gewone grootoorvleermuis – *Plecotis auritus* 55
Ingekorven vleermuis – *Myotis emarginatus* 55
Rosse vleermuis – *Nyctalus noctula*, Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii en* Kleine dwergvleermuis – *Pipistrellus pygmaeus* 55
Gewone dwergvleermuis - *Pipistrellus pipistrellus* 56
Laatvlieger - *Eptesicus serotinus* 56
Blauwborst - *Luscinia svecica* 57
Boomleeuwerik - *Lullula arborea* 57
Bruine kiekendief - *Circus aeruginosus* 57
IJsvogel - *Alcedo atthis* 58
Nachtzwaluw – *Caprimulgus vulgaris* 58
Porseleinhoen – *Porzana porzana* 59
Roerdomp – *Botaurus stellaris* 59
Wespendief - *Pernis apivorus* 59
Woudaap – *Ixobrychus minutus* 60
Zwarte specht - *Dryocopus martius* 60
Zwarte stern – *Chlidonias niger* 60

5.4. Doortrekkende en overwinterende watervogels 61

5.5. Regionaal belangrijke biotopen 61

6. Beschrijving van de maatschappelijke context 65

6.1. Beschrijving van de planologische context 65
Ruimtelijke bestemmingen 66
Vlaams Ecologisch Netwerk en Integraal Verwevings- en Ondersteunend Netwerk 71
Ruimtelijke bescherming en beleid met betrekking tot Natuurlijke Rijkdommen 73
Ruimtelijke bescherming en beleid met betrekking tot onroerend erfgoed 73
Beheerplannen in het kader van het integraal waterbeheer 78

6.2. Situering van een aantal eigenaars- en gebruikerscategorieën 83
Eigendomssituatie 83
Bevoegde besturen en beherende verenigingen 84
Inventarisatie van het landbouwgebruik 86
Inventarisatie van het bosbouwgebruik 92
Parken en kasteeldomeinen 96
Jacht en faunabeheer 96
Inventarisatie van waterwinningen 99
Inventarisatie van het recreatief gebruik 100
Inventarisatie van de woongebieden 102
Inventarisatie van de industriële en gerelateerde activiteiten 103
Transportinfrastructuur 103
Infrastructuur nutsbedrijven 103

INFORMATIEF DOCUMENT

7. Analyse van de knelpunten voor het bereiken van een goede staat van instandhouding 105

7.1. Analyse van de sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen 105
7.1.1. Overzicht van de sterktes 106
7.1.2. Overzicht van de zwaktes 107
7.1.3. Overzicht van bedreigingen 108
7.1.4. Overzicht van kansen 110
7.1.5. Identificatie van de kwesties 112

7.2. Overzicht van knelpunten en mogelijke oplossingen 117

7.3. Samenvatting over de ernst van de knelpunten 120
Wijze van voorstelling knelpunten 120
Samenvatting van de analyse van de knelpunten voor habitats 121
Samenvatting van de analyse van de knelpunten *voor soorten* 123

8. De instandhoudingsdoelstellingen en prioritaire inspanningen. 127

8.1. Inleiding 127

8.2. Doelstellingen voor de speciale beschermingszone BE2100026 – Valleigebied van de Kleine Nete, met brongebieden, moerassen en heiden, BE2100424 - de Zegge en BE2101639 de Ronde Put 129
Droge zandgronden met bos- en heidevegetaties 129
Rivierlandschap, laagveenmoerassen en moerasvogels 145
Estuariene natuur 168
Alkalische moerassen 170
Vochtige heide met vennen en verlandingsvegetaties. 174
Overzichtstabel effectieve oppervlaktedoelstellingen habitattypes en ruimte behoevende soorten 186
Overzichtstabel belangrijk oppervlaktevereisten gebufferde kernen en leefgebied soorten 187
Overzichtstabel aantallen soorten 188

8.3. Prioritaire inspanningen met het oog op het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen 188

Samenvattende tabel 193

Bijlage 1 – Het belang van het Europees te beschermen gebied in het licht van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen voor Vlaanderen 195

De habitats van bijlage I 195

De soorten van bijlage II en III 202

De soorten van bijlage IV 210

Bijlage 2 - Analyse van de Europees te beschermen habitats en soorten 215

Inleiding 215

Toelichting over de gebruikte informatie en modellen 215

De habitats van bijlage I 221
1130 - Estuaria/buitendijkse schorren 221
2310 - Psammofiele heide met Calluna en Genista 224
2330 - Open grasland met Corynephorus- en Agrostissoorten op landduinen 227
3110 - Mineraalarme oligotrofe wateren van de Atlantische zandvlakten *(Littorelletalia uniflorae)* 231
3130 - Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de Littorelletalia uniflora en/of de Isoëtes-Nanojunctea 231
3140 - Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met benthische Chara spp. Vegetaties 235
3150 - Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type Magnopotamion of Hydrocharition 238
3160 - Dystrofe natuurlijke poelen en meren 242
3260 - Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het *Ranunculion fluitantis* en het *Callitricho-Batrachion* 244

INFORMATIEF DOCUMENT

4010 - Noord-Atlantische vochtige heide met Erica tetralix 246
4030 - Droge Europese heide 250
6230 - Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa) 253
6410_ve - Grasland met Molinia op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (Molinion caeruleae) - veldrusgraslanden 258
6430_hf en _hw- Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones 262
6510 - Laaggelegen schraal hooiland (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis) 266
7110 – Actief hoogveen en 7120 – Aangetast hoogveen, waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is 268
7140 - Overgangs- en trilveen 269
7230 - Alkalisch laagveen 275
9120 - Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei (Quercion robori-petraeae of Ilici-Fagenion) 277
9190 - Oude zuurminnende eikenbossen met Quercus robur op zandvlakten 281
91E0 - Alluviale bossen met Alnus glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) 285

De soorten van bijlage II en III 296
Bittervoorn - *Rhodeus sericeus amarus* 297
Fint – *Alosa fallax fallax* 299
Grote Modderkruiper – *Misgurnus fossilis* 300
Kleine Modderkruiper – Conitis taenia 302
Rivierprik – *Lampetra fluviatilis* 304
Rivierdonderpad – *Cottus gobio* 306
Beekprik – *Lampetra planeri* 308
Gevlekte witsnuitlibel – *Leucorrhinia pectoralis* 310
Spaanse vlag – *Callimorpha quadripunctaria* 312
Heikikker – *Rana arvalis* 314
Poelkikker – *Rana lessonae* 316
Kamsalamander – *Triturus cristatus* 318
Rugstreeppad – *Bufo calamita* 320
Gladde slang – *Coronella austriaca* 322
Drijvende waterweegbree - *Luronium natans* 324
Groenknolorchis – *Liparis loeselli* 327
Vleermuizen 329
Brandts vleermuis/Gewone baardvleermuis – *Myotis brandtii/Myotis mystacinus* 330
Franjestaart – *Myotis nattereri* 332
Gewone grootoorvleermuis – *Plecotis auritus* 334
Ingekorven vleermuis – *Myotis emarginatus* 336
Rosse vleermuis - *Nyctalus noctula*, Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii en* Kleine dwergvleermuis - *Pipistrellus pygmaeus* 338
Gewone dwergvleermuis - *Pipistrellus pipistrellus* 339
Laatvlieger - *Eptesicus serotinus* 341

De soorten van bijlage IV 346
Blauwborst - *Luscinia svecica* 347
Boomleeuwerik - *Lullula arborea* 351
Bruine kiekendief - *Circus aeruginosus* 355
IJsvogel - *Alcedo atthis* 359
Nachtzwaluw – *Caprimulgus europaeus* 363
Porseleinhoen – *Porzana porzana* 366
Roerdomp – *Botaurus stellaris* 369
Wespendief - *Pernis apivorus* 373
Woudaap – *Ixobrychus minutus* 377
Zwarte specht - *Dryocopus martius* 381
Zwarte Stern – *Chlidonias niger* 385

Doortrekkende en overwinterende vogels 388

Regionaal belangrijke biotopen 389

INFORMATIEF DOCUMENT

Regionaal belangrijke soorten 392
Bijlage 3 – De aanmeldingsgegevens *393*
De habitats van bijlage I 393
De soorten van bijlage II 399
Interpretatie van de aanmeldingsgegevens 401
Bijlage 4 –De expertgroep *405*
Samenstelling 405
Bijlage 5 – Kaartenbijlage *406*
Bijlage 6 – Rapportage landbouwgevoeligheidsanalyse *408*
Bijlage 7 – Methodiek waardering drinkwaterwinningen voor de openbare drinkwatervoorziening *409*
Bijlage 8 - Landschapsecologie: theorie en principes *419*
Bijlage 9 - Afkortingen- en begrippenlijst *425*
Bijlage 10 – Literatuur *428*

INFORMATIEF DOCUMENT

1. Inleiding

Om de soortenrijkdom van planten en dieren en hun leefgebieden in de toekomst de noodzakelijke kansen te geven, is op grond van Europese richtlijnen, de Vogel- en Habitatrichtlijn, een samenhangend Europees netwerk van beschermde gebieden aangeduid: het Natura 2000-netwerk. In Vlaanderen zijn 62 Natura 2000-gebieden aangeduid, ook speciale beschermingszones (SBZ) genoemd. Deze gebieden zijn belangrijk om kansen te geven aan soorten en habitats van Europees belang. Voor Vlaanderen handelt het om 48 habitattypes, 55 dier- en plantensoorten en 88 vogelsoorten.

Op de lidstaten van de Europese Unie rust de verplichting om de nodige maatregelen te nemen om een 'gunstige staat van instandhouding' te realiseren voor soorten en habitats van Europees belang. Eerst wordt de 'gunstige staat van instandhouding' van de voorkomende soorten en habitats vastgelegd. Dit zijn de zogenaamde instandhoudingsdoelstellingen, ook instandhoudingsdoelen of kortweg natuurdoelen genoemd. Er moet dus bepaald worden hoeveel individuen van een soort in een bepaald gebied nodig zijn, hoe groot het leefgebied daarvoor moet zijn en hoe de kwaliteit van het leefgebied moet zijn om te kunnen spreken van een leefbare populatie. En hoe groot bijvoorbeeld een heidegebied moet zijn om onderdak te kunnen geven aan alle voor dat habitat typische soorten. De instandhoudingsdoelen maken duidelijk waar men naar toe wil met een bepaald gebied. Deze doelen zullen ook bepalend zijn voor de te nemen instandhoudingsmaatregelen

Het vastleggen van de instandhoudingsdoelen gebeurt in twee stappen. In beide stappen is uitgebreid overlegd met betrokken doelgroepen. Hoeveel en welke natuur we in heel Vlaanderen nodig hebben, hoeveel bos, hoeveel heide, hoeveel duinen … Deze natuurdoelen voor heel Vlaanderen worden de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen genoemd. Ze geven weer wat in het totaal nodig is, in het bijzonder welk areaal, welke oppervlakte en welke kwaliteit nodig zijn om in Vlaanderen de gunstige staat van instandhouding van alle Europees te beschermen soorten en habitats te realiseren. Deze doelstellingen zijn wetenschappelijk onderbouwd en werden ook in detail besproken en bediscussieerd met de doelgroepen. In een volgende stap worden deze instandhoudingsdoelen verfijnd per SBZ of groep van SBZ-H en SBZ-V. In welke gebieden moeten we inspanningen doen voor welke soorten en habitats. Er wordt hierbij bekeken welk deel van de opdracht ieder gebied voor zijn rekening kan nemen: we spreken ook van de specifieke instandhoudingsdoelstellingen. Deze doelstellingen worden wetenschappelijk onderbouwd en worden ook besproken met vertegenwoordigers van de belangengroepen op Vlaams en lokaal niveau, de lokale besturen en Vlaamse administraties.

Op dit moment houdt u een rapport ter onderbouwing van de specifieke instandhoudingsdoelstellingen voor de speciale beschermingszones *BE2100026 – SBZ-H Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden*, *BE2100424 – SBZ-V De Zegge* en *BE 2101639 – SBZ-V De Ronde Put* in handen. Op basis van dit rapport stelt de Vlaamse Regering de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten voor dit gebied vast.

Leeswijzer

In dit rapport worden op onderbouwde wijze de instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Eerst wordt het algemeen kader voor de opmaak van de natuurdoelen geschetst (hoofdstuk 2) en wordt het betrokken gebied gesitueerd en kort besproken (hoofdstuk 3).

Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 het belang op Vlaams niveau van de hier voorkomende habitats en soorten weergegeven, op basis van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen (G-IHD).

In hoofdstuk 5 wordt een beknopt overzicht gegeven van het huidige voorkomen, de trend, de potenties en de actuele staat van instandhouding van de habitats en soorten in dit gebied. Een meer uitgebreide bespreking hiervan is terug te vinden in bijlage 2.

Om de instandhoudingsdoelen op te maken dient ook rekening gehouden te worden met de maatschappelijke context en de natuurlijke en antropogene factoren die een –positieve of negatieve- invloed kunnen hebben op het gebied en de voorkomende of potentieel voorkomende habitats en soorten. In hoofdstuk 6 worden de voornaamste eigenaars- en gebruikersgroepen besproken en in hoofdstuk 7 gebeurt een sterkte-zwakteanalyse met betrekking tot het bereiken van de instandhoudingsdoelen.

INFORMATIEF DOCUMENT

Uiteindelijk worden, aan de hand van de informatie uit de voorgaande hoofdstukken, in hoofdstuk 8 de instandhoudingsdoelen per habitat en soort bepaald. Eveneens in hoofdstuk 8 wordt een aantal prioritaire acties voor het gebied voorgesteld die, naast andere acties, noodzakelijk zijn om de beoogde instandhoudingsdoelen te kunnen behalen.

INFORMATIEF DOCUMENT

2. Algemeen kader voor de opmaak van instandhoudingsdoelstellingen

De opmaak van instandhoudingsdoelstellingen wordt geregeld door het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen. Dit besluit bepaalt het algemeen kader. Het besluit geeft aan voor welke gebieden, habitats en soorten instandhoudingsdoelstellingen moeten worden opgemaakt (zie paragraaf 2.1). Het beschrijft ook op welke manier de instandhoudingsdoelstellingen moeten worden opgemaakt (zie paragraaf 2.2).

2.1. Voor welke gebieden, soorten en habitats moeten instandhoudingsdoestellingen moeten worden opgemaakt?

Instandhoudingsdoelstellingen moeten worden opgemaakt voor alle Europees te beschermen gebieden. "Europees te beschermen gebied" is niets anders dan een verzamelnaam voor de speciale beschermingszones in hun verschillende vormen (Vogelrichtlijn[21] en Habitatrichtlijn[22]) en stadia in de aanwijzingsprocedure (voorgestelde speciale beschermingszone, gebied van communautair belang of speciale beschermingszone). In Vlaanderen zijn er 62 Europees te beschermen gebieden of Natura 2000-gebieden. **In hoofdstuk 3 wordt het in dit rapport betrokken gebied gesitueerd.**

"Europees te beschermen habitats" zijn de habitattypes vermeld in bijlage I van het Natuurdecreet[23]. Dit zijn de in Vlaanderen voorkomende habitats die volgens de Europese Habitatrichtlijn moeten worden beschermd, omdat ze worden bedreigd in heel Europa. In Vlaanderen komen er 48 van deze habitats voor, waarvan 8 prioritaire. Een prioritair habitat is een habitat dat sterk bedreigd is in Europa en waarvoor Europa een grote verantwoordelijkheid draagt omdat het vooral in Europa ligt.

"Europees te beschermen soorten" zijn de soorten van bijlage II, III en IV van het Natuurdecreet en de geregeld voorkomende trekvogels [24]. Voor de soorten van bijlage II, de vogelsoorten van bijlage IV en de geregeld voorkomende trekvogels moeten speciale beschermingszones worden aangewezen. Voor de soorten van bijlage III moeten volgens het decreet natuurbehoud ook instandhoudingsmaatregelen worden genomen en moeten volgens de Habitatrichtlijn deze soorten over het hele Vlaamse grondgebied worden beschermd. De soorten van bijlage II en III zijn voor een groot deel echter dezelfde. In Vlaanderen komen op regelmatige basis 22 soorten voor van bijlage II, 33 soorten van bijlage III, 66 vogelsoorten van bijlage IV en 22 soorten geregeld voorkomende trekvogels (zoals bedoeld in artikel 4 van de Vogelrichtlijn).

2.2. Hoe komen de instandhoudingsdoelstellingen tot stand?

De instandhoudingsdoelstellingen voor een Europees te beschermen gebied (S-IHD) zijn "*de verbeter- of behoudopgaven voor de Europees te beschermen habitats of populaties van Europees te beschermde soorten en hun leefgebieden, waarvoor het Europees te beschermen gebied is aangemeld of die in het Europees te beschermen gebied voorkomen.*" De bestaande regelgeving ([25]) geeft aan dat er eerst doelen op het niveau van Vlaanderen, de zogenaamde gewestelijke instand-

---

[21] *RICHTLIJN van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand*

[22] *RICHTLIJN 92/43/EEG van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna*

[23] *Decreet van 21 november 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu en zijn wijzigingen*

[24] *ofwel de soorten van bijlage II en IV van de Habitatrichtlijn respectievelijk annex I van de Vogelrichtlijn, en de niet in bijlage IV van dit decreet genoemde en op het grondgebied van het Vlaamse Gewest geregeld voorkomende soorten trekvogels. Een trekvogel wordt als geregeld voorkomend beschouwd als de trekkende populatie voldoet aan de internationaal aanvaardde 1%-criterium, dit wil zeggen waarvan geregeld 1% van de West-Europese populatie in ons land verblijft.*

[25] *Besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen*

INFORMATIEF DOCUMENT

houdingsdoelstellingen, moeten worden geformuleerd vooraleer er doelen op het niveau van een individuele speciale beschermingszone worden opgesteld.

Die gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen zijn dus de verbeter- of behoudopgaven voor het behouden, herstellen of ontwikkelen van een gunstige staat van instandhouding op Vlaams niveau van de in het Vlaamse Gewest voorkomende Europees te beschermen habitats of soorten. Zij leggen vast wanneer een Europees te beschermen habitat, via doelen op vlak van areaal, oppervlakte en kwaliteit, en een Europees te beschermen soort, via doelen op vlak van areaal, populatie en kwaliteit van het leefgebied, in een gunstige staat van instandhouding zijn. Met andere woorden wanneer ze duurzaam zullen kunnen overleven in Vlaanderen. Het spreekt voor zich dat de instandhoudingsdoelstellingen van een speciale beschermingszone moeten bijdragen tot de realisatie daarvan. De gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen zijn door de Vlaamse Regering definitief vastgesteld op 23 juli 2010. **In hoofdstuk 4 worden de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen die van belang zijn voor dit gebied voorgesteld.**

Ter informatie: Doelen voor areaal, oppervlakte, populaties en kwaliteit

Areaal = het natuurlijke verspreidingsgebied van een habitat/soort binnen Vlaanderen. Dit komt ruwweg overeen met de ruimtelijke grenzen waarbinnen de habitat of soort binnen Vlaanderen voorkomt. Komt een habitat bijvoorbeeld van Limburg tot West-Vlaanderen voor of enkel in de Kempen?

Oppervlakte = De som van de oppervlaktes van elke plek van een bepaald habitattype dat voorkomt. De gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen doen onder meer een uitspraak over de noodzakelijke oppervlaktedoelstellingen voor Vlaanderen en dit voor elk habitattype. In de S-IHD wordt het oppervlaktedoel per gebied bepaald.

Populatie = de totale populatie van de betrokken soort, dus in principe alle individuen bij elkaar opgeteld. De gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen doen een uitspraak over populatiedoelstellingen voor Vlaanderen. In de specifieke instandhoudingsdoelstellingen wordt het populatiedoel per gebied bepaald.

Kwaliteit = de mate waarin de ecologische kenmerken aanwezig zijn die kenmerkend zijn voor een habitat of het leefgebied van een soort. Voor bossen is er bijvoorbeeld sprake over natuurlijke verjonging, gevarieerde ouderdomsstructuur, nutriëntencycli en aanwezigheid van dood hout. Voor waterafhankelijke systemen is het ecohydrologische regime essentieel. De kwaliteit van het leefgebied van een soort wordt bijvoorbeeld bepaald door de grootte van voortplantingsgebieden, de foerageergebieden en de rustgebieden. In de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen worden algemene doelstellingen gegeven voor een aantal typische kenmerken van habitats en leefgebieden van soorten. In de specifieke instandhoudingsdoelstellingen worden kwaliteitsdoelstellingen voor habitats en leefgebieden van soorten op gebiedsniveau omschreven.

De instandhoudingsdoelstellingen voor een Europees te beschermen gebied worden opgemaakt op basis van een onderbouwend rapport dat de volgende componenten bevat:

1. Een analyse van het gebied in kwestie op vlak van de Europees te beschermen habitats en soorten.
2. De beoordeling van de actuele staat van instandhouding alsook, voor zover dat mogelijk is, de trends sinds de aanmelding, van de Europees te beschermen habitats en soorten, rekening houdend met de ecologische vereisten van die habitats en soorten.
3. Een inschatting van de potenties voor duurzame instandhouding van de relevante Europees te beschermen habitats en soorten in het gebied in kwestie.
4. Een beoordeling van het belang van het gebied voor elke relevante Europees te beschermen habitat en soort, in het licht van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen, en hieruit volgend een beoordeling van het belang van elke habitat en soort binnen het Europees te beschermen gebied in kwestie.
5. Het formuleren, op basis van punt 1 tot en met 4, van instandhoudingsdoelstellingen per relevante Europees te beschermen habitat en soort in het gebied, met het oog op het formuleren van instandhoudingsdoelstellingen voor het Europees te beschermen gebied, zoals vermeld onder punt 9.

INFORMATIEF DOCUMENT

6. Een opgave van maatregelen die kunnen bijdragen aan de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen, vermeld in punt 5.
7. Een beschrijving, in hoofdlijnen, van de planologische status van het gebied en een socio-economische actorenanalyse van de voornaamste eigenaars- en gebruikerscategorieën in of in de nabijheid van het gebied.
8. Een beschrijving van de bedreigingen en kansen met betrekking tot het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen, vermeld in punt 5.
9. Het formuleren van een voorstel van instandhoudingsdoelstellingen voor het Europees te beschermen gebied, op basis van de doelstellingen, vermeld in punt 5, waarbij de prioriteiten werden geïntegreerd, rekening houdend met punt 4 en 8, en na punt 6 en 7 in overweging te hebben genomen.

Het Agentschap voor Natuur en Bos heeft de opdracht gekregen voor de opmaak van de onderbouwende rapporten. Ze wordt hierbij wetenschappelijk ondersteund door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. Om het gehele proces van start tot finish te begeleiden heeft de minister ook een overleggroep in het leven geroepen. Deze Vlaamse overleggroep bestaat uit vertegenwoordigers van organisaties die belangen behartigen die rechtstreeks beïnvloed worden door of invloed hebben op de uitvoering van de instandhoudingsdoelstellingen. In de praktijk zijn dit vertegenwoordigers van de landbouworganisaties, natuurverenigingen, gebruikers van het buitengebied en de economische sector.

De minister stelt een voorontwerp van instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten vast voor een Europees te beschermen gebied, op basis van:

1° dit rapport;

2° een door het Agentschap voor Natuur en Bos opgemaakt verslag van de consultatie van de betrokken doelgroepen in het betrokken gebied;

3° het overleg met de overleggroep over de in de twee vorige punten vermelde documenten.

De minister legt dit voorontwerp voor aan de Vlaamse Regering, die hierover een principiële beslissing neemt en hieromtrent advies vraagt aan de Milieu- en Natuurraad Vlaanderen (Minaraad), de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV). Na dit advies stelt de Vlaamse Regering de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten voor het desbetreffende gebied definitief vast.

Ter info: statuut van dit rapport

De rapporten voor de onderbouwing van de instandhoudingsdoelstellingen zijn opgemaakt door het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). Het ANB wordt wetenschappelijk ondersteund door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO). In overleg met de Vlaamse Overleggroep is een consultatieproces ontworpen voor elk rapport.

In een eerste stap wordt een **ontwerprapport** wetenschappelijke getoetst door een Wetenschappelijke Begeleidingscommissie (WBC). Tevens wordt het ontwerprapport getoetst op zijn duidelijkheid en leesbaarheid door de Vlaamse Overleggroep (OG) en de betrokken Vlaamse administraties verzameld in de Projectgroep (PG). Op basis van de verzamelde reacties wordt door het ANB het ontwerprapport bijgesteld.

In een tweede stap wordt het **ontwerprapport** voor advies voorgelegd aan de betrokken belangengroepen in het betrokken gebied: het bovenlokaal overleg (BOLOV). Ook wordt advies gevraagd aan lokale besturen (gemeente en provincie) en administraties (de belangrijkste betrokken administraties zetelen in de projectgroep). Door het ANB wordt een voorstel voor reactie (ontwerp van reactienota) uitgewerkt. Deze wordt besproken met de Vlaamse Overleggroep en de Projectgroep. Op basis van dit overleg werkt het ANB de ontwerpreactienota en het ontwerprapport bij.

Het **definitief rapport** vormt de basis voor de beslissingen van de Vlaamse Regering over de specifieke instandhoudingdoelstellingen.

Voorliggend rapport is het definitief rapport dat de basis vormt voor de beslissingen van de Vlaamse Regering over de specifieke instandhoudingdoelstellingen

INFORMATIEF DOCUMENT

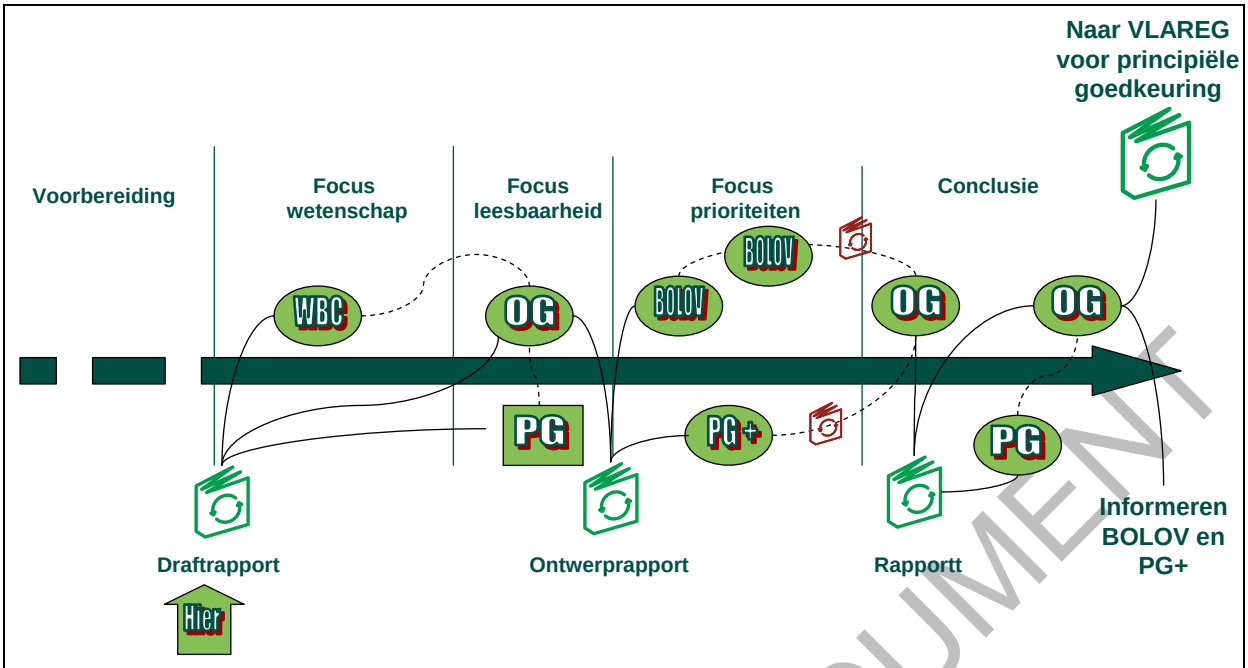

Figuur: Schets van het overlegproces

INFORMATIEF DOCUMENT

3. Over welk gebied gaat dit rapport

Het betrokken SBZ-H is gelegen in de Kempen (figuur 3-1) in de nabijheid van de rivier Kleine Nete en haar bovenlopen. Het grootste deel ligt in de provincie Antwerpen, een klein deel in de provincie Limburg en het bestaat uit 11 deelgebieden (tabel 3-1). Deze deelgebieden zijn verspreid over 15 gemeentes: Arendonk, Dessel, Geel, Grobbendonk, Herentals, Lier, Kasterlee, Mol, Nijlen, Olen, Ranst, Retie, Vorselaar, Zandhoven (Antwerpen) en Lommel (Limburg). Alle deelgebieden zijn gelegen in het bekken van de Nete.

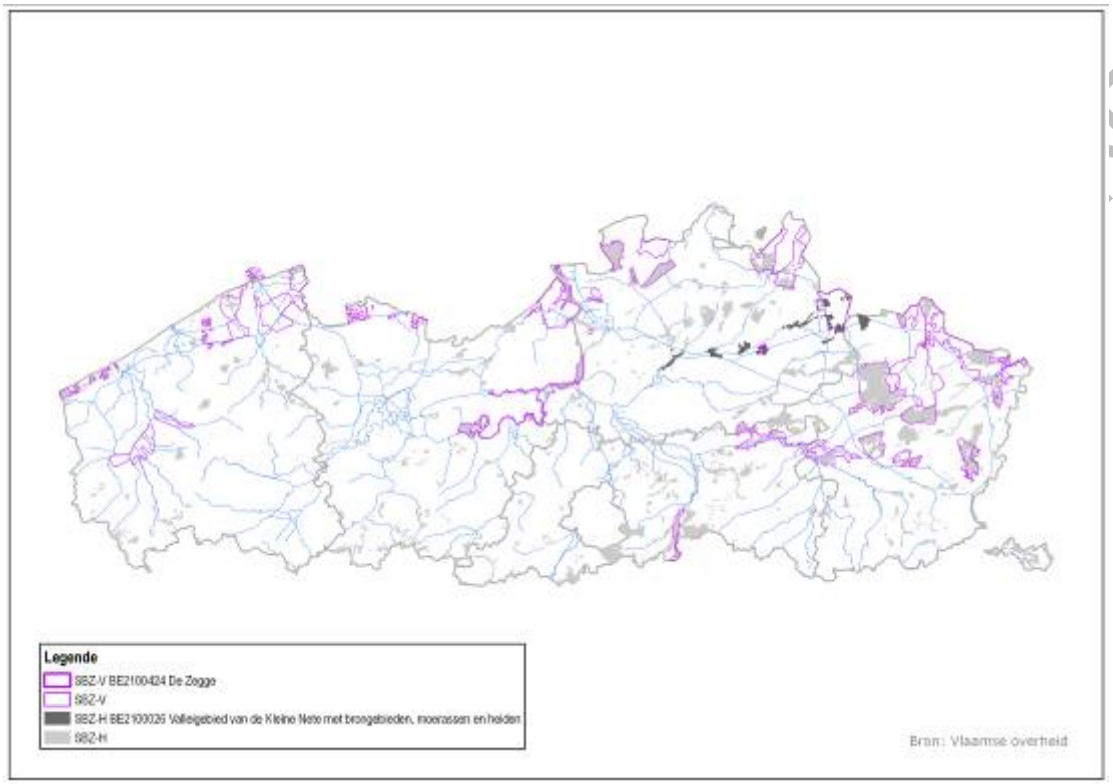

Figuur 3-1. Situering van het gebied ten opzichte van het gehele Natura2000-netwerk in Vlaanderen.

Tabel 3-1. Overzicht van de deelgebieden gebruikt in het rapport

Deelgebiedcode	Deelgebiednaam	Oppervlakte (ha)
BE 2100026-1	Kempense Heuvelrug, Snepkensvijver, Olens Broek, Langendonk	524,563
BE 2100026-2	De Zegge, Mosselgoren en Neerhelst / de Botten	432,641
BE 2100026-3	Arendonkse watering	45,499
BE 2100026-5	Ronde Put en Hoge Moer	328,686
BE 2100026-6	de Maat, den Diel, Harde Putten en Koemook	1493,758
BE 2100026-8	Postel-Grootbos	49,105
BE 2100026-9	Postel-Luiksgestelse heide	121,585
BE 2100026-10	Militair Domein Grobbendonk, Schupleer	444,484
BE 2100026-11	Vallei Kleine Nete van Lier tot Vierseldijk	525,376
BE 2100026-12	Buitengoor, Meergoor en Sluismeer	186,427
BE 2100026-13	Lommel-Sahara	732,034
Totale oppervlakte		4884
BE 2100424	De Zegge	86

INFORMATIEVE

Het vogelrichtlijngebied SBZ-V van De Zegge is volledig gelegen in de gemeente Geel. Het is tevens een deel van het habitatgebied SBZ-H BE 2100026-2 (zie hierboven).

De SBZ-V De Ronde Put is voor het grootste gedeelte gelegen in de gemeente Mol. Kleinere delen liggen in de gemeentes Arendonk, Dessel en Retie. De habitatpolygonen SBZ-H 2100026-8 en 2100026-9 zijn volledig gelegen binnen de perimeter van het vogelrichtlijngebied SBZ-V De Ronde Put. De habitatpolygonen SBZ-H BE 2100026-5 en BE 2100026-6 zijn gedeeltelijk gelegen binnen de perimeter van hetzelfde SBZ-V.

INFORMATIEF DOCUMENT

4. Overzicht van de habitats en soorten en hun relatieve belang voor Vlaanderen

Op 8 mei 2009 hebben het Agentschap voor Natuur en Bos en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek een onderbouwend rapport aan de minister bevoegd voor het natuurbehoud overgemaakt. Op basis van dit rapport heeft de Vlaamse Regering de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen definitief goedgekeurd op 23 juli 2010. In dat rapport wordt het belang van een speciale beschermingszone voor het bereiken van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen gesitueerd.

Ter info: Het relatieve belang van de Speciale beschermingszones voor het realiseren van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen

Het rapport ter onderbouwing van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen geeft een indicatie over het relatieve belang van de verschillende speciale beschermingszones voor het realiseren van de globale Vlaamse instandhoudingsdoelstellingen. Volgend onderscheid wordt gemaakt:

In de "*essentiële*" en "*zeer belangrijke*" gebieden zijn, afhankelijk van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen, prioritaire acties aangewezen voor het halen of behouden van de Vlaamse doelen.

De "*belangrijke*" gebieden hebben een klein oppervlakte- of populatieaandeel van Europees te beschermen habitats en/of soorten.

In de onderbouwende rapportage worden ook "*kennislacunes*" aangegeven die verder onderzocht moeten worden tijdens de opmaak van de specifieke instandhoudingsdoelstellingen. Voor deze gebieden was het, tijdens de opmaak van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen, onduidelijk of ze een bijdrage kunnen leveren aan de Vlaamse doelstellingen.

In de volgende tabel wordt een overzicht gegeven van de habitats en soorten waarvoor dit gebied belangrijk is volgens de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen. Voor de betrokken habitats en soorten wordt het belang van het gebied voor het duurzaam voortbestaan van de habitat of soort (essentieel, zeer belangrijk of belangrijk) weergegeven. Daarnaast wordt een samenvatting van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen weergegeven. In Bijlage I zijn per habitat en soort de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen in het geheel weergegeven.

INFORMATIEF DOCUMENT

Tabel 4-1. Samengevatte weergave van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen van toepassing in dit gebied ('=' behoud van de huidige situatie of '↑' verbetering) en het belang van het gebied voor de realisatie ervan ('★★★' essentieel, '★★' zeer belangrijk, '★' belangrijk of '°' geen status toegekend).

Habitats	***belang gebied***	***areaal***	***oppervlakte***	***kwaliteit***
1130 – Estuaria/Buitendijkse schorren	*	↑	↑	↑
2310 - Psammofiele heide met *Calluna*- en *Genista*-soorten	*	=	↑	=
2330 - Open grasland met *Corynephorus*- en *Agrostis*-soorten op landduinen	* *	=	↑	↑
3130 - Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de *Littorelletalia uniflora* en/of de Isoëte-Nanojunectea	* * *	↑	↑	↑
3140 - Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met benthische *Chara* spp. vegetaties	* * *	↑	↑	↑
3150 - Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type Magnopotamion of Hydrocharition	* *	=	↑	↑
3160 - Dystrofe natuurlijke poelen en meren	* *	↑	↑	↑
3260 - Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het Ranunculion fluitans en het Callitricho-Batrachion	* * *	↑	↑	↑
4010 - Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*	* *	=	↑	↑
4030 - Droge Europese heide	* *	=	↑	↑
6230 - Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)	*	↑	↑	=
6410 - Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (Eu-Molinion)	* *	↑	↑	↑
6430 - Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones	* *	=	↑	↑
6510 - Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)	* *	=	↑	=
7110 - Actief hoogveen	*	↑	↑	=
7140 - Overgangs- en trilveen	* * *	↑	↑	↑
7150 - Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het Rhynchosporion	* *	=	=	↑
7210 - Kalkhoudende moerassen met *Cladium mariscus* en soorten van het Caricion davallianae	* * *	↑	↑	=
7230 - Alkalisch laagveen	* * *	↑	↑	↑

INFORMATIEF DOCUMENT

9120 - Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei (Quercion robori-petraeae of Ilici-Fagenion)	*	=	↑	↑
9190 - Oude zuurminnende eikenbossen met *Quercus robur* op zandvlakten	* *	=	↑	↑
91E0 - Alluviale bossen met *Alnus glutinosus* en *Fraxinus excelsior* (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	* *	=	↑	↑

Soorten Habitatrichtlijn	***belang gebied***	***areaal***	***oppervlakte***	***kwaliteit***
Beekprik - *Lampetra planeri*	* * *	=↑	=↑	=↑
Bittervoorn - *Rhodeus sericeus amarus*				
Brandts vleermuis/Gewone baardvleermuis - *Myotis brandtii*/*Myotis mystacinus*	*	=	=	↑
Drijvende waterweegbree - *Luronium natans*	* *	=	↑	=
Fint - *Alosa fallax fallax*	* * *	↑	=	↑
Franjestaart - *Myotis nattereri*	*	=	↑	↑
Gevlekte witsnuitlibel - *Leucorrhinia pectoralis*	* * *	↑	↑	↑
Gewone grootoorvleermuis/Grijze grootoorvleermuis - *Plecotus auritus*/*P. austriacus*	* *	=	=	↑
Gladde slang – *Coronella austriaca*	**	=	↑	↑
Groenknolorchis - *Liparis loeselii*	***	↑	↑	↑
Grote modderkruiper - *Misgurnus fossilis*	Kennis lacune	↑	↑	↑
Heikikker - *Rana arvalis*	* *	=	=	↑
Ingekorven vleermuis – *Myotis emarginatus*	*	=	↑	↑
Kamsalamander - *Triturus cristatus*	Kennis lacune	↑	↑	↑
Kleine modderkruiper - *Cobitis taenia*	* * *	=	↑	↑
Laatvlieger - *Eptesicus serotinus*	Kennis lacune	=	=	↑
Rivierdonderpad - *Cottus gobio*	* *	=	↑	↑
Rivierprik - *Lampetra fluviatilis*	* *	↑	↑	↑

INFORMATIEF DOCUMENT

Rugstreeppad - *Bufo calamita*	*	=	=	↑
Rosse vleermuis - *Nyctalus noctula*	Kennis lacune	=	=	↑
Ruige dwergvleermuis / Gewone dwergvleermuis / Kleine dwergvleermuis - *Pipistrellus* species	Kennis lacune	=	=	↑
Spaanse vlag - *Callimorpha quadripunctaria*	*	=	↑	↑

In de volgende tabel wordt een overzicht gegeven van de soorten waarvoor de SBZ-V's belangrijk zijn. Voor de betrokken soorten wordt het belang van het gebied voor het duurzaam voortbestaan van de soort (essentieel, zeer belangrijk of belangrijk) weergegeven. Daarnaast wordt een samenvatting van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen weergegeven. In Bijlage I zijn per soort de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen in het geheel weergegeven.

Soorten Vogelrichtlijn De Zegge	***belang gebied***	***areaal***	***oppervlakte***	***kwaliteit***
Blauwborst - *Luscinia svecica*	*	=	=	↑
Bruine kiekendief - *Circus aeruginosus*	*	=	=	↑
Ijsvogel - *Alcedo atthis*	*	=	=	=
Porseleinhoen - *Porzana porzana*	* *	↑	↑	↑
Roerdomp - *Botaurus stellaris*	* * *	↑	↑	↑
Wespendief - *Pernis apivorus*	*	=	=	↑
Woudaap - *Ixobrychus minutus*	°	↑	↑	↑
Zwarte specht - *Dryocopus martius*	*	=	=	↑

Soorten Vogelrichtlijn De Ronde Put	***belang gebied***	***areaal***	***oppervlakte***	***kwaliteit***
Blauwborst - *Luscinia svecica*	*	=	=	↑
Boomleeuwerik – *Lullula arborea*	* *	=	=	↑

INFORMATIEF DOCUMENT

Bruine kiekendief - *Circus aeruginosus*	°	=	=	↑
Ijsvogel - *Alcedo atthis*	*	=	=	=
Nachtzwaluw – *Caprimulgus europaeus*	*	=	=	↑
Roerdomp - *Botaurus stellaris*	Ken-nisla-cune	↑	↑	↑
Wespendief - *Pernis apivorus*	*	=	=	↑
Woudaap - *Ixobrychus minutus*	°	↑	↑	↑
Zwarte specht - *Dryocopus martius*	*	=	=	↑
Zwarte stern – *Chlidonias niger*	°			↑

INFORMATIEF DOCUMENT

5. Beschrijving van de actuele toestand van de Europees te beschermen habitats en soorten in het gebied

In dit rapport wordt de specifieke instandhoudingsdoelstellingen voor de Europees te beschermen soorten en habitats in hoofdstuk 4 onderbouwd. Dit gebeurt op basis van ecologische, aangevuld met socio-economische analyses. In dit hoofdstuk wordt de ecologische analyse over de actuele toestand van de Europees te beschermen habitats en soorten besproken. In paragraaf 5.1 wordt eerst het functioneren van het fysische systeem van het gebied besproken. Welke bodemtypes komen voor? Zijn er belangrijke grondwaterstromen? Wat is de invloed van het reliëf? Enzoverder. Het fysische systeem vormt immers de basis voor de ontwikkeling van natuurwaarden. In paragrafen 5.2 en 5.3 wordt een samenvatting gegeven van de ecologische analyse van het actueel voorkomen van de Europees te beschermen habitats en soorten voor dit gebied. De ecologische analyse zelf vind je in Bijlage 2. Op basis van deze analyse, en de socio-economische context in overweging nemend (zie hoofdstuk 6), worden in hoofdstuk 7 knelpunten geïdentificeerd en in hoofdstuk 8 doelen en prioriteiten bepaald.

Ter info: Toelichting van belangrijke termen gebruikt in dit hoofdstuk

Het *actuele voorkomen* is een beschrijving van waar een soort of habitat voorkomt en hoeveel.

De *actuele staat van instandhouding*: dit is een beschrijving van de huidige oppervlakte en kwaliteit van het Europees te beschermen habitat of van het leefgebied van een Europees te beschermen soort in dit gebied en de omschrijving van de achterliggende redenen.

De *trend* geeft de evolutie doorheen de tijd weer van de kwaliteit of kwantiteit van een habitat of soort.

De *potenties* geven aan hoeveel en eventueel waar er mogelijkheden zijn voor de uitbreiding of het herstel van een habitat of van een populatie van een soort.

5.1. Beschrijving van het fysische systeem

Het betrokken gebied is gelegen in de Kempen in het noordoosten van Vlaanderen, meer bepaald in de ecoregio Centraal-Kempisch rivier- en duinendistrict. De naam geeft de centrale ligging in de Kempen aan en verwijst daarnaast naar het dichte net van waterlopen die het ecodistrict doorsnijden en het talrijke voorkomen van landduinen.

Het geografisch uitzicht van een landschap wordt bepaald door diverse landschapsvormende processen. Tijdens het Pleistoceen (Quartair), dat gekenmerkt wordt door een opeenvolging van ijstijden en tussenijstijden, schuurden de rivieren van het Netebekken in de zandige, makkelijk erodeerbare ondergrond brede depressies uit. Terwijl op het zandige interfluvium tussen de Grote en de Kleine Nete Eikenberkenbossen tot ontwikkeling kwamen ontstond in de valleien een meer vochtminnende vegetatie. Hier kwamen de afgestorven plantenresten in een zuurstofarm, waterrijk milieu terecht en werd een veenlaag gevormd. Toen bij ontginningen en ontbossingen door de mens de natuurlijke bescherming van de bodem vernield werd, traden plaatselijk nieuwe verstuivingen op en werden stuifzandduinen gevormd (formatie van Kalmthout en van Meer).

In het noordelijk deel van het ecodistrict overwegen zandgronden en plaatselijk lemig zand. De bodems zijn mineraalarm. Vlekken plaggengronden (bodems met diepe antropogene A-horizont) wisselen af met uitgestrekte podzolcomplexen. In de valleien van het ecodistrict domineren natte tot zeer natte profielloze licht zandleemgronden met een reductiehorizont (grondwatertafel). Meer naar het noorden komen vaak alluviale lemige zandgronden voor, meer naar het zuiden zandlemige. Een veensubstraat is frequent en veen is lokaal aanwezig. In de bovenloop van de vallei van de Kleine Nete komt licht zandleem, lemig zand en soms zand voor, in de benedenloop lichte klei en zandleem.

Globaal is het gebied een vrij vlak en laag gelegen depressie, waar het reliëf bepaald wordt door landduinen, die in het noorden de noordoost-zuidwestelijke en in het zuiden eerder de oost-west oriëntatie van de rivieren volgen. Het centrale gedeelte is wat reliëfrijker en vooral ZW-, NW-en W-gerichte hellingen komen voor. Het oostelijke deel, waar verschillende waterlopen hun bovenloop

INFORMATIEF DOCUMENT

hebben, is zeer vlak. De interfluvia steken slechts enkele meter boven de dalbodems uit en de enige opvallende reliëfs zijn de landduinen (wat op een zeer erosiegewillige ondergrond wijst). De interfluvia van de rivierdalen bestaan doorgaans uit weinig verheven zandruggen, waarvan het reliëf plaatselijk door landduinen versterkt wordt. Deze duinmassieven volgen de richting van de waterlopen.

De ondergrond in het ecodistrict bestaat grotendeels uit zandige, goed doorlatende lagen. De hoogteligging is bepalend voor de waterhuishouding. Het sterk ontwikkeld waterlopenstelsel vormt een net van kwelrijke zones, de hoger gelegen interfluvia fungeren als infiltratiegebieden en de overgangen tussen rug en dal als doorstroomgebieden. Regionale infiltratiegebieden bevinden zich in het noorden op de top van de Kempische microcuesta, in het oosten op het Kempisch Plateau en op de waterscheidingskam tussen de Grote en de Kleine Nete, die zich uitstrekt tussen Olen en Geel. De Netedepressies vormen hiervan het kwelgebied, waar voor de Kempen relatief mineraalrijk water aan de oppervlakte komt. De Boomse klei, die zacht afhelt naar het noordoosten, vormt een ondoordringbare laag onder het omvangrijke pakket zandige en poreuze lagen die de ondergrond in het ecodistrict vormen en die een belangrijke drinkwaterreserve bevatten. Het watervoerend pakket loopt door naar het oosten en het noorden over de grens met Nederland. Ten gevolge van het hoge glauconietgehalte in de tertiaire zanden is het diepe grondwater erg ijzerhoudend. De afwezigheid van een leem- of kleihoudende deklaag, het feit dat de grondwatertafel ondiep ligt en het ontbreken van weinig doorlaatbare lagen in het zandige pakket maken het grondwater tot op grote diepte zeer kwetsbaar. Grondwater dat op de formatie van de Kempen insijpelt, kan door aanwezigheid van klei niet onmiddellijk doordringen naar diepere lagen. Dit water vloeit over de dieper liggende kleilagen naar het noorden. Per uitzondering is er grondwater dat naar het zuiden vloeit. Dit grondwater vloeit over de microcuesta en komt langsheen de steilrand aan de oppervlakte in kwelzones.

Het gebied is hydrografisch verbonden met de vallei van de rivier de Kleine Nete en haar bovenlopen. De Kleine Nete ontspringt in Mol en stroomt via Herentals naar Lier. Op de Kleine Nete is de getijdenwerking merkbaar tot Grobbendonk, wat niet betekent dat zout water tot daar komt. Wel fluctueert het waterpeil er met de getijden mee, ook schijngetij genoemd. De belangrijkste zijlopen zijn de Desselse Neet en de Zwarte Neet. De noordelijke zijrivieren van de Kleine Nete ontspringen op de randhelling van de Kempische microcuesta (Noord-Kempisch kleisubstraatdistrict) en hebben een noordoost-zuidwest verloop. Van oost naar west zijn dit de Looieindse Nete, de Wamp en de Rode Loop die rechtstreeks naar de Kleine Nete stromen; de Kleine Kalie, de Grote Kalie, de Visbeek, de Laak en de Bosbeek die via de Aa naar de Kleine Nete stromen; en tot slot de Delftse Beek en de Tappelbeek die via de Molenbeek naar de Kleine Nete stromen, telkens met hun zijrivieren en kunstmatige afwateringssystemen. De oostelijke bijrivieren van de beide Nete's ontspringen op de rand van het Kempisch Plateau en hebben eerder een oost-west oriëntatie. Van noord naar zuid stromen de Zwarte Nete, de Desselse Nete en de Voorste Nete naar de Kleine Nete

In het verleden was het watersysteem een sterk bepalende factor voor het bodemgebruik in een gebied: valleigronden werden in gebruik genomen als hooiland terwijl de drogere percelen in aanmerking kwamen voor landbouw of huisvesting. Maar de laatste decennia is hierin een grote verandering gekomen: grote delen van valleigebieden zijn ingericht voor bewoning, infrastructuur, industrie, landbouw, enzovoort.

De aanwezigheid van de Kempische kanalen is belangrijk voor een aantal deelgebieden van de SBZ-H. In de Kempen werden verschillende kanalen gegraven met als indirecte bedoeling de landbouw te stimuleren. De Kempen stonden immers bekend als een gebied met weinig oppervlaktewater en schrale arme bodems. Het kanaal zorgt dat het grondwaterpeil in de zones langsheen het kanaal op een hoog peil blijft en voedt veelal de freatische grondwaterlaag. Dit grondwater treedt hierbij uit in de lager gelegen gebieden die in de Noorderkempen meestal aan de zuidelijke kant van deze kanalen liggen. De inbreng van kalk- en sulfaathoudend Maaswater zorgt lokaal voor bijzondere grondwaterstromingen en uitzonderlijke plantenassociaties (Sevenant, 2002).

5.2. Samenvatting van voorkomen, actuele staat van instandhouding, trend en potenties van de habitats

In deze paragraaf wordt een samenvatting gegeven van de actuele situatie van de Europees te beschermen habitats binnen het gebied. Voor elk Europees te beschermen habitat uit hoofdstuk 0 wordt het voorkomen, de analyse van de actuele staat van instandhouding, de trends ten opzichte van de aanmelding en de potenties voor uitbreiding samenvattend beschreven. Voor de volledige

INFORMATIEF DOCUMENT

analyse wordt verwezen naar bijlage II - Analyse van de Europees te beschermen habitats en soorten.

1130 – Estuaria / buitendijkse schorren

- Het actuele voorkomen: De habitat is gelegen langs de Kleine Nete in de twee meest stroomafwaarts gelegen deelgebieden van dit habitatrichtlijngebied: de Vallei van de Kleine Nete van Lier tot Vierseldijk (deelgebied 11) en het Schupleer (deelgebied 10).
- Actuele staat van instandhouding: De habitatstructuur en de soortensamenstelling van deze habitat scoren slecht. De habitat is bijgevolg in een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.**
- Trend: Deze habitat vertoont de laatste decennia een sterk neerwaartse trend.
- Potenties: Er zijn momenteel enkel potenties voor uitbreiding van deze habitat door het omvormen van de 30% geen habitat tot habitat ter hoogte van de benedenloop van de Kleine Nete tussen Lier en Viersel. Er bestaan echter ook plannen om de getijdenwerking op de Bollaak (ook gekend als Molenbeek) toe te laten. Dit zou een extra oppervlakte met geschikte standplaatsfactoren creëren.

2310 – Psammofiele heide met *Calluna* en *Genista*

- Het actuele voorkomen: Deze habitat komt volgens de habitatkaart slechts in twee van de deelgebieden van dit habitatrichtlijngebied voor, namelijk in deelgebied 1 (Snepkensvijver en Grote Neerheide) en deelgebied 13 (Lommel-Sahara). In realiteit wordt het ook aangetroffen op het militair domein in Grobbendonk (deelgebied 10).

  In zuiver[26] vogelrichtlijngebied Ronde Put is er 3-4 ha van dit habitattype aanwezig.
- Actuele staat van instandhouding: De habitat is in sterke mate vergrast, waardoor ook de abundantie van dwergstruiken te laag is. Er wordt geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.**
- Trend: Binnen Vlaanderen is de trend ten opzichte van 1994 stabiel. De kwaliteit van de habitat vertoont echter een sterk negatieve trend. Vooral vergrassing en verbossing bedreigen de natuurlijke dynamiek, noodzakelijk voor de instandhouding van dit habitat.
- Potenties: Volgens het POTNAT model zijn er ruime potenties voor het habitattype 2310, zowel binnen de deelgebieden waar deze habitat momenteel voorkomt als in enkele andere deelgebieden (deelgebieden 5, 6 en 12). Op basis van de terreinkennis, kan aangenomen worden dat voor deelgebied 9 de potenties onderschat werden.

[26] *Dus binnen SBZ-V maar buiten SBZ-H*

INFORMATIEF DOCUMENT

2330 – Open grasland met *Corynephorus*- en *Agrostis*-soorten op landduinen

- Het actuele voorkomen: Deze habitat komt voor in zes van de deelgebieden binnen de SBZ-H. De habitat wordt in deelgebied 1 aangetroffen op de Grote Neerheide en aan de voormalige Snepkenshoeve. In deelgebied 5 situeert het zich op de duinrug ten noorden van de Ronde Put. In deelgebied 6 wordt de habitat wel aangetroffen, maar dit wordt niet bevestigd door de Habitatkaart. Voor deelgebieden 10, 12 en 13 toont de habitatkaart wel habitat.
- Actuele staat van instandhouding: De habitat vertoont een gebrek aan naakte bodem (stuivend zand) en open korstmosbegroeiingen. Bovendien wordt het sterk verstoord door vergrassing, verbossing en invasieve exoten. De habitat is bijgevolg in een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.**
- Trend: De oppervlakte van dit habititattype is vrij stabiel sinds 1994, maar kent een sterke kwaliteitsvermindering door vergrassing, verbossing en invasieve exoten.
- Potenties: Volgens het POTNAT-model zijn er enkel in deelgebieden 3, 8 en 11 geen potenties voor het habitattype. Voor deelgebied 2 kan gesteld worden dat omwille van de kleine oppervlakte met geschikte standplaatsfactoren en de afwezigheid van kensoorten volgens de Floradatabank, dit deelgebied geen echte potentie voor het habitattype 2330 bevat.

  De potenties voor deelgebied 9 en 10 zijn volgens de expertgroep dan weer groter dan geraamd volgens het POTNAT-model.

3110 – Mineraalarme oligotrofe wateren van de Atlantische zandvlakten (Littorelletalia uniflorae)

- Het actuele voorkomen: Hoewel het habitattype aangemeld werd, is het niet (meer) aanwezig. De betreffende plassen zijn opgenomen bij habitattype 3130, door een striktere definitie van het habitattype 3110.
- Actuele staat van instandhouding: Niet bepaald
- Trend: Niet bepaald
- Potenties: Waarschijnlijk afwezig

3130 – Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de Littorelletalia uniflorae en/of de Isoëto-Nanojuncetea

- Het actuele voorkomen: De habitat wordt gekenmerkt door kleine, vaak relatief onopvallende plantensoorten in de oevers van waterpartijen. De habitat komt voor in 5 van de 11 onderscheiden deelgebieden nl. deelgebied 1 (Olens Broek), deelgebied 2 (de Zegge), deelgebied 5 (Ronde Put en Lange Linneput), deelgebied 6 ('s Gravendel en den Diel) en deelgebied 10 (Militair domein Grobbendonk).

INFORMATIEF DOCUMENT

- Actuele staat van instandhouding: De grote waterpartijen dienen onderhevig te zijn aan de nodige windwerking. Ze bezitten ook een lange oeverlengte en dus relatief veel biotoop. Er komen meerdere kensoorten voor. Het systeem is gebufferd en er zijn weinig invloeden van bv. landbouw. Het actueel voorkomen van de habitat in de SBZ is wel relatief beperkt (32,34 ha). Er kan wel worden geconcludeerd dat de habitat in een **goede tot uitstekende actuele staat van instandhouding** is.

- Trend: De trend is negatief. De laatste waarneming van Drijvende waterweegbree dateert van 2005.

- Potenties: De potenties laten zich goed aflezen op basis van het voorkomen van bestaande waterpartijen. Meer beschut gelegen waterpartijen komen in principe niet in aanmerking. Kaart 4.24 geeft een indicatie waar de potenties voor dit habitattype gelegen zijn. De belangrijkste potenties zijn aanwezig in Snepkensvijver (deelgebied 1), den Diel (deelgebied 6) en Ronde Put (deelgebied 5). Hoewel minder groot, zijn er potenties in ' s Gravendel (deelgebied 6), in de Koemook (deelgebied 6), in het Militair domein (deelgebied 10) en in de Zegge (deelgebied 2).

3140 – Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met benthische *Chara* spp. vegetaties

- Het actuele voorkomen: Dit vegetatietype werd op de habitatkaart in twee deelgebieden ingekleurd, namelijk in Lommel-Sahara (deelgebied 13) en in de Zegge (deelgebied 2).

- Actuele staat van instandhouding: Het doorzicht van de aanwezige 3140-habitats in deelgebied 13 is onvoldoende. De *Chara*-vegetaties in de Zegge worden te veel gedomineerd door voedselminnende planten en exoten. De habitat is bijgevolg in een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.

- Trend: Volgens de G-IHD is de huidige oppervlakte kleiner dan de referentieoppervlakte maar stabiel sinds 1994. De trend is dus stabiel.

- Potenties: In Lommel-Sahara (deelgebied 13) is in een voormalige zandwinningsplas een kans om meer van dit habitattype te creëren. Daarbij is het wel noodzakelijke dat er zones aanwezig zijn met een diepte kleiner dan 4m. In de watering van Arendonk (deelgebied 3) zijn er bijkomende potenties voor dit habitattype.

3150 – Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type Magnopotamion of Hydrocharition

- Het actuele voorkomen: Deze habitat komt verspreid voor binnen het habitatrichtlijngebied, namelijk in de deelgebieden 1 (Olens Broek- Langendonk) 2 (de Zegge), 5 (Ronde Put), 6 (de Maat en Bosdellen – den Haring), 8 (Grootbos) en 11 (Vallei van de Kleine Nete van Lier tot Vierseldijk).

- Actuele staat van instandhouding: Deze habitat scoort in een aantal deelgebieden slecht op vlak van eutrofiëringsindicatoren en invasieve exoten. Bijgevolg wordt geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.

INFORMATIEF DOCUMENT

- Trend: De huidige oppervlakte is stabiel ten opzichte van 1994. Door eutrofiering en verbossing van oevers komt de habitatwaardigheid in gedrang.
- Potenties: Vooral in deelgebied 11 (Vallei van de Kleine Nete van Lier tot Vierseldijk), deelgebied 2 (de Zegge) en deelgebied 6 (Vallei van de Kleine Nete te Retie, het Goor en de Maat) zijn er grote potenties. Lagere potenties zijn gelegen in deelgebieden 1, 2, 3, 8, 12 en 13.

3160 – Dystrofe natuurlijke poelen en meren

- Het actuele voorkomen: Deze habitat komt enkel voor in deelgebied 1, meer bepaald de Snepkensvijver
- Actuele staat van instandhouding: De habitat scoort voor alle indicatoren (habitatstructuur, vegetatie, verstoring) voldoende tot goed. Er wordt geconcludeerd tot een **goede tot uitstekende actuele staat van instandhouding.**
- Trend: De huidige oppervlakte is stabiel ten opzichte van 1994.
- Potenties: In de aan Snepkensvijver aanpalende Grote Neerheide (deelgebied 1) liggen aanvullende potenties voor dit habitattype.

3260 – Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het Ranunculion fluitantis en het Callitricho-Batrachion

- Het actuele voorkomen: In een niet gebiedsdekkend onderzoek zijn volgens Leyssen et al (2008) enkel de Sasloop in de Zegge (deelgebied 2), de Kleine Nete (deelgebied 1), De Molenbeek in de Vallei van de Kleine Nete (deelgebied 11), en de Desselse Neet en delen van de Kleine Nete in deelgebied 6 momenteel habitatwaardig. Het habitattype wordt ook aangetroffen in deelgebied 10 (Schupleer met Aa, Tweede en Derde Beek).
- Actuele staat van instandhouding: De habitat scoort slecht voor verschillende indicatoren. Het aantal sleutelsoorten is onvoldoende terwijl indicatorsoorten die wijzen op eutrofiëring wel frequent aanwezig zijn. Ook de lengte van de habitatwaardige riviertrajecten is te klein om de indicatieve fauna-soorten te herbergen. De habitat is bijgevolg in een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.
- Trend: Wegens de manier van aanmelden is de trend onduidelijk.
- Potenties: Deze habitat heeft potenties in alle beken en rivieren gelegen binnen het habitatrichtlijngebied Kleine Nete. De beektrajecten waarvoor momenteel in het kader van de Kaderrichtlijn Water geen termijnverlenging voor het bereiken van de goede toestand aangevraagd wordt (Kleine Nete en Wamp), hebben op korte termijn de hoogste potenties voor dit habitattype.

INFORMATIEF DOCUMENT

4010 – Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*

- Het actuele voorkomen: De habitat komt voor op verschillende plaatsen in 6 van de 11 deelgebieden. Dit illustreert het versnipperde voorkomen binnen het gebied. De grootste kernen komen voor in deelgebieden 1, 5 en 12. Kleinere habitatvlekken worden aangetroffen in deelgebieden 6 en 13. In het militair domein in Grobbendonk werd recent circa 6 ha van dit habitattype gecreëerd naar aanleiding van het DANAH project.

  In zuiver[27] vogelrichtlijngebied Ronde Put is er 3-4 ha van dit habitattype aanwezig.

- Actuele staat van instandhouding: De aanwezige vochtige heide in de SBZ-H kent een hoge mate van vergrassing, verbossing en een te lage abundantie van dwergstruiken. Bijgevolg is de habitat in een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.

- Trend: De aanwezige oppervlakte is ongeveer gelijk aan de aangemelde oppervlakte maar de kwaliteit van de habitat is sterk verminderd in de voorbije decennia.

- Potenties: De grootste potenties voor het ontwikkelen van grote aangesloten oppervlaktes van dit habitattype zijn gelegen in deelgebied 1, deelgebied 6 en deelgebied 12. Deelgebied 2 vertoont eveneens ruimte potenties, maar het habitattype en de kensoorten zijn afwezig.

4030 – Droge Europese heide

- Het actuele voorkomen: Droge heidevegetaties komen voor in 9 van de 11 deelgebieden maar telkens in kleine versnipperde oppervlaktes. Enkel in deelgebieden 9 en 10 (militair domein Grobbendonk) komt er een oppervlakte vrij goed ontwikkelde droge heide voor.

  In zuiver[28] vogelrichtlijngebied Ronde Put is er 17ha van dit habitattype aanwezig.

- Actuele staat van instandhouding: De habitat droge heide scoort op een aantal indicatoren onvoldoende en is in een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.

- Trend: De oppervlakte van dit habitattype is veel kleiner dan de aangemelde oppervlakte. De kwaliteit van het habitattype is verminderd tijdens de laatste decennia.

- Potenties: De SBZ kent een grote oppervlakte waar volgens POTNAT geschikte standplaatsfactoren voorkomen. De grote potenties liggen in de oostelijk gelegen deelgebieden, meer bepaald in deelgebieden 5, 9 en 13. Merk op dat er voor deelgebied 10 geen gegevens zijn voor het militair domein maar dat hier wel aanzienlijke potenties aanwezig kunnen zijn.

INFORMATIEF DOCUMENT

[27] *Dus binnen SBZ-V maar buiten SBZ-H*

[28] *Dus binnen SBZ-V maar buiten SBZ-H*

6230 – Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)

a. droog heischraal grasland (Nardusgraslanden, hn)

- Het actuele voorkomen: Dit deeltype komt voor in het militair domein in Grobbendonk (deelgebied 10), in enkele bermen in de Ronde Put (deelgebied 5) en langs de dreven van het Oud Kasteel in deelgebied 10 (het Schupleer) en heeft een zeer kleine oppervlakte.
- Actuele staat van instandhouding: De oppervlakte van de aanwezig habitatvlekken is te klein. Bovendien is de habitat onderhevig aan verbossing en verstruweling en vertoont het een ongeschikte habitatstructuur. Ook de bedekking van de sleutelsoorten is laag. Bijgevolg is het subtype in een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.
- Trend: Dit habitattype komt slechts in zeer kleine oppervlaktes voor in de SBZ-H en de oppervlakte is veel kleiner dan de referentieoppervlakte en de aangemelde oppervlakte. De trend is negatief.
- Potenties: Volgens het POTNAT-model zijn vrij ruime oppervlaktes potentieel geschikt voor dit habitattype, vooral in het oosten van het habitatrichtlijngebied. Op de plaatsen waar nu de sleutelsoorten nog voorkomen, liggen de beste potentie.

b. Vochtig heischraal grasland (hmo)

- Het actuele voorkomen: Het vochtig heischraal grasland komt in zeer kleine oppervlaktes enkel voor in deelgebieden 2 (de Zegge) en 12 (Sluismeer).
- Actuele staat van instandhouding: De kwaliteit van het aanwezig vochtig heischraal grasland is goed maar de oppervlaktes zijn klein. Het subtype is in een **goede tot uitstekende actuele staat van instandhouding.**
- Trend: Dit habitattype komt slechts in zeer kleine oppervlaktes voor in de SBZ-H en de oppervlakte is veel kleiner dan de referentieoppervlakte en de aangemelde oppervlakte.
- Potenties: Er zijn volgens het POTNAT-model vrij grote potenties voor dit habitatsubtype in het habitatrichtlijngebied van de Kleine Nete. Deze potenties bevinden zich overwegend in het oosten van het habitatrichtlijngebied. Indien we de resultaten van het POTNAT-model vergelijken met het huidig voorkomen van het habitattype en zijn kensoorten (Floradatabank), lijkt de betrouwbare potenties zich vooral te situeren in het centrale deel van het habitatrichtlijngebied (deelgebieden 1, 2, 3, 5, 6 en 10).

6410_ve – Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (Molinion caeruleae) - Subtype veldrusgraslanden

- Het actuele voorkomen: De habitat komt volgens de habitatkaart voor in 2 van de 11 deelgebieden, namelijk in het Schupleer (deelgebied 10) en in de Zegge (deelgebied 2). In beiden komt de habitat voor in één enkele habitatvlek met een kleine oppervlakte. Door recent beheer zijn echter grote oppervlaktes in volle ontwikkeling, vooral in deelgebied 2 in de Mosselgoren.

INFORMATIEF DOCUMENT

- Actuele staat van instandhouding: De aanwezige veldrusgraslanden zijn klein, verzuurd en vertonen een lage bedekking van korte schijngrassen. Bijgevolg is de habitat in een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.
- Trend: De oppervlakte van deze habitat vertoont een stabiele trend sinds 1994 maar is zeer klein ten opzichte van de referentieoppervlakte.
- Potenties: Bij vergelijking van de PotNat voorspellingskaart voor dit habitatcomplex met het actueel voorkomen blijkt dat de ligging goed overeenkomt met locaties die zeer geschikte standplaatsfactoren hebben. Er zijn in de directe omgeving van de habitatvlekken grotere aaneengesloten zones waar de habitat zich zou kunnen ontwikkelen.

6430_hf – Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones,

a. Moerasspireaverbond

- Het actuele voorkomen: De habitat komt voor in 6 van de 11 deelgebieden. Vooral in deelgebied 11 (Vallei van de Kleine Nete van Lier tot Vierseldijk) is dit habitattype veelvuldig aanwezig. In de andere deelgebieden komt het habitattype zeer versnipperd voor. De BWK-kartering geeft voor deelgebieden 1, 2, 5, 6 en 12 habitats weer, maar dit zijn eerder verlaten hooilanden die verruigd zijn en dus geen echt habitat.
- Actuele staat van instandhouding: De aanwezige 6430-ruigtes zijn klein en verstoord. Naar soortensamenstelling worden te weinig sleutelsoorten en te veel exoten aangetroffen. De habitat is bijgevolg in een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.
- Trend: De trend in de SBZ-H is negatief. De oppervlakte habitatwaardige ruigten is veel kleiner dan diegene aangemeld (1994). Ook de kwaliteit van de ruigten vertoont een dalende trend.
- Potenties: De potenties zijn gelegen in de valleien van de beken en rivieren binnen het habitatrichtlijngebied. Op basis van de gegevens uit de Floradatabank en het expertenoverleg blijkt dat vooral deelgebied 10 (het Schupleer) en deelgebied 11 (Vallei van de Kleine Nete tussen Lier en Vierseldijk) hoge potenties vertonen.

b. Verbond van harig wilgenroosje

- Het actuele voorkomen: De habitat komt voor in deelgebied 11 (Vallei van de Kleine Nete van Lier tot Vierseldijk) en worden in het kader van de buitendijkse gebieden van de Schelde verder geïnventariseerd. De BWK-kartering voldoet niet om dit type af te leiden.
- Actuele staat van instandhouding: Als 6430_hf.
- Trend: Als 6430_hf.
- Potenties: Vooral in deelgebied 11 (Vallei van de Kleine Nete tussen Lier en Vierseldijk) liggen hoge potenties, die samen sporen met de doelstellingen voor 1130. De plannen om de getijdenwerking op de Bollaak (ook gekend als Molenbeek) toe te laten zou een extra oppervlakte met geschikte standplaatsfactoren kunnen creëren.

INFORMATIEF DOCUMENT

6510 – Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis*). Subtype van het vossenstaartverbond.

- Het actuele voorkomen: Voor de habitat 6510 komen enkel in deelgebied 11 (Vallei van de Kleine Nete tussen Lier en Vierseldijk) reële oppervlaktes van deze habitat voor. In de praktijk komt deze habitat dikwijls voor in mozaïek met andere habitats voor (rbbmr, rbbhc).
- Actuele staat van instandhouding: De aanwezige 6510-hooilanden hebben een redelijke habitatstructuur en vegetatie-samenstelling en zijn beperkt onderhevig aan verstoring. De oppervlakte van de habitatvlekken is echter te klein. Daarom wordt geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.
- Trend: In Vlaanderen is de huidige oppervlakte kleiner dan de referentieoppervlakte. De kwaliteit van de habitats is zeer laag door het voorkomen van dit habitattype (bermen, dijken, …), waardoor het sterk onderhevig is aan externe invloeden en onaangepast beheer.
- Potenties: In overeenstemming met de veldsituatie, voorspelt het POTNAT-model zeer geschikt habitat voor deelgebied 11. Deelgebieden 1 en 10 zijn matig geschikt voor dit habitat.

7110 – Actief hoogveen en 7120 – Aangetast hoogveen, waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is

- Het actuele voorkomen: Habitattype 7110 werd aangemeld voor het habitatrichtlijngebied en komt volgens de expertengroep mogelijk voor in het Lavendelven (deelgebied 1) en volgens Vanderhaeghe et al. (2008) in de Koemook (deelgebied 6),
- Potenties: In de G-IHD is de Vallei van de Kleine Nete opgenomen als belangrijk gebied vanwege de hoge potentie. Hydrologisch onderzoek wijst, volgens de expertgroep, op potenties voor natuurlijk herstel van habitattype 7110 (via 7140) in het Hoge Moer en de Koemook (deelgebieden 5 en 8). Aansluitend komen op Nederlands grondgebied grote oppervlaktes voor.

7140 – Overgangs- en trilveen

a. Oligotroof zuur overgangsveen (7140_oli)

- Het actuele voorkomen: De habitat komt voor in de deelgebieden 1 (Lavendelven), 6 (enkele plaatsen in De Koemook) en 12 (Buitengoor en 's Gravendel). Volgens de expertgroep komt het habitattype ook voor in de Ronde Put (deelgebied 5).
- Actuele staat van instandhouding: De aanwezige oligotrofe zure overgangsvenen vertonen een vrij goede structuur. Het aandeel drijflaag en open water is echter onvoldoende. Er wordt bijgevolg geconcludeerd tot een **goede tot uitstekende actuele staat van instandhouding**.
- Trend: Voor de SBZ-H is de huidige oppervlakte veel kleiner dan de aangemelde oppervlaktes. De kwaliteit van de overgangs- en trilvenen is lager dan vroeger, een aantal herstelopgaven zijn hiervoor noodzakelijk.

INFORMATIEF DOCUMENT

- Potenties: Er bestaan potenties met mogelijke evoluties naar 7110 in de deelgebieden waar de habitat actueel voorkomt, namelijk in deelgebieden 1 (Heuvelrug - Lavendelven, 2 ha), 5 (Ronde Put, 10-15 ha) 6 ('s Gravendel en Koemook, 10-15 ha) en 12 (Buitengoor, 2 ha).

b. Het minerale circumneutrale subtype (7140_meso)

- Het actuele voorkomen: Dit habitatsubtype komt vooral voor in deelgebied 2 (de Zegge), in deelgebied 10 (een perceel in de Graafweide in Grobbendonk) en 11 (Kartelbladbeemd te Emblem).
- Actuele staat van instandhouding: Het mesotrofe subtype vertoont een lage bedekking van sleutelsoorten en een te hoge dominantie van één soort. Ook verbossing is een bedreiging. Er wordt bijgevolg geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.
- Trend: Voor de SBZ-H is de huidige oppervlakte veel kleiner dan de aangemelde oppervlaktes. De kwaliteit van de overgangs- en trilvenen is lager dan vroeger, een aantal herstelopgaven zijn hiervoor noodzakelijk.
- Potenties: Er zijn potenties voor uitbreiding van de bestaande oppervlakte in deelgebied 2 (de Zegge, 5 - 10 ha), deelgebied 10 (Graafweide te Grobbendonk, 1-2 ha) en deelgebied 11 (Vogelzang - Steenbeemden, 4-20 ha). Dit gebeurt door verlanding van in beheer gekregen visvijvers. Ook in andere deelgebieden (1, Olens Broek met 1 à 3 ha; 6, ten oosten van de watermolen van Kasterlee met 1,5 à 5 ha) liggen potenties voor creatie van nieuw habitat.

7150 – Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het Rhynchosporion

- Het actuele voorkomen: Deze habitat is niet af te leiden uit de habitatkaart, maar komt wel degelijk voor in het habitatrichtlijngebied, namelijk in de deelgebieden 13 (Riebos), 12 (Buitengoor) en 10 (militair domein Grobbendonk). Het is ontstaan bij vrij recente afplagwerken. Het komt in mozaïek met 4010 ook voor in deelgebied 1 (Snepkensvijver).
- Actuele staat van instandhouding: De habitat komt slechts in zeer kleine oppervlaktes voor. De oppervlakte van de habitatvlekken dient te vergroten om een goede lokale kwaliteit te verkrijgen. Er wordt geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.
- Trend: De huidige oppervlakte is vermoedelijk lager dan de oppervlakte die aangemeld werd.
- Potenties: Er bestaan potenties voor dit habitattype door cyclische plagwerken in natte heide in deelgebieden 1, 5, 6, 10, 12, 13. Het effectief inschatten van deze oppervlaktes kan niet nauwkeurig gebeuren.

INFORMATIEF DOCUMENT

7210 – Kalkhoudende moerassen met *Cladium mariscus* en soorten van het Caricion davallianae

- Het actuele voorkomen: Deze habitat komt volgens de habitatkaart voor in het Buitengoor (deelgebied 12), meer bepaald 1,6 ha gelegen in vochtige heide (4010) en alkalisch laagveen (7230).
- Actuele staat van instandhouding: De habitat is in een **goede tot uitstekende staat van instandhouding**. De oppervlakte is zeer klein.
- Trend: In Vlaanderen neemt de oppervlakte van dit habitattype af sinds 1994.
- Potenties: De potenties voor dit habitattype zijn momenteel onbekend. Essentieel is de aanvoer van mineralenrijk, nutriëntenarm (grond)water. De mogelijkheden voor de enige typische plantensoort (Galigaan) moeten onderzocht worden.

7230 – Alkalisch laagveen

- Het actuele voorkomen: Dit in Vlaanderen uiterst zeldzame habitattype komt binnen dit habitatrichtlijngebied enkel voor in het Buitengoor en het Sluismeer in Mol. De actuele oppervlakte bedraagt volgens de habitatkaart ca. 5,20 ha.
- Actuele staat van instandhouding: De aanwezige laagveenhabitats vertonen een goede habitatstructuur en vegetatieopbouw dank zij recente beheerwerken. De verstoring is gering. Bijgevolg wordt tot een **goede tot uitstekende actuele staat van instandhouding** besloten.
- Trend: De trend in Vlaanderen is stabiel. Door recente natuurinrichtingswerken is de trend in het Buitengoor positief.
- Potenties: In het Sluismeer is door de ligging naast het kanaal met mogelijke doorsijpeling van kalkrijk water een uitbreiding van 10-20 ha mogelijk, in mozaïek met andere habitats.

9120 – Atlantische zuurminnende beukenbossen met *Ilex* en soms ook *Taxus* in de ondergroei (Quercion robori-petraeae of Ilici-Fagenion)

- Het actuele voorkomen: Er komt op dit moment een oppervlakte voor van iets minder dan 50 ha verdeeld over zes verschillende deelgebieden (1, 2, 5, 6, 10 en 11). Grote aaneengesloten entiteiten komen niet voor. De grootste concentratie van dit habitattype komt voor in deelgebied 1 (Snepkensvijver en Olens broek).
- Actuele staat van instandhouding: De aanwezige 9120-bossen vertonen een slechte habitatstructuur en vegetatiesamenstelling. Er is een beperkte verstoring door verruiging, ruderalisering, vergrassing en invasieve exoten. De oppervlakte van de aanwezige bossen is te klein; hierdoor is het moeilijk een voldoende leeftijdsopbouw, groeiklasseverdeling, hoeveelheid dood hout te bereiken. Ook voor de biodiversiteit (boomlaag, kruidlaag, fauna) zijn grotere bosbestanden noodzakelijk. Er wordt geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.

INFORMATIEF DOCUMENT

- Trend: In Vlaanderen wordt een positieve trend verondersteld. Er zijn geen redenen om aan te nemen dat dit in de SBZ-H anders zou zijn.
- Potenties: De potenties voor deze habitat beperken zich tot de deelgebieden 10, 11 en 13.

9190 - Oude zuurminnende eikenbossen met *Quercus robur* op zandvlakten

- Het actuele voorkomen: Er komt op dit moment een oppervlakte voor van 126,92 ha verdeeld over de deelgebieden 1, 3, 5, 6, 8, 9, 10 en 11. De grootste oppervlaktes zijn gelegen in deelgebied 10 in het militair domein en deelgebied 6 in het natuurreservaat de Maat. Er dient opgemerkt te worden dat het vooral naaldbossen met ondergroei van eik (9190 doel) betreft.

  In zuiver[29] vogelrichtlijngebied Ronde Put is er 100 ha van dit habitattype aanwezig.
- Actuele staat van instandhouding: De oppervlakte van de aanwezige bossen is te klein; hierdoor is het moeilijk een voldoende leeftijdsopbouw, groeiklasseverdeling, hoeveelheid dood hout te bereiken. Ook voor de biodiversiteit (boomlaag, kruidlaag, fauna) zijn grotere bosbestanden noodzakelijk. Er wordt geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.
- Trend: In Vlaanderen wordt een positieve trend verondersteld. De opmaak van uitgebreide bosbeheerplannen (UBP) zal hier ongetwijfeld ook in het habitatgebied voor zorgen.
- Potenties: Volgens het POTNAT-model zijn er grote potenties voor dit habitattype in het habitatrichtlijngebied.

91E0 – Alluviale bossen met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)

a. habitattype 91E0_va (Vogelkers-Essenbos)

- Het actuele voorkomen: Dit subtype komt enkel voor in deelgebieden 10 (het Schupleer) en 11 (Vallei van de Molenbeek en de Tappelbeek in Viersel).
- Actuele staat van instandhouding: Zowel de habitatstructuur als de vegetatiesamenstelling is van lage kwaliteit. Het subtype verkeert bijgevolg in een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.
- Trend: In Vlaanderen wordt een stabiele oppervlaktetrend verondersteld ten opzichte van 1994. Gegevens uit de SBZ-H bevestigen dit. De kwaliteit van de aanwezige bossen is over het algemeen vrij laag.

[29] *Dus binnen SBZ-V maar buiten SBZ-H*

INFORMATIEF DOCUMENT

- Potenties — De potenties volgens het POTNAT-model situeren zich voor dit deelgebied bijna exclusief in deelgebied 11.

b. habitattype 91E0_vo (Oligotroof Elzenbroek)

- Het actuele voorkomen — Het oligotroof elzenbroek komt ruimer verspreid voor dan het vorige subtype (deelgebieden 1 – Het Zwart Water, 5 – Ronde Put, 6 – de Maat, 10 - Schupleer en Militair Domein Grobbendonk en 12 - Meergoor) maar in kleinere oppervlaktes.
- Actuele staat van instandhouding — De habitatstructuur (oppervlakte, groeiklassen en aandeel dood hout) is van lage kwaliteit en het subtype is onderhevig aan verstoring door verruiging. Het verkeert bijgevolg in een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.
- Trend — In Vlaanderen wordt een stabiele oppervlaktetrend verondersteld ten opzichte van 1994. Gegevens uit de SBZ-H bevestigen dit. De kwaliteit van de aanwezige bossen is over het algemeen vrij laag.
- Potenties — Dit subtype heeft volgens het POTNAT-model vooral potenties in deelgebied 2 (de Zegge) terwijl het hier momenteel vooral mesotroof elzenbroek wordt aangetroffen. Daarnaast zijn er ook redelijke potenties in Olens Broek - Langendonk (deelgebied 1) en in de Ronde Put (deelgebied 5).

c. habitattype 91E0_vm (Mesotroof Elzenbroek)

- Het actuele voorkomen — In vergelijking met de vorige subtypes is dit subtype gelegen in een groot deel van de deelgebieden (7 van de 11) en wordt het in vrij grote oppervlaktes aangetroffen (170,09 ha). Vooral de grote oppervlaktes in de Zegge (deelgebied 2, ca. 50 ha) en in het Olens Broek - Langendonk (deelgebied 1, ca. 35 ha) zijn opvallend. Ook in het Buitengoor-Meergoor is een behoorlijke oppervlakte aan mesotroof Elzenbroek gesitueerd (ca. 20 ha).
- Actuele staat van instandhouding — Dit subtype heeft een habitatstructuur en soortensamenstelling die voldoende zijn en heeft weinig last van verstoring. Het is in een **goede tot uitstekende actuele staat van instandhouding.**
- Trend — In Vlaanderen wordt een stabiele oppervlaktetrend verondersteld ten opzichte van 1994. Gegevens uit de SBZ-H bevestigen dit. De kwaliteit van de aanwezige bossen is over het algemeen vrij laag.
- Potenties — Er zijn ruime potenties voor dit subtype in het habitatrichtlijngebied, vooral in deelgebied 1 (Olens Broek – Langendonk, 133 ha) en in deelgebied 11 (Lier en Viersel, 166 ha).

d. habitattype 91E0_vn (Eutroof Elzenbroek)

- Het actuele voorkomen — Dit subtype is het minst verspreide van alle alluviale bossen in het habitatrichtlijngebied. Het komt enkel voor in deelgebieden 10 en 11 en heeft maar een totale oppervlakte van 14,23 ha. Hiervan is 95% gelegen in het Schupleer (deelgebied 10).

INFORMATIEF DOCUMENT

- Actuele staat van instandhouding — De oppervlakte en de bosconstantie scoren slecht voor dit subtype. De andere indicatoren scoren goed tot voldoende. Het subtype is in een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.

- Trend — In Vlaanderen wordt een stabiele oppervlaktetrend verondersteld ten opzichte van 1994. Gegevens uit de SBZ-H bevestigen dit. De kwaliteit van de aanwezige bossen is over het algemeen vrij laag.

- Potenties — Dit subtype kent de grootste potenties in deelgebied 11 (Vallei van de Kleine Nete van Lier tot Viersel). Anderzijds zijn er ook grote potenties in het Olens Broek (deelgebied 1), Neerhelst - de Botten (deelgebied 2), 6 (verspreid) en 10 (het Schupleer)

INFORMATIEF DOCUMENT

5.3. Samenvatting van voorkomen, actuele staat van instandhouding trend en potenties van de soorten

In deze paragraaf wordt een samenvatting gegeven van de actuele situatie van de Europees te beschermen soorten binnen het gebied. Voor elk Europees te beschermen soort uit hoofdstuk 0 wordt het voorkomen, de analyse van de actuele staat van instandhouding, de trends ten opzichte van de aanmelding en de potenties voor uitbreiding samenvattend beschreven. Voor de volledige analyse wordt verwezen naar bijlage II - Analyse van de Europees te beschermen habitats en soorten.

Bittervoorn – *Rhodeus sericeus amarus*

- Het actuele voorkomen: De Bittervoorn komt momenteel voor in de Zegge (deelgebied 2) en in de Maat (deelgebied 6). Volgens de soortenverspreidingsgegevens is de soort eveneens aanwezig in de Benedenloop van de Kleine Nete (deelgebied 11).
- Actuele staat van instandhouding: Onbekend
- Trend: Onbekend
- Potenties: De potenties voor deze soort komen voor waar de habitats 3150 en 3260 potenties bezitten.

Fint – *Alosa fallax fallax*

- Het actuele voorkomen: De Fint komt momenteel niet voor in het habitatrichtlijngebied maar het gebied is voor deze soort wel essentieel als historisch paaigebied.
- Trend: Beschouwd als uitgestorven. Recente waarnemingen stroomafwaarts van de Kleine Nete in de Schelde verplichten ons rekening te houden met een terugkeer van de soort.
- Potenties: Geslachtsrijpe Finten trekken in school, hoofdzakelijk in de maand mei, de estuaria op om te paaien op de grens van zoet en brak water of zelfs in het zoetwatergetijdengebied. Ter hoogte van zand- en bij voorkeur grind- of stenige beddingen worden in de periode mei-juni eitjes afgezet. Het habitattype 1130 spoort hiermee samen.

  De potenties voor fint komen voor waar habitat 1130 aanwezig is of potenties bezit, namelijk in deelgebied 11.

Grote Modderkruiper – *Misgurnus fossilis*

- Het actuele voorkomen: Deze soort werd aangemeld voor het habitatrichtlijngebied maar er zijn geen aanwijzingen van voorkomen sinds 1994.
- Actuele staat van instandhouding: Niet bepaald
- Trend: Negatief, hoogstwaarschijnlijk verdwenen

INFORMATIEF DOCUMENT

- Potenties: Aangezien de soort voorkomt in de nabijheid van de SBZ-H, zijn er (vooral in het oosten van de SBZ-H) potenties op locaties waar habitat 3150 voorkomt of potenties bezit.

Kleine Modderkruiper – *Conitis taenia*

- Het actuele voorkomen: Deze soort is goed verspreid over het habitatrichtlijngebied en komt momenteel voor in oppervlaktewateren in deelgebieden 2 (Mosselgorenloop), 6 (Witte en Zwarte Nete), 8 (Grootbos), 10 (Kleine Nete) en 11 (Kleine Nete).
- Actuele staat van instandhouding: De bestaande gegevens zijn niet voldoende om een gefundeerde uitspraak te doen.
- Trend: De soort komt nog goed verspreid over de SBZ-H voor maar de aanwezige populaties zijn waarschijnlijk te klein en te onstabiel.
- Potenties: Waar habitat 3260, en gedeeltelijk ook 3140 en 3150, aanwezig is of waar er potenties voor zijn, zijn er potenties voor deze soort.

Rivierprik – *Lampetra fluviatilis*

- Het actuele voorkomen: Deze soort was lang verdwenen maar werd recent weer waargenomen te Grobbendonk in deelgebied 10 en net stroomafwaarts het habitatgebied.
- Actuele staat van instandhouding: Onbekend.
- Trend: Aangezien de soort niet werd aangemeld maar momenteel wel in de SBZ-H wordt teruggevonden, is er een licht positieve trend.
- Potenties: De potenties van de soort zijn verbonden met het habitattype 3260.

Rivierdonderpad – *Cottus gobio*

- Het actuele voorkomen: De Rivierdonderpad werd recent aangetroffen in deelgebieden 6, 10 en 11.
- Actuele staat van instandhouding: De bestaande gegevens zijn niet voldoende om een gefundeerde uitspraak te doen.
- Trend: De toestand van de populatie en de waterkwaliteit is matig ongunstig maar op langere termijn is er met een verbeterende waterkwaliteit een positieve trend te verwachten.
- Potenties: De potenties zijn groot en de doelstellingen voor het Rivierlandschap zullen de potenties aanzienlijk vergroten.

INFORMATIEF DOCUMENT

Beekprik – *Lampetra planeri*

- Het actuele voorkomen: De Beekprik is zeldzaam in de SBZ en komt voor in de deelgebieden 6 (Witte en Zwarte Nete) en 10 (Kleine Nete te Grobbendonk).
- Actuele staat van instandhouding: De bestaande gegevens volstaan niet om een gefundeerde uitspraak te doen. De aanwezige populaties zijn te klein en te onstabiel en worden bedreigd door versnippering en door migratiebarrières.
- Trend: De trend is stabiel, de populatie is in een onvoldoende staat van instandhouding sinds de aanmelding.
- Potenties: De potenties zijn groot in de midden- en bovenlopen van de Kleine Nete, namelijk in de Desselse Nete, het Goorneetje en de Voorste Nete.

Gevlekte witsnuitlibel – *Leucorrhinia pectoralis*

- Het actuele voorkomen: Deze libel komt voor in vier deelgebieden van de SBZ-H, namelijk in deelgebieden 1 (Groot Moerven), 5 (Ronde Put), 6 (Koemook) en 12 (Buitengoor).
- Actuele staat van instandhouding: De habitatkwaliteit scoort voldoende. De toestand van de populatie is echter ongunstig, omdat door het geringe aantal dieren nergens sprake is van duurzame populaties. Er wordt geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.
- Trend: De soort is in Vlaanderen met uitsterven bedreigd en vertoont een neerwaartse trend in vergelijking met 1980.
- Potenties: Waar potenties bestaan voor habitat 3130 en 3150, zijn er potenties voor deze soort,

Spaanse vlag – *Callimorpha quadripunctaria*

- Het actuele voorkomen: Deze soort komt momenteel enkel voor in deelgebied 1 (Olens Broek) van de SBZ-H.
- Actuele staat van instandhouding: Onbekend
- Trend: Een onderbouwde trend is door gebrek aan monitoring niet te geven. Door klimaatopwarming breidt het areaal van deze soort zich echter uit.
- Potenties: In de vallei van de Kleine Nete sporen de potenties van deze soort samen met die voor habitat 6430.

Heikikker – *Rana arvalis*

- Het actuele voorkomen: De Heikikker wordt in drie deelgebieden aangetroffen: Snepkensvijver (1), Ronde Put (5) en Koemook (6).

INFORMATIEF DOCUMENT

- Actuele staat van instandhouding: De toestand van de populatie is ongunstig. De kleine populaties getuigen niet van enige duurzaamheid. Mits enkele eerder beperkte ingrepen voldoet de habitatkwaliteit wel aan een voldoende staat van instandhouding. De soort is in een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.
- Trend: De trend is stabiel.
- Potenties: De potenties voor Heikikker zijn gekoppeld aan habitats 3130, 3160, 7140_meso en 7150.

Poelkikker – *Rana lessonae*

- Het actuele voorkomen: Doordat de Poelkikker in het "groene kikker-synklepton" slechts herkenbaar is door geoefende waarnemers, is de verspreiding van de soort onvoldoende duidelijk. Rekening houdende met het huidig voorkomen net ten noorden van de Koemook (deelgebied 6) en met de vrij algemene verspreiding van de soort in mesotrofe waterpartijen op zandgronden, is de kans groot dat de soort voorkomt in het SBZ-H. Een waarneming in 2011 in het Lavendelven bevestigt het voorkomen van de soort.
- Actuele staat van instandhouding: Onbekend
- Trend: Onbekend
- Potenties: Waar habitats 3130 en 3150 aanwezig is of potenties bezit, zijn er potenties voor deze soort.

Kamsalamander – *Triturus cristatus*

- Het actuele voorkomen: De soort is niet meer aanwezig in de SBZ-H.
- Trend: Niet bepaald.
- Potenties: Aangezien de soort wel voorkomt in de Noorderkempen, kunnen er, indien er geschikte corridors zijn, mogelijkheden bestaan voor deze soort in dit SBZ-H. Voor deze soort zijn in vier deelgebieden potenties; deelgebieden 1 (Kempense Heuvelrug), 2 (de Zegge), 10 (Militair domein en Schupleer) en 11 (Vallei van de Kleine Nete tussen Lier en Vierseldijk).

Rugstreeppad – *Bufo calamita*

- Het actuele voorkomen: De Rugstreeppad wordt enkel in de Maat - den Diel aangetroffen (deelgebied 6).

INFORMATIEF DOCUMENT

- Actuele staat van instandhouding: De toestand van de populatie is vrij gunstig, maar de afstand tot de meest nabije populaties kan op termijn de goede staat van instandhouding wel hypothekeren. De aanwezigheid van verkeerswegen is problematisch en vermindert de connectiviteit. Er wordt geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.
- Trend: Onbekend.
- Potenties: De potenties voor deze soort zijn groot in deelgebied 6, namelijk in den Diel waar de soort al voorkomt en in deelgebied 13 waar de soort nog niet voorkomt.

Gladde slang – *Coronella austriaca*

- Het actuele voorkomen: De Gladde slang wordt enkel in de Maat - den Diel (deelgebied 6) en Lommel-Sahara (deelgebied 13) aangetroffen. De soort komt vooral voor in heideterreinen.
- Actuele staat van instandhouding: De aanwezige populatie Gladde slang is te klein en er zijn geen indicaties die op voortplanting wijzen. In beide gebieden wordt de habitatvlek doorsneden door een kanaal. Geschikte plaatsen zijn gescheiden door dichte naaldbossen en de aanwezige vegetatievlekken zijn te homogeen en structuurarm. De soort is bijgevolg in een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.
- Trend: De soort gaat achteruit in Vlaanderen. Er zijn geen redenen om aan te nemen dat de SBZ-H hierin verschilt.
- Potenties: De Gladde slang vertoont in onze streken een voorkeur voor droge, zon beschenen terreinen. Waar droge heiden, droge graslanden, open plekken in loofbossen, op grazige hellingen en langs bosranden (o.a. habitattypen 2310, 2330, 4030, 6230 en 9190), maar ook in nattere biotopen, zoals de omgeving van vennen of in beekvalleien (o.a. habitattypen 4010, 6410) aanwezig is of potenties bezit, zijn er potenties voor deze soort. De grootste potenties voor Gladde slang in de SBZ-H liggen hoogstwaarschijnlijk in deelgebied 5 (Ronde Put), deelgebied 13 (Lommel-Sahara), en deelgebieden 8 en 9 (Postel-Grootbos en Luiksgestelse Heide).

Drijvende waterweegbree - *Luronium natans*

- Het actuele voorkomen: Drijvende waterweegbree komt historisch voor in 4 deelgebieden van de SBZ-H. Het betreft deelgebieden 1 (tot 1981), 2 (tot 2005, de Zegge), 3 (tot 2004, Arendonkse Watering) en 11 (tot 1936, de Krekelbeek te Emblem). Recenter werd tevens een waarneming gemeld op de Aa.
- Actuele staat van instandhouding: De populatiestructuur en de habitatkwaliteit (pionierscondities, pH, waterstand en eutrofiëring) van Drijvende waterweegbree scoren slecht. De soort is bijgevolg in een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.
- Trend: De soort is in Vlaanderen achteruitgegaan. Deze trend zet zich tevens door in de SBZ-H.

INFORMATIEF DOCUMENT

- Potenties: De potenties voor deze soort vallen samen met de potenties van 3130.

Groenknolorchis – *Liparis loeselli*

- Het actuele voorkomen: De Groenknolorchis komt momenteel slechts voor in deelgebied 12 (Buitengoor).
- Actuele staat van instandhouding: De populatie bestaat uit slechts één groeiplaats met minder dan 50 adulten. De soort is bijgevolg in een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.
- Trend: De soort is in Vlaanderen achteruitgegaan. Deze trend zet zich tevens door in de SBZ-H.
- Potenties: In deelgebied 12 zijn er potenties voor deze soort gekoppeld aan trilvenen (habitattype 7140) en alkalische laagveenmoerassen (habitattype 7230).

Brandts vleermuis – *Myotis brandtii* en Gewone baardvleermuis – *Myotis mystacinus*

- Het actuele voorkomen: Winterverblijfplaatsen voor deze soorten worden aangetroffen in de Maat (deelgebied 6), het Hoge Moer (5) en de forten van Kessel en Broechem (nabij de benedenloop van de Kleine Nete, deelgebied 11).
- Actuele staat van instandhouding: Onbekend in het habitatgebied. In Vlaanderen is de soort in een goede staat van instandhouding.
- Trend: De Vlaamse populatie is stabiel maar de soort is volgens de Rode lijst bedreigd. De G-IHD voor deze soort is gunstig. Er zijn geen indicaties dat de situatie in de SBZ-H een andere trend vertoont.
- Potenties: Potentie voor de aanwezigheid van zowel zomerverblijven als foerageergebieden is aanwezig in bijna alle deelgebieden met structuurrijke bossen waar oude bomen aanwezig zijn en waar er nabijgelegen geschikt foerageergebied (open plekken, bosranden in de bossen en omgevend landschap met veel houtige kleine landschapselementen) aanwezig is.

  Ook zijn er geschikte winterverblijfplaatsen aanwezig in de meeste deelgebieden.

Franjestaart – *Myotis nattereri*

- Het actuele voorkomen: Binnen de SBZ-H worden winterverblijfplaatsen gemeld voor Franjestaart in de forten van Kessel en Broechem nabij deelgebied 11. In de zomer wordt de soort waargenomen in het Goor (deelgebied 6).
- Actuele staat van instandhouding: Onbekend in het habitatgebied. In Vlaanderen is de soort in een goede staat van instandhouding.
- Trend: De Vlaamse populatie is stabiel. Er zijn geen indicaties dat de situatie in de SBZ-H een andere trend vertoont.

INFORMATIEF DOCUMENT

- Potentie — De potenties in gebieden met half open bossen en grote waterpartijen zijn groot, dus ook in deze zones van het habitatgebied.

Gewone grootoorvleermuis – *Plecotis auritus*

- Het actuele voorkomen — In de winter wordt de soort teruggevonden in deelgebied 6 (omgeving van den Diel). Niet tot op soort geïdentificeerde waarnemingen van *Plecotis spec.* worden eveneens gemeld in de Koemook (deelgebied 6) en de Kesselse Heide (deelgebied 11).
- Actuele staat van instandhouding — Onbekend in het habitatgebied. In Vlaanderen is de soort in een goede staat van instandhouding.
- Trend — De Vlaamse populatie is stabiel. Er zijn geen indicaties dat de situatie in de SBZ-H een andere trend vertoont.
- Potenties — Gezien de voorkeur voor kleinschalige landschappen, parken en open bossen zijn de potenties gunstig.

Ingekorven vleermuis – *Myotis emarginatus*

- Het actuele voorkomen — In de winter komt de soort niet in het gebied voor en overwintert ze eerder in de Antwerpse Fortengordel. In zomer is er een populatie in de abdij van Postel.
- Actuele staat van instandhouding — Gezien de ligging van de kolonie is de actuele staat gunstig. Ook in de rest van Vlaanderen is de soort in een goede staat van instandhouding.
- Trend — De Vlaamse populatie is stabiel. De kolonie te Mol Postel wordt ook als stabiel beschouwd.
- Potenties — Gezien de voorkeur voor boerenbedrijven, kleinschalige landschappen, parken, dreven en open bossen zijn de potenties bij de abdij te Mol Postel gunstig.

Rosse vleermuis – *Nyctalus noctula*, Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii en* Kleine dwergvleermuis – *Pipistrellus pygmaeus*

- Het actuele voorkomen — Zomerwaarnemingen van de Rosse vleermuis zijn bekend voor de deelgebieden 1 (Olens Broek), 6 (de Maat en Koemook), 10 (het Schupleer, MD), 11 (Viersel) en 12 (Buitengoor-Meergoor). Er zijn geen bekende winterverblijfplaatsen in de SBZ-H. Zomerwaarnemingen van de Ruige dwergvleermuis zijn bekend voor deelgebied 6 (de Maat).
- Actuele staat van instandhouding — Onbekend in het habitatgebied. In Vlaanderen is de soort in een voldoende staat van instandhouding.
- Trend — Voor beide *Pipistrellus* soorten is de Vlaamse trend stabiel. Er zijn geen redenen die erop zouden wijzen dat de SBZ-H afwijkt van de Vlaamse situatie.

INFORMATIEF DOCUMENT

- Potenties: Met het ouder worden van de bossen zullen de mogelijkheden voor deze soorten significant toenemen.

  Ook het behoud en de verbetering van de kwaliteit van de aanwezige waterpartijen en moerasvegetaties biedt potenties voor deze vleermuizensoorten.

Gewone dwergvleermuis - *Pipistrellus pipistrellus*

- Het actuele voorkomen: Binnen de SBZ-H is de soort bekend van de deelgebieden 1 (Heuvelrug – Olens Broek), 2 (Zegge - Mosselgoren), 6 (de Maat, den Diel, de Witte en Desselse Nete), 10 (Schupleer en MD) en 12 (Buitengoor-Meergoor) (databankgegevens INBO). Met bijna zekerheid kan gesteld worden dat ze in het volledige SBZ-H voorkomt.
- Actuele staat van instandhouding: Onbekend in het habitatgebied. In Vlaanderen is de soort in een goede staat van instandhouding.
- Trend: De Vlaamse trend is stabiel. Er zijn geen redenen die erop zouden wijzen dat de SBZ-H afwijkt van de Vlaamse situatie.
- Potenties: Aangezien het hier gaat om een groep die kolonies maakt in gebouwen en zijn foerageergebied heeft in eerder open tot halfopen landschap is de potentie van deze soort verbonden aan de connectiviteit die het landschap biedt om gemakkelijk vanuit de zomerverblijven tot in de jachtgebieden te geraken.

Laatvlieger - *Eptesicus serotinus*

- Het actuele voorkomen: Binnen de SBZ-H is de soort bekend van deelgebieden 6 (den Diel, Witte Nete) en 10 (Vorselaar). Waarschijnlijk vertoeft de soort wel eens in de meeste van de deelgebieden.
- Actuele staat van instandhouding: Onbekend in het habitatgebied. In Vlaanderen is de soort in een goede staat van instandhouding.
- Trend: De Vlaamse trend is stabiel. Er zijn geen redenen die erop zouden wijzen dat de SBZ-H afwijkt van de Vlaamse situatie.
- Potenties: Aangezien het hier gaat om een groep die kolonies maakt in gebouwen en zijn foerageergebied heeft in eerder open tot halfopen landschap is de potentie van deze soort verbonden aan de connectiviteit die het landschap biedt om gemakkelijk vanuit de zomerverblijven tot in de jachtgebieden te geraken.

INFORMATIEF DOCUMENT

Blauwborst - *Luscinia svecica*

- Het actuele voorkomen: Volgens de broedvogelatlas komt de Blauwborst voor in de Benedenloop van de Kleine Nete (deelgebied 11), het Olens Broek (deelgebied 1), 's Gravendel en de Maat (deelgebied 6), het Meergoor (deelgebied 12) en het Schupleer (deelgebied 10) en de Ronde Put (deelgebied 5). Vooral in deelgebied 2 de Zegge, tevens SBZ-V, komt de soort in hoge dichtheden voor, met meer dan 30 broedparen. In de SBZ-V de Ronde Put komen verspreid een aantal koppels voor.

  De grote verspreiding heeft te maken met de recente toename van de soort in Vlaanderen.

- Actuele staat van instandhouding: De soort doet het momenteel vrij goed in de SBZ-H. Het typische habitat 6430 (naast diverse RBB's) vertoont echter een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.

- Trend: In Vlaanderen neemt de populatie van de Blauwborst toe en de G-IHD is gunstig. Er zijn geen redenen om aan te nemen dat de situatie voor de SBZ-H hiervan verschilt.

- Potenties: Rekening houdende met de grote diversiteit aan (verruigde) moerassen in het habitatrichtlijngebied bestaan er ruime potenties voor deze vogelsoort.

Boomleeuwerik - *Lullula arborea*

- Het actuele voorkomen: De Boomleeuwerik komt enkel in het oostelijk deel van de SBZ-H voor. Bekende broedgevallen binnen SBZ-H situeren zich in deelgebied 6 (de Maat, 's Gravendel, Witgoorheide en Harde Putten). Ten slotte is volgens de broedvogelatlas ook het Lommelse Heidegebied (Lommel – Sahara, deelgebied 13) een zeer belangrijke broedplek voor deze soort. In de SBZ-V Ronde Put worden verspreid een 8-tal broedparen aangetroffen.

- Actuele staat van instandhouding: De soort doet het momenteel vrij goed in de SBZ-H. De typische habitat vertoont echter een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.

- Trend: In Vlaanderen neemt de populatie van de Boomleeuwerik toe en de G-IHD is gunstig. Er zijn geen redenen om aan te nemen dat de situatie voor de SBZ-H hiervan verschilt.

- Potenties: De soort zal profiteren indien maatregelen in de vijf grote heidekernen voor de verschillende (drogere) heidehabitats (2310, 2330, 4030) nodig zouden blijken te zijn. Ook maatregelen ten aanzien van het boshabitat 9190 met veel open plekken kunnen gunstig uitpakken voor deze soort.

Bruine kiekendief - *Circus aeruginosus*

- Het actuele voorkomen: Er zijn geen zekere broedgevallen van de Bruine kiekendief bekend in de SBZ-H.

- Actuele staat van instandhouding: De soort komt niet tot broeden in de SBZ-H. Hieruit blijkt een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.

INFORMATIEF DOCUMENT

- Trend — De soort is als broedvogel aangemeld voor de SBZ-V Ronde Put, maar komt er momenteel niet tot broeden. De trend is dus negatief.

- Potenties — De Bruine kiekendief is een soort van open landschappen met grote moeras- en rietvegetaties. Waar deze aanwezig zijn of kunnen uitbreiden, zoals in de SBZ-V van de Ronde Put, zijn er goede potenties voor deze soort.

IJsvogel - *Alcedo atthis*

- Het actuele voorkomen — De IJsvogel is wijdverspreid binnen de SBZ-H en er worden broedparen vastgesteld in deelgebieden 11 (Kleine Nete van Lier tot Viersel), 2 (de Zegge), 6 (de Maat), 5 (omgeving Ronde Put) en 12 (omgeving Buitengoor). Volgens experten komt de soort ook tot broeden in deelgebied 10 (Schupleer) en deelgebied 1 (Olens Broek).

  In de SBZ-V de Ronde Put is de soort een regelmatige broedvogel, die vooral profiteert van de aanwezigheid van de kanalen en het Postels Vaartje.

- Actuele staat van instandhouding — De soort doet het momenteel vrij goed in de SBZ-H. De typische habitat vertoont echter een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.

  In de SBZ-V verkeer de soort in een **gedeeltelijk aangetaste staat van instandhouding**.

- Trend — In Vlaanderen is de populatie van de IJsvogel stabiel en de G-IHD is gunstig. Er zijn geen redenen om aan te nemen dat de situatie voor de SBZ-H hiervan verschilt.

- Potenties — Indien een aantal soortgerichte maatregelen - behoud van voortplantingsplaatsen (steile natuurlijke oevers, wortelgestellen langs beken en vijvers) en verbetering van de waterkwaliteit voor een toename van het prooiaanbod – ondernomen worden, zijn er langs de waterlopen in de SBZ-H veel potenties voor deze soort.

Nachtzwaluw – *Caprimulgus vulgaris*

- Het actuele voorkomen — De Nachtzwaluw wordt broedend aangetroffen in deelgebied 6 (ter hoogte van 's Gravendel) en in deelgebied 13 (Lommel Sahara en Riebos). In de SBZ-V de Ronde Put zijn de gegevens wellicht onvolledig maar broedt ze zeker de soort ter hoogte van de Koemook.

- Actuele staat van instandhouding — Zowel in de SBZ-H als in de SBZ-H is de soort in een **gedeeltelijk aangetaste staat van instandhouding**. De soort doet het er niet goed.

- Trend — In Vlaanderen is de trend gunstig en in gebieden waar maatregelen voor deze soort zijn getroffen (Pijnven in Limburg) doet ze het erg goed.

- Potenties — Goede potenties zijn aanwezig in de geplande grote heidekernen in deelgebieden 1 (Kempense Heuvelrug), 6 (Reties Heiken en 's Gravendel), 10 (MD Grobbendonk) en 13 (Sahara, Blekerheide) en bovendien in vrijwel het volledige SBZ-V van de Ronde Put.

INFORMATIEF DOCUMENT

Porseleinhoen – *Porzana porzana*

- Het actuele voorkomen: Deze soort wordt als broedvogel aangetroffen in de Zegge (deelgebied 2) van de SBZ-H, tevens SBZ-V.
- Actuele staat van instandhouding: De aanwezige populatie in de Zegge is te klein en vertoont een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**. De andere mogelijk geschikte gebieden binnen het habitatrichtlijngebied (deelgebieden 1, 10 en 11) scoren slecht op de indicatoren habitatkwaliteit, de indicator voedselrijkdom uitgezonderd.
- Trend: De soort is in Vlaanderen sterk (-25%) afgenomen ten opzichte van 1973-1979. Er zijn geen redenen om aan te nemen dat de situatie voor de SBZ-H hiervan verschilt.
- Potenties: Deze soort leeft in riet- en zeggenmoerassen met een gevarieerd reliëf en een vrij stabiele waterstand. In de geplande kernen van natte graslanden en kleine zeggenvegetaties van deelgebieden 2 (Zegge - Mosselgoren), 10 (Schupleer – Graafweide) en 11 (Viersels Broek) liggen grote potenties voor deze soort.

Roerdomp – *Botaurus stellaris*

- Het actuele voorkomen: Deze soort wordt als broedvogel waargenomen in de Zegge (deelgebied 2). Ze is ook aangemeld in de SBZ-V van de Ronde Put, maar daar komt ze alleen nog voor als doortrekker.
- Actuele staat van instandhouding: De aanwezige populatie in de Zegge is te klein en vertoont een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**. Ook het vereiste habitat is in een slechte staat; de vegetatiestructuur, de oppervlakte en het beheer scoren slecht.
- Trend: De soort is in Vlaanderen afgenomen ten opzichte van 1973-1979. Er zijn geen redenen om aan te nemen dat de situatie voor de SBZ-H hiervan verschilt.
- Potenties: De Roerdomp broedt bij voorkeur in uitgestrekte, voldoende natte rietmoerassen met zuiver water en een stabiele waterstand. Waar bovenstaand habitat aanwezig is of gerealiseerd kan worden, zoals in de geplande kernen van oligo- tot mesotrofe plassen zijn er potenties voor deze soort.

Wespendief - *Pernis apivorus*

- Het actuele voorkomen: De soort komt met zekerheid voor in de grotere boscomplexen met oude en gevarieerde bosbestanden in deelgebieden 10 (Schupleer en militair domein), 5 (Ronde Put) en 2 (de Zegge). Vermoedelijk komt de soort ook tot broeden in het Olens broek (deelgebied 2) en de Vallei van de Kleine Nete van Lier tot Viersel (deelgebied 11).
- Actuele staat van instandhouding: De soort doet het momenteel vrij goed in de SBZ-H. De typische habitats 9120 en 9190 vertonen echter een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.
- Trend: In Vlaanderen neemt de populatie van de Wespendief toe en de G-IHD zijn gunstig. Er zijn geen redenen om aan te nemen dat de situatie voor de SBZ-H hiervan verschilt.

INFORMATIEF DOCUMENT

- Potenties: De Wespendief zal profiteren van een omvorming van een deel van het naaldhout naar gemengd Eiken-Berkenbos (habitattype 9190). Gezien de grote territoria van deze soort, zal ook de landschapsstructuur buiten de SBZ-H essentieel zijn voor bereiken van een voldoende staat van instandhouding voor deze soort.

Woudaap – *Ixobrychus minutus*

- Het actuele voorkomen: Actueel zijn er geen broedkoppels gekend, alleen waarnemingen van trekkers. Ten tijde van de aangifte broedde een drietal koppels in het SBZ.
- Actuele staat van instandhouding: Doordat de soort nu niet meer tot broeden komt is ze in een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.
- Trend: De soort is in Vlaanderen afgenomen ten opzichte van 1973-1979. Er zijn geen redenen om aan te nemen dat de situatie voor de SBZ-H hiervan verschilt. In het Limburgs Vijvergebied broedt de soort opnieuw met een vijftiental koppels.
- Potenties: De Woudaap broedt bij voorkeur in smalle tot brede rietvelden langs plassen met zuiver water en een stabiele waterstand. Waar bovenstaand habitat aanwezig is of gerealiseerd kan worden, zoals in de geplande kernen van oligo- tot mesotrofe plassen zijn er potenties voor deze soort.

Zwarte specht - *Dryocopus martius*

- Het actuele voorkomen: Het verspreidingspatroon van deze soort vertoont logischerwijze een overlap met de bosrijke gebieden binnen de SBZ-H. Hierbij vallen vooral de Maat (deelgebied 6, vier broedparen), deelgebied 2 (de Zegge en Neerhelst / de Botten, 3 broedparen) en deelgebied 1 (Olens Broek en Snepkensvijver, 4 broedparen) op. Ook in deelgebied 9 (Luiksgestelse heide), 8 (Grootbos) en deelgebied 10 (militair domein Grobbendonk) broedt de Zwarte specht. Volgens de expertgroep komt de soort ook tot broeden in deelgebied 13 (Lommel-Sahara).
- Actuele staat van instandhouding: De soort doet het momenteel vrij goed in de SBZ-H. De typische habitats 9120 en 9190 vertont echter een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.
- Trend: In Vlaanderen neemt de populatie van de Zwarte specht toe en de G-IHD is gunstig. Er zijn geen redenen om aan te nemen dat de situatie voor de SBZ-H hiervan verschilt.
- Potenties: De soort profiteert van het ouder en structuurrijker worden van bestaande bossen in de SBZ-H (bv. Ronde Put, deelgebied 5). Zwarte specht kan duurzaam profiteren van omvorming van bestaande (naald)bossen naar habitat 9190. Voor zwarte specht worden geen specifieke doelen gesteld.

Zwarte stern – *Chlidonias niger*

- Het actuele voorkomen: De soort is aangemeld voor de SBZ-V Ronde Put maar is momenteel uitgestorven in Vlaanderen.

INFORMATIEF DOCUMENT

- Potenties: De Zwarte stern broedt in kolonies in ondiepe zoetwaterplassen met drijvende vegetaties van Krabbescheer, Gele plomp en Waterlelie met drijvende wortelstokken of met drijftillen (bv. van lisdodden). Er liggen grote potenties voor deze soort in het geplande hoogwaardig natuurcomplex in het noordwesten van Postel (geschikt foerageergebied).

5.4. Doortrekkende en overwinterende watervogels

Binnen de SBZ-H liggen een aantal belangrijke pleistergebieden voor diverse watervogels (vooral eendensoorten; vogelatlas):

- Vallei van de Kleine Nete (deelgebied 11) en de Aa (deels overlap met deelgebied 10);
- de Maat (deelgebied 6, ook voedseltrek);
- de Zandput (deelgebied 6);
- Lommel-Zandsteenfabriek (deelgebied 13);
- het Goor in Dessel (deelgebied 6);
- de Ronde Put (deelgebied 5);

De 1%-norm wordt nergens in de SBZ-V's overschreden. Voor de Zegge zijn de belangrijkste overwinteraars/doortrekkers Krakeend, Slobeend, Wintertaling en Wulp. Voor de Ronde Put zijn de Blauwe kiekendief, Grauwe gans, Krakeend, Nonnetje, Rietgans, Rode Wouw, Roodkeelduiker, Slechtvalk, Slobeend, Smelleken, Smient, Visarend, Wintertaling en Zwarte wouw als overwinteraar/doortrekker gemeld.

5.5. Regionaal belangrijke biotopen

Regionaal belangrijk biotopen zijn vegetaties of habitats die weliswaar niet Europees te beschermen zijn, maar die van belang zijn voor het Vlaamse natuurbehoud. Deze vegetaties worden beschermd door de Vlaamse natuurbehoudwetgeving in brede zin.

Voor deze habitats zullen verderop op zich geen doelen worden geformuleerd, maar het is van belang voor het Vlaamse natuurbeleid om te weten waar deze liggen en er bij het formuleren van doelen rekening mee te kunnen houden. Bovendien zijn deze regionaal belangrijk biotopen vaak een leefgebied van een Europees te beschermen soort.

Een aantal van deze regionaal belangrijke biotopen is belangrijk tot cruciaal voor de lokale goede staat van instandhouding van een aantal Europees te beschermen soorten.

In onderstaande tabel wordt de actuele oppervlakte van de regionaal belangrijke biotopen weergegeven, wordt aangegeven voor welke Europees te beschermen soorten dit biotoop deel uitmaakt van het leefgebied en de potentiële oppervlakte ervoor is in het gebied.

Tabel 5-1. Samenvattende tabel met het voorkomen van de regionaal belangrijke biotopen, de Europees te beschermen soorten waarvoor dit biotoop leefgebied is en de potentiële oppervlakte ervoor.

	Actuele opp. (ha)	**Leefgebied voor:**	***Potenties***
Gagelstruweel (sm)	33,86 (mozaïek met 4010)	Blauwborst.	Waar natte heide 4010 voorkomt. Wenselijkheid wordt lokaal beslist.

INFORMATIEF DOCUMENT

Vochtig wilgenstruweel op venige of zure bodem (so)	10,34	Blauwborst.	Verboste hooilanden. Wenselijkheid wordt lokaal beslist.
Vochtig wilgenstruweel op voedselrijke bodem (Sf)	73,72	Blauwborst.	Verboste hooilanden. Wenselijkheid wordt lokaal beslist.
Zuur laagveen (ms)	7,12	Onbekend.	Onbekend.
Moerassen (mr)	63,29	Actueel voorkomend in moerassen binnen het gebied: Blauwborst en Porseleinhoen. Potentieel voorkomend in moerassen binnen het gebied: Bruine kiekendief, Roerdomp, Woudaap.	Alle waterpartijen zouden – mits aangepaste inrichting – kunnen evolueren in de richting van moerasbiotoop.
Grote zeggenvegetatie(mc)	8,90	Porseleinhoen, Zwarte stern.	Verlaten hooilanden. Wenselijkheid wordt lokaal beslist.
Natte ruigte met Moerasspirea (hf)	Zie habitattype 6430	Zie habitattype 6430.	Zie habitattype 6430.
Dotterbloemhooiland (hc)	20,79	Porseleinhoen.	De vochtigst delen van de vallei met kwel.

Algemeen:

Voor de biotopen ‘gagelstruweel’ en ‘natte ruigte met moerasspirea’ is het niet mogelijk onderscheid te maken met respectievelijk habitattype 4010 (vochtige heide met *Erica tetralix*) en 6430 (voedselrijke zoomvormende ruigtes).

De gagelstruwelen hebben een afwijkende fysionomie ten opzichte van het habitattype 4010; floristisch zijn ze in het algemeen veel soortenarmer dan voormeld habitattype. Gagelstruwelen zijn 1 à 2 meter hoge, uitgesproken soortenarme vegetaties waarvan het aspect volledig bepaald wordt door Wilde gagel (Myrica gale) en Pijpenstrootje (Molinia caerulea). Door achterstallig beheer of een verlaging van de grondwatertafel treedt struweelvorming van habitattype 4010 met Wilde gagel op. Dit RBB wordt aanzien als gedegradeerde vochtige heide. Het gevoerde beheer en de grondwaterstand zullen bepalen in welke mate de successie van vochtige heide naar gagelstruweel optreedt.

Voor de moerasspirearuigtes specificeert de EU-manual dat recent verruigde valleigraslanden niet tot het habitattype (6430) behoren. Het is echter niet mogelijk om via de habitatkaart of andere bronnen een onderscheid te maken tussen moerasspirearuigtes die behoren tot het habitattype 6430 of de RBB ‘natte ruigte met moerasspirea’.

Specificaties per regionaal belangrijke biotoop:

<u>Gagelstruweel (sm)</u>

INFORMATIEF DOCUMENT

De verspreiding van dit RBB overlapt met dat van habitattype 4010 (vochtige heide) en komt voor in deelgebieden 6 ('s Gravendel en Koemook), deelgebied 5 (Ronde Put) en deelgebied 1 (Olens Broek en Grote Neerheide). Er komen ook kleine fragmenten voor in deelgebied 12 (Sluismeer) en 13 (Riebos).

Vochtig Wilgenstruweel op venige of zure bodem (so)

Dit RBB is aanwezig in deelgebied 6 ('s Gravendel en Koemook) en 12 (Sluismeer). Ook in deelgebied 1 (Langendonk) is nog een klein perceel met dit RBB aanwezig.

Vochtig Wilgenstruweel op voedselrijke bodem (sf)

Dit RBB komt verspreid voor in de SBZ-H. De enige deelgebieden waar dit biotoop afwezig is, zijn 3 (Arendonkse Watering), 8 (Postel-Grootbos) en 9 (Postel-Luiksgestelse Heide). De grootste oppervlaktes zijn te vinden in deelgebieden 11 (Vallei van de Kleine Nete van Lier tot Vierseldijk), 10 (militair domein Grobbendonk), deelgebied 2 (de Zegge) en deelgebied 6 (verspreid over de verschillende polygonen van het deelgebied).

Zuur laagveen (ms)

De verspreiding van dit RBB is vrij goed verdeeld over de SBZ-H. De grootste oppervlaktes zijn aanwezig in den Diel (deelgebied 6) en Sluismeer-Meergoor (deelgebied 12); kleinere oppervlaktes liggen in deelgebieden 1 (Olens Broek), 2 (de Zegge), 10 (het Schupleer) en 11 (Benedenloop Kleine Nete).

Moerassen (mr)

Deze RBB komt in bijna elk deelgebied van de SBZ-H voor, uitgezonderd deelgebieden 3 en 12. De belangrijkste oppervlaktes zijn te vinden in deelgebied 6 (de Maat, Harde Putten en het Goor), deelgebied 2 (de Zegge en Mosselgoren) en deelgebied 11 (Benedenloop Kleine Nete).

Grote Zeggenvegetaties (mc)

Grote Zeggenvegetaties zijn aanwezig in deelgebied 11 (Benedenloop Kleine Nete) en 6 (de Maat) en in kleinere oppervlaktes in deelgebied 9 (Luiksgestelse Heide).

Natte ruigte met Moerasspirea (hf)

De verspreiding van dit RBB overlapt met dat van habitattype 6430 (zie hoger en 4.4.14) en vertoont de hoogste concentraties in deelgebieden 2 (verspreid), 10 (verspreid) en 11 (verspreid) maar is ook aanwezig in deelgebieden 1, 6 en 12.

Dotterbloemhooiland (hc)

Dotterbloemhooilanden komen verspreid over deelgebieden 11 (Benedenloop), 10 (Schupleer en Militair domein), 1 (Olens Broek-Langendonk), 2 (Zegge, Mosselgoren en Neerhelst-de Botten), 6 (Witte Nete en de Maat) en 12 (Meergoor en Sluismeer).

INFORMATIEF DOCUMENT

INFORMATIEF DOCUMENT

6. Beschrijving van de maatschappelijke context

De Habitatrichtlijngebieden en Vogelrichtlijngebieden hebben niet enkel een ecologische betekenis. Een gebied wordt ook, actief en passief, gebruikt door verschillende gebruikers. De opmaak en realisatie van instandhoudingsdoelstellingen situeert zich lokaal dan ook binnen een bepaalde planologische, beleidsmatige en socio-economische context. De actuele natuurwaarden zijn tot zekere hoogte een gevolg van die actuele en historische socio-economische activiteiten. Daarnaast heeft deze context ook invloed op de perspectieven voor de natuur en de verschillende betrokken actoren (sectoren, beheerders en gebruikers) aanwezig in een bepaald gebied. Het is dan ook evident dat deze context mee in overweging wordt genomen bij het bepalen van de instandhoudingsdoelstellingen en de prioriteiten voor een bepaald gebied.

Dit hoofdstuk beschrijft allereerst de planologische situatie (paragraaf 1)). Daarnaast gebeurt een eerste situering van een aantal eigenaars- en gebruikerscategorieën die in het gebied actief zijn (paragraaf 2). De socio-economische context wordt mee in overweging genomen bij de uitwerking van de sterktezwakteanalyse (hoofdstuk 7) en van de doelstellingen (zie hoofdstuk 8). De verzamelde informatie zal bovendien gebruikt worden voor het opstellen van actieprogramma's in het kader van de realisatie van de natuurdoelen. Op dat moment wordt de gehele socio-economische context verder verfijnd en aangevuld met meer gedetailleerde gegevens over de eigenaars en gebruikers. Dit hoofdstuk heeft dus niet de ambitie om een gedetailleerde en volledige beschrijving van de socio-economische toestand in het gebied te beschrijven. Het moet op basis van deze analyse wel mogelijk zijn om in overleg met betrokken doelgroepen, administraties en lokale besturen kansen en bedreigingen voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen te identificeren. De beschrijving in dit hoofdstuk kan bovendien waar nodig gedetailleerd worden op basis van dit overleg.

Noot bij de interpretatie van de cijfergegevens

Een groot deel van de analyses in dit hoofdstuk zijn gebaseerd op GIS-gegevens. De praktijk leert dat niet alle gegevens geografisch even accuraat zijn. Bij de verschillende berekeningen en manipulaties kunnen bovendien kleine fouten optreden. Een concreet gevolg is dat de opgenomen cijfers enkel relatief geïnterpreteerd mogen worden. Voor de opmaak van percentages is als algemeen principe gebruik gemaakt van de afbakening van het habitatrichtlijngebied en de twee Vogelrichtlijngebieden. De totale oppervlakte van het habitatrichtlijngebied is 4884 ha. De totale oppervlakte van de betreffende vogelrichtlijngebieden die niet overlappen met het habitatrichtlijngebied bedraagt 4231 ha. Het vogelrichtlijngebied 'De Zegge' ligt grotendeels binnen het habitatrichtlijngebied (deelgebied 2). Er ligt nog iets meer dan 1 ha buiten Habitatrichtlijngebied. Het vogelrichtlijngebied 'De Ronde Put' ligt grotendeels buiten habitatrichtlijngebied. Het totale vogelrichtlijngebied is 5412 ha groot. Hiervan ligt 4230 ha buiten het habitatrichtlijngebied. Dit gebied wordt aangeduid met SBZ-V De Ronde Put.

De gegevens zijn steeds de weergave van de situatie op het moment van inventarisatie of de studie en dus niet noodzakelijk van de actuele situatie op het terrein. Daarom is steeds de bronvermelding van de gebruikte gegevens opgenomen. Eigen aan GIS is ook dat verschillende informatielagen niet steeds digitaal op elkaar afgestemd zijn. Bij berekeningen kunnen hierdoor snippers ontstaan, die het gevolg zijn van 'fouten' bij de digitalisering. Deze slivers worden benoemd in de rapportage.

6.1. Beschrijving van de planologische context

In de context van de opmaak van de instandhoudingdoelstellingen zijn een hele reeks van planologische statuten mogelijk, die al dan niet onder de zuivere noemer "ruimtelijke ordening" (met name plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen) vallen. In het kader van de opmaak van de instandhoudingdoelstellingen beperken we ons tot de ruimtelijke bestemmingen, de oppervlaktedelfstoffenplannen, de ruimtelijke beschermingsstatuten vanuit het beleid op vlak van onroerend erfgoed en de planning in het kader van het integraal waterbeleid.

INFORMATIEF DOCUMENT

Ruimtelijke bestemmingen

De ruimtelijke bestemming van een gebied is vastgelegd in het Gewestplan en verschillende Ruimtelijke Uitvoeringsplannen. De verschillende bestemmingen kunnen geclusterd worden tot een aantal hoofdcategorieën. In Tabel 6-1 wordt een overzicht gegeven van de voorkomende bestemmingen binnen de verschillende deelgebieden. Tevens wordt het relatieve aandeel per hoofdcategorie aangegeven. In bijlage 5 wordt de bestemmingsverdeling binnen het gebied gesitueerd op kaart.

Meer dan de helft van het totale gebied dat besproken wordt in dit rapport (54%) heeft momenteel een groene bestemming (27% binnen de categorie 'Natuur- en reservaatgebied' en 26% binnen de categorie bosgebied). De categorie Natuurgebied komt voor in de verschillende deelgebieden, met uitzondering van deelgebied 3. In deelgebieden 1,12 en 13 heeft meer dan 70% van de oppervlakte een groene bestemming. Ook in deelgebieden 6 en 8 is actueel meer dan 50% via de ruimtelijke ordening bestemd als natuur. De bestemming bos komt vooral voor in de deelgebieden 3, 5, 8,9 en SBZ-V De ronde put. In elke van deze deelgebieden is tussen de 35% en 65% van het deelgebied bestemd als bos. De grootste oppervlakte die bestemd is als bos is gelegen in de SBZ-V De Ronde Put (45% van het deelgebied). De resterende oppervlakte van dit deelgebied is grotendeels bestemd als landbouwgebied (47%) van deelgebied. Andere deelgebieden waar de landbouwbestemming een aanzienlijk aandeel van de oppervlakte van het deelgebied inneemt zijn deelgebied 2 (circa 71%), 5 (circa42%), 10 (40%), 3 (37%) en deelgebied 6 (38%). Over het gehele gebied vertegenwoordigt de bestemming landbouw een belangrijk aandeel van 3413 ha of 37% van de totale oppervlakte. De andere bestemmingen komen beperkter voor en zijn gelokaliseerd in een beperkt aantal deelgebieden. Recreatiegebied komt voor in deelgebieden 6, 11, 13 en SBZ-V De Ronde Put. Verder komt er nog een 675 ha aan 'andere bestemmingen' voor. Deze bestemming komt voornamelijk voor in deelgebieden 10 (militair gebied), 11 (hier betreft het voornamelijk de bestemming gebieden voor gemeenschapsvoorziening en openbaar nut) en 13 (gebied voor ontginning). Het aanwezig woongebied betreft enkel snippers in de randzone van de verschillende deelgebieden.

INFORMATIEF DOCUMENT

Tabel 6-1. Overzicht van de ruimtelijke bestemmingen en hun percentuele aandeel in de totale oppervlakte van het gebied.[30]

	Nr. deel-gebied	Ruimtelijke bestemmingscategorie[31]							
		Wonen	**Recreatie**	**Natuur en reservaat**	**Overig groen**	**Bos**	**Land-bouw**	**Industrie**	**Andere**
Opper-vlakte per deelge-bied (ha)	1	<0,5	1	445	2		77		
	2	<0,5		117			307		8
	3					28	17		<0,5
	5			70		121	138		1
	6	1	13	766	15	126	563		10
	8			27		21	<0,5		
	9			41		80	1		
	10	<0,5		61	<0,5	<0,5	180	<0,5	203
	11	<0,5	15	36	105	26	50	3	291
	12	2	5	133			46		2
	13	<0,5	13	573	4		28	<0,5	112
	SBZ-V buiten SBZ-H, De Zegge			1			1		
	SBZ-V buiten SBZ-H, De Ronde Put	9	28	183	28	1922	2006	4	48
Totale oppervlakte (ha)		**11**	**75**	**2453**	**154**	**2324**	**3413**	**8**	**675**
Aandeel (% totale oppervlakte SBZ)		**0,1**	**0,8**	**26,9**	**1,7**	**25,5**	**37,4**	**0,1**	**7,4**

In de periode 2004-2008 werkte de Vlaamse overheid in overleg met gemeenten, provincies en belangengroepen in 13 buitengebiedregio's een ruimtelijke visie uit voor landbouw, natuur en bos. Deze visie geeft op hoofdlijnen aan welke gebieden behouden blijven voor landbouw en waar er ruimte kan zijn voor natuurontwikkeling of bosuitbreiding. De visie vormt de basis voor de opmaak van concrete gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen die de bestemmingen op perceelsniveau vastleggen. De prioriteiten en fasering voor de opmaak van deze ruimtelijke uitvoeringsplannen worden aangegeven in operationele uitvoeringsprogramma's. De Vlaamse Regering heeft van het operationeel programma kennis genomen.

In het operationeel uitvoeringsprogramma is aangegeven welke gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen de Vlaamse overheid de komende jaren zal opmaken voor de afbakening van de resterende landbouw-, natuur- en bosgebieden. De acties uit het uitvoeringsprogramma bij het eindvoorstel van gewenste ruimtelijke structuur worden onderverdeeld in drie categorieën:

---

[30] *Gebruikte datalagen voor berekening zijn:*

Gewestplan, vector, toestand 01/01/2002 (Departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed, AGIV-product).

Gewestelijke Ruimtelijke Uitvoeringsplannen, vector, toestand 03/06/2009 (Departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed).

[31] *De ruimtelijke bestemmingscategorieën zijn gebaseerd op een clustering van de categorieën opgenomen in het Gewestplan aangevuld met de geldende G-RUP's in de verschillende Habitatrichtlijngebieden.*

INFORMATIEF DOCUMENT

1. Gebieden waarvoor onmiddellijk gestart kan worden met de voorbereiding van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP).

2. Gebieden waarvoor verder overleg en/of onderzoek nodig is.

3. Gebieden waarvoor de opmaak van een gewestelijke RUP op korte termijn niet mogelijk is.

De Vlaamse Regering hechtte haar goedkeuring aan de acties 1 en 2.

Het Habitatrichtlijngebied overlapt met twee van de dertien buitengebiedregio's waarvoor een ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos is uitgewerkt:

- Deelgebied 11 valt binnen de buitengebiedregio 'Antwerpse Gordel en Klein Brabant'. In uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen stelde de Vlaamse overheid in 2008 een ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos op voor deze regio. Op 27 maart 2009 nam de Vlaamse Regering kennis van deze visie en keurde ze de beleidsmatige herbevestiging van de bestaande gewestplannen voor ca. 9.700 ha agrarisch gebied en een operationeel uitvoeringsprogramma goed.

- De deelgebieden 1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, SBZ-V buiten SBZ-H De Zegge en deelgebied SBZ-V buiten SBZ-H De Ronde Put vallen binnen de buitengebiedregio 'Neteland'. In uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen stelde de Vlaamse overheid in 2006 een ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos op voor deze regio. Op 21 december 2007 nam de Vlaamse Regering kennis van deze visie en keurde ze de beleidsmatige herbevestiging van de bestaande gewestplannen voor ca. 44.500 ha agrarisch gebied en een operationeel uitvoeringsprogramma goed. Binnen de SBZ-H liggen geen herbevestigde agrarische gebieden. In het SBZ-V werden bij de afbakening van het buitengebied voor de regio Neteland 808 ha herbevestigd op voorwaarde dat een actieplan werd opgesteld dat kan aanleiding geven tot ecologische infrastructuur binnen de herbevestigde zone alsook tot de uitbreiding van de zone binnen de betrokken SBZ waar aan beroepslandbouw kan worden gedaan (beslissing Vlaamse Regering van 21 december 2007).

- In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de verschillende acties die opgenomen zijn in het operationeel uitvoeringsprogramma met betrekking tot voorliggend gebied. Tevens wordt aangegeven voor welke deelgebieden deze acties van toepassing zijn.

Tabel 6-2. Overzicht van de verschillende acties opgenomen in het operationeel uitvoeringsprogramma met betrekking tot het voorliggend gebied.[32]

Prioriteit	***Naam***	***Omschrijving***	***Deelgebieden***
Uitvoeringsacties op korte termijn op te starten	Kempische Heuvelrug tussen Herentals en Kasterlee	Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor: - Het versterken van de natuurwaarden op de Kempische Heuvelrug in de ruime omgeving van natuurreservaat rond Snepkensvijver (4.9). - Versterken van de bosstructuur (p.m.) en differentiatie van het bos- en recreatiegebied als verwevingsgebied voor Hoge Rielen, Hoge Mouw en Brink (3.12) *In het kader van het natuurrichtplan is er gedetailleerd onderzoek uitgevoerd.*	1
Op te starten specifiek onder-	Vallei Kleine Nete en omgeving stroom-	Bevestigen van de agrarische bestemming voor landbouwgebied tussen Kasterlee en Grote Kievit (8.1, 9.2) samen	6

[32] *Operationeel uitvoeringsprogramma regio Antwerpse Gordel en Klein-Brabant, 27 maart 2009*
Operationeel uitvoeringsprogramma regio Neteland, 21 december 2007

INFORMATIEF DOCUMENT

zoek voorafgaand aan uitvoeringsactie	opwaarts van Kasterlee, Desselse en Zwarte Nete	met de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor: - versterken van natuurwaarden in de vallei van de Kleine Nete, Zwarte en Desselse Nete (4.4, 4.5, 4.6, 4.7) - differentiatie van het natuur- en recreatiegebied in het boscomplex Duinberg (1.6, 3.2) als natuurverwevingsgebied *Verder onderzoek en overleg nodig i.f.v. het gedetailleerd in kaart brengen van het landbouwgebruik en de landbouwbedrijfszetels, concrete mogelijkheden voor uitbreiding van natuur- of bosgebieden in functie van de instandhoudingsdoelstellingen. Opmaken van gevoeligheidsanalyse voor bestaande landbouwbedrijven in het gebied.*	
	Gebied Houterveld-Neerhelst- Gooreind	Bevestigen van de gewestplannen voor het landbouwgebied Larum (2.5) samen met de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor: - Versterken van de natuurwaarden in Neerhelst-De Botten (3.6) - Differentiatie van het gebied Houterveld – Gooreind als ruimtelijk verweven agrarisch gebied, natuurverwevingsgebied, natuur-, groen- of bosgebied met mogelijkheid voor bosuitbreiding (5.4) (richtcijfer 15 ha) *Verder onderzoek en overleg nodig i.f.v. het gedetailleerd in kaart brengen van het landbouwgebruik en de landbouwbedrijfszetels, concrete mogelijkheden voor uitbreiden van natuur- of bosgebieden en verwevingsgebieden. Opmaken van gevoeligheidsanalyse voor bestaande landbouwbedrijven in het gebied.*	2
	Bossen ten noorden van Grobbendonk en Vorselaar en ten zuiden van Poederlee	Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor - differentiatie van het bosgebied als verwevingsgebied voor Vierselheidecomplex (3.3), Boshoven-Molenbos (3.4), complex 't Zand (3.5) en Molenberg (3.10) en versterking van de bosstructuur. - Differentiatie van de omgeving Sassenhout-Heerle (5.6) als ruimtelijk verweven agrarisch gebied, natuurverwevingsgebied, natuur-, groen-, of bosgebied met mogelijke bosuitbreiding. *Verder onderzoek en overleg nodig i.f.v. het gedetailleerd in kaart brengen van het landbouwgebruik en de landbouwbedrijfszetels, concrete mogelijkheden voor uitbreiden van natuur- of bosgebieden. Opmaken van gevoeligheidsanalyse voor bestaande landbouwbedrijven in het gebied.*	10
Gebieden waarvoor geen acties op korte termijn opgestart worden	Vallei van de Kleine Nete en Aa tussen Grobbendonk en Herentals	Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor het versterken van de bosstructuur Peertsbos-Bosbergen (richtcijfer 30 ha) en differentiatie van recreatiegebied als natuurverwevingsgebied (3.6, 3.11).	10
	Vallei van de Kleine Nete stroomopwaarts van Herentals – Zegge	Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor: - Het versterken van de natuurwaarden in de vallei van de Kleine Nete tussen Herentals en Kasterlee (6.6, 6.7) en rond de natuurreservaten De Zegge en Mosselgoren (6.6, 6.7, 6.8 en 6.9) en differentiatie van het gebied ten zuiden van de Zegge als ruimtelijk verweven agrarisch gebied, natuurverwevingsgebied, natuur-, groen- of bosgebied (5.7) - omzetten van ecologisch waardevol agrarisch gebied naar agrarisch gebied in het westelijk deel van 1.5. - versterken van de bosstructuur in het gebied ten noorden van E35 rond Zwaneven (11.2) (richtcijfer 10 ha). H*et afbakenen en inrichten van een actief overstromingsgebied langs de Kleine Nete ter hoogte van de Watering De Zegge*	1, 2

INFORMATIEF DOCUMENT

		vormt een bindende bepaling voor uitvoering uit het ontwerp bekkenbeheerplan voor het Netebekken. Deze actie kan snel worden opgestart na besluitvorming over het Bekkenbeheerplan voor de Nete.	
	Diverse acties rond het kanaal Dessel-Schoten – zuidelijk deel	Bevestigen van de agrarische bestemming voor landbouwgebied samen met de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor: - versterken van de natuurlijke structuur en differentiatie van bestaande bos- en recreatiegebieden als natuurverwevingsgebied in Paal, Goorbossen en Watering (1.9, 2.3, 2.4, 2.6) - verweving van landbouw en natuur in Reties Goor (10.1) - differentiatie van het gebied ten zuiden van Hooiput als ruimtelijk verweven agrarisch gebied, natuurverwevingsgebied, natuur-, groen- of bosgebied (3.4) *Afstemming met het Kaderplan Kempense Meren (vnl. gericht op toerisme) dat in opmaak is bij de provincie Antwerpen.*	3, 5, 6, SBZ-V buiten SBZ-H De Ronde Put
	Gebied tussen de Moeren Koemook en Luiksgestelse Heide inclusief Postel en abdijomgeving	Bevestigen van de agrarische bestemming (1.1) samen met de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor: - Versterken van de natuurlijke structuur in Hoge Moer, Ronde Put, Reuzelsbos, Koemolk, Zeven heerlijkhedenheide, De Moeren en het gebied ten zuiden van de N123 (3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 4.1, 4.2) - Versterken van de bosstructuur in Kraaienbos, Spreeuwenbos en Luiksgestelse Heide en differentiatie van bestaande bosgebieden als natuurverwevingsgebieden (2.1, 2.2, 2.3) en differentiatie van het gebied rond de abdij van Postel als ruimtelijk verweven agrarisch gebied, natuurverwevingsgebied, natuur-, groen- of bosgebied met mogelijkheid voor bosuitbreiding (totaal richtcijfer 100 ha). *Actie uitvoeren na een bijkomend op te starten onderzoeksopdracht en/of inrichtingsstudie. Hierbij worden de potenties voor natuurontwikkeling en bebossing i.f.v. de instandhoudingsdoelstellingen van het Vogelrichtlijngebied uitgewerkt, wordt de waterhuishouding gedetailleerd in beeld gebracht en wordt een gedetailleerde evaluatie van de socio-economische betekenis van het gebied voor de agrarische macrostructuur gemaakt, een gedetailleerde inrichtingsvisie en een gedetailleerd tijdspad.* *Gekoppeld aan de opmaak van het actieplan uit actie 30.*	5, 6, 8, 9, SBZ-V buiten SBZ-H De Ronde Put
	Gebied ten noorden van het kanaal Herentals-Bocholt	Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor: - versterking van de natuurlijke structuur in Riebosserheide (4.3) - Differentiatie van bestaande bos als natuurverwevingsgebied voor Russendorp - Differentiatie van het gebied Diel en de open ruimte ten westen van N746 als ruimtelijk verweven agrarisch gebied, natuurverwevingsgebied, natuur-, groen- of bosgebied met mogelijkheid voor bosuitbreiding (richtcijfer 20 ha) (5.2, 5.3). *Afstemming met het Kaderplan Kempense Meren (vnl. gericht op toerisme) dat in opmaak is bij de provincie Antwerpen. Hierin wordt ook de problematiek van de ontginningen meegenomen.*	6, 13 SBZ-V buiten SBZ-H De Ronde Put
	Gebied van Achterbos tot De Maat ten zuiden van kanaal Bocholt-Herentals	Opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor: - Versterken van de bosstructuur, differentiatie van natuurgebied als bosgebied met natuurverweving (5.1) en differentiatie als ruimtelijk verweven agrarisch gebied, natuurverwevingsgebied, natuur-, groen- of bosgebied met mogelijkheid voor bosuitbreiding voor Achterbos – Mol – Sluis (4.1) (totaal richtcijfer 40 ha)	6, 12, SBZ-V buiten SBZ-H De Ron-

INFORMATIEF DOCUMENT

		- Differentiatie van het park- en recreatiegebied ten noorden van Mol als natuurverwevingsgebied (5.4) - Voor een overdruk natuurverweving (met behoud van provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen) voor Zilvermeer, Miramar, Plas tussen Beemdenloop en Kanaal Bocholt-Herentals en Kanaalplas Mol (5.7, 9.1, 9.2, 9.3). *Verdere evolutie ten aanzien van het gebied voor Kernenergie afwachten, afbakening kleinstedelijk gebied Mol. Afstemming met het Kaderplan Kempense Meren (vnl. gericht op toerisme) dat in opmaak is bij de provincie Antwerpen.*	de Put
	Gebied ten noorden van Lommel	Bevestigen van de agrarische bestemming voor de landbouwgebiedjes nabij Heuvel (4.1) en opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor: - Het versterken van de natuurwaarden voor het boscomplex Sahara (2.1) - differentiëren van de bos- en natuurgebieden als natuurverwevingsgebied in Waaltjesbos en boscomplex ten westen van Lommel en differentiatie als ruimtelijk verweven agrarisch gebied, natuurverwevingsgebied, natuur-, groen- of bosgebied met mogelijkheid voor bosuitbreiding in het gebied tussen N71, kanaal van Beverlo en kleinstedelijk gebied Lommel (1.1, 1.2, 6.1) (richtcijfer 10 ha) *Opmaak van een RUP is alleen nodig voor de beperkte bosuitbreiding. Het is niet interessant het gewestplan te herbevestigen, maar het initiatief over te laten aan een andere partner. De provincie Limburg heeft hier een open ruimte verbinding voorzien.*	13

Vlaams Ecologisch Netwerk en Integraal Verwevings- en Ondersteunend Netwerk

Het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) en het Integraal Verwevings- en Ondersteunend Netwerk (IVON) vormen twee belangrijke gebiedsgerichte instrumenten van het Vlaams natuur- en bosbeleid. Deze instrumenten worden gedeeld met het ruimtelijke ordeningsbeleid. De totale oppervlakte VEN en Natuurverwevingsgebied bedroeg op 1 januari 2009 respectievelijk 87.073 en 1.529 ha.

Het VEN vormt met haar grote aaneengesloten gebieden de ruggengraat van de toekomstige natuurlijke structuur (netwerken) in Vlaanderen. Het bestaat uit de Grote Eenheden Natuur (GEN) en Grote Eenheden Natuur in Ontwikkeling (GENO). Voor de instandhouding, ondersteuning en versterking van de natuurkernen wordt voorzien in de afbakening van Natuurverwevingsgebieden (NVWG). Zij vormen als het ware een beschermende jas voor de natuurkernen. Voor de verbinding van de verschillende natuurkernen worden Natuurverbindingsgebieden (NVBG) afgebakend. Samen vormen deze gebieden het IVON: het Integraal Verwevings- en Ondersteunend Netwerk. In deze gebieden worden bijkomende kansen gegeven aan planten en dieren. Andere functies zoals landbouw, recreatie, bosbouw, wonen, … mogen hierdoor niet in het gedrang komen.

In Tabel 6-3 wordt een overzicht gegeven van de voorkomende categorieën van het VEN en het NVWG binnen de verschillende deelgebieden. Tevens wordt het relatieve aandeel per categorie aangegeven. Er komt geen NVWG voor binnen het gebied. 32% van het gebied is aangeduid als VEN. Het grootste aandeel is aangeduid als GEN. De afbakening van het GENO blijft beperkt tot de deelgebieden 2, 12 en 13. In bijlage 5 wordt het VEN en IVON in en rond het gebied geïllustreerd op kaart.

INFORMATIEF DOCUMENT

Tabel 6-3. Overzicht van de categorieën van het VEN en hun percentuele aandeel in de totale oppervlakte.[33]

	Nr. deel-gebied	Categorie	
		Vlaams Ecologisch Netwerk	
		Grote eenheid natuur (GEN)	Grote eenheid natuur in ont-wikkeling (GENO)
Oppervlakte per deelgebied (ha)	**1**	442	
	2	113	37
	3	26	
	5	170	
	6	685	
	10	47	<0,5
	11	396	
	12	92	40
	13	566	13
	8, 9 en SBZ-V buiten SBZ-H, De Zegge		
	SBZ-V buiten SBZ-H, De Ronde Put	417	
Totale oppervlakte (ha)		**2955**	**89**
Aandeel (% totale oppervlakte SBZ)		**32,4**	**1,0**

Natuurverbindingsgebieden worden aangeduid door de provincies binnen de provinciale ruimtelijke structuurplannen.

Volgende natuurverbindingsgebieden komen voor[34]:

- verbindingen in de natte sfeer: de Kleine Nete als verbinding tussen Snepkensvijver - De Zegge en Westreties Heiken - Prinsenpark en de vallei van de Desselse Nete, de Molse Nete als natuurverbinding tussen Malesbroek (complex ten noordwesten van Meerhout) en De Maat via Buitengoor en Meergoor, kanaal Bocholt – Herentals, kanaal naar Beverlo, natuurverbinding langs de vallei van de Kleine Nete tussen de Merodese bossen te Herenthout en de natuurgebieden ten noorden van Grobbendonk, natuurverbinding tussen het Bos van Moretus en de vallei van de Kleine Nete - Kesselse Heide, langs de Molenbeek en de Beggelbeek, verbinding langs de vallei van de Aa en langs het beekdal van de Laakbeek û Holle Beemdenbeek, verbinding over het Albertkanaal en E313 tussen het natuurlijk complex van de samenvloeiing van beide Netes en de oostelijke vallei van de Kleine Nete op basis van de vallei van de Kleine Nete, verbinding tussen Bosbergen - Springberen en de bossen ten noorden van Tielen op basis van de Aa, verbinding tussen de Oorlandse Heide (ten oosten van Vorselaar), de vallei van de Kleine Nete en het gebied rondom de Lilse Bergen op basis van de Kindernouwbeek en de Visbeek, verbinding tussen de samenvloeiing van beide Netes en de vallei van de Grote Nete ten noordoosten van Heist-op-den-Berg op basis van de Grote

[33] *Gebruikte datalagen voor berekening zijn:*

Gebieden van VEN en IVON, vector, toestand 10/07/2009 (Agentschap voor Natuur en Bos).

[34] *Adriaens T., Peymen J. & Decleer K. (2007). Digitaal gegevensbestand Natuurverbindingsgebieden en ecologische infrastructuur van bovenlokaal belang in Vlaanderen. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.*

INFORMATIEF DOCUMENT

Nete, verbinding tussen het complex rondom Prinsenpark en de grote oostelijke bos- en heidegebieden (bv. Spreeuwenbos - Bergeikse Heide) op basis van de Desselse Nete

- verbindingen in de droge sfeer: de verbinding over de Moeren tussen Het Goor en de bossen rond Postel het gebied 'Collateur' te Retie, ten westen van het kanaal Dessel - Turnhout – Schoten, Lommel, Mol, tussen Kattenbosserheide en Zeven Heerlijkheden, via Hoge Maatheide

Ruimtelijke bescherming en beleid met betrekking tot Natuurlijke Rijkdommen

De plannen van aanleg (gewestplan, bijzonder plan van aanleg, …) die voornamelijk in de jaren zeventig tot stand zijn gekomen, voorzien in ontginningsgebieden en uitbreidingsgebieden van ontginningsgebieden. De plannen van aanleg hebben bindende kracht.

Het beleid betreffende het beheer van de oppervlaktedelfstoffen werd ondertussen in het Oppervlaktedelfstoffendecreet van 2003 vastgelegd en heeft als basisdoelstelling om, ten behoeve van de huidige en toekomstige generaties, op een duurzame wijze te voorzien in de behoefte aan oppervlaktedelfstoffen. Het Oppervlaktedelfstoffendecreet voorziet in een oppervlaktedelfstoffenplanning. Die oppervlaktedelfstoffenplanning is nodig voor het verzekeren van een duurzaam voorraadbeheer van oppervlaktedelfstoffen zoals zand, leem, klei en grind. De oppervlaktedelfstoffenplanning omvat het opmaken van een set van bijzondere oppervlaktedelfstoffenplannen, een per samenhangend oppervlaktedelfstoffengebied, waar in hoofdzaak één welbepaalde oppervlaktedelfstof besproken wordt. Die plannen bevatten ontwikkelingsperspectieven voor een termijn van minimaal 25 jaar en acties voor de volgende vijf jaar. Zij worden vijfjaarlijks geëvalueerd en vormen de basis voor de ruimtelijke beleidsvisie met betrekking tot ontginningen. Zij bevatten met andere woorden ook een evaluatie van de ontginningsgebieden die in de plannen van aanleg zijn vastgelegd en geven aan welke (delen van) deze gebieden een andere bestemming mogen krijgen en welke (delen van) deze gebieden nog steeds moeten behouden blijven. De bijzondere oppervlaktedelfstoffenplannen zijn beleidsdocumenten zonder bindende kracht. Zij worden immers omgezet in een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan dat wel bindend is.

Plannen van aanleg: [35]

Binnen deelgebied 13 is ongeveer 65 ha op het gewestplan bestemd als ontginningsgebied ('Nieuwe Knoop'). Dit gebied ligt volledig binnen dit deelgebied. Binnen dit deelgebied is bovendien nog iets meer dan 30 ha bestemd als uitbreidingsgebied voor ontginningen. Deelgebied 12 sluit aan op een uitgebreid uitbreidingsgebied voor ontginningen. In bijlage 5 worden de ontginningsgebieden op het gewestplan in en rond het gebied geïllustreerd op kaart.

Bijzondere Oppervlaktedelfstoffenplannen:

Er overlapt geen goedgekeurd bijzonder oppervlaktedelfstoffenplan met het voorliggende gebied. Het gebied bevindt zich wel binnen drie oppervlaktedelfstoffengebieden: 'Bouwzand in Limburg', 'Wit Zand in Antwerpen en Limburg' en 'Zand in Antwerpen'. Het Bijzonder Oppervlaktedelfstoffenplan (BOD) voor deze gebieden is momenteel in opmaak. Het voorliggende gebied heeft mogelijk raakpunten met deze plannen.

Ruimtelijke bescherming en beleid met betrekking tot onroerend erfgoed

De Vlaamse sectorale regelgeving voor erfgoed kadert binnen Europese conventies, zoals de conventie van Granada met betrekking tot het bouwkundig erfgoed en de conventie van La Valetta voor archeologie.

---

[35] *Gebruikte datalagen voor analyse zijn:*

Gewestplan, vector, toestand 01/01/2002 (Departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed, AGIV-product).

Gewestelijke Ruimtelijke Uitvoeringsplannen, vector, toestand 03/06/2009 (Departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed).

INFORMATIEF DOCUMENT

De Europese landschapsconventie of conventie van Firenze werd aangenomen door de Raad van Europa op 20 oktober 2000. Op 1 februari 2005 is de Europese landschapsconventie in werking getreden in België. Door ratificatie van deze conventie verbindt België zich ertoe: "artikel 5.d) het landschap te integreren in het beleid van ruimtelijke ordening, stedenbouw en het cultureel, milieu-, landbouw-, sociaal en economisch beleid, evenals in andere beleidsdomeinen die rechtstreeks of onrechtstreeks invloed hebben op het landschap".

Het onroerend erfgoed wordt in Vlaanderen beschermd via een aantal ruimtelijke sporen: er is het spoor van de beschermde landschappen, dorpsgezichten, archeologische monumenten, archeologische zones, monumenten en het spoor van de tandem ankerplaatsen en erfgoedlandschappen. Via het nieuwe Decreet Ruimtelijke Ordening[36] is het verplicht advies te vragen aan het Departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed bij elke stedenbouwkundige vergunning binnen beschermde landschappen, stads- en dorpsgezichten, monumenten, archeologische monumenten, archeologische zones en erfgoedlandschappen, alsook binnen ankerplaatsen voor wat betreft de vergunningen, onderworpen aan de zorgplicht.

De bescherming van landschappen dorpsgezichten, monumenten, archeologische monumenten en archeologische zones heeft gevolgen voor eigenaars, beheerders en gebruikers. Allereerst is er een zogenaamde onderhouds- en instandhoudingsplicht om het beschermde goed in goede staat te houden. Het uitvoeren van werkzaamheden is bovendien onderworpen aan een vergunning en/of toestemming. Ankerplaatsen en erfgoedlandschappen vormen een onderdeel van een vernieuwd landschapsbeleid. Erfgoedlandschappen worden aangeduid in de ruimtelijke uitvoeringsplannen. Erfgoedlandschappen zijn gebaseerd op de ankerplaatsen, de meest waardevolle landschappen van Vlaanderen, waarin een geheel van verschillende erfgoedelementen (naast landschappelijke ook monumentale of archeologische) voorkomt. Erfgoedlandschappen zijn momenteel niet van toepassing in het kader van het opstellen van instandhoudingsdoelstellingen. Er zijn momenteel twee erfgoedlandschappen die gelegen zijn buiten de Europees beschermde gebieden (mededeling Mira Van Olmen d.d. 22/07/2009). De aanduiding van ankerplaatsen op zich heeft geen rechtsgevolgen voor de burger. Na de aanduiding geldt voor de administratieve overheden wel een zorgplicht. De aanduiding van de ankerplaatsen heeft tot doel de landschappelijke waarden en landschappelijke kenmerken van deze landschappen mee te laten spelen in het afwegingskader bij het opstellen van die ruimtelijke uitvoeringsplannen die geheel of gedeeltelijk in ankerplaatsen gelegen zijn. Bij de opmaak van een dergelijk RUP, worden de landschapswaarden en –kenmerken doorvertaald in stedenbouwkundige voorschriften. Vanaf de opname in de ruimtelijke uitvoeringsplannen worden de ankerplaatsen erfgoedlandschappen genoemd. De stedenbouwkundige voorschriften uit het RUP gelden voor alle burgers uit de betrokken gebieden. Drie categorieën van ankerplaatsen worden onderscheiden, met name definitief vastgestelde, voorlopig vastgestelde en voorstellen uit de landschapsatlas.

In Tabel 6-4 wordt een overzicht gegeven van de verschillende plannen uit het onroerend erfgoed, die betrekking hebben op gebied. In bijlage 5 worden de planlichamen met betrekking tot onroerend erfgoed in en rond het gebied geïllustreerd op kaart.

Tabel 6-4. Overzicht van de specifieke statuten uit het beleidsveld onroerend erfgoed binnen het gebied.[37]

Categorie	**Naam**	**Deel-gebieden van gebied**	**Oppervlakte totaal (ha)**	**Oppervlakte binnen gebied (ha)**
Beschermd landschap	Buitengoor - Meergoor	12	73	69
	Dal van de Kleine Nete (ook te Nijlen en	11	166	60

[36] *Decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, gewijzigd bij de decreten van 28/9/1999, 22/12/1999, 26/4/2000, 8/12/2000, 13/7/2001, 1/3/2002, 8/3/2002, 19/7/2002, 28/2/2003, 4/6/2003, 21/11/2003, 7/5/2004, 22/4/2005, 10/3/2006, 16/6/2006, 7/7/2006, 22/12/2006, 9/11/2007 en 21/12/2007*

[37] *Gebruikte datalagen voor berekening zijn:*

Onroerend erfgoed en Landschapsatlas, vector, toestand 22/07/2009 (Departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed).

INFORMATIEF DOCUMENT

	Ranst)			
	De bossen en de plassen van Den Diel aan het Kempisch Kanaal met sluis nr. 3 en de Bailybrug	6, SBZ-V buiten SBZ-H	141	141
	De Ronde Put en omgeving te Mol en Retie	5, SBZ-V buiten SBZ-H	208	208
	De Zegge	2, SBZ-V buiten SBZ-H	86	86
	Grote Heide	1	160	56
	Het Goor	6, SBZ-V buiten SBZ-H	84	40
	Kesselse Heide - Het Goor (met enkele historische hoevegebouwen zoals de Vogelzanghoeve en hoeve De Den	11	256	5
	Omgeving watermolen	6	4	4
	Postelsesteenweg: laagveengebied gelegen tussen het Zilvermeer en het Zilverstrand	12	74	69
	Snepkensvijver met omgeving (Grote Heide, Schoutenheide)	1	172	164
	Troon: interfluvium Kleine Nete en Aa met Graafweide	10	219	164
	Voormalige Britse basis	10	201	200
	Watermolen met omgeving	10	10	2
	Zwart Water	1	16	14
Beschermd dorpsgezicht	Priorij Onze-Lieve-Vrouw-Ten-Troon met omgeving	10	2	2
	Het geheel van de Abdij van Postel	SBZ-V buiten SBZ-H	10	10
	Kanaal Bocholt-Herentals met sluizen 1 en 2	6		
Beschermd monument	2 sluizen gelegen op het kanaal Bocholt-Herentals (sluis nr.1 ter hoogte van de "Blauwe Kei") (sluis nr.2 ter hoogte van "De Maat")	6	1	1
	Kasteel van Grobbendonk	10	<0,5	<0,5
	Kerkruïne (oostvleugel en zuidelijke afsluitmuur van priorij Onze-Lieve-Vrouw-Ten-Troon)	10	<0,5	<0,5
	Sint-Niklaaskerk te Mol (Postel)	SBZ-V buiten SBZ-H	<0,5	<0,5
	Abdij van Postel (kloostergangen, 17de-eeuwse toren, grote en kleine sacristie, eetzaal en bibliotheek	SBZ-V buiten SBZ-H	<0,5	<0,5
	Abdij van Postel (ringmuur)	SBZ-V buiten SBZ-H	<0,5	<0,5
	Abdij van Postel (brouwerijgebouw)	SBZ-V buiten SBZ-H	<0,5	<0,5
	Abdij van Postel (poortgebouw met inkompoort)	SBZ-V buiten SBZ-H	<0,5	<0,5

INFORMATIEF DOCUMENT

	Abdij van Postel (kapittelzaal)	SBZ-V buiten SBZ-H	<0,5	<0,5
	Abdij van Postel (ontvangstzalen)	SBZ-V buiten SBZ-H	<0,5	<0,5
	Abdij van Postel (pestkapellen)	SBZ-V buiten SBZ-H	<0,5	<0,5
	Watermolen	10		
	Kasseiweg Zanddijk-Grensstraat	6		
Ankerplaats				
Definitief vastgesteld	Abdij van Postel en de Ronde Put (sinds 27 april 2009).	5, 6, 8, 9, SBZ-V buiten SBZ-H	2241	2241
Voorlopig vastgesteld	Het samenvloeiingsgebied van de Kleine Nete en AA met de westelijke uitlopers van de Kempische Heuvelrug (sinds het ministerieel besluit van 18 mei 2011).	10		
	De Zegge (sinds het ministerieel besluit van 3 december 2010).	2		
Relictzones	Bos- en akkercomplex Postel, Ronde Put en Zeven Heerlijkheden.	3, 5, 8, 9		
	Rug Lichtaart-Kasterlee en bosgebied Hoge- en Lage Rielen – Klein Rees	1, 10		
	Vallei van de Kleine Nete	1, 2, 10, 11		
	Bos- en akkergebied Bogaertsheide, Kloosterheide en Kesselse Heide	11		
	Zandwinningsgebied Miramar-De Maat	12		
	Stuifzanden van Lommel	13		

Hieronder volgt een overzicht van het aanwezige bouwkundig erfgoed per deelgebied:

Deelgebied 1. Snepkensvijver, Olens Broek, Langendonck, Zwart Water en Grote Neerheide

Hof ter Heide, landhuis (ID 47335) is een gebouw uit de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Deelgebied 2. De Zegge, Mosselgoren en Neerhelst/De Botten

- Zeggenhoeve, leegstaand complex (ID 52492)

- Standaardwindmolen ‘Molen van ’t veld” (ID 52491)

- Hoekhuis, herberg en logementshuis (ID 52434)

- Saswachterswoning bij Sas 9 (ID 52466)

Deelgebied 3. Zomerzorg

INFORMATIEF DOCUMENT

- Zomerzorg (ID 75501)

- Sint-Niklaaskapel bij aanleunende hoeve (ID 75502)

Deelgebied 5. Ronde Put en Hoge Moer

- Woonstalhuizen (ID 52875)

- Gerenoveerde langgestrekte hoeve ID 52874)

Deelgebied 6. Bovenlopen van de Kleine, Desselse en Zwarte Nete met de Maat en Koemook

- Kapel van Onze-Lieve-Vrouw of kapel watermolen (ID 75869)

- Hoeve Slagmolenheide (ID 75868)

- Watermolen (ID 75867) Deze watermolen is tevens ook beschermd als monument (watermolen) en als landschap (watermolen en omgeving).

- Hoeve (ID 75874)

- Kapel van Brasel of Kapel van Onze-Lieve-Vrouw (ID 75785)

- Bosendhoeve (ID 75777)

- Kapel van Onze-Lieve-Vrouw ter sneeuw of kapel van Werbeek (ID 75871) Deze kapel is beschermd als monument (Kapel Onze-Lieve-Vrouw Ter Sneeuw) en als landschap (Kapel Onze-Lieve-Vrouw ter sneeuw en onmiddellijke omgeving).

- Woning (ID 75838)

- Riethoeve (ID 75872)

- Woonstalhuis (ID 75771)

- Hoeve met woonstalhuis (ID 75797)

- Sas II en III dubbelsluizen (ID 52901). Deze sluizen zijn beschermd als monument maar behoren ook tot een beschermd dorpsgezicht (Kanaalstrook met twee sluizen).

- Landhuis “Kasteel Den Diel” (ID 52876)

- Dubbele Baileybrug over het Kempens Kanaal (ID 52908)

- Saswachtershuis (ID 52905)

- Taverne “Jagershof” (ID 52907)

- Landhuis (ID 52906)

- Kasteeldomein De Maat (ID 52892)

INFORMATIEF DOCUMENT

- Landhuis “Hof ter Weyde” of “Villa Lalise” ID 52904. Dit huis maakt deel uit van het beschermde dorpsgezicht Kanaalstrook met twee sluizen.

- Saswachterwoning (ID 52903) Deze woning behoort ook tot het beschermde dorpsgezicht Kanaalstrook met twee sluizen.

- Twee tweegezinswoningen (ID 52902) die zich ook in het beschermde dorpsgezicht Kanaalstrook met twee sluizen situeren.

- Steen der zeven heerlijkheden, voogdijgrenspaal (ID 52888)

- Schut ter regeling van het waterdebiet (ID 52890)

Deelgebied 10. Kamp Grobbendonk en Schupleer

- Hoeve Ter Hulsdonck (ID 46973)

- Watermolen (ID 85532). Deze molen is zowel een beschermd monument (watermolen) als een beschermd landschap (watermolen en omgeving). Dit laatste werd wel correct weergegeven.

- Sluizenstelsel gelegen op de samenvloeiing van de Kleine Nete en Aa (ID 85533) Thans “Neerhof”, voorgebouw kasteel Grobbendonk (ID 46970) Dit gebouw is ook beschermd als monument, wat correct is weergegeven.

Deelgebied 11. Vallei van de Kleine Nete van Lier tot Vierseldijk

- ’t Nethedal, Landhuis (ID 13925)

- Maison des Bains, café-taverne (ID 3091)

- Huis 1935 (ID 14611) dit huis is tevens beschermd als monument (buitenverblijf E. Van Steenbergen)

- Kapel Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand (ID 14551)

- Langgestrekt hoevetje (ID 3173)

Deelgebied 12. Buitengoor, Meergoor en Sluismeer

- Eengezinswoning (ID 52910)

- Langgestrekte hoeve (ID 52911)

INFORMATIEF DOCUMENT

Beheerplannen in het kader van het integraal waterbeheer

De contouren van het Vlaamse waterbeleid liggen vast in het Decreet Integraal Waterbeleid van 18 juli 2003. Het decreet is ook een vertaling van de Europese Kaderrichtlijn Water naar de Vlaamse wetgeving.

Het waterbeleid krijgt vorm in waterbeheerplannen. Er worden in Vlaanderen plannen opgemaakt voor de stroomgebieddistricten van de Schelde en de Maas, voor de elf bekkens en voor de 103 deelbekkens. Tussen al deze plannen is er een intense samenhang. De waterbeheerplannen hebben als doel een integraal waterbeheer in de praktijk te brengen, elk op het juiste niveau. Op 8 oktober 2010 keurde de Vlaamse Regering de stroomgebiedbeheerplannen voor de Schelde en de Maas en het maatregelenpakket voor Vlaanderen definitief goed. Op 30 januari 2009 keurde de Vlaamse Regering het besluit voor de vaststelling van de bekkenbeheerplannen en de bijhorende deelbekkenbeheerplannen definitief goed. Zowel in het bekkenbeheerplan als de deelbekkenplannen is een visie op het watersysteem en bijbehorende acties opgenomen.

Het gebied ligt binnen het Netebekken (deelbekkens Bovenlopen Kleine Nete, Molse Nete, Middengebied Kleine Nete, Beneden Aa, Molenbeek-Bollaak en Benedengebied Kleine Nete) en het Maasbekken (deelbekken Dommel). In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de verschillende acties opgenomen in het bekkenbeheerplan die in de buurt liggen van het voorliggende gebied. Een overzicht van de vele acties die opgenomen zijn in de deelbekkenbeheerplannen voor dit gebied vindt men op http://www.provant.be/bestuur/departementen/leefmilieu/dienst_waterbeleid/waterschappen/?redir=http://www.provant.be/ en op http://www.limburg.be/.

Tabel 6-5. Overzicht van de acties opgenomen in de bekkenbeheerplannen in de buurt van het gebied.[38]

Thema	***Omschrijving van de actie***	***Initiatiefnemer***	***Deelgebieden van gebied***
Oppervlaktewaterkwaliteit	Verder saneren van de lozingen van Umicore-Olen op de Bankloop en van Cumerio op de Kneutersloop volgens de BBT	Umicore nv Cumerio nv	1
Vasthouden	Vernatten van het Vlaams natuurreservaat Olens Broek - Langendonk	VMM	1
Toerisme en recreatie	Aanleggen van recreatieve verbindingen langs en over de Kleine Nete in en om Herentals	VMM	1
Vasthouden	Ontwateren van de landbouwgebieden binnen de Watering De Zegge en verdroging tegengaan van het erkend natuurreservaat De Zegge door de vervanging van een pompgemaal	Watering De Zegge	2
Scheepvaart	Studie naar oplossingsscenario's voor de opwaardering van de drie sluizen op het kanaal Bocholt-Herentals te Lommel en Mol (project Blauwe Kei)	NV De Scheepvaart	6
Toerisme en recreatie	Bouwen van een voetgangersverbinding over de Kleine Nete te Retie	VMM	6
Scheepvaart	Studie naar oplossingsscenario's voor de opwaardering van de drie sluizen op het kanaal Bocholt-Herentals te Lommel en Mol (project Blauwe Kei)	NV De Scheepvaart	SBZ-V buiten SBZ-H De Ronde Put
Scheepvaart	Wegwerken van lokale ondieptes in het Albertkanaal, de Kempense kanalen, het Netekanaal en de Beneden-Nete	NV De Scheepvaart, W&Z, afd. Zeekanaal en Afd. Zeeschelde	SBZ-V buiten SBZ-H De Ronde Put
Scheepvaart	Uitbreiden van de laad- en losfaciliteiten langs de Kempense kanalen	NV De Scheepvaart	SBZ-V buiten SBZ-H De Ronde Put
Toerisme en recreatie	Verder uitbouwen van de waterfronten langs het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten te Turnhout en langs het kanaal Bocholt-Herentals te Herentals	stad Herentals en Turnhout	SBZ-V buiten SBZ-H De Ronde Put

[38] *http://geoloket.vmm.be/bekkenwerking*

INFORMATIEF DOCUMENT

Natuur-ecologie	Aanleggen van fauna-uitstapplaatsen langsheen de kanalen in het Netebekken	NV De Scheepvaart; W&Z, Afd. Zeekanaal	SBZ-V buiten SBZ-H De Ronde Put
Sluitend voor-raadbeheer	Uitwerken van een laagwaterstrategie voor het Albertkanaal en de Kempense kanalen	NV De Scheepvaart	SBZ-V buiten SBZ-H De Ronde Put
Scheepvaart	Baggeren van het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten om een diepgang van minimaal 2,10 m en een diepte van minimaal 2,50 m te verzekeren	NV De Scheepvaart	SBZ-V buiten SBZ-H De Ronde Put
Scheepvaart	Wegwerken van lokale ondieptes in het Albertkanaal, de Kempense kanalen, het Netekanaal en de Beneden-Nete	NV De Scheepvaart, W&Z, afd. Zeekanaal en Afd. Zeeschel-de	SBZ-V buiten SBZ-H De Ronde Put
Scheepvaart	Uitbouwen van watergebonden bedrijvigheid langs het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten	POM - Antwer-pen	SBZ-V buiten SBZ-H De Ronde Put
Scheepvaart	Uitbreiden van de laad- en losfaciliteiten langs de Kempense kanalen	NV De Scheepvaart	SBZ-V buiten SBZ-H De Ronde Put
Scheepvaart	Uitwerken van een vlottere bediening van de kunstwerken op het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten	NV De Scheepvaart	SBZ-V buiten SBZ-H De Ronde Put
Toerisme en recreatie	Aanleggen van recreatieve verbindingen langs het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten	NV De Scheepvaart / gemeente Dessel	SBZ-V buiten SBZ-H De Ronde Put
Toerisme en recreatie	Verder uitbouwen van de waterfronten langs het kanaal Des-sel-Turnhout-Schoten te Turnhout en langs het kanaal Bo-cholt-Herentals te Herentals	stad Herentals en Turnhout	SBZ-V buiten SBZ-H De Ronde Put
Natuur-ecologie	Aanleggen van fauna-uitstapplaatsen langsheen de kanalen in het Netebekken	NV De Scheepvaart; W&Z, Afd. Zeekanaal	SBZ-V buiten SBZ-H De Ronde Put
Sluitend voor-raadbeheer	Uitwerken van een laagwaterstrategie voor het Albertkanaal en de Kempense kanalen	NV De Scheepvaart	SBZ-V buiten SBZ-H De Ronde Put
Bergen	Herinschakelen van enkele oude meanders langs de Kleine Nete te Herentals en Lichtaart	VMM	1
Natuur-ecologie	Afbakenen van een oeverzone langs de Kleine Nete tussen Herentals-centrum en de monding van de Aa ten behoeve van een vrije natuurlijke ontwikkeling	VMM	10
Scheepvaart	Herbouwen van de bruggen over het Netekanaal en de Bene-den-Nete met een vrije hoogte van minimaal 7,10 m	W&Z, Afd. Zeekanaal en Afd. Zeeschel-de	11
Scheepvaart	Aanpassen van de bestaande laad- en losfaciliteiten langs het Netekanaal	W&Z, Afd. Zeekanaal	11
Scheepvaart	Wegwerken van lokale ondieptes in het Albertkanaal, de Kempense kanalen, het Netekanaal en de Beneden-Nete	NV De Scheepvaart, W&Z, afd. Zeekanaal en	11

INFORMATIEF DOCUMENT

		Afd. Zeeschel-de	
Natuur-ecologie	Aanleggen van fauna-uitstapplaatsen langsheen de kanalen in het Netebekken	NV De Scheepvaart; W&Z, Afd. Zeekanaal	11
Scheepvaart	Wegwerken van lokale ondieptes in het Albertkanaal, de Kempense kanalen, het Netekanaal en de Beneden-Nete	NV De Scheepvaart, W&Z, afd. Zeekanaal en Afd. Zeeschel-de	13
Scheepvaart	Uitbreiden van de laad- en losfaciliteiten langs de Kempense kanalen	NV De Scheepvaart	13
Toerisme en recreatie	Verder uitbouwen van de waterfronten langs het kanaal Des-sel-Turnhout-Schoten te Turnhout en langs het kanaal Bo-cholt-Herentals te Herentals	stad Herentals en Turnhout	13
Natuur-ecologie	Aanleggen van fauna-uitstapplaatsen langsheen de kanalen in het Netebekken	NV De Scheepvaart; W&Z, Afd. Zeekanaal	13
Sluitend voor-raadbeheer	Uitwerken van een laagwaterstrategie voor het Albertkanaal en de Kempense kanalen	NV De Scheepvaart	13
Scheepvaart	Wegwerken van lokale ondieptes in het Albertkanaal, de Kempense kanalen, het Netekanaal en de Beneden-Nete	NV De Scheepvaart, W&Z, afd. Zeekanaal en Afd. Zeeschel-de	6
Scheepvaart	Uitbreiden van de laad- en losfaciliteiten langs de Kempense kanalen	NV De Scheepvaart	6
Toerisme en recreatie	Verder uitbouwen van de waterfronten langs het kanaal Des-sel-Turnhout-Schoten te Turnhout en langs het kanaal Bo-cholt-Herentals te Herentals	stad Herentals en Turnhout	6
Natuur-ecologie	Aanleggen van fauna-uitstapplaatsen langsheen de kanalen in het Netebekken	NV De Scheepvaart; W&Z, Afd. Zeekanaal	6
Sluitend voor-raadbeheer	Uitwerken van een laagwaterstrategie voor het Albertkanaal en de Kempense kanalen	NV De Scheepvaart	6
Scheepvaart	Wegwerken van lokale ondieptes in het Albertkanaal, de Kempense kanalen, het Netekanaal en de Beneden-Nete	NV De Scheepvaart, W&Z, afd. Zeekanaal en Afd. Zeeschel-de	2
Scheepvaart	Uitbreiden van de laad- en losfaciliteiten langs de Kempense kanalen	NV De Scheepvaart	2
Toerisme en recreatie	Verder uitbouwen van de waterfronten langs het kanaal Des-sel-Turnhout-Schoten te Turnhout en langs het kanaal Bo-cholt-Herentals te Herentals	stad Herentals en Turnhout	2
Natuur-ecologie	Aanleggen van fauna-uitstapplaatsen langsheen de kanalen in het Netebekken	NV De Scheepvaart; W&Z, Afd. Zeekanaal	2
Sluitend voor-raadbeheer	Uitwerken van een laagwaterstrategie voor het Albertkanaal en de Kempense kanalen	NV De Scheepvaart	2
Scheepvaart	Baggeren van het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten om een diepgang van minimaal 2,10 m en een diepte van minimaal 2,50 m te verzekeren	NV De Scheepvaart	5

INFORMATIEF DOCUMENT

Scheepvaart	Wegwerken van lokale ondieptes in het Albertkanaal, de Kempense kanalen, het Netekanaal en de Beneden-Nete	NV De Scheepvaart, W&Z, afd. Zeekanaal en Afd. Zeeschel-de	5
Scheepvaart	Uitbouwen van watergebonden bedrijvigheid langs het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten	POM - Antwer-pen	5
Scheepvaart	Uitbreiden van de laad- en losfaciliteiten langs de Kempense kanalen	NV De Scheepvaart	5
Scheepvaart	Uitwerken van een vlottere bediening van de kunstwerken op het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten	NV De Scheepvaart	5
Toerisme en recreatie	Aanleggen van recreatieve verbindingen langs het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten	NV De Scheepvaart / gemeente Dessel	5
Toerisme en recreatie	Verder uitbouwen van de waterfronten langs het kanaal Des-sel-Turnhout-Schoten te Turnhout en langs het kanaal Bo-cholt-Herentals te Herentals	stad Herentals en Turnhout	5
Natuur-ecologie	Aanleggen van fauna-uitstapplaatsen langsheen de kanalen in het Netebekken	nv De Scheep-vaart; W&Z, Afd. Zeekanaal	5
Sluitend voor-raadbeheer	Uitwerken van een laagwaterstrategie voor het Albertkanaal en de Kempense kanalen	NV De Scheepvaart	5
Scheepvaart	Baggeren van het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten om een diepgang van minimaal 2,10 m en een diepte van minimaal 2,50 m te verzekeren	NV De Scheepvaart	6
Scheepvaart	Wegwerken van lokale ondieptes in het Albertkanaal, de Kempense kanalen, het Netekanaal en de Beneden-Nete	NV De Scheepvaart, W&Z, afd. Zeekanaal en Afd. Zeeschel-de	6
Scheepvaart	Uitbouwen van watergebonden bedrijvigheid langs het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten	POM - Antwer-pen	6
Scheepvaart	Uitbreiden van de laad- en losfaciliteiten langs de Kempense kanalen	NV De Scheepvaart	6
Scheepvaart	Uitwerken van een vlottere bediening van de kunstwerken op het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten	NV De Scheepvaart	6
Toerisme en recreatie	Aanleggen van recreatieve verbindingen langs het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten	NV De Scheepvaart / gemeente Dessel	6
Toerisme en recreatie	Verder uitbouwen van de waterfronten langs het kanaal Des-sel-Turnhout-Schoten te Turnhout en langs het kanaal Bo-cholt-Herentals te Herentals	stad Herentals en Turnhout	6
Natuur-ecologie	Aanleggen van fauna-uitstapplaatsen langsheen de kanalen in het Netebekken	NV De Scheepvaart; W&Z, Afd. Zeekanaal	6
Sluitend voor-raadbeheer	Uitwerken van een laagwaterstrategie voor het Albertkanaal en de Kempense kanalen	NV De Scheepvaart	6

INFORMATIEF DOCUMENT

6.2. Situering van een aantal eigenaars- en gebruikerscategorieën

Een divers aantal eigenaars en gebruikerscategorieën zal betrokken zijn bij de realisatie op het terrein van de instandhoudingdoelstellingen of zal daar gevolgen van ondervinden. Bepaalde groepen kunnen actief bepaalde beheertaken leveren of hun activiteiten bijsturen. Andere groepen moeten ermee rekening houden in vergunningsprocedures. In dit hoofdstuk wordt een aantal algemene eigenaars en gebruikerscategorieën gesitueerd die een belangrijke rol zouden kunnen spelen in de uitvoering. Dit overzicht is zeker en vast niet volledig. In het kader van de realisatie van de natuurdoelen dient dit overzicht verder aangevuld en gedetailleerd te worden.

Eigendomssituatie

Achtergrondinformatie bij de analyse

Binnen Habitat- en Vogelrichtlijngebieden zijn er verschillende soorten eigenaars. Naast de vele kleinere en grote privé-eigenaars zijn er percelen eigendom van uiteenlopende, openbare besturen en organisaties. Denk hierbij bijvoorbeeld maar aan de gemeenten, de OCMW's, de kerkfabrieken en natuurverenigingen. Het is op dit moment nog niet de bedoeling om elke individuele eigenaar te identificeren. Dergelijke oefening gebeurt op het moment dat afspraken worden gemaakt over de concrete implementatie van de natuurdoelen. Het is op dit moment wel al interessant om op globaal niveau een zicht te hebben op de gronden die in eigendom (en beheer) zijn van de "natuursector" (ANB, natuurverenigingen, …) en op de gronden die in eigendom zijn van andere eigenaars. Een belangrijk uitgangspunt bij de opmaak van de IHD is namelijk dat de sterkste schouders (de natuursector) de zwaarste lasten zullen moeten dragen.

In Tabel 6-6 wordt een overzicht gegeven van de eigendomssituatie in de verschillende deelgebieden. In bijlage 5 wordt de eigendomssituatie binnen het gebied op kaart gesitueerd.

77% van de totale oppervlakte van het gebied is in eigendom van privé-eigenaars. Op 33% van deze gronden geldt een recht van voorkoop voor natuur. De eigendommen van de privé-eigenaars zijn verspreid over de verschillende deelgebieden. Het Agentschap voor Natuur en Bos heeft 11% van de gronden in eigendom. Deze gronden liggen voornamelijk in de deelgebieden 1, 5 en het vogelrichtlijngebied De Ronde Put, dat niet overlapt met het habitatrichtlijngebied. Daarnaast is het Agentschap voor Natuur en Bos ook nog verantwoordelijk voor het technisch beheer van bossen op 7% van de oppervlakte (601 ha). De natuurverenigingen zijn beperkt actief in het voorliggende gebied. Ze hebben bijna 2% van de gronden in eigendom en een beperkte oppervlakte (2%) in beheer (vooral in deelgebieden 6, 11 en 12).

Tabel 6-6. Situering van de eigendomssituatie binnen het gebied.[39]

		Categorie						
	Nr. deelgebied	**Eigendom ANB**	**Niet eigendom, beheer ANB**	**Technisch beheer conform bosdecreet**	**Eigendom natuurvereniging**	**Beheer natuurvereniging**	**Gronden recht van voorkoop natuur**[40]	**Ander**

[39] *Gebruikte datalagen voor berekening zijn:*

Patrimoniumdatabank, vector, toestand 02/07/2009 (Agentschap voor Natuur en Bos).

Erkende natuurreservaten v.z.w. Durme, vector, toestand 09/02/2009 (v.z.w. Durme)

Erkende natuurreservaten v.z.w. Limburgs Landschap, vector, toestand 03/04/2009 (v.z.w. Limburgs Landschap).

Erkende natuurreservaten v.z.w. Natuurpunt, vector, toestand 08/04/2009 (v.z.w. Natuurpunt).

Gebieden met recht van voorkoop in de visiegebieden van de Vlaamse en erkende natuurreservaten, vector, toestand 25/07/2008 (Agentschap voor Natuur en Bos).

[40] *Het betreft hier enkel en alleen de gebieden met recht van voorkoop in relatie tot de Vlaamse en erkende natuurreservaten. In sommige gebieden kunnen nog andere rechten van voorkoop in relatie tot de ruimtelijke uitvoeringsplannen, ruilverkaveling, natuurinrichting etc. van kracht zijn. Daarnaast is er in het ganse VEN een voorkooprecht van kracht.*

INFORMATIEF DOCUMENT

	Nr. deel-gebied	Categorie						
		Eigendom ANB	Niet eigen-dom, be-heer ANB	Technisch beheer conform bosdecreet	Eigendom natuur-vereniging	Beheer natuur-vereniging	Gronden recht van voorkoop natuur[40]	Ander
Oppervlakte per deel-gebied (ha)	**1**	80	4	56	32	1	289	61
	2	44	1		18	1	128	241
	3	1			5	1	22	17
	5	170		<0,5	7		75	76
	6	10		114	2	104	409	855
	8			0	0		49	<0,5
	9	6					115	1
	10		184	4	9	1		246
	11	4	<0,5	13	47	16	331	113
	12	1			14	53	101	17
	13	36		338	12		34	312
	SBZ-V buiten SBZ-H, De Zegge						1	1
	SBZ-V buiten SBZ-H, De Ronde Put	601		77	12	<0,5	1467	2073
Totale oppervlakte (ha)		**955**	**189**	**601**	**160**	**177**	**3018**	**4014**
Aandeel (% totale op-pervlakte SBZ)		**10,5**	**2,1**	**6,6**	**1,8**	**1,9**	**33,1**	**44,0**

INFORMATIEF DOCUMENT

Bevoegde besturen en beherende verenigingen

Achtergrondinformatie bij de analyse

De opmaak en de realisatie van de Vlaamse instandhoudingsdoelstellingen worden op Vlaams niveau gecoördineerd. Er zijn echter een groot aantal beheerniveaus en –organisaties die van belang zullen zijn bij de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen. Daarnaast kunnen ook met privé-beheerders (vb. landbouwers, bosbeheerders, ….) afspraken gemaakt worden. De realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen zal gebeuren via samenwerking met deze verschillende groepen van betrokkenen. In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste bevoegde besturen en verenigingen die een ruimtelijk beheer voeren of privé beheer ondersteunen in de voorliggende context. In het vervolg van dit hoofdstuk wordt ingegaan op een aantal groepen van privé-beheerders (vb. landbouwers, watermaatschappijen, bosbouwers, jagers…). Dit overzicht is zeker en vast niet volledig. Bij de voorbereiding van de implementatie dient dit overzicht verder aangevuld en gedetailleerd te worden.

Tabel 6-7. Situering van de bevoegde structuren en structuren binnen het gebied.[41]

	Naam	Oppervlakte binnen gebied (ha)	Aandeel van gebied (%)
Betrokken provincies	**Antwerpen**	**8382**	**92**
	Limburg	**732**	**8**
Betrokken gemeenten	**Arendonk**	**112**	**1,2**
	Dessel	**484**	**5,3**
	Geel	**448**	**4,9**
	Grobbendonk	**279**	**3,1**
	Herentals	**331**	**3,6**
	Kasterlee	**273**	**3,0**
	Lier	**22**	**0,2**
	Lommel	**732**	**8,0**
	Mol	**4867**	**53,4**
	Nijlen	**112**	**1,2**
	Olen	**58**	**0,6**
	Ranst	**224**	**2,5**
	Retie	**915**	**10,0**
	Vorselaar	**91**	**1,0**
	Zandhoven	**168**	**1,8**
Betrokken bekkenbesturen	**Maasbekken**	**677**	**7,4**
	Netebekken	**8437**	**92,6**
Betrokken waterschappen	**Bovenlopen Kleine Nete**	**6449**	**70,7**
	Dommel en Warmbeek	**677**	**7,4**
	Grote Nete, Molse Nete en Grote Laak	**14**	**0,2**
	Kleine Nete en Aa	**1183**	**13,0**
	Kleine Nete en Bollaak	**791**	**8,7**
Betrokken regionale land-schappen	**Lage Kempen**	**732**	**8,0**
	Voorkempen	**392**	**4,3**
Erkende terreinbeherende natuurverenigingen	**Vzw Natuurpunt**	**337**	**3,7**
Betrokken bosgroepen	**Limburgse Duinen**	**733**	**8,0**

[41] *Gebruikte datalagen voor berekening zijn:*

Voorlopig referentiebestand provinciegrenzen, toestand 22/05/2003 (Vlaamse Landmaatschappij, AGIV-product).

Voorlopig referentiebestand gemeentegrenzen, vector, toestand 22/05/2003 (Vlaamse Landmaatschappij, AGIV-product).

Vlaamse Hydrografische Atlas - Zones, vector, toestand 27/05/2009 (Vlaamse Milieumaatschappij, Afdeling Operationeel Waterbeheer, AGIV-product).

Geografische indeling van watersystemen, vector, toestand 21/03/2008 (Vlaamse Milieumaatschappij, Afdeling Operationeel Waterbeheer, AGIV-product).

Regionale Landschappen, vector, toestand 22/09/2009 (Vlaams Overleg Regionale Landschappen)

Bosgroepen, vector, toestand 02/07/2009 (Agentschap voor Natuur en Bos).

Wildbeheerseenheden, vector, toestand 30/07/2009 (Hubertus Vereniging Vlaanderen).

INFORMATIEF DOCUMENT

	Naam	Oppervlakte binnen gebied (ha)	Aandeel van gebied (%)
	Antwerpen Zuid	525	5,8
	Kempense Heuvelrug	7746	85,0
	Noorderkempen	110	1,2
Betrokken WBE's	Bos en Duin Kasterlee	257	2,8
	De Vart	548	6,0
	Dessel	597	6,5
	Geel-Olen 1	93	1,0
	Groot-Ranst	255	2,8
	Herentals-Vorselaar-Heerle	191	2,1
	Jacht en Natuur Lommel	1107	12,1
	Mol	159	1,7
	Postel-Noord	1076	11,8
	Regio Lier	26	0,3
	Retie	877	9,6
	Zandhovense Heide	10	0,1

Inventarisatie van het landbouwgebruik

Achtergrondinformatie bij de analyse

De inventarisatie van het landbouwgebruik binnen het gebied gebeurt via de methodiek van de landbouwgevoeligheidsanalyse. Deze maakt een vergelijking tussen de landbouwgronden in de verschillende Speciale Beschermingszones (en hun deelgebieden). De meest "gevoelige" gronden zijn deze die voor de landbouw op dit moment het meest van belang zijn. Hierbij wordt zowel rekening gehouden met intrinsieke landbouwwaarde van de gronden alsook met het belang van de percelen in de bedrijfsstructuur van de huidige gebruiker. De methodiek is gebaseerd op een desktopanalyse van bestaande datasets. De gegevens van de Mestbank vormen hiervoor een belangrijke bron, samen met heel wat geografisch kaartmateriaal over bodemtypes, juridische randvoorwaarden en dergelijke. Het is niet de bedoeling om op basis van deze ruwe data uitspraken te doen of conclusies te trekken voor individuele bedrijven. Maar het instrument biedt wel de mogelijkheid om de impact op de landbouw te vergelijken tussen de verschillende (deelgebieden van) Habitat- en Vogelrichtlijngebieden. Daarnaast moet ook aangegeven worden dat geen analyse kon gemaakt worden van de eigendoms- en pachtsituatie van de betrokken bedrijven. Deze zal bij het maken van afspraken over maatregelen moeten bekeken worden om de respectievelijke rol van pachter en verpachter te bepalen.

De toegepaste methodiek is voor dit proces op maat ontwikkeld door de Vlaamse Landmaatschappij in overleg met het Agentschap voor Natuur en Bos, het departement Landbouw en Visserij, de landbouworganisaties Boerenbond en ABS en het ILVO. De toepassing van de methodiek werd uitgevoerd door de VLM. Een toelichting over de gebruikte methodiek en een uitvoerige beschrijving van de uitkomsten is opgenomen in bijlage 6. Onderstaand wordt een korte synthese gegeven van de belangrijkste resultaten voor dit gebied.

Omdat het habitatrichtlijngebied 'Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en hei en De Zegge' (inclusief vogelrichtlijngebied De Zegge) en het vogelrichtlijngebied 'De Ronde Put' niet sterk overlappen is voor beide gebieden een afzonderlijke landbouwgevoeligheidsanalyse opgemaakt. Onderstaan wordt de analyse voor beide gebieden afzonderlijk gepresenteerd. Uit de analyses van de VLM blijkt dat 75 van de 128 bedrijven met gronden binnen de SBZ V- 'De Ronde Put' gronden hebben in habitatrichtlijngebied in Vlaanderen. 13 van deze bedrijven (17,3%) hebben minder dan 0,5 ha in HRL-gebied liggen. 38 bedrijven (50,7%) hebben meer dan 4 ha van hun gronden in habitatrichtlijngebied liggen, waarvan het merendeel tussen 4 en 16 ha. Er zijn twee bedrijven die ook nog meer dan 32 ha grond in het habitatrichtlijngebied hebben. Sommige perce-

INFORMATIEF DOCUMENT

len/landbouwbedrijven zijn dus opgenomen in beide analyses. Bij de conclusies voor de landbouwsector moet ook rekening gehouden wordt dat de impact voor sommige bedrijven groter zal zijn indien rekening gehouden wordt met het feit dat ze gronden hebben in beide gebieden.

Landbouwgevoeligheidsanalyse 'Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en hei en De Zegge'

In het Natura 2000-gebied 'Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en hei en De Zegge' is 1231 hectare landbouw[42] geregistreerd door 291 bedrijven. 37 percelen met bedrijfsgebouwen liggen in het habitatrichtlijngebied. Daarnaast liggen er 153 percelen met bedrijfsgebouwen binnen een straal van 300 meter rond het gebied (op Vlaams grondgebied). 182 ha van de aanwezige landbouw behoort tot de 'vergrote huiskavel'[43] en wordt dus gezien als zeer waardevolle grond op het vlak van ruimtelijke ligging ten opzichte van de bedrijfsgebouwen. Er zijn geen gronden in gebruik door landbouwers in het vogelrichtlijngebied 'De Zegge'.

Op juridisch en beleidsmatig vlak (Bijlage X, kaart 34-2a, b en c) scoren de meeste gronden in het gebied 'meest' of 'minst gevoelig'. Slechts enkele gronden scoren intermediair. De 'meest gevoelige' gronden zijn deze die niet in het VEN, niet in Recht van Voorkoop (RVV) 'Natuur'-gebied, wel in agrarisch gebied (al dan niet landschappelijk waardevol of met ecologisch belang) en in zones waar derogatie mogelijk is, gelegen zijn. De 'minst gevoelige' percelen liggen telkens in tegenovergestelde bestemmingen: wel in het VEN, wel in RVV 'Natuur'-gebied, in groene gewestplanbestemmingen en in zones met strengere bemestingsnormen. De 'matig gevoelige' gronden liggen meestal niet in het VEN, maar mogelijks wel in RVV 'Natuur'-gebied en/of in gebieden waar slechts een beperkte bemesting mogelijk is. Qua gewestplanbestemming liggen deze intermediair scorende gronden zowel in agrarische gebieden als in gebieden van openbaar nut, militaire of groengebieden.

Op fysisch vlak (Bijlage X, kaart 34-3a, b en c) scoort het oosten van het gebied hoog en het westen matig. Deze matige scoren zijn vooral toe te schrijven aan het feit dat in deelgebieden 10 en 11 de meeste landbouwgronden in effectief overstromingsgevoelig gebied zijn gelegen en lager scoren voor de parameter drainageklasse. In het oosten van dit gebied liggen redelijk wat landbouwgronden in mogelijk overstromingsgevoelige gebieden en deze gronden scoren ook hoger voor de parameter 'natuurlijke drainageklasse'. Wanneer naar de textuurklasse gekeken wordt, scoren de gronden in het westen van dit gebied in het algemeen dan weer licht hoger dan deze in het oosten. Bijna alle gronden in dit gebied zijn niet erosiegevoelig, enkele zijn weinig erosiegevoelig. De kaveloppervlakte in het gebied is vrij variabel, maar op de fysische deelkaart komen de grotere kavels duidelijk als gevoeliger naar boven.

Qua bedrijfsgebonden parameters (Bijlage X, kaart 34-4a, b en c) scoren de gronden in het gebied vrij uiteenlopend, maar er komen weinig tot geen 'meest gevoelige' percelen voor. De meeste gronden in het gebied zijn in gebruik door bedrijven met extra plaatsingsruimte voor mest, vooral in de westelijke deelgebieden. Ook hebben de meeste bedrijven geen ruwvoederbehoefte of een ruwvoederoverschot. In het noorden van deelgebied 11 komen wel vrij veel gronden voor van bedrijven met een ruwvoederbalans rond het evenwicht. Het merendeel van de gronden is in gebruik door bedrijven met een grote tot gemiddelde productieomvang en de scores voor de 'grondgebruiksintensiteit van de teelten' geven aan dat in het gebied voornamelijk ruwvoeders verbouwd worden.

Vooral in deelgebieden 2 en 6 liggen vrij veel percelen met een hoge totale gevoeligheid (kaart 34-1a, b en c en tabel 9). In gebieden 1, 10 en 11 scoren de gronden eerder matig tot laag. Zoals reeds aangehaald zijn er geen landbouwgronden in gebruik in het vogelrichtlijngebied De Zegge evenals in deelgebied 8, deze deelgebieden zijn dan ook niet mee opgenomen in tabel 6-9. In deelgebied 3 is ook slechts 2 ha landbouw aanwezig, maar deze is wel grotendeels 'meer gevoelig'

---

[42] Aangegeven percelen van gekend terreinbeheerders werden niet als landbouwpercelen mee opgenomen en zijn niet meegerekend in het aantal bedrijven, het aantal percelen en de oppervlaktes. Percelenstukken die aan de rand van de SBZ voor 5 meter of minder in het gebied liggen worden niet mee opgenomen om fouten bij het op elkaar leggen van kaartlagen te minimaliseren.

[43] De vergrote huiskavel is de aaneengesloten kavel (alle kavels die minder dan 3 meter van elkaar liggen vormen een aaneengesloten kavel) dat aansluit bij de bedrijfsgebouwen. Meer achtergrondinformatie vindt men in Bijlage 6, paragraaf 1.3.5.1.

INFORMATIEF DOCUMENT

(klasse 13 en hoger). In deelgebieden 1, 5, 9, 11 en 12 is tussen de 17 en 89 ha landbouw aanwezig. In deelgebieden 5 en 9 is de helft of drie vierde van deze landbouwgrond 'meer gevoelig', terwijl in deelgebied 1 en 11 dit slechts 20 à 25 % is en in deelgebied 12 bijna geen 'meer gevoelige' landbouwgronden voorkomen. In de deelgebieden 2, 6, 10 en 13 is telkens tussen de 100 en de 500 ha landbouwgrond aanwezig. In deelgebied 2 en 6 is ongeveer drie vierde van deze landbouw 'meer gevoelig' (klasse 13 en hoger), terwijl dit in deelgebied 10 de helft is en in deelgebied 13 één vijfde.

Ten opzichte van de andere gebieden in de Kempen scoren de gronden hier gemiddeld genomen gelijkaardig. Wanneer gekeken wordt naar de gronden die in de 'Vlaamse Zandstreek' liggen, scoren deze in dit gebied gelijkaardig of lager dan in andere gebieden in deze streek.

INFORMATIEF DOCUMENT

Tabel 6-8. Opdeling van de aanwezige landbouwgronden per gevoeligheidsklasse (zonder terreinbeherende verenigingen) voor het gebied 'Vallei van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en hei en De Zegge'

	Raster oppervlakte (ha)											Rel. opp. (%)
Gevoeligheidsklasse	**DG.1**	**DG.2**	**DG.3**	**DG.5**	**DG.6**	**DG.9**	**DG.10**	**DG.11**	**DG.12**	**DG.13**	**Totaal**	**Totaal**
Tot. opp. deelgebied (in ha)	**525**	**433**	**45**	**329**	**1494**	**122**	**444**	**525**	**186**	**732**	**4884**	
Minst gevoelig (klasse 1)	0,1			0,6	0,0		0,1				**0,8**	**0,1**
Klasse 2	0,4	0,1		0,1	0,2		0,4	0,2		0,2	**1,5**	**0,1**
Klasse 3	1,3	0,1		0,2	1,2		0,2	1,0	0,1	1,5	**5,6**	**0,5**
Klasse 4	2,4	0,2		0,2	1,2	0,2	0,5	2,4	0,3	0,2	**7,6**	**0,6**
Klasse 5	0,5	0,2	0,0	0,2	0,7	0,2	0,5	1,5	1,2	0,1	**5,2**	**0,4**
Klasse 6	3,1	1,0	0,2	0,4	2,2	0,1	1,9	2,8	0,2	0,2	**12,0**	**1,0**
Klasse 7	1,4	3,1	0,1	16,7	8,2	0,0	3,6	7,2	2,1	0,1	**42,6**	**3,5**
Klasse 8	9,8	4,0	0,2	0,3	12,3		3,5	5,5	9,4	8,4	**53,2**	**4,3**
Klasse 9	9,9	5,2		0,9	11,2		2,8	15,1	2,0	25,3	**72,2**	**5,9**
Matig gevoelig (klasse 10)	4,6	4,8	0,0	3,4	35,0		12,0	10,3	1,9	27,2	**99,1**	**8,1**
Klasse 11	12,0	24,7		7,5	25,7		24,4	7,9	0,2	11,3	**113,7**	**9,3**
Klasse 12	11,5	18,2	0,0	7,2	23,2	3,4	13,2	12,8	0,4	8,4	**98,5**	**8,0**
Klasse 13	9,4	26,3	1,6	4,2	50,6	2,3	24,4	9,7		0,5	**129,1**	**10,5**
Klasse 14	3,5	41,9	0,2	10,3	77,6	10,6	36,0	2,2	0,4	1,5	**184,3**	**15,0**
Klasse 15	0,1	43,3		20,3	87,7	0,1	2,0	1,9		5,8	**161,1**	**13,1**
Klasse 16		44,1		7,6	54,1		0,9	3,8		8,8	**119,2**	**9,7**
Klasse 17		10,1			57,8			3,9		3,2	**74,9**	**6,1**
Klasse 18		1,3			40,7			0,7			**42,7**	**3,5**
Meest gevoelig (klasse 19)		0,1			4,3			0,0			**4,5**	**0,4**
Tot. Opp. in ldbgebruik (in ha)	**70**	**229**	**2**	**80**	**494**	**17**	**126**	**89**	**18**	**103**	**1228**	**100**
Opp.in ldbgebruik/tot.opp DG (%)	**13,3**	**52,8**	**5,2**	**24,3**	**33,1**	**13,9**	**28,4**	**16,9**	**9,8**	**14,0**	**25,1**	

*** Aangegeven percelen van gekend terreinbeheerders werden niet als landbouwpercelen mee opgenomen en zijn niet meegerekend in het aantal bedrijven, het aantal percelen en de oppervlaktes. Percelenstukken die aan de rand van de SBZ voor 5 meter of minder in het gebied liggen worden niet mee opgenomen om fouten bij het op elkaar leggen van kaartlagen te minimaliseren.*

eerd door 128 be-
percelen met be-

MENT

drijfsgebouwen liggen ook in overlappend Habitatrichtlijngebied (BE2100026 'Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en hei' – rapport 34). Daarnaast liggen er 12 percelen met bedrijfsgebouwen binnen een straal van 300 meter rond de SBZ (op Vlaams grondgebied). Een groot deel van de landbouwgronden (814 ha; 42,2%) is in gebruik door buitenlandse bedrijven(vermoedelijk Nederlandse bedrijven). Van deze bedrijven zijn geen bedrijfsgegevens gekend. Zij worden in de samenvattende tabel ondergebracht in de categorie 'onbekend' en krijgen voor de bedrijfsgebonden parameters op bijlage X kaart 6-3 een gemiddelde score, die ook mee wordt genomen in de totaalkaart (bijlage X kaart 6-1). Dit kan een vertekend beeld geven van de reële situatie op het terrein. 230 ha van de aanwezige landbouw behoort tot de 'vergrote huiskavel'[45] en wordt dus gezien als zeer waardevolle grond op het vlak van ruimtelijke ligging ten opzichte van de bedrijfsgebouwen.

Op juridisch en beleidsmatig vlak (Bijlage X, kaart 36-2) scoren de meeste gronden in het Vogelrichtlijngebied zeer hoog. Deze gronden liggen in agrarisch gebied met ecologisch belang of in landschappelijk waardevol agrarisch gebied en er is mogelijkheid voor aanvraag van derogatie op deze landbouwgronden. Ze liggen ook niet in het VEN en niet in Recht van Voorkoop (RVV) 'Natuur'-gebied. De gronden die hoog tot matig scoren verschillen van de voorgaande doordat ze wel in RVV 'Natuur'-gebied liggen en eveneens in de bestemming 'bosgebied met ecologisch belang'. De gronden die op deze deelkaart als 'minst' en 'minder gevoelig' naar boven komen liggen buiten de perimeter RVV 'Natuur', in groene gewestplanbestemmingen met bijkomende bemestingsrestricties en soms ook in het VEN.

Op fysisch vlak (Bijlage X, kaart 36-3) scoren de gronden duidelijk 'meer gevoelig'. Er is een zekere variatie in gevoeligheid die ook op kaart 36-3 duidelijk waarneembaar is. Deze variatie kan verklaard worden door de parameters 'overstromingsgevoeligheid', 'drainageklasse' en 'kaveloppervlakte'. In het westen van het gebied is een zone gelegen binnen mogelijk overstromingsgevoelig gebied. Ook voor drainage en kaveloppervlakte scoort deze zone net iets lager dan de rest van het gebied. Dit verklaart de zonering voor de fysische parameters in dit gebied. De parameter 'erosiegevoeligheid' speelt in dit gebied geen rol.

Qua bedrijfsgebonden parameters (Bijlage X, kaart 36-4) scoren de meeste gronden 'matig gevoelig', met enkele uitschieters naar 'meer' en 'minder gevoelig'. Deze 'meer gevoelige' percelen zijn vooral percelen waar bedrijfsgebouwen op staan. Er komen geen 'meest gevoelige' percelen voor. De eerder 'matige gevoeligheid' van dit gebied is deels te wijten aan het feit dat 42,2% van het landbouwareaal gebruikt wordt door buitenlandse bedrijven waarvan geen bedrijfsgegevens beschikbaar zijn. Deze gronden krijgen dan ook voor heel wat parameters een gemiddelde score. Verder liggen de meeste gronden in het gebied enkel in Vogelrichtlijngebied waardoor ze lager scoren voor de parameter 'oppervlakte in Natura 2000-gebied'. De gronden in en om Habitatrichtlijngebied scoren meestal gevoeliger voor deze laatste parameter net als enkele gronden ten noorden van het natuurreservaat De Maat. Slechts enkele percelen zijn in gebruik door bedrijven met een mestbalans in evenwicht, waardoor de gevoeligheid voor deze parameter in het gebied ook laag is.
De gronden die op deze deelkaart als 'meer gevoelig' naar voor komen zijn gronden die dicht bij de bedrijfszetel gelegen zijn en meestal een ruwvoederbalans in evenwicht hebben en/of hoog scoren voor de parameter 'grondgebruiksintensiteit van de teelten'. Er komen in het gebied aanzienlijke oppervlaktes groenten en fruit voor. Bijna alle gronden in het vogelrichtlijngebied scoren gemiddeld tot hoog voor de parameter 'productieomvang' en voor de parameter 'leeftijd en uitbollingsgraad'. De gronden die voor deze twee parameters laag scoren komen op deze deelkaart vaak ook als 'minder gevoelig' naar boven.

De totale gevoeligheid (Bijlage X kaart 36-1 en tabel 9) van de landbouwpercelen in het gebied is hoog tot matig. Klasse 13 tot 17 is het sterkst vertegenwoordigd (82,4% van de gronden liggen hierin), met een absolute piek in klasse 15. Opvallend is ook dat de percelen die qua bedrijfsgebonden parameters hoog scoren, ook op de totaalkaart duidelijk zichtbaar zijn. De combinatie van

[45] *De vergrote huiskavel is de aaneengesloten kavel (alle kavels die minder dan 3 meter van elkaar liggen vormen een aaneengesloten kavel) dat aansluit bij de bedrijfsgebouwen. Meer achtergrondinformatie vindt men in Bijlage 6, paragraaf 1.3.5.1.*

INFORMATIEF DOCUMENT

een hoge score voor juridische en beleidsmatige parameters en de aanwezigheid of nabijheid van percelen met bedrijfsgebouwen, weegt door in de totaalscore.

Ten opzichte van de andere Natura 2000 gebieden in de Kempen scoren de gronden hier gemiddeld genomen hoog.

Tabel 6-9. Opdeling van de aanwezige landbouwgronden per gevoeligheidsklasse (zonder terreinbeherende verenigingen) voor het gebied 'De Ronde Put'

Gevoeligheidsklasse	***Raster op-pervlakte (x 100 m²)***	Rel. opp. (%)
Minst gevoelig (klasse 1)	0,6	0,0
Klasse 2	0,2	0,0
Klasse 3	2,0	0,1
Klasse 4	5,9	0,3
Klasse 5	5,5	0,3
Klasse 6	10,1	0,5
Klasse 7	37,1	1,9
Klasse 8	8,0	0,4
Klasse 9	18,4	1,0
Matig gevoelig (Klasse 10)	29,1	1,5
Klasse 11	61,1	3,2
Klasse 12	102,5	5,3
Klasse 13	201,0	10,4
Klasse 14	360,6	18,7
Klasse 15	542,5	28,1
Klasse 16	248,7	12,9
Klasse 17	238,5	12,4
Klasse 18	55,1	2,9
Meest gevoelig (Klasse 19)	3,6	0,2
Totaal	**1930**	**100**
Opp.in landbouwge-bruik/tot.opp DG (%)	**35,7**	

INFORMATIEF DOCUMENT

Inventarisatie van het bosbouwgebruik

Achtergrondinformatie bij de analyse

Zowel het type bos (fysisch) als het bosbeheer (eigendomssituatie, beheerplan, …) zijn belangrijk voor het bepalen van de relatie van het actuele bosbouwgebruik met de instandhoudingsdoelstellingen. Beiden elementen worden zowel kwantitatief als kwalitatief besproken. Voor het bepalen van het type bos wordt gebruik gemaakt van de informatie aanwezig binnen de boskartering Vlaanderen. Een analyse gebeurt van de boomsamenstelling en de ouderdomssituatie van de verschillende bossen die voorkomen binnen het gebied. Deze twee elementen bepalen onder andere de economische return de mogelijkheden voor aansluiting bij Europese habitats en soorten, … Om het beheer te typeren wordt eerst de eigendomssituatie in kaart gebracht. Een onderscheid wordt gemaakt tussen de openbare en private bossen. Zoals hoger al gesteld is het de bedoeling dat de sterkste schouders de zwaarste lasten zullen dragen voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen. Voor openbare bossen is het bovendien in ieder geval verplicht om een uitgebreid beheerplan met oog voor de multifunctionele doelstellingen van een bos op te maken. Daarnaast wordt ook een inschatting gemaakt van de stand van zaken met betrekking tot het beheer. Zo wordt kwalitatief besproken voor welke bossen een beheerplan bestaat. Daarnaast wordt een beeld gegeven van de huidige stand van zaken van de werking van de bosgroep in het gebied.

Binnen het gebied heeft 25,5% of 2324 ha een bosbestemming op het gewestplan (zie Tabel 6-1). Iets meer dan 80% van deze oppervlakte ligt binnen het deelgebied 'SBZ-V Ronde Put'. In totaal is wel circa 4044 ha van het totale gebied opgenomen in de bosinventarisatie. Iets meer dan 244 ha is binnen de bosinventarisatie gekarteerd als niet-bos (te bebossen, water, …). Volgens de bosinventarisatie is dus bijna 42% van de totale oppervlakte van het gebied bebost. In bijna alle deelgebieden komt relatief veel bos voor (>40% van het deelgebied). Enkel in deelgebieden 2 (16%) en 11 (9%) komt duidelijk minder bos voor. In het gebied domineren de naaldhouttypen. Bijna 70% van de beboste oppervlakte bestaat uit naaldhout. Het gaat vooral om middeloud en oud naaldhout. Het type 'naaldhout' is relatief belangrijk in verhouding tot de totale beboste oppervlakte in de deelgebieden 1 (66%), 5 (61%), 6 (50%), 8 (65%), 9 (77%), 12 (54%), 13 (93%) en het Vogelrichtlijngebied De Ronde Put (81%). Het overgroot deel van de resterende beboste oppervlakte is voornamelijk ingenomen door loofhouttypen (26%). Dit type komt over de verschillende deelgebieden voor. In deelgebied 12 komt relatief gezien minder loofhout voor (8%). De bebossing met populier is eerder beperkt. Een volledig overzicht van de aanwezige bostypen binnen het Europees gebied wordt weergegeven in Tabel 6-11. In bijlage 5 worden de voorkomende bostypen gesitueerd op kaart.

Een overzicht van de eigendomssituatie van het gekarteerde bosareaal binnen het gebied is opgenomen in Tabel 6-10 en wordt op kaart weergegeven in Bijlage 5. 66% van het bosareaal is eigendom van privé-eigenaars. Deze oppervlakte komt verspreid voor over de verschillende deelgebieden. Enkel in deelgebieden 10 (26%) en 13 (35%) is minder dan de helft van de beboste oppervlakte in private eigendom. In deelgebieden 2 (82%), 6 (82%), 8 (100%), 9 (97%) en 12 (89%) is een zeer groot aandeel van de beboste oppervlakte private eigendom. In totaal is bijna 16% van de bosoppervlakte is eigendom van het Agentschap voor Natuur en Bos. De eigendom is gesitueerd in een beperkt aantal deelgebieden (in deelgebied 1, 5, 13 en in het Vogelrichtlijngebied De Ronde Put). Bijna 17% van de bosoppervlakte is in (technisch) beheer. Deze oppervlaktes situeren zich in de deelgebieden 1, 6, 10, 13 en het Vogelrichtlijngebied De Ronde Put. De belangrijkste publieke eigenaars van deze bossen zijn Defensie (deelgebied 10, 162 ha), de gemeente Dessel (deelgebied 6, 99 ha), de gemeente Kasterlee (deelgebied 1, 29 ha), de gemeente Lommel (deelgebied 13, 262 ha) en het OCMW Herentals (deelgebied 1, 26 ha). Andere eigenaars van bossen die in (technisch) beheer zijn bij ANB zijn gemeente Retie, gemeente Zandhoven, OCMW Lier, Provincie Antwerpen, Administratie Waterwegen en Zeewezen, gemeente Olen, Umicore NV, Vlaamse Landmaatschappij (VLM) en Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). De natuurvereniging heeft 66 ha in eigendom (in deelgebieden 1, 11 en 12), de grootste eigendom is gelegen in deelgebied 1.

Een groot deel van de openbare bossen in deelgebied 1 en 13 zijn opgenomen in een uitgebreid bosbeheerplan. Ook binnen de SBZ-V Ronde Put is een kleinere oppervlakte opgenomen in een uitgebreid bosbeheerplan. Het gebied overlapt vooral met het werkingsgebied van de bosgroep, Kempense Heuvelrug. Een beperktere oppervlakte overlapt met het werkingsgebied van de bosgroepen Limburgse Duinen, Antwerpen Zuid en Noorderkempen. De bosgroep is actief in een aantal deelgebieden. In deelgebied 1 bestaat er een uitgebreid bosbeheerplan (zie ook hoger) voor de 'Kempense Heuvelrug' en 'Snepkensvijver - Grote Heide'. In deelgebied 6 zijn er een aantal (uitge-

INFORMATIEF DOCUMENT

breide) bosbeheerplannen. Voor de 'boshoek' (versnipperde privé en ANB als eigenaars) is er een gemeenschappelijk bosbeheerplan. Momenteel wordt ook een toegankelijkheidsregeling opgesteld. Binnen dit deelgebied is er ook voor de 'Beverdonkse heide – Duinbergen' (provincie en versnipperde privé eigendom) een gemeenschappelijk bosbeheerplan. Een uitgebreid bosbeheerplan is beschikbaar voor het de 'Rechterkant' te Dessel dat in bezit is van de gemeente. In een aantal andere boscomplexen (Hoge Moer – Hoge Heide, De Maat-Den Til) binnen dit deelgebied is er ook nog individuele samenwerking met privé-eigenaars of gemeente. Ook in deelgebied 8 en 9 (Postel) is nog samenwerking met grote privé-eigenaars. In de SBZ-V De ronde Put zijn er twee uitgebreide bosbeheerplannen in opmaak: UBP Zanddijk - BBP Postelsebaan (Zanddijk) en UBP Kanaal Dessel-Schoten (Diel - Groesgoor - Harde Putten).

Tabel 6-10. Overzicht van de eigendomssituatie van het geïnventariseerde bos binnen het gebied[46]

	Nr. deelgebied	Categorie				
		Totale bosoppervlakte volgens boskartering	Eigendom ANB	Eigendom andere overheden	Eigendom Natuurvereniging	Private eigendom
Oppervlakte per deelgebied (ha)	1	349	43	57	25	224
	2	80	12		3	65
	3	20	<0,5		4	16
	5	166	83		<0,5	83
	6	611	7	104		500
	8	44				44
	9	87	2			85
	10	227		166	2	59
	11	96	1	5	18	73
	12	124	1		12	110
	13	454	31	262		161
	SBZ-V buiten SBZ-H, De Zegge	<0,5				
	SBZ-V buiten SBZ-H, De Ronde Put	1786	457	72	2	1254
Totale oppervlakte (ha)		**4044**	**638**	**667**	**66**	**2674**
Aandeel (% totale bosoppervlakte SBZ)			**15,8**	**16,5**	**1,6**	**66,1**

INFORMATIEF DOCUMENT

[46]*Gebruikte datalagen voor berekening zijn:*

Bosreferentielaag van Vlaanderen, vector, toestand 2001 (Agentschap voor Natuur en Bos, AGIV-product).

Patrimoniumdatabank, vector, toestand 02/07/2009 (Agentschap voor Natuur en Bos).

Erkende natuurreservaten v.z.w. Durme, vector, toestand 09/02/2009 (v.z.w. Durme)

Erkende natuurreservaten v.z.w. Limburgs Landschap, vector, toestand 03/04/2009 (v.z.w. Limburgs Landschap).

Erkende natuurreservaten v.z.w. Natuurpunt, vector, toestand 08/04/2009 (v.z.w. Natuurpunt).

Tabel 6-11.Overzicht van de geïnventariseerde bostypen binnen het gebied[47]

	Nr. deel-gebied	Categorie																				
		Loofhout				Loofhout gemengd met naaldhout				Naaldhout				Naaldhout gemengd met loofhout				Populier				
		Jong	Middeloud	Oud	Ongelijkjarig	Jong	Middeloud	Oud	Ongelijkjarig	Jong	Middeloud	Oud	Ongelijkjarig	Jong	Middeloud	Oud	Ongelijkjarig	Jong	Middeloud	Oud	Ongelijkjarig	Niet bebost
Oppervlakte per deelgebied (ha)	1	16	40	3	29	1	3		2	6	86	68	22		15	1	14	5	4	5		205
	2	<0,5	11		53				1	1	1	<0,5			1				2	2		360
	3	5	1		2					<0,5	1	1							9	2		25
	5	13	31	4	9	3	1	1		13	42	21	6	1	7	8	1		1	1		169
	6	36	56	10	78	3	2	2	15	35	167	50	8	8	6	3	7	8	35	42		921
	8		1	13					<0,5		25	3										7
	9	2	2	4	5				7	5	45	2	5		10					<0,5		35
	10	8	4	2	92	<0,5	2		11	1	28	16		1	<0,5	3	7	3	29	8		231
	11	8	9		12		1				1							1	6	11		476
	12	1	<0,5	<0,5	43		5			1	43	<0,5	4	<0,5	<0,5		13		2			74

[47] *Gebruikte datalagen voor berekening zijn:*
Bosreferentielaag van Vlaanderen, vector, toestand 2001 (Agentschap voor Natuur en Bos, AGIV-product).

INFORMATIEF DOCUMENT

	Nr. deel-gebied	Categorie																				
		Loofhout				Loofhout gemengd met naaldhout				Naaldhout				Naaldhout gemengd met loofhout				Populier				Niet be-hoat
	13	18	<0,5	<0,5	5				6	111	193	36	19	<0,5		<0,5	3					341
	SBZ-V buiten SBZ-H, De Zegge				<0,5																	1
	SBZ-V buiten SBZ-H, De Ronde Put	33	81	40	58	5	26	3	47	123	723	499	6	19	31	15	6	26	9	12		2471
Totale oppervlakte (ha)		**139**	**236**	**76**	**385**	**12**	**40**	**6**	**89**	**295**	**1354**	**696**	**70**	**28**	**70**	**30**	**49**	**42**	**98**	**83**	**0**	**5316**
Aandeel(% totale oppervlakte SBZ)		**1,5**	**2,6**	**0,8**	**4,2**	**0,1**	**0,4**	**0,1**	**1,0**	**3,2**	**14,9**	**7,6**	**0,8**	**0,3**	**0,8**	**0,3**	**0,5**	**0,5**	**1,1**	**0,9**	**0,0**	**58,3**

INFORMATIEF DOCUMENT

Parken en kasteeldomeinen

Achtergrondinformatie bij de analyse

Parken en kasteeldomeinen vormen een bijzondere eenheid binnen bepaalde Habitat- en Vogelrichtlijngebieden. Zij hebben vaak een typisch cultuurhistorisch karakter en uitzicht. Bepaalde parken en kasteeldomeinen hebben een bijzondere natuurkwaliteit doordat ze bescherm zijn gebleven van verstoring of/en versnippering. In het kader van de opmaak van de instandhoudingdoelstellingen zal in bepaalde gevallen een afweging gemaakt moeten worden tussen het cultuurhistorische en ecologische elementen. Langs de andere kant bieden parken en kasteeldomeinen ook kansen voor de ontwikkeling van natuurdoelen. Ze worden immers vaak gekenmerkt door een unieke eenheid in eigendomsstructuur en/of beheer.

In het kader van de opmaak van de instandhoudingdoelstellingen worden de gekende parken en kasteeldomeinen geïnventariseerd. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de inventaris van parken en kasteeldomeinen van het Agentschap voor Natuur en Bos. Voor elk van de parken en kasteeldomeinen wordt de eigendomssituatie meegegeven.

Binnen het voorliggende gebied liggen verschillende parken en kasteeldomeinen[48]. De grootste overlap situeert zich in het deel van het vogelrichtlijngebied De Ronde Put dat geen habitatrichtlijngebied is (privaat kasteelpark). In deelgebied 6 is er een grote overlap met een parkbos. Tabel 6-12 geeft een volledig overzicht van de aanwezige parken en kasteeldomeinen binnen het gebied.

Tabel 6-12. Overzicht van de aanwezige parken en kasteeldomeinen binnen het gebied.

Deelgebied	Parktype	Eigendomssituatie	Totale oppervlakte (ha)	Oppervlakte binnen gebied (ha)
1	niet aangegeven	niet aangegeven	7	2
6	parkbos	niet aangegeven	17	14
10	stadspark	openbaar	5	<0,5
SBZ-V buiten SBZ-H, De Ronde Put	kasteelpark	privaat	24	24
SBZ-V buiten SBZ-H, De Ronde Put	parkbos	niet aangegeven	17	3

Jacht en faunabeheer

Achtergrondinformatie bij de analyse

Binnen verschillende Habitat- of Vogelrichtlijngebieden wordt gejaagd. De jacht wordt georganiseerd via jachtrechten en wildbeheereenheden. Jaarlijks wordt de jacht en het faunabeheer gepland via wildbeheerplannen. In deze plannen staan de doelstellingen en de maatregelen met betrekking tot de jacht voor een bepaald gebied opgenomen.

De jacht is natuurlijk maar mogelijk indien een bepaalde natuurkwaliteit aanwezig is zodat bejaagbare soorten zich kunnen ontwikkelingen. Het beheer door jagers van bepaalde gebieden (vb. aanplant kleine landschapselementen, bosbeheer, …) schept bijkomende kansen voor de ontwikkeling van (Europese) natuurwaarden. Daarnaast kunnen bepaalde jachtactiviteiten (vb. bijvoeren, aanplanten van bepaalde soorten, …) in bepaalde gevallen ook een aandachtspunt vormen. Faunabeheer kan ten slotte ook in bepaalde gebieden noodzakelijk zijn om de doelstellingen te behalen. Binnen het kader van de opmaak van de instandhoudingdoelstellingen wordt daarom de aanwezige jachtactiviteiten binnen een bepaald gebied in kaart gebracht. Naast een analyse van de bejaagbare oppervlakte binnen het gebied wordt ook de jachtrechtsituatie in kaart gebracht.

[48] *Gebruikte datalaag voor de analyse is:*

Inventarisatie van de parkgebieden in Vlaanderen, vector, toestand 01/02/07 (Agentschap voor Natuur en Bos).

INFORMATIEF DOCUMENT

Binnen het voorliggende gebied liggen 13 wildbeheereenheden (WBE's). In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de betrokken WBE's en een aantal van hun kenmerken.

Tabel 6-13. Kenmerken van de betrokken WBE's [49]

	Aantal jachtrechthouders binnen WBE	Totale oppervlakte WBE	Oppervlakte WBE binnen Natura 2000 gebied	Bejaagbare oppervlakte binnen Natura 2000 gebied
Bos en Duin Kasterlee	23	6979	257	230
De Vart	37	6880	548	18
Dessel	8	2277	597	364
Geel-Olen 1	21	5342	93	88
Groot-Ranst	23	3799	255	197
Herentals-Vorselaar-Heerle	17	2169	191	160
Jacht en Natuur Lommel	34	7403	1107	534
Mol	11	2751	159	152
Postel-Noord	5	1076	1076	269
Regio Lier	2	500	26	26
Breeven	12	2512	384	225
Retie	7	3277	877	583
Zandhovense Heide	11	1753	10	10

Voor elke wildbeheereenheid is er een wildbeheerplan. In onderstaande tabel wordt een samenvatting gegeven van de doelstellingen van de hierboven beschreven WBE's.

Tabel 6-14. Doelstellingen uit de wildbeheerplannen van de betrokken WBE's [50]

Naam WBE	Doelstellingen wildbeheerplan	Wildsoort voor doelstelling
Bos en Duin Kasterlee	Constante voorjaarsstand	haas, patrijs, houtduif
	Toename voorjaarsstand	fazant, eend
	Constante jaarlijkse oogst	haas, patrijs
	Toename jaarlijkse oogst	fazant
	Beperking negatieve gevolgen	vos, kraai, gaai, ekster
	Andere	ree
De Vart	Toename voorjaarsstand	kleinwild
	Toename jaarlijkse oogst	kleinwild
	Andere	klein- en grootwild

[49] *Gebruikte datalaag voor de analyse is:*
Wildbeheereenheden, tabel, toestand 01/01/2010 (Hubertus Vereniging Vlaanderen)
[50] *Wildbeheerplannen van de verschillende Wildbeheereenheden.*

INFORMATIEF DOCUMENT

Naam WBE	Doelstellingen wildbeheer-plan	Wildsoort voor doelstelling
Dessel	-	-
Geel-Olen 1	Constante voorjaarsstand	haas, patrijs
	Toename voorjaarsstand	ree
	Constante jaarlijkse oogst	haas, fazant, eend, gans, houtduif
	Beperking negatieve gevolgen	konijn, meerkoet, Canadese gans, vos, kat, houtduif, kraai, gaai, ekster
Groot-Ranst	Toename voorjaarsstand	ree
	Beperking negatieve gevolgen	houtduiven
	Andere	patrijs, konijn, vos, kat
Herentals-Vorselaar-Heerle	Constante voorjaarsstand	ree, konijn, fazant, vos, kat, hout-duif, kraai, gaai, ekster
	Toename voorjaarsstand	haas, patrijs, eend
	Constante jaarlijkse oogst	haas, patrijs, fazant, eend, houtduif
	Toename jaarlijkse oogst	ree, kraai, gaai, ekster
	Beperking negatieve gevolgen	konijn, vos, kat, houtduif, kraai, gaai ekster
Jacht en Natuur Lommel	Constante voorjaarsstand	ree, eend
	Toename voorjaarsstand	haas, fazant
	Beperking negatieve gevolgen	smient, meerkoet, grauwe gans, Canadese gans, vos, kat, houtduif, kraai, gaai, ekster
	Ander	konijn, patrijs
Mol	Constante voorjaarsstand	ree, haas, fazant
	Toename voorjaarsstand	konijn, eend
	Beperking negatieve gevolgen	vos, kat, houtduif, kraai, ekster
	Andere	patrijs
Postel-Noord	Constante voorjaarsstand	ree, haas
	Toename voorjaarsstand	konijn, fazant
	Constante jaarlijkse oogst	houtduif
	Toename jaarlijkse oogst	eend
	Beperking negatieve gevolgen	grauwe gans, Canadese gans, vos, kat, kraai, ekster
Breeven		
Regio Lier	-	-
Retie	-	-
Zandhovense Heide	-	-

INFORMATIEF DOCUMENT

Inventarisatie van waterwinningen[51]

Achtergrondinformatie bij de analyse

Zowel voor de natuur als de mens is zuiver en voldoende kwaliteitsvol water van zeer groot belang. Het is dan ook duidelijk dat er in sommige gebieden een sterke interactie kan zijn tussen de winning van water voor menselijk gebruik en de aanwezige natuurwaarden. Enerzijds zijn de aanwezige natuurwaarden in bepaalde gebieden beschermd gebleven van externe kwaliteit verstorende invloeden omwille van de aanwezigheid van winningen. Bepaalde natuurgebieden en het beheer in deze gebieden kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de drietrapsstrategie – vasthouden (en infiltreren), bergen en (vertraagd) afvoeren van water. Op die manier zijn natuurgebieden van belang als 'reservoir' of 'insijpelingsgebied' voor winningen. Langs de andere kant kunnen winningen de ontwikkeling van bepaalde natte natuurtypen hypothekeren. Gezien het belang van de relatie tussen de opmaak van de instandhoudingsdoelstellingen en de winning van water wordt bijzondere aandacht besteed aan de beschrijving van de waarde van de Habitat- en Vogelrichtlijngebieden voor de winning van water.

Bij waterwinningen wordt automatische de link gelegd met drinkwater. Naast de winningen voor drinkwater zijn er echter nog een groot aantal grondwaterwinningen voor koeling, bedrijfsprocessen, irrigatie, … Alle voorkomende winningen binnen het gebied worden daarom geïdentificeerd.

Gezien hun algemeen belang is voor de winningen voor drinkwater de relatie met de verschillende gebieden verder in detail onderzocht. Hierbij wordt zowel aandacht gegeven aan oppervlaktewaterwinningen en grondwaterwinningen. Door het Samenwerkingsverband Vlaams Water (SVW) is een methodiek voor een 'waardebepaling' van percelen uitgewerkt. Via deze methode wordt een 'waarde' gegeven aan de percelen in functie van de bijdrage van de percelen aan de kwaliteit en de kwantiteit van het opgepompte water. De uitkomst is een relatieve waardering van verschillende percelen in het kader van de drinkwatervoorziening. De relatieve waardering van de percelen voor drinkwatervoorziening wordt uitgedrukt in een vijfdelige schaal. Naast de aanwezige infrastructuur binnen een gebied (bijvoorbeeld waterbekkens, infiltratievoorzieningen, …) moet voor grondwaterwinningen natuurlijk ook rekening gehouden worden met het belang van de ruimere omgeving. Voor grondwaterwinningen speelt immers ook de mate waarbij het perceel bijdraagt aan de winning. Om die waarde te bepalen voor grondwaterwinningen is de afpompingskegel van de winning bij de vergunde capaciteit berekend. Percelen met een grote afpomping dragen veel bij aan de winning en krijgen een hogere relatieve waarde. Percelen met een lage afpomping krijgen een lagere relatieve waarde. Het kan op deze manier dan gebeuren dat een waterwinning niet gelegen is in een gebied, maar dat een aantal percelen binnen het gebied bijdraagt tot de kwantiteit en kwaliteit van de winning en dus gewaardeerd wordt. Vooral voor freatische grondwaterwinningen kan de bijdrage van de omliggende percelen aanzienlijk zijn. Een uitgebreide omschrijving van de methodiek is toegevoegd in bijlage 7.

Binnen het gebied zelf komen momenteel 67 vergunde grondwaterwinningen voor. In bijlage 5 wordt een overzicht op kaart gegeven van de verschillende winningen in het gebied. In bijlage 7 wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste kenmerken van deze winning. Volgens de tabel 0-1 in bijlage 7 bestaan deze 67 vergunde waterwinningen uit 3 voor drinkwatervoorziening, 5 voor niet landbouw gerelateerde doeleinden en 59 winningen voor landbouwdoeleinden. De kaarten 6.7.1 en 6.7.2 geven aan dat de waterwinningen voor landbouwdoeleinden zich hoofdzakelijk situeren binnen SBZ-V in Postel. Het aandeel vergunde waterwinningen binnen SBZ-H is beperkt tot enkele winningen en deze situeren zich hoofdzakelijk op de rand van het SBZ-H gebied.

Er zijn drie drinkwaterwinningen die ruimtelijk interfereren met het gebied. Voorliggend gebied interfereert met de winningen van Lommel (VMW), Herentals (PIDPA) en Grobbendonk (PIDPA). Het zijn alle drie semi-artesische winningen. Deze winningen zijn gelegen buiten het gebied. In bijlage 7 worden de belangrijkste kenmerken van deze winning opgenomen. In Tabel 6-15 wordt een overzicht gegeven van de ruimtelijke interferentie van de drie drinkwaterwinningen met het

[51] *Gebruikte datalagen voor de analyse zijn:*
Waterwingebieden SVW, vector, toestand 24/09/2009 (Samenwerkingsverband Vlaams Water)
Vergunde grondwaterwinningen, vector, toestand 03/09/2009 (VMM)

INFORMATIEF DOCUMENT

gebied[52]. In bijlage 5 wordt de interferentie gesitueerd op kaart. Iets meer dan 17% van het gebied interfereert ruimtelijk met de winning van drinkwater. Het betreft echter wel vooral overlap met gebieden die minder tot matig waardevol zijn voor de waterwinning (waarderingsklassen 1, 2 en 3).

Tabel 6-15. Overzicht van de ruimtelijke interferentie van de winningen met het gebied

	Nr. deelgebied	Naam Winning	Overlap met verschillende categorieën van waardering				
			1	2	3	4	5
Oppervlakte per deelgebied (ha)	**13**	Lommel	37	477	207		>0
	1	Herentals	67	42			
	10	Grobbendonk	6				
	11	Grobbendonk	1				
Totale oppervlakte (ha)			**111**	**518**	**207**		**>0**
Aandeel(% totale oppervlakte SBZ-H)			**2,3**	**10,6**	**4,2**		**0,0**

Voor het transport van het drinkwater is een uitgebreid leidingennetwerk aanwezig. Deze leidingen moeten op geregelde tijdstippen gecontroleerd kunnen worden. Bovendien moeten ze, bij lekken, bereikbaar zijn voor onderhoud. Op termijn is het mogelijk dat ook de leidingen vervangen dienen te worden. In bijlage 5 is een kaart opgenomen met een situering van de hoofdleidingen voor drinkwater.

Inventarisatie van het recreatief gebruik

Achtergrondinformatie bij de analyse

Een groot aantal Habitat- en Vogelrichtlijngebieden heeft een bepaalde recreatieve waarde. Langs de andere kant legt recreatie in sommige gevallen een druk op bepaalde natuurwaarden. Binnen het kader van de opmaak van de instandhoudingsdoelstellingen wordt in eerste instantie een inschatting gemaakt van de voorkomende recreatie die ruimtelijk vastligt. De analyse gebeurt op basis van een analyse van de voorkomende, recreatieve bestemming volgens het gewestplan en/of geldende ruimtelijke uitvoeringsplannen. Deze informatie wordt aangevuld met recreatieve gebruiken binnen de gebieden die geïnventariseerd werden in het kader van de opmaak van een ruimte-inventaris binnen de studie 'Ruimte voor toerisme en recreatie in Vlaanderen' [53] die opgemaakt werd door WES in opdracht van Toerisme Vlaanderen. Binnen deze studie werden volgende ruimtelijke entiteiten weerhouden in de ruimte-inventaris:

- Niet-geplande aantrekkingselementen (wandelbossen, natuurgebieden met bezoekerscentra);
- Geplande aantrekkingselementen (attractie- en themaparken, zoo's en dierenparken, openluchtrecreatieve en waterrecreatieve aantrekkingspolen,…);

[52] *Er zijn vijf klassen onderscheiden. Klasse 1 omvat de ruimtelijke eenheden die relatief het minst gewaardeerd zijn. Ze zijn relatief gezien minder belangrijk voor de werking van de winning. Klasse vijf omvat de ruimtelijke eenheden die relatief het hoogst gewaardeerd werden. Zij zijn relatief gezien het meest belangrijk voor de werking van de winning.*

[53] *WES 2007.*

INFORMATIEF DOCUMENT

- Logiesaccomodatie (openluchtrecreatieve verblijven);
- Overige recreatieve infrastructuur (jachthavens).

Deze gegevens zijn aangevuld met ruimtelijke informatie van BLOSO ontvangen met betrekking tot de ruimtelijke ligging van sportinfrastructuur. Het is ook mogelijk dat andere vormen en infrastructuur met betrekking tot recreatie aanwezig zijn (bijvoorbeeld routes voor wandelen, fietsen, ruitersport, puntsgewijze recreatieve infrastructuur, …). Deze gebruiken worden verder in detail geïnventariseerd op het moment dat afspraken worden gemaakt over de implementatie van de natuurdoelen.

Binnen het gebied is 75 ha via de ruimtelijke ordening bestemd voor recreatie (zie Tabel 6-1). Binnen het vogelrichtlijngebied De Ronde Put dat geen Habitatrichtlijngebied is, is het recreatiepark Familiestrand Postel van 23 ha gelegen. In deelgebied 12 is 18 ha van het domein Zilvermeer gelegen. Een volledig overzicht van de aanwezige recreatieve infrastructuur binnen het gebied wordt weergegeven in Tabel 6-16. In bijlage 5 wordt de interferentie gesitueerd op kaart.

Tabel 6-16. Overzicht van de geïnventariseerde recreatieve infrastructuur[54] en sportinfrastructuur[55] binnen het gebied.

Categorie recreatieve en sportinfrastructuur	Naam	Deel-gebieden van gebied	Oppervlakte totaal (ha)	Oppervlakte binnen gebied (ha)
Niet-geplande aantrekkingselementen	Speelbos Sahara	13	7	6
Geplande aantrekkingselementen	Openluchtrecreatief domein & waterrecreatief aantrekkingspool Zilvermeer	12	148	18
	Recreatiepark Familiestrand Postel te Mol	SBZ-V buiten SBZ-H, De Ronde Put	23	23
Logiesaccomodatie	Camping Floreal Club Kempen	1	9	1
	Camping Korte Heide	1	13	<0,5
	Camping Zilverstrand	12	43	8
Overige recreatieve infrastructuur (jachthavens)	Jachthaven VVW Emblem	11	<0,5	<0,5
Sportinfrastructuur	Jeugdverbliif 'Jeugdkamp de Maat'	SBZ-V, 6		
	Jeugdverblijf 'Bivak de Witte Vlakte' Jeugdverblijf 'Waterval/Schildpadhoeve'	Nabij 6		
	Gastenkamers Pandora, 's Heerenhoef, de Heren van Sfeer	Nabij 6		
	Vakantiewoning de Wildeman	2, 6 en 6		
	Kleinschalig hotel Keravic	Nabij 6		
	Watersportcentrum VVW Emblem	11		

[54] *Gebruikte datalagen voor berekening zijn:*
Ruimte voor Toerisme in Vlaanderen, vector, toestand 19/06/2006 (Toerisme Vlaanderen).
[55] *Sportinfrastructuur in Vlaanderen, vector, toestand 15/10/2009 (Bloso)*

INFORMATIEF DOCUMENT

Categorie recreatieve en sportinfrastructuur	Naam	Deel-gebieden van gebied	Oppervlakte totaal (ha)	Oppervlakte binnen gebied (ha)
	B- Voetbalveld RC Emblem	11		
	Visvijver Grote Beekstraat	11		
	Natuurlijke Zwemgelegenheid Zilverstrand	12		
	Voetbalveld De Lansiers	13		
	Visvijver Dobberke	3		
	Watersportcentrum Kempisch Kanaal – Mokka	6		
	Voetbalveld Schijf Sport	6		
	Visvijver 2 Zanddijk	6		
	Visvijver 1 Zanddijk	6		
	Visvijver Mol	SBZ-V buiten SBZ-H, De Ronde Put		
	Watersportcentrum Familiestrand	SBZ-V buiten SBZ-H, De Ronde Put		
	Voetbalveld Postel Sport	SBZ-V buiten SBZ-H, De Ronde Put		
	Golfterrein Steenhoven Country Club	SBZ-V buiten SBZ-H, De Ronde Put		
	Visvijver De Loze Visser	SBZ-V buiten SBZ-H, De Ronde Put		
Speelbossen	Zie Website www.natuurenbosspel.be			

INFORMATIEF DOCUMENT

Inventarisatie van de woongebieden

Achtergrondinformatie bij de analyse

Binnen Habitat- of Vogelrichtlijngebieden kan natuurlijk ook worden gewoond. De bestaande bewoning wordt geregeld via de vergunning in het kader van de ruimtelijke ordening. De opmaak van de instandhoudingsdoelstellingen verandert hier niets. Habitat- of Vogelrichtlijngebieden kunnen uitzonderlijk (deels) overlappen met woongebieden of woonuitbreidingsgebieden. In die uitzonderlijke situaties kan het verder ontwikkelen van het woongebied of woonuitbreidingsgebied mogelijks interfereren met de instandhoudingsdoelstellingen voor de diersoorten en/of hun leefgebieden in de speciale beschermingszone. Ook voor woongebieden of woonuitbreidingsgebieden die grenzen aan een speciale beschermingszone kan er interferentie zijn. Binnen het kader van de opmaak van de instandhoudingsdoelstellingen wordt daarom in eerste instantie een inschatting gemaakt van de voorkomende bestemmingscategorieën volgens het gewestplan en/of de geldende ruimtelijke uitvoeringsplannen.

In bijlage 5 wordt een overzicht gegeven van de aanwezige woongebieden in en rond het gebied. Binnen het gebied is slechts in zeer beperkte mate woongebied aanwezig. Het betreft kleine slivers in de randzone van het gebied.[56]

Inventarisatie van de industriële en gerelateerde activiteiten

Achtergrondinformatie bij de analyse

Binnen Habitat- of Vogelrichtlijngebieden komen verschillende vormen van industriële en gerelateerde activiteiten zoals ontginningen, storten, watervoorzieningen, etc. voor. De relatie met de instandhoudingsdoelstellingen van een Habitat- of Vogelrichtlijngebieden kan sterk verschillen van activiteit tot activiteit. In bepaalde situaties zullen bepaalde instandhoudingsdoelstellingen gerealiseerd kunnen worden op terreinen van industriële en gerelateerde activiteiten. Langs de andere kant is het duidelijk dat bepaalde activiteiten een druk leggen op bepaalde natuurwaarden.

Binnen het kader van de opmaak van de instandhoudingsdoelstellingen wordt in eerste instantie een inschatting gemaakt van de voorkomende industriële en gerelateerde activiteiten die ruimtelijk vastliggen. De analyse gebeurt op basis van een analyse van de voorkomende bestemmingscategorieën volgens het gewestplan en/of de geldende ruimtelijke uitvoeringsplannen. Deze informatie wordt aangevuld met informatie van het Agentschap Ondernemen over de voorkomende bedrijvenzones en ligging van de bedrijfspercelen.

Binnen het gebied komen verschillende zones voor die bestemd zijn voor industriële en gerelateerde activiteiten (zie Tabel 6-1). Binnen deelgebied 11 komt, volgens het gewestplan, 3 ha industriebestemming voor. Deze bedrijfszone is volledig ingevuld met bedrijfspercelen. In deelgebied 13 komt volgens het gewestplan geen industriebestemming voor, toch is er een invulling van 5 ha industriegebied aanwezig. In het Vogelrichtlijngebied De Ronde Put, dat geen habitatrichtlijngebied is, is volgens het gewestplan 4 ha industriebestemming aanwezig. Binnen dit deelgebied is 6 ha aan bedrijfszone aanwezig en deze is volledig ingevuld. Een kaart met de ligging van de verschillende bedrijventerreinen en –percelen is toegevoegd in bijlage 5.

Transportinfrastructuur

Achtergrondinformatie bij de analyse

In en rond de Europese gebieden komen verschillende soorten transportinfrastructuur (autowegen, spoorwegen, waterwegen) voor. De restruimte rond deze infrastructuur biedt kansen voor de ontwikkeling van bepaalde natuurwaarden. Langs de andere kant kan de aanwezigheid en het gebruik van deze infrastructuur aanleiding geven tot een bepaalde druk.

In bijlage 5 wordt een overzicht gegeven van de aanwezige infrastructuur[57].

Infrastructuur nutsbedrijven

Elia

Elia is de beheerder van het Belgische hoogspanningsnet en staat in voor de transmissie van elektriciteit. Over het hoogspanningsnet wordt stroom vervoerd van de producenten naar de distribu-

[56] *Gebruikte datalagen voor berekening zijn:*

Gewestplan, vector, toestand 01/01/2002 (Departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed, AGIV-product).

Gewestelijke Ruimtelijke Uitvoeringsplannen, vector, toestand 03/06/2009 (Departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed).

[57] *Gebruikte datalaag:*

Transportnetwerk (NAVTEQ - GIS-Vlaanderen), vector, toestand 29/04/2009 (NAVTEQ, Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen en Agentschap Wegen en Verkeer).

INFORMATIEF DOCUMENT

tienetbeheerders en de industriële grootverbruikers. Elia bezit alle Belgische netinfrastructuur van 150 tot 380 kV en nagenoeg 94% van de netinfrastructuur van 30 tot 70 kV.

De infrastructuur van Elia kan op verschillende manieren interfereren met de instandhoudingsdoelstellingen van een gebied. Zowel ondergrondse als bovengrondse leidingen moeten bijvoorbeeld bereikbaar zijn voor periodiek onderhoud of voor herstellingswerken. Verandering van de fysische bodemkarakteristieken (vb. vernatting, afgraving, …) kan leiden tot structurele problemen voor infrastructuur zoals pylonen of hoogspanningsstations. Ten slotte dient men voor de bovengrondse leidingen ook rekening te houden met de bestaande veiligheidsvoorschriften. Het is omwille van de veiligheid verboden om bebouwing, maar ook opgaand groen (bijvoorbeeld bomen) neer te zetten binnen een bepaalde veiligheidsafstand. Bomen binnen deze afstand moeten periodiek gesnoeid worden indien ze te dicht bij de geleiders komen. De veiligheidsafstand is groter naarmate de spanning toeneemt. Op te merken valt dat binnen deze veiligheidszone ook opportuniteiten zijn om hoogwaardige natuur na te streven. Indien gekozen wordt voor bepaalde 'lage vegetatie' is zelfs een win-win situatie mogelijk.

In bijlage 5 staan de verschillende installaties van Elia die gelegen zijn in de buurt van of in de betrokken Natura 2000 gebieden[58].

Fluxys

Er werd geen informatie aangeleverd door Fluxys. Toetsing bij Fluxys over mogelijke interacties moet gebeuren in het kader van de implementatie van de maatregelen.

INFORMATIEF DOCUMENT

[58] *Gebruikte datalaag:*
Hoogspanningsverbindingen beheerd door Elia in Vlaanderen, vector, toestand 26/01/2009 (Elia).

7. Analyse van de knelpunten voor het bereiken van een goede staat van instandhouding

Op Vlaams niveau zijn doelen voor de Europese habitats en soorten afgesproken. Afspraken zijn ook gemaakt over het belang van elk van de Habitat- en Vogelrichtlijngebieden (zie hoofdstuk 4). Een aantal habitats en soorten is momenteel niet in een goede staat van instandhouding (zie hoofdstuk 5). Voor het bereiken van een duurzame oplossing moeten bestaande knelpunten opgelost en bedreigingen gekeerd worden. Hierbij moet optimaal gebruik gemaakt worden van actuele sterkten en toekomstige kansen. De socio-economische context (zie hoofdstuk 6) geeft input voor het identificeren van de kansen en bedreigingen.

In dit hoofdstuk wordt een analyse van de sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen gepresenteerd (zie paragraaf 7.1). Op basis hiervan worden de belangrijkste knelpunten geïdentificeerd. Voor elke van de knelpunten worden de mogelijke oplossingsrichtingen geschetst (zie paragraaf 7.2). In paragraaf 7.3 wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste knelpunten. Op basis van de analyses in dit hoofdstuk worden in hoofdstuk 8 de conclusies getrokken over de doelstellingen en prioritaire inspanningen per gebied.

7.1. Analyse van de sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen

In deze paragraaf worden de sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen geanalyseerd. Eerst wordt een overzicht gegeven van de verschillende sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen. Vervolgens worden de belangrijkste kwesties geïdentificeerd.

Ter info: Methodologisch kader voor de analyse van sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen

De methodiek van de SWOT-analyse, die gangbaar wordt toegepast bij het opstellen van bedrijfsplannen voor ondernemingen, wordt gevolgd. In dat kader wordt aan de hand van de sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen gekeken naar de toekomst van de organisatie. Volgende stappen worden hierbij gezet:

1. **Bepalen sterke en zwakke punten** (Strengths & Weaknesses):
   1° Sterktes. De sterktes zijn in dit kader die biotische en abiotische elementen en processen in de natuur die helpen de instandhoudingsdoelstellingen te halen. Voorbeelden van sterktes zijn onder andere de aanwezigheid van kwel, grote aaneengesloten natuurkernen, voorkomen van voor het habitat typische soorten, ….
   2° Zwaktes. De zwaktes zijn die biotische en abiotische elementen en processen in de natuur die de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen tegenwerken. Voorbeelden van zwaktes zijn onder meer vergrassing van heidevegetatie, overstromingen van kwetsbare vegetatie, ontbreken van structuurdiversiteit in bos, …

2. **Kansen en bedreigingen** (Opportunities & Threats)
   1° Kansen. De kansen zijn “krachten” die niet eigen aan de natuur zijn, maar acties of menselijke activiteiten die wel helpen de instandhoudingsdoelstellingen te halen. Welke bestaande of potentiële socio-economische activiteiten kunnen de natuur helpen om de instandhoudingsdoelstellingen te bereiken? Zijn er al plannen die knelpunten zullen oplossen?
   Voorbeelden van kansen zijn onder meer de aanwezigheid van een goed werkende bosgroep, lopende of geplande beheerinspanningen van het ANB, bestaande afspraken met landbouwers over natuurgericht beheer, …
   2° Bedreigingen. Bedreigingen zijn “krachten” die niet eigen aan de natuur zijn en die de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen tegenwerken. Welke bestaande of potentiële socio-economische activiteiten zullen het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen juist moeilijk maken voor de natuur? Zijn er al plannen die knelpunten zullen veroorzaken?
   Voorbeelden van bedreigingen zijn onder andere de geplande aanleg van infrastructuurwerken, de instroom van nutriënten in een gebied, versnipperde eigendomsstructuur van bossen.

3. **Identificatie van de kwesties**

INFORMATIEF DOCUMENT

In een volgende stap wordt de relatie tussen de verschillende sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen geanalyseerd. Voor elke sterkte en zwakte wordt onderzocht of/en op welke manier ze een relatie heeft met de kansen en bedreigingen. Zo wordt onderzocht welke kansen sterktes versterken of zwaktes oplossen. En wordt onderzocht welke bedreigingen zwaktes versterkt en sterktes beperkt. Deze analyse wordt gepresenteerd via een matrix, de zogenaamde confrontatiematrix, met in de rijen de sterktes en zwaktes en in de kolommen de kansen en bedreigingen. Op basis van deze analyse worden de belangrijkste kwesties geïdentificeerd. De kwesties zijn die relaties tussen sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen die het belangrijkste zijn voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen.

7.1.1. Overzicht van de sterktes

1. Vrij intact vallei-ecosysteem

Het gebied wordt gekenmerkt door verschillende habitattypes en gradiënten die typisch zijn voor een vrij intact vallei-ecosysteem: plaatselijk nog vrij meanderende rivier, oeverwal-komgronden, lokale kwel- en infiltratiegebieden, vallei, rivierduinen. De Kleine Nete met haar zij- en bovenlopen vormt de ecologische verbinding tussen de verschillende deelgebieden en is het structuurbepalende element. De waterhuishouding van het geheel is plaatselijk vrij ongeschonden en de typerende habitats van het aanliggende valleisysteem vertonen er de beste potenties.

Er zijn slechts beperkte ingrepen noodzakelijk om grote delen van de Kleine Nete ecologisch te herstellen. Dit blijkt ook uit de rapportagegegevens voor de kaderrichtlijn water. Van de zeven Vlaamse oppervlaktewaterlichamen die aangeduid zijn als speerpuntgebied (zie verder) zijn er vier gelegen in het habitatrichtlijngebied van de Kleine Nete.

2. Verscheidene waardevolle waterlopen

Een groot aantal waterlopen in deze SBZ bezit nog waardevolle tot zeer waardevolle structuurkenmerken. Dit geeft aan dat er nog vrij veel waardevolle waterlopen in de SBZ voorkomen. Vooral de bovenlopen zijn plaatselijk vrij onverstoord gebleven. Ze werden nooit rechtgetrokken of van oeversterkingen voorzien en herbergen nog een waardevolle visfauna. Vaak lopen ze door bossen of KLE-rijke weidelandschappen (Langendonk en Koulaak ten noorden en ten zuiden van de Kleine Nete in Herentals (deelgebied 1); de Mosselgoren (deelgebied 2) en de Meergoren (deelgebied 12)). Naar structuurkenmerken (zeer) waardevolle bovenlopen zijn o.a. te vinden in deelgebieden 12 (Werbeekse Nete), 5 (Goorneetje), 1 en 10 (Kleine Nete) en 6 (Desselse en Zwarte Nete).

3. Grote variatie in abiotiek

De abiotische potenties voor een aantal zeer uiteenlopende habitattypes zijn in deze SBZ aanwezig en vertonen een vrij grote oppervlakte. Zowel vochtige als droge habitats, eutrofe als oligotrofe habitats, habitats van verschillende bodemtypes, … vertonen een duidelijke potentie binnen het habitatrichtlijngebied. Dit blijkt duidelijk uit de potentiekaarten (hoofdstuk 5 en bijlage 5). Veel habitatvlekken zijn gelegen op de natuurlijke standplaatsen en vertonen bijkomend een interne variatie die ecologisch zeer interessante potenties biedt.

Enkele grotere deelgebieden (vooral deelgebieden 1 en 6) vertonen landschapsecologisch intacte overgangen tussen de vallei en aanliggende rivierduinen. Hierdoor is de ontwikkeling mogelijk van het volledige ecosysteem van de Kempense laaglandrivier.

4. Gunstige omstandigheden voor natuurlijke verjonging en evolutie naar grote, habitatwaardige bossen.

Het in het gebied aanwezige bos, vooral op de Kempense Heuvelrug (deelgebied 1), in Mol-Postel (SBZ-V met SBZ-H- deelgebieden 5, 8 en 9) en in Lommel Sahara-Blekerheide (deelgebied 13), bestaat uit grote oppervlaktes vrij oud naaldhout met verjonging van verschillende soorten loofbomen en struiken. Hier is de uitgangssituatie gunstig voor een spontane evolutie naar zuurminnend eiken-berkenbos (9190). Het is dus voornamelijk een kwestie van tijd voor een aantal bossen habitatwaardig worden. De doelstelling “Realisatie van drie grote kernen droog eikenberkenbos” kadert hierin.

INFORMATIEF DOCUMENT

5. Voorkomen van een aantal essentiële habitatsoorten.

In een aantal gebieden komen nog restpopulaties voor van belangrijke, dikwijls voor Vlaanderen essentiële soorten. Deze zijn onontbeerlijk voor de kolonisatie van nieuwe gebieden. De Groenknolorchis, de Heikikker, de Gladde slang, de Rugstreeppad en de Gevlekte witsnuitlibel zijn hiervan voorbeelden. Daarnaast zijn er soms belangrijke nieuwe kolonisaties, met als uitstekend voorbeeld het recent weer voorkomen van de Fint in het getijdengebied van de Kleine Nete tussen Lier en Viersel (deelgebied 11).

7.1.2. Overzicht van de zwaktes

1. Het habitatrichtlijngebied heeft een versnipperd karakter

Het habitatrichtlijngebied bestaat uit 11 verschillende deelgebieden en 14 verschillende entiteiten. De oppervlakten van een aantal habitattypes met hoge ruimtelijke eisen (bv. 2330, 4010, 9190) liggen verspreid over de deelgebieden en zijn per deelgebied eerder klein. Dit heeft vooral gevolgen voor het voorkomen van typisch hieraan gebonden soorten en de duurzaamheid van de populaties van deze dikwijls weinig mobiele soorten (bv. Gladde slang, Heikikker, Rugstreeppad …).

Een gevolg van het versnipperd karakter is het feit dat het beïnvloedingsgebied van zowel oppervlaktewaterkwaliteit als – kwantiteit hoofdzakelijk buiten de SBZ is gelegen.

2. Kwetsbare habitats

Het habitatrichtlijngebied wordt getypeerd door voedselarme (oligotrofe tot mesotrofe) habitats zoals heide, vochtige en droge schrale graslanden, vennen, alluviale bossen,… die gevoelig zijn voor allerlei vormen van verstoring zoals betreding, verzuring en eutrofiëring.

3. Gevoeligheid van habitats voor successie

In dit habitatrichtlijngebied worden verschillende habitats tot doel gesteld met een halfnatuurlijk karakter zoals heidehabitats 2330, 4010, 4030. Deze habitats zijn gevoelig aan processen van vegetatiesuccessie en evolueren zonder gepast beheer snel naar andere ecotopen.

Voor de boshabitats (vooral 9120 maar ook 91E0) is het door de lange ontwikkelingsduur moeilijk om een maatschappelijk draagvlak te vinden voor het kappen van dennenbestanden. Hierdoor moet het ontwikkelen van habitatwaardige bossen geleidelijk verlopen.

4. Kwetsbare soorten

Sommige soorten zijn in bepaalde fasen van hun levenscyclus zeer gevoelig aan allerlei soorten van verstoring. Recreatie kan populaties van grondbroeders zoals de Boomleeuwerik en de Nachtzwaluw sterk negatief beïnvloeden. Het niet verstoren van winter- en zomerverblijfplaatsen is voor populaties van vleermuizen essentieel

5. Geïsoleerde populaties van soorten

Sommige soorten, bv. Groenknolorchis en Drijvende waterweegbree, komen momenteel slechts in één of enkele deelgebieden voor.

Dat beperkt in sterke mate de weerstand van deze soorten tegen allerlei vormen van verstoring en calamiteiten maakt deze soorten zeer kwetsbaar voor lokaal uitsterven. In de SBZ-V zijn verschillende soorten niet meer aanwezig sinds de aanmelding: Bruine kiekendief, Roerdomp, Woudaap en Zwarte stern. Herstel is zeer moeilijk omdat naburige populaties te ver weg liggen of omdat de abiotische omstandigheden (sterk) gewijzigd zijn.

Zelfs binnen deelgebieden kan de isolatiegraad groot zijn, zoals in De Diel (deelgebied 6) en Lommel-Sahara en Blekerheide (deelgebied 13) voor de populaties van Gladde slang en Rugstreeppad, hier veroorzaakt door het kanaal Dessel-Turnhout-Schoten.

INFORMATIEF DOCUMENT

7.1.3. Overzicht van bedreigingen

1. Verstoring van de natuurlijke waterhuishouding

Bij de ecologische inventarisatie van de vallei van de Kleine Nete[59] werd een vrij algemene verschuiving vastgesteld naar drogere vegetatietypes. Verdroging van grondwatersystemen werken remmend op de ontwikkeling en het herstel van de kwetsbare nattere biotopen zoals vochtige heide, elzenbroekbossen of grote zeggenvegetaties. Dit blijkt uit de ecohydrologische studie die uitgevoerd is voor de Ronde Put (deelgebied 5) en Koemook (deelgebied 6) (Vanderhaegen et al, 2008).

De belangrijkste oorzaken van de verdroging zijn het oppervlaktewaterbeheer, de grondwaterwinningen en het veranderde landgebruik, o.a. de toename van ondoordringbare oppervlakten en de grootschalige aanplant van naaldbossen met een hoge evapotranspiratie in de infiltratiegebieden.

Recht trekking, uitdieping en aanleg van drainagegrachten voor een versnelde waterafvoer ten behoeve van de landbouw oefenen een zeer belangrijke invloed uit op de waterhuishouding binnen het valleigebied. De recht trekking en uitdieping van waterlopen oefent een aanzuigeffect op het kwelwater uit (Swings en Boeye, 1997). Zo worden op meerdere plaatsen kwelstromen weggevangen voor deze ter beschikking komen van de natuurlijke vegetatie.

Het remediëren van de verdroging door het kunstmatig ophouden van oppervlaktewater in natuurgebied kan nadelige gevolgen hebben voor de aanwezige kwelafhankelijke vegetatie (freatofyten) door het tegenhouden van de kwel en door het (meestal) mineraalarmere karakter van oppervlaktewater. Gebruik van mineraalrijk kanaalwater om verdroging te compenseren is enkel voor de alkalische habitattypes in het Buitengoor-Meergoor positief. Voedselarme zure habitattypes worden er negatief door beïnvloed.

2. Zonevreemd landgebruik en barrières binnen en in de directe omgeving van de SBZ-H

Ondanks de grote oppervlakte situeren zich tussen de deelgebieden van de SBZ-H harde barrières zoals wegen, kanalen en bebouwing. Infrastructuurbarrières zijn de E313 tussen deelgebieden 3 en 5 en het kanaal Bocholt-Herentals in deelgebieden 2, 6 en 13. De belangrijkste barrière voor vissoorten zijn de als vismigratieknelpunt aangeduide stuwen. Een belangrijke bedreiging voor den Diel in deelgebied 6 zijn de plannen om het kanaal Bocholt-Herentals te verbreden. De geplande N19g tussen Geel en Kasterlee is een bijkomende barrière die de vallei van de Kleine Nete doorsnijdt.

De belangrijkste barrière is echter het intensief landgebruik tussen de deelgebieden. Doordat de verschillende sectoren (landbouw, industrie, wonen, …) de beschikbare oppervlakte meer en meer benutten, wordt voor de aanwezige dier- en plantensoorten de doordringbaarheid van de ruimte kleiner.

In de deelgebieden van de SBZ-V geven akkerbouw, intensief cultuurgrasland en vertuining (als deze activiteiten het landgebruik domineren) aanleiding tot versnippering en eutrofiëring. Het zonevreemd gebruik van 'groene' bestemmingscategorieën door andere bestemmingscategorieën (wonen, industrie, landbouw, recreatie, …) is een belangrijke bedreiging. Hierdoor kunnen de doelstellingen voor connectiviteit en uitbreiding van habitats moeilijk worden gerealiseerd.

3. Eutrofiëring door bemesting, overstortwerking en atmosferische deposities

Heide- en venecosystemen hebben een voedselarm, zwak gebufferd karakter.

Instroom van voedselrijk water uit ongezuiverd huishoudelijk afvalwater, overstorten of afkomstig van omliggend landbouwgebied in de Kleine, Desselse en Witte Nete heeft een eutrofiërende werking op het watersysteem. De kenmerkende soorten van habitattype 3260 (laaglandrivieren) wor-

[59] Ecologische inventarisatie en visievorming in het kader van integraal waterbeheer – Stroomgebied Kleine Nete en Aa, Opdrachtgever Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement Leefmilieu en Infrastructuur, AMINAL, Afdeling Water (2002)

INFORMATIEF DOCUMENT

den hierdoor verdrongen. In een studie door Haskoning wordt instroom van nutriëntenrijk oppervlaktewater in de Koemook vastgesteld (Vanderhaegen et al., 2008).

Via de lucht komt bijkomend een grote hoeveelheid anorganische stikstof neer op bodem en water. Deze stikstofstroom is het gevolg van emissies van stikstofverbindingen (NO_x en NH_3) naar de lucht. Deze verbindingen verspreiden zich over korte of lange afstanden, zodat in Vlaanderen ook emissies van buiten de Vlaamse grenzen afgezet worden op de bodem. Voor 2009 bedraagt voor de SBZ-gebieden van de Kleine Nete de stikstofdepositie tussen de 15 en 22 kg N/ha. (bron: VMM. Zure regen in Vlaanderen. Depositiemeetnet verzuring 2009).

4. Verzurende atmosferische deposities

Het afzetten van verzurende componenten uit de lucht (atmosferische depositie) leidt tot verzuring van de bodem en het oppervlaktewater en tot aantasting van de vegetaties. Externe verzuring van bodem en oppervlaktewater leidt tot aanrijking met nitraat en zware metalen. Bij interne verzuring worden metalen zoals cadmium, lood, zink, arseen en kwik in verhoogde mate uitgeloogd. Interne verzuring is een gevolg van diverse processen in de bodem of substraten van oppervlaktewateren. Door verzuring vergrast heide en wordt het bufferend vermogen in de bodem aangetast.

Een maximaal depositieniveau van 300 tot 700 Zeq/ha.jaar wordt vermeld in het MINA-plan 2 om verzuringsgevoelige habitats als heide te beschermen. De langetermijndoelstelling voor boshabitats bedraagt 1400 Zeq/ha.jaar. In de SBZ liggen de deposities veel hoger, wat (rekening houdend met denitrificatieprocessen) resulteert in een overschrijding van de kritische last.

Dit zorgt voor eutrofiëring van schrale habitats en de verzuring van bodem en oppervlaktewater. De voornaamste gevolgen zijn verruiging van graslanden (6230, 6410, 6430) en vergrassing van heidehabitats (2310, 2330, 4010, 4030). De verruiging van deze habitats is duidelijk vast te stellen in veel LSVI-tabellen (bv. van 4030 en 6230).

5. Onvoldoende beheer van habitats

Door een gebrek aan of onvoldoende beheer dreigen habitats gevoelig aan vegetatiesuccessie te verdwijnen. Door achterstallig beheer zijn grote delen van bijna alle habitats in een gedegradeerde staat van instandhouding (zie hoofdstuk 5).

Zonder beheer verbossen open heide- en landduinhabitats. Overal in het gebied is sprake van verbossing door een niet aangepast beheer. Dit leidde tot een zeer sterke versnippering van de heidehabitats en die echte zijn relicten geworden. Ook het verdwijnen van de dynamiek van stuivend zand op de landduinen (habitattype 2330) is een gevolg van gebrek aan beheer.

6. Aantasting van de natuurwaarden door invasieve exoten

In veel boshabitats is de verspreiding van bv. Amerikaanse vogelkers en Amerikaanse eik een ernstige bedreiging. Ook habitats als ruigtes (6430) en eutrofe wateren, beken en rivieren (3150, 1130 en 3260) worden vaak gekoloniseerd door invasieve exoten zoals Japanse duizendknoop, Reuzenbalsemien, Groot springzaad, Kroosvaren en Waterteunisbloem. De habitats die in de SBZ-H het meest te leiden hebben onder invasieve exoten zijn 2330, 3130, 3150, 3260 en 6430_hf (cf. LSVI-tabellen).

Ook de verspreiding van invasieve diersoorten (bv. Stierkikker) en grote aantallen Canadese gans en Nijlgans in plassen, beken en rivieren kan een bedreiging betekenen voor vele vissoorten en amfibieën en kan eutrofiëring van deze wateren veroorzaken.

7. Hydrologische isolatie van De Zegge

Het deelgebied De Zegge dat vroeger deel uitmaakte van een uitgestrekt moerasgebied (Geels Gebroekt), is na de uitvoering van de ruilverkaveling totaal geïsoleerd van de vallei van de Kleine Nete. De vochtige tot natte habitats kunnen er enkel kunstmatig in stand gehouden worden door het oppompen van grondwater.

8. Hoge recreatiedruk

INFORMATIEF DOCUMENT

In verscheidene deelgebieden (vooral in deelgebieden 1, 6 en 11) zijn er veel weekendverblijven die soms permanent worden bewoond, met alle negatieve gevolgen van dien (lozing van ongezuiverd afvalwater, afrastering van de beekoever, aanplanting van exoten, …). In de valleien (bv. in deelgebied 11) zijn vaak kunstmatige visvijvers uitgegraven. Hierdoor werd de hydrologie van de beekvalleien verstoord. Actieve recreatie in duinvegetaties 2310 en 2330 in deelgebieden 1 en 13 kunnen deze kwetsbare habitats totaal vernietigen. Het kanovaren op de Kleine Nete is door een convenant geregeld maar verstoring bij piekmomenten kan te groot worden.

7.1.4. Overzicht van kansen

1. Groot aandeel groene bestemmingen

In de meeste deelgebieden is het aandeel groene bestemmingen (natuur, bos, park, …) groot. Deelgebieden 8 (Grootbos) en 9 (Luiksgestelse Heide) zijn voor bijna 100 % gelegen in een groene bestemming. Ook deelgebieden 1 (Heuvelrug), 12 (Buitengoor, Meergoor en Sluismeer) en 13 (Lommel-Sahara) bevatten meer dan twee derde groene gewestplanbestemmingen. Deelgebieden 3 (Arendonkse Watering), 5 (Ronde Put) en 6 (de Maat, den Diel, Harde Putten en Koemook) zijn voor ongeveer 60% in groene bestemmingen gelegen. Een proportioneel laag aandeel groene bestemming wordt aangetroffen in deelgebied 2 (omgeving van de Zegge, 27%), in deelgebieden 10 (Militair domein en Schupleer) en 11 (Vallei van de Kleine Nete van Lier tot Vierseldijk) maar deze deelgebieden bevatten een hoog aandeel aan respectievelijk militair domein en gebieden voor gemeenschapsvoorziening en openbaar nut.

2. ‘Grote’ natuurlijke structuren met een groot aandeel habitat

Enkele deelgebieden hebben een vrij grote oppervlakte in vergelijking met de gemiddelde grootte van een natuurreservaat in Vlaanderen (zie bv. NARA 2007). Door de huidige bestemming en het gevoerde beheer is een groot aandeel van de aanwezige vegetatie momenteel al habitatwaardig. Beste voorbeelden hiervan zijn de Maat-den Diel (deelgebied 6) en Ronde Put (deelgebied 5).

De uitgestrektheid van sommige deelgebieden laat toe doelstellingen te formuleren waar verschillende habitats en soorten samen voorkomen.

3. Meer en meer gronden krijgen een natuurgericht beheer

De uitbreidende eigendommen en beheerovereenkomsten van het Agentschap voor Natuur en Bos terreinbeherende natuurverenigingen en private eigenaars en gebruikers (zoals landbouwovereenkomsten en beheer door wildbeheerseenheden) leiden tot een steeds groter wordende oppervlakte aan percelen met een natuurgericht beheer. In dit kader is ook het natuurgericht beheer van het militair domein in Grobbendonk (Life project Danah) een zeer belangrijke meerwaarde.

Een beheer van de privébossen gelegen in het VEN volgens de Criteria Duurzaam Bosbeheer (20% van de oppervlakte moet evolueren naar inheems loofhout) biedt kansen voor de ontwikkeling van habitatwaardige (delen van) bossen op lange termijn. Ook de werking van de bosgroepen (collectieve bosbeheersplannen) biedt kansen voor een ecologisch gericht bosbeheer. Vele private eigenaars beheren hun eigendommen al jaren op een goede manier of komen tot modernere inzichten wat betreft natuurbeheer. Veranderde inzichten in de jacht kunnen ook bijdragen tot een hogere biodiversiteit.

De huidige natuurwetgeving maakt het mogelijk om natuur door bedrijven te laten creëren als compensaties voor natuurwaarden die elders verloren gaan. In dit kader werden reeds enkele beekherstelprojecten door Sibelco uitgevoerd. Momenteel loopt er overleg om, naar aanleiding van de ontginning van een zandwinningsput, in Lommel-Sahara (deelgebied 13) bijkomend habitat te creëren.

4. Integraal waterbeheer

Vanuit de Kaderrichtlijn Water, het decreet integraal waterbeleid en de Benelux-beschikking inzake vismigratie worden tal van maatregelen ter verbetering van de kwaliteit van het watersysteem voorgesteld en uitgevoerd. De doelstelling van de kaderrichtlijn Water en het decreet integraal

INFORMATIEF DOCUMENT

waterbeleid is streven naar duurzame, ecologisch verantwoorde watersystemen met een goede water- en structuurkwaliteit. Hiervoor werden een bekkenbeheerplan en stroomgebiedsbeheerplan, mét diverse maatregelen, goedgekeurd. De voornaamste doelstelling van de Benelux-beschikkking is het mogelijk maken van vrije vismigratie binnen de volledige Benelux. Voor de Kleine Nete gelden strengere milieudoelstellingen voor zuurstof, orthofosfaat en temperatuur, die tegen 2015 dienen bereikt te worden. Gezien de huidige goede waterkwaliteit lijkt dit haalbaar mits een beperkt aantal bijkomende inspanningen.

De Vlaamse regering heeft op 8 oktober 2010 de stroomgebiedbeheerplannen voor de Schelde en de Maas en het bijhorend maatregelenprogramma goedgekeurd. Om de middelen te kanaliseren heeft de VR ook speerpuntgebieden aangeduid waar men al in 2015 de goede toestand wil bereiken. Dit zijn o.a. de volledige waterlichamen van de Kleine Nete I en II. Bovendien gelden in de Kleine Nete strengere milieudoelstellingen dan de basiskwaliteitsnormen. Lagere orthofosfaatconcentraties en hogere zuurstofconcentraties zullen hieruit volgen.

Binnen het valleigebied van de Kleine Nete zijn er belangrijke kansen voor ontwikkeling van habitats 1130, 3260, 6430 en 91E0 maar ook voor de vissoorten van bijlage II. Hierin kaderen de doelstellingen “Ruimte voor de rivier en zijn begeleidende habitats” en “Realisatie van een aantal natte natuurkernen”.

In de (deel)bekkenbeheerplannen werd het saneren van diverse vismigratieknelpunten en het afbakenen van oeverzones opgenomen in het maatregelenprogramma. Andere opgenomen projecten zijn beekherstelprojecten zoals stukken van de Kleine Nete (‘integraal project’ van Kasterlee tot Grobbendonk), Molenbeek/Bollaak (provincie en VMM), de Wolfbeek (Nijlen), Desselse Nete (Dessel), Klein Neetje (Retie), Zwarte Nete (Retie) en de Langendonkloop (Herentals). Ten slotte is het creëren van (actieve) overstromingsgebieden zeer belangrijk voor het herstellen van de verbinding tussen de rivier en haar vallei. De belangrijkste projecten in dit verband zijn de dijkverplaatsingen langs de Kleine Nete in Grobbendonk en ter hoogte van de Zegge. Deze beide projecten situeren zich buiten de SBZ-H maar bevorderen de connectiviteit tussen leefgebieden binnen het valleiecosysteem.

5. Bestaande plannen

Natuurrichtplan Heuvelrug-benedenstrooms

Het Natuurrichtplan Heuvelrug-benedenstrooms is opgemaakt voor de Speciale Beschermingszones, de VEN-gebieden en alle groene gewestplanbestemmingen (d.i. groengebied, parkgebied, buffergebied en bosgebied) voor het deel van de vallei van de Kleine Nete tussen Grobbendonk en Kasterlee en de aanpalende natuurgebieden gelegen op een parallelle “heuvelrug” van landduinen. Het openbaar onderzoek van het Natuurrichtplan liep van 1 februari 2008 tot 31 maart 2008. Op 14 juli 2008 keurde Vlaams minister Crevits het Natuurrichtplan definitief goed. Dit werd op 1 april 2009 in het Belgische Staatsblad gepubliceerd.
Het natuurrichtplan (NRP) vormt een kader om het natuurbeleid te vertalen op het terrein. De verschillende plannen, regels en beperkingen rond bos, natuur en landschap werden in het plan op elkaar afgestemd. Het gevolg is meer duidelijkheid en rechtszekerheid op het terrein. Naar aanleiding van dit NRP zal bovendien een gewestelijk RUP opgemaakt worden.
De maatregelen die uit het natuurrichtplan naar voren gebracht worden voor het gebied, gelden als beslist beleid. Deze maatregelen zijn al afgestemd op de doelstellingen van de habitatrichtlijn maar ook op de opmerkingen uit het openbaar onderzoek. Omdat het natuurrichtplan breder gaat dan enkel de Speciale Beschermingszones, wordt de landschappelijke integratie van de deelgebieden 1, 2 en 10 tussen Grobbendonk en Kasterlee hierdoor sterk bevorderd.

Openruimte-afbakening

In uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen stelde de Vlaamse overheid in 2006 een ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos op voor de regio Neteland. Op 21 december 2007 nam de Vlaamse Regering kennis van deze visie en keurde ze de beleidsmatige herbevestiging van de bestaande gewestplannen voor ca. 44.500 ha agrarisch gebied én een operationeel uitvoeringsprogramma goed.

In het operationeel uitvoeringsprogramma is aangegeven welke gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen de Vlaamse overheid de komende jaren zal opmaken voor de afbakening van de resterende landbouw-, natuur- en bosgebieden. In hoofdstuk 6.1 staan de belangrijkste kansen voor

INFORMATIEF DOCUMENT

de SBZ-H opgesomd. Zeer belangrijk hierbij is de doelstelling “Ontwikkelen van een hoogwaardig natuurcomplex” in de SBZ-V Mol-Postel.

Ontsnipperingsstudie E313 – E34

Na een uitgevoerde ontsnipperingsstudie zal in 2013 in Mol Postel t.h.v. de grens met Nederland het ecoduct Kempengrens over de E34 gerealiseerd worden. Dit ecoduct ligt binnen het SBZ-V de Ronde Put. Deze zal vooral ten goede komen van de soorten van droge heide en vooral dan voor de gladde slang. De hele zone van aan de grens tot het kanaal Dessel-Schoten wordt als een ontsnipperingsgebied bekeken. In het kader van de aanleg van het ecoduct zal een ecoraster worden aangelegd van aan het kanaal Dessel-Schoten tot voor de parking in Nederland. De onderdoorgang van het kanaal fungeert ook als faunaverbinding. Op die plek werden in het kanaal ook natuurvriendelijke oevers voorzien.

6. Recreatie bevordert het draagvlak voor natuur en creëert win-win situaties

Op 5 december 2008 keurde de Vlaamse Regering het ontwerpbesluit goed voor een nieuwe regelgeving rond toegankelijkheid van bossen en natuurreservaten. Al in 1999 voorzag de Vlaamse overheid het thema ‘principiële toegankelijkheid van de bossen’ in het Bosdecreet van 13 juni 1990. Later werd deze principiële toegankelijkheid ook uitgebreid tot de natuurreservaten, zijnde de erkende en de Vlaamse natuurreservaten. Door het recreatief medegebruik toe te laten in de bossen en reservaten wordt het draagvlak vergroot.

Bijkomend is het nu mogelijk om de recreatie meer te sturen. Studies geven aan dat de relatie tussen gebruiksfrequentie en impact een asymptotisch verloop kent (Arcadis, 2009). Dat betekent dat naarmate de gebruiksfrequentie toeneemt de extra impact steeds minder toeneemt. Door de recreatie op beperkte locaties te concentreren kan de totale impact voor het hele gebied worden beperkt. Wanneer dezelfde hoeveelheid recreatie over een heel gebied wordt verspreid, is de impact veel groter.

Anderzijds zijn er situaties waarin de natuur profiteert van de effecten die (zachte) recreatie heeft. Zo biedt het maaien van kampeerterreinen in het militair domein van Grobbendonk, kansen voor nardusgraslanden (habitat 6230_hn). Het maaibeheer, noodzakelijk voor het gebruik als kampeerterrein, is tevens geschikt voor ontwikkeling van het habitattype.

Het kanovaren op de Kleine Nete is door een convenant geregeld en de verstoring is minimaal.

7.1.5. Identificatie van de kwesties

In de bovenstaande paragraaf zijn verschillende sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen besproken. Het is duidelijk dat er een relatie bestaat tussen een aantal sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen. Sommige kansen versterken sterktes of lossen zwaktes op. Sommige bedreigingen versterken zwaktes of beperken sterktes. In onderstaande tabel (de zogenaamde confrontatiematrix) worden de belangrijkste kwesties geïdentificeerd. De kwesties zijn die relaties tussen sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen die het belangrijkste zijn voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen. Vervolgens worden de belangrijkste kwesties uit de tabel besproken. De kwesties vormen de basis voor het identificeren van de verschillende knelpunten (zie paragraaf 7.2).

INFORMATIEF DOCUMENT

Tabel 7-1. Confrontatiematrix, waarbij de interne factoren (sterktes en zwaktes) met de externe (kansen en bedreigingen) worden geconfronteerd ter identificatie van de kwesties

Confrontatiematrix		Kansen (O)					Bedreigingen (T)					
		Grote overlap met VEN en 'groen'	Grote natuurlijke structuren	Meer en meer gron-den natuur-beheer	Integraal water-beheer	Bestaande beleidsplannen - Open-ruimte - NRP	Verdroging en verandering waterhuishouding	Zonevreemd landgebruik - barrières	Eutrofiëring	Verzuring	Versnipperde eigendoms-structuur	Exoten
Sterkten (S)	Fysische structuur-kenmerken water-lopen intact				Belangrijke Positieve kwes-tie (1)		Negatieve kwestie (4)					
	Vallei –ecosysteem intact				Belangrijke Positieve kwes-tie (1)		Negatieve kwestie (4)					
	Fysico-chemische variatie van water-lopen	Belangrijke Positieve kwestie (2)						Negatieve kwestie (5)				
	Abiotische variatie van bodem	Belangrijke Positieve kwestie (2)									Negatieve kwestie (6)	
	Natuurlijke verjon-ging		Belangrijke Positieve kwestie (3)									
	Essentiële habitat-soorten											
Zwakten (W)	Versnippering				Positieve kwes-tie (4)			Belangrijke negatieve kwestie (3)				
	Kwetsbaarheid vegetaties	Positieve kwestie (5)							Belangrijke negatieve kwestie (1)			
	Achterstallig beheer		Positieve kwestie (6)									

INFORMATIEF DOCUMENT

	Gevoeligheid successie										Belangrijke negatieve kwestie (2)	
	Hoge isolatiegraad, beperkte weerstand			Positieve kwestie (8)				Belangrijke negatieve kwestie (3)				
	Eén of enkele populaties							Belangrijke negatieve kwestie (3)				
	Kwetsbare/ verdwenen soorten											

INFORMATIEF DOCUMENT

Negatieve kwesties:

(1) Influx van meststoffen in de oligotrofe en schrale habitats van de SBZ-H is een belangrijke bedreiging voor de instandhouding van een goede staat van deze habitats. De voornaamste gevolgen zijn verruiging van graslanden (6230, 6410, 6430) en vergrassing van heidehabitats (2310, 2330, 4010, 4030). De verruiging van deze habitats is duidelijk vast te stellen in veel LSVI-tabellen (bv. van 4030 en 6230). → **Belangrijke negatieve kwestie.**

(2) Het noodzakelijke beheer van de aanwezige halfnatuurlijke habitats wordt bemoeilijkt door de versnipperde eigendomssituatie. Hierdoor is het ook moeilijk om invasieve exoten zoals de Amerikaanse Vogelkers en de Amerikaanse Eik efficiënt te bestrijden. Door het versnipperd voorkomen van veel habitattypes in de bossfeer (zie hoger) zijn er veel randeffecten zoals eutrofiëring en vermesting. → **Belangrijke negatieve kwestie.**

(3) Het versnipperde karakter van het habitatrichtlijngebied wordt versterkt door het vergunde landbouwgebruik tussen de deelgebieden. Dit geeft aanleiding tot ecologische barrières binnen de SBZ. → **Belangrijke negatieve kwestie.**

(4) Het vallei-ecosysteem staat plaatselijk onder druk door kwantitatieve veranderingen in de waterhuishouding (verdroging, verminderde kwel, influx ongewenst oppervlaktewater, ...). Hierdoor wordt het plaatselijk intacte ecosysteem bedreigd. **-> Negatieve kwestie.**

(5) Zonevreemd landgebruik binnen het habitatrichtlijngebied verstoort de abiotische variatie. Indien andere bestemmingscategorieën intensief ruimtegebruik vertonen binnen de SBZ-H, worden de bestaande intacte ecosysteemovergangen doorbroken. **-> Negatieve kwestie.**

(6) Ondanks het voorkomen van grote structuren, wordt slechts een deel van de gronden in de SBZ-H natuurgericht beheerd. **-> Negatieve kwestie.**

Positieve kwesties:

(1) Doordat het integraal waterbeheer meer en meer ingang kent en waterlopen minder eenzijdig beheerd worden, ontstaan er plaatselijk kansen voor win-win situaties met natuur. → **Belangrijke positieve kwestie.**

(2) De grote abiotische variatie wordt beschermd door een groot aandeel aan 'groene' bestemmingen. → **Belangrijke positieve kwestie.**

(3) De SBZ-H bestaat uit vrij grote structuren waarvan een deel van de oppervlakte momenteel habitat is. Doordat meer en meer gronden binnen deze structuren een natuurgericht beheer krijgen, zal het aandeel aan habitatwaardige vegetaties groeien. → **Belangrijke positieve kwestie.**

(4) Het versnipperd karakter van het habitatrichtlijngebied wordt gemilderd door maatregelen uit het integraal waterbeheer. Het versterken van het natuurlijk riviersysteem tussen de deelgebieden verhoogt de connectiviteit. **-> positieve kwestie.**

(5) Door de ligging in groene bestemmingen is er rond voedselarme vennen voldoende ruimte aanwezig om deze te bufferen om hun oligotroof water beter te bufferen.

(6) Degradatie van een habitat gebeurt dikwijls door ongewilde successie van vegetaties. Dit is vooral een probleem voor de open vegetaties: grasland, moeras- en heidehabitats en in mindere mate voor de vijvers die ook als leefgebied voor vogels fungeren. Het natuurgericht beheer in grote delen

INFORMATIEF DOCUMENT

van het gebied moet het mogelijk maken om het beoogde successiestadium te herstellen en vast te houden. **-> positieve kwestie.**

(7) Door het toepassen van de bestaande instrumenten (natuurinrichting, verwerving, …) krijgen meer en meer gronden het noodzakelijke natuurgerichte beheer. **-> positieve kwestie**.

INFORMATIEF DOCUMENT

7.2. Overzicht van knelpunten en mogelijke oplossingen

Op basis van de bovenstaande analyse van sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen kan een aantal knelpunten worden geïdentificeerd. Voor deze knelpunten moeten mogelijke oplossingen gezocht worden om de instandhoudingsdoelstellingen te bereiken. In onderstaande paragraaf worden de belangrijkste knelpunten besproken en mogelijke oplossingen voorgesteld. De vermelde mogelijke oplossingen zijn noch limitatief noch bindend. Het is een aanreiken van mogelijke oplossingen, zonder dat dit andere mogelijke oplossingen uitsluit. In paragraaf 7.3 worden conclusies met betrekking tot de ernst van de knelpunten gepresenteerd.

1. <u>Knelpunt: Versnippering en barrièrewerking</u>

Duiding. De oppervlakte van leefgebieden en habitats is belangrijk in het licht van een duurzame instandhouding ervan. De deelgebieden zijn echter ruimtelijk van elkaar gescheiden. De geplande N19g tussen Geel en Kasterlee is een bijkomende barrière die de vallei van de Kleine Nete doorsnijdt[60]. Ecologische verbindingen naar valleien ontbreken op vele plaatsen. Op sommige plaatsen zijn provinciale verbindingsgebieden gepland, wat kan zorgen voor een ecologische versterking van de SBZ. Door de algemene tendens naar het intensiveren van het landgebruik in Vlaanderen, worden de natuurcomplexen meer en meer eilanden met een geringe connectiviteit tussen de natuurkernen.

Leefgebieden van soorten dienen groter te zijn dan een kritische oppervlakte opdat de potentieel geschikte ecotoop- of habitatvlekken als duurzaam leefgebied voor de soort in aanmerking komen. Dit is dus een belangrijke sturende factor t.a.v. (a) het voorkomen van de soort en (b) met welke aantallen. Voor een aantal soorten zijn de geschikte biotopen ruimtelijk onvoldoende geconfigureerd met het oog op het duurzaam voorkomen in netwerken. Populaties van soorten dreigen daardoor achteruit te gaan of zijn al uitgestorven (bv. Kamsalamander, Drijvende Waterweegbree, …). In habitats met een voldoende groot oppervlak kunnen natuurlijke processen tot stand komen die bijdragen aan de duurzame instandhouding. In voorliggend habitatrichtlijngebied stelt het probleem zich bijvoorbeeld voor habitattype 2330 (stuifduinen) maar ook voor habitattype 3260 (de rivier op zich).

Mogelijke oplossingen.

- Verbinden van deelgebieden met elkaar via ecologische corridors, ook rekening houdend met natuur- en landschapswaarden buiten de grenzen van SBZ. Via deze ecologische verbindingen wordt uitwisseling tussen deelpopulaties van habitattypische soorten mogelijk en kunnen verdwenen soorten op termijn terugkeren. Dit vergt een doordachte ruimtelijke planning en beleid waarbij steeds rekening gehouden wordt met landschapsecologische principes (zie bijlage 8). Na een uitgevoerde ontsnipperingsstudie zal in 2013 in Mol Postel het ecoduct Kempengrens aan de E34 gerealiseerd worden.
- Uitbreiding van habitats via de implementatie van beheerplannen en natuurinrichtingsprojecten zodat een netwerk ontstaat van voldoende grote habitatvlekken. Binnen de SBZ dient een voldoende oppervlakte habitats gecreëerd te worden voor het laten ontwikkelen en duurzaam voortbestaan van kern- en satellietpopulaties van habitattypische soorten. Omwille van het specifiek beheer dat voor vele habitats en soorten is vereist, geeft de uitbreiding van reservaten of domeinbossen de meeste garanties;
- Het verbeteren van de water- en structuurkwaliteit van de waterlopen (inclusief het wegwerken van vismigratieknelpunten);
- Aangepaste inrichting van de bestaande bosverbinding langs het Kempisch Kanaal tussen deelgebied 6 en deelgebied 13 als corridor voor de Gladde slang;

[60] *In het ontwerp voor deze nieuwe weg wordt een brug van 144 meter voorzien om de vallei niet te versnipperen. Hier worden belangrijke inspanningen gedaan om de natuurlijke vallei binnen de winterbedding zo veel als mogelijk te ontzien. Er is rekening gehouden voor het hermeanderen van de Kleine Nete op deze plek. Verder worden langs het tracé van de N19g verschillende faunaverbindingen voorzien (ecokokers, ecoduikers en ecoraster).*

INFORMATIEF DOCUMENT

- Met betrekking tot nieuwe infrastructuurprojecten is een degelijk alternatievenonderzoek van belang opdat kwetsbare en verstoringsgevoelige vegetaties en soorten ontzien worden. Er moeten steeds ontsnipperingsmaatregelen worden toegepast (bv. NTMB) en (desgevallend) natuurcompensaties, zoals in het geval van de N19g tussen Kasterlee en Geel;

- Herintroductie van verdwenen soorten (na haalbaarheidsstudie en volgens een afwegingskader);

- Partnerships tussen de Vlaamse overheid en bedrijven kunnen ruimtelijk strategisch worden bepaald zodat ook versterking van versnipperde habitats en leefgebieden van soorten kan worden gerealiseerd. Een samenwerking tussen de gemeente Lommel en N. V. SIBELCO bv. zal leiden tot de realisatie van een groot heidecomplex te Lommel-Riebos.

2. <u>Knelpunt: verdroging</u>

Duiding. Verschillende van de tot doel gestelde habitats zijn vochtig tot nat van aard (bv. natte heide en slenkvegetaties). Het uiterst gevoelige Lavendelven met habitats 7140_oli ligt in zone categorie 3 van een drinkwaterwinning. Ook leefgebieden van bepaalde tot doel gestelde soorten situeren zich in de natte sfeer (Drijvende waterweegbree, Kamsalamander, Heikikker, …). Verdroging van ecotopen is dus een belangrijk aandachtspunt.

Mogelijke oplossingen.

- Instellen en bestendigen van een zo natuurlijk mogelijk waterbeheer over de volledige vallei. Dit houdt in het herstel van de structuurkwaliteit, het her inschakelen van oude meanders, het opstuwen van waterlopen, …

- Instellen van een natuurlijker peilbeheer / aangepaste detailafwatering met het oog op de gestelde doelen voor habitats en soorten. Afstemming van het waterpeil is belangrijk voor (grond)waterafhankelijke habitats in deelgebieden 1, 2, 6, 10 en 12.

- Het doorvoeren van aanpassingen aan grachtenstelsels die palen aan het habitatrichtlijngebied (bodemverhoging, plaatsen van stuwen, …) als vermoed wordt dat deze effecten hebben op de vochttoestand van habitats en leefgebieden van soorten;

- Bijzondere aandacht voor eventuele verdrogingeffecten in het traject van vergunningsverlening voor inrichtingen en activiteiten. Mitigerende maatregelen dienen degelijk onderzocht te worden;

- Voor (grond)waterwinningen, die grondwaterstanden of –stromingen in de SBZ beïnvloeden dient een afweging gemaakt te worden naar mogelijkheden voor het nemen van milderende maatregelen (vb. infiltratiegebieden / natuurlijker peilbeheer);

- Het opstarten van gebiedsgerichte projecten kan een draagvlak creëren voor effectieve beheers- of inrichtingsmaatregelen om de waterhuishouding beter af te stemmen op de aanwezige of potentiële natuurwaarden.

3. <u>Knelpunt: eutrofiëring</u>

Duiding. Vermesting en eutrofiëring – vooral te verwachten via waterrelaties (oppervlaktewater, grondwater) en lokale landbouweffecten - is een probleem voor meerdere van de tot doel gestelde habitats en de soorten die hiermee verbonden zijn. In het gebied wordt in die context vooral gedacht aan landbouw. Anderzijds is er eveneens vermesting te verwachten via instuif en atmosferische depositie.

Mogelijke oplossingen.

INFORMATIEF DOCUMENT

Hierbij dient vooral rekening gehouden te worden met de oppervlakte (kleinere oppervlaktes zijn kwetsbaarder) en buffering van de aanwezige habitattypes. Mogelijke acties zijn:

- Rekening houden met de afwatering van de grachtenstelsels komende uit aanpalende landbouwgebieden en – indien inspoeling van verzurende stoffen kan worden verwacht – gepaste acties nemen. Dit kan op verschillende manieren:
    - Beheerovereenkomsten (bufferstroken);
    - Extensiveren van landbouw aanpalend aan eutrofiëringgevoelige habitats en in groen bestemmingscategorieën;
    - Aankopen;
    - Groene RUPS;
- Aangepast landgebruik en aanpassing van de bemesting in de gekende infiltratiegebieden;
- Investeren in rioleringen en de bouw van IBA's voor de sanering van vaak kleine vuilvrachten met een grote ecologische impact;

4. <u>Knelpunt: kwetsbare biotopen die intensief beheer nodig hebben</u>

Duiding. Een aantal tot doel gestelde habitats zijn open of halfnatuurlijk van karakter en een aantal van de tot doel gestelde soorten vereisen open ecotopen. Vegetatiesuccessie is dus een constante bezorgdheid. Het knelpunt stelt zich voor alle habitats in de open sfeer.

Mogelijke oplossingen.

- Optimaliseren van het gevoerde natuurbeheer van deze vegetaties; dit kan zowel het beheren van terreinen in private eigendom (eigenaars, gebruikers) als het verwerven van zones met relictvegetaties en het instellen van een natuurgericht beheer door het Agentschap voor Natuur en Bos of een terreinbeherende vereniging inhouden;
- Natuurinrichtingsprojecten (herstelbeheer).

5. <u>Knelpunt: invasieve exoten</u>

Duiding. xxx

Mogelijke oplossingen.

- Aangepast beheer en bestrijding van invasieve soorten en exoten (vb. planten: Parelvederkruid, Waterteunisbloem, Grote waternavel; vb. dieren: verwilderde ganzen);
- Wijziging juridisch kader met betrekking tot exoten.

6. <u>Knelpunt: verzuring</u>

Duiding. Inbreng van verzurende depositie, via de lucht (zure depositie) of via waterrelaties (oppervlaktewater, grondwater) is een probleem voor meerdere van de tot doel gestelde habitats (4010 Vochtige heide, 4030 Droge heide) en voor bepaalde soorten (bv. Drijvende waterweegbree).

Mogelijke oplossingen.

- Via het geijkte tracé van milieu- en stedenbouwkundige vergunningen moet het mogelijk zijn om voldoende aandacht te geven aan het thema zure depositie en de relatie met kwetsbare vegetaties. De 'passende beoordeling' zal hier zijn rol moeten spelen;

INFORMATIEF DOCUMENT

- Rekening houden met de afwatering van de grachtenstelsels komende uit aanpalende landbouwgebieden en – indien inspoeling van verzurende stoffen kan worden verwacht – gepaste acties nemen. Dit kan op verschillende manieren:

- Beheerovereenkomsten (bufferstroken).

7. Intensiteit van recreatie

Ook verstoring door intensieve (wandelaars, fietsers) of harde recreatie (gemotoriseerd) kan een belangrijke verstoringsbron zijn voor gevoelige soorten. Op de Kleine Nete wordt gekajakt maar als het convenant wordt gerespecteerd (geen vaarten in broedseizoen) is hier geen probleem.

De aanwezigheid van te actieve recreatie in heide- en bosgebieden kan een belangrijke verstoringsbron vormen voor verstoringsgevoelige vogelsoorten zoals Boomleeuwerik, Nachtzwaluw en Wespendief. De duinhabitats 2310 en 2330 in deelgebieden 1 en 13 zijn uitermate gevoelig voor betreding.

7.3. Samenvatting over de ernst van de knelpunten

In deze paragraaf wordt een samenvatting gegeven van de analyse van de knelpunten. In de samenvattende tabel wordt eerst aangegeven hoe belangrijk het habitatrichtlijngebied is voor het betreffende habitat of de soort, rekening houdend met de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen. Voor elk van de tot doel gestelde habitats en soorten wordt daarnaast aangegeven **hoe ernstig de beschouwde knelpunten** zijn. De ernst van een knelpunt is ofwel groot ofwel klein voor een Europees te beschermen habitat of soort (voorstellingsvorm: zie inzet). Daarnaast wordt ook aangegeven **hoe zeker het beschouwde knelpunt** voorkomt binnen het gebied. Afhankelijk van bepaalde kansen of bedreigen zullen immers bepaalde knelpunten al dan niet optreden (voorstellingsvorm: zie tabel 7-2).

Wijze van voorstelling knelpunten

Tabel 7-2. Legende voor het weergeven van de ernst van een knelpunt voor een specifiek habitat of soort in de prioriteitentabel.

Kleurcode	Ernst	Omschrijving
	Groot	• Habitat / soort is verdwenen, verdwijnt of zal verdwijnen, of • Oppervlakte / kwaliteit van habitat neemt sterk af of zal sterk afnemen, of • Populatie / leefgebied (kwaliteit of oppervlakte) neemt sterk af of zal sterk afnemen, of • Mogelijkheden voor uitbreiding of verbetering sterk beperkt
	Klein	• Habitat van goede kwaliteit is beperkt aanwezig of kwaliteit gaat langzaam achteruit, of • Duurzame populaties zijn beperkt aanwezig of nemen beperkt af, of • Oppervlakte / kwaliteit van habitat / leefgebied neemt beperkt af, of • Mogelijkheden voor uitbreiding of verbetering beperkt

Tabel 7-3. Legende voor het weergeven van de mate van zekerheid van het optreden van een knelpunt voor een specifiek habitat of soort in de prioriteitentabel.

Code	Zekerheid	Omschrijving
!!	Zeker	Zeker aanwezig: abiotische en vegetatiekundige of andere gegevens duiden op hetzelfde knelpunt.
!	Waarschijnlijk	Waarschijnlijk aanwezig: abiotische, vegetatiekundige of andere gegevens duiden op het knelpunt.

INFORMATIEF DOCUMENT

?	Onduidelijk	Het is onduidelijk of het knelpunt optreedt of hoe groot het is.

Tabel 7-4. Legende voor het weergeven van de bijdrage aan de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen in de prioriteitentabel.

Kleurcode	Omschrijving
★★★	Essentiële speciale beschermingszone.
★★	Zeer belangrijke speciale beschermingszone.
★	Belangrijk speciale beschermingszone.
o	Aangemeld maar niet meer voorkomend.

Samenvatting van de analyse van de knelpunten voor habitats

De belangrijkste conclusies zijn:

- Het belangrijkste knelpunt in de SBZ-H is de eutrofiëring van de voornamelijk voedselarme habitats. De atmosferische depositie, de onvoldoende kwaliteit van het oppervlaktewater en op sommige plaatsen de run-off uit intensieve landbouwgebieden zorgt voor verdringing van sleutelsoorten door competitievere (algemenere) soorten als Pijpenstrootje, Grote Kroosvaren, draadalgen, … Dit leidt tot o. a. vergrassing, verruiging en verbossing en het verdwijnen van de noodzakelijke structuurkwaliteit van vele habitats.

- Voor de habitats in de heidesfeer, de bossen en de waterlopen dient gewerkt aan het verkrijgen van voldoende grote aaneengesloten entiteiten die goed worden beheerd. Dit betekent dat de beheermiddelen bij voorkeur worden ingezet op de grotere entiteiten binnen het gebied en dat de habitat(structuur)kwaliteit verbetert door meer natuurgericht beheer. Zowel uitbreiding als omvorming is hiervoor noodzakelijk.

- Een onverstoorde waterhuishouding is van essentieel belang voor de aan vochtig tot natte omstandigheden gebonden aanwezige habitats. Verdroging van heiden, vennen, graslanden, alluviale bossen, … is op veel plaatsen een belangrijk knelpunt dat de ontwikkeling van habitatwaardige natuur hypothekeert.

- Er zijn verschillende knelpunten waarvan niet met zekerheid kan worden gesteld dat ze effectief optreden of dat ze optreden ten aanzien van specifieke habitats. Nader onderzoek is hier aangewezen. Dit betekent echter niet dat de knelpunten niet ernstig zouden kunnen zijn.

INFORMATIEF DOCUMENT

Een overzicht van de knelpunten wordt gegeven in onderstaande tabel.

HABITATS	**3130**	**3140**	**3260**	**7140**	**7210**	**7230**	**2330/ 2310**	**3160**	**4010/ 7150**	**6410**	**6430**	**9190 (9120)**	**3150**	**4030**	**6510**	**6230**	**7110**	**91E**
Belang voor G-IHD	★★★	★★★	★★★	★★★	★★★	★★★	★★	★★	★★	★★	★★	★★	★(★)	★(★)	★(★)	★	★	★
knelpunten	**ernst van het knelpunt**																	
1. Versnippering en barrières			!				!!		!			!!		!				!!
2. Knelpunt waterhuis-houding	!	!	?	!!	!!			?	!!	!!	!!					?	!!	!!
3. knelpunt eutrofiëring	!!	!!	!!	!!	!!		!!	?	!!	!!	!!	?	!	!!	!!	!!	!!	!!
4. kwetsbare biotopen die intensief beheer nodig hebben		?					!!		!!	!!	?			!!	!!			
5. ongunstige staat van instandhouding, habi-tats, leefgebieden en soorten			!				!!		!!			!!	!	!!	!	!!		!!
6. verzuring	!	!!					!!	?	!!			?		!!				

INFORMATIEDOCUMENT

Samenvatting van de analyse van de knelpunten *voor soorten*

De belangrijkste conclusies zijn:

- Het belangrijkste soorten overschrijdend knelpunt is de eutrofiëring van diverse waterhabitats (waterlopen, vennen én moerassen). Door de hoge trofiegraad in diverse beektrajecten en vennen worden de habitatrichtlijnsoorten verdrongen. Planten als drijvende waterweegbree en Groenknolorchis worden weggeconcurreerd door competitiever soorten, vissen lijden onder de met eutrofiëring gepaard gaande verlaagde zuurstofconcentraties en amfibieën (én vissen) worden geconfronteerd met een tekort aan water en oeverplanten zoals kranswieren (3140), het Hydrocharition –verbond (3150), fonteinkruiden (3150 én 3260) en drijvende waterranonkelvegetaties (3260);

- Eutrofiëring is, naast andere factoren als achterstallig beheer, verdroging, verzuring, … een factor in de achteruitgang van de heidehabitats (2310, 2330, 4010 én 4030, 7140_oli). Heide is een belangrijk habitat voor soorten als Gladde slang, Rugstreeppad en/of Heikikker. Het creëren van meer, beter aangesloten en kwaliteitsvollere heidegebieden biedt meer kansen voor bovenstaande soorten en ook voor het realiseren van de eerder vermelde voedselarme waterbiotopen;

- In het SBZ-V de Ronde Put is de uitbreiding van rietvelden, grote en kleine zeggevegetaties als broedgebied voor Bruine kiekendief, Roerdomp en Woudaap noodzakelijk. Bijkomend foerageergebied wordt voorzien door de creatie van een robuust natuurcomplex in het noordwesten.

INFORMATIEF DOCUMENT

Een overzicht van de knelpunten wordt gegeven in onderstaande tabel.

SOORTEN Habitatrichtlijn	**Groenknolorchis**	**Gevlekte Witsnuitlibel**	**Kleine Modderkruiper**	**Fint**	**Drijvende waterweegbree**	**Rivierdonderpad**	**Rivierprik**	**Beekprik**	**Heikikker**	**Gladde Slang**	**Grootoorvleermuis**	**Watergebonden vleermui-zen***	**Laatvlieger**	**Spaanse vlag**	**Rugstreeppad**	**Bittervoorn**	**Grote modderkruiper**	**Kamsalamander**	**Poelkikker**
Belang voor G-IHD	★★★	★★★	★★★	★★★	★★	★★	★★	★★	★★	★★	★★	★	★	★	★	★			
knelpunten	**ernst van het knelpunt**																		
1. Versnippering en barrières			!!	?		!!	!!	!!	!	!!	?	?	?		!	?	!!	!	?
2. Knelpunt waterhuishouding															!				
3. knelpunt eutrofiëring		!!	!!		!!	!!	!!	!!							?	?	!!		
4. kwetsbare biotopen die inten-sief beheer nodig hebben	!!									!!									
5. ongunstige staat van instand-houding, habitats, leefgebieden en soorten		!	!!	!!	!!	!!	!!	!!		!!	!	?	?	?			!!	!!	!
6. verzuring		!!			!!				!!						?				

* watergebonden vleermuizen: Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis, Kleine dwergvleermuis.

INFORMATIEF DOCUMENT

SOORTEN **Vogelrichtlijn SBZ de Zegge**	**Blauwborst**	**Bruine kiekendief**	**Ijsvogel**	**Porseleinhoen**	**Roerdomp**	**Wespendief**	**Woudaap**	**Zwarte specht**
Belang voor G-IHD	★	★	★	★★	★★★	★	o	★
knelpunten	**ernst van het knelpunt**							
1. Versnippering en barrières		!		!!	!	!	!!	!!
2. Knelpunt waterhuishouding					!		!	
3. Knelpunt eutrofiëring				!				
4. Kwetsbare biotopen die intensief beheer nodig hebben		?		!				
5. Ongunstige staat van instandhouding, habitats, leefgebieden en soorten		!	!	!!	!!	!!		!!
6. Verzuring								

INFORMATIEF DOCUMENT

SOORTEN **Vogelrichtlijn SBZ de Ronde Put**	**Blauwborst**	**Boomleeuwerik**	**Bruine kiekendief**	**Ijsvogel**	**Nachtzwaluw**	**Roerdomp**	**Wespendief**	**Woudaap**	**Zwarte specht**	**Zwarte stern**
Belang voor G-IHD	★	★★	o	★	★	o	★	o	★	o
knelpunten	**ernst van het knelpunt**									
1. Versnippering en barrières			!		!!	!	!	!!	!	!!
2. Knelpunt waterhuishouding			!!			!!		!!		!!
3. Knelpunt eutrofiëring			!!			!!		!!		!!
4. Kwetsbare biotopen die intensief beheer nodig hebben		!	!		!	!!		!!		!!
5. Ongunstige staat van instandhouding, habitats, leefgebieden en soorten		!	!!		!!	!!	!!	!!	!	!!
6. Verzuring					!					

INFORMATIEF DOCUMENT

8. De instandhoudingsdoelstellingen en prioritaire inspanningen.

8.1. Inleiding

In dit hoofdstuk worden de specifieke instandhoudingsdoestellingen voor het Habitatrichtlijngebied '*BE2100424 – Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden* ', het Vogelrichtlijngebied '*BE2100424 - de Zegge*' en het Vogelrichtlijngebied '*BE2101639 - de Ronde Put'* beschreven. Daarnaast worden ook de prioritaire inspanningen voor het bereiken van deze doelstellingen opgelijst. De doelstellingen en prioriteiten volgen uit de verschillende analyses gepresenteerd in de voorgaande hoofdstukken. De actuele toestand van de habitats en soorten werd beschreven en geanalyseerd in hoofdstuk 5. In hoofdstuk 7 werden knelpunten voor de verschillende habitats en soorten besproken. Hierbij werden ook maatschappelijke factoren beschouwd (hoofdstuk 6).

In paragraaf 8.2 worden de doelstellingen voor de Europees te beschermen soorten en habitats gepresenteerd. Per soort en habitat wordt een kwantitatief doel (oppervlakte of populatiegrootte) en kwaliteitsdoel beschreven. De doelstellingen worden gemotiveerd met elementen uit de voorgaande hoofdstukken. In de volgende paragraaf wordt een overzicht gegeven van de inspanningen die noodzakelijk zijn voor het bereiken van de verschillende doelstellingen.

Bij het formuleren van doelstellingen voor een gebied worden heel wat elementen in overweging gebracht. De meeste daarvan werden eerder in het rapport al uitvoerig belicht zijnde:

1. De **gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen** die de krijtlijnen uitzetten voor doelen op niveau van afzonderlijke gebieden (habitat- of vogelrichtlijngebieden). Wanneer de G-IHD voorschrijven dat zich voor een bepaald habitat of soort een belangrijke verbeteropgave stelt, dan zal deze in de eerste plaats gezocht worden in gebieden die voor dat habitat of die soort als 'zeer belangrijk' of 'essentieel' vermeld staan in de G-IHD.

   In hoofdstuk 4 werd het belang van het voorliggend gebied voor de verschillende habitats en soorten opgegeven;

2. De **actuele staat van instandhouding van een habitat of soort** in het gebied.

   Deze werd in beknopte versie weergegeven in hoofdstuk 5 en een uitgebreide analyse vindt u in bijlage II;

3. De **trend en de potenties voor een habitat of soort.**

   Hier werd eveneens op ingegaan in hoofdstuk 5;

4. **Socio-economische factoren** worden bij het bepalen van doelen eveneens in overweging genomen.

   Een feitelijke analyse daarvan werd weergegeven in hoofdstuk 6. Een belangrijke doorvertaling daarvan werd gegeven in hoofdstuk 7 met de beschrijving van sterkten, zwakten kansen en bedreigingen en het formuleren van de belangrijkste knelpunten.

Er is nog een vijfde factor die stuurt op het formuleren van doelen. Het betreft **landschapsecologische overwegingen**. Deze wegen in de eerste plaats op de ruimtelijke allocatie van de doelen. Dit afwegingskader wordt in Bijlage 8 van dit rapport theoretisch toegelicht.

In hoeverre is de ruimtelijke allocatie – of m.a.w. waar welk doel dient te worden gerealiseerd - van belang in dit SIHD rapport?

De feitelijke instandhoudingsdoelstellingen zijn de doelstellingen per habitat en soort. Deze worden uitgedrukt in termen van oppervlakte habitat of leefgebied (kwantiteit dus) en de kwaliteit van de habitats en leefgebieden.

Instandhoudingsdoelstellingen kunnen echter niet zonder meer worden geformuleerd door: (a) abstractie te maken van de huidige ruimtelijke spreiding van habitatplekken en leefgebieden van soorten en (b) van de situering van de ruimtelijke kansen voor verbetering of uitbreiding van habitats en leefgebieden. Doelen moeten daarom worden geformuleerd met een doorkijk naar de ruim-

INFORMATIEF DOCUMENT

telijke vertaalslag. Door doelen op die manier te formuleren, wordt ook met zin voor realiteit gewerkt.

Daarnaast worden ook de prioritaire inspanningen voor het bereiken van deze doelstellingen opgelijst. De doelstellingen en prioritaire inspanningen volgen uit de verschillende analyses gepresenteerd in de voorgaande hoofdstukken.

De onderstaande instandhoudingsdoelstellingen worden, conform de afspraken die over dit rapport gemaakt zijn in de overleggroep, uitgesplitst in twee doelentabellen voor ruimtelijk afgebakende entiteiten. Het betreft:

1. Het vogelrichtlijngebied '*BE2101639*' de Ronde Put' waarin verschillende deelgebieden vervat zijn die behoren tot het habitatrichtlijngebied '*BE2100424 – Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden* '.

In de tabel met de instandhoudingsdoelstellingen voor deze ruimtelijke entiteit worden doelen voor het gedeelte dat 'zuiver vogelrichtlijngebied' is (lees enkel vogelrichtlijngebied maar geen habitatrichtlijngebied), specifiek benoemd indien:
- het gedeelte van de doelstelling dat in zuiver vogelrichtlijngebied gerealiseerd dient te worden, (al in dit stadium) bekend is;
- de doelstelling niet (volledig) kan gerealiseerd worden in de delen die (tevens) habitatrichtlijngebied zijn;
- de doelstelling in het gedeelte dat zuiver vogelrichtlijngebied is, handelt over een relevante oppervlakte.

De doelstellingentabellen voor dit gebied hebben een lichtgrijze achtergrond en krijgen de code RP mee.

2. De overige delen van het habitatrichtlijngebied '*BE2100424 – Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden* ' en het Vogelrichtlijngebied '*BE2100424 De Zegge'* volledig gelegen binnen dit habitatrichtlijngebied.

De doelstellingentabellen voor dit gebied hebben een witte achtergrond en krijgen de code KN mee.

Voor de tabel met de instandhoudingsdoelstellingen voor het SBZ-V De Zegge worden de doelstellingen geïntegreerd met de doelen voor het habitatrichtlijngebied.

Legende

Symbool	Omschrijving
↑	Het doel is een stijging van oppervlakte of populatiegrootte of een verbetering van de kwaliteit
=	Het minimale doel is het behoud van de oppervlakte of populatiegrootte of het behoud van de kwaliteit

INFORMATIEF DOCUMENT

8.2. Doelstellingen voor de speciale beschermingszone BE2100026 – Valleigebied van de Kleine Nete, met brongebieden, moerassen en heiden, BE2100424 - de Zegge en BE2101639 de Ronde Put

Droge zandgronden met bos- en heidevegetaties[61]

Algemeen	Droge zandgronden zijn kenmerkend voor (delen van) het SBZ. Op deze droge zandgronden komt een variatie aan habitattypes voor zoals droge bossen (HT 9190 en HT 9120), psammofiele graslanden en landduinen (HT 2310 en 2330), droge heide (4030) en droge heischrale graslanden (HT 6230). Bossen zijn in dit gebied qua oppervlakte binnen deze natuurcluster het belangrijkst. Twee Europese habitattypes dienen beschouwd: **oude Eiken-Berkenbossen op arme zandgrond** (9190[62]) en **Eiken-beukenbossen op iets rijkere bodem** (9120[63]). Slechts **200 ha** van de bossen binnen habitatrichtlijngebied is momenteel habitatwaardig. Soorten die afhankelijk zijn van grote boscomplexen zoals **Gewone baardvleermuis, Brandts vleermuis, Franjestaart**, Ingekorven vleermuis, **Zwarte specht** en **Wespendief** komen voor. Naast bossen komen op droge zandgronden ook zeer waardevolle open biotopen uit de heidesfeer voor. Dit omvat de habitattypes: **droge heide** (4030[64]), **duinheide** (2310[65]), **duingraslanden** (2330[66]) en **droge heischrale graslanden** (6230[67]). Deze heide biotopen zijn leefgebied voor **Gladde slang**, Levendbarende hagedis, Veldkrekel, … en de momenteel aanwezige oppervlakte bedraagt ongeveer **154 ha.** Hiermee behoort dit gebied samen met de Kalmthoutse Heide en Bossen en heiden ten oosten van Antwerpen binnen de provincie Antwerpen tot de belangrijkste gebieden voor deze habitattypes. Tevens speelt dit gebied een cruciale rol in het mogelijk maken van uitwisseling van soorten tussen de Antwerpse en Limburgse heidegebieden. Het belangrijkste knelpunt voor de aanwezige bossen is de kwaliteit (kleine oppervlakte, invasieve exoten, lage structuurvariatie, weinig dood hout…). Voor de heiderelicten zijn versnippering, vergrassing en spontane evolutie naar houtige vegetaties en bossen de grootste knelpunten. Door het feit dat vaak nog slechts gaat over kleine habitatrelicten (of kleine leefgebieden) ontbreken vaak habitattypische soorten of zijn deze erg zeldzaam.

[61] *Het betreft habitattypes 9190/9120, 2310/2330, 4030, 6230 (subtype hn), habitatrichtlijnsoort Gladde slang en vogelrichtlijnsoorten Zwarte specht, Wespendief, Boomleeuwerik en Nachtzwaluw.*

[62] *Het betreft voluit habitattype 9190 - Oude zuurminnende eikenbossen met* Quercus robur *op zandvlakten*

[63] *Het betreft voluit 9120 Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei (Quercion robori-petraeae of Ilici-Fagenion)*

[64] *Het betreft voluit 4030 Droge Europese heide*

[65] *Het betreft voluit 2310 Psammofiele heide met Calluna en Genista*

[66] *Het betreft voluit 2330 Open grasland met Corynephorus- en Agrostissoorten op landduinen*

[67] *Het betreft voluit 6230 Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)*

INFORMATIEF DOCUMENT

	Door de aanwezigheid van grote oppervlaktes bos biedt dit gebied uitstekende mogelijkheden om bij te dragen aan de gewestelijke IHD voor de boshabitattypes 9120 en 9190. Daarom wordt sterk ingezet op de omvorming van niet-habitatwaardig bos (in totaal ca. 1100-1400 ha). Via effectieve bosuitbreiding (in totaal ca. 75-120 ha) worden te kleine boskernen vergroot of beter met elkaar verbonden. Om de heidehabitats en de hieraan gebonden habitattypische soorten voor het gebied te behouden, is sowieso een kwalitatief hoogstaand beheer in de habitatrelicten vereist. Dit is echter ontoereikend om de habitattypische soorten te behouden in de verspreid liggende relictzones. Het realiseren van grotere, aaneengesloten kernen van minstens 50 ha is nodig ten behoeve van habitattypische en ruimte behoevende heidesoorten als **Gladde slang**. Dit kan bijna volledig gerealiseerd worden door omvorming vanuit bestaande ecotopen met natuurwaarde (onder meer naaldbossen). Aangezien kernen in de grootteorde van 50 ha – relatief met andere heidegebieden in Vlaanderen – klein zijn en blijven, dienen migratiemogelijkheden binnen het SBZ (corridors en stapstenen) actief gerealiseerd zodat deze gebieden zoveel mogelijk als een samenhangend netwerk fungeren. In totaal wordt er een oppervlakte ca. **250-300 ha** (uitbreiding met 115 – 165 ha) open heidehabitats tot doel gesteld waarvan minstens 150 ha gelegen is in kernen van 50 ha of meer. Voor het realiseren van de gunstige staat van instandhouding voor Gladde slang, Boomleeuwerik en Nachtzwaluw wordt er vanuit gegaan dat geen extra habitatoppervlakken bovenop de doelstellingen voor heidehabitattypes dienen te worden gerealiseerd als in de bossfeer voldoende aandacht gegeven wordt aan het realiseren van geleidelijke overgangen (structuurrijke mantel-zoom), zanderige boswegen, open plekken en de ontwikkeling van open bossen met veel lichtinval en aanwezigheid van kenmerkende heidevegetaties. Deze soorten sporen bijgevolg mee met de doelstellingen voor de heidehabitattypes en met de kwaliteitseisen voor de boshabitattypes. In het SBZ-V De Ronde Put moet voor Boomleeuwerik en Nachtzwaluw in openbaar bos de maximale oppervlakte open plekken en corridors ingevuld worden dat via de criteria Duurzaam Bosbeheer mogelijk is. In de specifieke doelen hieronder belichten we eerst de habitattypes en dan de bijlagesoorten die gebonden zijn aan dit landschap. De habitattypes worden in volgorde van belangrijkheid (oppervlakte, belang van het SBZ, …) besproken. De bossen op alluviale gronden behoren in dit habitatrichtlijngebied tot het rivierlandschap en worden hier niet besproken.

INFORMATIEF DOCUMENT

BE2101639 De Ronde Put met delen van Speciale beschermingszones BE2100026 – Valleigebied van de Kleine Nete, met brongebieden, moerassen en heiden binnen dit SBZ-V

Habitats	*Oppervlaktedoekstelling*		*Kwaliteitsdoelstelling*	
	Doel	*Toelichting*	*Doel*	*Toelichting*
RP 9190 - Oude zuurminnende eikenbossen met Quercus robur op zandvlakten 9120 - Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei (Quercion robori-petraeae of Ilici-Fagenion)	↑	*Doel:* Delen die SBZ-H en SBZ-V zijn: Uitbreiding van de huidige oppervlakte van ca. 71 ha tot een totale oppervlakte van 261 - 401 ha door omvorming van 150 - 250 ha niet habitatwaardige bossen en effectieve bosuitbreiding van 40 – 80 ha. Zuiver SBZ-V: Uitbreiding van de bestaande oppervlakte van ca. 117 ha tot een totale oppervlakte van 817 – 917 ha door omvorming van 700 - 800 ha; volgens de criteria duurzaam bosbeheer maximale invulling van de open plekken en corridors in openbaar bos. Minstens drie boskernen van elk groter dan 150 ha. *Motivering:* Op Vlaams niveau wordt een uitbreiding van de totale oppervlakte voorgesteld. Dit habitatgebied werd daarbij als zeer belangrijk aangeduid. Ook in het SBZ-V en de deelgebieden van het SBZ-H die overlappen met het SBZ-V (Dg 5, 6, 8 en 9) zijn er grote potenties.	↑	*Doel:* Globaal wordt een voldoende tot goede SVI nagestreefd. Belangrijkste doelen zijn: - Vermindering van het aandeel aan invasieve exoten tot maximum 10% - Voldoende aantal sleutelsoorten en voldoende bedekking van de sleutelsoorten. - voldoende hoeveelheid dood hout en oude bomen. - Voldoende spontane verjonging in oude naaldhoutbestanden. Minstens drie boskernen (> 150 ha aaneengesloten bos) hebben een zeer groot aantal oude bomen en dik dood hout waar HT 9120 kan ontwikkelen. Goede horizontale en verticale structuur: - 5-15 % van de totale bosoppervlakte bestaat uit open plekken en brede zandpaden. - structuurrijke mantel-zoom vegetaties - geleidelijke overgangen naar heidevegetaties. *Motivering:* Op dit moment stelt zich het knelpunt van een tekort aan dood hout, een te lage bedekking van sleutelsoorten in de kruidlaag en een te hoge aanwezigheid van invasieve exoten. Het ontwikkelen van enkele grote oude boskernen (> 150 ha) heeft een positieve invloed op soorten als **Gewone baardvleermuis, Brandts vleermuis, Franjestaart,**

INFORMATIEF DOCUMENT

				Zwarte specht en **Wespendief**. Open bossen zijn nodig ten behoeve van habitattypische soorten als Boomleeuwerik en Nachtzwaluw. Ook **Gladde slang** zal voordeel ondervinden van een groot aantal open plekken en brede zandpaden. Ten slotte zullen ook **Grootoorvleermuizen** en **Ingekorven vleermuizen** foerageren in deze open bossen.
RP 2310 - Psammofiele heide met Calluna en Genista 2330 - Open grasland met Corynephorus- en Agrostissoorten op landduinen	↑	*Doel:* Uitbreiding van de bestaande oppervlakte van ca. 3 ha in SBZ-V tot een totale oppervlakte van 12-23 ha door omvorming van 10-20 ha in een complex van habitattypes 2310/2330 en 4030 (9190). *Motivering:* In de G-IHD wordt dit habitatgebied als zeer belangrijk aangeduid. Voor het behoud en versterking van verschillende habitattypische soorten (Boomleeuwerik, Nachtzwaluw en **Gladde slang)** is uitbreiding van en interne verbinding (stapstenen) tussen voldoende grote leefgebieden noodzakelijk.	↑	*Doel:* Er wordt een voldoende tot goede SVI nagestreefd. Belangrijkste doelen zijn: - Vergrassing < 30 %. - Verbossing < 10 %. - invasieve exoten < 10 % - Naakte bodem > 10 % - (Korst)mosvegetaties > 10 % - Voldoende aantal sleutelsoorten en successiestadia Voorkomen van Gladde slang en dagvlindersoorten zoals de Heivlinder als kwaliteitsindicatoren. *Motivering:* De LSVI wijst op een ongunstige situatie op vlak van vergrassing, verbossing, … . Een goede habitatkwaliteit uit zich door het voorkomen van soorten als Gladde slang, Lentevuurspin en Heivlinder.
RP 4030 - Droge Europese heide	↑	*Doel:* Uitbreiding van de bestaande oppervlakte van ca. 15 ha in SBZ-H en ca. 15 ha in SBZ-V met een oppervlakte van 10–20 ha door omvorming tot een totale oppervlakte van 40 - 50 ha. *Motivering:* In de G-IHD wordt dit gebied als zeer belangrijk voor dit habitattype beschouwd. Op	↑	*Doel:* Er wordt een voldoende tot goede SVI nagestreefd. Belangrijkste doelen zijn: - Vergrassing/verruiging < 30 %. - Verbossing < 30 %. - Voldoende aantal sleutelsoorten Alle ouderdomsstadia van struikhei (van pionier tot degeneratiestadium) aanwezig. Voorkomen van Gladde slang en Veldkrekel als kwaliteits-

INFORMATIEF DOCUMENT

		Vlaams niveau wordt een sterke uitbreiding van dit habitat voorgesteld. Dit gebeurt door een versterking vanuit bestaande kernen van droge heide en/of kernen van andere habitats in de heidesfeer. Er zijn belangrijke potenties in deelgebieden 5, 6 en 9. Voor **Gladde slang** en verschillende habitattypische soorten (Veldkrekel, …) is een uitbreiding en interne verbinding van open droge heideterreinen noodzakelijk. Het gebied vormt een belangrijke Oost-West as voor een aantal heidesoorten.	indicatoren. *Motivering:* De LSVI is momenteel zeer ongunstig. Vergrassing en verbossing stellen op verschillende plaatsen een probleem. Enerzijds is de verspreiding van dit habitattype sterk versnipperd. Anderzijds is verzuring een groot probleem en in de oostelijke deelgebieden kan ook de neerslag van zware metalen sterk nadelige gevolgen hebben. Gladde Slang, en Veldkrekel zijn typische soorten voor dit habitattype.
RP 6230 - Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)	↑	*Doel:* Creatie van een oppervlakte door omvorming van 3 - 5 ha in complex met habitattypes 2310/2330 en 4030 (9190). Doordat de actuele atmosferische stikstofdepositie de grenswaarde (10-20 kg N/ha/j) voor dit habitattype overschrijdt, zijn er grote delen van de graslanden met potenties voor dit habitattype begroeid met Bochtige smele. Bovendien heeft dit habitattype een kortlevende zaadbank zodat er slechts beperkte delen in het gebied kansen bieden voor dit habitattype. De oppervlakte te ontwikkelen schraal, droog grasland zal wellicht hoger dienen te zijn dan de oppervlakte die strikt genomen voor dit habitattype tot doel wordt gesteld. Dit leidt dan tot een mozaïek van lokaal gebufferde locaties (o.a. boven leemlagen) waar het habitattype 6230 ontwikkelt en graslanden met een dominantie van Bochtige smele (geen habitattype). *Motivering* In de G-IHD staat dit gebied als belangrijk gekwalificeerd. De potenties zijn echter vrij groot door de iets lemige bijmenging in de Antwerpse zandgronden. Het betreft een prio-	↑	*Doel:* Er wordt een voldoende tot goede SVI nagestreefd. Belangrijkste doelen zijn: - verruiging < 5 %. - Verbossing/verstruweling < 5 %. - invasieve exoten < 10 % - vervilt < 10 % - strooisellaag < 10 % - Voldoende aantal sleutelsoorten en levensvormen Creëren van voldoende grote en gebufferde graslanden met aanwezigheid van habitattypische soorten. Behoud en versterking van migratiemogelijkheden tussen habitatfragmenten door beheer van wegbermen, bospaden, open plekken, … Voorkomen van Levendbarende hagedis en Veldkrekel als kwaliteitsindicatoren. *Motivering:* De Habitat-kartering wijst uit dat het habitat 6230 slechts in zeer beperkte mate aanwezig is en vanuit de LSVI-indicatoren voor dit habitattype is het in een slechte staat van instandhouding (sleutelsoorten, verbossing, …). Veldkrekel en Levendbarende hagedis zijn typische soorten voor het habitattype. Behoud en versterking van migratiemogelijkheden voor

INFORMATIEF DOCUMENT

		ritair habitattype. Heischrale graslanden behoren tot één van de meest bedreigde habitattypes in Vlaanderen. Vroeger waren deze in de Kempen zeer talrijk aanwezig, maar door verandering van het landbouwgebruik zijn ze haast overal verdwenen. Grotere oppervlaktes van dit habitattype zijn nodig voor kans op herkolonisatie van een aantal dagvlinders zoals de Aardbeivlinder en Kommavlinder.		habitattypische soorten tussen habitatfragmenten door ontwikkeling van open bos met wegbermen en bosranden met heischrale soorten is nodig.
	Populatiedoelstelling		***Kwaliteitseisen van de leefgebieden***	
Soorten	***Doel***	***Toelichting***	***Doel***	***Toelichting***
RP Gladde slang - Corinella austriaca	↑	*Doel* Uitbreiding van de huidige populatie in deelgebied 6 (De Maat-Den Diel) tot meer dan 50 adulte dieren. Hiervoor dienen voldoende grote en voldoende verbonden (max. afstand 500m) leefgebieden gecreëerd te worden: een kern van > 50 ha mozaïek van droge open terreinen. *Doelen vallen samen met de uitbreidings en verbindingsdoelen zoals geformuleerd bij de doelstellingen voor 4010, 4030, 2310/2330 en 9190/9120.* *Motivering:* Dit SBZ is in de G-IHD als zeer belangrijk aangeduid voor deze soort. De regionale staat van instandhouding is onbekend en er is in Vlaanderen een bijkomende oppervlakte leefgebied (300-310 ha nodig). Momenteel komt de Gladde slang in twee deelgebieden (6 en 13) voor. Volgens de LSVI-tabellen is er voor de duurzame instandhouding van Gladde slang een minimum oppervlakte leefgebied van 50 ha	↑	*Doel:* *Deze doelstellingen sporen samen met de doelstellingen voor de heidehabitats 2310/2330 en 4030 en (in mindere mate) voor de boshabitats 9190/9120* Kwalitatief goed ontwikkelde heidehabitats. Open bos met mantel-zoom vegetaties en zanddreven. *Motivering:* Zie hiernaast

INFORMATIEF DOCUMENT

		noodzakelijk.		
RP Vleermuizen: (Brandts vleermuis, Gewone dwerg-vleermuis, Gewone baardvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Grijze grootoorvleermuis, Ingekorven vleermuis, Laatvlieger)	=	*Doel:* Instandhouding van de aanwezige populaties. *Doelstellingen voor deze bijlagesoorten sporen samen met de doelstellingen voor habitattypes 9120/9190.* *Motivering:* Verbetering van de kwaliteit van de loofbossen en ontwikkeling van open bos garandeert ook het behoud van deze bijlagesoorten.	↑	*Doel:* Verbetering van de horizontale en verticale structuur van de bossen Toename van het aantal (oude) bomen met holtes en spleten Behoud en versterking van mantels en zomen, dreven en open plekken Behoud, herstel en ontwikkeling van lijnvormige kleine landschapselementen (bomenrijen, houtkanten, …) op de aanvliegroutes naar de winterverblijfplaatsen en als verbinding tussen de zomerkolonies en de foerageergebieden Geen toename van de verlichting op de belangrijkste verbindingsassen *Motivering:* zie hiernaast
RP Boomleeuwerik – *Lullula arborea*	=	*Doel:* Behoud of uitbreiding van de huidige populatie (12-15 broedparen). *Deze soort spoort mee met de doelstellingen voor habitattypes 2310/2330, 4030, en 9120/9190.* *Motivering:* Het SBZ is volgens de G-IHD zeer belangrijk voor deze soort. Belangrijke uitbreidingsmogelijkheden.	↑	*Doel:* Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied (> 10 ha per broedpaar). Heidevegetaties met voldoende kale plekken en droge zandrijke (naald)bossen met aanwezigheid van: - stukken kapvlakten of jonge aanplanten met droge zandige bodem tussen rijen bomen - afwisseling van kale, zandige of schaars begroeide stukken met verspreide jonge bomen - voldoende brede zandpaden (≥ 50 m) Motivering: Hiermee wordt ingespeeld op de vereisten van de soort

INFORMATIEF DOCUMENT

				voor zijn leefgebied.
RP Nachtzwaluw– *Caprimulgus europaeus*	=	*Doel:* Behoud of uitbreiding van de huidige populatie (1-3 broedparen). *Deze soort spoort mee met de doelstellingen voor habitattypes 2310/2330, 4030, en 9120/9190.* *Motivering:* Dit SBZ is volgens de G-IHD belangrijk voor de soort en de potenties voor deze soort zijn groot.	↑	*Doel:* Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied (> 50 ha per broedpaar). Aanwezigheid van bosranden met een geleidelijke overgang van (naald)bos naar heide of zand. Motivering: Hiermee wordt ingespeeld op de vereisten van de soort voor zijn leefgebied.
RP Zwarte specht – *Dendrocopus martius*	=	*Doel:* Behoud tot uitbreiding van de bestaande populatie (10-15 broedparen). *Deze soort spoort mee met de doelstellingen voor habitattypes 9120/9190. Samen met de resterende (niet omgevormde) bossen in het gebied* wordt zo de populatie behouden en versterkt. *Motivering:* De Zwarte specht heeft in Vlaanderen een gunstig areaal en een gunstige populatie. Er dienen geen bijkomende doelstellingen gelegd te worden.	↑	*Doel:* Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied (> 200 ha per broedpaar). Bossen met voldoende variatie aan (loofboom) soorten, voldoende oude bomen, dreven en open plekken. Door de toepassing van de Criteria Duurzaam Bosbeheer ontstaat geschikt leefgebied voor de Zwarte specht gecreëerd. *Motivering:* Hiermee wordt ingespeeld op de vereisten van de soort voor zijn leefgebied.

INFORMATIEF DOCUMENT

RP Wespendief – *Pernis apivorus*	=	*Doel:* Behoud of uitbreiding van de huidige populatie van ca. 2 broedparen. *Voor wat betreft het **broedgebied** spoort de soort mee met de doelstellingen voor habitattypes 9120/9190. Voor elk broedpaar is dan minstens een kern van 100 ha aaneengesloten en kwaliteitsvol bos nodig.* *Voor wat betreft leef- en foerageergebied is >* 2500 ha geschikt mozaïeklandschap van 30-60% bosbedekking in open landschap (m.i.v. landbouwgrond) per broedpaar nodig. *Motivering:* Het SBZ wordt vanuit de G-IHD als belangrijk aangeduid voor deze soort.	↑	*Doel:* Open bossen, hoog aandeel loofbossen. Tussenliggende gronden met voldoende voedselaanbod in onder meer schrale graslanden. Motivering: Hiermee wordt ingespeeld op de vereisten van de soort voor zijn leefgebied.

Speciale beschermingszones BE2100026 – Valleigebied van de Kleine Nete, met brongebieden, moerassen en heiden (met uitzondering van de deelgebieden binnen SBZ-V – Ronde Put) en BE2100424 De Zegge

	Oppervlaktedoelstelling		***Kwaliteitsdoelstelling***	
Habitats	***Doel***	***Toelichting***	***Doel***	***Toelichting***
KN 9190 - Oude zuurminnende eikenbossen met Quercus robur op zandvlakten 9120 - Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei (Quercion robori-petraeae of Ilici-Fagenion)	↑	*Doel:* Uitbreiding van de huidige oppervlakte van ca. 106 ha tot een totale oppervlakte van 401-516 ha door omvorming van 260-370 ha niet habitatwaardige bossen en effectieve bosuitbreiding van 35–40 ha. De grootste potenties voor het realiseren van grote boskernen zijn gelegen in deelgebied 1, deelgebied 10 en deelgebied 13.	↑	*Doel:* Globaal wordt een voldoende tot goede SVI nagestreefd. Belangrijkste doelen zijn: - Vermindering van het aandeel aan invasieve exoten tot maximum 10 % - Voldoende aantal sleutelsoorten en voldoende bedekking van de sleutelsoorten. - voldoende hoeveelheid dood hout en oude bomen. - Voldoende spontane verjonging in oude naaldhoutbe-

INFORMATIEF DOCUMENT

		Motivering: Op Vlaams niveau wordt een uitbreiding van de totale oppervlakte voorgesteld. Dit habitatgebied werd daarbij als zeer belangrijk aangeduid. Volgens POTNAT zijn de grootste potenties gelegen in deelgebied 13 en deelgebied 1. Op het Militair domein zijn eveneens grote potenties doch de exacte oppervlakte is onbekend.		standen. Minstens twee boskernen (> 150 ha) met een zeer groot aantal oude bomen en dik dood hout waar HT 9120 kan ontwikkelen. Goede horizontale en verticale structuur: - 5-15 % van de totale bosoppervlakte bestaat uit open plekken en brede zandpaden. - structuurrijke mantel-zoom vegetaties - geleidelijke overgangen naar heidevegetaties. *Motivering:* Op dit moment stelt zich het knelpunt van een tekort aan dood hout, een te lage bedekking van sleutelsoorten in de kruidlaag en een te hoge aanwezigheid van invasieve exoten. Het ontwikkelen van enkele grote oude boskernen (> 150 ha) heeft een positieve invloed op soorten als **Gewone baardvleermuis, Brandts vleermuis, Franjestaart,** Zwarte specht en Wespendief. Open plekken zijn nodig ten behoeve van habitattypische soorten als Boomleeuwerik en Nachtzwaluw. Ook **Gladde slang** zal voordeel ondervinden van een groot aantal open plekken en brede zandpaden. Ten slotte zullen ook **Grootoorvleermuizen** en **Ingekorven vleermuizen** foerageren in deze open bossen.
KN 2310 - Psammofiele heide met Calluna en Genista 2330 - Open grasland met Corynephorus- en Agrostissoorten op landduinen	↑	***Oppervlaktedoelstelling:*** Uitbreiding van de bestaande oppervlakte van 109 ha met een oppervlakte van 30-44 ha (omvorming) tot een totaaloppervlakte van 139-153 ha. Hiervan is één kern > 75 ha (Deelgebied 13 – gladde slang), één kern > 50 ha (Deelgebied 1) en één kern > 15 ha (Deelgebied 10). *Motivering:* In de G-IHD wordt dit habitatgebied als zeer	↑	***Kwaliteitsdoelstelling:*** Er wordt een voldoende tot goede SVI nagestreefd. Belangrijkste doelen zijn: - Vergrassing < 30 %. - Verbossing < 10 %. - invasieve exoten < 10 % - Naakte bodem > 10 % - (Korst)mosvegetaties > 10 %

INFORMATIEF DOCUMENT

		belangrijk aangeduid. Er is slechts één deelgebied (Dg 13 -Lommel Sahara) waar over een grote oppervlakte de nodige dynamische processen kunnen spelen en voldoende grote potenties aanwezig zijn. In de overige deelgebieden is door de kleinere oppervlakte geen verstuiving mogelijk. In het Natuurrichtplan Kempense Heuvelrug Benedenstrooms wordt in Dg 1 en Dg 10 een oppervlakte van respectievelijk 50-70 ha en 10-20 ha voorzien. Voor het behoud en versterking van verschillende habitattypische soorten (Boomleeuwerik, Nachtzwaluw en **Gladde slang)** is uitbreiding van en verbinding (stapstenen) tussen voldoende grote leefgebieden noodzakelijk.		- Voldoende aantal sleutelsoorten en successiestadia Aanwezigheid van één aaneengesloten landduinencomplex waarbij de verschillende typische successiestadia en voldoende dynamiek (proces van zandverstuiving) voorkomt: - Behoud van de zandvlakte (40 ha) in Lommel ten behoeve van zandverstuiving (2330). Voorkomen van Gladde slang en dagvlindersoorten zoals de Heivlinder als kwaliteitsindicatoren. *Motivering:* De LSVI wijst op een ongunstige situatie op vlak van vergrassing, verbossing, … . Een goede habitatkwaliteit uit zich door het voorkomen van soorten als Gladde slang en Heivlinder. In Lommel-Sahara komen over grote oppervlaktes en ver van bewoning een profielloze bodem en oude landduinen voor. Dit gebied is echter grotendeels recreatiegebied op het gewestplan en wordt ook gebruikt als dusdanig. Aangezien het open houden van deze zandvlakte door recreatie ondersteunend werkt t.a.v. de doelstellingen voor het habitattype 2310/2330 is het behoud van deze vlakte noodzakelijk. Hier kunnen echter geen kwaliteitsvolle habitattypes ontwikkelen en deze oppervlakte wordt bijgevolg niet vervat door de oppervlaktedoelstelling (zie hiernaast).
KN 4030 - Droge Europese heide	↑	***Oppervlaktedoelstelling:*** Uitbreiding van de bestaande oppervlakte van ca. 12 ha met een oppervlakte van 53-63 ha (omvorming) tot een totaaloppervlakte van 65-75 ha. Het grootste deel van deze oppervlakte wordt gerealiseerd in één kern in deelgebied 13. *Motivering:* In de G-IHD wordt dit gebied als zeer belangrijk voor dit habitattype beschouwd. Op	↑	***Kwaliteitsdoelstelling:*** Er wordt een voldoende tot goede SVI nagestreefd. Belangrijkste doelen zijn: - Vergrassing/verruiging < 30 %. - Verbossing < 30 %. - Voldoende aantal sleutelsoorten Alle ouderdomsstadia van struikhei (van pionier tot degeneratiestadium) aanwezig. Voorkomen van Gladde slang en Veldkrekel als kwaliteitsindicatoren.

INFORMATIEF DOCUMENT

		Vlaams niveau wordt een sterke uitbreiding van dit habitat voorgesteld. Dit gebeurt door een versterking vanuit bestaande kernen van droge heide en/of kernen van andere habitats in de heidesfeer. De grootste potenties zijn gelegen in Deelgebied 13 waardoor in de Blekerheide een kern van droge heide kan ontwikkeld worden. In het Natuurrichtplan Heuvelrug Benedenstrooms wordt in Deelgebied 1 en 10 een oppervlakte van 10-15 ha voorzien. Dit gebeurt door een versterking vanuit bestaande kernen van droge heide en/of kernen van andere habitats in de heidesfeer. Er zijn belangrijke potenties in deelgebieden 13. Voor **Gladde slang** en verschillende habitattypische soorten (Veldkrekel, …) is een uitbreiding en verbinding van open droge heideterreinen noodzakelijk.		*Motivering:* De LSVI is momenteel zeer ongunstig. Vergrassing en verbossing stellen op verschillende plaatsen een probleem. Enerzijds is de verspreiding van dit habitattype sterk versnipperd. Anderzijds is verzuring een groot probleem en in de oostelijke deelgebieden kan ook de neerslag van zware metalen sterk nadelige gevolgen hebben. Gladde Slang, en Veldkrekel zijn typische soorten voor dit habitattype.
KN 6230 - Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa***) droog subtype***	↑	***Oppervlaktedoelstelling:*** Uitbreiding van de bestaande oppervlakte van ca. 0,5 ha tot een totale oppervlakte van 7,5-13,5 ha door omvorming van 7-13 ha in complex met habitattypes 2310/2330 en 4030 (9190). Doordat de actuele atmosferische stikstofdepositie de grenswaarde (10-20 kg N/ha/j) voor dit habitattype overschrijdt, zijn er grote delen van de graslanden met potenties voor dit habitattype begroeid met Bochtige smele. Bovendien heeft dit habitattype een kortlevende zaadbank zodat er slechts beperkte delen in het gebied kansen bieden voor dit habitattype. De oppervlakte te ontwikkelen schraal, droog grasland zal wellicht hoger dienen te zijn dan de oppervlakte die strikt genomen voor dit habitattype tot doel wordt gesteld. Dit leidt dan tot een mozaïek van lokaal gebufferde locaties (o.a. boven leemlagen) waar het habitattype 6230 ontwikkelt en graslanden met	↑	***Kwaliteitsdoelstelling:*** Er wordt een voldoende tot goede SVI nagestreefd. Belangrijkste doelen zijn: - verruiging < 5 %. - Verbossing/verstruweling < 5 %. - invasieve exoten < 10 % - vervilt < 10 % - strooisellaag < 10 % - Voldoende aantal sleutelsoorten en levensvormen Creëren van voldoende grote en gebufferde graslanden met aanwezigheid van habitattypische soorten. Behoud en versterking van migratiemogelijkheden tussen habitatfragmenten door beheer van wegbermen, bospaden, open plekken, … Voorkomen van Levendbarende hagedis en Veldkrekel als kwaliteitsindicatoren.

INFORMATIEF DOCUMENT

		een dominantie van Bochtige smele (geen habitattype). *Motivering* In de G-IHD staat dit gebied als belangrijk gekwalificeerd. De potenties zijn echter vrij groot door de iets lemige bijmenging in de Antwerpse zandgronden. Het betreft een prioritair habitattype. Het Natuurrichtplan voorziet ontwikkeling van dit habitattype in deelgebied 1 en deelgebied 10 (3-10 ha). Heischrale graslanden behoren tot één van de meest bedreigde habitattypes in Vlaanderen. Vroeger waren deze in de Kempen zeer talrijk aanwezig, maar door verandering van het landbouwgebruik zijn haast ze overal verdwenen. Grotere oppervlaktes van dit habitattype zijn nodig voor kans op herkolonisatie van een aantal dagvlinders zoals de Aardbeivlinder en Kommavlinder.		*Motivering:* De Habitatkartering wijst uit dat het habitat 6230 slechts in zeer beperkte mate aanwezig is en vanuit de LSVI-indicatoren voor dit habitattype is het in een slechte staat van instandhouding (sleutelsoorten, verbossing, …). Veldkrekel en Levendbarende hagedis zijn typische soorten voor het habitattype. Behoud en versterking van migratiemogelijkheden voor habitattypische soorten tussen habitatfragmenten door ontwikkeling van open bos met wegbermen en bosranden met heischrale soorten is nodig.
	Populatiedoelstelling		***Kwaliteitseisen van de leefgebieden***	
Soorten	***Doel***	***Toelichting***	***Doel***	***Toelichting***
KN Gladde slang - Corinella austriaca	↑	*Doel:* Uitbreiding van de huidige populatie in deelgebied 13 (Lommelse Sahara-Riebos) tot meer dan 50 adulten. Hiervoor dienen voldoende grote en voldoende verbonden (max. afstand 500m) leefgebieden gecreëerd te worden: een kern van > 100 ha mozaïek van droge open terreinen. *Doelen vallen samen met de uitbreidings en verbindingsdoelen zoals geformuleerd bij de doelstellingen voor 4010, 4030, 2310/2330 en 9190/9120.*	↑	*Doel:* Deze doelstellingen sporen samen met de doelstellingen voor de en de heidehabitats 2310/2330 en 4030 en (in mindere mat)e voor de boshabitats 9190/9120. Kwalitatief goed ontwikkelde heidehabitats. Open bos met mantel-zoom vegetaties en zanddreven. *Motivering:* In Deelgebied 13 is de verspreiding van de populatie Gladde Slang zowel ten noorden als ten zuiden van het Kanaal Bocholt-Herentals (barrière) noodzakelijk om de

INFORMATIEF DOCUMENT

		Motivering: Dit SBZ is in de G-IHD als zeer belangrijk aangeduid voor deze soort. De regionale staat van instandhouding is onbekend en er is in Vlaanderen een bijkomende oppervlakte leef-gebied (300-310 ha nodig). Momenteel komt de Gladde slang in twee deelgebieden (6 en 13) voor. Volgens de LSVI-tabellen is er voor de duur-zame instandhouding van Gladde slang een minimum oppervlakte leefgebied van 50 ha noodzakelijk.		verbinding met de populatie t.h.v. Leopoldsburg mogelijk te maken. In het noorden betreft het een mozaïek met dominantie van droge heide, in het zuiden betreft het een mozaïek met dominantie van 2310/2330.
KN Vleermuizen: (Brandts vleermuis, Gewone dwerg-vleermuis, Gewone baardvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Grijze grootoorvleermuis, Ingekorven vleermuis, Laatvlieger)	=	*Populatiedoelstelling:* Instandhouding van de aanwezige populaties. *Doelstellingen voor deze bijlagesoorten sporen samen met de doelstellingen voor habitattype 9120/9190.* *Motivering:* Verbetering van de kwaliteit van de loofbossen en ontwikkeling van open bos garandeert ook het behoud van deze bijlagesoorten.	↑	*Doel:* Verbetering van de horizontale en verticale structuur van de bossen Toename van het aantal (oude) bomen met holtes en spleten Behoud en versterking van mantels en zomen, dreven en open plekken Behoud, herstel en ontwikkeling van lijnvormige kleine landschapselementen (bomenrijen, houtkanten, …) op de aanvliegroutes naar de winterverblijfplaatsen en als ver-binding tussen de zomerkolonies en de foerageergebieden Geen toename van de verlichting op de belangrijkste verbindingsassen *Motivering:* zie hiernaast

INFORMATIEF DOCUMENT

KN Boomleeuwerik – *Lullula arborea*	=	*Doel:* Behoud of uitbreiding van de huidige populatie (10-15 bp). *Deze soort spoort mee met de doelstellingen voor habitattypes 2310/2330, 4030, en 9120/9190.* *Motivering:* Het SBZ is volgens de G-IHD zeer belangrijk voor deze soort. Gezien het belang van de soort en de grote plaatselijke potenties is een sterke populatietoename mogelijk.	↑	*Doel:* Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied (> 10 ha per broedpaar). Heidevegetaties met voldoende kale plekken en droge zandrijke (naald)bossen met aanwezigheid van: - stukken kapvlakten of jonge aanplanten met droge zandige bodem tussen rijen bomen - afwisseling van kale, zandige of schaars begroeide stukken met verspreide jonge bomen - voldoende brede zandpaden (≥ 50 m) Motivering: Hiermee wordt ingespeeld op de vereisten van de soort voor zijn leefgebied.
KN Nachtzwaluw– *Caprimulgus europaeus*	=	*Doel:* Behoud of uitbreiding van de huidige populatie (1-2 bp). *Deze soort spoort mee met de doelstellingen voor habitattypes 2310/2330, 4030, en 9120/9190.* *Motivering:* Dit SBZ is volgens de G-IHD belangrijk voor de soort en de potenties voor deze soort zijn groot.	↑	*Doel:* Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied (> 50 ha per broedpaar). Aanwezigheid van bosranden met een geleidelijke overgang van (naald)bos naar heide of zand. Motivering: Hiermee wordt ingespeeld op de vereisten van de soort voor zijn leefgebied.
KN Zwarte specht – *Dendrocopus martius*	=	*Doel:* Behoud tot uitbreiding van de bestaande populatie (8-12 bp).	↑	*Doel:* Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied (100-200 ha leefgebied per broedpaar). Bossen met voldoende variatie aan (loofboom) soorten, voldoende oude bomen, dreven en open plekken. *Deze doelstelling spoort mee met de doelstellingen voor habitattype 9120/9190*

INFORMATIEF DOCUMENT

		Motivering: De Zwarte specht heeft in Vlaanderen een gunstig areaal en een gunstige populatie. Er dienen geen bijkomende doelstellingen gelegd te worden. Door de toepassing van de criteria Duurzaam Bosbeheer wordt bijkomend geschikt leefmilieu voor de Zwarte specht gecreëerd.		Behoud van 450–550 ha oude en/of structuurrijke dennen-bossen. *Motivering:* Zie hiernaast.
KN Wespendief – *Pernis apivorus*	=	*Doel:* Behoud of uitbreiding van de huidige populatie (2-3 bp). *Voor wat betreft het* ***broedgebied*** *spoort de soort mee met de doelstellingen voor habitat-types 9120/9190. Voor elk broedpaar is dan minstens een kern van 100 ha aaneengesloten en kwaliteitsvol bos nodig.* *Voor wat betreft leef- en foerageergebied is >* 2500 ha geschikt mozaïeklandschap van 30-60 % bosbedekking in open landschap (m.i.v. landbouwgrond) per broedpaar nodig. *Motivering:* Het SBZ wordt vanuit de G-IHD als belangrijk aangeduid voor deze soort.	↑	*Doel:* Open bossen, hoog aandeel loofbossen. Tussenliggende gronden met voldoende voedselaanbod in onder meer schrale graslanden. Motivering: Hiermee wordt ingespeeld op de vereisten van de soort voor zijn leefgebied.

INFORMATIEF DOCUMENT

Rivierlandschap, laagveenmoerassen en moerasvogels[68]

Algemeen	De Kleine Nete is één van de meest natuurlijke rivieren in Vlaanderen en een groot deel ervan werd in het stroomgebiedsbeheerplan als natuurlijk oppervlaktewaterlichaam aangeduid. Volgens de G-IHD komt meer dan 15 % van de Vlaamse oppervlakte 3260 voor in het SBZ-H. Het rivierlandschap bestaat uit een laaglandrivier met een natuurlijke waterhuishouding en een vallei met een mozaïek van graslanden, ruigtes, vijvers en bossen. Het omvat de habitattypes **laaglandrivier** (3260[69]), **elzenbroekbos** (91E0[70]), **glanshavergraslanden** (6510[71]), **veldrusgraslanden** (6410[72]), **ruigtes** (6430[73]), **vijvers en meren** (3150[74]), en **overgangsveen** (7140[75]). De actuele oppervlakte aan habitattypes bedraagt ca. **300 ha**. De regionale biotopen, belangrijk voor deze natuurcluster (rbbmc, rbbhc, rbbmr), omvatten net geen 100 ha. Deze natuurcluster is leefgebied voor aanwezige habitatrichtlijnsoorten als **Bittervoorn, Kleine modderkruiper, Rivierprik, Rivierdonderpad, Beekprik, Spaanse vlag, Rosse vleermuis, en Ruige dwergvleermuis** maar ook voor **vogelrichtlijnsoorten als Porseleinhoen, IJsvogel, Blauwborst en Bruine kiekendief.** Ten slotte zijn er nog een groot aantal habitattypische soorten (vissen, amfibieën, libellen, sprinkhanen, …) die kenmerkend zijn voor deze natuurcluster. De belangrijkste knelpunten voor deze habitattypes en bijlagesoorten zijn de waterkwaliteit, het gebrek aan een natuurlijke waterhuishouding en (vismigratie)barrières. De hoofddoelstelling voor deze cluster is het herstel van een natuurlijke **riviervallei** met een hoog zelfreinigend vermogen en uitbreiding en verbinden van het leefgebied voor de aanwezige habitatsoorten. Deze doelstelling spoort samen met het Stroomgebiedsbeheerplan (SGBP) voor de Schelde, waarin de Kleine Nete als één van de speerpuntprojecten wordt aangewezen. Concreet wordt in het SGBP het bereiken van de goede ecologische toestand tegen 2015 vooropgesteld. Om deze goede ecologische toestand (SGBP) en een goede staat van instandhouding (IHD) van de aanwezige valleihabitattypes te bereiken is een sterke uitbreiding van de oppervlaktes aan habitattypes en leefgebieden noodzakelijk. Een essentiële randvoorwaarde hierbij is een goede waterkwaliteit en een natuurlijke waterhuishouding. Hiervoor is het vermijden van directe inspoeling van nutriëntenrijk water in de waterloop, een (lokaal) intact grondwatersysteem (voldoende kwel en beperkte drainage) en een kwaliteitsvolle rivierstructuur met natuurlijk overstromingsregime en hoog zelfreinigend vermogen van belang. De visie van kwaliteits- en structuurontwikkeling binnen SBZ en de verbindende rol van de Kleine Nete tussen de SBZ's

[68] *Het betreft habitattypes 91E0, 3260, 6510, 6410 (subtype veldrusgrasland), 6430, 3150, 7140 (subtype meso), habitatrichtlijnsoorten Gevlekte witsnuitlibel, Groenknolorchis, Bittervoorn, Kleine modderkruiper, Rivierprik, Rivierdonderpad, Beekprik, Spaanse vlag, Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis en vogelrichtlijnsoorten Roerdomp, Bruine kiekendief, Blauwborst, Porseleinhoen Ijsvogel, Woudaapje en Zwarte stern.*

[69] *Het betreft voluit 3260 Submontane en laaglandrivieren met vegetaties behorend tot het Ranun-culion fluitantis en het Callitricho-Batrachion*

[70] *Het betreft voluit 91E0 Bossen op alluviale grond met Alnus glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)*

[71] *Het betreft voluit 6510 Laaggelegen schraal hooiland (Alopecurus pratensis, Sanguisorba offficinalis).*

[72] *Het betreft voluit 6410 Grasland met Molinia op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (Molinion caeruleae)*

[73] *Het betreft voluit 6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones*

[74] *Het betreft voluit 3150 Van nature eutrofe meren met vegetaties van het type Magnopotamion of Hydrocharition*

[75] *Het betreft voluit 7140 Overgangs- en trilveen*

INFORMATIEDOCUMENT

wordt ook ondersteund door de Benelux-beschikking vismigratie en de stroomgebiedbeheerplannen. Deze laatste leggen strengere milieudoelstellingen op voor het gehele Vlaamse oppervlaktewaterlichaam ten einde een voldoende kwaliteit te verkrijgen binnen de SBZ's. In het hele SBZ-H wordt een deel van de doelstellingen al ingevuld door het uitvoeren van acties uit het bekkenbeheerplan en de deelbekkenbeheerplannen van de Nete. Ook het verminderen van de impact van overstorten is opgenomen in het bekkenbeheerplan. De impact van vermesting door aangrenzende landbouwgebieden moet in kaart gebracht worden. Vervolgens dient in overleg met de landbouwsector een haalbare strategie te worden uitgewerkt voor het effectief realiseren van de doelstellingen.

Voor het volledige gebied (SBZ-H en beide SBZ-V), worden er zes natte natuurkernen tot doel gesteld met een totale oppervlakte van **1400 – 1600 ha**. Deze gebieden vervullen naast hun Natura2000-functie ook een aantal ecosysteemdiensten voor een waterloop; versterking zelfreinigend vermogen, zuurstofproductie, primaire productie,… In deze gebieden wordt daarnaast voldoende leefgebied voor habitattypische soorten gecreëerd:

- (Laagveen)moeras in de Zegge en de Mosselgoren (> 300 ha) met aanwezigheid van een mozaïek aan biotopen zoals laagveen (> 30 ha), elzenbroekbossen (ca. 50 %), rietmoeras, Kleine zeggevegetaties, schraalgraslanden, open water, ruigtes, … als leefgebied voor Roerdomp, Bruine kiekendief, Porseleinhoen, Blauwborst, Drijvende waterweegbree en Ringslang.
- Een natte natuurkern (> 300 ha) in de Benedenloop van de Kleine Nete (Dg 11) met aanwezigheid van een mozaïek aan biotopen zoals elzenbroekbossen (> 66%), schorren, traag stromende en stilstaande wateren, natte schraalgraslanden, ruigtes, rietmoerassen, … als leefgebied voor Fint, Kleine modderkruiper, Rivierdonderpad, Bittervoorn, Drijvende waterweegbree, Blauwborst, IJsvogel, Porseleinhoen, …
- Een natte natuurkern (> 150 ha) in de Graafweide/Schupleer (Dg 10) met aanwezigheid van een mozaïek aan biotopen zoals elzenbroekbossen (> 33 %), traag stromende en stilstaande wateren, natte schraalgraslanden, ruigtes, rietmoerassen, … als leefgebied voor Kleine modderkruiper, Rivierprik, Rivierdonderpad, Beekprik, Blauwborst, Porseleinhoen, …
- Een natte natuurkern (> 150 ha) in het Olens Broek/Langendonk (Dg 1) met aanwezigheid van een mozaïek aan biotopen zoals elzenbroekbossen (> 66 %), traag stromende en stilstaande wateren, natte schraalgraslanden, ruigtes, rietmoerassen, … als leefgebied voor Rosse vleermuis, Blauwborst, IJsvogel, Gevlekte witsnuitlibel, Porseleinhoen, …
- Een natte natuurkern (> 150 ha) in de vallei van de Witte -, Zwarte – en Desselse Nete (Dg 6) met elzenbroekbossen (> 66 %), traag stromende en stilstaande zon beschenen wateren, ruigtes, rietmoerassen, … als leefgebied voor Kleine modderkruiper, Rivierdonderpad, Beekprik en Blauwborst.
- Een natte natuurkern (> 300 ha) in de Moeren, het Hoge Moer en de Watering van Arendonk (SBZ-V Ronde Put) met aanwezigheid van een mozaïek aan biotopen zoals rietmoeras, kleine zeggenvegetaties, open water, elzenbroekbossen (< 30 % ha) als leefgebied voor Roerdomp, Bruine kiekendief, Porseleinhoen, Woudaap, …

In de specifieke doelen hieronder belichten we eerst de habitattypes en dan de bijlagesoorten van de habitatrichtlijn die gebonden zijn aan dit landschap. De habitattypes worden in volgorde van belangrijkheid (oppervlakte, belang van het SBZ, …) besproken. Gevlekte witsnuitlibel komt voor in deze natuurcluster, maar wordt besproken in natuurcluster alkalische moerassen.

INFORMATIEF DOCUMENT

BE2101639 De Ronde Put met delen van Speciale beschermingszones BE2100026 – Valleigebied van de Kleine Nete, met brongebieden, moerassen en heiden binnen dit SBZ-V

	Oppervlaktedoelstelling		***Kwaliteitsdoelstelling***	
Habitat	***Doel***	***toelichting***	***Doel***	***Toelichting***
RP 91E0 - Alluviale bossen met Alnus glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	↑	*Doel:* Uitbreiding van 30 ha actueel aanwezig tot een totaaloppervlakte van 50 - 70 ha door 20 - 40 hectare omvorming. *Motivering:* Dit gebied wordt in de G-IHD als zeer belangrijk aangeduid. Het betreft een prioritair habitattype waarvoor sterke oppervlakte-uitbreiding op Vlaams niveau nodig is. Het habitattype is momenteel sterk versnipperd. De ontwikkeling van enkele boscomplexen in de het SBZ zorgt voor meer leefgebied voor soorten als Blauwborst en Rosse vleermuis.	↑	*Doel:* Globaal wordt een voldoende tot goede SVI nagestreefd. - Verhogen van het aandeel dood hout en het aandeel sleutelsoorten. - Herstellen of in stand houden van lokale kwel. - Tegengaan eutrofiëring. Grotendeels open bos, met veel lichtinval en een goed ontwikkelde kruidlaag en veel waterpartijen: - 10-15 % van de totale bosoppervlakte bestaat uit open plekken - geleidelijke overgangen bos-ruigte-grasland *Motivering:* Op dit moment stelt zich het knelpunt van verruiging en eutrofiëring met een achteruitgang van de sleutelsoorten tot gevolg. Dit is waarneembaar in de lokale staat van instandhouding van een aantal bosfragmenten.
RP 3150 Van nature eutrofe meren met vegetaties van het type Magnopotamion of Hydrocharition	↑	*Doel:* Uitbreiding van 25 ha actueel habitat tot een minimumoppervlakte van 28 ha door 3 ha effectieve inrichting (omvorming). Behoud van niet-habitatwaardige oppervlaktewaterlichamen *Motivering:* Dit habitatgebied is in de G-IHD aangeduid als	↑	*Doel:* Bereiken van goede waterkwaliteit en bereiken van goede ecologische toestand in alle oppervlaktewaterlichamen: - totaalfosfor < 105 µg/l - voldoet aan de milieukwaliteitsnormen oppervlaktewater - totaalstikstof < 2 mg/l - invasieve exoten in alle vijvers < 10 % - eutrofiëringsindicatoren in alle vijvers < 30 %

INFORMATIEF DOCUMENT

		een zeer belangrijk gebied. Op Vlaams niveau wordt op zijn minst behoud en zo mogelijk uitbreiding voorgesteld. Er zijn zeer grote potenties voor dit habitattype in het SBZ, zeker bij het verbeteren van de waterkwaliteit. Daarnaast is effectieve inrichting van een aantal voedselrijke vijvers vereist.		*Motivering:* Een algemene waterkwaliteitsverbetering zoals voorzien in de kaderrichtlijn water en het decreet integraal waterbeleid leidt tot volledige ecosystemen met meer typische soorten. Structuurverbetering van oevers, daling van de eutrofiëringgraad en strijd tegen invasieve exoten zijn hierbij nodig. Een goede staat van instandhouding voor dit habitattype is enkel mogelijk indien ook in niet habitatwaardige vijvers minimum kwaliteitsdoelstellingen gehaald worden (bereiken goede ecologische toestand door exotenbestrijding en verbetering van de waterkwaliteit). Bovendien is het ontwikkelen van dit habitattype uit voedselrijke visvijvers enkel mogelijk indien een gebiedsgericht (per deelgebied) beleid gevoerd wordt. Waterkwaliteit is cruciaal bij de verdere kwalitatieve ontwikkeling van dit habitat. **Roerdomp en Bruine Kiekendief** sporen mee met de doelstellingen voor dit habitat.
RP 6430 - Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones	↑	*Doel* Uitbreiding van de bestaande oppervlakte van 1,5 ha tot een oppervlakte van 3,5-8,5 ha door omvorming van 2-7 ha rond bestaande relicten als foerageer- of broedgebied voor vogelrichtlijnsoorten. *Motivering* Vanuit de G-IHD is dit gebied als zeer belangrijk gekwalificeerd. Op Vlaams niveau wordt behoud van de bestaande oppervlakte moerasspirearuigtes (HT en rbb) voorgesteld. Een uitbreiding van het habitattype door kwaliteitsverbetering is echter wenselijk.	↑	*Doel* - natuurlijke overstromingsdynamiek. - invasieve exoten < 10 % - bedekking sleutelsoorten > 70 % *Verbetering van de waterkwaliteit zoals geformuleerd bij HT 3260. Behoud en versterking van moerasspirearuigtes in bosranden zoals tot doel gesteld voor 91E0.* *Motivering* Op dit moment stelt zich het knelpunt van verdroging, kanalisatie, storten van materialen, verbossing, eutrofiëring en gebrek aan dynamiek. Dit habitattype betreft overstroombare moerasspirearuigtes. Om overstroombaarheid toe te laten, moet de waterkwaliteit verbeteren. Het spoort dus samen met habitattype 3260 en

INFORMATIEF DOCUMENT

				met de vissen die erin voorkomen. Bij overstroming zijn het belangrijke paaiplaatsen voor verschillende soorten. Het echte habitattype komt momenteel enkel voor in deelgebieden 10 en 11. In deelgebieden 1, 2, 6 en 12 is volgens de BWK-kartering ook habitat aanwezig, maar dit zijn eerder verlaten hooilanden die verruigd zijn en dus geen echt habitat. Indien het habitat gelegen is in een mozaïek > 30 ha fungeert dit als leefgebied voor soorten als Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger, Blauwborst, Kamsalamander, Spaanse vlag …
	Populatiedoelstelling		***Kwaliteitseisen van de leefgebieden***	
Soorten	***Doel***	***Toelichting***	***Doel***	***Toelichting***
RP Vleermuizen (Rosse vleermuis – *Nyctalus noctula,* Ruige dwergvleermuis – *Pipistrellus nathusii)*	↑ / =	*Doel:* Instandhouding of - indien mogelijk - groei van de huidige populaties. *Deze soorten sporen samen met de doelstellingen voor het habitattype 91E0 en 3150.* *Motivering:* Vanuit de G-IHD worden alle gebieden als belangrijk voor het behalen van de doelstellingen voor deze vleermuissoorten gezien. De staat van instandhouding van de populaties van de Rosse vleermuis in Vlaanderen is onbekend. De staat van instandhouding van de populaties van de andere soorten op Vlaams niveau is gunstig en de populaties zijn stabiel. Het SBZ is een belangrijke verbindingsas naar belangrijke overwinteringsverblijfplaatsen zoals het fort van Broechem en het fort van Kessel.	↑	*Doel:* - Toename van het aantal (oude) bomen met holtes en spleten - Open water (Grote waterplassen, rivieren en kanalen) met beschutte, vegetatierijke oevers - Verbetering van de waterkwaliteit van open water - Behoud, herstel en ontwikkeling van lijnvormige kleine landschapselementen (bomenrijen, houtkanten, …) als vliegroutes - Vermijden van lichtpollutie op vliegroutes en jachtplaatsen *Motivering:* Deze soorten verblijven 's zomers vooral in spleten en holtes van oude bomen. Volgens specialisten is het holte-aanbod in de Kempense bossen momenteel te laag. Rosse vleermuis en Ruige dwergvleermuis jagen boven moerassen, vochtige graslanden en in natte bossen en vangen vliegende insecten uit de lucht. Een kunstmatige hoge visstand en te veel bodemwoelende vissen beperken het voedselaanbod voor vleermuizen.

INFORMATIEF DOCUMENT

				De vliegroutes van deze soorten tussen de zomerverblijfplaatsen en de foerageergebieden volgen zoveel mogelijk opgaande lijnvormige landschapselementen (Ruige dwergvleermuis) of rivieren en kanalen (Meervleermuis) De meeste vleermuissoorten zijn zeer gevoelig voor lichtpollutie.
Moerasvogels				
	Populatiedoelstelling		***Kwaliteitseisen aan de leefgebieden***	
Soort	***Doel***	***Toelichting***	***Doel***	***Toelichting***
RP Roerdomp – *Botauris stellaris*	↑	*Doel:* Uitbreiding van het aantal broedparen naar 3-4 koppels. Dit dient te gebeuren door de realisatie van 90-200 ha geschikt leefgebied bestaande uit moerasvegetaties (rbbmr, rbbmc) en open water (> 30 %), in de Moeren, het Hoge Moer en de Watering van Arendonk. *Motivering:* Het SBZ is aangemeld voor de Roerdomp maar de soort komt er niet meer tot broeden. De regionale staat van instandhouding is zeer ongunstig en er wordt in Vlaanderen voor deze soort een bijkomende oppervlakte van 850-1240 ha moeras en rietlanden tot doel gesteld. In de Zegge worden de maximale broedaantallen al bereikt voor deze soort waardoor het herstel van de populatie dient gerealiseerd te worden in de Ronde Put.	↑	*Doel:* Uitbreiding van het geschikte broedgebied: 30-50 ha geschikt rietland per broedpaar in één moeraskern, met helder water en een hoog voedselaanbod. Het waterpeil is voldoende hoog, de rietvegetaties hebben een gevarieerde leeftijdsstructuur, er zijn voldoende verlandingsvegetaties en er is voldoende rust. *Motivering:* De soort broedt echter onregelmatig en de kwaliteit van het leefgebied moet omhoog.

INFORMATIEF DOCUMENT

RP Bruine kiekendief – Circus aeruginosus	=	Doel: Behoud van de bestaande pleister- en overwinteringspopulatie. Herstel van 1 broedpaar voor het volledige studiegebied (RP + KN) Motivering: Het SBZ is volgens de G-IHD belangrijk voor Bruine kiekendief en de soort wordt in het gehele gebied waargenomen als doortrekker en wintergast, maar kent recent geen broedsucces. Deze soort spoort samen met de doelstellingen voor Roerdomp waardoor de vestiging van een broedpaar zeer waarschijnlijk is.	↑	Doel: *De verbetering van voldoende broed- en foerageergebied (> 200 ha) waarvan minstens één grote moeraskern (100- 200 ha) voor deze soort spoort samen met de doelstellingen voor Roerdomp indien:* - Moerasgebied met veel voedsel - vochtige weilanden met voldoende prooidieren aanwezig zijn. *Motivering:* Er is momenteel een gebrek aan broedparen en broedsucces en aan voldoende kwaliteitsvol leefgebied. De broedpotenties nemen echter sterk toe doordat deze soort samen spoort met Roerdomp, Porseleinhoen en de doelstellingen voor HT 3150 en 3260. Een kwalitatief goed leefgebied, bestaande uit moerascomplexen als broedgebied en water-, heide- en graslandhabitats kan als foerageergebied dienen. Indien voldoende foerageergebied aanwezig is, worden deze potenties nog sterk verhoogd.
RP Blauwborst – *Luscinia svecica*	=	*Doel:* Behoud van de actuele populatie van 5 - 10 broedparen. *Motivering:* Het SBZ wordt in de G-IHD als belangrijk gezien voor deze soort. Deze soort spoort mee met de doelstellingen voor 91E0 en bovenstaande watervogels. Uitbreiding van het lokale areaal naar de bovenloop van de Witte Nete, de Maat en de waterplassen van Campina/het Goor door een aangepast beheer van elzenbroekbossen. Ook het creëren van een natuurcomplex in de Moeren zal	↑	*Doel:* *De verbetering van leefgebied (> 2 ha/broedpaar) voor deze soort spoort grotendeels samen met de doelstellingen voor Roerdomp en Bruine kiekendief indien:* - Ruig rietland met cyclisch beheer - Moerassige vegetaties met open plekken, slikken, struiken van lager dan 2 m. - Graslanden met veel brede rietkragen en extensieve begrazing - < 30 % struiken per hectare *Motivering:* De broedpotenties nemen nog sterk toe doordat deze soort samen spoort met Roerdomp en Bruine kiekendief. Blauwborst heeft echter andere eisen dan deze soorten. Enkel bij gepast

INFORMATIEF DOCUMENT

		bijkomende broedgelegenheden opleveren.		beheer zullen de oppervlaktes voor de soorten overlappen.
RP IJsvogel – Alcedo atthis	=	*Doel:* Behoud van de actuele populatie van 4-10 broedparen. *Motivering:* Het SBZ-V is volgens de G-IHD belangrijk voor deze soort. Natuurlijke schommelingen ten gevolge van strenge winters zorgen voor grote variatie in de aantallen.	↑	*Doel:* *De verbetering van de kwaliteit van het leefgebied zoals geformuleerd bij HT 3150.* *Motivering:* De soort komt verspreid voor in het SBZ maar vertoont een gedeeltelijk aangetaste staat van instandhouding door een tekort aan geschikt leefgebied (waterkwaliteit, verkarpering, verbraseming en verbossing).
RP Woudaap – Ixobrychus minutus	=	*Doel:* Behoud van de bestaande pleister- en overwinteringspopulatie. 1 (mogelijk onregelmatig) broedpaar in het volledige studiegebied (RP + KN). *Motivering:* De soort werd aangemeld voor het SBZ maar is als broedvogel verdwenen. In de G-IHD wordt een uitbreiding van de Vlaamse populatie tot 75 broedparen, met 2 kernpopulaties en een aantal satellietpopulaties tot doel gesteld. Binnen het SBZ zal door het uitvoeren van de doelstellingen voor Roerdomp en Porseleinhoen pleister- en trekhabitat gerealiseerd worden.	=	*Doel:* *Deze soort spoort samen met de doelstellingen voor één grote moeraskern (100- 200 ha) voor Roerdomp:* *Motivering:* Zie hiernaast.
RP Zwarte stern – Chlidonias Niger	=	*Doel:* Behoud van de bestaande foerageergebieden voor doortrekkers. *Motivering:* De soort is aangemeld voor de Ronde Put maar	=	*Doel:* De soort spoort gedeeltelijk mee met de kwaliteitsdoelstellingen voor Roerdomp. Ondiepe plassen met open water, veel drijvende waterplanten, open oevers, een voldoende voedselaanbod en geen verstoring, ook niet door ganzen.

INFORMATIEF DOCUMENT

	is momenteel uitgestorven in Vlaanderen. Het areaal en de populatie van deze soort is in Vlaanderen zeer ongunstig, zoals elders in Europa. Er wordt in de G-IHD wel gestreefd naar herstel of heraanleg van potentiële broedgebieden.	Het leggen van rietmatten als broedplaats is aanbevolen. *Motivering:* Zoals geformuleerd in de G-IHD: tegengaan van verzuring van grote vennen in heidegebieden, verbetering van de hoeveelheid beschikbaar voedsel, bevordering van de ontwikkeling van drijvende waterplanten.

Speciale beschermingszones BE2100026 – Valleigebied van de Kleine Nete, met brongebieden, moerassen en heiden (met uitzondering van de deelgebieden binnen SBZ-V – Ronde Put) en BE2100424 De Zegge

	Oppervlaktedoelstelling		***Kwaliteitsdoelstelling***	
Habitat	***Doel***	***Toelichting***	***Doel***	***Toelichting***
KN 91E0 - Alluviale bossen met Alnus glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	↑	*Doel:* Uitbreiding van ca. 187 ha actueel aanwezig tot een totaaloppervlakte van 377-472 ha. Hiervan is 170-240 hectare uitbreiding en 20-45 hectare omvorming. Gebieden met grote potenties zijn deelgebieden 1, 2, 6, 10 en 11. *Motivering:* Dit gebied wordt in de G-IHD als zeer belangrijk aangeduid. Het betreft een prioritair habitattype waarvoor sterke oppervlakte-uitbreiding op Vlaams niveau nodig is. Het habitattype is momenteel sterk versnipperd. De ontwikkeling van enkele grote boscomplexen in de vallei zorgt voor meer leefgebied voor soorten als Blauwborst, Rosse vleermuis, Kleine modderkruiper, … . In mindere doch significante mate zal dit meer leefgebied creëren voor Kam-	↑	*Doel:* Globaal wordt een voldoende tot goede SVI nagestreefd. Belangrijkste doelen zijn het verbeteren van de bestaande kwaliteit door omvorming en invoeren criteria duurzaam bosbeheer: - verhogen van het aandeel dood hout en het aandeel sleutelsoorten. - herstellen of in stand houden van lokale kwel. - natuurlijk overstromingsregime met niet vervuild water. - tegengaan eutrofiëring. Grotendeels open bos, met veel lichtinval en een goed ontwikkelde kruidlaag en veel waterpartijen: - 10-15 % van de totale bosoppervlakte bestaat uit open plekken - geleidelijke overgangen bos-ruigte-grasland *Motivering:* Op dit moment stelt zich het knelpunt van verruiging en eu-

INFORMATIEF DOCUMENT

		salamander, Spaanse Vlag en Rivierdonderpad. Verhoging van het zelfreinigend vermogen en de natuurlijke ontwikkelingsmogelijkheden van de rivier (3260).	trofiëring met een achteruitgang van de sleutelsoorten tot gevolg. Dit is waarneembaar in de lokale staat van instandhouding van een aantal bosfragmenten. Een natuurlijk overstromingsregime en de aanwezigheid van soorten als Riet en Rietgras in het eutrofe subtype zal het zelfreinigend vermogen van de rivier nog verbeteren waardoor de ontwikkelingsmogelijkheden voor de oligotrofe habitattypes en subtypes versterkt worden. Rivierdonderpad, Kleine modderkruiper, Rosse Vleermuis, Kamsalamander, … profiteren van de doelstellingen
KN 3260 Submontane en laaglandrivieren met vegetaties behorend tot het Ranunculion fluitantis en het Callitricho-Batrachion	↑	*Doel:* Bereiken van de goede ecologische toestand in de Kleine Nete, de Kneutersloop en de Koulaak in deelgebied 1; de Larumse Loop, de Mosselgorenloop, de Korte Goorloop, de Strikbemdenloop, de Sasloop en de Korte Zeggeloop in deelgebied 2, het Goorneetje in deelgebied 5, de Zwarte Nete, de Desselse Nete en de Voorste Nete in deelgebied 6; de Kleine Nete, de Aa, de Schupleerloop, de Tweede Beek, de Derde Beek en de Graafweidebeek in deelgebied 10 en de Kleine Nete, de Bollaak, de Kleine Beek, de Tappelbeek en de Krekelbeek in deelgebied 11 *Motivering:* Het SBZ is in de G-IHD als essentieel gebied voor dit habitattype aangeduid. gebied is op Vlaams niveau essentieel Dit habitattype is in een zeer ongunstige regionale staat van instandhouding en groot deel ligt buiten habitatgebied.	↑	*Doel:* Bereiken van goede waterkwaliteit en bereiken van goede ecologische toestand: - goede waterwaterkwaliteit (orthofosfaatconcentratie < 100 µg/l; totaalstikstof < 4-6 mg/l, lage concentratie bestrijdingsmiddelen en lage sedimentvracht). voldoet aan de milieukwaliteitsnormen oppervlaktewater - exoten < 10 % - helofyten < 30 % - drie groeivormen van waterplanten aanwezig - betere ruimtelijke spreiding van piekdebieten Goede structuurkwaliteit (stroomkuilenpatroon, meandering, …) en voorkomen van IJsvogel als kwaliteitsindicator. *Motivering:* De LSVI wijst op een ongunstige situatie. Het aantal sleutelsoorten, de eutrofiëring en de lengte van de betreffende habitattrajecten scoren onvoldoende. Bovendien is de structuurkwaliteit op veel plaatsen onvoldoende. Het habitattype verlangt zuurstofrijk, niet geëutrofieerd water en een voldoende structuurkwaliteit. Bovendien zijn een heel aantal habitattypische soorten (vissen, vogels, libellen, planten, … *zie verder)* zijn afhankelijk van een goede kwaliteit voor dit habitattype.

INFORMATIEF DOCUMENT

KN 3150 Van nature eutrofe meren met vegetaties van het type Magnopotamion of Hydrocharition	↑	*Doel:* Uitbreiding van 21 ha actueel habitat tot een minimumoppervlakte van 25 ha door 4 ha effectieve inrichting (omvorming). Behoud van niet-habitatwaardige oppervlaktewaterlichamen *Motivering:* Dit habitatgebied is in de G-IHD aangeduid als een zeer belangrijk gebied. Op Vlaams niveau wordt op zijn minst behoud en zo mogelijk uitbreiding voorgesteld. Er zijn zeer grote potenties voor dit habitattype in het SBZ, zeker bij het verbeteren van de waterkwaliteit. Daarnaast is effectieve inrichting van een aantal voedselrijke vijvers vereist.	↑	*Doel:* Bereiken van goede waterkwaliteit en bereiken van goede ecologische toestand in alle oppervlaktewaterlichamen: - totaalfosfor < 105 µg/l - voldoet aan de milieukwaliteitsnormen oppervlaktewater - totaalstikstof < 2 mg/l - invasieve exoten in alle vijvers < 10 % - eutrofiëringsindicatoren in alle vijvers < 30 % *Motivering:* Een algemene waterkwaliteitsverbetering zoals voorzien in de kaderrichtlijn water en het decreet integraal waterbeleid leidt tot volledige ecosystemen met meer typische soorten. Structuurverbetering van oevers, daling van de eutrofiëringgraad en strijd tegen invasieve exoten zijn hierbij nodig. Een goede staat van instandhouding voor dit habitattype is enkel mogelijk indien ook in niet habitatwaardige vijvers minimum kwaliteitsdoelstellingen gehaald worden (bereiken goede ecologische toestand door exotenbestrijding en verbetering van de waterkwaliteit). Bovendien is het ontwikkelen van dit habitattype uit voedselrijke visvijvers enkel mogelijk indien een gebiedsgericht (per deelgebied) beleid gevoerd wordt. Waterkwaliteit is cruciaal bij de verdere kwalitatieve ontwikkeling van dit habitat. **Bittervoorn, Kleine Modderkruiper, Grote modderkruiper, Kamsalamander** en **Roerdomp** zijn kwaliteitsindicatieve soorten die met de omvorming naar dit habitat mee sporen. Habitat 3150 spoort dikwijls samen met 7140: overgangsveen wanneer in veensituaties de vijvervegetaties verregaand verlanden, 91E0 en rbb mr (rietland). In dit geval is dit habitattype mogelijk geschikt voor **Gevlekte witsnuitlibel.**

INFORMATIEF DOCUMENT

KN 6410 - Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (Molinion caeruleae), subtype Veldrusgraslanden	↑	*Doel* Uitbreiding van de bestaande oppervlakte **veldrusgrasland** van 1 ha tot een totale oppervlakte van 14-29 ha door omvorming van 13-28 ha rond bestaande relicten. De grootste potenties zijn aanwezig in de deelgebieden 1, 2, 6, 10 & 11. Doordat de actuele atmosferische stikstofdepositie de grenswaarde (15-25 kg N/ha/j) voor dit habitattype overschrijdt, zijn er grote delen van de graslanden met potenties voor dit habitattype niet habitatwaardig. Bovendien heeft dit habitattype een kortlevende zaadbank zodat er slechts beperkte delen in het gebied kansen bieden voor dit habitattype. De oppervlakte te ontwikkelen grasland zal wellicht hoger dienen te zijn dan de oppervlakte die strikt genomen voor dit habitattype tot doel wordt gesteld. Dit leidt dan tot een mozaïek van verschillende natte graslanden (rbbhc, 6510, 6410, …). *Motivering* Dit habitatgebied staat in de G-IHD als zeer belangrijk gekwalificeerd, en de grote potenties en de grote recente oppervlaktetoename zal het belang van dit habitatgebied voor dit habitattype nog sterk doen stijgen. Op Vlaams niveau wordt een uitbreiding van het huidig areaal en oppervlakte van dit habitattype voorgesteld. Overwegende de aanwezigheid van dit habitattype in mozaïek met andere habitattypes (6510, 6430 maar ook rbbhc) en de moeilijkheid m.b.t. effectief herstel van dit habitattype (zie hiernaast) is de ligging in een mozaïek met andere habitattypes noodzakelijk.	↑	*Doel* - gelegen in een schraalgraslandcomplex van 30 ha - eutrofiëringsindicatoren < 30 % - verruiging < 10 % - verbossing < 5 % - verzuringsindicatoren < 30 % - verdrogingsindicatoren < 10 % - aantal sleutelsoorten > 9 *Motivering* Dit habitattype doet in mozaïek met andere schraalgraslanden dienst als leef- en/of foerageergebied voor soorten als Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis, Roerdomp, Laatvlieger, Porseleinhoen, Blauwborst, Bruine kiekendief, … Het habitattype vertoont potenties in meerdere deelgebieden. Door de grote versnippering van het habitatrichtlijngebied vormen de graslandcomplexen in de verschillende deelgebieden te weinig een geheel. Ook de sleutelsoorten (habitattypische florasoorten zoals Blauwe knoop, Blauwe zegge, Kleine schorseneer, Kranskarwij en Geel schorpioenmos) zijn zeer gevoelige soorten. Om geschikte standplaatsen voor dit habitattype te realiseren moeten deze graslanden in een goed gebufferde kern liggen. Door microverschillen in reliëf, bodemtype en grondwaterstand zullen niet alle tot ontwikkeling gebrachte halfnatuurlijke graslanden tot dit habitattype met voldoende sleutelsoorten kunnen ontwikkelen maar evolueren naar rbb. Bijgevolg dient er in elk deelgebied een schraalgraslandcomplex van 30 ha gerealiseerd te worden als buffer, leefgebied en voor het in stand houden van het microreliëf, hydrologie en zaadbank.
KN 6430 - Voedselrijke zoomvormende	↑	*Doel* Uitbreiding van de bestaande oppervlakte van 27	↑	*Doel* *Verbetering van de waterkwaliteit zoals geformuleerd bij HT*

INFORMATIEF DOCUMENT

ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones		ha tot een oppervlakte van 31-41 ha door omvorming van 4-14 ha rond bestaande relicten. Hiervan is 2-3 ha voorzien als extra leefgebied voor de Beekprik. *Motivering* Vanuit de G-IHD is dit gebied als zeer belangrijk gekwalificeerd. Op Vlaams niveau wordt behoud van de bestaande oppervlakte voorgesteld. Deze oppervlakte houdt echter eveneens moerasspirearuigtes (rbb) in. In de G-IHD wordt een uitbreiding van dit habitattype voor Beekprik en Rivierdonderpad vooropgesteld. Een sterke uitbreiding van het bestaande areaal en de bestaande oppervlakte door omvorming, in alle deelgebieden met beken en rivieren. In de praktijk zal dit habitat voorkomen in mozaïek met allerlei andere habitats of regionaal belangrijke biotopen, en dit in de ganse lengte van de riviervalleien. In deelgebied 11 dient gefocust op de zeer zeldzame variant van ruigtes met Harig wilgenroosje, Zomerklokje en Lange ereprijs.		*3260. Behoud en versterking van moerasspirearuigtes in bosranden zoals tot doel gesteld voor 91E0.* - natuurlijke overstromingsdynamiek. - invasieve exoten < 10 % - bedekking sleutelsoorten > 70 % *Motivering* De LSVI wijst op een ongunstige situatie. door verdroging, kanalisatie, storten van materialen, verbossing, eutrofiëring en gebrek aan dynamiek. Dit habitattype betreft overstroombare moerasspirearuigtes ruigtes van harig wilgenroosje. Om overstroombaarheid toe te laten, moet de waterkwaliteit verbeteren. Het spoort dus samen met habitattype 3260 en met de vissen die erin voorkomen. Bij overstroming zijn het belangrijke paaiplaatsen voor verschillende soorten. Het echte habitattype komt momenteel enkel voor in deelgebieden 10 en 11. In deelgebieden 1, 2, 6 en 12 is volgens de BWK-kartering ook habitat aanwezig, maar dit zijn eerder verlaten hooilanden die verruigd zijn en dus geen echt habitat. Indien het habitat gelegen is in een mozaïek > 30 ha fungeert dit als leefgebied voor soorten als Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger, Blauwborst, Kamsalamander, Spaanse vlag …
KN 6510 - Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)	↑	*Doel* Uitbreiding van de bestaande oppervlakte van 2 ha tot een totale oppervlakte van 11-21 hectare door omvorming van 9 -19 ha rond bestaande relicten. Doordat de actuele atmosferische stikstofdepositie de grenswaarde (20 kg N/ha/j) voor dit habitattype overschrijdt, zijn er grote delen van de graslanden met potenties voor dit habitattype niet habitatwaardig. De oppervlakte te ontwikke-	↑	*Doel* *Verbetering van de waterkwaliteit zoals geformuleerd bij HT 3260.* - gelegen in een schraalgraslandcomplex van 75 ha - verruigingsindicatoren < 10 % - verbossing < 5 % - verzuringsindicatoren < 30 %

INFORMATIEF DOCUMENT

		len grasland zal wellicht hoger dienen te zijn dan de oppervlakte die strikt genomen voor dit habitattype tot doel wordt gesteld. Dit leidt dan tot een mozaïek van verschillende natte graslanden (rbbhc, 6510, 6410, …). *Gelegen in een schraalgraslandcomplex zoals geformuleerd bij HT 6410.* *Motivering* Op Vlaams niveau wordt een sterke uitbreiding van de totale oppervlakte voorgesteld. Dit habitatgebied staat als zeer belangrijk gekwalificeerd. In de praktijk komt dit habitattype dikwijls in mozaïek met andere habitats voorkomen (rbb mr, rbb hc).		- verdrogingsindicatoren < 10 % - aantal sleutelsoorten > 9 *Motivering* Dit habitattype doet in mozaïek met andere schraalgraslanden dienst als leef- en/of foerageergebied voor soorten als Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis, Roerdomp, Laatvlieger, Porseleinhoen, Blauwborst, Bruine kiekendief, … De LSVI wijst op een ongunstige situatie. Intensivering van de landbouw heeft dit habitattype overal zeer sterk doen achteruitgaan. Het invoeren van een gepast maaibeheer en het achterwege laten van bemesting leiden tot een kwalitatief betere staat van instandhouding, zoals bv. in het Viersels Broek.
KN 7140_meso – Basenrijk trilveen	↑	*Doel* Uitbreiding van de bestaande oppervlakte van 10 ha tot een oppervlakte van 13-18 ha hectare door omvorming van 3 - 8 ha. De beste mogelijkheden voor de ontwikkeling van dit habitattype liggen in Deelgebied 2 en Deelgebied 11. *Motivering* Dit SBZ staat in de G-IHD als essentieel gekwalificeerd. Op Vlaams niveau wordt een uitbreiding van het areaal en oppervlakte voorgesteld. Dit is een uiterste belangrijk habitattype voor Gevlekte witsnuitlibel (zie verder). In dg 2 is al een vrij grote oppervlakte laagveenmoeras aanwezig. Uitbreiding van dit laagveenmoeras in complex met veenmosrietland, riet- en zeggenmoeras creëert leefgebied voor Porseleinhoen en Gevlekte witsnuitlibel.	↑	*Doel* *Bereiken van de goede ecologische toestand van oppervlaktewaterlichamen zoals geformuleerd bij HT 3150.* Een voldoende goede waterkwaliteit is nodig om de verlandingsprocessen optimaal te later verlopen. Een geschikte waterhuishouding, een voldoende aanvoer van grondwater en een beter inwendig beheer leiden hiertoe. *Motivering* Indien de aanwezige oppervlaktelichamen de vereiste ecologische toestand bereiken, zullen er eveneens mogelijkheden ontstaan voor de ontwikkeling van verlandingsvegetaties. Verschillende insectensoorten zijn aan dit habitat gebonden, bv. de Zilveren maan die uit Vlaanderen verdwenen is. Ook Gevlekte witsnuitlibel is kenmerkend voor deze laagveenmoerassen. Indien veenmosrietland aanwezig is, doet dit habitattype dienst als leefgebied voor Porseleinhoen.

INFORMATIEF DOCUMENT

Soorten	Populatiedoelstelling		Kwaliteitseisen van de leefgebieden	
	Doel	**Toelichting**	**Doel**	**Toelichting**
KN Gevlekte witsnuitlibel - *Leucorrhinia pectoralis*	↑	*Doel:* Uitbreiding van de populatie tot een kernpopulatie van deze soort (> 10 adulten en bewijs voor voortplanting per plas per jaar). Verspreid over het volledige stroomgebied met deelpopulaties in deelgebieden 1, 2, 11 en 12. *Motivering:* Het SBZ wordt in de G-IHD als essentieel aangeduid. Op Vlaams niveau is de staat van instandhouding zeer ongunstig. Er wordt een uitbreiding van het areaal en een uitbreiding van het aantal populaties tot doel gesteld. Gevlekte witsnuitlibel wordt aangetroffen in gevarieerde verlandingsvegetaties (HT 3130, HT 7140_meso, HT 7140_oli). Dit SBZ vertoont elk van deze habitattypes en is centraal gelegen in het verspreidingsgebied van deze soort in Vlaanderen. Het SBZ heeft bijgevolg een essentiële rol in het ontwikkelen van een duurzame populatie in Vlaanderen. Het SBZ vormt een verbinding tussen de historische populatie in de Scheldevallei en de huidige verspreiding (Kempen).	↑	*Doel:* *Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied (vennen en verlandingsvegetaties) zoals vermeld bij HT 7140, HT 7230, HT 3130, … .* Verbetering van de kwaliteit in de aanwezige cluster van verlandingsvegetaties (hydrologie, vergrassing, …), zodat er gevarieerde verlandingsvegetaties (langzame verlanding) ontstaan. Instandhouding van 25-50 % open waterzone. Aanwezigheid van > 30 ha geschikt leefgebied per deelpopulatie: - plassen met verlandingsvegetaties (mozaïek van 3130/3150 en 7140_meso). - vennen van het HT 3130 - niet habitatwaardig laagveenmoeras met voldoende open water (o.a. rbbms en rbbmr). *Motivering:* Om voor deze soort een goede lokale staat van instandhouding te verkrijgen is een cluster van kwaliteitsvolle verlandingsvegetaties noodzakelijk. Om een duurzame populatie van Gevlekte witsnuitlibel in stand te houden, worden in de literatuur oppervlaktes van 500 ha (Pauwels et al. 2002) geformuleerd om als sleutelgebied te fungeren. Deze oppervlakte is echter in geen enkel deelgebied haalbaar. Bal et al. (2001) formuleren echter een faunadoelstelling van 30 ha voor het meest kenmerkende biotoop (laagveenmoerassen).
KN	↑	*Doel:* Uitbreiding van omvang van de populatie.	↑	*Doel:* - verbeteren van de waterkwaliteit tot de basismilieukwaliteitsnormen

INFORMATIEF DOCUMENT

Kleine modderkruiper - *Cobitis taenia*		*Motivering:* Het SBZ is in de G-IHD als essentieel aangeduid voor deze soort. In Vlaanderen is de staat van instandhouding matig ongunstig. Er wordt een uitbreiding van de bestaande populaties en van de omvang van populaties tot doel gesteld, door het verbeteren van de kwaliteit van het leefgebied.		- verbeteren van de structuurkwaliteit (substraat van zand, stilstaand tot zwak stromend water) - opheffen van migratieknelpunten. *De doelstellingen van de Kleine modderkruiper sporen samen met de doelstellingen van habitat 3260 en 91E0.* *Motivering:* Kleine modderkruiper komt over bijna de volledige loop voor. De habitatkwaliteit en de populatiestructuur zijn echter nog onvoldoende en er zijn nog enkele migratieknelpunten aanwezig. In de LSVI-tabellen worden geen minimumvereisten voor de oppervlakte van een sleutelgebied geformuleerd. Wetenschappelijke literatuur (Pouwels et al. 2007) suggereert echter een minimumoppervlakte van 100 ha. De soort spoort mee met de doelstellingen voor de verschillende 'natte natuurkernen'.
KN Beekprik - *Lampetra planeri*	↑	*Doel:* Uitbreiding van omvang van de populatie. Uitbreiding van de oppervlakte paaihabitat zoals geformuleerd bij HT 3260 en HT 6430. Naast de hierboven al voorziene uitbreiding van 25-30 ha oeverzone wordt 2-3 ha bijkomend habitat 6430 voorzien. *Motivering:* Het SBZ is in de G-IHD als zeer belangrijk aangeduid. In Vlaanderen is de staat van instandhouding zeer ongunstig.	↑	*Doel:* - Zuurstofgehalte > 8 mg/l - Aanwezigheid stroomkuilenpatroon met slibbanken en substraat van zand en kiezel - Voldoende stromingsdiversiteit met traag- en snelstromende zones (0-0,9 m/s) - Aangepaste beekruimingen *Motivering:* De soort verkeert in een gedeeltelijk aangetaste staat van instandhouding door een gebrek aan paai- en opgroeihabitat, een ondermaatse waterkwaliteit en de aanwezigheid van migratiebarrières. Doelstellingen moeten ook bereikt worden in kleinere beken, waar de voortplanting van de soort plaats grijpt.

INFORMATIEF DOCUMENT

				In de LSVI-tabellen worden geen minimumvereisten voor de oppervlakte van een sleutelgebied geformuleerd. Wetenschappelijke literatuur (Pouwels et al. 2007) suggereert echter een minimumoppervlakte van 100 ha. De soort spoort mee met de doelstellingen voor de verschillende 'natte natuurkernen'.
KN Rivierprik - *Lampetra fluviatilis*	↑	*Doel:* Uitbreiding van omvang van de populatie en verbinding van deelpopulaties. *Motivering:* Het SBZ is in de G-IHD als zeer belangrijk aangeduid. In Vlaanderen is de staat van instandhouding zeer ongunstig.	↑	*Doel:* *De doelstellingen voor deze soort sporen samen met de doelstellingen voor 3260 en Beekprik. Uitbreiding van de oppervlakte paaihabitat zoals geformuleerd bij HT 3260 en Beekprik.* *Motivering:* De soort verkeert in een gedeeltelijk aangetaste staat van instandhouding door een gebrek aan paai- en opgroeihabitat, een ondermaatse waterkwaliteit en de aanwezigheid van migratiebarrières.
KN Rivierdonderpad - *Cottus gobio*	↑	*Doel:* Uitbreiding van omvang van de populatie . *Motivering:* Het SBZ is in de G-IHD als zeer belangrijk aangeduid. In Vlaanderen is de staat van instandhouding matig ongunstig. Er wordt een uitbreiding van het aantal populaties tot doel gesteld.	↑	*Doel:* *De doelstellingen voor deze soort sporen samen met de doelstellingen voor 3260 en de andere vissoorten. Uitbreiding van de oppervlakte paaihabitat zoals geformuleerd bij HT 3260.* Verbeteren structuurkwaliteit: - Zuurstof > 8 mg/l - substraat van zand met grind, ijzerzandsteen of grote stenen - Voldoende stromingsdiversiteit met traag- en snelstromende zones (0-0,1 m/s) - aanwezigheid van groot dood hout en submerse vegetatie *Motivering:* De soort verkeert in een gedeeltelijk aangetaste staat van instandhouding door een gebrek aan paai- en opgroeihabitat, een ondermaatse waterkwaliteit en de aanwezigheid van mi-

INFORMATIEF DOCUMENT

				gratiebarrières. In de LSVI-tabellen worden geen minimumvereisten voor de oppervlakte van een sleutelgebied geformuleerd. Wetenschappelijke literatuur (Pouwels et al. 2007) suggereert echter een minimumoppervlakte van 100 ha. De soort spoort mee met de doelstellingen voor de verschillende 'natte natuurkernen'.
KN Bittervoorn - *Rhodeus sericeus amarus*	=	*Doel:* De doelstellingen van de Bittervoorn sporen samen met de doelstellingen van habitats 3150 en 3260, zoals hierboven geformuleerd. *Motivering:* Het valleigebied van de Kleine Nete is volgens de G-IHD een belangrijk SBZ voor deze soort. In Vlaanderen is de staat van instandhouding gunstig.	↑	*Doel:* *De doelstellingen voor deze soort sporen samen met de doelstellingen voor 3260, 3150 en de andere vissoorten* *Motivering:* De staat van instandhouding voor deze soort is grotendeels onbekend. De kwaliteitsverbetering van het rivierhabitat zal ten goede komen voor deze soort.
KN Drijvende waterweegbree - *Luronium natans*	↑	*Doel:* Herstel van recent verdwenen populaties en beheer van spontaan gevestigde populaties. *Motivering:* Het SBZ is in de G-IHD als zeer belangrijk aangeduid. De soort bevindt zich in een zeer ongunstige regionale staat van instandhouding. Historische waarnemingen zijn gelegen te Emblem (1936), tussen Herentals en Lichtaart (tot 1981), de Zegge (tot 2005) en het Goorplasje te Retie (tot 2004). Door een verbetering van de waterkwaliteit en de doelstellingen voor HT 3130 kan verwacht worden dat de populatie zich zal herstellen of uitbreiden.	↑	*Doel:* *Verbetering waterkwaliteit zoals geformuleerd bij HT 3130.* - afwezigheid van organisch sediment - bestrijden van verwilderde exotische ganzensoorten. - Lichtregime: maximaal 1/3 beschaduwd tot volle zon. - Voldoende windwerking op standplaatsen *Motivering:* De soort verkeert in een gedeeltelijk aangetaste staat van instandhouding. De toestand van de populatie is zeer ongunstig terwijl ook de habitatkwaliteit onvoldoende is (zuurtegraad en eutrofiëring).

INFORMATIEF DOCUMENT

KN Spaanse vlag - *Callimorpha quadripunctaria*	= / ↑	*Doel:* Behoud of uitbreiding van de huidige populatie. *Motivering:* Het SBZ is volgens de G-IHD belangrijk voor deze soort en de regionale staat van instandhouding is gunstig. Er is in de G-IHD instandhouding of uitbreiding van de populatie tot doel gesteld. De doelstellingen voor HT 91E0 en 6430 zullen uitbreidingsmogelijkheden creëren.	=	*Doel:* *Uitbreiding van vochtige, bloemrijke, voedselrijke ruigtes en mantelzoom-vegetaties zoals geformuleerd bij HT 6430 en 91E0.* *Motivering:* De staat van instandhouding in dit SBZ is onbekend. De soort spoort samen met de doelstellingen voor HT 6430 en 91E0.
KN Vleermuizen (Rosse vleermuis - *Nyctalus noctula,* - Ruige dwergvleermuis - *Pipistrellus nathusii,* Watervleermuis - *Myotis daubentonii*)	↑ of =	*Doel:* Instandhouding of - indien mogelijk - groei van de huidige populaties *Motivering:* Vanuit de G-IHD worden alle gebieden als belangrijk voor het behalen van de doelstellingen voor deze Vleermuissoorten gezien. De staat van instandhouding van de populaties van de Rosse vleermuis in Vlaanderen is onbekend. De staat van instandhouding van de populaties van de andere soorten op Vlaams niveau is gunstig en de populaties zijn stabiel. Het SBZ is een belangrijke verbindingsas naar belangrijke overwinteringsverblijfplaatsen zoals het fort van Broechem en het fort van Kessel.	↑	*Doel:* *Deze soorten sporen samen met de doelstellingen voor het habitattype 91E0 en 3150.* - Toename van het aantal (oude) bomen met holtes en spleten - Open water (Grote waterplassen, rivieren en kanalen) met beschutte, vegetatierijke oevers - gevarieerde beekvalleien (met vochtige graslanden, ruigtes, perceelsrandbegroeiing, …) - Verbetering van de waterkwaliteit van open water - Behoud, herstel en ontwikkeling van lijnvormige kleine landschapselementen (bomenrijen, houtkanten, …) als vliegroutes - Vermijden van lichtpollutie op vliegroutes en jachtplaatsen *Motivering:* Deze soorten verblijven 's zomers vooral in spleten en holtes van oude bomen. Volgens specialisten is het holte-aanbod in de Kempense bossen momenteel te laag. Rosse vleermuis en Ruige dwergvleermuis jagen boven moe-

INFORMATIEF DOCUMENT

		rassen, vochtige graslanden en in natte bossen en vangen vliegende insecten uit de lucht. Een kunstmatige hoge visstand en te veel bodemwoelende vissen beperken het voedselaanbod voor vleermuizen. De vliegroutes van deze soorten tussen de zomerverblijfplaatsen en de foerageergebieden volgen zoveel mogelijk opgaande lijnvormige landschapselementen (Ruige dwergvleermuis) of rivieren en kanalen (Meervleermuis) De meeste vleermuissoorten zijn zeer gevoelig voor lichtpollutie.
KN Grote modderkruiper - *Misgurnus fossilis*	*Deze soort is wel aangemeld maar er zijn geen gegevens die het voorkomen van de soort bewijzen, zelfs niet in het verre verleden. Er worden dus geen doelstellingen geformuleerd.* *Er worden binnen de natuurcluster wel veel potentiële habitats gecreëerd.*	
KN Kamsalamander - *Triturus cristatus*	*Deze soort is wel aangemeld maar er zijn geen gegevens die het voorkomen van de soort bewijzen, zelfs niet in het verre verleden. Er worden dus geen doelstellingen geformuleerd.* *Er worden binnen de natuurcluster wel veel potentiële habitats gecreëerd.*	

Moerasvogels

	Populatiedoelstelling		***Kwaliteitseisen aan de leefgebieden***	
Soort	***Doel***	***Toelichting***	***Doel***	***Toelichting***
KN Roerdomp - *Botaurus stellaris*	=	<u>*Doel:*</u> Behoud van 1 broedpaar in het SBZ	↑	<u>*Doel:*</u> Uitbreiding van het geschikte broedgebied: 50 ha geschikt rietland per broedpaar.

INFORMATIEF DOCUMENT

		Motivering: Het SBZ is essentieel voor de Roerdomp. De regionale staat van instandhouding is zeer ongunstig en er wordt in Vlaanderen voor deze soort een bijkomende oppervlakte van 850-1240 ha moeras en rietlanden tot doel gesteld. In de Zegge worden de maximale broedaantallen bereikt voor deze soort.	Behoud van de bestaande foerageergebieden, bestaande uit waterriet en moerasvegetaties (rbbmr, rbbmc) en open water (> 30 %) met helder water en een hoog voedselaanbod. Kwaliteitseisen zijn: voldoende hoog waterpeil, rietvegetaties met gevarieerde leeftijdsstructuur, voldoende verlandingsvegetaties en voldoende rust. *Motivering:* In de Zegge worden de Roerdomp als broedvogel aangetroffen. De soort broedt echter onregelmatig en de kwaliteit van het leefgebied moet omhoog.
KN Porseleinhoen - *Porzana porzana*	↑	*Doel:* Uitbreiding van actuele populatie van 1 broedpaar tot 4 à 5 broedparen. Behoud van de bestaande doortrekkende populaties. *Motivering:* Het SBZ is in de G-IHD als zeer belangrijk aangeduid voor deze soort en vertoont een zeer ongunstige regionale staat van instandhouding. In de G-IHD wordt een uitbreiding van het aantal broedparen tot doel gesteld. Het SBZ sluit zeer nauw aan bij de doelstellingen voor Porseleinhoen in de vallei van de Grote Nete. Herstel van leefgebied zal deze populatie versterken. Hiervoor is bijkomend leefgebied van > 90 hectare nodig binnen het SBZ. Deze doelstelling spoort samen met de doelen voor HT 6410 en HT 6510.	↑ *Doel:* *Deze soort spoort samen met de voor HT 6410 en 6510 tot doel gestelde schraallandcomplexen van > 30 ha.* Deze oppervlakte is noodzakelijk per broedpaar. Aanwezigheid van > 15 ha zeggen in ondiep water (< 15 cm) en ondiep open water per broedpaar. Natte hooilanden met een op Porseleinhoen afgestemd maairegime (laat in het seizoen). *Motivering:* De toestand van de populatie van het Porseleinhoen, de habitatkwaliteit en de toekomstperspectieven is zeer ongunstig. Deze soort spoort samen met de doelstellingen voor een aantal moerasvogels en natte graslanden.

INFORMATIEF DOCUMENT

KN Bruine kiekendief - *Circus aeruginosus*	=	Doel: Behoud van de bestaande pleister- en overwinteringspopulatie. Herstel van 1 broedpaar voor het volledige studiegebied (RP + KN). Motivering: Het SBZ is belangrijk voor Bruine kiekendief en de soort wordt in het gehele gebied waargenomen als doortrekker en wintergast, maar kent recent geen broedsucces. Deze soort spoort samen met de doelstellingen voor Roerdomp waardoor de vestiging van een broedpaar zeer waarschijnlijk is.	↑	Doel: *De verbetering van voldoende broed- en foerageergebied (> 200 ha) voor deze soort spoort samen met de doelstellingen voor HT 6410, HT 6510, HT 3150, Roerdomp en Porseleinhoen indien:* - Moerasgebied met veel voedsel in de buurt van open water. - vochtige weilanden met voldoende prooidieren *Motivering:* Er is momenteel een gebrek aan broedparen en broedsucces en aan voldoende kwaliteitsvol leefgebied. De broedpotenties nemen echter sterk toe doordat deze soort samen spoort met Roerdomp, Porseleinhoen en de doelstellingen voor HT 3150 en 3260. Een kwalitatief goed leefgebied, bestaande uit moerascomplexen als broedgebied en water-, heide- en graslandhabitats kan als foerageergebied dienen. Indien voldoende foerageergebied aanwezig is, worden deze potenties nog sterk verhoogd.
KN Blauwborst - *Luscinia svecica*	=	*Doel:* Behoud van de actuele populatie van 40-50 broedparen. *Motivering:* Het SBZ wordt in de G-IHD als belangrijk gezien voor deze soort. Deze soort spoort mee met de doelstellingen voor 91E0 en bovenstaande watervogels. Uitbreiding van het lokale areaal naar de bovenloop van de Witte Nete, de Maat en de waterplassen van Campina/het Goor door een aangepast beheer van elzenbroekbossen. Ook het creëren van een natuurcomplex in de Moeren zal bijkomende broedgelegenheden opleveren.	↑	*Doel:* *De verbetering van leefgebied (> 2 ha/broedpaar) voor deze soort spoort grotendeels samen met de doelstellingen voor Roerdomp en Porseleinhoen indien:* - Ruig rietland met cyclisch beheer - Moerassige vegetaties met open plekken, slikken, struiken van lager dan 2 m. - Graslanden met veel brede rietkragen en extensieve begrazing - < 30 % struiken per hectare *Motivering:* De broedpotenties nemen nog sterk toe doordat deze soort samen spoort met Roerdomp en Porseleinhoen.

INFORMATIEF DOCUMENT

				Blauwborst heeft echter andere eisen dan deze soorten. Enkel bij gepast beheer zullen de oppervlaktes voor de soorten overlappen.
KN IJsvogel - *Alcedo atthis*	=	*Doel:* Behoud van de actuele populatie van 5-15 broedparen. *Motivering:* Het SBZ-V is volgens de G-IHD belangrijk voor deze soort. Natuurlijke schommelingen t.g.v. strenge winters zorgen voor grote variatie in de aantallen.	↑	*Doel:* *De verbetering van de kwaliteit van het leefgebied (> 4 km/ broedparen) zoals geformuleerd bij HT 3260 en voor de verschillende vissoorten.* *Motivering:* De soort komt verspreid voor in het SBZ maar vertoont een gedeeltelijk aangetaste staat van instandhouding door een tekort aan geschikt leefgebied (waterkwaliteit, verkarpering, verbraseming en verbossing).
KN Woudaap - *Ixobrychus minutus*	=	*Doel:* Behoud van de bestaande pleister- en overwinteringspopulatie. 1 (mogelijk onregelmatig) broedpaar in het volledige studiegebied (RP + KN).*Motivering:* De soort werd aangemeld voor het SBZ maar is als broedvogel verdwenen. In de G-IHD wordt een uitbreiding van de Vlaamse populatie tot 75 broedparen, met 2 kernpopulaties en een aantal satellietpopulaties. Binnen het SBZ zal door het uitvoeren van de doelstellingen voor Roerdomp en Porseleinhoen pleister- en trekhabitat gerealiseerd worden.	=	*Doel:* Deze soort spoort samen met de doelstellingen voor Porseleinhoen en Roerdomp. *Motivering:* Zie hiernaast.

INFORMATIEF DOCUMENT

Estuariene natuur

Algemeen	De benedenloop (deelgebied 11) van de Kleine Nete is onderhevig aan het getij en is bijgevolg belangrijk voor de ontwikkeling van estuariene natuur (1130) en is een essentieel paaigebied voor de Fint. Het betreft vooral de taluds van de dijken langs het als bevaarbaar gecategoriseerd traject van de Kleine Nete. De oppervlakte bedraagt actueel 14 ha. Het betreft concreet het habitattype estuariene **schorren** (1130[76]). De habitatvlek kent door de bedijking een langgerekte lineaire vorm (dijken) en is zeer gevoelig voor externe verstoring. Het onderwatergedeelte van dit habitattype is paaigebied voor Fint. De belangrijkste knelpunten voor dit habitattype is de waterkwaliteit en het gebrek aan natuurlijke schorrenvegetaties. Het herstel van de schorrenvegetaties , een verbetering van de waterkwaliteit en een kwaliteitsverbetering van de aanwezige schorren vormen de belangrijkste doelstellingen voor dit habitattype. Creatie van bijkomende slik- en schorrenvegetaties binnen het SBZ worden bij de verdere uitwerking best onderzocht.

Speciale beschermingszones BE2100026 – Valleigebied van de Kleine Nete, met brongebieden, moerassen en heiden (met uitzondering van de deelgebieden binnen SBZ-V – Ronde Put) en BE2100424 De Zegge

	Oppervlaktedoelstelling		***Kwaliteitsdoelstelling***	
	Doel	***Toelichting***	***Doel***	***Toelichting***
KN 1130 Estuaria	=	*Doel:* Behoud van de aanwezige oppervlakte aan schor van 14 ha. *Motivering:* Het SBZ is volgens de G-IHD belangrijk voor dit habitattype. Dit habitattype is regionaal in een gedegradeerde staat van instandhouding en er wordt een sterke uitbreiding voorgesteld in de G-IHD. Binnen deze SBZ kan dit enkel in het tijgevoelige deel van de vallei van de Kleine Nete (deelgebied 11). Behoud van de aanwezige op-	↑	*Doel:* - Aanwezigheid van voldoende goede ontwikkelde slik en schorvegetaties. - Volledige gradiënt van slik tot hoog schor aanwezig. - Verbetering van de waterkwaliteit zoals geformuleerd bij HT 3260. *Motivering:* Zie hiernaast. Dit habitat is foerageer- en migratieplaats voor de

[76] *Het betreft voluit 1130 Estuaria/Buitendijkse schorren*

INFORMATIEF DOCUMENT

		pervlaktes is noodzakelijk om de continuïteit van dit habitattype over de aan het tij onderhevig deel van de Kleine Nete te verzekeren.		Fint.
KN Fint – *Alosa fallax fallax*	↑	*Doel:* Uitbreiding van het aantal paaiende Finten *Motivering:* Habitatrichtlijngebied is in de G-IHD als essentieel voor de Fint aangeduid. Er wordt een herstel van de historische paaigebieden in de Kleine Nete vooropgesteld.	↑	*Doel:* Vergroten en kwaliteitsverbetering van het paaihabitat (zoetwatergetijdegebied): - zuurstofgehalte > 7 mg/l - herstel van zandbanken - voldoende structuurrijk + voldoende stromingsvariatie Vrije migratie naar zijlopen met potentieel paaihabitat (Bollaak) *Motivering:* De aanduiding vanuit de G-IHD wordt verantwoord door de aanwezigheid van historisch paaihabitat. Het habitattype 1130 is momenteel zeer eng door een volledige indijking. Uitbreiding van het zoetwatergetijdengebied in Dg 11 is mogelijk in het stroomafwaartse deel van de Bollaak waar dan overgangen kunnen ontstaan naar habitattype 6430_hw en 6430_hf.

INFORMATIEF DOCUMENT

Alkalische moerassen

Algemeen	Deze habitatcluster betreft een aantal zeer zeldzame vegetaties met unieke soorten. Het betreft habitattypes **alkalisch laagveen** (7230[77]), **Galigaanmoerassen** (7210[78]) en **kalkhoudende wateren** (3140[79]). Het habitatrichtlijngebied is voor elk van deze habitattypes als essentieel aangeduid in de G-IHD. Toch komen deze habitattypes in slechts één of twee deelgebied voor. Deze natuurcluster heeft actueel een oppervlakte van **26,6 ha** en is leefgebied voor aanwezige bijlagesoorten als **Gevlekte witsnuitlibel** en **Groenknolorchis**. De belangrijkste knelpunten voor deze habitattypes en bijlagesoorten zijn de waterkwaliteit en atmosferische deposities. Aangezien er in het natuurinrichtingsproject Buitengoor/Meergoor al herstel van alkalische laagveenvegetaties heeft plaatsgevonden, vertonen deze een vrij goede staat van instandhouding. De oppervlakte is echter (zeer) klein. Het voornaamste doel betreft een lokale uitbreiding van de oppervlakte van deze habitattypes door een gericht beheer in de gebieden waar deze habitattypes voorkomen. Hiervoor is het ook vermijden van directe inspoeling van nutriëntenrijk water in de waterloop en een (lokaal) intact grondwatersysteem (voldoende kwel en beperkte drainage) van belang. Als leefgebied voor de aanwezige bijlagesoorten en als buffering van deze uiterst gevoelige habitattypes wordt een totaal oppervlakte alkalisch laagveenmoeras (> 50 ha) tot doel gesteld: - een voldoende gebufferde kern van ca. 30 ha open veenmoeras met minstens 50 % habitattype (7230, 7210 en 7140). - behoud van de bestaande oppervlakte elzenbroekbos (20 ha) als bijkomende buffer In de specifieke doelen hieronder belichten we eerst de habitattypes en dan de bijlagesoorten van de habitatrichtlijn die gebonden zijn aan dit landschap. De habitattypes worden in volgorde van belangrijkheid (oppervlakte, belang van het SBZ, …) besproken. Gevlekte witsnuitlibel en de habitattypes 7140 en 91E0 komen ook voor in deze natuurcluster, maar worden besproken in de natuurcluster rivierlandschap. Wat de kalkhoudende wateren betreft (3140) dient de bestaande kwaliteit in DG 13 behouden te blijven en is kwaliteitsverbetering mogelijk in een zandput in DG 3.

[77] *Het betreft voluit 7230 Alkalisch laagveen*

[78] *Het betreft voluit 7210 Kalkhoudende moerassen met* Cladium mariscus *en soorten van het* Caricion davallianae

[79] *Het betreft voluit 3140 Kalkhoudende oligo- mesotrofe wateren met benthische vegetaties van Chara*

INFORMATIEF DOCUMENT

Habitats	***Oppervlaktedoelstelling***		***Kwaliteitsdoelstelling***	
	Doel	***Toelichting***	***Doel***	***Toelichting***
KN 7230 - Alkalisch laagveen	↑	*Doel* Een uitbreiding van 5 hectare actuele oppervlakte tot een totale oppervlakte van 10 ha door 5 hectare omvorming. *Motivering* Dit SBZ staat in de G-IHD als essentieel gekwalificeerd. Op Vlaams niveau wordt een uitbreiding van het areaal en van de totale oppervlakte voorgesteld. Sluismeer en Meergoor (Dg 12) vertonen een potentie om door gericht beheer bijkomend habitat te creëren. Door het uittredend kanaalwater zijn hier potenties voor alkalisch laagveen aanwezig.	↑	*Doel* *Verbetering van de waterkwaliteit zoals geformuleerd bij HT 3260.* - pH > 6.5 - doorstroming met mineralenrijk grondwater - fosfaat < 0,03 mg P/l - ammonium < 0,4 mg N/l - kalium < 3 mg K/l - vergrassing, verruiging en verbossing < 10 % - sleutelsoorten > 7 en > 50 % bedekking Gelegen in een laagveenmoeras van 30 ha en voorkomen van Groenknolorchis als kwaliteitsindicator. *Motivering* Het habitattype 7230 in het Buitengoor is door natuurinrichting momenteel in een goede kwalitatieve staat van instandhouding is. Enkel de oppervlakte is te klein. Doordat dit habitattype zeer specifieke milieuomstandigheden vereist (m.n. de aanvoer van kalkrijk water), is uitbreiding ervan niet evident. De Groenknolorchis is een bijlage-2 plantensoort die aan dit habitat gebonden is en ermee samen spoort. Om deze soort voldoende kansen te geven en als buffering van het habitattype wordt de ontwikkeling van een laagveenmoeras van 30 ha tot doel gesteld.
KN 7210 - Kalkhoudende moerassen met *Cladium mariscus* en soorten van het *Caricion davallianae*	↑	*Doel* Behoud van de actuele oppervlakte (1,6 ha) *Motivering* Dit SBZ staat in de G-IHD als essentieel gekwalificeerd. Op Vlaams niveau wordt een uitbreiding	↑	*Doel* *Dit habitattype spoort samen met de doelstellingen voor het habitattype 7230.* *Motivering* Het habitattype verkeert in een goede tot uitstekende staat van

INFORMATIEF DOCUMENT

		van het areaal en van de totale oppervlakte voorgesteld. De potenties zijn echter onbekend.		instandhouding.
KN 3140 Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met benthische vegetaties van Chara	=	*Doel:* Behoud van de bestaande habitats (20 ha) in deelgebieden 2 en 13 en de ontwikkelingsmogelijkheden in deelgebied 3. *Motivering:* Dit SBZ staat in de G-IHD als essentieel aangeduid. Op Vlaams niveau wordt op zijn minst behoud en zo mogelijk uitbreiding voorgesteld. In het SBZ is hiervoor geen effectief herstelbeheer vereist. Het habitattype heeft potenties in de E3-plas te Zomerzorg (5 ha) (deelgebied 3).	↑	*Doel*: Bereiken van goede waterkwaliteit en bereiken van goede ecologische toestand in alle oppervlaktewaterlichamen: - voldoet aan de milieukwaliteitsnormen oppervlaktewater - invasieve exoten in alle vijvers < 10 % - eutrofiëringsindicatoren in alle vijvers < 30 % *Motivering*: De LSVI wijst op een ongunstige situatie door een gebrekkig doorzicht en de aanwezigheid van eutrofiëringsindicatoren en invasieve exoten. De E3-plas te Zomerzorg (5 ha) (deelgebied 3), staat momenteel gekarteerd als Ap (diepe plas, = geen habitat), door beter beheer en kwaliteitsverbetering kan deze plas evolueren naar dit habitattype. Een kwaliteitsverbetering van de bestaande plassen is vereist.
	Populatiedoelstelling		***Kwaliteitseisen aan de leefgebieden***	
Soort	***Doel***	***Toelichting***	***Doel***	***Toelichting***
KN Groenknolorchis - *Liparis loeselii*	↑	*Doel:* Uitbreiding van het aantal standplaatsen (actueel 1) de bestaande populatie in deelgebied 12 het Buitengoor. Uitbreiding van het areaal in hetzelfde deelgebied in het Meergoor en het Sluismeer. Deze soort spoort samen met habitat 7230. *Motivering* Het SBZ is in de G-IHD als essentieel voor deze soort aangeduid. De soort bevindt zich in een zeer ongunstige regionale staat van instandhouding. De aanwezigheid van deze soort spoort samen met de kwaliteit van habitat 7230, de populatie is echter zeer klein met slechts enkele	↑	*Doel:* *Uitbreiding van het geschikt habitat (open laagveenmoeras van 30 ha) zoals geformuleerd bij HT 7230.* *Motivering* De kwaliteit van de standplaats is momenteel vrij goed maar teveel beschaduwd. De populatie is echter zeer klein en dient uit te breiden. Hiervoor is extra oppervlakte van het habitattype 7230 en ander laagveenmoeras noodzakelijk. Een open moerascomplex van 30 ha zorgt voor voldoende bezonning. Een geschikt beheer van het Buitengoor hielp de instandhouding van deze soort. In Meergoor-Sluismeer kan de invoering van een aangepast beheer tot uitbreiding van het areaal leiden. Herstel van de hydrologie (alkalische kwel) is hierbij primordiaal.

INFORMATIEF DOCUMENT

	exemplaren.	

INFORMATIEF DOCUMENT

Vochtige heide met vennen en verlandingsvegetaties[80].

Algemeen	Naast de aanwezige oppervlaktes vochtige heide komen een aantal bijzonder waardevolle verlandingsvegetaties met veenflora en soortenrijke heiderelicten met sterk bedreigde sleutelsoorten voor. Het vochtige heidelandschap heeft een actuele oppervlakte van ca. **150 ha** en is belangrijk voor een reeks van habitattypes, soorten en regionaal belangrijke biotopen: vochtige heide (**4010**), mesotrofe vennen (**3130**), dystrofe vennen (**3160**), vochtig heischraal grasland (**6230_hmo**) overgangsvenen (**7140_oli**) en pioniergemeenschappen met snavelbies (**7150**). Deze habitattypes zijn leefgebied voor soorten als **Heikikker, Poelkikker, Rugstreeppad** en **Drijvende waterweegbree** (in mindere mate Gladde slang en Gevlekte witsnuitlibel) en komen voor in complexen met regionaal belangrijke biotopen als Gagelstruwelen (Rbbsm) e.a. Deze habitats zijn zeer gevoelig voor externe invloeden (verzuring, vermesting, verdroging) en vertonen hierdoor verruiging, vergrassing of verbossing. Daarnaast is de beschikbare oppervlakte te klein voor de instandhouding van aanwezige habitatrichtlijnsoorten. Het is noodzakelijk om spontane verbossing van heidehabitats tegen te gaan. Kwaliteitsverbetering voor veenhabitats heeft vooral betrekking op buffering tegen externe invloeden en herstel van de lokale hydrologie. Voor de zeer waardevolle verlandingsvegetaties is verhoging van het aandeel kwelwater door lokale ontbossingen noodzakelijk, waardoor ook lokaal de oppervlakte natte heide of moeras kan uitbreiden. De belangrijkste herstelopgave is het lokaal uitbreiden en verbinden van de aanwezige biotopen. Dit zou moeten resulteren in een totale oppervlakte van ca. **255–290 ha** (uitbreiding met 120–150 ha) Deze natuurcluster moet maximaal gerealiseerd worden waar Heikikker (in mindere mate Gladde slang) voorkomt: - Snepkensvijver: complex (100 ha) vennen met vennen, natte heide, struweel en droog bos (zoals voorzien in het Natuurrichtplan); - Koemook – Ronde Put: twee door een corridor breder dan 25 m of stapstenen van 5 ha met elkaar verbonden complexen (100 ha) met vennen, natte heide en struweel met veenvorming; - 's Gravendel: een bestaande stapsteen tussen beiden van 15 ha.

[80] *Het betreft habitattypes 4010/7150, 3130, 3160, 6230 (subtype hmo), 7140 (subtype oli) en habitatrichtlijnsoorten Heikikker, Rugstreeppad en Poelkikker*

INFORMATIEF DOCUMENT

BE2101639 De Ronde Put met delen van Speciale beschermingszones BE2100026 – Valleigebied van de Kleine Nete, met brongebieden, moerassen en heiden binnen dit SBZ-V

	Oppervlaktedoelstelling		***Kwaliteitsdoelstelling***	
Habitat	***Doel***	***Toelichting***	***Doel***	***Toelichting***
RP 4010 - Noord-Atlantische vochtige heide met Erica tetralix 7150 - Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het Rhynchosporion	↑	*Doel:* Uitbreiding van de bestaande oppervlakte 4010 van ca. 15 ha in SBZ-H en ca. 12 ha in SBZ-V tot een totaaloppervlakte van 72 - 82 ha door omvorming van 45 - 55 ha. Uitbreiding van HT 7150 door cyclische plagwerken in HT 4010. Doordat de actuele atmosferische stikstofdepositie de grenswaarde (10-25 kg N/ha/j) voor dit habitattype overschrijdt, zijn er delen van het gebied met potenties voor dit habitattype niet habitatwaardig. De oppervlakte te ontwikkelen vochtige heide zal wellicht hoger dienen te zijn dan de oppervlakte die strikt genomen voor dit habitattype tot doel wordt gesteld. *Motivering:* Dit SBZ is volgens de G-IHD zeer belangrijk voor dit habitattype. Op Vlaams niveau wordt een sterke uitbreiding van dit habitat voorgesteld.	↑	*Doel:* De belangrijkste doelen zijn: - Dwergstruiken meer dan abundant - Veenmoslaag aanwezig - vergrassing < 30 % - verbossing < 10 % - > 3 sleutelsoorten Voorkomen van Heikikker als kwaliteitsindicator. *Motivering:* De LSVI wijst op een ongunstige situatie door vergrassing en verbossing. Enkel in de Ronde Put is de kwaliteit voldoende, maar is de oppervlakte te klein. Een goede habitatkwaliteit uit zich door het voorkomen van soorten als Heikikker en Poelkikker.
RP 3130 Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de Littorelletalia uniflora en/of de Isoëto-Nanojuncetea	↑	*Doel:* Uitbreiding van de bestaande oppervlakte van ca. 29 ha tot een minimumoppervlakte van 32 ha door 3 ha effectieve inrichting van oevers (omvorming). Behoud van niet-habitatwaardige oppervlakte-	↑	*Doel:* Bereiken van goede waterkwaliteit en bereiken van goede ecologische toestand in alle oppervlaktewaterlichamen: - voldoen aan de milieukwaliteitsnormen oppervlaktewater - totaalfosfor < 40 µg/l

INFORMATIEF DOCUMENT

		waterlichamen. *Motivering:* Dit SBZ wordt in de G-IHD als essentieel aangeduid. De regionale staat van instandhouding is momenteel zeer ongunstig en op Vlaams niveau wordt een uitbreiding van dit habitat voorgesteld. Er zijn zeer grote potenties voor dit habitattype in het SBZ, zeker bij het verbeteren van de waterkwaliteit. Daarnaast is effectieve inrichting van een aantal vennen vereist. Dit habitattype is zeer belangrijk als leefgebied voor Heikikker.		- totaalstikstof < 0,8 mg/l - pH 5-7,5, zwak gebufferd - helder water en bodem vrij van slib en organisch sediment - verzuringsindicatoren < 10 % - vergrassing < 10 % - invasieve exoten in alle vennen < 10 % - eutrofiëringsindicatoren in alle vennen < 10 % Voorkomen van Gevlekte witsnuitlibel, Drijvende waterweegbree, Heikikker en Poelkikker als kwaliteitsindicator. *Motivering:* Alleen in de Ronde Put is het habitat voor bijna alle criteria in een goede staat van instandhouding; overal elders is dat minder. Een sterke verbetering van de kwaliteit door uitschakelen van slechte water- en bodemkwaliteit, accumulatie van slib, wegvallen dynamiek en verwijderen van invasieve exoten is aangewezen. Een goede waterkwaliteit is cruciaal bij de verdere kwalitatieve ontwikkeling van dit habitat en zodat dit fungeert als leefgebied voor Kempense heidelibel, **Heikikker, Rugstreeppad, Poelkikker, Gevlekte witsnuitlibel en Drijvende waterweegbree**.
RP 6230_hmo - Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)	↑	*Oppervlaktedoelstelling:* Creatie van een oppervlakte door omvorming van 3 - 5 ha in complex met habitattype 4010, 3130 of 91E0. Doordat de actuele atmosferische stikstofdepositie de grenswaarde (10-20 kg N/ha/j) voor dit habitattype overschrijdt, zijn er grote delen van de graslanden met potenties voor dit habitattype niet habitatwaardig. Bovendien heeft dit habitattype een kortlevende zaadbank zodat er slechts beperkte delen in het gebied kansen bieden voor dit habitattype. De opper-	↑	*Kwaliteitsdoelstelling:* Belangrijkste doelen zijn: - verruiging < 5 %. - verbossing/verstruweling < 5 %. - vervilt < 10 % - strooisellaag < 10 % - voldoende aantal sleutelsoorten en levensvormen Behoud en versterking van migratiemogelijkheden tussen habitatfragmenten door beheer van wegbermen, bospa-

INFORMATIEF DOCUMENT

		vlakte te ontwikkelen schraal, vochtig grasland zal wellicht hoger dienen te zijn dan de oppervlakte die strikt genomen voor dit habitattype tot doel wordt gesteld. Dit leidt dan tot een mozaïek van lokaal gebufferde locaties (o.a. boven leemlagen) waar het habitattype 6230 ontwikkeld en niet-habitatwaardige vegetatietypes. *Motivering* Dit habitatgebied staat in de G-IHD als belangrijk gekwalificeerd, maar gezien de grote aanwezige potenties is een toename noodzakelijk. Het betreft een prioritair habitattype. Op Vlaams niveau wordt een sterke uitbreiding van areaal en oppervlakte voorgesteld. Heischrale graslanden behoren tot één van de meest bedreigde habitattypes in Vlaanderen. Vroeger waren deze in de Kempen zeer talrijk aanwezig, maar door verandering van het landbouwgebruik zijn ze overal verdwenen.		den, open plekken, … *Motivering:* De Habitat-kartering wijst uit dat het habitat 6230 slechts in zeer beperkte mate aanwezig is en vanuit de LSVI-indicatoren voor dit habitattype is het in een slechte staat van instandhouding (sleutelsoorten, verbossing, …).
RP 7140_oli – Oligotroof en zuur overgangsveen	↑	*Doel* Omvorming van 1,5-4 ha in de Koemook en de Ronde Put *Motivering* Dit habitatgebied staat in de G-IHD als essentieel gekwalificeerd. Op Vlaams niveau wordt een uitbreiding van het areaal en de totale oppervlakte voorgesteld.	↑	*Doel* Belangrijkste doelen zijn: - pH 4,5 – 5,5 - drijflaag en veenmoslaag > 50 % - Hoogveenontwikkeling aanwezig - < 10 % verbost - < 10 % vergrast - > 4 sleutelsoorten met > 70 % bedekking Gebufferd tegen externe invloeden en gelegen in een open moeras. Voorkomen van Gentiaanblauwtje en Gevlekte witsnuitlibel als kwaliteitsindicator. *Motivering*

INFORMATIEF DOCUMENT

		Dit habitattype is zeer zeldzaam en vertoont een gedeeltelijk aangetaste staat van instandhouding door verbossing, bladval, verdroging, vergrassing en atmosferische deposities. Voor de ontwikkeling van het HT 7110 is een intact veenlichaam van 2,5 hectare gewenst om een goede staat van instandhouding te bereiken. Hiermee wordt ook leefgebied gecreëerd voor bv. het Gentiaanblauwtje en **Gevlekte witsnuitlibel**.
RP 7110/7120 - Actief hoogveen/Aangetast hoogveen waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is	*Doel* Behoud van de ontwikkelingsmogelijkheden in HT 7140 *Motivering* Dit habitatgebied staat in de G-IHD als belangrijk aangeduid vanwege van de grote potenties. Dit habitattype is volgens de habitatkaart niet aanwezig, maar historisch is geweten dat in Mol Postel uitgestrekte hoogveengebieden aanwezig waren waarvan de laatste rond 1960 ontgonnen werden. Restanten hiervan zijn terug te vinden in de natte heidegebieden van de Ronde Put en de Koemook. Door een sterke uitbreiding van habitat 7140_oli worden op lange termijn geschikte omstandigheden gecreëerd voor het habitattype actief hoogveen. Dit kan alleen gebeuren in grote, eerder geïsoleerde natte heidegebieden. In dit habitatgebied is dit het geval ten noorden van de Ronde Put in deelgebied 5 en in de Koemook in deelgebied 6.	*Doel* Zie 7140_oli *Motivering* Het ecohydrologisch onderzoek van de Ronde Put (Vanderhaeghe) heeft aangetoond dat op de voorgestelde plaatsen de geschikte potenties aanwezig zijn. Het tegengaan van ontwatering creëert een geschikte waterhuishouding en het tegengaan van verbossing reduceert de verdamping. Het opheffen van atmosferische deposities is ook nodig om dit habitat tot ontwikkeling te laten komen.

	Populatiedoelstelling		***Kwaliteitseisen aan de leefgebieden***	
Soort	***Doel***	***Toelichting***	***Doel***	***Toelichting***
RP	↑	*Doel:*	↑	*Doel:*

INFORMATIEF DOCUMENT

Heikikker - *Rana arvalis*		Behoud van de actuele populaties in Ronde Put en Koemook met toename van de aanwezige aantallen (> 200 roepende mannetjes). *Motivering:* Het SBZ wordt in de G-IHD als zeer belangrijk voor deze soort aangeduid. De soort verkeert in een gunstige regionale staat van instandhouding. Het behoud van de actuele populaties wordt vooropgesteld. Uitgaande van de LSVI-tabellen voor Heikikker (100 ha) is een aaneengesloten open heidelandschap van > 100 ha noodzakelijk. De omgeving van de Ronde Put en de Koemook zijn de plaatsen waar de soort voorkomt/voorkwam zodat de versterking hier dient te worden gerealiseerd. Dit wordt gemotiveerd vanuit het feit dat de resterende populaties geïsoleerd zijn en het duurzaam voortbestaan dus louter afhangt van de grootte van de resterende populatie. Satellietpopulaties dragen bij aan het duurzaam behoud van de soort.		Oppervlakte aaneengesloten leefgebied per populatie > 100 ha met > 10 geschikte plassen (3130 e.a.). - Natuurlijke hydrologie met een hoge grondwaterstand. - pH 5-6 - *Bereiken van goede waterkwaliteit en bereiken van goede ecologische toestand van aanwezige vennen. Uitbreiding van het leefgebied zoals voorzien bij HT 3130 en HT 4010.* *Motivering:* Voor de soort is het noodzakelijk dat er een landschappelijk samenhangend leefgebied ontstaat waarin waterhabitat en landhabitat vervat zitten. Er dient een complex van geschikte waterhabitats te worden gerealiseerd in de omgeving van de Ronde Put en de Koemook. Dit dient een complex te zijn van vochtige heide, oligotroof vochtig bos en oligotrofe wateren. Als richtcijfers moeten al deze habitats, inclusief het complex aan vennen, gelegen zijn op een afstand van minder dan 1 km. Aangezien de verschillende populaties ruimtelijk geïsoleerd zijn, moet er per deelpopulatie voldoende leefgebied beschikbaar zijn (> 100 ha). In te zuur water beschimmelen de eiklompjes. De grondwaterstand in het landhabitat (vochtige heide) dient permanent hoog te zijn. Door realisatie van deze doelen kan de goede staat van instandhouding van deze soort verzekerd worden.
RP Rugstreeppad - *Bufo calamita*	↑	*Doel*: Behoud van de actuele populaties in Dg 5 en 6 met toename van de aanwezige aantallen (> 200 roepende mannetjes). *Motivering:* Het SBZ is in de G-IHD als belangrijk aangeduid voor deze soort. Op Vlaams niveau is de	↑	*Doel*: *Deze soort spoort samen met de doelstellingen voor HT 3130, Gladde slang en Heikikker indien:* - Voldoende plekken open zand - Complex van > 5 geschikte plassen *Motivering*: Deze warmteminnende soort verkiest een zandige, mulle

INFORMATIEF DOCUMENT

		staat van instandhouding gunstig. Behoud van de bestaande populaties in deelgebied 6 (de Maat-Den Diel en de Koemook).		bodem als schuilplaats.
RP Poelkikker - *Rana lessonae*	↑	*Doel*: Behoud van de actuele populaties in het Lavendelven en tussen de Koemook en Ronde Put met toename van de aanwezige aantallen (> 200 roepende mannetjes). *Motivering*: In de polygonen van het habitatgebied zijn geen vindplaatsen gesitueerd, maar wel in direct aanpalende gebieden binnen het vogelrichtlijngebied.	↑	*Doel*: *Deze soort spoort samen met de doelstellingen voor HT 3130, 4010 en Heikikker.* *Motivering*: Zie eerder.

Speciale beschermingszones BE2100026 – Valleigebied van de Kleine Nete, met brongebieden, moerassen en heiden (met uitzondering van de deelgebieden binnen SBZ-V – Ronde Put) en BE2100424 De Zegge

	Oppervlaktedoelstelling		***Kwaliteitsdoelstelling***	
Habitat	***Doel***	***Toelichting***	***Doel***	***Toelichting***
KN 4010 - Noord-Atlantische vochtige heide met Erica tetralix 7150 - Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het Rhyn-	↑	*Doel:* Uitbreiding van de bestaande oppervlakte van ca. 82 ha tot een totaaloppervlakte van 127 - 137 ha door omvorming van 45 - 55 ha rond bestaande kernen (Snepkensvijver – deelgebied 1[81*], 's Gravendel – deelgebied 6, Riebos - deelgebied 13).	↑	*Doel:* De belangrijkste doelen zijn: - Dwergstruiken meer dan abundant - Veenmoslaag aanwezig - vergrassing < 30 % - verbossing < 10 %

[*]Goedgekeurd in het NRP

INFORMATIEF DOCUMENT

chosporion		Uitbreiding van HT 7150 door cyclische plagwerken in HT 4010. Doordat de actuele atmosferische stikstofdepositie de grenswaarde (10-25 kg N/ha/j) voor dit habitattype overschrijdt, zijn er delen van het gebied met potenties voor dit habitattype niet habitatwaardig. De oppervlakte te ontwikkelen vochtige heide zal wellicht hoger dienen te zijn dan de oppervlakte die strikt genomen voor dit habitattype tot doel wordt gesteld. *Motivering:* Dit SBZ is volgens de G-IHD zeer belangrijk voor dit habitattype. Op Vlaams niveau wordt een sterke uitbreiding van dit habitat voorgesteld. In het NRP Heuvelrug-benedenstrooms werd in een gebied met een oppervlakte van 192 ha een doel vastgelegd van vochtige heide in mozaïek met vennen, gagelstruweel en droog bos. In deelgebied 10 (MD Grobbendonk) is wordt een oppervlakte voorzien in het NRP.		- > 3 sleutelsoorten - zware metalen in de oostelijke deelgebieden kan sterke nadelige gevolgen hebben. Voorkomen van Heikikker als kwaliteitsindicator. *Motivering:* De LSVI wijst op een ongunstige situatie door vergrassing en verbossing. Voor dit habitattype zal het moeilijk zijn om grote kernen volledig habitatwaardig vochtige heide te ontwikkelen aangezien de actuele atmosferische stikstofdepositie de grenswaarde (10-25 kg N/ha/j) voor dit habitattype overschrijdt. Hierdoor zal de te ontwikkelen oppervlakte hoger zijn dan de oppervlakte 4010. Een goede habitatkwaliteit uit zich door de aanwezigheid van soorten als Heikikker (deelgebieden 1, 5, 6).
KN 3130 Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de Littorelletalia uniflora en/of de Isoëto-Nanojuncetea	↑	*Doel:* Uitbreiding van de bestaande oppervlakte van ca. 3 ha tot een minimumoppervlakte van 11 ha door 8 ha effectieve inrichting van oevers (omvorming). Behoud van niet-habitatwaardige oppervlaktewaterlichamen. *Motivering:* Dit SBZ wordt in de G-IHD als essentieel aangeduid. De regionale staat van instandhouding is momenteel zeer ongunstig en op Vlaams niveau wordt een uitbreiding van dit habitat voorgesteld.	↑	*Doel:* Bereiken van goede waterkwaliteit en bereiken van goede ecologische toestand in alle oppervlaktewaterlichamen: - voldoen aan de milieukwaliteitsnormen oppervlaktewater - totaalfosfor < 40 µg/l - totaalstikstof < 0,8 mg/l - pH 5-7,5, zwak gebufferd - helder water en bodem vrij van slib en organisch sediment - verzuringsindicatoren < 10 % - vergrassing < 10 % - invasieve exoten in alle vennen < 10 %

INFORMATIEF DOCUMENT

		Er zijn zeer grote potenties voor dit habitattype in het SBZ, zeker bij het verbeteren van de waterkwaliteit. Verschillende vennen (Zwart Water, Schoutenheideven, Groot en Klein Moerven, vennen van de Grote Neerheide) zijn momenteel geen habitat maar kunnen door aangepast beheer naar habitat evolueren. Daarnaast is effectieve inrichting van een aantal vennen vereist. Omvorming van dichtgeslibde of verboste vennen in het MD Grobbendonk (5 ha); door Danah-werken werden al 7 van de 10 vennen hersteld (1,8 ha). Dit habitattype is zeer belangrijk als leefgebied voor Heikikker. In het NRP is meer dan 100 ha aangeduid als een mozaïek van vennen met natte heide, struweel en droog bos.	- eutrofiëringsindicatoren in alle vennen < 10 % Voorkomen van Gevlekte witsnuitlibel, Drijvende Waterweegbree, Poelkikker en Heikikker als kwaliteitsindicator. *Motivering:* Een sterke verbetering van de kwaliteit door uitschakelen van slechte water- en bodemkwaliteit, accumulatie van slib, wegvallen dynamiek en verwijderen van invasieve exoten is aangewezen bij de verdere kwalitatieve ontwikkeling van dit habitat en zodat dit fungeert als leefgebied voor Kempense heidelibel, **Heikikker, Rugstreeppad, Poelkikker, Gevlekte witsnuitlibel en Drijvende waterweegbree**.
KN 3160 Dystrofe natuurlijke poelen en meren	=	*Doel:* Behoud van de bestaande oppervlakte (5 ha) in de Snepkensvijver. *Motivering:* Op Vlaams niveau wordt een behoud van de bestaande oppervlakte voorgesteld. Dit habitatgebied staat als zeer belangrijk gekwalificeerd.	↑	*Doel:* - totaalfosfor < 40 µg/l - totaalstikstof < 0,59 mg/l - pH 4.5 - 6, zeer zwak gebufferd - helder water en bodem vrij van slib en organisch sediment - verzuringsindicatoren < 10 % - vergrassing < 10 % - invasieve exoten in alle vennen < 10 % - eutrofiëringsindicatoren in alle vennen < 10 % *Motivering:* Waterkwaliteit is cruciaal bij de verdere kwalitatieve ontwikkeling van dit habitat.
KN	↑	*Oppervlaktedoelstelling:* Uitbreiding van de bestaande oppervlakte van	↑	*Kwaliteitsdoelstelling:*

INFORMATIEF DOCUMENT

6230_hmo - Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)	ca. 2 ha tot een totale oppervlakte van 8 - 11 ha door omvorming van 6 - 9 ha in complex met habitattype 4010, 3130 of 91E0. Doordat de actuele atmosferische stikstofdepositie de grenswaarde (10-25 kg N/ha/j) voor dit habitattype overschrijdt, zijn er delen van het gebied met potenties voor dit habitattype niet habitatwaardig. De oppervlakte te ontwikkelen vochtige heischrale graslanden zal wellicht hoger dienen te zijn dan de oppervlakte die strikt genomen voor dit habitattype tot doel wordt gesteld. Dit leidt dan tot een mozaiek van lokaal gebufferde locaties (o.a. boven leemlagen) waar het habitattype 6230 ontwikkeld en niet-habitatwaardige vegetatietypes. *Motivering* Dit habitatgebied staat in de G-IHD slechts als belangrijk gekwalificeerd, maar gezien de grote aanwezige potenties is een toename noodzakelijk. Het betreft een prioritair habitattype. Op Vlaams niveau wordt een sterke uitbreiding van areaal en oppervlakte voorgesteld. Heischrale graslanden behoren tot één van de meest bedreigde habitattypes in Vlaanderen. Vroeger waren deze in de Kempen zeer talrijk aanwezig, maar door verandering van het landbouwgebruik zijn ze overal verdwenen. Het Natuurrichtplan voorziet ontwikkeling van dit habitattype in deelgebied 1 en deelgebied 10.	Belangrijkste doelen zijn: - verruiging < 5 %. - Verbossing/verstruweling < 5 %. - vervilt < 10 % - strooisellaag < 10 % - Voldoende aantal sleutelsoorten en levensvormen Behoud en versterking van migratiemogelijkheden tussen habitatfragmenten door beheer van wegbermen, bospaden, open plekken, … *Motivering:* De Habitat-kartering wijst uit dat het habitat 6230 slechts in zeer beperkte mate aanwezig is en vanuit de LSVI-indicatoren voor dit habitattype is het in een slechte staat van instandhouding (sleutelsoorten, verbossing, …).
KN 7140_oli – Oligotroof en zuur overgangsveen	↑ *Doel* Uitbreiding van actuele oppervlakte van ca. 3 ha tot een totaaloppervlakte van 5 – 7,5 ha door omvorming van 2 – 4,5 ha in het Buitengoor/Meergoor, het Lavendelven en het 's Gravendel.	↑ *Doel* Belangrijkste doelen zijn: - pH 4,5 – 5,5 - drijflaag en veenmoslaag > 50 % - Hoogveenontwikkeling aanwezig

INFORMATIEF DOCUMENT

		Motivering Dit habitatgebied staat in de G-IHD als essentieel gekwalificeerd. Op Vlaams niveau wordt een uitbreiding van het areaal en de totale oppervlakte voorgesteld.		- < 10 % verbost - < 10 % vergrast - > 4 sleutelsoorten met > 70 % bedekking Gebufferd tegen externe invloeden en gelegen in een open moeras. Voorkomen van Gentiaanblauwtje en Gevlekte witsnuitlibel als kwaliteitsindicator. *Motivering* Dit habitattype is zeer zeldzaam en vertoont een gedeeltelijk aangetaste staat van instandhouding door verbossing, bladval, verdroging, vergrassing en atmosferische deposities. Bij een kwaliteitsverbetering wordt ook leefgebied gecreëerd voor bv. het Gentiaanblauwtje en **Gevlekte witsnuitlibel**.
	Populatiedoelstelling		***Kwaliteitseisen aan de leefgebieden***	
Soort	***Doel***	***Toelichting***	***Doel***	***Toelichting***
KN Heikikker - *Rana arvalis*	↑	*Doel:* Behoud van de actuele populatie in Dg 1 met toename van de aanwezige aantallen (> 200 roepende mannetjes). *Creatie van een stapsteen in Dg 13 door het realiseren van de doelstellingen voor HT 4010 en voor Gladde slang.* *Motivering:* Het SBZ wordt in de G-IHD als zeer belangrijk voor deze soort aangeduid. De soort verkeert in een gunstige regionale staat van instandhouding. Het behoud van de actuele populaties wordt vooropgesteld. Uitgaande van de LSVI-tabellen voor Heikikker (100 ha) is een aaneengesloten open heide-	↑	*Doel:* Oppervlakte aaneengesloten leefgebied per populatie > 100 ha met > 10 geschikte plassen (3130 e.a.). - *Bereiken van goede waterkwaliteit en bereiken van goede ecologische toestand van aanwezige vennen. Uitbreiding van het leefgebied zoals voorzien bij HT 3130 en HT 4010.* - Natuurlijke hydrologie met een hoge grondwaterstand. - pH 5-6 *Motivering:* Voor de soort is het noodzakelijk dat er een landschappelijk samenhangend leefgebied ontstaat waarin waterhabitat en landhabitat vervat zitten. Er dient een complex van geschikte waterhabitats te worden gerealiseerd in de omgeving van de Ronde Put en de Koemook. Dit dient een complex te zijn van vochtige heide, oligotroof vochtig

INFORMATIEF DOCUMENT

	landschap van > 100 ha noodzakelijk. Dit wordt gemotiveerd vanuit het feit dat de resterende populaties geïsoleerd zijn en het duurzaam voortbestaan dus louter afhangt van de grootte van de resterende populatie. Satellietpopulaties dragen bij aan het duurzaam behoud van de soort. Dit is enkel mogelijk in Dg 1. De populaties Heikikker in Antwerpen, Limburg en Nederland moeten met elkaar verbonden worden. Het SBZ is een essentiële stapsteen tussen de leefgebieden in Antwerpen en Limburg. Conform de huidige afspraken kan deze doelstelling enkel binnen SBZ (Dg 13) geformuleerd worden.	bos en oligotrofe wateren. Als richtcijfers moeten al deze habitats, inclusief het complex aan vennen, gelegen zijn op een afstand van minder dan 1 km. Aangezien de verschillende populaties ruimtelijk geïsoleerd zijn, moet er per deelpopulatie voldoende leefgebied beschikbaar zijn (> 100 ha). In te zuur water beschimmelen de eiklompjes. De grondwaterstand in het landhabitat (vochtige heide) dient permanent hoog te zijn. Door realisatie van deze doelen kan de goede staat van instandhouding van deze soort verzekerd worden.

INFORMATIEF DOCUMENT

Overzichtstabel effectieve oppervlaktedoelstellingen habitattypes en ruimte behoevende soorten

Code	Habitattype (verkort)	Aanwezig Ronde Put	Aanwezig Kleine Nete	Einddoel Ronde Put	Einddoel Kleine Nete
1130	Estuaria	/	14 ha	/	14 ha
2310/2330	Psammofiele heide/Open grasland op landduinen	3 ha	109 ha	13–23 ha	139–153 ha
3130	Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren	29 ha	3 ha	32 ha	11 ha
3140	Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren	/	20 ha	/	20 ha
3150	Van nature eutrofe meren	25 ha	21 ha	28 ha	25 ha
3160	Dystrofe natuurlijke poelen en meren	/	5 ha	/	5 ha
3260	Submontane en laaglandrivieren	/	/	/	/
4010/7150	Noord-Atlantische vochtige heide Slenken in veengronden	27 ha	82 ha	72–82 ha	127–137 ha
4030	Droge Europese heide	30 ha	12 ha	40–50 ha	65–75 ha
6230–droog	Soortenrijke heischrale graslanden–***droog subtype***	0 ha	0,5 ha	3–5 ha	7,5–13,5 ha
6230-nat	Soortenrijke heischrale graslanden–***nat subtype***	0 ha	2 ha	3–5 ha	8–11 ha
6410	Grasland met Molinia (EU-Molinion)	/	1 ha	/	14–29 ha
6430	Voedselrijke zoomvormende ruigten	1,5 ha	27 ha	3,5–8,5 ha	31–41 ha
6510	Laaggelegen schraal hooiland	/	2 ha	/	11–21 ha
7140-meso	Overgangs- en trilveen, ***mesotroof***	/	10 ha	/	13–18 ha
7140–oli/ 7110/7120	Overgangs- en trilveen, ***oligtroof subtype***/Actief hoogveen/Aangetast hoogveen	0 ha	3 ha	1,5–4 ha	5–7,5 ha
7210	Kalkhoudende moerassen	/	1,6 ha	/	1,6 ha
7230	Alkalisch laagveen	/	5 ha	/	10 ha
9190 9120	Oude zuurminnende eikenbossen/Atlantische zuurminnende beukenbossen	71 ha (+117 ha in zuiver VRL)	106	261–401 ha (+817-917 ha in zuiver VRL)	401–516 ha
91E0	Alluviale bossen	30 ha	187 ha	50–70 ha	377–472 ha
Soort		**Aanwezig Ronde Put**	**Aanwezig Kleine Nete**	**Einddoel Ronde Put**	**Einddoel Kleine Nete**
Gladde slang – Coronella austriaca		< 20 ha	> 20 ha	> 50 ha	> 100 ha
Roerdomp – Botaurus stellaris		< 10 ha	50 ha	90–200 ha	50 ha
Porseleinhoen – Porzana porzana		/	15–20 ha	/	60–150 ha
Beekprik – Lampetra planeri		/	0 ha	/	2–3 ha

INFORMATIEF DOCUMENT

Overzichtstabel belangrijk oppervlaktevereisten gebufferde kernen en leefgebied soorten

Code	Habitattype	**Minimumop-pervlakte voor een voldoende gebufferde kern**	**Mogelijke vegetaties (HT en rbb)**
2310/ 2330	Psammofiele heide/Open grasland op landduinen	> 75 ha	4030, 6230_droog
4010/ 7150	Noord-Atlantische vochtige hei-de/Slenken in veengronden	> 75 ha	6230_nat, 3110/3130/3160, 7140/7110, rbbsm
4030	Droge Europese heide	> 50 ha	2310/2330, 6230_droog
6230–droog	Soortenrijke heischrale graslanden–***droog subtype***	> 30 ha	2310/2330, 4030, (rbbkam)
6230-nat	Soortenrijke heischrale graslanden–***nat subtype***	> 30 ha	4010/7150, rbbsm
6410	Grasland met Molinia (EU-Molinion)	> 75 ha	6510, rbbhc
6430	Voedselrijke zoomvormende ruigten	> 30 ha	rbbhf (6410, 6510 en rbbhc)
6510	Laaggelegen schraal hooiland	> 30 ha	6410, rbbhc (rbbkam)
7140-meso	Overgangs- en trilveen, ***mesotroof subtype***	> 2,5 ha	3150, rbbms
7140_oli/ 7110/ 7120	Overgangs- en trilveen, ***oligtroof subtype*** Actief hoogveen Aangetast hoogveen	30 ha	4010/7150, 3110/3130/3160, rbbms
7210/ 7230	Kalkhoudende moerassen/ alkalisch laagveen	30 ha	7140, 7210, rbbms
9190/ 9120	Oude zuurminnende eikenbossen Atlantische zuurminnende beuken-bossen	150 ha	2310/2330, 4030, rbbppm
91E0	Alluviale bossen	150 ha	3150, 6430, 6410, 6510, 7140, rbbhc, rbbhf, rbbmr, rbbmc, rbbms, rbbso, rbbsf
Soort		**Oppervlakte-vereiste voor leefgebied** (per populatie of per broedpaar)	**Mogelijke vegetaties (HT en rbb)**
Gladde slang – Coronella austriaca		50 ha ppop[82]	2310/2330, 4030 (4010 en 9190), 6230_droog
Roerdomp – Botaurus stellaris		50 ha pbp[83]	3150, rbbmr, rbbmc
Porseleinhoen – Porzana porzana		15–30 ha pbp	Rbbms, rbbmc, rbbhc
Bruine kiekendief – Circus aeruginosus		200 ha pbp	Rbbmr, 6410, 6510, 3150, rbbhc
Boomleeuwerik – Lullula arborea		10 ha pbp	2310/2330, 4030, 9190 (open)
Nachtzwaluw – Caprimulgus europaeus		50 ha pbp	2310/2330, 4030, 9190 (open)
Zwarte specht – Dendrocopus martius		200 ha pbp	9190/9120 (rbbppm)
Gevlekte witsnuitlibel – Leucorrhinia pectoralis		30 ha ppop	3130/3150, 7140, rbbms

[82] *Per populatie*

[83] *Per broedpaar*

INFORMATIEF DOCUMENT

Blauwborst – Luscinia svecica	2 ha pbp	Rbbmr, rbbso, rbbsf
Heikikker – Rana arvalis	100 ha ppop	3130, 4010

Overzichtstabel aantallen soorten

Soort	Aanwezig Ronde Put	Aanwezig Kleine Nete	Einddoel Ronde Put	Einddoel Kleine Nete
Heikikker – Rana arvalis	< 50 roepende mannetjes		> 200 roepende mannetjes	> 200 roepende mannetjes
Poelkikker – Rana lessonae	?	ja, maar grootte populatie onbekend	> 200 roepende mannetjes	> 200 roepende mannetjes
Rugstreeppad – Bufo calamita	> 200 roepende mannetjes	/	> 200 roepende mannetjes	/
Gladde slang	Ja, maar grootte populatie onbekend	Ja, maar grootte populatie onbekend	> 50 adulte dieren	> 50 adulte dieren per deelgebied
Porseleinhoen – Porzana porzana	/	1 bp	/	4–5 bp
Blauwborst – Luscinia svecica	5-10 bp	40–50 bp	5-10 bp	40–50 bp
Bruine kiekendief – Circus aeruginosus	0 bp	0 bp	1 bp	1 bp
Roerdomp – Botaurus stellaris	1 bp	1 bp	3-4 bp	1 bp
Woudaap – Ixobrychus minutus	0 bp	0 bp	1 bp	1 bp
Wespendief – Pernis apivorus	2 bp	2-3 bp	2 bp	2-3 bp
Zwarte specht – Dryocopus martius	10-15 bp	8-12 bp	10-15 bp	8-12 bp
Boomleeuwerik – Lullula arborea	12-15 bp	10-15 bp	12-15bp	10-15 bp
Nachtzwaluw – Caprimulgus europaeus	1-3 bp	1-2 bp	1-3 bp	1-2 bp
IJsvogel – Alcedo atthis	4-10 bp		4-10 bp	

INFORMATIEF DOCUMENT

8.3. Prioritaire inspanningen met het oog op het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen

Voor de verschillende voorkomende habitats en soorten zijn doelen geformuleerd. Voor een aantal doelstellingen zijn bijkomende inspanningen noodzakelijk. De inspanningen kunnen onafhankelijk van elkaar worden uitgevoerd. Niet al deze inspanningen zijn op dezelfde termijn realiseerbaar. De realiseerbaarheid hangt onder andere af van de kostprijs van de inspanningen, de maatschappelijke context en de technische kennis. In paragraaf 8.5 wordt een overzicht gegeven van de prioriteit, dekkingsgraad en de nodige inspanning hiervoor. Er wordt onderstreept dat het uitvoeren van de hieronder opgesomde lijst van inspanningen/acties niet alle knelpunten in het gebied zullen oplossen en niet alle doelen zal weten te bewerkstelligen. De hieronder opgelijste acties zijn dan ook te beschouwen als de prioritaire inspanningen.

In de kaartenbijlage (bijlage 5) worden de prioritaire inspanningen op kaart gesitueerd.

<u>Herstel van de natuurlijke hydrologie in de vallei van de Kleine Nete en haar infiltratiegebieden</u>

Het herstel van de natuurlijke hydrologie is een essentiële randvoorwaarde voor het bereiken van een goede staat van instandhouding van de tot doel gestelde habitattypes en soorten in het beekdallandschap. Belangrijk hierbij is drainage en infiltratie. De talrijke drainagegrachten in de Kleine Netevallei, die hun functie verloren hebben omdat er geen intensief landbouwgebruik meer is, dienen door de beheerder verondiept of omgelegd te worden. Het belang van infiltratiegebieden zal vergroot worden door het omvormen van naaldhoutbestanden op de landduinen naar inheems loofhout of duinhabitats (zie verder) waardoor de infiltratiecapaciteit van die landduinen zal verhogen.

In de integrale waterbeheerplannen op stroomgebied-, bekken- en deelbekkenniveau zijn al verscheidene acties opgenomen om de natuurlijke overstromingsdynamiek van de Kleine Nete gedeeltelijk te herstellen. Belangrijke projecten in dit verband zijn de hermeandering van de Kleine Nete ter hoogte van het Olens Broek-Langendonk, de realisatie van een overstromingsgebied op de rechteroever van de Kleine Nete ter hoogte van de Hellekens (beiden door de Vlaamse Milieumaatschappij - VMM) en van tijgebonden habitats in deelgebied 11 (door Waterwegen en Zeekanaal - W&Z).

Verdere verbetering van de waterkwaliteit, herstel van de natuurlijke beekstructuur en de connectiviteit

Voor het bereiken van een goede staat van instandhouding van de habitattypes en soorten in het beekdallandschap, in de eerste plaats de Europees te beschermen vissoorten, is een verdere verbetering van de waterkwaliteit essentieel. Bij de goedkeuring van de stroomgebiedbeheerplannen voor de Schelde en de Maas op 8 oktober 2010 werden twee trajecten van de Kleine Nete (vanaf de monding van de Aa te Grobbendonk tot de monding van de Desselse Nete te Retie) aangeduid als zogenaamde speerpuntgebieden waarvoor al in 2015 de goede toestand moet worden bereikt. Woningen die ongezuiverd huishoudelijk afvalwater lozen, dienen zo snel mogelijk aangesloten te worden op de riolering of voorzien te worden van een IBA[84]. Overstorten met een belangrijke impact op de waterkwaliteit zullen gesaneerd worden.

In het SBZ komen een aantal zeldzame vissoorten voor. Creatie van bijkomend paai- en opgroeihabitat in de zijlopen van de Kleine Nete zal de populaties van Beekprik, Kleine modderkruiper en Rivierdonderpad versterken. Oeverherstel, hermeandering en het aantakken van oude meanders en zijarmen (bv. ter hoogte van de Langendonk te Herentals) verbeteren de beekstructuur en vergroten hun leefgebied. Ook een betere uitwisseling tussen de zomer- en de winterbedding van de waterlopen vergroot de beschikbare habitatoppervlakte voor deze vissoorten. Voor Rivierdonderpad is het bijkomend van belang om voldoende harde substraten in de waterloopbedding van de Kleine Nete, de Zwarte Nete, de Desselse Nete, … te voorzien. In de waterlopen met Beekprik en Kleine Modderkruiper (Kleine Nete, Zwarte Nete, Desselse Nete, de Molenbeek, de Tappelbeek, de Aa, de Derde beek, …) dienen ruimingen zoveel mogelijk vermeden te worden. De benedenloop van de Kleine Nete (deelgebied 11) is onderhevig aan het getij en is bijgevolg belangrijk voor de ontwikkeling van estuariene natuur (1130) en essentieel als paaigebied voor de Fint. Het beheer moet hierop maximaal afgestemd worden.

Vismigratieknelpunten vormen een obstakel voor de verdere kolonisatie van de Kleine Nete en haar bovenlopen door Beekprik, Kleine modderkruiper en Rivierdonderpad. De resterende vismigratieknelpunten zullen verder worden weggewerkt, te beginnen met de meest prioritaire[85]. Op de Kleine Nete is bv. de watermolen van Kasterlee nog een knelpunt.

Bij het realiseren van deze inspanning is de betrokkenheid van alle aangelanden (= eigenaars en gebruikers van percelen langs waterlopen) noodzakelijk. Dit omvat zowel de waterbeheerders, privé-eigenaars, landbouwers, overheden en (natuur)verenigingen. Bij het realiseren van deze inspanning is de betrokkenheid van alle aangelanden (= eigenaars en gebruikers van percelen langs waterlopen) noodzakelijk. Dit omvat zowel de waterbeheerders, privé-eigenaars, landbouwers, overheden en (natuur)verenigingen.

Reddingsmaatregelen voor veenhabitats als habitat voor Gevlekte witsnuitlibel en Groenknolorchis.

[84] *Individuele Behandelingsinstallatie voor Afvalwater*

[85] *Op de website www.vismigratie.be kunnen per waterloop de aanwezige vismigratieknelpunten en hun saneringsprioriteit opgevraagd worden uit de databank en getoond worden op kaart.*

INFORMATIEF DOCUMENT

Beide soorten zijn afhankelijk van verlandingsvegetaties en veenhabitats (7140 en 7230). Prioritair moet de kwaliteit van de bestaande veenrelicten verbeteren. Rondom elk veenrelict dient de lokale hydrologie hersteld te worden. Dit vereist dempen of verondiepen van afwateringsgrachten e.d. Boomopslag op en rondom de veenhabitats wordt verwijderd waarbij een open veenmoeras van circa 30 ha ontstaat. Ook nabijgelegen naaldbossen worden omgevormd omdat deze veel grondwater verdampen. Daarnaast dient men de venen te bufferen tegen het inwaaien van nutriënten en tegen aanvoer van nutriënten via grondwater.

Specifiek voor het uiterst zeldzame habitattype 7230 (alkalisch laagveen) en de Groenknolorchis is het complex Sluismeer/Meergoor/Buitengoor te Mol (deelgebied 12), dat doorsneden wordt door het kanaal Dessel-Kwaadmechelen, essentieel. De Gevlekte witsnuitlibel vindt er ook een volwaardig leefgebied. In dit volledige deelgebied dient, op de geschikte plekken, maximaal ingezet worden op de uitbreiding van dit habitattype. Om de overlevingskansen van de kwetsbare populatie Groenknolorchis te verbeteren, is het noodzakelijk om de populatie te spreiden over meerdere groeiplaatsen (Adriaens et al. 2008).

De uitbreiding en buffering worden maximaal gerealiseerd op terreinen van het ANB en Natuurpunt. Verbetering van de hydrologie en de grondwaterkwaliteit wordt door alle sectoren gerealiseerd zoals voorzien in het integraal waterbeleid (SGBP Schelde, BBP en DBPPn Netebekken …).

Rekening houdende met de gevoeligheid van deze habitattypes en soorten, zal deze actie vooral uitgevoerd worden door het ANB of natuurverenigingen. Dit sluit echter niet uit dat ook privé-eigenaars of lokale besturen deze maatregelen kunnen uitvoeren.

Creatie van voldoende grote kernen droge heide- en graslandhabitats.

Naast de open plekken in bossen worden ook een aantal kernen droge heide en grasland nagestreefd die groter zijn dan 50 ha, die samen met boskernen en kernen natte heide grotere natuurcomplexen vormen

- In deelgebied 13 wordt in Riebos-Blekerheide-Lommel Sahara een kern van meer dan 75 ha nagestreefd voor habitats 2310, 2330 en 6230_hn;
- In deelgebied 1 wordt een kern nagestreefd van meer dan 50 ha voor habitats 2310, 2330 en 6230_hn. Dit is al goedgekeurd in het Natuurrichtplan;
- In deelgebied 6 wordt in Den Diel een kern nagestreefd van meer dan 50 ha voor habitats 4030 en 6230_hn.

In deelgebied en 6 en 13 overlappen deze doelstellingen met deze voor Gladde slang.

Creatie van voldoende leefgebied voor Gladde slang, Rugstreeppad en Heikikker

Duurzame populaties van deze soorten komen enkel voor in voldoende grote heidekernen (ca. 50 ha droge heide voor Gladde slang, 100 ha vochtige heide en vennen voor Heikikker). Het SBZ moet voor deze soorten een belangrijke verbindingsfunctie kunnen vervullen tussen de kerngebieden voor deze soorten in Antwerpen (Kalmthoutse Heide, Groot Schietveld), Limburg (…) en Nederland. Een uitbreiding van het leefgebied van deze soorten in verschillende deelgebieden is vereist. Binnen het SBZ zijn bijkomende ontsnipperingsmaatregelen in functie van heidefauna nodig.

Hiervoor wordt in de gebieden met een belangrijke heideoppervlakte de oppervlakte uitgebreid tot voldoende grote kernen voor deze soorten:

- Kempense Heuvelrug (Dg 1), Ronde Put (Dg 5), Koemook (Dg 6): er wordt in elk van deze deelgebieden gestreefd naar 100 ha leefgebied voor Heikikker. In deze kernen wordt bovendien het herstel van hoogveen (habitattype 7110, 7120) nagestreefd.
- Den Diel (Dg 6): er wordt in combinatie met Groesgoor en Harde putten (Dg 6) gestreefd naar 50 ha leefgebied voor Gladde slang en Rugstreeppad.
- Lommel Sahara (Dg 13): er wordt gestreefd naar een droge heidekern (2310/2330 en 4030) van ca. 100 ha als leefgebied voor Gladde slang. Het gebied is aangeduid als VEN en heeft overwegend een groene bestemming. De plannen voor de realisatie van dit project zijn al in uitwerking, in een samenwerkingsverband tussen de stad Lommel, Sibelco en het Agentschap voor Natuur en Bos.

Maatregelen die genomen dienen te worden in deze gebieden betreffen vooral kwaliteitsverbeteringen en omvormingen. Het efficiënt uitvoeren van deze prioritaire inspanning is vooral mogelijk op grotere aaneengesloten terreinen en zal dus vooral uitgevoerd worden door ANB en terreinbehe-

INFORMATIEF DOCUMENT

rende natuurverenigingen. Dit sluit echter niet uit dat ook privé-eigenaars of lokale besturen deze maatregelen kunnen uitvoeren.

Omvorming van niet-habitatwaardig bos naar boshabitats en effectieve bosuitbreiding

In sommige bossen zal de tot doel gestelde omvorming spontaan verlopen zonder menselijk ingrijpen; elders zal de spontane opslag van inheemse boomsoorten versneld worden door het uitvoeren van dunningen. Voor de bossen beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos of een terreinbeherende vereniging, wordt er van uitgegaan dat op termijn minstens 80% van de bosoppervlakte zal evolueren naar het gewenste bostype door de uitvoering van beheerplannen. In de private bossen gelegen in het VEN kan door omvorming bijkomend boshabitat gerealiseerd worden door toepassing van de Criteria Duurzaam Bosbeheer.

De belangrijkste omvormingen van naaldhout naar droge boshabitats (9190 en 9120) zullen plaats vinden op de Kempense Heuvelrug (NRP), in Lommel Sahara (Dg 13), De Ronde Put (Dg 5), de Luiksgestelse Heide en het militair domein van Grobbendonk (Dg 10) (NRP). De belangrijkste omvormingen naar alluviaal bos zullen gebeuren in het Olens Broek (Dg 1), het Schupleer (Dg 10) en de vallei van de Kleine Nete tussen Viersel en Lier (Dg 11). De belangrijkste effectieve bosuitbreiding wordt voorzien in de vallei van de Zwarte Nete en Desselse Nete (Dg 6).

In het vogelrichtlijngebied De Ronde Put dienen de bossen optimaal ingericht voor Boomleeuwerik, Nachtzwaluw, Wespendief en Zwarte specht door in openbaar bos de mogelijkheid van het creëren van open plekken en corridors maximaal te gebruiken.

Deze omvormingen, bosuitbreidingen en beheerwerken zullen gerealiseerd worden door openbare besturen, terreinbeherende verenigingen en landeigenaars in samenwerking met bosgroepen, regionale landschappen, WBE's en landbouwers.

Herstel moerasvogelpopulaties in de Zegge

Om de doelstellingen voor moerasvogels als Blauwborst, Bruine kiekendief, IJsvogel, Roerdomp, Woudaap en Porseleinhoen te realiseren is het herstel van aaneengesloten, open landschappen met vijvers en moerassen noodzakelijk. Hierbij is gepast beheer van (natte) graslanden en ruigtes noodzakelijk om een voldoende oppervlakte open foerageergebied te behouden. Dit omvat een aangepast maai- en /of begrazingsbeheer van onbemeste gras- en rietlanden en zeggenvegetaties over een voldoende grote oppervlakte.

Hiervoor is de realisatie van een natte natuurkern in De Zegge en de Mosselgoren (deelgebied 2), met 100 à 200 ha volwaardig habitat ten behoeve van Roerdomp, Blauwborst, Bruine kiekendief, IJsvogel en Porseleinhoen vereist. In een groot deel, eigendom van een natuurvereniging of van het Agentschap Natuur en Bos, zijn de habitats al in goede staat.. De Zegge is tevens vogelrichtlijngebied waar het herstel van de populaties van Roerdomp, Blauwborst, Bruine kiekendief, IJsvogel en Porseleinhoen wordt nagestreefd.

Ontwikkelen van een moerascomplex in het noorden van Postel

Door het realiseren van een bijkomend moerascomplex in het noorden van Postel (SBZ-V Ronde Put) wordt er bijkomend foerageergebied voor Blauwborst, Bruine kiekendief, IJsvogel, Roerdomp en Woudaap gerealiseerd. .Deze actie is al voorzien in de ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos (Anoniem, 2006).

Het stopzetten van de ontwatering doet een moerascomplex van 150 ha (rbbmr, rbbmc, rbbms, …) ontstaan, aansluitend bij Nederlandse natuurgebieden in het noorden en De Ronde Put (sensu stricto) in het zuiden. Bijkomend broedgebied wordt gerealiseerd langs het Kanaal Dessel-Turnhout-Schoten door optimalisatie van de bestaande plassen en het aanleggen van nieuwe plassen, deels ook bestemd voor viskweek.

Zoals afgesproken bij de afbakening van de gewenste ruimtelijke structuur Neteland en de herbevestiging van landbouwgebied binnen het vogelrichtlijngebied zal een RUP voor dit natuurcomplex de ruimtelijke randvoorwaarden vastleggen. Dit RUP zal opgemaakt worden in samenspraak met

INFORMATIEF DOCUMENT

alle actoren en conform de gemaakte afspraken[86]. Betrokken actoren zijn vooral het ANB en de aanwezige eigenaars (landbouwers).

Afstemming van recreatie op de ecologische waarden.

Anticiperend op de te realiseren herstelmaatregelen en te realiseren natuurkernen dient samen met betrokken actoren nagedacht te worden over een optimale zonering van recreatief medegebruik. Dit is in het bijzonder relevant voor de gewenste heide- en moeraskernen waar verstoringsgevoelige habitats en soorten worden beoogd.

Een dergelijke zonering is al uitgewerkt in het Natuurrichtplan Heuvelrug Benedenstrooms en dient verder te worden geconcretiseerd.

Eenzelfde actie dient zich aan voor de omgeving van Lommel-Sahara waar duidelijke keuzes (onder meer kansen voor recreatie in Lommel-Sahara en natuurkern ten noorden van het kanaal) zich in de praktijk dienen te vertalen in een gepaste recreatieve ontsluiting.

Voor weekendverblijven die buiten de zones voor verblijfsrecreatie gelegen zijn, dient een consequent uitdovingsbeleid zich aan, vooral in de deelgebieden 1, 6, 11 en 12. Dikwijls werden hier ook visvijvers aangelegd.

Het realiseren van deze doelstellingen kan gebeuren door het ANB, privé-eigenaars, provincie, …

INFORMATIEF DOCUMENT

[86] *De Vlaamse Regering beslist dat naar aanleiding van de herbevestiging van agrarische gebieden gelegen in een SBZ-V (808 ha in de Ronde Put), voor dit SBZ-V en binnen de vier maanden een atieplan wordt opgesteld in onderling overleg tussen de bevoegde administraties. Het is een actieplan inzake de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van natuur en het natuurlijke milieu voor de betreffende speciale beschermingszone in functie van een bijdrage aan de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen. Na vier maanden neemt de Vlaamse Regering dan een definitieve of aanvullende beslissing. Dit actieplan kan aanleiding geven tot ecologische infrastructuur binnen de herbevestigde zone alsook tot de uitbreiding van de zone binnen de betrokken SBZ waar aan beroepslandbouw kan worden gedaan.*

Samenvattende tabel

Wijze van voorstelling in samenvattende tabel

De verschillende prioriteiten hebben een verschillend urgentie. In de prioriteitentabel wordt een voorrangsorde aangegeven voor het aanpakken van de prioriteit. De omschrijving en betekenis van de vier categorieën van prioriteit (groot, matig, laag of onbekend) wordt weergegeven in tabel 8.1.

Tabel 8-1. Legende voor het weergeven van de prioriteit voor het oplossen van een knelpunt in de prioriteitentabel.

Kleurcode	Grootte van de prioriteit	Omschrijving
▲	*Groot*	*Als actie niet wordt opgestart treedt onherroepelijk verlies op van Europees te beschermen habitats of van populaties Europees te beschermen soorten of ernstig verlies van de eventuele herstelpotenties van die soorten en habitats.*
▲	*Matig*	*Als actie niet wordt opgestart zullen Europees te beschermen habitats en het leefgebied of de populatie van Europees te beschermen soorten slechts matig ontwikkelen of treedt er een matig verlies op van de herstelpotenties voor die soorten en habitats.*
▲	*Laag*	*Ook zonder deze actie is de instandhoudingsdoelstelling binnen bereik.*
?	*Onbekend*	*Verder onderzoek is nodig om het belang van de actie knelpunt uit te klaren.*

Tevens wordt in de samenvattende tabel een indicatie gegeven van de inspanning die het de betrokken actoren (eigenaar, gebruiker, overheid,…) zal kosten om de actie uit te voeren. De omschrijving en betekenis van de drie categorieën van inspanning (groot, matig en laag) wordt weergegeven in Tabel 8-2.

Tabel 8-2. Legende voor het weergeven in de prioriteitentabel van de inschatting van de grootte van de inspanning die het oplossen een knelpunt zal kosten.

Kleurcode	Grootte van de inspanning	Omschrijving
◆	*Groot*	*De distance to target is groot of de inspanning nodig om die te overbruggen is groot voor de betrokken actoren*
◆	*Matig*	*De distance to target is matig of de inspanning nodig om die te overbruggen is matig voor de betrokken actoren*
◆	*Klein*	*De distance to target is klein of de inspanning nodig om die te overbruggen is laag voor de betrokken actoren*

Tot slot wordt inde samenvattende tabel aangegeven in welke mate de actie wordt gedekt door bestaand of gepland beleid, zoals natuurinrichtingsprojecten, bekkenbeheerplannen, bosbeheerplannen en dies meer. De omschrijving en betekenis van de categorieën van de dekkingsgraad (groot, matig en laag) wordt weergegeven in Tabel 8-3.

INFORMATIEF DOCUMENT

Tabel 8-3. Legende voor het weergeven van de inschatting van de mate waarin het oplossen van een knelpunt gedekt wordt door gepland beleid in de prioriteitentabel.

Kleurcode	Mate van de dekking
●	*Niet gedekt*
●	*Niet of nauwelijks gedekt*
●	*Gedeeltelijk gedekt*
●	*Volledig gedekt*
?	*De dekking is onduidelijk*

Tabel 8-4. Evaluatie en samenvatting van de prioritaire inspanningen

Prioritaire acties	***Globale prioriteit***	***Dekkingsgraad***	***Inspanning***
Uitvoeren van maatregelen uit het BBP	▲	●	◆
Realisatie speerpuntgebied 'Kleine Nete'	▲	●	◆
Creatie van paai- en opgroeihabitat voor vissoorten	▲	●	◆
Veenhabitats als leefgebied voor Gevlekte witsnuitlibel en Groenknolorchis	▲	●	◆
Leefgebied voor Heikikker, Gladde slang en Rugstreeppad	▲	●	◆
Bosuitbreiding en omvorming	▲	●	◆
Herstel moerasvogelpopulaties in de Zegge	▲	●	◆
Ontwikkelen van een moerascomplex in het noorden van Postel	▲	●	◆
Afstemming recreatie	▲	●	◆

INFORMATIEF DOCUMENT

Bijlage 1 – Het belang van het Europees te beschermen gebied in het licht van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen voor Vlaanderen

De habitats van bijlage I

1130 - Estuaria **Belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel
Areaal	↑	Uitbreiding met 5%.
Oppervlakte	↑	Uitbreiding met 2.000 ha.
Kwaliteit	↑	Oplossen van ongunstige waterkwaliteit, vervuiling, niet afgestemd menselijk gebruik, ontbreken van natuurlijke dynamiek, vegetatiewijziging.

2310 - Psammofiele heide met Calluna- en Genista-soorten **Belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het huidig areaal.
Oppervlakte	↑	Uitbreiding met 1.100 ha.
Kwaliteit	=	Oplossen van eutrofiëring en/of verzuring, niet afgestemd menselijk gebruik, ontbreken van natuurlijke dynamiek, vegetatiewijziging.

2330 - Open grasland met Corynephorus- en Agrostissoorten op landduinen **Zeer Belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het huidig areaal.
Oppervlakte	↑	Uitbreiding met 280 - 380 ha.
Kwaliteit	↑	Oplossen van eutrofiëring en/of verzuring, niet afgestemd menselijk gebruik, ontbreken van natuurlijke dynamiek, vegetatiewijziging.

INFORMATIEF DOCUMENT

3110 – Mineraalarme oligotrofe wateren wateren van de Atlantische zandvlakten (*Littorelletalia uniflorae)* **Aangemeld, maar habitattype is niet aanwezig**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel
Areaal	↑	Sterke uitbreiding van het huidig areaal.
Oppervlakte	↑	Sterke uitbreiding met 1 - 14 ha.
Kwaliteit	↑	Oplossen van verstoring van de waterhuishouding, ongunstige waterkwaliteit, eutrofiëring en/of verzuring, niet afgestemd menselijk gebruik, vegetatiewijziging.

3130 - Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de Littorelletalia uniflora en/of de Isoëtes-Nanojunctea **Essentieel**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	↑	Sterke uitbreiding van het huidig areaal.
Oppervlakte	↑	Uitbreiding met 44 - 57 ha.
Kwaliteit	↑	Oplossen van verstoring van de waterhuishouding, ongunstige waterkwaliteit, eutrofiëring en/of verzuring, niet afgestemd menselijk gebruik, vegetatiewijziging.

3140 - Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met benthische Chara spp. Vegetaties **Essentieel**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	↑	Sterke uitbreiding van het huidig areaal.
Oppervlakte	↑	Uitbreiding met 5 - 25 ha.
Kwaliteit	↑	Oplossen van verstoring van de waterhuishouding, ongunstige waterkwaliteit, eutrofiëring en/of verzuring, niet afgestemd menselijk gebruik, vegetatiewijziging.

INFORMATIEF DOCUMENT

3150 - Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type Magnopotamion of Hydrocharition **Zeer Belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Minimaal behoud van het huidig areaal en zo mogelijk uitbreiding van het huidig areaal.
Oppervlakte	↑	Uitbreiding met 25 - 85 ha.
Kwaliteit	↑	Oplossen van verstoring van de waterhuishouding, ongunstige waterkwaliteit, eutrofiëring en/of verzuring, niet afgestemd menselijk gebruik, vegetatiewijziging.

3160 - Dystrofe natuurlijke poelen en meren **Zeer Belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	↑	Uitbreiding van het huidig areaal.
Oppervlakte	↑	Uitbreiding van de huidige oppervlakte van 40 - 42 ha met 20 - 45 ha.
Kwaliteit	↑	Oplossen van verstoring van de waterhuishouding, ongunstige waterkwaliteit, eutrofiëring en/of verzuring, niet afgestemd menselijk gebruik, vegetatiewijziging.

3260 - Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het Ranunculion fluitans en het Callitricho-Batrachion **Essentieel**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	↑	Sterke uitbreiding van het huidig areaal.
Oppervlakte	↑	Sterke uitbreiding van de huidige oppervlakte van 60 ha.
Kwaliteit	=	Oplossen van verstoring van de waterhuishouding, ongunstige waterkwaliteit, eutrofiëring en/of verzuring, vervuiling, ontbreken van natuurlijke dynamiek, vegetatiewijziging.

INFORMATIEF DOCUMENT

4010 - Noord-Atlantische vochtige heide met Erica tetralix **Zeer Belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het huidig areaal.
Oppervlakte	↑	Uitbreiding met 700 - 900 ha.
Kwaliteit	↑	Oplossen van verstoring van de waterhuishouding, eutrofiëring en/of verzuring, niet afgestemd menselijk gebruik, vegetatie-wijziging.

4030 - Droge Europese heide **Zeer Belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het huidig areaal.
Oppervlakte	↑	Uitbreiding met 640 - 480 ha.
Kwaliteit	↑	Oplossen van eutrofiëring en/of verzuring, niet afgestemd menselijk gebruik, vegetatiewijziging.

6230 - Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa) **Belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	↑	Uitbreiding van het huidig areaal met 3 %.
Oppervlakte	↑	Uitbreiding met 257 ha.
Kwaliteit	=	Oplossen van verstoring van de waterhuishouding, eutrofiëring en/of verzuring, vegetatiewijziging.

6410 - Grasland met Molinia op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (Eu-Molinion) **Zeer Belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	↑	Uitbreiding met 12%.
Oppervlakte	↑	Uitbreiding met 52 ha.
Kwaliteit	↑	Oplossen van verstoring van de waterhuishouding, eutrofiëring

INFORMATIEF DOCUMENT

		en/of verzuring, vegetatiewijziging.

6430 - Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones **Zeer Belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het huidig areaal.
Oppervlakte	↑	Uitbreiding met 122 - 187 ha.
Kwaliteit	↑	Oplossen van ongunstige waterkwaliteit, niet afgestemd menselijk gebruik, ontbreken van natuurlijke dynamiek, vegetatiewijziging.

6510 - Laaggelegen schraal hooiland (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis) **Zeer Belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het huidig areaal.
Oppervlakte	↑	Uitbreiding met 900 – 1650 ha.
Kwaliteit	=	Oplossen van verstoring van de waterhuishouding, ongunstige waterkwaliteit, eutrofiëring en/of verzuring, vervuiling, versnippering, niet afgestemd menselijk gebruik, ontbreken van natuurlijke dynamiek, vegetatiewijziging.

7110 - Actief hoogveen (+ 7120 - actief hoogveen waar natuurlijk herstel nog mogelijk is) **Belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	↑	Uitbreiding van het huidige areaal.
Oppervlakte	↑	Uitbreiding waar mogelijk, gelet op de lange ontwikkelingstermijn en de beperkingen van het fysisch milieu, door ontwikkeling van lokale hoogveenelementen in overgangsveen (7140).
Kwaliteit	=	Oplossen van verstoring van de waterhuishouding, eutrofiëring en/of verzuring, niet afgestemd menselijk gebruik, vegetatiewijziging.

INFORMATIEF DOCUMENT

7140 - Overgangs- en trilveen **Essentieel**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	↑	Uitbreiding van het huidig areaal.
Oppervlakte	↑	Uitbreiding met 210 - 360 ha.
Kwaliteit	↑	Oplossen van verstoring van de waterhuishouding, ongunstige waterkwaliteit, eutrofiëring en/of verzuring, niet afgestemd menselijk gebruik, vegetatiewijziging.

7150 - Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het Rhynchosporion **Zeer Belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het huidig areaal.
Oppervlakte	=	Lokale uitbreiding in functie van de lokale kwaliteit in complex met de habitats 4010 en 7140.
Kwaliteit	↑	Oplossen van verstoring van de waterhuishouding, ongunstige waterkwaliteit, eutrofiëring en/of verzuring, vervuiling, vegetatiewijziging.

7210 - Kalkhoudende moerassen met Cladium mariscus en soorten van het Caricion davallianae **Essentieel**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	↑	Sterke uitbreiding van het huidig areaal.
Oppervlakte	↑	Uitbreiding met 2 ha.
Kwaliteit	=	Oplossen van verstoring van de waterhuishouding, ongunstige waterkwaliteit, vervuiling, niet afgestemd menselijk gebruik, vegetatiewijziging.

7230 - Alkalisch laagveen **Essentieel**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	↑	Uitbreiding van het huidige areaal met 18%.
Oppervlakte	↑	Uitbreiding met 1 - 3 ha.

INFORMATIEF DOCUMENT

Kwaliteit	↑	Oplossen van verstoring van de waterhuishouding, ongunstige waterkwaliteit, vervuiling, vegetatiewijziging.

9120 - Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei (Quercion robori-petraeae of Ilici-Fagenion) **Belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het huidig areaal.
Oppervlakte	↑	Uitbreiding met 2.050 - 3.200 ha door effectieve bosuitbreiding en 12.450 tot 16.600 ha door bosomvorming.
Kwaliteit	↑	Oplossen van eutrofiëring en/of verzuring, versnippering, niet afgestemd menselijk gebruik, vegetatiewijziging.

9190 - Oude zuurminnende eikenbossen met Quercus robur op zandvlakten **Zeer Belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het huidig areaal.
Oppervlakte	↑	Uitbreiding met 520 - 890 ha door effectieve bosuitbreiding en 4.800 - 6.400 door bosomvorming.
Kwaliteit	↑	Oplossen van versnippering, niet afgestemd menselijk gebruik, vegetatiewijziging.

91E0 - Alluviale bossen met Alnus glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) **Zeer Belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel
Areaal	=	Behoud van het huidig areaal
Oppervlakte	↑	Uitbreiding met 1.800 - 3.000 ha door effectieve bosuitbreiding en 8.775 - 11.700 ha door bosomvorming
Kwaliteit	↑	Oplossen van verstoring van de waterhuishouding, eutrofiëring en/of verzuring, versnippering, niet afgestemd menselijk gebruik, ontbreken van natuurlijke dynamiek, vegetatiewijziging.

INFORMATIEF DOCUMENT

De soorten van bijlage II en III

Planten en mossen

Drijvende waterweegbree - Luronium natans **Zeer belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het huidig areaal.
Oppervlakte	↑	Uitbreiding van de huidige populatie.
Kwaliteit	=	Oplossen van ongunstige waterkwaliteit, eutrofiëring en/of verzuring, vegetatiewijziging, tekort aan kwaliteit van het leefgebied Geen extra oppervlakte leefgebied nodig naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

Groenknolorchis - Liparis loeselii **Essentieel**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	↑	Uitbreiding van het huidig areaal.
Oppervlakte	↑	Uitbreiding van de huidige populatie.
Kwaliteit	↑	Oplossen van verstoring van de waterhuishouding, tekort aan kwaliteit van het leefgebied. Geen extra oppervlakte leefgebied nodig naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

Amfibieën en reptielen

Kamsalamander - Triturus cristatus **Kennislacune**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	↑	Uitbreiding van het huidige areaal.
Oppervlakte	↑	Uitbreiding van het huidig aantal populaties en versterken van de resterende populaties waarbij gestreefd wordt naar minimum 50 adulte individuen per populatie, die zich in een of

INFORMATIEF DOCUMENT

		meerdere kleine, nabijgelegen waterpartijen voortplanten.
Kwaliteit	↑	Oplossen van eutrofiëring en/of verzuring, versnippering, tekort aan kwaliteit van het leefgebied. Geen extra oppervlakte leefgebied nodig naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

Rugstreeppad - Bufo calamita **Belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het actuele areaal.
Oppervlakte	=	Behoud van de actuele populaties.
Kwaliteit	↑	Oplossen van eutrofiëring en/of verzuring, tekort aan kwaliteit van het leefgebied, naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

Poelkikker - Rana lessonae **Kennislacune**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het huidige areaal.
Oppervlakte	=	Behoud van de huidige populaties, waarbij gestreefd wordt naar minimaal 200 roepende mannetjes per populatie, die zich in een grote of meerdere kleine, nabijgelegen waterpartijen voorplanten.
Kwaliteit	↑	Oplossen van eutrofiëring en/of verzuring, tekort aan kwaliteit van het leefgebied. Geen extra oppervlakte leefgebied nodig naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

Heikikker - Rana arvalis **Zeer belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.

INFORMATIEF DOCUMENT

Areaal	=	Behoud van het huidige areaal.
Oppervlakte	=	Behoud van de huidige populaties, waarbij gestreefd wordt naar minimaal 200 roepende mannetjes per populatie, die zich in een grote of meerdere kleine, nabijgelegen waterpartijen voorplanten.
Kwaliteit	↑	Oplossen van eutrofiëring en/of verzuring, tekort aan kwaliteit van het leefgebied. Geen extra oppervlakte leefgebied nodig naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

Gladde slang - Coronella austriaca **Zeer belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het huidige areaal.
Oppervlakte	↑	Uitbreiding van het huidig aantal populaties, waarbij gestreefd wordt naar minimum 50 adulte individuen per populatie.
Kwaliteit	↑	Oplossen van versnippering, tekort aan kwaliteit van het leefgebied. Uitbreiding van het huidige leefgebied met 300 - 310 ha onder de vorm van een mozaïek van droge en natte heide, naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

Vissen en rondbekken

Beekprik - Lampetra planeri **Zeer belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	↑	Uitbreiding van het huidig areaal.
Oppervlakte	↑	Uitbreiding van het huidige aantal populaties.
Kwaliteit	↑	Oplossen van ongunstige waterkwaliteit, versnippering, tekort aan kwaliteit van het leefgebied. Uitbreiding van de oppervlakte geschikte oeverzone met 25 - 30 ha, naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten

INFORMATIEF DOCUMENT

		gevolge van het huidige milieubeleid.

Rivierprik - Lampetra fluviatilis **Zeer belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	↑	Uitbreiding van het huidige areaal door het overbrugbaar maken van de migratieknelpunten.
Oppervlakte	↑	Tot stand brengen van een duurzame populatie.
Kwaliteit	↑	Oplossen van ongunstige waterkwaliteit, versnippering, tekort aan kwaliteit van het leefgebied. Geen extra oppervlakte leefgebied nodig naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

Fint - Alosa fallax fallax **Essentieel**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	↑	Uitbreiding van het huidige areaal stroomopwaarts in de Schelde en de Nete.
Oppervlakte	=	Herstellen van een zichzelf reproducerende populatie in het Schelderestuarium met herstel van de historische paaigebieden in de Schelde en de Nete.
Kwaliteit	↑	Oplossen van ongunstige waterkwaliteit, versnippering, tekort aan kwaliteit van het leefgebied. Geen extra oppervlakte leefgebied nodig naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

Bittervoorn - Rhodeus sericeus amarus **Belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het huidige areaal.
Oppervlakte	=	Behoud van de huidige populatie.

INFORMATIEF DOCUMENT

Kwaliteit	=	Oplossen van ongunstige waterkwaliteit, tekort aan kwaliteit van het leefgebied. Geen extra oppervlakte leefgebied nodig naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

Grote modderkruiper - Misgurnus fossilis **Kennislacune**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal		Er worden geen doelstellingen geformuleerd.
Oppervlakte		Er worden geen doelstellingen geformuleerd.
Kwaliteit	↑	De soort spoort mee met de kwaliteitsdoelstellingen voor 3150 en 3260. Bij eventuele (her)kolonisatie zullen geschikte habitats aanwezig zijn.

Rivierdonderpad - Cottus gobio **Zeer belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het huidig areaal.
Oppervlakte	↑	Uitbreiding van het huidige aantal populaties.
Kwaliteit	↑	Oplossen van ongunstige waterkwaliteit, versnippering, tekort aan kwaliteit van het leefgebied. Uitbreiding van de oppervlakte geschikte oeverzone met 25 - 30 ha, naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

Geleedpotigen

Gevlekte witsnuitlibel - Leucorrhinia pectoralis **Essentieel**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	↑	Uitbreiding van het huidige areaal tot de volledige Kempen en de Scheldevallei tussen Gent en Antwerpen.

INFORMATIEF DOCUMENT

Oppervlakte	↑	Uitbreiding van de huidige populatie.
Kwaliteit	↑	Oplossen van ongunstige waterkwaliteit, eutrofiëring en/of verzuring, vegetatiewijziging, tekort aan kwaliteit van het leefgebied. Geen extra oppervlakte leefgebied nodig naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

Spaanse vlag - Callimorpha quadripunctaria **Belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het huidige areaal; uitbreiding bij toekomstige verwachte uitbreiding van populaties.
Oppervlakte	↑	Uitbreiding van de huidige populatie.
Kwaliteit	↑	Oplossen van verstoring van de waterhuishouding, tekort aan kwaliteit van het leefgebied, naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

Vleermuizen

Rosse vleermuis - Nyctalus noctula **Kennislacune**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het huidige areaal.
Oppervlakte	=	Behoud of groei van de huidige populatie.
Kwaliteit	↑	Oplossen van tekort aan kwaliteit van het leefgebied. Instandhouding, herstel en ontwikkeling van waterrijke gebieden in een straal van 10 km van de zomerkolonies, naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

Ruige dwergvleermuis / Gewone dwergvleermuis / Kleine dwergvleermuis - Pipistrellus species

INFORMATIEF DOCUMENT

Kennislacune		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het huidige areaal.
Oppervlakte	=	Behoud van de huidige populatie.
Kwaliteit	↑	Oplossen van tekort aan kwaliteit van het leefgebied. Geen extra oppervlakte leefgebied nodig naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

Brandts vleermuis / Gewone baardvleermuis - Myotis brandtii / Myotis emarginatus / Myotis mystacinus **Belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het huidige areaal.
Oppervlakte	=	Behoud van de huidige overwinterende populatie van gemiddeld 2.000 exemplaren.
Kwaliteit	↑	Oplossen van versnippering, niet afgestemd menselijk gebruik, vegetatiewijziging, tekort aan kwaliteit van het leefgebied. Geen extra oppervlakte leefgebied nodig naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

Ingekorven vleermuis - Myotis emarginatus **Status niet toegekend wegens slechts recente ontdekking van zomerkolonie te Mol Postel.**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het huidige areaal.
Oppervlakte	=	Behoud van de zomerpopulatie In Mol-Postel.
Kwaliteit	↑	Oplossen van versnippering, niet afgestemd menselijk gebruik, vegetatiewijziging, tekort aan kwaliteit van het leefgebied. Geen extra oppervlakte leefgebied nodig naast de vooropge-

INFORMATIEF DOCUMENT

		stelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

Franjestaart - Myotis nattereri **Belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het huidige areaal.
Oppervlakte	↑	Behoud of groei van de huidige populaties.
Kwaliteit	↑	Oplossen van versnippering, niet afgestemd menselijk gebruik, tekort aan kwaliteit van het leefgebied. Geen extra oppervlakte leefgebied nodig naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

Gewone grootoorvleermuis/Grijze grootoorvleermuis - Plecotus auritus/austriacus **Zeer belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het huidige areaal.
Oppervlakte	=	Behoud van de huidige populatie.
Kwaliteit	↑	Oplossen van versnippering, niet afgestemd menselijk gebruik, tekort aan kwaliteit van het leefgebied. Geen extra oppervlakte leefgebied nodig naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

Laatvlieger - Eptesicus serotinus **Kennislacune**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het huidige areaal.
Oppervlakte	=	Behoud van de huidige populatie.

INFORMATIEF DOCUMENT

Kwaliteit	↑	Oplossen van versnippering, niet afgestemd menselijk gebruik, tekort aan kwaliteit van het leefgebied. Geen extra oppervlakte leefgebied nodig naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

De soorten van bijlage IV

Blauwborst - Luscinia svecica **Belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het huidige areaal van 7.500 km².
Oppervlakte	=	Behoud van de huidige populatie van gemiddeld 3.350 broedparen.
Kwaliteit	↑	Oplossen van vegetatiewijziging, tekort aan kwaliteit van het leefgebied. Geen extra oppervlakte leefgebied nodig naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

Boomleeuwerik – Lullula arborea **Zeer belangrijk**		
Thema	Doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het huidige areaal van 3.000 km².
Oppervlakte	=	Behoud van de huidige populatie van gemiddeld 650 broedparen.
Kwaliteit	↑	Oplossen van vegetatiewijziging, tekort aan kwaliteit van het leefgebied. Geen extra oppervlakte leefgebied nodig naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

INFORMATIEF DOCUMENT

Bruine kiekendief - Circus aeruginosus **Belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het huidige areaal van 2.500 km².
Oppervlakte	=	Behoud van de huidige populatie van 135 broedparen.
Kwaliteit	↑	Oplossen van niet afgestemd menselijk gebruik, tekort aan kwaliteit van het leefgebied. Geen extra oppervlakte leefgebied nodig naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

IJsvogel - Alcedo atthis **Belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het huidige areaal van 10.000 km².
Oppervlakte	=	Minimaal behoud van het gemiddelde aantal broedparen van de huidige populatie (750 paren). Een tijdelijke afname t.g.v. natuurlijke schommelingen na strenge winters is aanvaardbaar.
Kwaliteit	=	Oplossen van ongunstige waterkwaliteit, tekort aan kwaliteit van het leefgebied. Geen extra oppervlakte leefgebied nodig naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

Nachtzwaluw – Caprimulgus europaeus **Belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het huidige areaal.
Oppervlakte	=	Behoud van het gemiddelde aantal broedparen van de huidige populatie (550 broedparen).
Kwaliteit	↑	Oplossen van niet afgestemd menselijk gebruik, tekort aan kwaliteit van het leefgebied. Geen extra oppervlakte leefgebied nodig naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en

INFORMATIEF DOCUMENT

		leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

Porseleinhoen - Porzana porzana **Zeer belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	↑	Uitbreiding van het huidig areaal tot 2.000 km².
Oppervlakte	↑	Uitbreiding van de huidige populatie tot jaarlijks minimaal 70 territoria.
Kwaliteit	↑	Oplossen van verstoring van de waterhuishouding, niet afgestemd menselijk gebruik, vegetatiewijziging, tekort aan kwaliteit van het leefgebied. Uitbreiding van het leefgebied met 245 - 265 ha nodig onder de vorm van moerassen (grotendeels andere dan rietlanden) en open water, naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

Roerdomp - Botaurus stellaris **Essentieel**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	↑	Een verdubbeling van het huidig areaal tot 550 km^2.
Oppervlakte	↑	Uitbreiding van de populatie tot 75 paren met 2 kernpopulaties van minimaal 20 broedparen en een aantal satellietpopulaties van 3 - 5 paren.
Kwaliteit	↑	Oplossen van verstoring van de waterhuishouding, tekort aan kwaliteit van het leefgebied Uitbreiding van het huidige leefgebied met 1.370 - 2.110ha open water (30 - 35%) en moeras (waterrietvegetaties met een waterpeil van 10 - 30 cm), naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

Wespendief - Pernis apivorus **Belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.

INFORMATIEF DOCUMENT

Areaal	=	Behoud van het huidig areaal van 6.000 km².
Oppervlakte	=	Behoud van de huidige populatie van gemiddeld 200 broedparen.
Kwaliteit	↑	Oplossen van niet afgestemd menselijk gebruik, tekort aan kwaliteit van het leefgebied. Geen extra oppervlakte leefgebied nodig naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

Woudaap – Ixobrychus minutus **Aangemeld in SBZ-V de Ronde Put maar actueel niet meer voorkomend**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	↑	Uitbreiding van het huidige areaal tot 600 km².
Oppervlakte	↑	Uitbreiding van de huidige populatie tot 75 broedparen verdeeld over 2 kernpopulaties van telkens minimaal 20 paren en satellietpopulaties in de overige vijvergebieden
Kwaliteit	↑	Oplossen van tekort aan kwaliteit van het leefgebied Geen extra oppervlakte leefgebied nodig naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige milieubeleid.

Zwarte specht - Dryocopus martius **Belangrijk**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Behoud van het huidige areaal van 7.000 km².
Oppervlakte	=	Minimaal behoud van de huidige populatie van gemiddeld 850 broedparen.
Kwaliteit	↑	Oplossen van tekort aan kwaliteit van het leefgebied. Geen extra oppervlakte leefgebied nodig naast de vooropgestelde extra oppervlaktes Europees te beschermen habitats en leefgebied van andere Europees te beschermen soorten en de algemene kwaliteitsverbetering ten gevolge van het huidige

INFORMATIEF DOCUMENT

		milieubeleid.

Zwarte stern – Chlidonias niger **Geen status toegekend. In Vlaanderen enkel aangemeld voor SB-V de Ronde Put**		
Thema	doel	Omschrijving van het doel.
Areaal	=	Herstel of heraanleg van potentiële broedgebieden.
Oppervlakte	=	
Kwaliteit	↑	Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied door het tegengaan van verzuring en eutrofiëring van vennen in heidegebieden. Verbeteren van de hoeveelheid beschikbaar voedsel in de potentiële broedgebieden; bevorderen van ontwikkeling van drijvende waterplanten.

INFORMATIEF DOCUMENT

Bijlage 2 - Analyse van de Europees te beschermen habitats en soorten

Inleiding

Bij het formuleren van doelstellingen voor de Europees te beschermen habitats en soorten worden verschillende aspecten in beschouwing genomen, waaronder (a) de beoordeling van de huidige kwaliteit van de habitat of soort in het gebied (de zogenaamde actuele staat van instandhouding), (b) de trend voor de habitat of het leefgebied van de soort in het gebied en (c) de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen, die een doorwerking hebben op gebiedsniveau.

Vaststellingen hierbij kunnen leiden tot het besluit dat uitbreiding vereist is voor de habitat of het leefgebied van de soort. In dat geval is het belangrijk om in te kunnen schatten of uitbreiding binnen het betreffende gebied effectief tot de mogelijkheden behoort. Met andere woorden, de potenties voor de habitats of de leefgebieden van de soort moet gekend zijn.

In deze bijlage 2 wordt per tot doel gestelde habitat en soort informatie gegeven over:

a. de beoordeling van de habitat of soort in het gebied in de huidige situatie (actuele staat van instandhouding);

b. de trend voor de habitat of het leefgebied van de soort in het gebied;

c. potenties voor de habitats of de leefgebieden van de soort.

Deze informatie ondersteunt het formuleren van de instandhoudingsdoelstellingen op niveau van het gebied.

Om aan te geven waarop de kwaliteitsbeoordelingen, de inschatting van potenties en dergelijke berusten, wordt in een eerst volgende paragraaf aangegeven welke modellen en basisinformatie worden gebruikt voor het bepalen daarvan.

In de daarop volgende paragrafen wordt voor elke Europees te beschermen habitat of soort de concrete situatie geanalyseerd. Nadat beknopt ingegaan wordt op de actuele aanwezigheid van de habitat of de soort in het gebied ('het actuele voorkomen'), zullen de drie hoger genoemde aspecten worden toegelicht (actuele staat van instandhouding, trend en potenties).

Afsluitend wordt kort aangegeven hoe het staat met de in het gebied voorkomende regionaal belangrijk biotopen. Een regionaal belangrijk biotoop is een vegetatie die op Vlaams niveau zeldzaam en bedreigd is. Om het voortbestaan daarvan in Vlaanderen niet in het gedrang te brengen en omdat deze biotopen vaak een leefgebied zijn van Europees te beschermen soorten is het belangrijk om ook daar een zicht op te hebben.

Toelichting over de gebruikte informatie en modellen

De habitatkaart

De habitatkaart (versie 5.2) geeft de best beschikbare informatie weer over de verspreiding van de Natura 2000 habitats en regionaal belangrijke biotopen in Vlaanderen (Paelinckx et al. 2009). De verspreiding op het niveau van individuele Natura 2000 gebieden kan met de habitatkaart dus nagegaan worden.

De indicatieve situering van de habitattypen en regionaal belangrijke biotopen is de resultante van:

- een vertaling van de Biologische Waarderingskaart v.2 naar de Natura 2000 habitattypen en regionaal belangrijke biotopen;
- gericht veldwerk; met name sinds 2003 werd er binnen de habitatrichtlijngebieden rechtstreeks met Natura 2000 habitattypen gekarteerd. In dit opzicht werd een habitatsleutel ontwikkeld (De Saeger et al. 2008);

INFORMATIEF DOCUMENT

- integratie met aanvullende datalagen (vnl. vegetatiekaarten) voor habitats die anders niet eenduidig of onvoldoende gedetailleerd uit de Biologische Waarderingskaart af te leiden zijn.

De belangrijkste 'sterkten' van de habitatkaart zijn:

- een uniforme, gebiedsdekkende situering en typering van nagenoeg alle habitattypen in Vlaanderen;
- een vaste, uniforme werkwijze voor heel Vlaanderen, waardoor alle toepassingen die nood hebben aan de situering van de habitattypen herhaalbaar, controleerbaar en objectiever worden.

De belangrijkste 'zwakten' van de habitatkaart zijn:

- de tijdsperiode 1997–2009 nodig voor het beëindigen van een volledige karteercyclus is lang, waardoor de informatie voor sommige SBZ's gedateerd kan zijn;
- het vertalen van de geraadpleegde informatiebronnen in het algemeen, en deze van de BWK (vnl. veldwerk van voor 2003) in het bijzonder blijft voor sommige habitattypen onderhevig aan kennislacunes.

Op basis van terreininventarisaties die plaatsvonden in het kader van de opmaak van voorliggend S-IHD rapport, kunnen in functie van het rapport nog specifieke correcties doorgevoerd worden. Deze komen aan bod onder de respectievelijke habitats.

Paelinckx D., De Saeger S., Oosterlynck P., Demolder H., Guelinckx R., Leyssen A., Van Hove M., Weyembergh G., Wils C., Vriens L., T'Jollyn F., Van Ormelingen J., Bosch H., Van de Maele J., Erens G., Adams Y, De Knijf G, Berten B., Provoost S., Thomaes A., Vandekerkhove K., Denys L., Packet J., Van Dam G. & Verheirstraeten M. 2009. Habitatkaart, versie 5.2. Indicatieve situering van de Natura 2000 habitats en de regionaal belangrijke biotopen. Integratie en bewerking van de Biologische Waarderingskaart, versie 2. Rapport en GIS-bestand INBO.R.2009.4. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

De Saeger S., Paelinckx D., Demolder H., Denys L., Packet J., Thomaes A. & Vandekerkhove K. 2008. Sleutel voor het karteren van NATURA2000 habitattypen in Vlaanderen, grotendeels vertrekkende van de karteringseenheden van de Biologische Waarderingskaart, versie 5. Intern Rapport INBO.IR.2008.23. Instituut voor Natuur- en bosonderzoek, Brussel.

PotNat

Het INBO ontwikkelde een methode om voor heel Vlaanderen op basis van (a)biotische factoren de potenties voor natuur in te schatten, het potentiële natuur (PotNat) model. Het model toont waar in Vlaanderen bepaalde natuurtypen zich kunnen ontwikkelen.

Potnat steunt op twee kennispijlers, enerzijds de abiotische eisen die een natuurtype stelt aan haar standplaats, en anderzijds het ruimtelijk voorkomen van die standplaatskenmerken in Vlaanderen.

Voor 60 in Vlaanderen voorkomende terrestrische natuurtypes werden abiotische profielen opgemaakt. Deze profielen geven voor 9 standplaatskenmerken (zijnde bodemtextuur, bodemzuurtegraad, bodemprofiel, trofie, gemiddelde voorjaarsgrondwaterstand, gemiddelde laagste grondwaterstand, overstromingstolerantie, waterkwaliteit en zouttolerantie) de waarden aan waarbinnen een bepaald natuurtype kan voorkomen. Hierbij moet opgemerkt dat op eenzelfde standplaats doorgaans verschillende natuurtypen tot ontwikkeling kunnen komen (ecoserie). Welk natuurtype uit de ecoserie uiteindelijk voorkomt is een gevolg van het gevoerde beheer. Voor de tweede pijler werd het ruimtelijk voorkomen van deze 9 standplaatskenmerken in Vlaanderen in kaart gebracht.

Het PotNat-model is een GIS-toepassing. Het combineert beide kennispijlers en toont waar in Vlaanderen de standplaatskenmerken geschikt zijn voor welk natuurtype (of ecoserie). Het resultaat is een geschiktheidsscore van een bepaalde locatie voor een bepaald natuurtype. De scores gaan van zeer geschikt tot ongeschikt. Bij essentiële ontbrekende data is de score onbekend. De scores worden weergegeven op een kaart. De kaart geeft ruimtelijk weer waar in Vlaanderen een bepaald natuurtype kan voorkomen (potentie).

INFORMATIEF DOCUMENT

Beperkingen van het model:

- het model is beperkt tot terrestrische natuurtypen, waterhabitats worden niet besproken;
- het model maakt gebruik van meerdere datalagen. De beperkingen van elk van deze datalagen afzonderlijk werken steeds door in de resultaten van het PotNat-model;
- de vereiste standplaatskenmerken voor een natuurtype zijn niet altijd voldoende gekend. Ook ontbreekt soms voldoende gedetailleerde en gebiedsdekkende info van de standplaatskenmerken in Vlaanderen.

De soortgegevens

De verspreidingsgegevens van soorten van de Habitat- en Vogelrichtlijn zijn uit diverse bronnen afkomstig. Een groot deel komt uit databanken van het INBO of Natuurpunt, en werd als punt- of hokgegevens aangeleverd. Gegevens over libellen werden verstrekt door de Libellenvereniging Vlaanderen. Daarnaast werden ook www.waarnemingen.be, de Nationale Plantentuin, KBIN, ANB en privégegevens van enkele waarnemers geraadpleegd. In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de herkomst van gegevens over de verschillende soortgroepen.

Soortengroep / soort	**Databank**	**Instantie**
amfibieën en reptielen	Hyla databank	Natuurpunt
broedvogels	broedvogeldatabank	INBO
watervogels	watervogeldatabank	INBO
flora	florabank, herbarium Nationale Plantentuin	INBO, Nationale Plantentuin
libellen	Libellenvereniging Vlaanderen	INBO
vissen	VIS Informatiesysteem	INBO
zoogdieren	databank zoogdierenwerkgroep, databank vleermuizenwerkgroep, diverse	Natuurpunt, INBO, ANB
Spaanse Vlag	diverse	www.waarnemingen.be

Deze set van gegevens, hoewel uitgebreid, was niet altijd volledig. Eventuele kennislacunes konden worden opgevangen door nazicht van de expertgroep en indien nodig door het bevragen van lokale waarnemers.

De beoordeling van de lokale staat van instandhouding

De *actuele staat van instandhouding* is de staat van instandhouding op niveau van het gebied als geheel.

Om te komen tot de actuele staat van instandhouding voor een habitattype wordt gestart met de beoordeling op niveau van afzonderlijke habitatplekken. Voor het beoordelen van de *lokale staat van instandhouding* – voor habitattypen en soorten – zijn beoordelingstabellen beschikbaar. Deze tabellen - ontworpen voor de beoordeling van afzonderlijke habitatvlekken en leefgebieden van soorten - worden verder LSVI-tabellen genoemd. De LSVI-tabellen voor de beoordeling van habitats en soorten zijn terug te vinden in verschillende rapporten (Adriaens et al. 2008, Adriaens & Ameeuw 2008, T'Jollyn et al. 2009).

INFORMATIEF DOCUMENT

De LSVI-tabellen bevatten een aantal criteria en indicatoren aan de hand waarvan een evaluatie van de lokale staat van instandhouding kan worden gemaakt. Voor de soorten kunnen zowel de toestand van de lokale populatie als de kwaliteit van de leefomgeving aan de hand van indicatoren getoetst worden aan weloverwogen drempelwaarden. Voor habitattypen wordt dit beoordeeld aan de hand van de habitatstructuur en de vegetatieontwikkeling.

De keuze van de indicatoren en de bijhorende drempelwaarden in de beoordelingstabellen van dit rapport is gebaseerd op hun objectiviteit (nationale en internationale literatuur), eenduidigheid, praktische bruikbaarheid en meetbaarheid en de volledigheid waarmee ze de ecologie van de soorten en habitats beschrijven. Ook hun relevantie werd hierbij in overweging genomen.

Voor de beoordeling van individuele indicatoren dient gekozen tussen volgende scores:

- Score A: goed;
- Score B: voldoende;
- Score C: gedegradeerd.

Voor elk habitat of soort wordt uiteindelijk een beoordeling gegeven van de huidige situatie op ecologisch vlak.

Dit wordt gedaan door het samennemen van de verschillende scores over de indicatoren heen zodat voor een heel gebied één score verkregen wordt voor de staat van instandhouding van een Europees habitat of een soort binnen het voorliggende gebied.

Voor de beoordeling van de actuele staat van instandhouding worden twee eindbeoordelingen onderscheiden:

- Goede tot uitstekende staat van instandhouding;
- Gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.

De conclusie van de actuele staat van instandhouding wordt afgeleid uit de geïntegreerde scores van criteria en indicatoren over de verschillende deelgebieden en habitatvlekken heen. Deze worden als volgt gekoppeld aan een einduitspraak over de actuele staat van instandhouding.

- Indien alle beoordelingen van de indicatoren vallen binnen de categorieën ‘overal voldoende tot goed’, ‘overwegend voldoende tot goed’ en ‘deels voldoende tot goed’ dan wordt besloten tot een eindbeoordeling van de actuele staat van instandhouding als ‘Goede tot uitstekende staat van instandhouding’;
- Indien er één of meer beoordelingen van de indicatoren vallen binnen de categorieën ‘overwegend gedegradeerd’ of ‘overal gedegradeerd’ dan wordt besloten tot een eindbeoordeling van de actuele staat van instandhouding als ‘Gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding’’.

Indien een bepaalde indicator deels tot overal als gedegradeerd beoordeeld wordt, geeft dit aan dat er aan die indicator sterk moet worden gewerkt (knelpunt). De bepaling van de score op zich is geen doel, maar een middel om de keuze voor een gesteld doel kracht bij te zetten en concrete maatregelen (kwalitatief of kwantitatief) voor te stellen.

Beoordeling van de actuele staat van instandhouding

De *actuele staat van instandhouding* is de staat van instandhouding op niveau van het gebied als geheel.

Om te komen tot de actuele staat van instandhouding voor een habitattype wordt gestart met de beoordeling op niveau van afzonderlijke habitatplekken. Deze eerste stap laat toe om een uitspraak te doen over de *lokale staat van instandhouding* van een specifiek habitattype. Voor het beoorde-

INFORMATIEF DOCUMENT

len van de *lokale staat van instandhouding* – voor habitattypen en soorten – zijn beoordelingstabellen beschikbaar. Deze tabellen - ontworpen voor de beoordeling van afzonderlijke habitatvlekken en leefgebieden van soorten - worden verder LSVI-tabellen genoemd. De LSVI-tabellen voor de beoordeling van habitats en soorten zijn terug te vinden in verschillende rapporten (Adriaens et al. 2008, Adriaens & Ameeuw 2008, T'Jollyn et al. 2009).

De LSVI-tabellen bevatten een aantal criteria en indicatoren die evaluatie behoeven om te komen tot de lokale staat van instandhouding voor de Europees te beschermen habitats. Voor de soorten kunnen zowel de toestand van de lokale populatie als de kwaliteit van de leefomgeving aan de hand van indicatoren getoetst worden aan weloverwogen drempelwaarden. Voor habitattypen wordt dit beoordeeld aan de hand van de criteria habitatstructuur, aanwezige verstoringen en vegetatieontwikkeling.

De keuze van de indicatoren en de bijhorende drempelwaarden in de beoordelingstabellen van dit rapport is gebaseerd op hun objectiviteit (nationale en internationale literatuur), eenduidigheid, praktische bruikbaarheid en meetbaarheid en de volledigheid waarmee ze de ecologie van de soorten en habitats beschrijven. Ook hun relevantie werd hierbij in overweging genomen.

Voor de beoordeling van individuele indicatoren dient gekozen tussen volgende scores:

- Score A: goed;
- Score B: voldoende;
- Score C: gedegradeerd.

Voor elk habitat of soort wordt uiteindelijk een beoordeling gegeven van de huidige situatie op ecologisch vlak.

Dit wordt gedaan door het samennemen van de verschillende scores over de indicatoren heen zodat voor een heel gebied één score verkregen wordt voor de staat van instandhouding van een Europees habitat of een soort binnen het voorliggende gebied.

Voor de beoordeling van de actuele staat van instandhouding worden twee eindbeoordelingen onderscheiden:

- Goede tot uitstekende staat van instandhouding;
- Gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.

De conclusie van de actuele staat van instandhouding wordt afgeleid uit de geïntegreerde scores van criteria en indicatoren over de verschillende deelgebieden en habitatvlekken heen. Deze worden als volgt gekoppeld aan een einduitspraak over de actuele staat van instandhouding.

- Indien alle beoordelingen van de indicatoren vallen binnen de categorieën 'overal voldoende tot goed', 'overwegend voldoende tot goed' en 'deels voldoende tot goed' dan wordt besloten tot een eindbeoordeling van de actuele staat van instandhouding als 'Goede tot uitstekende staat van instandhouding';
- Indien er één of meer beoordelingen van de indicatoren vallen binnen de categorieën 'overwegend gedegradeerd' of 'overal gedegradeerd' dan wordt besloten tot een eindbeoordeling van de actuele staat van instandhouding als '□Gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding''.

Intermezzo: Fauna als criterium bij de beoordeling van de actuele staat van instandhouding voor habitats

De LSVI-tabellen bevatten ook steeds een beoordelingsluik "fauna" dat toelaat te toetsen naar de geschiktheid voor faunasoorten die in het habitattype mogen verwacht worden. Dit criterium wordt in regel niet beoordeeld op niveau van habitatplekken of deelgebieden maar enkel op niveau van het hele gebied. Redenen hiervoor zijn:

INFORMATIEF DOCUMENT

- het speelt op een hoger schaalniveau (gebiedsniveau en niet op niveau van een afzonderlijke habitatvlek of een kleine groep van habitatvlekken);
- het hoeft niet te gaan over soorten die actueel aanwezig zijn (en dus niet hoeven vastgesteld, in tegenstelling tot alle andere beoordelingscriteria), maar over het creëren van de nodige oppervlaktevoorwaarden voor een normale respectievelijk optimale ontwikkeling op vlak van de typische fauna (een voldoende respectievelijk goede oppervlaktevereiste voor faunaontwikkeling);
- het laat toe tot genuanceerde uitspraken te komen: qua habitatstructuur en vegetatie heeft het habitattype in dit gebied bijvoorbeeld een voldoende kwaliteit (waarbij vooral criteria x en y een aandachtspunt zijn), maar de verwachtingskansen voor de aan het habitattype gebonden fauna zijn laag.

Via literatuur, expertoordeel, … kan dit faunaluik verder geduid en geargumenteerd worden.

Dezelfde redenering gaat op voor de beoordeling van de staat van instandhouding op niveau van habitatrichtlijnsoorten. Ook hier is het de bedoeling dat in een eerste stap beoordelingen plaatsvinden op niveau van afzonderlijke leefgebieden (*'lokale staat van instandhouding'*) en dat deze in een tweede stap worden geïntegreerd om te komen tot de staat van instandhouding op niveau van het gebied (*actuele staat van instandhouding*).

Adriaens P. & Ameeuw G. 2008. Ontwikkeling van criteria voor de beoordeling van de lokale staat van instandhouding van de vogelrichtlijnsoorten. INBO.R.2008.36. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel, 246 pp.

Adriaens D., Adriaens T. & Ameeuw G. 2008. Ontwikkeling van criteria voor de beoordeling van de lokale staat van instandhouding van de habitatrichtlijnsoorten. INBO.R.2008.35. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel, 217 pp.

T'Jollyn F. Bosch H., Demolder H., De Saeger S., Leyssen, A. Thomaes, A., Wouters J. & Paelinckx D., 2009. Ontwikkeling van criteria voor de beoordeling van de lokale staat van instandhouding van de NATURA2000 habitattypen. INBO.R.2009.46. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel, 326 pp.

INFORMATIEF DOCUMENT

De habitats van bijlage I

In deze paragraaf worden de verschillende voorkomende Europees te beschermen habitats opgelijst en worden daarvoor volgende aspecten toegelicht:

- Het actueel voorkomen;
- De potenties voor de habitat binnen het gebied dat het rapport beslaat;
- De trend;
- De beoordeling van de actuele staat van instandhouding aan de hand van de LSVI-tabellen.

Voor het actueel voorkomen van een habitat wordt vertrokken van de hoger vermelde habitatkaart. De Vlaanderen dekkende kaart wordt kort toegelicht en waar nodig becommentarieerd en aangevuld.

Met het bepalen van de potenties wordt bedoeld dat wordt nagegaan waar in het gebied de habitat zich nog zou kunnen ontwikkelen op basis van de ecologische vereisten van dat habitat. Op deze wijze wordt de op ecologische basis maximale mogelijke oppervlakte-uitbreiding bepaald. Voor het bepalen van de potenties wordt vertrokken van een experteninschatting. Het model POTNAT wordt aangewend ter ondersteuning van deze inschatting. Het resultaat van deze modellen wordt kort toegelicht, becommentarieerd en aangevuld.

Wanneer specifieke gegevens bekend zijn over de evolutie van de kwantiteit of de kwaliteit van een habitat wordt dat beschouwd onder 'trend'.

De beoordeling van criteria en indicatoren wordt in tabellen weergegeven.

De eerste tabel geeft de conclusies weer door integratie over alle deelgebieden heen. De daar op volgende tabellen geven de beoordeling van elk indicator, gebruikt in de LSVI-tabellen, weer voor elk deelgebied waarin de habitat voorkomt. Deze tabel wordt gevolgd door een tabel waarin de geïntegreerde beoordeling over de criteria heen wordt afgeleid uit de beoordelingen van de criteria op niveau van afzonderlijke deelgebieden of habitatvlekken.

Afgesloten wordt met een eerste formulering van ecologische doelen voor de habitats vertrekkend van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en de analyses uit deze bijlage.

1130 - Estuaria / buitendijkse schorren

Het actuele voorkomen

Deze habitat komt slechts in twee van de deelgebieden van dit habitatrichtlijngebied voor; Vallei van de Kleine Nete van Lier tot Vierseldijk (deelgebied 11) en het Schupleer (gebied 10). De habitat is gelegen langs de Kleine Nete ter hoogte van de gemeenten Ranst en Nijlen en langs de Kleine Nete in Grobbendonk. In deelgebied 11 betreft de habitat delen van de vaargeul en de dijken van de rivier welke onderhevig zijn aan het (zoete) getij. In deelgebied 10 betreft de habitat de taluds van de dijken maar is de getijdeninvloed zo goed als afwezig.

Dit SBZ-H is belangrijk voor dit habitattype en de habitat is regionaal in een zeer ongunstige staat van instandhouding. Voor de actuele verspreiding van deze habitat verwijzen we naar kaart 5.1-5.8.

Potenties

Aangezien dit habitat bepaald wordt door de getijdenwerking op rivieren en de volledige dijklengte langs de Kleine Nete (gelegen in SBZ-H) wordt aangeduid, zijn er momenteel enkel potenties voor uitbreiding van dit habitat door het omvormen van de 30% geen habitat tot habitat ter hoogte van Kessel.

Er bestaan echter plannen om de getijdenwerking op de Bollaak (ook gekend als Molenbeek) toe te laten. Dit zou een extra oppervlakte met geschikte standplaatsfactoren creëren. De haalbaarheid

INFORMATIEF DOCUMENT

van deze optie dient echter nog bestudeerd te worden (VMM – afd. operationeel waterbeheer) waardoor de effectieve realisatie hiervan niet zeker is.

Trend

Deze habitat vertoont de laatste decennia een sterk neerwaartse trend.

Tabel 0-1. Actuele oppervlakte (in ha) en aangemelde oppervlakte (in % ten opzichte van oppervlakte van de speciale beschermingszone) en potenties van habitat (in ha) habitattype 1130 Estuaria

	Actuele opp. (ha)	**Aanmelding (%)**	***Potenties (ha)***
Deelgebied 10	1,54		?
Deelgebied 11	12,24		?
Totaal	13,78 ha	Niet aangemeld	?

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-2. Geïntegreerde beoordeling van criteria en indicatoren voor habitattype 1130 Estuaria over het volledige gebied.

1130	***BE2100026***	
Habitatstructuur	*Indicator horizontale structuur:* er is slechts 1 soort van een typische schorrevegetatie en de structuurvariatie binnen de verschillende zones is afwezig.	**Overwegend gedegradeerd**
	Indicator schorklifvorming: schorklif is aanwezig waardoor lage schorvegetaties zich niet meer kunnen ontwikkelen.	**Overwegend gedegradeerd**
	Indicator kreken en oeverwallen: afwezig of onduidelijk	**Overwegend gedegradeerd**
Vegetatie	*Indicator aantal sleutelsoorten:* niet alle sleutelsoorten van laag schor zijn aanwezig en er zijn onvoldoende sleutelsoorten van hoog schor samen met sleutelsoorten van de volledige vegetatiegradiënt aanwezig.	**Overwegend gedegradeerd**
Verstoring	*Indicator overgang naar rbb mr:* de standplaats kent een begroeiing met riet lager dan 90%.	**Overal voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	Verwachtingskansen voor de aan het habitattype gebonden fauna: totale oppervlakte habitat bedraagt ongeveer 13,88 ha. Het betreft slechts een kleine oppervlakte van deze habitat zodat typische faunasoorten slechts beperkt aanwezig kunnen zijn.	

Conclusie actuele staat van instandhouding

De criteria ‘horizontale structuur’, ‘schorklifvorming’, ‘kreken en oeverwallen’ en ‘aantal sleutelsoorten’ zijn overwegen gedegradeerd en vergen speciale aandacht voor het bereiken van een goede kwaliteit.
Het aantal sleutelsoorten is laag maar het is niet uitgesloten dat vegetatieopnames wel de aanwezigheid van meer typische soorten kunnen aantonen. Daarnaast dient ook rekening te houden met de kleine oppervlakte van deze habitat binnen het gebied, het voorkomen van een zoetwatergetij (i.p.v. brak water) en het daaraan gekoppelde feit dat de vertegenwoordiging van typische fauna beperkt is. De habitatvlek kent een langgerekte lineaire vorm (dijken) en is dus bijgevolg zeer gevoelig voor externe verstoring.

INFORMATIEF DOCUMENT

Er wordt geconcludeerd dat het habitat zich in een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding** bevindt. Zowel de habitatstructuur als de aanwezige vegetatie wordt een slechte beoordeling gegeven.

Tabel 0-3. Samenvatting en conclusies van de lokale staat van instandhouding voor habitattype 1130 Estuaria

Habitat 1130	***Deelgebied* 10***	***Deelgebied 11***	***Conclusie indicator***
Actuele oppervlakte	1.54 ha	12.24 ha	
Actueel oppervlakteaandeel	11,10%	88,18%	**100%**
Habitatstructuur			
– Horizontale structuur	C	C	**Overal gedegradeerd**
– Schorklifvorming	C	C	**Overal gedegradeerd**
– Kreken en oeverwallen	C	C	**Overal gedegradeerd**
Vegetatie			
– sleutelsoorten	C	C	**Overal gedegradeerd**
Verstoring			
– overgang naar RBB mr	A	A	**Overal voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	C	B	**Overwegend voldoende tot goed**

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor dit habitattype worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

Oppervlaktedoelstelling

Doel:

Geen oppervlakteuitbreiding.

De aanwezige oppervlakte estuarium heeft een belangrijke verbindingsfunctie tussen de buiten het habitatrichtlijngebied gelegen gebieden. Daarom is behoud van de aanwezige oppervlakte aan schor in het S-IHD gebied noodzakelijk.

Motivering:

Het SBZ is volgens de G-IHD belangrijk voor dit habitattype. Dit habitattype is regionaal in een gedegradeerde staat van instandhouding en er wordt een sterke uitbreiding voorgesteld.

Behoud van de aanwezige oppervlaktes is noodzakelijk om de continuïteit van dit habitattype over de aan het tij onderhevig deel van de Kleine Nete te verzekeren. Dit habitatrichtlijngebied heeft vooral een verbindingsfunctie.

INFORMATIEF DOC

kwali-teits-doel-stelling

Doel:

- Aanwezigheid van voldoende goede ontwikkelde slik en schorvegetaties.

- Volledige gradiënt van slik tot hoog schor aanwezig.

- Verbetering van de waterkwaliteit zoals geformuleerd bij HT 3260.

Voorkomen van Fint als kwaliteitsindicator.

Motivering:

Zie hierboven. Dit habitat is foerageer- en migratieplaats voor de Fint.

2310 - Psammofiele heide met Calluna en Genista

Het actuele voorkomen

Deze habitat komt volgens de habitatkaart slechts in twee van de deelgebieden voor, namelijk in deelgebied 1 (Snepkensvijver en Grote Neerheide) en deelgebied 13 (Lommel-Sahara). In realiteit wordt het ook aangetroffen op het militair domein in Grobbendonk (deelgebied 10).

In deelgebied 1 betreft het één habitatvlek van droge struikheidevegetatie met struik- of boomopslag (100%) en twee habitatvlekken van droge struikheidevegetatie (100%), gelegen in de omgeving van de Snepkensvijver. Op de Grote Neerheide komt de habitat voor met een bedekking kleiner dan 50%; enerzijds een habitatvlek waar er 20% droge struikheidevegetatie onder een aanplant van grove den voorkomt en anderzijds een habitatvlek met 20% zwak ontwikkelde droge struikheidevegetatie met struik- of boomopslag in combinatie met habitattype 2330 (80%).

In deelgebied 13 betreft het drie habitatvlekken. Eén habitatvlek in de bossen in het zuiden van het deelgebied is gedegradeerde heide met dominantie van Bochtige smele met berk en grove den (100%). De twee andere vlekken in de Lommelse Heidegebieden zijn gedegradeerde heide met enerzijds dominantie van Pijpenstrootje (cm, 80%), anderzijds met dominantie van Bochtige smele (cd, 70%).

Dit SBZ-H is belangrijk voor dit habitattype en de habitat is regionaal in een zeer ongunstige staat van instandhouding. Voor de actuele verspreiding van deze habitat verwijzen we naar kaart 5.1-5.8.

Potenties

Voor de potenties voor dit habitattype verwijzen we naar kaart 5.9. Hierop is duidelijk te zien dat er volgens het POTNAT-model ruime potenties zijn voor het habitattype 2310, zowel binnen de deelgebieden waar deze habitat momenteel voorkomt als in enkele andere deelgebieden.

Voor deelgebieden 1 en 13 zijn er volgens het POTNAT-model ruime oppervlaktes potentieel geschikt voor dit habitattype (zie tabel 4.3). De plantenverspreidingsgegevens geven bovendien aan dat de kensoorten in deze deelgebieden voorkomen.

Indien we voor de andere deelgebieden de gegevens uit het POTNAT model vergelijken met de plantenverspreidingsgegevens uit de Floradatabank, blijkt dat de kenmerkende soorten eerder beperkt voorkomen. De deelgebieden 5 (Ronde Put en Hoge Moer), 6 (Bovenlopen van de Kleine, Desselse en Zwarte Nete) en 12 (Sluismeer) zijn hierop een uitzondering. Hoewel het habitattype hier niet voorkomt (zie kaarten 5.5 - 7) zijn de kensoorten in deze uurhokken wel aanwezig.

Voor deelgebieden 2 (de Zegge, Mosselgoren en Neerhelst/de Botten) en 9 (Postel-Luiksgestelse heide) zijn de oppervlaktes uit POTNAT klein en komt de kensoorten volgens de plantenversprei-

INFORMATIEF DOCUMENT

dingsgegevens weinig voor. Op basis van de terreinkennis van experten kan aangenomen worden dat voor deelgebied 9 de potenties onderschat werden.

POTNAT geeft voor deelgebied 10 (MD) geen gegevens maar er zijn hier wel ruimte potenties. In het DANAH project werden namelijk al verschillende ha 2310 hersteld.

Trend

Binnen Vlaanderen is de trend ten opzicht van 1994 stabiel. De kwaliteit van de habitat vertoont echter een sterk negatieve trend. Vooral vergrassing bedreigt de natuurlijke dynamiek die noodzakelijk voor de instandhouding van deze habitat.

Tabel 0-4. Actuele oppervlakte (in ha) en aangemelde oppervlakte (in % ten opzichte van oppervlakte van de speciale beschermingszone) en potenties van habitat (in ha) habitattype 2310 Psammofiele heide met Calluna en Genista

	Actuele opp. (ha)	**Aanmelding (%)**	***Potenties (ha)***
Deelgebied 1	3,74		97,97
Deelgebied 2	0		0,51
Deelgebied 5	0		40,63
Deelgebied 6	0		80,98
Deelgebied 9	0		> 3,85**
Deelgebied 10	0		*>0
Deelgebied 12	0		34,18
Deelgebied 13	23,38		255,83
Totaal	27,12 ha	Niet aangemeld	**513,94 ha**

* geen POTNAT-gegevens voor het militair domein
** potenties waarschijnlijk onderschat

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-5. Geïntegreerde beoordeling van criteria en indicatoren voor 2310 Psammofiele heide met Calluna en Genista

2310	***BE2100026***	
Habitatstructuur	*Indicator dwergstruiken*: < codominant	**Overwegend gedegradeerd**
	Indicator ouderdomsstructuur struikhei: alle stadia aanwezig maar weinig jonge heide	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator naakte bodem: 1-10%, enkel langs wegen en vossenhol	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator moslaag: 1-10%: lokaal zeer veel, elders minder	**Overal voldoende tot goed**

INFORMATIEF DOCUMENT

Vegetatie	*Indicator aantal sleutelsoorten:* Struikheide (ld), heidespurrie (f), vroege haver (p).	**Overal voldoende tot goed**
Verstoring	*Indicator vergrassing:* > 50%, westelijk deel volledig verruigd met Smele	**Overal gedegradeerd**
	Indicator verbossing: 5 - 30%, deel van polygoon is verbost	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator invasieve exoten: geen;	**Overal voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	*Indicator oppervlakte:* de oppervlakte van dit habitattype <5 ha in deelgebied 1 en <50ha in deelgebied 13.	**Overwegend voldoende tot goed**

Conclusie actuele staat van instandhouding

De lokale kwaliteit scoort voldoende voor de ouderdomsstructuur van de struikhei, het aantal sleutelsoorten en de afwezigheid van invasieve exoten. De indicatoren bedekking dwergstruiken, naakte bodem en moslaag vergen speciale aandacht voor het bereiken van een goede kwaliteit:
Er wordt geconcludeerd tot een **'gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding'**.

De voornaamste bedreiging voor deze habitat is het ontbreken van dynamiek door te kleine oppervlaktes en toenemende vergrassing.

Tabel 0-6. Samenvatting en conclusies van de lokale staat van instandhouding voor habitattype 2310 Psammofiele heide met Calluna en Genista

Habitat 2310	***Deelgebied* 1***	***Deelgebied 13***	***Conclusie indicator***
Actuele oppervlakte	3,74	23,38	
Actueel oppervlakteaandeel	13,79	86,21	**100%**
Habitatstructuur			
– dwergstruiken	A	C	**Overwegend gedegradeerd**
– ouderdomsstructuur struikheide	B	A	**Overal voldoende tot goed**
– naakte bodem	C	B	**Overwegend voldoende tot goed**
– moslaag	A	B	**Overal voldoende tot goed**
Vegetatie			
– sleutelsoorten	B	A	**Overal voldoende tot goed**
Verstoring			
– vergrast	C	C	**Overal gedegradeerd**
– verbost	C	B	**Overwegend voldoende tot goed**
– invasieve exoten	A	A	**Overal voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	C	B	**Overwegend voldoende tot goed**

INFORMATIEF DOCUMENT

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

Oppervlaktedoelstelling

Doel:

Uitbreiden van de bestaande oppervlakte tot voldoende grote kernen. Grote kernen van dit habitattype (> 50 ha) worden gecreëerd waar het habitattype momenteel samen met Gladde slang voorkomt. Waar Gladde slang niet voorkomt, worden kleinere kernen (5-50 ha) tot doel gesteld.

Motvering:

Het habitatrichtlijngebied is volgens de G-IHD belangrijk voor dit habitattype. Voor het behoud en versterking van verschillende habitattypische soorten (Boomleeuwerik, Nachtzwaluw en Gladde slang) is uitbreiding van en verbinding (stapstenen) tussen voldoende grote leefgebieden noodzakelijk.

Kwaliteitsdoelstelling

Doel:

Sterke kwaliteitsverbetering.

De aanwezige oppervlakte moet, samen met de uit te breiden oppervlakte, een goede habitatkwaliteit (LSVI) bereiken.

Het voorkomen van Gladde slang, Nachtzwaluw en Boomleeuwerik geldt als kwaliteitsindicator voor dit habitattype.

Motivering:

Zie hierboven.

2330 - Open grasland met Corynephorus- en Agrostissoorten op landduinen

Het actuele voorkomen

Deze habitat komt voor in zes van de deelgebieden binnen de SBZ-H:

Deelgebied 1 bevat op de Grote Neerheide een 80% habitatvlek zure struisgrasvegetatie met stuifduinen (ha & dm) in combinatie met 20% habitattype 2310 (cgb- & pp). Aan de voormalige Snepkenshoeve bevindt zich een 5% habitatvlek struisgras en vegetatieloze stuifduinen (ha & dm) onder aanplant van grove den (95%, geen habitat).

Deelgebied 5 bevat één honderd procent habitatvlek zure struisgrasvegetatie (ha) op de Hoge Heide. In deelgebied 6 wordt volgens de expertgroep de habitat wel aangetroffen, maar dit wordt niet bevestigd door de Habitatkaart. Op het Militair Domein Grobbendonk (deelgebied 10) bevindt zich één habitatvlek aanplant van grove den met laag struikgewas (70% ppms, geen habitat) en 30% zure struisgrasvegetatie en vegetatieloze stuifduin (ha & dm). Deelgebied 12 (Meergoor) bevat één habitatvlek vegetatieloze stuifduin (10%, dm) in combinatie met 80% 4010 (ce, ces & cm) en 10% rbb ms (ms).

In Lommel-Sahara (Deelgebied 13) bevinden zich drie 100% habitatvlekken vegetatieloze stuifduin en struisgrasvegetatie (dm & ha) en een struisgrasvegetatie langs de zandwinningput van Sibelco

INFORMATIEF DOCUMENT

(70%). Net ten zuiden van het kanaal Bocholt-Herentals ligt één 70% habitatvlek slecht ontwikkelde vegetatieloze stuifduin (dm-) in combinatie met 30% gedegradeerde vochtige heide met jonge boomlaag en struweelopslag (cd qb- sz). Verspreid over het deelgebied (Riebos, Lommelse Heidegebieden, Hezerbergen) situeren zich een aantal habitatvlekken waar het habitattype een procentuele bedekking heeft die kleiner is dan 50%. Eén van deze habitatvlekken bestaat uit droge struikheidevegetatie (70% 4030) terwijl een andere een combinatie van struisgrasvegetatie met vegetatieloze stuifduin in een aanplant van grove den (80%) betreft. De laatste habitatvlek is een vegetatieloze stuifduin in combinatie met gedegradeerde heide (70%, 2310u). Zeer belangrijk is dat in dit gebied een unieke populatie is ontdekt van de Lentevuurspin, die verondersteld werd uitgestorven te zijn in Vlaanderen.

Dit SBZ-H is zeer belangrijk voor dit habitattype en de habitat is regionaal in een zeer ongunstige staat van instandhouding. Voor de actuele verspreiding van deze habitat verwijzen we naar kaart 5.1-5.8.

Potenties

Voor de potentiekaart van deze habitat verwijzen we naar kaart 5.10.

Volgens het POTNAT-model zijn er enkel in deelgebieden 3, 8 en 11 geen potenties voor het habitattype.

Voor deelgebied 2 kan gesteld worden dat omwille van de kleine oppervlakte met geschikte standplaatsfactoren en de afwezigheid van kensoorten volgens de Floradatabank, dit deelgebied geen echte potentie voor het habitattype 2330 bevat. De resultaten uit het POTNAT-model met een goede potentie worden voor deze deelgebieden bijgevolg niet weerhouden.

Op de Luiksgestelse Heide (deelgebied 9) komen er volgens de expertgroep ruimere potenties voor dan het POTNAT-model weergeeft. Voor deelgebied 10 geeft het POTNAT-model geen oppervlaktes die zeer geschikt zijn, ondanks het voorkomen van het habitattype in het deelgebied. Dit komt door het ontbreken van POTNAT-gegevens voor het militair domein in Grobbendonk. De potenties zijn hier dus groter dan geraamd volgens het POTNAT-model.

De andere deelgebieden vertonen een combinatie van volgens POTNAT als zeer geschikt aangeduide oppervlaktes, aanwezigheid van de kensoorten volgens de Floradatabank en huidige aanwezigheid van het habitattype. Het POTNAT-model wordt aanvaard voor deze deelgebieden.

Trend

De oppervlakte van dit habitattype is vrij stabiel sinds 1994, maar kent een sterke kwaliteitsvermindering door vergrassing, verbossing en invasies door exoten.

Tabel 0-7. Actuele oppervlakte (in ha) en aangemelde oppervlakte (in % ten opzichte van oppervlakte van de speciale beschermingszone) en potenties van habitat (in ha) habitattype 2330 Open grasland met Corynephorus- en Agrostissoorten op landduinen.

	Actuele opp. (ha)	**Aanmelding (%)**	***Potenties (ha)***
Deelgebied 1	6,52		88,61
Deelgebied 5	0,09		38,07
Deelgebied 6	0		76,20
Deelgebied 9	0		> 3,85**
Deelgebied 10	1,07		*
Deelgebied 12	2,85		34,18

INFORMATIEF DOCUMENT

Deelgebied 13	71,17		255,58
Totaal	81,16 ha	98 ha (2%)	**496,91 ha**

* geen POTNAT-gegevens voor het militair domein
** potenties waarschijnlijk onderschat

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-8. Geïntegreerde beoordeling van criteria en indicatoren voor habitattype 2330 Open grasland met Corynephorus- en Agrostissoorten op landduinen over het volledige gebied.

2330	***BE2100026***	***Beoordeling***
Habitatstructuur	*Indicator oppervlakte*: de meeste aanwezige landduinvegetaties hebben een oppervlakte kleiner dan 10ha. Enkel in Lommel-Sahara (deelgebied 13) is er een oppervlakte groter dan 50ha (echter niet aaneengesloten) aanwezig.	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator horizontale structuur: stuivend zand, buntgrasvegetatie, mostapijtjes en korstmosvegetaties zijn alle vier enkel aanwezig op de Grote Neerheide (deelgebied 1), in de andere deelgebieden worden minder stadia aangetroffen	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator naakte bodem: De slechte score wordt verklaard door het gebrek aan stuivend zand in Lommel-Sahara (deelgebied 13), kleiner dan 10%.	**Overwegend gedegradeerd**
	Indicator korstmosvegetaties: de oppervlakte open korstmosbegroeiingen is kleiner dan 1% in alle deelgebieden.	**Overwegend gedegradeerd**
Vegetatie	*Indicator aantal sleutelsoorten*: Deelgebied 1: Buntgras (la) Deelgebied 13: Buntgras (ld), Zilverhaver (sp), Dwergviltkruid (sp).	**Overwegend voldoende tot goed**
Verstoring	*Indicator vergrassing*: >30%	**Overwegend gedegradeerd**
	Indicator verbost: >10%	**Overwegend gedegradeerd**
	Indicator invasieve exoten: >10%	**Overwegend gedegradeerd**
Faunabeoordeling	*Indicator oppervlakte*: > 50 ha	

Conclusie actuele staat van instandhouding

De habitat is in een **'gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding'**. De lokale staat van instandhouding scoort enkel goed voor het aantal sleutelsoorten en de faunabeoordeling (> 50 ha) in deelgebied 13.

Tabel 0-9. Samenvatting en conclusies van de lokale staat van instandhouding voor habitattype van habitattype 2330 Open grasland met Corynephorus- en Agrostissoorten op landduinen

Habitat 2330	***Deel-gebied 1***	***Deelge-bied 2***	***Deelge-bied 5***	***Deel-gebied 6***	***Deelge-bied 10***	***Conclusie indi-cator***
Actuele oppervlakte	6.52	0.09	1.07	2.31	71.17	**81.16**

INFORMATIEF DOCUMENT

Actueel oppervlakteaandeel	8.03	0.11	1.32	2.85	87.69	**100%**
Habitatstructuur						
– oppervlakte	C	C	B	C	B	**Overwegend voldoende tot goed**
– horizontale structuur	A	C	C	B	B	**Overwegend voldoende tot goed**
– naakte bodem	A	C	A	A	C	**Overwegend gedegradeerd**
– korstmosvegetaties	A	C	C	C	C	**Overwegend gedegradeerd**
Vegetatie						
– sleutelsoorten	C	C	A	B	A	**Overwegend voldoende tot goed**
Verstoring						
– vergrast	C	C	A	B	C	**Overwegend gedegradeerd**
– verbost	C	B	A	B	C	**Overwegend gedegradeerd**
– invasieve exoten	A	A	A	B	C	**Overwegend gedegradeerd**
Faunabeoordeling	C	C	C	C	C	**Overwegend voldoende tot goed**

INFORMATIEF DOCUM

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

Oppervlaktedoelstelling

Doel:

Uitbreiden van de bestaande oppervlakte tot voldoende grote kernen. Grote kernen van dit habitattype (> 75 ha) worden gecreëerd waar het habitattype momenteel samen met Gladde slang voorkomt. Waar Gladde slang niet voorkomt, worden kleinere kernen (15-75 ha) tot doel gesteld.

Motvering:

Het habitatrichtlijngebied is volgens de G-IHD belangrijk voor dit habitattype. Voor het behoud en versterking van verschillende habitattypische soorten (Boomleeuwerik, Nachtzwaluw en Gladde slang) is uitbreiding van en verbinding (stapstenen) tussen voldoende grote leefgebieden noodzakelijk.

kwaliteitsdoelstelling

Doel:

Sterke kwaliteitsverbetering.

De aanwezige oppervlakte moet, samen met de uit te breiden oppervlakte,

een goede habitatkwaliteit (LSVI) bereiken.

Het voorkomen van Gladde slang, Heivlinder, Nachtzwaluw, Boomleeuwerik en in deelgebied 13 de Lentevuurspin geldt als kwaliteitsindicator voor dit habitattype.

Motivering:

Zie hierboven.

3110 - Mineraalarme oligotrofe wateren van de Atlantische zandvlakten *(Littorelletalia uniflorae)*

Het actuele voorkomen

Hoewel het habitattype aangemeld werd, is het niet (meer) aanwezig. De betreffende plassen zijn opgenomen bij habitattype 3130, wegens een striktere definitie van het habitattype 3110.

3130 - Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de Littorelletalia uniflora en/of de Isoëtes-Nanojunctea

Het actuele voorkomen

De habitat komt voor in 5 van de 11 onderscheiden deelgebieden nl. deelgebied 1 (Snepkensvijver), deelgebied 2 (de Zegge), deelgebied 5 (Ronde Put), deelgebied 6 ('s Gravendel en den Diel) en deelgebied 10 (Militair domein Grobbendonk).

In enkele deelgebieden worden habitatvlekken aangetroffen die 100% als habitattype 3130 aangemeld worden. Voor deelgebied 1 betreft het een mesotrofe plas in het Olens Broek terwijl voor Ronde Put (deelgebied 5) het de Ronde Put en de Lange Linneput betreft. Op het militair domein (deelgebied 10) werd een mesotrofe plas, gelegen op het militair domein, aangemeld. Bijkomend werden hier acht vennen opgeschoond en is nog een ven in goede staat aanwezig (in totaal 2ha). Deze kunnen ook als habitat aangemeld worden.

In de Zegge (deelgebied 2) betreft het slechts een habitatvlek met 5% habitattype 3130. In deelgebied 6 worden er drie habitatvlekken aangetroffen. In den Diel betreft het een oligotroof tot mesotroof water met 5% zuur laagveen. In de Koemook en 's Gravendel betreft het mesotrofe plassen met 20 % habitat, enerzijds in een aanplant van populier en naaldhout (Koemook), anderzijds in natte heide met gagelstruweel ('s Gravendel).

De ontwikkelingsgraad van de habitatplekken is behoorlijk wat geïllustreerd wordt door het voorkomen van meerdere sleutelsoorten.

Deze SBZ-H is essentieel voor dit habitattype en de habitat is regionaal in een zeer ongunstige staat van instandhouding. Voor de actuele verspreiding van deze habitat verwijzen we naar kaart 5.1-5.8.

Potenties

De potenties laten zich goed aflezen op basis van het voorkomen van bestaande waterpartijen. Deze dienen echter in open terreinen te liggen, zodat meer beschutte waterpartijen in principe minder in aanmerking. Kaart 4.24 geeft een indicatie waar de potenties voor dit habitattype gelegen zijn: Snepkensvijver (deelgebied 1), den Diel (deelgebied 6) en Ronde Put (deelgebied 5). Lagere potenties zijn gelegen in ' s Gravendel (deelgebied 6), de Koemook (deelgebied 6), in het Militair domein (deelgebied 10) en in de Zegge (deelgebied 2).

INFORMATIEF DOCUMENT

De schijnbare potenties in deelgebied 9 (Luiksgestelse heide), worden niet aanvaard door de expertengroep.

Trend

Het habitattype vertoont gewestelijke een stabiele trend maar de huidige oppervlakte is kleiner dan de referentieoppervlakte. Ook in de SBZ-H is momenteel slechts één derde van de aangemelde oppervlakte habitatwaardig.

Tabel 0-10. Actuele oppervlakte (in ha) en aangemelde oppervlakte (in % ten opzichte van oppervlakte van de speciale beschermingszone) en potenties van habitat (in ha) habitattype 3130 Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de Littorelletalia uniflora en/of de Isoëtes-Nanojunctea.

	Actuele opp. (ha)	**Aanmelding (%)**	***Potenties (ha)***
Deelgebied 1	0,38		63,4
Deelgebied 2	1,18		11,95
Deelgebied 5	20,41		32,25
Deelgebied 6	10,00		43,94
Deelgebied 10	0,37		3,11
Totaal	32,34 ha	98 ha (2%)	**161,15 ha**

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-11. Geïntegreerde beoordeling van criteria en indicatoren voor habitattype 3130 Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de Littorelletalia uniflora en/of de Isoëtes-Nanojunctea. over het volledige gebied.

3130	***BE2100026***	
Habitatstructuur	*Indicator horizontale structuur*: de vegetatievlekken zijn groter dan 10m²	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator oeverzone zuidwestzijde: een aantal vennen hebben bomen tot op de oever terwijl een aantal vennen enkel lage of afwezige boomgroei vertonen.	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator doorzicht: De vijver in Olens Broek vertoont een lage doorzichtigheid terwijl de andere aangemelde vennen voldoende helder water hebben.	**Overwegend voldoende tot goed**
Vegetatie	*Indicator aantal sleutelsoorten*: enkel aanwezigheid Moerashertshooi en/of vlottende bies of bedekking sleutelsoorten hoogstens occasioneel. Zegge: Moerashertshooi, Ondergedoken moerasscherm (z), pilvaren (lok) Koemook: Pilvaren, Witte Waterranonkel, Moerashertshooi, duizendknoopfonteinkruid, vlottende bies. Den Diel: Duizendknoopfonteinkruid Ronde Put: Moerashertshooi, Duizendknoopfonteinkruid,	**Overwegend voldoende tot goed**

INFORMATIEF DOCUMENT

	Vlottende bies, Sierlijk glanswier en Doorschijnend glanswier	
Verstoring	*Indicator verzuringindicatoren*: < 10%	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator eutrofiëringindicatoren: 5 - 10%	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator vergrassing: < 10%	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator invasieve exoten: nauwelijks aanwezig	**Overwegend voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	De oppervlaktes van de habitatvlekken zijn groter dan 0,5 ha en de vennen in deelgebied 5 en 6 zijn groter dan 5 ha.	**Overal voldoende tot goed**

Conclusie actuele staat van instandhouding

De habitat wordt gekenmerkt door kleine, vaak relatief onopvallende plantensoorten in de oevers van waterpartijen. De BWK-kartering is niet toereikend om de habitat af te bakenen. Op basis van die BWK-code kon het voorkomen van deze habitat dus niet worden afgeleid en het is pas door gerichte kartering in termen van Europese habitattypes dat het voorkomen van deze habitat in voorliggend gebied werd onderkend.

Er wordt geconcludeerd tot een **goede tot uitstekende actuele staat van instandhouding**. De grote waterpartijen gaan gepaard met de nodige windwerking. De grote plassen resulteren ook in een lange oeverlengte en dus relatief veel biotoop. Er komen meerdere kensoorten voor. Het systeem is gebufferd en er zijn weinig invloeden van bv. landbouw hierop. Het actueel voorkomen van de habitat in het gebied is wel relatief beperkt (32,34 ha).

Tabel 0-12. Samenvatting en conclusies van de lokale staat van instandhouding voor habitattype 3130 Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de Littorelletalia uniflora en/of de Isoëtes-Nanojunctea.

Habitat 3130	***Deelgebied 1***	***Deelgebied 2***	***Deelgebied 5***	***Deelgebied 6***	***Deelgebied 10***	***Conclusie indicator***
Actuele oppervlakte	0.38	1.18	20.41	10.00	0.37	**32.34**
Actueel oppervlakteaandeel	1.18	3.65	63.11	30.92	1.14	**100%**
Habitatstructuur						
– horizontale structuur	A	A	A	A	A	**Overal voldoende tot goed**
– ruime oeverzone zuidwestzijde	C	A	A	C	C	**Overwegende voldoende tot goed**
– doorzicht	C	A	A	B	A	**Overwegend voldoende tot goed**
Vegetatie						
– sleutelsoorten	C	C	A	A	C	**Overwegend voldoende tot goed**
Verstoring						
– verzuring	B	A	A	A	A	**Overal voldoende tot goed**
– eutrofiëring	C	B	B	A	A	**Overwegend voldoende tot goed**

INFORMATIEF DOCUMENT

– vergrassing	A	A	A	A	A	**Overal voldoende tot goed**
– exoten	A	C	A	A	A	**Overwegend voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	B	B	A	A	B	**Overal voldoende tot goed**

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

Oppervlaktedoelstelling

Doel:

Uitbreiding van de bestaande oppervlakte tot voldoende grote kernen van dit habitattype. Indien het habitattype samen voorkomt met Heikikker worden kernen van > 5 ha tot doel gesteld. Waar Heikikker niet voorkomt, is 0,5 – 5 ha voldoende.

Behoud van niet-habitatwaardige oppervlaktewaterlichamen.

Motivatie:

Dit SBZ wordt in de G-IHD als essentieel aangeduid. De regionale staat van instandhouding is momenteel zeer ongunstig en op Vlaams niveau wordt een uitbreiding van dit habitat voorgesteld.

Er zijn zeer grote potenties voor dit habitattype in het SBZ, zeker bij het verbeteren van de waterkwaliteit. Daarnaast is effectieve inrichting van een aantal vennen vereist. Dit habitattype is zeer belangrijk als leefgebied voor Heikikker.

kwaliteitsdoelstelling

Doel:

Sterke kwaliteitsverbetering

Bereiken van goede waterkwaliteit en bereiken van goede ecologische toestand in alle oppervlaktewaterlichamen.

Voorkomen van Gevlekte witsnuitlibel, Drijvende waterweegbree, Heikikker en Poelkikker als kwaliteitsindicator.

Motivering:

Alleen in de Ronde Put is het habitat voor bijna alle criteria in een goede staat van instandhouding; overal elders is dat minder. Een sterke verbetering van de kwaliteit door uitschakelen van slechte water- en bodemkwaliteit, accumulatie van slib, wegvallen dynamiek en verwijderen van invasieve exoten is aangewezen.

Een goede waterkwaliteit is cruciaal bij de verdere kwalitatieve ontwikkeling van dit habitat en zodat dit fungeert als leefgebied voor Kempense heidelibel, Heikikker, Rugstreeppad, Poelkikker, Gevlekte witsnuitlibel en Drijvende waterweegbree.

INFORMATIEF DOCUMENT

3140 - Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met benthische Chara spp. Vegetaties

Het actuele voorkomen

Dit vegetatietype werd op de habitatkaart in twee deelgebieden ingekleurd. In Lommel-Sahara (deelgebied 13) komt het habitattype voor in een 100 % habitatvlek terwijl het in de Zegge (deelgebied 2, 10%) voorkomt in combinatie met andere habitattypes en regionaal belangrijke biotopen (60% 7140, 10% rbb hc, 10% 6230_hmo en 10% 3150).

Dit SBZ-H is essentieel voor dit habitattype en de habitat is regionaal in een zeer ongunstige staat van instandhouding. Voor de actuele verspreiding van deze habitat verwijzen we naar kaart 5.1-5.8.

Potenties

Kaart 4.25 geeft een indicatie waar de potenties voor dit habitattype gelegen zijn. De meeste grotere ontginningsplassen zijn momenteel mogelijk te diep maar bieden wel kansen op de ontwikkeling van dit habitat. Hiervoor is in Lommel Sahara (deelgebied 13) in een voormalige zandwinning een kans om meer van dit habitattype te creëren. Daarbij is het wel noodzakelijke dat er zones aanwezig zijn met een diepte kleiner dan 4m. Ook in de watering van Arendonk (deelgebied 3) liggen er potenties in een grote plas gegraven voor het aanleggen van de autostrade.

Trend

Volgens de G-IHD is de huidige oppervlakte kleiner dan de referentieoppervlakte maar stabiel sinds 1994.

Tabel 0-13. Actuele oppervlakte (in ha) en aangemelde oppervlakte (in % ten opzichte van oppervlakte van de speciale beschermingszone) en potenties van habitat (in ha) van habitattype 3140 (Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met benthische Chara spp.) Vegetaties) in SBZ-H BE2100026

	Actuele opp. (ha)	**Aanmelding (%)**	***Potenties (ha)***
Deelgebied 2	1,30		
Deelgebied 3			12,35
Deelgebied 13	18,63		18,63 (plassen Lommel-Sahara)
Totaal	19,93 ha	Niet aangemeld	**30,98 ha**

INFORMATIEF DOCUMENT

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-14. Geïntegreerde beoordeling van criteria en indicatoren voor habitattype 3140 (Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met benthische Chara spp. vegetaties)

3140	***BE2100026***	
Habitatstructuur	*Indicator horizontale structuur:* vegetatievlek > 10m^2, kranswiervelden aanwezig in diepere delen	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator doorzicht: secchi-diepte niet meer dan een meter	**Overwegend gedegradeerd**
Vegetatie	*Indicator sleutelsoorten*: Gesteeld glaskroos (deelgebied 13)	**Overal voldoende tot goed**
Verstoring	*Indicator eutrofiëring*: eutrofiëringsindicatoren < 10% voor deelgebied 13, wel veel flap en kroosvaren voor deelgebied 2	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator invasieve exoten: afwezig	**Overwegend voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	*Indicator oppervlakte:* > 5 ha	**Overal voldoende tot goed**

Conclusie actuele staat van instandhouding

Er wordt geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**. De beoordeling van de habitat via de LSVI tabellen leidt tot de conclusie van een onvoldoende lokale staat van instandhouding, dit vooral op basis van het grotendeels ontbreken van het voor deze habitat typische heldere water.

Tabel 0-15. Samenvatting en conclusies van de lokale staat van instandhouding voor habitattype 3140(Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met benthische Chara spp. Vegetaties).

Habitat 3140	***Deelgebied 1***	***Deelgebied 13***	***Conclusie indicator***
Actuele oppervlakte	1.30	18.63	**19.9**
Actueel oppervlakteaandeel	6.52	93.48	**100%**
Habitatstructuur			
– Horizontale structuur	A	A	**Overal voldoende tot goed**
– Doorzicht	A	C	**Overwegend gedegradeerd**
Vegetatie			
– sleutelsoorten	?	?	**?**
Verstoring			
– eutrofiëring	C	A	**Overwegend voldoende tot goed**
– exoten	C	A	**Overwegend voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	B	A	**Overal voldoende tot goed**

INFORMATIEF DOCUMENT

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

Oppervlaktedoelstelling

Doel:

Geen oppervlakteuitbreiding.

Behoud van de bestaande oppervlakte aan habitattype.

Motivering:

Dit SBZ staat in de G-IHD als essentieel aangeduid. Op Vlaams niveau wordt op zijn minst behoud en zo mogelijk uitbreiding voorgesteld. In het SBZ is hiervoor geen effectief herstelbeheer vereist. Het habitattype heeft potenties in de E3-plas te Zomerzorg (5 ha) (deelgebied 3).

kwaliteitsdoelstelling

Doel:

Een sterke kwaliteitsverbetering. Bereiken van goede waterkwaliteit en bereiken van goede ecologische toestand in alle oppervlaktewaterlichamen

Motivering:

De LSVI wijst op een ongunstige situatie door een gebrekkig doorzicht en de aanwezigheid van eutrofiëringsindicatoren en invasieve exoten. De E3-plas te Zomerzorg (5 ha) (deelgebied 3), staat momenteel gekarteerd als Ap (diepe plas, = geen habitat), door beter beheer en kwaliteitsverbetering kan deze plas evolueren naar dit habitattype. Een kwaliteitsverbetering van de bestaande plassen is vereist.

INFORMATIEF DOCUMENT

3150 - Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type Magnopotamion of Hydrocharition

Het actuele voorkomen

Deze habitat komt verspreid voor binnen het habitatrichtlijngebied, meer bepaald in de deelgebieden 1 (Olens Broek- Langendonk) 2 (de Zegge), 5 (Ronde Put), 6 (de Maat en Retie-Kasterlee) en 11 (Vallei van de Kleine Nete van Lier tot Vierseldijk). Volgens ecohydrologisch onderzoek (Haskoning 2008) wordt de habitat ook aangetroffen in deelgebied 8 (Grootbos). Deze laatste plas vertoont kensoorten van het habitattype 3130 en vertoont abiotische kenmerken voor dit habitattype (3130). De kartering is onzeker.

Het betreft vooral vegetaties met kartering ae (eutrofe plas), aev (eutrofe plas met slibrijke bodem) en aer (recente eutrofe plas). De belangrijkste oppervlaktes situeren zich in de Zegge (deelgebied 2) en de Maat (deelgebied 6). In de Zegge (deelgebied 2) en omgeving is het habitattype wijd verspreid maar in lage abundantie (10-20%) aanwezig in combinatie met rietland, elzenbos, zuur laagveen en recreatiegebied. Ook in de Maat (deelgebied 6) is een vrij grote oppervlakte (ca. 10ha) van dit habitattype (70%) aanwezig in combinatie met rbb mr.

Dit SBZ-H is (zeer) belangrijk voor dit habitattype en de habitat is regionaal in een zeer ongunstige staat van instandhouding. Voor de actuele verspreiding van deze habitat verwijzen we naar kaart 5.1-5.8.

Potenties

Kaart 4.26 geeft een indicatie waar de potenties voor dit habitattype gelegen zijn. Vooral in deelgebied 11 (Vallei van de Kleine Nete van Lier tot Vierseldijk), deelgebied 2 (de Zegge) en deelgebied 6 (Vallei van de Kleine Nete te Retie, het Goor en de Maat) zijn er grote potenties. Lagere potenties zijn gelegen in de Arendonkse Watering (deelgebied 3), Sluismeer (deelgebied 12), Nieuwe Koop (deelgebied 13), langs de Kleine Nete tussen Herentals en Lichtaart (Deelgebied 1), het Grootbos (deelgebied 8) en de Zegge (deelgebied 2).

Trend

De huidige oppervlakte is kleiner dan de referentieoppervlakte maar stabiel ten opzichte van 1994. Dit habitattype wordt in de SBZ-H bedreigd door eutrofiëring.

Tabel 0-16. Actuele oppervlakte (in ha) en aangemelde oppervlakte (in % ten opzichte van oppervlakte van de speciale beschermingszone) en potenties van habitat (in ha) 3150 (van nature eutrofe meren met vegetaties van het type Magnopotamion of Hydrocharition) in SBZ-H BE2100026

	Actuele opp. (ha)	**Aanmelding (%)**	***Potenties (ha)***
Deelgebied 1	2,58		7,11
Deelgebied 2	11,75		41,61
Deelgebied 3	0		15,09
Deelgebied 5	0,31		
Deelgebied 6	21,80		146,57
Deelgebied 8	4,3		5,58
Deelgebied 11	5,71		130,71
Deelgebied 12	0		5,41
Deelgebied 13			6,66

INFORMATIEF DOCUMENT

Totaal	42,15 ha	Niet aangemeld	**358,74 ha**

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-17. Geïntegreerde beoordeling van criteria en indicatoren voor habitattype 3150 (van nature eutrofe meren met vegetaties van het type Magnopotamion of Hydrocharition) in SBZ-H BE2100026. over het volledige gebied.

3150	***BE2100026***	
Habitatstructuur	*Indicator horizontale structuur:* vegetatievlek > 10m^2.	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator doorzicht: deze indicator scoort enkel goed in de Zegge.	**Overwegend voldoende tot goed**
Vegetatie	*Indicator sleutelsoorten*: sleutelsoorten en relictsoorten (r) Deelgebied 2 (Zegge): Kikkerbeet, Loos blaasjeskruid, Gele Plomp (r), Witte Waterlelie (r), Drijvend fonteinkruid (r). Deelgebied 6 (de Maat): Loos Blaasjeskruid, Groot Blaasjeskruid, Kransvederkruid, Witte Waterlelie (r) Deelgebied 11: Gele Plomp (r)	**Overwegend voldoende tot goed**
Verstoring	*Indicator eutrofiëring*: aanwezigheid van eutrofiëringindicatoren (draadalgen, wieren of andere genoemde soorten > 30%).	**Deels voldoende tot goed**
	Indicator invasieve exoten: invasieve exoten zijn een bedreiging voor dit habitattype.	**Deels voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	*Indicator oppervlakte:* > 5 ha.	**Overwegend voldoende tot goed**

Conclusie actuele staat van instandhouding

Er wordt geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**. Met name de eutrofiëring en de aanwezigheid van invasieve exoten scoren onvoldoende.
Voor de concrete beoordeling van de **lokale staat van instandhouding** voor deelgebieden en/of habitatvlekken wordt verwezen naar onderstaande tabellen.

Tabel 0-18. Samenvatting en conclusies van de lokale staat van instandhouding voor habitattype 3150 (van nature eutrofe meren met vegetaties van het type Magnopotamion of Hydrocharition)

Habitat 3150	***Deel-gebied 1***	***Deel-gebied 2***	***Deelge-bied 5***	***Deel-gebied 6***	***Deel-gebied 10***	***Conclusie indica-tor***

INFORMATIEF DOCUMENT

Actuele oppervlakte	2.58	11.75	0.31	21.80	5.71	**41.15**
Actueel oppervlakteaandeel	6.12	27.88	0.74	51.72	13.55	**100%**
Habitatstructuur						
– horizontale structuur	A	A	A	A	A	**Overal voldoende tot goed**
– doorzicht	C	A	C	B	C	**Overwegend voldoende tot goed**
Vegetatie						
– sleutelsoorten	C	A	C	A	B	**Overwegend voldoende tot goed**
Verstoring						
– eutrofiëring	C	C	C	B	B	**Deels voldoende tot goed**
– exoten	C	C	A	B	A	**Deels voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	A	A	C	A	A	**Overwegend voldoende tot goed**

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

INFORMATIEF DOCU

Opper-vlakte-doelstel-ling

Doel:

Beperkte uitbreiding van het habitattype.

Behoud van niet-habitatwaardige oppervlaktewaterlichamen.

Motivering:

Dit habitatgebied is in de G-IHD aangeduid als een zeer belangrijk gebied. Op Vlaams niveau wordt op zijn minst behoud en zo mogelijk uitbreiding voorgesteld. Er zijn zeer grote potenties voor dit habitattype in het SBZ, zeker bij het verbeteren van de waterkwaliteit. Daarnaast is effectieve inrichting van een aantal voedselrijke vijvers vereist.

kwali-teits-doelstel-ling

Doel:

Sterke kwaliteitsverbetering.

Bereiken van goede waterkwaliteit en goede ecologische toestand in alle oppervlaktewaterlichamen:

Motivering:

Een algemene waterkwaliteitsverbetering zoals voorzien in de kaderrichtlijn water en het decreet integraal waterbeleid leidt tot volledige ecosystemen met meer typische soorten. Structuurverbetering van oevers, daling van de eutrofieringgraad en strijd tegen invasieve exoten zijn hierbij nodig.

Een goede staat van instandhouding voor dit habitattype is enkel mogelijk indien ook in niet habitatwaardige vijvers minimum kwaliteitsdoelstellingen gehaald worden (bereiken goede ecologische toestand door exotenbestrijding en verbetering van de waterkwaliteit). Bovendien is het ontwikkelen van dit habitattype uit voedselrijke visvijvers enkel mogelijk indien een gebiedsgericht (per deelgebied) beleid gevoerd wordt.

Waterkwaliteit is cruciaal bij de verdere kwalitatieve ontwikkeling van dit habitat. Bittervoorn, Kleine Modderkruiper, Grote modderkruiper, Kamsalamander en Roerdomp zijn kwaliteitsindicatieve soorten die met de omvorming naar dit habitat mee sporen.

Habitat 3150 spoort dikwijls samen met 7140: overgangsveen wanneer in veensituaties de vijvervegetaties verregaand verlanden, 91E0 en rbb mr (rietland). In dit geval is dit habitattype mogelijk geschikt voor Gevlekte witsnuitlibel.

INFORMATIEF DOCUMENT

3160 - Dystrofe natuurlijke poelen en meren

Het actuele voorkomen

Deze habitat komt enkel voor in deelgebied 1, meer bepaald de Snepkensvijver. Het betreft 4,5 ha open water met eromheen een strook droge zandige grond met gagelstruweel.

Dit SBZ-H is zeer belangrijk voor dit habitattype en de habitat is regionaal in een zeer ongunstige staat van instandhouding. Voor de actuele verspreiding van deze habitat verwijzen we naar kaarten 5.1-5.8.

Potenties

Kaart 4.26 geeft een indicatie waar de potenties voor dit habitattype gelegen zijn. Vooral Snepkensvijver (deelgebied 1) vertoont potenties voor dit habitattype.

Trend

De huidige oppervlakte is kleiner dan de referentieoppervlakte maar is stabiel ten opzichte van 1994. De kwaliteit van dit habitattype in de SBZ-H scoort beter dan het Vlaamse gemiddelde.

Tabel 0-19. Actuele oppervlakte (in ha) en aangemelde oppervlakte (in % ten opzichte van oppervlakte van de speciale beschermingszone) en potenties van habitat (in ha) 3160 (Dystrofe natuurlijke poelen en meren) in SBZ-H BE2100026

	Actuele opp. (ha)	**Aanmelding (%)**	***Potenties (ha)***
Deelgebied 1	4,5 ha		14,01
Deelgebied 6			0,31
Totaal	4,5 ha	Niet aangemeld	**14,32 ha**

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-20. Geïntegreerde beoordeling van criteria en indicatoren 3160 (Dystrofe natuurlijke poelen en meren) over het volledige gebied.

3160	***BE2100026***	
Habitatstructuur	*Indicator elektrisch geleidend vermogen:* < 100 µS cm^{-1}.	**Overal voldoende tot goed**
Vegetatie	*Indicator sleutelsoorten*: Snepkensvijver: Klein blaasjeskruid, Witte snavelbies.	**Overal voldoende tot goed**
Verstoring	*Indicator verzuring*: 10-30 %.	**Overal voldoende tot goed**
	*Indicator eutrofiëring:*5 - 10%.	**Overal voldoende tot goed**

INFORMATIEF DOCUMENT

	Indicator vergrassing 10-30%.	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator invasieve exoten: 0%.	**Overal voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	*Indicator oppervlakte*: 0,5 – 5 ha.	**Overal voldoende tot goed**

Conclusie actuele staat van instandhouding

Er wordt geconcludeerd tot een **goede tot uitstekende actuele staat van instandhouding**. Volgende criteria vergen speciale aandacht voor het bereiken van een goede kwaliteit: aantal sleutelsoorten, verzuring, eutrofiëring, vergrassing en oppervlakte.

Tabel 0-21. Samenvatting en conclusies van de lokale staat van instandhouding voor habitattype 3160 (Dystrofe natuurlijke poelen en meren

Habitat 3160	***Deelgebied 1***	***Conclusie indicator***
Actuele oppervlakte	4.5	**4,5**
Actueel oppervlakteaandeel	100	**100%**
Habitatstructuur		
Horizontale structuur	**A**	**Overal voldoende tot goed**
Vegetatie		
sleutelsoorten	**B**	**Overal voldoende tot goed**
Verstoring		
▪ verzuring	**B**	**Overal voldoende tot goed**
▪ eutrofiëring	**B**	**Overal voldoende tot goed**
▪ vergrassing	**B**	**Overal voldoende tot goed**
▪ exoten	**A**	**Overal voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	**B**	**Overal voldoende tot goed**

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

Oppervlaktedoelstelling Behoud van de bestaande oppervlakte.

Motivering:

Op Vlaams niveau wordt een behoud van de bestaande oppervlakte voorgesteld. Dit habitatgebied staat als zeer belangrijk gekwalificeerd.

INFORMATIEF DOCUMENT

kwali-teits-doelstel-ling Kwaliteitsverbetering en verbetering van de waterkwaliteit in niet habitat-waardige vennen en van grondwater.

Motivering:

Waterkwaliteit is cruciaal bij de verdere kwalitatieve ontwikkeling van dit habitat.

3260 - Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het *Ranunculion fluitantis* en het *Callitricho-Batrachion*

Het actuele voorkomen

Volgens Leyssen et al (2008) zijn enkel de Sasloop in de Zegge (deelgebied 2), de Kleine Nete in deelgebied 1, de Molenbeek in de Vallei van de Kleine Nete (deelgebied 11), en de Desselse Neet en delen van de Kleine Nete in deelgebied 6 als habitattype 3260 aan te melden.

Het habitattype wordt echter ook aangetroffen in deelgebied 10 (Schupleer met Aa, Tweede en Derde Beek).

Dit SBZ-H is essentieel voor dit habitattype en de habitat is regionaal in een zeer ongunstige staat van instandhouding. Voor de actuele verspreiding van deze habitat verwijzen we naar kaart 5.1-5.8.

Potenties

Deze habitat heeft potenties in alle beken en rivieren gelegen binnen het habitatrichtlijngebied Kleine Nete, meer bepaald de Kleine Nete, de Kneutersloop en de Koulaak in deelgebied 1 (2,57 ha), de Larumse Loop, de Mosselgorenloop, de Korte Goorloop, de Strikbemdenloop, de Sasloop en de Korte Zeggeloop in deelgebied 2 (3,70 ha), het Goorneetje in deelgebied 5 (1,80 ha), de Zwarte Nete, de Desselse Nete en de Voorste Nete in deelgebied 6 (12,60 ha), de Kleine Nete, de Aa, de Schupleerloop, de Tweede Beek, de Derde Beek en de Graafweidebeek in deelgebied 10 (3,85 ha) en de Kleine Nete, de Bollaak, de Kleine Beek, de Tappelbeek en de Krekelbeek in deelgebied 11. Het gaat over een geschatte totale oppervlakte van 26,60 ha.

De beektrajecten waarvoor momenteel in de Kaderrichtlijn Water geen uitstel voor het bereiken van een goede toestand wordt aangevraagd (Kleine Nete en Wamp) hebben tegen 2015 maximale potenties voor dit habitattype.

Trend

De huidige oppervlakte is kleiner dan aangemeld in 1994 en is ook kleiner dan de referentieoppervlakte. De kwaliteit van de habitat in de SBZ-H is evenmin voldoende.

Tabel 0-22. Actuele oppervlakte (in ha) en aangemelde oppervlakte (in % ten opzichte van oppervlakte van de speciale beschermingszone) en potenties van habitat (in ha) habitattype 3260 submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het Ranunculion fluitantis en het Callitricho-Batrachion

	Actuele opp. (ha)	**Aanmelding (%)**	***Potenties (ha)***
Deelgebied 1	3,48		2,57 ha
Deelgebied 2	0,01		3,70 ha

INFORMATIEF DOCUMENT

Deelgebied 5	0		1,80 ha
Deelgebied 6	1,76		12,60 ha
Deelgebied 10	0		3,85 ha
Deelgebied 11	0.01		2,10 ha
Totaal	5,26 ha	40,9 ha (1%)	**26,62 ha**

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-23. Geïntegreerde beoordeling van criteria en indicatoren voor habitattype 3260 submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het Ranunculion fluitantis en het Callitricho-Batrachion over het volledige gebied.

3260	***BE2100026***	
Habitatstructuur	*Indicator helofyten:* geen van de door VMM gekarteerde helofyten is abundant aanwezig	**B**
	Indicator verticale structuur: de drie groeivormen zijn aanwezig.	**A**
Vegetatie	*Indicator sleutelsoorten*: In alle gebieden minstens één indicatorsoort aanwezig. In deelgebied 6 vijf indicatorsoorten aanwezig. De aanwezigheid van de sleutelsoorten is echter eerder occasioneel.	**C**
Verstoring	*Indicator eutrofiëring*: meerdere van de door VMM gekarteerde eutrofiëringindicatoren zijn frequent aanwezig	**C**
	Indicator invasieve exoten: geen invasieve exoten aangetroffen	**A**
Faunabeoordeling	*Indicator lengte:* De lengte van de beken (aangemeld als habitattype 3260) is < 8km. Behalve de Kleine modderkruiper hebben alle andere indicatieve fauna soorten beperkte verspreidingen.	**C**

Conclusie actuele staat van instandhouding

Er wordt geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**. Het aantal sleutelsoorten, de eutrofiëring en de lengte van de betreffende habitattrajecten scoren onvoldoende.

Tabel 0-24. Samenvatting en conclusies van de lokale staat van instandhouding voor habitattype 3260 (submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het Ranunculion fluitantis en het Callitricho-Batrachion) in SBZ-H BE2100026

Habitat 3260	***Deelgebied 1***	***Deelgebied 2***	***Deelgebied 6***	***Deelgebied 10***	***Deelgebied 11***	***Conclusie indicator***
Actuele oppervlakte	3.48	0.01	1.76	0.01	0.01	**5.26**
Actueel oppervlakteaandeel	66.16	0.19	33.46	0.19	0.19	**100%**
Habitatstructuur						

INFORMATIEF DOCUMENT

– helofyten	B	?	A	B	B	**Overal voldoende tot goed**
– verticale structuur	A	?	B	A	B	**Overal voldoende tot goed**
Vegetatie						
– sleutelsoorten	C	C	B	C	C	**Deels voldoende tot goed**
Verstoring						
– eutrofierings-indicatoren	B	?	C	B	C	**Deels voldoende tot goed**
– invasieve exoten	C	?	C	A	A	**Overwegend gedegradeerd**
Faunabeoordeling	C	C	B	C	C	**Deels voldoende tot goed**

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

Oppervlaktedoelstelling

Sterke oppervlakteuitbreiding en bereiken van goede ecologische toestand in alle waterlopen in het habitatrichtlijngebied.

Motivering:

Het SBZ is in de G-IHD als essentieel gebied voor dit habitattype aangeduid. gebied is op Vlaams niveau essentieel Dit habitattype is in een zeer ongunstige regionale staat van instandhouding en groot deel ligt buiten habitatgebied.

kwaliteitsdoelstelling

Sterke kwaliteitsverbetering van zowel de structuurkenmerken van dit habitattype als van de waterkwaliteit.

Elke waterloop van 1e of 2e categorie die een deelgebied van het habitatrichtlijngebied inloopt, wordt langs een uitgebreide moeraszone met elzenbroekbos en een hoge zuiveringscapaciteit geleidt.

Motivering:

De LSVI wijst op een ongunstige situatie. Het aantal sleutelsoorten, de eutrofiëring en de lengte van de betreffende habitattrajecten scoren onvoldoende. Bovendien is de structuurkwaliteit op veel plaatsen onvoldoende. Het habitattype verlangt zuurstofrijk, niet geëutrofieerd water en een voldoende structuurkwaliteit.

Bovendien zijn een heel aantal habitattypische soorten (vissen, vogels, libellen, planten, … zie verder) afhankelijk van een goede kwaliteit voor dit habitattype.

INFORMATIEF DOCUMENT

4010 - Noord-Atlantische vochtige heide met Erica tetralix

Het actuele voorkomen

De habitat komt volgens de habitatkaart voor in 5 van de 11 deelgebieden. In deze deelgebieden komt de habitat op verschillende plaatsen voor. Dit illustreert duidelijk het versnipperd areaal van het habitatcomplex binnen het gebied. De grootste kernen van het habitattype komen voor in deelgebied 1 (Snepkensvijver, mozaïek van vochtige heide met gagelstruweel en Pijpenstrootje), deelgebied 5 (de Ronde Put, vochtige heide met stukken gedomineerd door Pijpenstrootje), en

deelgebied 12 (Buitengoor, mozaïek van gagelstruweel met vochtige heide en door Pijpenstrootje gedomineerde heide). Kleinere habitatvlekken worden aangetroffen in deelgebieden 6 ('s Gravendel en den Diel; mozaïek van gagelstruweel met vochtige heide en door Pijpenstrootje gedomineerde heide) en 13 (Riebos, gedegradeerde heide met gagelstruweel).

In het kader van het Danah-project op het militair domein te Grobbendonk werd er een 6 ha van dit habitattype ingericht.

Dit SBZ-H is zeer belangrijk voor dit habitattype en de habitat is regionaal in een zeer ongunstige staat van instandhouding. Voor de actuele verspreiding van deze habitat verwijzen we naar kaart 5.1-5.8.

Potenties

Voor de potentiekaart van deze habitat verwijzen we naar kaart 5.11

Wanneer de PotNat voorspellingskaart voor dit habitatcomplex wordt vergeleken met het actueel voorkomen dan blijkt dat de ligging vrij goed overeenkomt met locaties die zeer geschikte standplaatsfactoren hebben. Er zijn vrij veel grotere aaneengesloten zones waar het habitatcomplex zich kan ontwikkelen.

Hoewel deelgebieden 8 en 11 geschikte standplaatsfactoren vertonen, lijkt door de afwezigheid van het habitattype in deze deelgebieden en door de afwezigheid van kensoorten volgens de Floradatabank, de potenties voor het habitattype 4010 eerder beperkt. De POTNAT-gegevens worden voor deze deelgebieden bijgevolg niet aanvaard. Voor het deelgebied 3 worden, door de nabijheid van habitatvlekken in deelgebied 5 en de aanwezigheid van de kensoorten voor habitattype 4010 in dit uurhok, de POTNAT oppervlaktes wel aanvaard.

De grootste potenties voor het ontwikkelen van grote aangesloten oppervlaktes van dit habitattype zijn gelegen in deelgebied 1, deelgebied 6 en deelgebied 12. Deelgebied 2 vertoont eveneens ruimte potenties, maar het habitattype en de kensoorten zijn afwezig.

Trend

De aanwezige oppervlakte is ongeveer gelijk aan de aangemelde oppervlakte maar de kwaliteit van de habitat is sterk verminderd in de voorbije decennia.

Tabel 0-25. Actuele oppervlakte (in ha) en aangemelde oppervlakte (in % ten opzichte van oppervlakte van de speciale beschermingszone) en potenties van habitat (in ha) 4010 - Noord-Atlantische vochtige heide met Erica tetralix

	Actuele opp. (ha)	**Aanmelding (%)**	***Potenties (ha)***
Deelgebied 1	30,76		162,54
Deelgebied 2	0		147,13
Deelgebied 3	0		14,19
Deelgebied 5	22,01		91,25
Deelgebied 6	12,00		374,08
Deelgebied 10	?*		?*
Deelgebied 12	25,32		116,38
Deelgebied 13	6,60		75,11
Totaal	96.69 ha	98 ha (2%)	**980,68 ha**

INFORMATIEF DOCUMENT

* Geen POTNAT-gegevens voor het militair domein van Grobbendonk. Het habitattype komt er zeker voor en er zijn zeker potenties.

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-26. Geïntegreerde beoordeling van criteria en indicatoren voor 4010 - Noord-Atlantische vochtige heide met Erica tetralix over het volledige gebied.

4010	***BE2100026***	
Habitatstructuur	*Indicator dwergstruiken:* < abundant	**Deels voldoende tot goed**
	Indicator veenmoslaag: ≥ lokaal frequent	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator horizontale structuur: Een afwisseling van Dopheibulten met nattere slenken komt niet frequent voor.	**Overwegend voldoende tot goed**
Verstoring	*Indicator vergrassing:* > 50 %	**Deels voldoende tot goed**
	Indicator verbossing: 10-30 %	**Deels voldoende tot goed**
Vegetatie	*Indicator aantal sleutelsoorten:* > 3 (exclusief veenmossen) - Aangetroffen soorten in Snepkensvijver: Ronde zonnedauw, Kleine zonnedauw, Veenpluis, Trekrus, Witte snavelbies en Gewone dophei - Aangetroffen soorten in 's Gravendel: Kleine zonnedauw, Veenpluis, Witte snavelbies, Trekrus, Beenbreek en Gewone Dophei - Aangetroffen soorten in de Riebos: Kleine zonnedauw, Veenpluis en Witte snavelbies - Aangetroffen sleutelsoorten in Ronde Put: Kleine Zonnedauw, Ronde zonnedauw, Veenpluis, Klokjesgentiaan, Trekrus, Beenbreek, Witte snavelbies, Gewone Dophei	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator aantal veenmossen: > 1 In de Riebos werd één soort veenmos aangetroffen.	**Overwegend voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	Overal kleiner dan 75 ha en groter dan 5 ha	**Overal voldoende tot goed**

INFORMATIEF DOCUMENT

Conclusie actuele staat van instandhouding

Er wordt geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**. Twee criteria scoren slecht: de vergrassing met Pijpenstrootje en de lage abundantie van dwergstruiken. Dit zijn kritische factoren voor een voldoende staat van instandhouding.

Tabel 0-27. Samenvatting en conclusies van de lokale staat van instandhouding voor habitattype 4010 - Noord-Atlantische vochtige heide met Erica tetralix

Habitat 4010	***Deel-gebied 1***	***Deel-gebied 5***	***Deel-gebied 6***	***Deel-gebied 12***	***Deel-gebied 13***	***Conclusie indicator***
Actuele oppervlakte	30.76	22.01	12	25.32	6.60	**96.69**
Actueel oppervlakteaandeel	31.18	22.76	12.41	26.19	6.83	**100%**
Habitatstructuur						
– dwergstruiken	C	A	C	A	C	**Deels voldoende tot goed**
– veenmoslaag	B	A	C	A	C	**Overwegend voldoende tot goed**
– horizontale structuur	B	A	C	B	C	**Overwegend voldoende tot goed**
Vegetatie						
– aantal sleutelsoorten	A	A	A	A	B	**Overal voldoende tot goed**
– aantal veenmos	A	A	B	A	C	**Overwegend voldoende tot goed**
Verstoring						
– vergrassing	C	A	C	A	C	**Deels voldoende tot goed**
– verbossing	C	A	C	A	A	**Deels voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	B	B	B	B	B	**Overal voldoende tot goed**

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

INFORMATIEF DOCUMENT

Oppervlaktedoelstelling

Vrij sterke oppervlakteuitbreiding van het habitattype.

Waar Heikikker voorkomt, worden kernen van > 75 ha tot doel gesteld. Waar Heikikker niet voorkomt, wordt gestreefd naar kernen van 5 – 75 ha.

Doordat de actuele atmosferische stikstofdepositie de grenswaarde (10-25 kg N/ha/j) voor dit habitattype overschrijdt, zijn er delen van het gebied met potenties voor dit habitattype niet habitatwaardig. De oppervlakte te ontwikkelen vochtige heide zal wellicht hoger dienen te zijn dan de oppervlakte die strikt genomen voor dit habitattype tot doel wordt gesteld.

Motivering:

Dit SBZ is volgens de G-IHD zeer belangrijk voor dit habitattype. Op Vlaams niveau wordt een sterke uitbreiding van dit habitat voorgesteld.

kwaliteitsdoelstelling

Sterke kwaliteitsverbetering van het habitattype door het terugdringen van vergrassing en de verhoging van de abundantie van dwergstruiken. Het beperken van verdroging, vermesting en verzuring is hiervoor essentieel.

Voorkomen van Heikikker als kwaliteitsindicator.

Motivatie:

De LSVI wijst op een ongunstige situatie door vergrassing en verbossing. Enkel in de Ronde Put is de kwaliteit voldoende, maar is de oppervlakte te klein. Een goede habitatkwaliteit uit zich door de aanwezigheid van soorten als Heikikker en Poelkikker.

4030 - Droge Europese heide

Het actuele voorkomen

Droge heidevegetaties komen voor in 9 van de 11 deelgebieden maar telkens in kleine versnipperde oppervlaktes. Enkel in deelgebieden 9 en 10 (militair domein Grobbendonk) komt er een oppervlakte vrij goed ontwikkelde droge heide voor.

Dit SBZ-H is (zeer) belangrijk voor dit habitattype en de habitat is regionaal in een zeer ongunstige staat van instandhouding. Voor de actuele verspreiding van deze habitat verwijzen we naar kaart 5.1-5.8.

Potenties

Voor de potentiekaart van deze habitat verwijzen we naar kaart 5.12.

Hieruit blijkt dat de potenties vooral liggen in de oostelijk gelegen deelgebieden, meer bepaald in deelgebieden 5, 9 en 13. Merk op dat er voor deelgebied 10 geen gegevens zijn voor het militair domein maar dat hier wel aanzienlijke potenties aanwezig kunnen zijn.

Indien we deze gegevens vergelijken met de gegevens van de Floradatabank, blijkt dat vooral in deelgebied 9 (Luiksgestelse Heide) de kenmerkende soorten voorkomen en er dus zeer goede potenties zijn voor dit habitattype. Dit gebied is momenteel echter in grote mate bebost. Deelgebied 13 (Lommel-Sahara) bevat de grootste potentie om een grote aangesloten oppervlakte van dit habitattype te realiseren.

INFORMATIEF DOCUMENT

Trend

De oppervlakte van dit habitattype is veel kleiner dan de aangemelde oppervlakte. De kwaliteit van het habitattype is verminderd tijdens de laatste decennia.

Tabel 0-28. Actuele oppervlakte (in ha) en aangemelde oppervlakte (in % ten opzichte van oppervlakte van de speciale beschermingszone) en potenties van habitat (in ha) habitattype 4030 Droge Europese heide.

	Actuele opp. (ha)	**Aanmelding (%)**	***Potenties (ha)***
Deelgebied 1	0,60		34,46
Deelgebied 2	1,24		6,83
Deelgebied 5	4,36		49,02
Deelgebied 6	14,07		49,86
Deelgebied 8	0		28,41
Deelgebied 9	3,71		102,9
Deelgebied 10	2,65		0*
Deelgebied 11	0,00		1,66
Deelgebied 12	0,27		9,38
Deelgebied 13	0,52		300,41
Totaal	27,42 ha	146,5 ha (3%)	**582,93 ha**

* Geen POTNAT-gegevens voor het militair domein van Grobbendonk.

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-29. Geïntegreerde beoordeling van criteria en indicatoren voor habitattype 4030 Droge Europese heide over het volledige gebied.

4030	***BE2100026***	
Habitatstructuur	*Indicator dwergstruiken:* < codominant.	**Overwegend gedegradeerd**
	Indicator ouderdomsstructuur Struikhei: slechts één stadium aanwezig.	**Overwegend gedegradeerd**
Verstoring	*Indicator vergrassing/verruiging:* > 50 %.	**Overwegend gedegradeerd**
	Indicator verbossing: > 30 %.	**Deels voldoende tot goed**
Vegetatie	*Indicator aantal sleutelsoorten:* In de meeste deelgebieden komt enkel Struikhei voor (in de Zegge ook Stekelbrem).	**Overwegend gedegradeerd**
Faunabeoordeling	Overal kleiner dan 5 ha.	**Overal gedegra-**

INFORMATIEF DOCUMENT

Conclusie actuele staat van instandhouding

Er wordt geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**. Alle indicatoren scoren slecht en de huidige oppervlakte is veel kleiner dan de aangemelde oppervlakte.

Tabel 0-30. Samenvatting en conclusies van de lokale staat van instandhouding voor habitattype 4030 - Droge Europese heide

Habitat 4030	***Deel gebied 1***	***Deel gebied 2***	***Deel gebied 5***	***Deel gebied 6***	***Deel gebied 9***	***Deel gebied 10***	***Deel gebied 12***	***Deel gebied 13***	***Conclusie indicator***
Actuele oppervlakte	0.6	1.24	4.36	14.07	3.71	2.65	0.27	0.52	**27.42**
Actueel oppervlakteaandeel	2.19	4.52	15.90	51.31	13.53	9.66	0.98	1.90	**100%**
Habitatstructuur									
– bedekdekking dwergstruiken	C	A	C	C	A	A	A	B	**Overwegend gedegradeerd**
– ouderdomsstructuur	C	C	C	C	A	B	B	A	**Overwegend gedegradeerd**
Vegetatie									
– sleutel telsoorsoorten	C	B	C	C	B	B	B	C	**Overwegend gedegradeerd**
Verstoring									
– vergrassing/verruiging	B	A	C	C	A	A	A	B	**Overwegend gedegradeerd**
– verbost	C	B	C	C	A	B	B	A	**Deels voldoende tot**
Faunabeoordeling	C	C	C	C	C	C	C	C	**overal gedegradeerd**

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

INFORMATIEF DOCUMENT

Oppervlaktedoelstelling

Sterke oppervlakteuitbreiding. Waar Gladde slang voorkomt, wordt ingezet op grote kernen van > 50 ha. Waar Gladde slang niet voorkomt zijn kernen van 5 – 50 ha voldoende.

Motivering:

In de G-IHD wordt dit gebied als zeer belangrijk voor dit habitattype beschouwd. Op Vlaams niveau wordt een sterke uitbreiding van dit habitat voorgesteld. Dit gebeurt door een versterking vanuit bestaande kernen van droge heide en/of kernen van andere habitats in de heidesfeer.

Er zijn belangrijke potenties in deelgebieden 5, 6 en 9. Voor Gladde slang en verschillende habitattypische soorten (Veldkrekel, …) is een uitbreiding en verbinding van open droge heideterreinen noodzakelijk. Het gebied vormt een belangrijke Oost-West as voor een aantal heidesoorten

kwaliteitsdoelstelling

Sterke kwaliteitsverbetering.

6230 - Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)

Het actuele voorkomen

Dit habitattype bestaat binnen het habitatrichtlijngebied van de Kleine Nete uit twee verschillende deeltypes die per hoofdstuk apart besproken zullen worden.

a. Droog heischraal grasland (Nardusgraslanden, hn)

Dit deeltype komt volgens de habitatkaart enkel voor in het militair domein in Grobbendonk (deelgebied 10) en heeft een zeer kleine oppervlakte. Terreinbezoek leert dat het habitattype ook voorkomt in enkele bermen in de Ronde Put (deelgebied 5) en langs de dreven van het kasteel in deelgebied 10 (het Schupleer).

b. Vochtig heischraal grasland (hmo)

Het vochtig heischraal grasland komt enkel voor in deelgebieden 2 (de Zegge) en 12 (Sluismeer) in zeer kleine oppervlaktes.

Dit SBZ-H is belangrijk voor dit habitattype en de habitat is regionaal in een zeer ongunstige staat van instandhouding. Voor de actuele verspreiding van deze habitat verwijzen we naar kaart 5.1-5.8.

Potenties

Voor de potenties voor dit habitattype verwijzen we naar kaarten 5.13 en 5.14. Hierop is duidelijk te zien dat er volgens het POTNAT model ruime potenties zijn voor het habitattype 6230, zowel binnen de deelgebieden waar deze habitat momenteel voorkomt als in enkele andere deelgebieden.

De potenties worden door het POTNAT-model grotendeels overschat!

a. droog heischraal grasland (Nardusgraslanden, hn)

INFORMATIEF DOCUMENT

Er zijn, volgens het POTNAT-model, vrij ruime oppervlaktes potentieel geschikt voor dit habitattype, vooral in het oosten van het habitatrichtlijngebied. Aangezien het habitattype hier echter momenteel niet aangetroffen wordt en er slechts enkele plaatsen zijn waar de sleutelsoorten aangetroffen worden, lijken de reële potenties voor dit habitattype eerder beperkt. De deelgebieden waarvoor het POTNAT-model betrouwbaar lijkt zijn de deelgebieden 1, 2, 3, 6 en 10. Hoewel er geen kensoorten voorkomen in deelgebied 12 en 13 wordt, rekening houdende met de grote oppervlakte aan potenties, het POTNAT-model voor deelgebied 12 en 13 toch aanvaard.

De potenties voor deelgebied 10 (waar het habitattype voorkomt) worden hoogstwaarschijnlijk ruim onderschat omdat er geen gegevens beschikbaar zijn voor het militair domein Grobbendonk. Nader onderzoek leert dat op de tijdelijke kampeerterreinen op het militair domein habitatvlekken aanwezig zijn. Mits een correct maaibeheer is er waarschijnlijk een grote potentie voor dit habitattype.

b. *Vochtig heischraal grasland (hmo)*

Er zijn volgens het POTNAT-model vrij grote potenties voor dit habitatsubtype in het habitatrichtlijngebied van de Kleine Nete. Deze potenties bevinden zich overwegend in het oosten van het habitatrichtlijngebied. Indien we de resultaten van het POTNAT-model vergelijken met het huidig voorkomen van het habitattype en zijn kensoorten (Floradatabank), lijkt de betrouwbare potenties zich vooral te situeren in het centrale deel van het habitatrichtlijngebied (deelgebieden 1, 2, 3, 5, 6 en 10). Hoewel er geen kensoorten voorkomen in deelgebied 12 en 13 wordt, rekening houdende met de grote oppervlakte aan potenties, het POTNAT-model voor deelgebied 12 en 13 toch aanvaard. Voor deelgebied 10 lijken de potenties onderschat, zowel voor het militair domein als voor het Schupleer.

Trend

Dit habitattype komt slechts in zeer kleine oppervlaktes voor in de SBZ-H en de oppervlakte is veel kleiner dan de referentieoppervlakte en de aangemelde oppervlakte.

Tabel 0-31. Actuele oppervlakte (in ha) en aangemelde oppervlakte (in % ten opzichte van oppervlakte van de speciale beschermingszone) en potenties van habitat (in ha) 6230_hn Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa) – subtype nardusgrasland

	Actuele opp. (ha)	**Aanmelding (%)**	***Potenties (ha)***
Deelgebied 1	0		28,41
Deelgebied 2	0		42,57
Deelgebied 3	0		0,76
Deelgebied 5	0		135,46
Deelgebied 6	0		49,02
Deelgebied 10	0,36		2,18*
Deelgebied 12	0		16,60
Deelgebied 13	0		332,27
Totaal	0,36 ha	< 49 ha (< 1%)	**605,09 ha**

*Voor het militair domein van Grobbendonk zijn de potenties onbekend.

INFORMATIEF DOCUMENT

Tabel 0-32. Actuele oppervlakte (in ha) en aangemelde oppervlakte (in % ten opzichte van oppervlakte van de speciale beschermingszone) en potenties van habitat (in ha) 6230_hmo Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa) – subtype vochtige heischrale graslanden

	Actuele opp. (ha)	**Aanmelding (%)**	***Potenties (ha)***
Deelgebied 1	0		139,53
Deelgebied 2	1,76		141,74
Deelgebied 3	0		30,53
Deelgebied 5	0		149,37
Deelgebied 6	0		155,11*
Deelgebied 10	0		10,61
Deelgebied 12	0,15		114,21
Deelgebied 13	0		82,12
Totaal	1,91 ha	< 49 ha (< 1%)	**668,11 ha**

* gecorrigeerd naar verspreiding kensoorten volgens floradatabank

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-33. Geïntegreerde beoordeling van criteria en indicatoren voor habitattype instandhouding 6230_hn Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa) – subtype nardusgrasand over het volledige gebied.

6230_hn	***BE2100026***	
Habitatstructuur	*Indicator levensvormen:* de drie levensvormen (kruiden, dwergstruiken en schijngrassen) zijn niet alle drie aanwezig.	**Overal gedegradeerd**
	Indicator hoog opschietende soorten: > occasioneel.	**Overal gedegradeerd**
Vegetatie	*Indicator soortenrijkdom:* > 6 sleutelsoorten.	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator bedekking sleutelsoorten: < 10%.	**Overal gedegradeerd**
Verstoring	*Indicator verruiging:* > 10%.	**Overal gedegradeerd**
	Indicator strooisellaag: < 10%.	**Overal voldoende tot goed**
	*Indicator verbossing/*verstruweling incl. bramen: > 10%.	**Overal gedegradeerd**
	Indicator vervilting: 10-30%.	**Overal voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	>0.5 ha	**Overal gedegradeerd**

INFORMATIEF DOCUMENT

Tabel 0-34. Geïntegreerde beoordeling van criteria en indicatoren voor habitattype instandhouding 6230_hmo Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa) – subtype vochtige heischrale graslanden over het volledige gebied.

6230_hmo	***BE2100026***	
Habitatstructuur	*Indicator levensvormen:* 3 levensvormen aanwezig.	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator hoog opschietende soorten: afwezig.	**Overal voldoende tot goed**
Vegetatie	*Indicator soortenrijkdom:* > 9 sleutelsoorten.	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator bedekking sleutelsoorten: > 30%.	**Overal voldoende tot goed**
Verstoring	*Indicator verruiging:* < 5%.	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator vervilting: 10 – 30%.	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator Pijpenstrootje: < 30%.	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator strooisellaag: < 10%.	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator verbost/verstruweeld incl. bramen: < 5%.	**Overal voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	Maximale oppervlakte 1,76 ha	**Overwegend voldoende tot goed**

Conclusie actuele staat van instandhouding

Voor het subtype 6230_hn wordt geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.** Voor het subtype 6230_hmo wordt geconcludeerd tot een **goede tot uitstekende staat van instandhouding**. Beide subtypes komen in veel te kleine oppervlaktes voor om in de toekomst een gunstige staat van instandhouding te garanderen. Het subtype 'Nardusgrasland' vertoont bijkomend een slechte lokale kwaliteit.

Tabel 0-35. Samenvatting en conclusies van de lokale staat van instandhouding voor 6230_hn Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa) – subtype nardusgrasland

Habitat 6230_hn	***Deelgebied 10***	***Conclusie indicator***
Actuele oppervlakte	0.36	**0.36**
Actueel oppervlakteaandeel	100	**100%**
Habitatstructuur		
– levensvormen	C	**Overal gedegradeerd**
– hoog opschietende soorten	C	**Overal gedegradeerd**
Vegetatie		
– sleutelsoorten	A	**Overal voldoende tot goed**
– totale bedekking sleutelsoorten	C	**Overal gedegradeerd**
Verstoring		
– verruiging	C	**Overal gedegradeerd**
– strooisellaag	A	**Overal voldoende tot goed**
– verbossing/verstruweling incl. bramen	C	**Overal gedegradeerd**
– vervilt	B	**Overal voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	C	**Overal gedegradeerd**

INFORMATIEF DOCUMENT

Tabel 0-36. Samenvatting en conclusies van de lokale staat van instandhouding voor 6230_hmo Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa) – subtype vochtige heischrale graslanden

Habitat 6230_hmo	***Deelgebied 2***	***Deelgebied 10***	***Conclusie indicator***
Actuele oppervlakte	1.76	0.15	**1.91**
Actueel oppervlakteaandeel	92.15	7.85	**100%**
Habitatstructuur			
– levensvormen	A	A	**Overal voldoende tot goed**
– hoog opschietende soorten	A	B	**Overal voldoende tot goed**
Vegetatie			
– sleutelsoorten	A	B	**Overal voldoende tot goed**
– totale bedekking sleutelsoorten	A	B	**Overal voldoende tot goed**
Verstoring			
– verruiging	A	B	**Overal voldoende tot goed**
– strooisellaag	B	A	**Overal voldoende tot goed**
– Pijpenstrootje	A	A	**Overal voldoende tot goed**
– vervilting	A	A	**Overal voldoende tot goed**
– verbossing/verstruweling incl. bramen	A	A	**Overal voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	B	C	**Overwegend voldoende tot goed**

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

Oppervlaktedoelstelling

Sterke uitbreiding van de oppervlakte heischrale graslanden (alle subtypes).

Doordat de actuele atmosferische stikstofdepositie de grenswaarde (10-20 kg N/ha/j) voor dit habitattype overschrijdt, zijn er grote delen van de graslanden met potenties voor dit habitattype begroeid met Bochtige smele. Bovendien heeft dit habitattype een kortlevende zaadbank zodat er slechts beperkte delen in het gebied kansen bieden voor dit habitattype.

De oppervlakte te ontwikkelen schraal grasland zal wellicht hoger dienen te zijn dan de oppervlakte die strikt genomen voor dit habitattype tot doel wordt gesteld. Dit leidt dan tot een mozaïek van lokaal gebufferde locaties (o.a. boven leemlagen) waar het habitattype 6230 ontwikkelt en graslanden met een dominantie van Bochtige smele (geen habitattype).

Motivering

In de G-IHD staat dit gebied als belangrijk gekwalificeerd. De potenties zijn echter vrij groot door de iets lemige bijmenging in de Antwerpse zandgronden. Het betreft een prioritair habitattype.

Het Natuurrichtplan voorziet ontwikkeling van dit habitattype in deelgebied 1 en deelgebied 10 (3-10 ha). Heischrale graslanden behoren tot één van de meest bedreigde habitattypes in Vlaanderen. Vroeger waren deze in de Kempen zeer

INFORMATIEF DOCUMENT

talrijk aanwezig, maar door verandering van het landbouwgebruik zijn haast ze overal verdwenen. Grotere oppervlaktes van dit habitattype zijn nodig voor kans op herkolonisatie van een aantal dagvlinders zoals de Aardbeivlinder en Kommavlinder.

kwaliteitsdoelstelling

Sterke kwaliteitsverbetering

Creëren van voldoende grote en gebufferde graslanden met aanwezigheid van habitattypische soorten.

Behoud en versterking van migratiemogelijkheden tussen habitatfragmenten door beheer van wegbermen, bospaden, open plekken, …

Voorkomen van Levendbarende hagedis en Veldkrekel als kwaliteitsindicatoren.

Motivering

De Habitat-kartering wijst uit dat het habitat 6230 slechts in zeer beperkte mate aanwezig is en vanuit de LSVI-indicatoren voor dit habitattype is het in een slechte staat van instandhouding (sleutelsoorten, verbossing, …).

Veldkrekel en Levendbarende hagedis zijn typische soorten voor het habitattype.

Behoud en versterking van migratiemogelijkheden voor habitattypische soorten tussen habitatfragmenten door ontwikkeling van open bos met wegbermen en bosranden met heischrale soorten is nodig.

INFORMATIEF DOCUMENT

6410_ve - Grasland met Molinia op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (Molinion caeruleae) - veldrusgraslanden

Het actuele voorkomen

De habitat komt volgens de habitatkaart voor in 2 van de 11 deelgebieden. In beide komt de habitat voor in één enkele habitatvlek met een kleine oppervlakte. In deelgebied 10 (het Schupleer) betreft het een dotterbloemhooiland terwijl het in deelgebied 2 (de Zegge) een pijpenstrootjesgrasland betreft. De oppervlaktes in deelgebied 10 worden door de habitatkaart onderschat; door een verbeterd beheer is de huidige aanwezige oppervlakte van de habitat sterk uitgebreid. Ook in deelgebied 2 is de habitat ruimer aanwezig dan de habitatkaart doet vermoeden en komt het ook voor in de Mosselgoren.

Dit SBZ-H is zeer belangrijk voor dit habitattype en de habitat is regionaal in een zeer ongunstige staat van instandhouding. Voor de actuele verspreiding van deze habitat verwijzen we naar kaart 5.1-5.8.

Potenties

Voor de potentiekaart van deze habitat verwijzen we naar kaart 5.15.

Wanneer de PotNat voorspellingskaart voor dit habitatcomplex wordt vergeleken met het actueel voorkomen dan blijkt dat de ligging goed overeenkomt met locaties die zeer geschikte standplaatsfactoren hebben. Er zijn in de directe omgeving van de habitatvlekken grotere aaneengesloten zones waar het habitatcomplex zich kan ontwikkelen.

Hoewel deelgebieden 1, 6 en 11 geschikte standplaatsfactoren vertonen, lijken door de afwezigheid van het habitattype in deze deelgebieden en door de afwezigheid van kensoorten volgens de Floradatabank, de potenties voor het habitattype 6410 eerder beperkt. Voor het geïsoleerd gelegen en zeer klein potentieel oppervlak in deelgebied 3 wordt het POTNAT-model niet aanvaard.

De grootste potentie voor het ontwikkelen van grote aangesloten oppervlaktes van dit habitattype is gelegen in deelgebied 2.

Voor deelgebied 12 (Buitengoor, Meergoor en Sluismeer) zijn er volgens de expertgroep potenties voor dit habitattype aanwezig, ondanks de afwezigheid van POTNAT-potenties.

Trend

De oppervlakte van deze habitat vertoont een stabiele trend sinds 1994 maar is zeer klein ten opzichte van de referentieoppervlakte. De specifieke hydrologie en abiotische milieukarakteristieken vertonen een negatieve trend (verdroging en verzuring).

Tabel 0-37. Actuele oppervlakte (in ha) en aangemelde oppervlakte (in % ten opzichte van oppervlakte van de speciale beschermingszone) en potenties van habitat (in ha) habitattype 6410_ve Grasland met Molinia op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (Molinion caeruleae)

	Actuele opp. (ha)	**Aanmelding (%)**	***Potenties (ha)***
Deelgebied 1		Niet aangemeld	154,76
Deelgebied 2	0,29		206,84
Deelgebied 5			9,83*
Deelgebied 6			124,07
Deelgebied 10	0,44		18,69
Deelgebied 11			82,80
Deelgebied 12			?*
Totaal	0,73 ha		**596,99 ha**

* De expertgroep acht de gegevens voor POTNAT een onderschatting en ziet potenties voor 6410_ve in dit deelgebied.

INFORMATIEF DOCUMENT

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-38. Geïntegreerde beoordeling van criteria en indicatoren voor habitattype van 6410_ve Grasland met Molinia op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (Molinion caeruleae) over het volledige gebied.

6410_ve	***BE2100026***	
Habitatstructuur	*Indicator bedekking lage schijngrassen:* ≤ 30%	**Deels voldoende tot goed**
Verstoring	*Indicator eutrofiëring:* < 30 %	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator bedekking Pijpenstrootje en Biezenknoppen: < 70%	**Deels voldoende tot goed**
	Indicator vernatting: < 30%	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator verruiging: < 10%	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator verbossing: < 5%	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator verzuring: ≥ 30%	**Deels voldoende tot goed**
	Indicator strooisellaag: < 10%	**Overal voldoende tot goed**
Vegetatie	*Indicator aantal sleutelsoorten:* 5 - 9 sleutelsoorten Zegge: Veldrus, Wilde Bertram, Gevlekte Orchis, Melkeppe, Tormentil, Moerasviooltje	**Overal voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	Overal kleiner dan 0.5 ha	**Overal gedegradeerd**

Conclusie actuele staat van instandhouding

Er wordt geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**. Het habitattype komt slechts zeer beperkt voor in het habitatrichtlijngebied en volgende criteria vergen speciale aandacht voor het bereiken van een goede kwaliteit: bedekking schijngrassen, bedekking Pijpenstrootje, verzuring, aantal en bedekking sleutelsoorten.

Tabel 0-39. Samenvatting en conclusies van de lokale staat van instandhouding voor habitattype van 6410_ve Grasland met Molinia op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (Molinion caeruleae)

Habitat 6410_ve	***Deelgebied 2***	***Deelgebied 10***	***Conclusie indicator***
Actuele oppervlakte	0.29	0.44	**0.73**
Actueel oppervlakte-aandeel	39.73	60.27	**100%**
Habitatstructuur			
– bedekking lage schijngrassen	A	C	**Deels voldoende tot goed**
Vegetatie			
– Eutrofiëring	A	A	**Overal voldoende tot goed**
– Bedekking Pijpenstrootje, Biezenknoppen	A	C	**Deels voldoende tot goed**
– Vernatting	A	A	**Overal voldoende tot goed**
– Verruiging	A	A	**Overal voldoende tot goed**
– Verbossing	A	A	**Overal voldoende tot goed**

INFORMATIEF DOCUMENT

– Verzuring	A	C	**Deels voldoende tot goed**
– Strooisellaag	A	A	**Overal voldoende tot goed**
Verstoring			
– Soortenrijkdom	B	B	**Overal voldoende tot goed**
– Totale bedekking sleutelsoorten (uitg. pijpen-strootje en bie-zenknoppen)	A	B	**Overal voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	C	C	**Overal gedegradeerd**

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

INFORMATIEF DOCUMENT

Oppervlaktedoelstelling

Sterke uitbreiding van de bestaande oppervlakte. Voldoende gebufferde kernen met ruimte voor habitattypische soorten zijn minstens 30 ha groot.

Doordat de actuele atmosferische stikstofdepositie de grenswaarde (15-25 kg N/ha/j) voor dit habitattype overschrijdt, zijn er grote delen van de graslanden met potenties voor dit habitattype niet habitatwaardig. Bovendien heeft dit habitattype een kortlevende zaadbank zodat er slechts beperkte delen in het gebied kansen bieden voor dit habitattype. De oppervlakte te ontwikkelen grasland zal wellicht hoger dienen te zijn dan de oppervlakte die strikt genomen voor dit habitattype tot doel wordt gesteld. Dit leidt dan tot een mozaïek van verschillende natte graslanden (rbbhc, 6510, 6410, …).

Motivering;

Dit habitatgebied staat in de G-IHD als zeer belangrijk gekwalificeerd, en de grote potenties en de grote recente oppervlaktetoename zal het belang van dit habitatgebied voor dit habitattype nog sterk doen stijgen. Op Vlaams niveau wordt een uitbreiding van het huidig areaal en oppervlakte van dit habitattype voorgesteld.

Dit habitattype doet in mozaïek met andere schraalgraslanden dienst als leef- en/of foerageergebied voor soorten als Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis, Roerdomp, Laatvlieger, Porseleinhoen, Blauwborst, Bruine kiekendief, …

Om geschikte standplaatsen voor dit habitattype te realiseren moeten deze graslanden in een goed gebufferde kern liggen. Door microverschillen in reliëf, bodemtype en grondwaterstand zullen niet alle tot ontwikkeling gebrachte halfnatuurlijke graslanden tot dit habitattype met voldoende sleutelsoorten kunnen ontwikkelen maar evolueren naar rbb. Bijgevolg dient er in elk deelgebied een schraalgraslandcomplex van 30 ha gerealiseerd te worden als buffer, leefgebied en voor het in stand houden van het microreliëf, hydrologie en zaadbank.

Het habitattype vertoont potenties in meerdere deelgebieden. Door de grote versnippering van het habitatrichtlijngebied vormen de graslandcomplexen in de verschillende deelgebieden te weinig een geheel. Ook de sleutelsoorten (habitattypische florasoorten zoals Blauwe knoop, Blauwe zegge, Kleine schorseneer, Kranskarwij en Geel schorpioenmos) zijn zeer gevoelige soorten.

kwaliteitsdoelstelling

Kwaliteitsverbetering.

Motivering:

Er zijn slechts twee snippers aanwezig en één ervan scoort onvoldoende op verzuring, bedekking lage schijngrassen en bedekking pijpenstrootje.

6430_hf en _hw-Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones

Het actuele voorkomen

Het habitat 6430 treedt op in de vorm van het Moerasspiraeaverbond (6430_hf, in grote delen van de vallei van de Kleine Nete) maar ook in de vorm van het veel zeldzamere Verbond van Harig wilgenroosje (6430_hw) en dit enkel in deelgebied 11. Aan de hand van de bestaande gegevens van de BWK kan geen onderscheid gemaakt worden en worden ze samen besproken.

INFORMATIEF DOCUMENT

De habitat komt voor in 6 van de 11 deelgebieden. Vooral in deelgebied 11 (Vallei van de Kleine Nete van Lier tot Vierseldijk) is dit habitattype veelvuldig aanwezig. In de andere deelgebieden komt het habitattype zeer versnipperd voor. De BWK-kartering geeft voor deelgebieden 1, 2, 5, 6 en 12 habitats weer, maar dit zijn eerder verlaten hooilanden die verruigd zijn en dus geen echt habitat.

Dit SBZ-H is zeer belangrijk voor dit habitattype en de habitat is regionaal in een zeer ongunstige staat van instandhouding. Voor de actuele verspreiding van deze habitat verwijzen we naar kaart 5.1-5.8.

Potenties

Voor de potentiekaart van deze habitat verwijzen we naar kaart 5.16. De meeste potenties zijn gelegen in de valleien van de beken en rivieren binnen het habitatrichtlijngebied.

Voor deelgebied 3 zijn er volgens het POTNAT-model potenties maar komt het habitattype niet voor. De gegevens uit de Floradatabank wijzen evenmin op een aanwezigheid van de sleutelsoorten voor deze habitat in dit deelgebied. De resultaten uit het POTNAT-model worden voor dit deelgebied bijgevolg niet aanvaard.

In deelgebieden 1, 2, 5, 6 en 12 lijkt de habitat aanwezig, maar dit zijn eerder verlaten hooilanden die verruigd zijn en dus geen echt habitat. De potenties zijn hier dus ook eerder beperkt. Op basis van de gegevens uit de Floradatabank en het expertenoverleg blijkt dat vooral deelgebied 10 (het Schupleer) en deelgebied 11 (Vallei van de Kleine Nete tussen Lier en Vierseldijk) hoge potenties vertonen.

Trend

De trend in de SBZ-H is negatief. De oppervlakte habitatwaardige ruigten is veel kleiner dan diegene aangemeld (1994). Ook de kwaliteit van de ruigten vertoont een dalende trend.

Tabel 0-40. Actuele oppervlakte (in ha) en aangemelde oppervlakte (in % ten opzichte van oppervlakte van de speciale beschermingszone) en potenties van habitat (in ha) habitat 6430_hf en _hw Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones

	Actuele opp. (ha)	**Aanmelding (%)**	***Potenties (ha)***
Deelgebied 1	3,80		100,39
Deelgebied 2	3,77		205,79
Deelgebied 5	0,51		9,83
Deelgebied 6	2,25		237,71
Deelgebied 10	0		182,14
Deelgebied 11	15,44		285,70
Deelgebied 12	2,99		0
Totaal	28,76 ha	244,2 ha (5%)	**963 ha**

INFORMATIEF DOCUMENT

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-41. Geïntegreerde beoordeling van criteria en indicatoren voor habitattype 6430_hf en _hw Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones over het volledige gebied.

6430	***BE2100026***	
Habitatstructuur	*Indicator grassen:* bedekking grassen ≤ 10%.	**Deels voldoende tot goed**
Verstoring	*Indicator soortenrijkdom subtypes hf en hw:* > 70%.	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator totale bedekking sleutelsoorten subtypes hef en hw: < 10%.	**Overwegend gedegradeerd**
Vegetatie	*Indicator verruiging:* ≥30%.	**Overwegend gedegradeerd**
Vegetatie	*Indicator verruiging:* ≥30%.	**Overwegend gedegradeerd**
Faunabeoordeling	Variërend van minimaal 0.5 ha tot maximaal 15 ha.	**Overal voldoende tot goed**

Conclusie actuele staat van instandhouding

Er wordt geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**. De aanwezige oppervlakte van het habitattype scoort slecht op oppervlakte, vegetatie en bedekking sleutelsoorten.

Tabel 0-42. Samenvatting en conclusies van de lokale staat van instandhouding voor habitat 6430_hf en hw Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones.

Habitat 6430_hf	***Deelgebied 1***	***Deelgebied 2***	***Deelgebied 5***	***Deelgebied 6***	***Deelgebied 10***	***Deelgebied 11***	***Conclusie indicator***
Actuele oppervlakte	3.8	3.77	*0.51*	2.25	15.44	2.99	**28.76**
Actueel oppervlakteaandeel	13.21	13.11	1.77	7.82	53.69	10.40	**100%**
Habitatstructuur							
– grassen	C	C	C	C	A	C	**Deels voldoende tot goed**
Vegetatie							
– verruiging	C	C	B	A	C	B	**Overwegend gedegradeerd**
– invasieve exoten	C	C	A	B	B	B	**Overwegend voldoende tot goed**
Verstoring							
– soortenrijkdom subtypes hf en hw	A	B	B	A	A	A	**Overal voldoende tot goed**

INFORMATIEF DOCUMENT

– totale bedekking sleutelsoorten subtypes	C	C	C	B	C	B	**Overwegend gedegradeerd**
Faunabeoordeling	B	B	B	B	B	B	**Overal voldoende tot goed**

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

Oppervlaktedoelstelling

Oppervlakteuitbreiding. Waar Porseleinhoen, Rivierprik of Rivierdonderpad voorkomt, wordt gestreefd naar een kern van > 30 ha. Op andere plaatsen is een oppervlakte van 0,5 – 30 ha voldoende.

Motivering:

Vanuit de G-IHD is dit gebied als zeer belangrijk gekwalificeerd. Op Vlaams niveau wordt behoud van de bestaande oppervlakte voorgesteld. Deze oppervlakte houdt echter eveneens moerasspirearuigtes (rbb) in. In de G-IHD wordt een uitbreiding van dit habitattype voor Beekprik en Rivierdonderpad vooropgesteld.

Een sterke uitbreiding van het bestaande areaal en de bestaande oppervlakte door omvorming, in alle deelgebieden met beken en rivieren. In de praktijk zal dit habitat voorkomen in mozaïek met allerlei andere habitats of regionaal belangrijke biotopen, en dit in de ganse lengte van de riviervalleien.

kwaliteitsdoelstelling

Sterke kwaliteitsverbetering.

Natuurlijke overstromingsdynamiek.

Verbetering van de waterkwaliteit.

Motivering:

De LSVI wijst op een ongunstige situatie. door verdroging, kanalisatie, storten van materialen, verbossing, eutrofiëring en gebrek aan dynamiek. Dit habitattype betreft overstroombare moerasspirearuigtes. Om overstroombaarheid toe te laten, moet de waterkwaliteit verbeteren.

Het spoort dus samen met habitattype 3260 en met de vissen die erin voorkomen. Bij overstroming zijn het belangrijke paaiplaatsen voor verschillende soorten. Het echte habitattype komt momenteel enkel voor in deelgebieden 10 en 11. In deelgebieden 1, 2, 6 en 12 is volgens de BWK-kartering ook habitat aanwezig, maar dit zijn eerder verlaten hooilanden die verruigd zijn en dus geen echt habitat.

Indien het habitat gelegen is in een mozaïek > 30 ha fungeert dit als leefgebied voor soorten als Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger, Blauwborst, Kamsalamander, Spaanse vlag …

INFORMATIEF DOCUMENT

6510 - Laaggelegen schraal hooiland (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)

Het actuele voorkomen

De habitat komt volgens de habitatkaart zeer beperkt voor in de deelgebieden 1, 2, 6, en 10 met als aanduiding mesofiel hooiland (hu). Voor de habitat 6510 komen enkel in deelgebied 11 (Vallei van de Kleine Nete tussen Lier en Vierseldijk) reële oppervlaktes van deze habitat voor. In de praktijk komt deze habitat dikwijls in mozaïek met andere habitats voor (rbb mr, rbb hc).

Dit SBZ-H is (zeer) belangrijk voor dit habitattype en de habitat is regionaal in een zeer ongunstige staat van instandhouding. Voor de actuele verspreiding van deze habitat verwijzen we naar kaart 5.1-5.8.

Potenties

Voor de potentiekaart van deze habitat verwijzen we naar kaart 5.17. In overeenstemming met de veldsituatie, voorspelt het POTNAT-model zeer geschikt habitat voor deelgebied 11. Deelgebieden 1 en 10 zijn matig geschikt voor dit habitat.

Trend

In Vlaanderen is de huidige oppervlakte kleiner dan de referentieoppervlakte. De kwaliteit van de habitats is zeer laag door het voorkomen van dit habitattype (bermen, dijken, …), waardoor het sterk onderhevig is aan externe invloeden en onaangepast beheer.

Tabel 0-43. Actuele oppervlakte (in ha) en aangemelde oppervlakte (in % ten opzichte van oppervlakte van de speciale beschermingszone) en potenties van habitat (in ha) habitattype 6510 Laaggelegen schraal hooiland (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)

	Actuele opp. (ha)	**Aanmelding (%)**	***Potenties (ha)***
Deelgebied 1	0,30	Niet	0
Deelgebied 3	0,31	aangemeld	0
Deelgebied 6	0,17		0
Deelgebied 10	0,30		0
Deelgebied 11	0,84		61,03
Totaal	1,92 ha		**61,03 ha**

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-44. Geïntegreerde beoordeling van criteria en indicatoren voor habitattype 6510 Laaggelegen schraal hooiland (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)over het volledige gebied.

6510	***BE2100026***	
Habitatstructuur	*Indicator lage middelhoge, hoge grassen:* hoge grassen 50-70% en middelhoge en lage grassen zijn occasioneel tot frequent aanwezig.	**Deels voldoende tot goed**
	Indicator dominantie soorten: geen enkele soort bedekt meer dan 50%.	**Deels voldoende tot goed**

INFORMATIEF DOCUMENT

Verstoring	*Indicator verbossing, verstruweling:* < 5%.	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator strooisellaag: < 10%.	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator verruiging: < 10%.	**Overwegend voldoende tot goed**
Vegetatie	*Indicator soortenrijkdom:* Weidekerveltorkruid en/of weidekervel + 3-4 andere sleutelsoorten.	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator totale bedekking sleutelsoorten: 10-30%.	**Overwegend voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	*Indicator oppervlakte* natuurdoeltypen: < 0,5 ha behalve in deelgebied 11.	**Overwegend gedegradeerd**

Conclusie actuele staat van instandhouding

Er wordt geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**. De aanwezige oppervlakte is te gering om een voldoende instandhouding mogelijk te maken. Volgende criteria vergen bijkomend speciale aandacht voor het bereiken van een goede kwaliteit: habitatstructuur, dominantie soorten, soortenrijkdom, bedekking sleutelsoorten.

Tabel 0-45. Samenvatting en conclusies van de lokale staat van instandhouding voor habitattype 6510 Laaggelegen schraal hooiland (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)

Habitat 6510	***Deel gebied 1***	***Deel gebied 2***	***Deel gebied 6***	***Deel gebied 10***	***Deel gebied 11***	***Conclusie indicator***
Actuele oppervlakte	0.30	0.31	0.17	0.30	0.84	**1.92**
Actueel oppervlakteaandeel	15.63	16.15	8.85	16.63	43.75	**100%**
Habitatstructuur						
– Lage, middelhoge, hoge grassen	C	C	C	A	?	**Deels voldoende tot goed**
– Dominanties soorten	C	C	C	A	?	**Deels voldoende tot goed**
Vegetatie						
– Soortenrijkdom	C	C	C	A	?	**Deels voldoende tot goed**
– Totale bedekking sleutelsoorten	C	C	C	A	?	**Deels voldoende tot goed**
Verstoring						
– Verbost/verstruweeld	A	C	B	B	A	**Overwegend voldoende tot goed**
– Strooisellaag	A	C	A	A	A	**Overwegend voldoende tot goed**
– Verruigd	C	A	B	A	B	**Overwegend voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	C	C	C	C	B	**Overwegend gedegradeerd**

INFORMATIEF DOCUMENT

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

Oppervlaktedoelstelling

Sterke uitbreiding van de bestaande oppervlakte. In brede riviervalleien (grosso modo stroomafwaarts Herentals) wordt gestreefd naar kernen met oppervlaktes van > 75 ha terwijl in smallere valleien een oppervlakte van 2,5 – 30 ha voldoende is.

Doordat de actuele atmosferische stikstofdepositie de grenswaarde (20 kg N/ha/j) voor dit habitattype overschrijdt, zijn er grote delen van de graslanden met potenties voor dit habitattype niet habitatwaardig. De oppervlakte te ontwikkelen grasland zal wellicht hoger dienen te zijn dan de oppervlakte die strikt genomen voor dit habitattype tot doel wordt gesteld. Dit leidt dan tot een mozaïek van verschillende natte graslanden (rbbhc, 6510, 6410, …).

Motivering:

Op Vlaams niveau wordt een sterke uitbreiding van de totale oppervlakte voorgesteld. Dit habitatgebied staat als zeer belangrijk gekwalificeerd. In de praktijk komt dit habitattype dikwijls in mozaïek met andere habitats voorkomen (rbb mr, rbb hc).

kwaliteitsdoelstelling

Sterke kwaliteitsverbetering en verbetering van de waterkwaliteit.

Motivering:

Dit habitattype doet in mozaïek met andere schraalgraslanden dienst als leef- en/of foerageergebied voor soorten als Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis, Roerdomp, Laatvlieger, Porseleinhoen, Blauwborst, Bruine kiekendief, …

De LSVI wijst op een ongunstige situatie. Intensivering van de landbouw heeft dit habitattype overal zeer sterk doen achteruitgaan. Het invoeren van een gepast maaibeheer en het achterwege laten van bemesting leiden tot een kwalitatief betere staat van instandhouding, zoals bv. in het Viersels Broek.

7110 – Actief hoogveen en 7120 – Aangetast hoogveen, waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is

Het actuele voorkomen

De habitats 7110 ‘Actief hoogveen’ en 7120 ‘Aangetast hoogveen waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is’ zijn niet eenduidig uit de BWK af te leiden. Volgens de expertengroep kan het Lavendelven te Herentals (deelgebied 1) alleszins de status van 7120 toegekend worden. Dit is ook het geval voor de Koemook (deelgebied 6), dit volgens de expertgroep en volgens Vanderhaeghe et al., 2008).

INFORMATIEF DOCUMENT

Potenties

Het POTNAT-model geeft geen potenties voor deze habitats. In de G-IHD is de Vallei van de Kleine Nete opgenomen als belangrijk gebied vanwege de hoge potentie. Hydrologisch onderzoek wijst, volgens de expertgroep, op potenties voor natuurlijk herstel van habitattype 7110 (via 7140) in het Hoge Moer en de Koemook (deelgebieden 5 en 8). Aansluitend komen op Nederlands grondgebied grote oppervlaktes voor.

Trend

Vlaanderen draagt actueel veel minder dan gemiddeld aan de Europese Atlantische oppervlakte van dit habitattype, hoewel het prioritair is. Tot in de jaren zestig kwamen in Mol-Postel tot 250 ha van dit habitattype voor (Mullenders & Coremans, 1964) maar deze zogenaamde Moeren werden volledig drooggelegd. Het huidige areaal is veel kleiner dan het referentieareaal. De huidige oppervlakte is veel kleiner dan de referentieoppervlakte, maar is stabiel ten opzichte van de aanmelding in 1994.

Ecologische doelstellingen

Opmerking: Herstel van dit habitattype kan enkel op zeer lange termijn. Uitbreidingsmogelijkheden kunnen bepaald worden na grondige studie, wat in Mol Postel is gebeurd door Vanderhaeghe et al., 2008).

Oppervlaktedoelstelling

Behoud van de ontwikkelingsmogelijkheden in HT 7140

Motivering:

Dit habitatgebied staat in de G-IHD als belangrijk aangeduid vanwege van de grote potenties. Dit habitattype is volgens de habitatkaart niet aanwezig, maar historisch is geweten dat in Mol Postel uitgestrekte hoogveengebieden aanwezig waren waarvan de laatste rond 1960 ontgonnen werden. Restanten hiervan zijn terug te vinden in de natte heidegebieden van de Ronde Put en de Koemook.

Door een sterke uitbreiding van habitat 7140_oli worden op lange termijn geschikte omstandigheden gecreëerd voor het habitattype actief hoogveen. Dit kan alleen gebeuren in grote, eerder geïsoleerde natte heidegebieden. In dit habitatgebied is dit het geval ten noorden van de Ronde Put in deelgebied 5 en in de Koemook in deelgebied 6.

kwaliteitsdoelstelling

Kwaliteitsverbetering van het habitattype 7140 oli.

INFORMATIEF DOCUMENT

7140 - Overgangs- en trilveen

Het actuele voorkomen

In dit habitatrichtlijngebied komen twee subtypes van deze habitat voor. Dit SBZ-H is essentieel voor dit habitattype en de habitat is regionaal in een zeer ongunstige staat van instandhouding. Voor de actuele verspreiding van deze habitat verwijzen we naar kaart 5.1-5.8.

a. *Oligotroof zuur overgangsveen (7140_oli)*

De habitat komt voor in de deelgebieden 1 (Lavendelven), 6 (enkele plaatsen in De Koemook) en 12 (Buitengoor en 's Gravendel). De totale oppervlakte van dit subtype bedraagt volgens de habitatkaart ca. 3,50 ha. Volgens de uitgevoerde ecohydrologische studie door Haskoning (2008), wordt dit habitattype ook aangetroffen in de Ronde Put (Deelgebied 5).

b. *Het minerale circumneutrale subtype (7140_meso)*

Dit habitatsubtype komt vooral voor in deelgebied 2 (de Zegge) en in kleine oppervlaktes in deelgebied 10 (een perceel in de Graafweide in Grobbendonk) en 11 (Kartelbladbeemd). De totale oppervlakte van dit subtype bedraagt volgens de habitatkaart ca. 9,8 ha.

Potenties

a. *Oligotroof zuur overgangsveen (7140_oli)*

Er bestaan potenties in de deelgebieden waar de habitat actueel voorkomt, namelijk in deelgebied 1 (Heuvelrug - Lavendelven, 2,5 ha), 6 ('s Gravendel, Koemook, 2,5 ha) en 12 (Buitengoor 2,5 ha).

De habitat komt echter ook voor in deelgebied 5 (Ronde Put). Het POTNAT-model vertoont hier geen potenties hoewel deze zeker aanwezig zijn.

b. Het minerale circumneutrale subtype (7140_meso)

Er zijn potenties voor uitbreiding van de bestaande oppervlakte in deelgebied 2 (de Zegge, 5 ha) en in de deelgebieden waar de habitat actueel voorkomt, namelijk in deelgebied 10 (Graafweide te Grobbendonk, 2,5 ha),1 (Olens Broek, 0.5 - 2.5 ha), 3 (Zomerzorg te Arendonk, 0.5 - 2.5 ha), en 6 (ten oosten van de watermolen van Kasterlee, 0.5 - 2.5 ha) en 11 (Vogelzang – Steenbeemden, 0.5 - 2.5 ha) door in beheer gekregen visvijvers te laten verlanden.

Trend

In Vlaanderen vertoont dit habitattype een kleiner oppervlakte dan de referentieoppervlakte. Voor de SBZ-H is de huidige oppervlakte veel kleiner dan de aangemelde oppervlaktes. De kwaliteit van de overgangs- en trilvenen is lager dan vroeger, een aantal herstelopgaven zijn hiervoor noodzakelijk.

Tabel 0-46. Actuele oppervlakte (in ha) en aangemelde oppervlakte (in % ten opzichte van oppervlakte van de speciale beschermingszone) en potenties van habitat (in ha) 7140_oli (oligotroof zuur overgangsveen)

	Actuele opp. (ha)	**Aanmelding (%)**	***Potenties (ha)***
Deelgebied 1	0,68		2,5
Deelgebied 5	0 – 1 ha*		?*
Deelgebied 6	1,21		2,5
Deelgebied 12	1,64		2,5
Totaal	3,53 - 4.53 ha	49 ha	**7,5 ha**

*Het POTNAT-model geeft geen potenties weer, maar gezien de aanwezigheid van het habitat (cf. Studie Haskoning zijn die zeker aanwezig.

INFORMATIEF DOCUMENT

Tabel 0-47. Actuele oppervlakte (in ha) en aangemelde oppervlakte (in % ten opzichte van oppervlakte van de speciale beschermingszone) en potenties van habitat (in ha) habitat 7140_meso (Mineraalarm circumneutraal overgangsveen)

	Actuele opp. (ha)	**Aanmelding (%)**	***Potenties (ha)***
Deelgebied 1	0		0,5 – 2,5
Deelgebied 2	9,52		5
Deelgebied 3	0		0,5 – 2,5
Deelgebied 6	0		0,5 – 2,5
Deelgebied 10	0,07		2,5
Deelgebied 11	0,25		2,5
Totaal	9,84 ha	49 ha	**11,5 - 17,5 ha**

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-48. Geïntegreerde beoordeling van criteria en indicatoren voor habitat 7140_oli (Oligotroof zuur overgangsveen) over het volledige gebied.

7140_oli	***BE2100026***	
Habitatstructuur	*Indicator oppervlakte habitatvlek:* > 0,10 ha.	**Deels voldoende tot goed**
	Indicator oppervlakte moeras: > 1 ha.	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator aanwezigheid hoogveenontwikkeling: aanwezig.	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator drijflaag en open water:	**Deels voldoende tot goed**
	Indicator veenmos: 30-50 %.	**Deels voldoende tot goed**
	Indicator strooisellaag: ≤ 30 %.	**Deels voldoende tot goed**
Verstoring	*Indicator verbossing*: < 10 %.	**Deels voldoende tot goed**
	Indicator vergrassing, haarmosontwikkeling: 10-30 %.	**Deels voldoende tot goed**
	Indicator verruiging: < 1 %.	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator structuurschade: < 1 %.	**Overal voldoende tot goed**
Vegetatie	*Indicator aantal sleutelsoorten*: > 4 In het Lavendelven komen Eenarig wollegras, Veenpluis, Kleine zonnedauw, Kleine veenbes en Lavendelheide voor. In de Koemook werden Snavelzegge, Ronde zonnedauw, Kleine veenbes, Veenpluis en meerdere soorten veenmos aangetroffen.	**Overal voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	Overal groter dan 0.5 ha en kleiner dan 5 ha.	**Overal voldoende tot goed**

Tabel 0-49. Geïntegreerde beoordeling van criteria en indicatoren voor habitat 7140_meso (Mineraalarm circumneutraal overgangsveen) over het volledige gebied.

7140_meso	***BE2100026***	
Habitatstructuur	*Indicator oppervlakte habitatvlek:* > 0,10 ha.	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator oppervlakte moeras: > 1 ha.	**Overal voldoende tot goed**

INFORMATIEF DOCUMENT

	Indicator drijflaag en open water: 10-50 % drijflaag en ≥ 10 % open water.	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator moslaag: ≥ 70 %.	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator strooisellaag: ≤ 30 %	**Overwegend voldoende tot goed**
Verstoring	*Indicator verbossing*: ≥ 10 %.	**Overwegend gedegra-deerd**
	Indicator vergrassing, haarmosontwikkeling, verruiging en vegetatiehoogte: totale bedekking < 10 % en vegetatie-hoogte < 50 cm.	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator structuurschade: < 1 %.	**Overal voldoende tot goed**
Vegetatie	*Indicator aantal sleutelsoorten*: > 5 In de Zegge werden Slangenwortel, Wateraardbei, Moe-raswederik, Moerasstruisgras, Zompzegge, Holpijp, Grote boterbloem, Snavelzegge, Waterviolier, Moeraswalstro, Pijpenstrootje en (lokaal) Veenpluis aangetroffen.	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator bedekking sleutelsoorten en overige soorten: Bedekking >50% in 2 en 10, < 70 % in 11.	**Overwegend gedegra-deerd**
	Indicator dominantie: een soort > 70 %	**Overwegend gedegra-deerd**
Faunabeoordeling		**Overal voldoende tot goed**

Conclusie actuele staat van instandhouding

Er wordt geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**. De huidige oppervlakte is, in vergelijking met de aangemelde oppervlakte, zeer beperkt. De versnipperingsgraad en het ontbreken van grote habitatvlekken zijn op Vlaamse schaal belangrijke kwaliteitsknelpunten. Het mesotrofe subtype, dat het meeste voorkomt, vertoont bovendien een gedegradeerde lokale staat van instandhouding.

INFORMATIEF DOCUMENT

Tabel 0-50. Samenvatting en conclusies van de lokale staat van instandhouding voor habitattype 7140_oli (oligotroof zuur overgangsveen)

Habitat 7140_oli	***Deel-gebied 1***	***Deel-gebied 2***	***Deel-gebied 5***	***Conclusie indicator***
Actuele oppervlakte	0.68	1.21	1.64	**3.53**
Actueel oppervlakteaandeel	19.26	34.28	46.46	**100%**
Habitatstructuur				
– Oppervlakte habitatvlek	A	C	A	**Deels voldoende tot goed**
– Oppervlakte moeras	B	A	A	**Overal voldoende tot goed**
– Aanwezigheid hoogveen-ontwikkeling	A	B	A	**Overal voldoende tot goed**
– Drijflaag en open water	B	C	B	**Deels voldoende tot goed**
– Veenmos	A	C	B	**Deels voldoende tot goed**
– Strooisellaag	A	C	A	**Deels voldoende tot goed**
Vegetatie				
– Aantal sleutelsoorten	A	A	A	**Overal voldoende tot goed**
– Bedekking sleutelsoorten	A	C	B	**Deels voldoende tot goed**
Verstoring				
– Verbossing	A	C	A	**Deels voldoende tot goed**
– Vergras-sing/haarmosontwikkeling	A	C	B	**Deels voldoende tot goed**
– Verruiging	A	A	A	**Overal voldoende tot goed**
– Structuurschade	A	A	A	**Overal voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	B	B	B	**Overal voldoende tot goed**

Tabel 0-51. Samenvatting en conclusies van de lokale staat van instandhouding voor habitattype 7140_meso (mineraalarm circumneutraal overgangsveen))

Habitat 7140_meso	***Deelge-bied 2***	***Deel-gebied 10***	***Deel-gebied 11***	***Conclusie indicator***
Actuele oppervlakte	9.52	0.07	0.25	**9.84**
Actueel oppervlakteaandeel	96.75	0.71	2.54	**100%**
Habitatstructuur				
– Oppervlakte habitatvlek	A	A	B	**Overal voldoende tot goed**
– Oppervlakte moeras	A	B	B	**Overal voldoende tot goed**
– Drijflaag en open water	B	C	B	**Overwegend voldoen-de tot goed**
– Moslaag	A	C	B	**Overwegend voldoen-de tot goed**
– Strooisellaag	A	C	A	**Overwegend voldoen-de tot goed**
Vegetatie				
– Aantal sleutelsoorten	A	A	A	**Overal voldoende tot goed**
– Bedekking sleutelsoorten	C	A	A	**Overwegend gede-gradeerd**
– Dominantie	C	A	A	**Overwegend gedegra-deerd**
Verstoring				
– Verbossing	C	A	A	**Overwegend gedegra-deerd**
– Vergras-sing/haarmosontwikkeling	A	C	A	**Overwegend voldoen-de tot goed**

INFORMATIEF DOCUMENT

– Structuurschade	A	B	A	**Overal voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	A	C	C	**Overwegend voldoende tot goed**

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

7140

Oppervlaktedoelstelling

Sterke uitbreiding van de bestaande oppervlakte. Waar Gevlekte witsnuitlibel of Groenknolorchis voorkomt, wordt een oppervlakte van > 30ha van dit habitattype tot doel gesteld. Waar deze soort niet voorkomen, is een oppervlakte van 0,5 tot 2,5 ha voldoende.

Motivering:

Dit habitatgebied staat in de G-IHD als essentieel gekwalificeerd. Op Vlaams niveau wordt een uitbreiding van het areaal en de totale oppervlakte voorgesteld.

In dg 2 is al een vrij grote oppervlakte laagveenmoeras aanwezig. Uitbreiding van dit laagveenmoeras in complex met veenmosrietland, riet- en zeggenmoeras creëert leefgebied voor Porseleinhoen en Gevlekte witsnuitlibel

kwaliteitsdoelstelling

Gebufferd tegen externe invloeden en gelegen in een open moeras. Een voldoende goede waterkwaliteit is nodig om de verlandingsprocessen optimaal te later verlopen. Een geschikte waterhuishouding, een voldoende aanvoer van grondwater en een beter inwendig beheer leiden hiertoe.

Voorkomen van Gentiaanblauwtje en Gevlekte witsnuitlibel als kwaliteitsindicator.

Motivering:

Dit habitattype is zeer zeldzaam en vertoont een gedeeltelijk aangetaste staat van instandhouding door verbossing, bladval, verdroging, vergrassing en atmosferische deposities.

Voor de ontwikkeling van het HT 7110 is een intact veenlichaam van 2,5 hectare gewenst om een goede staat van instandhouding te bereiken. Hiermee wordt ook leefgebied gecreëerd voor bv. het Gentiaanblauwtje en Gevlekte witsnuitlibel.

Indien de aanwezige oppervlaktelichamen de vereiste ecologische toestand bereiken, zullen er eveneens mogelijkheden ontstaan voor de ontwikkeling van verlandingsvegetaties. Verschillende insectensoorten zijn aan dit habitat gebonden, bv. de Zilveren maan die uit Vlaanderen verdwenen is. Ook Gevlekte witsnuitlibel is kenmerkend voor deze laagveenmoerassen. Indien veenmosrietland aanwezig is, doet dit habitattype dienst als leefgebied voor Porseleinhoen.

INFORMATIEF DOCUMENT

7230 - Alkalisch laagveen

Het actuele voorkomen

Dit in Vlaanderen uiterst zeldzame habitattype komt binnen dit habitatrichtlijngebied enkel voor in het Buitengoor en het Sluismeer in Mol. De actuele oppervlakte volgens de habitatkaart bedraagt ca. 5,20 ha.

Dit SBZ-H is essentieel voor dit habitattype en de habitat is regionaal in een zeer ongunstige staat van instandhouding. Voor de actuele verspreiding van deze habitat verwijzen we naar kaart 5.1-5.8.

Potenties

In het Buitengoor en het Sluismeer zijn volgens de expertengroep potenties voor de ontwikkeling van nieuw habitat binnen een perimeter van 30 ha. Dit dient dan wel buiten het huidig natuurreservaat Buitengoor, naast het kanaal in Sluismeer en Meergoor gezocht te worden. De pH vertoont hier momenteel gunstige waarden rond de 8.

Trend

Tabel 0-52. Actuele oppervlakte (in ha) en aangemelde oppervlakte (in % ten opzichte van oppervlakte van de speciale beschermingszone) en potenties van habitat (in ha) habitattype habitat 7230 – Alkalisch laagveen

	Actuele opp. (ha)	**Aanmelding (%)**	***Potenties (ha)***
Deelgebied 12	5,20		30ha?
Totaal	5,20 ha	98 ha	**30 ha?**

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-53. Geïntegreerde beoordeling van criteria en indicatoren voor habitattype 7230 – Alkalisch laagveen (voor deelgebied 12 én) *over het volledige gebied.*

7230	***BE2100026***	
Habitatstructuur	*Indicator oppervlakte habitatvlek:* > 0,10 ha	A
	Indicator oppervlakte moeras: > 1 ha	A
	Indicator bedekking kleine schijngrassen: 30-50 %	B
	Indicator bedekking pijpenstrootje en heide: ≤ 30 %	A
	Indicator bedekking mossen, exclusief veenmos: > 30 %	A
	Indicator aanwezigheid van zuurstof: nergens of slechts sporadisch een duidelijke H_2S-geur waarneembaar	A
	Indicator strooisellaag: < 10 %	A
Verstoring	*Indicator verbossing*: < 10 %	A
	Indicator verruiging t.g.v. onaangepast beheer: < 10 %	A
	Indicator verruiging door nutriëntentoename: < 10 %	A
	Indicator verzuring: < 10 %	A
	Indicator vergrassing: < 10 %	A
	Indicator structuurschade: < 10 %	A
Vegetatie	*Indicator soortenrijkdom*: meer dan 7 sleutelsoorten aanwezig	A
	Indicator bedekking sleutelsoorten: > 50 %	A
Faunabeoordeling	Tussen 0.5 en 30 ha groot	B

INFORMATIEF DOCUMENT

Conclusie actuele staat van instandhouding

Er wordt geconcludeerd tot een **goede tot uitstekende actuele staat van instandhouding**. De habitat scoort goed voor alle criteria, behalve voor het criterium fauna omwille van de eerder geringe oppervlakte.

Voor de concrete beoordeling van de **lokale staat van instandhouding** voor deelgebieden en/of habitatvlekken wordt verwezen naar onderstaande tabellen.

Tabel 0-54. Samenvatting en conclusies van de lokale staat van instandhouding voor habitattype 7230 Alkalisch laagveen.

Habitat 7230	***Deelgebied 12***	***Conclusie indicator***
Actuele oppervlakte	0.38	**32.34**
Actueel oppervlakteaandeel	1.18	**100%**
Habitatstructuur		
– Oppervlakte habitatvlek	A	**Overal voldoende tot goed**
– Oppervlakte moeras	A	**Overal voldoende tot goed**
– Bedekking lage schijngrassen	B	**Overal voldoende tot goed**
– Bedekking pijpenstrootje en heide	A	**Overal voldoende tot goed**
– Bedekking mossen excl. Veenmos	A	**Overal voldoende tot goed**
– Strooisellaag	A	**Overal voldoende tot goed**
Vegetatie		
– Soortenrijkdom	A	**Overal voldoende tot goed**
– Bedekking sleutelsoorten	A	**Overal voldoende tot goed**
Verstoring		
– Verbossing	A	**Overal voldoende tot goed**
– Verruiging t.g.v. onaangepast beheer	A	**Overal voldoende tot goed**
– Verruiging door nutriëntentoename	A	**Overal voldoende tot goed**
– Verzuring	A	**Overal voldoende tot goed**
– Vergrassing	A	**Overal voldoende tot goed**
– Structuurschade	A	**Overal voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	B	**Overal voldoende tot goed**

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

INFORMATIEF DOCUMENT

Oppervlaktedoelstelling

Sterke uitbreiding van de bestaande oppervlakte. Waar Groenknolorchis voorkomt, wordt gestreefd naar kernen groter dan 30 ha.

Motivering:

Dit SBZ staat in de G-IHD als essentieel gekwalificeerd. Op Vlaams niveau wordt een uitbreiding van het areaal en van de totale oppervlakte voorgesteld. Sluismeer en Meergoor (Dg 12) vertonen een potentie om door gericht beheer bijkomend habitat te creëren. Door het uittredend kanaalwater zijn hier potenties voor alkalisch laagveen aanwezig.

kwaliteitsdoelstelling

Verbetering van de waterkwaliteit en behoud van de huidige kwaliteit van het habitattype.

Motivering:

Het habitattype 7230 in het Buitengoor is door natuurinrichting momenteel in een goede kwalitatieve staat van instandhouding is. Enkel de oppervlakte is te klein. Doordat dit habitattype zeer specifieke milieuomstandigheden vereist (m.n. de aanvoer van kalkrijk water), is uitbreiding ervan niet evident. De Groenknolorchis is een bijlage-2 plantensoort die aan dit habitat gebonden is en ermee samen spoort. Om deze soort voldoende kansen te geven en als buffering van het habitattype wordt de ontwikkeling van een laagveenmoeras van 30 ha tot doel gesteld.

9120 - Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei (Quercion robori-petraeae of Ilici-Fagenion)

Het actuele voorkomen

Er komt op dit moment een oppervlakte voor van iets minder dan 50 ha verdeeld over zes verschillende deelgebieden (1, 2, 5, 6, 10 en 11). Grote aaneengesloten entiteiten komen niet voor. De grootste concentratie van dit habitattype komt voor in deelgebied 1 (Snepkensvijver en Olens broek).

Dit SBZ-H is belangrijk voor dit habitattype en de habitat is regionaal in een zeer ongunstige staat van instandhouding. Voor de actuele verspreiding van deze habitat verwijzen we naar kaart 5.1-5.8.

Potenties

Voor de potentiekaart van deze habitat verwijzen we naar kaart 5.18. Deze kaart suggereert dat de kans op deze habitat zich beperkt tot de deelgebieden 10, 11 en 13. Dit wordt slechts ten dele bevestigd door het actueel voorkomen op het terrein.

Trend

In Vlaanderen wordt een positieve trend verondersteld. Er zijn geen redenen om aan te nemen dat dit in de SBZ-H verschillende is. Door bosomvorming en bosuitbreiding zal er habitat bijkomen.

INFORMATIEF DOCUMENT

Tabel 0-55. Actuele oppervlakte (in ha) en aangemelde oppervlakte (in % ten opzichte van oppervlakte van de speciale beschermingszone) en potenties van habitat (in ha) habitattype 9120 - Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei (Quercion robori-petraeae of Ilici-Fagenion).

	Actuele opp. (ha)	**Aanmelding (%)**	***Potenties (ha)***
Deelgebied 1	26		0
Deelgebied 2	0,32		0
Deelgebied 5	1,09		0
Deelgebied 6	7,94		0
Deelgebied 10	5,13	Niet aangemeld	3,63
Deelgebied 11	7,90		8,31
Totaal	48,38 ha		11,94 ha

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-56. Geïntegreerde beoordeling van criteria en indicatoren voor habitattype 9120- Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei (Quercion robori-petraeae of Ilici-Fagenion)

9120	***BE2100026***	
Habitatstructuur	*Indicator oppervlakte*: < 40 ha.	**Overal gedegradeerd**
	Indicator verticale structuur: alle vegetatielagen aanwezig, kruidlaag minder dan abundant.	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator horizontale structuur: homogene leeftijdsopbouw in vlekken van 1 ha of groter.	**Overwegend gedegradeerd**
	Indicator groeiklassen: minder dan 3 groeiklassen aanwezig en zeer dik hout (diameter ≥ 80 cm) afwezig.	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator dood hout: < 4 %.	**Deels voldoende tot goed**
	Indicator aandeel dik dood hout: < 1 exemplaar/ha.	**Overwegend gedegradeerd**
	Indicator bosconstantie: 100-200 jaar.	**Overwegend voldoende tot goed**
Verstoring	*Indicator invasieve exoten*: < 10%.	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator verruiging: < 10 %.	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator ruderalisering: niet geruderaliseerd.	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator vergrassing: 10-30 %.	**Overwegend voldoende tot goed**
Vegetatie	*Indicator sleutelsoorten boomlaag*: sleutelsoorten boomlaag nemen minder dan 70 % van het grondvlak in.	**Deels voldoende tot goed**
	Indicator sleutelsoorten kruidlaag: < 30 % bedekking of < 5 soorten.	**Overal gedegradeerd**
Faunabeoordeling	Overal kleiner dan 30 ha.	**Overal gedegradeerd**

INFORMATIEF DOCUMENT

Conclusie actuele staat van instandhouding

Er wordt geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.** De oppervlakte van de aanwezige bossen is te klein. Hierdoor is het moeilijk een voldoende leeftijdsopbouw, groeiklasseverdeling, hoeveelheid dood hout te bereiken. Ook voor de biodiversiteit (boomlaag, kruidlaag, fauna) zijn grotere bosbestanden noodzakelijk.

INFORMATIEF DOCUMENT

Tabel 0-57. Samenvatting en conclusies van de lokale staat van instandhouding voor Habitat 9120- Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei (Quercion robori-petraeae of Ilici-Fagenion)

Habitat 9120	***Deelgebied 1***	***Deelgebied 2***	***Deelgebied 5***	***Deelgebied 6***	***Deelgebied 10***	***Deelgebied 11***	***Co in***
Actuele oppervlakte	26	0.32	1.09	7.94	5.13	7.90	
Actueel oppervlak-teaandeel	53.74	0.66	2.25	16.41	10.60	16.33	1
Habitatstructuur							
– Min Structuur-areaal	C	C	C	C	C	C	**Ove gr**
– Verticale struc-tuur	A	C	C	C	B	A	**Ove vold**
– Horizontale structuur	C	C	C	C	B	B	**Ove gede**
– Groeiklasse	B	C	C	C	C	B	**Ove vold**
– Aandeel dik dood hout	B	C	C	C	C	C	**De do**
– Hoeveelheid dik dood hout	C	C	C	C	C	C	**Ove gr**
– Bosconstantie	B	C	C	B	C	C	**Ove vold**
Vegetatie							
– Sleutelsoorten boomlaag	B	B	C	C	B	C	**De do**
– Sleutelsoorten kruidlaag	C	C	C	C	C	C	**Ove gr**
Verstoring							
– Invasieve exo-ten	A	C	A	A	C	C	**Ove vold**
– Verruiging	A	C	A	A	A	B	**Ove vold**
– Ruderalisering	A	C	A	A	B	B	**Ove vold**
– Vergrassing	A	A	C	C	A	A	**Ove vold**
Faunabeoordeling	C	C	C	C	C	C	**Ove gr**

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

INFORMATIEF DOCUMENT

Oppervlaktedoelstelling

Sterke uitbreiding door ontwikkeling grenzend aan bestaande kernen en door spontane evolutie in grote oudboskernen (9190).

Motivering:

Op Vlaams niveau wordt een uitbreiding van de totale oppervlakte voorgesteld. Dit habitatgebied werd daarbij als belangrijk aangeduid.

kwaliteitsdoelstelling

Sterke verbetering van de kwaliteit en de ecologische waarde van de bossen in het gebied.

Motivering:

Op dit moment stelt zich het knelpunt van een tekort aan dood hout, een te lage bedekking van sleutelsoorten in de kruidlaag en een te hoge aanwezigheid van invasieve exoten.

Het ontwikkelen van enkele grote oude boskernen (> 150 ha) heeft een positieve invloed op soorten als Gewone baardvleermuis, Brandts vleermuis, Franjestaart, Ingekorven vleermuis, Zwarte specht en Wespendief.

9190 - Oude zuurminnende eikenbossen met Quercus robur op zandvlakten

Het actuele voorkomen

Er komt op dit moment een oppervlakte voor van 126,92 ha, verdeeld over de verschillende deelgebieden (1, 3, 5, 6, 8, 9, 10 en 11). De grootste oppervlaktes komen voor in deelgebied 10 in het militair domein van Grobbendonk en in deelgebied 6 in het natuurreservaat de Maat.

Dit SBZ-H is zeer belangrijk voor dit habitattype en de habitat is regionaal in een zeer ongunstige staat van instandhouding. Voor de actuele verspreiding van deze habitat verwijzen we naar kaart 5.1-5.8.

Potenties

Voor de potentiekaart van deze habitat verwijzen we naar kaart 5.19. Volgens het POTNAT-model zijn er grote potenties voor dit habitattype in het habitatrichtlijngebied. Deze potenties vallen logischerwijze samen met de verspreiding van zandgronden in het habitatrichtlijngebied.

Hierbij moet opgemerkt worden dat voor het militair domein in Grobbendonk (deelgebied 10) geen POTNAT-gegevens beschikbaar zijn, terwijl het habitattype hier wel een vrij grote oppervlakte kent. De cijfers voor dit deelgebied onderschatten bijgevolg het reële potentieel. Daarnaast valt ook de lage concentratie potentieel geschikt standplaatsen in deelgebied 11 op. Dit hangt samen met het ontbreken van een zandbodem in dit deelgebied.

INFORMATIEF DOCUMENT

Trend

In Vlaanderen wordt een positieve trend verondersteld. Er zijn geen redenen om aan te nemen dat dit in de SBZ-H verschillende is. Door bosomvorming en bosuitbreiding zal er habitat bijkomen terwijl door successie een deel van dit habitattype overgaat in habitat 9120.

Tabel 0-58. Actuele oppervlakte (in ha) en aangemelde oppervlakte (in % ten opzichte van oppervlakte van de speciale beschermingszone) en potenties van habitat (in ha) habitat 9190 (Oude zuurminnende bossen op zandvlakten met Quercus robur) in SBZ-H BE2100026

	Actuele opp. (ha)	**Aanmelding (%)**	***Potenties (ha)***
Deelgebied 1	10,95		188,89
Deelgebied 2	0		47,50
Deelgebied 3	0,46		0,78
Deelgebied 5	11,21		176,72
Deelgebied 6	45,68	Niet aangemeld	494,39
Deelgebied 8	9,30		39,44
Deelgebied 9	10,93		113,22
Deelgebied 10	37,41		3,40
Deelgebied 11	0,98		3,67
Deelgebied 12	0		50,78
Deelgebied 13	0		606,47
Totaal	**126,92 ha**		**1725,28 ha**

INFORMATIEF DOCUMENT

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-59. Geïntegreerde beoordeling van criteria en indicatoren voor habitat 9190 (Oude zuurminnende bossen op zandvlakten met Quercus robur) in SBZ-H BE2100026 *over het volledige gebied.*

Naam habitat	***Naam gebied***	
Habitatstructuur	*Indicator minimum structuurareaal:* de oppervlakte is kleiner dan het MSA (50ha).	**Overwegend gedegradeerd**
	Indicator verticale structuur: niet alle vegetatielagen zijn aanwezig.	**Deels voldoende tot goed**
	Indicator horizontale structuur: de meeste bosfragmenten vertonen een homogene leeftijdsopbouw.	**Deels voldoende tot goed**
	Indicator Groeiklasse: minder dan 3 groeiklassen aanwezig en klasse 7 is afwezig.	**Deels voldoende tot goed**
	Indicator aandeel dood hout: het aandeel dood hout bedraagt 4-10%.	**Deels voldoende tot goed**
	Indicator hoeveelheid dik dood hout: minder dan één exemplaar per ha.	**Deels voldoende tot goed**
	Indicator bosconstantie: de bosconstantie is kleiner dan 100 jaar.	**Overwegend gedegradeerd**
Verstoring	*Indicator invasieve exoten*: invasieve soorten komen voor maar slechts beperkt (< 10%), voorkomende exoten zijn sparren, Krentenboompje, Amerikaanse vogelkers	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator verruiging: de verruiging is beperkt en is lager dan 10%.	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator geruderaliseerd: niet geruderaliseerd.	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator vergrassing: niet vergrast.	**Overwegend voldoende tot goed**
Vegetatie	*Indicator sleutelsoorten boomlaag*: meer dan 90% van het grondvlak waarvan 2 of meer boomsoorten minstens 10% innemen.	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator sleutelsoorten kruidlaag: zijn opvallend zeldzaam.	**Overwegend gedegradeerd**
Faunabeoordeling	In deelgebieden 6 en 10 >15 ha, elders kleiner.	**Deels voldoende tot goed**

Conclusie actuele staat van instandhouding

Er wordt geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.** De oppervlakte van de aanwezige bossen is te klein; hierdoor is het moeilijk een voldoende leeftijdsopbouw, een goede groeiklasseverdeling en voldoende dood hout te bereiken. Ook voor de biodiversiteit (Boomlaag, kruidlaag, fauna) zijn grotere bosbestanden noodzakelijk.

INFORMATIEF DOCUMENT

Tabel 0-60. Samenvatting en conclusies van de lokale staat van instandhouding voor habitattype 9190 (Oude zuurminnende bossen op zandvlakten met *Quercus robur*)

Habitat 9190	***Deel gebied 1***	***Deel gebied 3***	***Deel gebied 5***	***Deel gebied 6***	***Deel gebied 8***	***Deel gebied 9***	***Deel gebied 10***	***Deel gebied 11***	***Conclusie indicator***
Actuele oppervlakte	10.95	0.46	11.21	45.68	9.30	10.93	37.41	0.98	**126.92**
Actueel oppervlakteaandeel	8.63	0.36	8.83	35.99	7.33	8.61	29.48	0.77	**100%**
Habitatstructuur									
– Min Structuurareaal	C	C	A	C	C	C	C	C	**Overwegend gedegradeerd**
– Verticale structuur	B	C	B	C	C	C	B	A	**Deels voldoende tot goed**
– Horizontale structuur	C	C	B	C	C	C	B	A	**Deels voldoende tot goed**
– Groeiklasse	B	C	B	C	C	C	B	B	**Deels voldoende tot goed**
– Aandeel dik dood hout	C	B	C	B	C	C	B	B	**Deels voldoende tot goed**
– Hoeveelheid dik dood hout	C	C	B	B	C	C	C	B	**Deels voldoende tot goed**
– Bosconstantie	B	B	B	C	C	C	C	C	**Overwegend gedegradeerd**
Vegetatie									
– Sleutelsoorten boomlaag	B	A	A	A	A	A	B	C	**Overwegend voldoende tot goed**
– Sleutelsoorten kruidlaag	C	C	B	C	B	C	C	C	**Overwegend gedegradeerd**
Verstoring									
– invasieve exoten	B	A	B	A	B	B	C	C	**Overwegend voldoende tot goed**
– Verruigd	A	C	B	A	A	B	A	B	**Overwegend voldoende tot goed**
– Geruderalideral-	A	A	A	A	A	B	B	B	**Overal voldoende tot goed**
– Vergrast	A	A	C	A	A	B	A	A	**Overwegend voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	C	C	C	B	C	C	B	C	**Deels voldoende tot goed**

INFORMATIEF DOCUM

Ecologische doelstellingen voor 9190

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

Oppervlaktedoelstelling

Sterke uitbreiding van de bestaande oppervlakte. Waar Zwarte specht of Wespendief voorkomt wordt ingezet op aaneengesloten boskernen > 300 ha (in complex met 9120). Elders zijn aaneengesloten boscomplexen van 50 – 150 ha voldoende.

Motivering:

Op Vlaams niveau wordt een uitbreiding van de totale oppervlakte voorgesteld. Dit habitatgebied werd daarbij als zeer belangrijk aangeduid. Ook in het SBZ-V en de deelgebieden van het SBZ-H die overlappen met het SBZ-V (Dg 5, 6, 8 en 9) zijn er grote potenties.

Volgens POTNAT zijn de grootste potenties gelegen in deelgebied 13 en deelgebied 1. Op het Militair domein zijn eveneens grote potenties doch de exacte oppervlakte is onbekend. Ook in het SBZ-V en de deelgebieden van het SBZ-H die overlappen met het SBZ-V (Dg 5, 6, 8 en 9) zijn er grote potenties.

kwaliteitsdoelstelling

Sterke verbetering van de kwaliteit en de ecologische waarde van de bossen in het gebied.

Buiten de oudboskernen zijn deze bossen zeer open (> 15%) met brede zandpaden en structuurrijke open plekken. In de rand hiervan liggen brede boszomen.

Motivering

Op dit moment stelt zich het knelpunt van een tekort aan dood hout, een te lage bedekking van sleutelsoorten in de kruidlaag en een te hoge aanwezigheid van invasieve exoten.

Het ontwikkelen van enkele grote oude boskernen (> 150 ha) heeft een positieve invloed op soorten als Gewone baardvleermuis, Brandts vleermuis, Franjestaart, Zwarte specht en Wespendief.

Open bossen zijn nodig ten behoeve van habitattypische soorten als Boomleeuwerik en Nachtzwaluw. Ook Gladde slang zal voordeel ondervinden van een groot aantal open plekken en brede zandpaden. Ten slotte zullen ook Grootoorvleermuizen foerageren in deze open bossen.

INFORMATIEF DOCUMENT

91E0 - Alluviale bossen met Alnus glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)

Het actuele voorkomen

Dit SBZ-H is zeer belangrijk voor dit habitattype en de habitat is regionaal in een zeer ongunstige staat van instandhouding. Voor de actuele verspreiding van deze habitat verwijzen we naar kaart 5.1-5.8.

a. habitattype 91E0_va (Vogelkers-Essenbos)
Dit subtype komt enkel voor in deelgebieden 10 (het Schupleer) en 11 (Vallei van de Molenbeek en de Tappelbeek in Viersel). Van de totale oppervlakte (23,27ha) is bijna 90% gelegen in het Schupleer

b. habitattype 91E0_vo (oligotroof Elzenbroek)
Het oligotroof elzenbroek komt ruimer verspreid voor dan het vorige subtype (deelgebieden 1 – Het Zwart Water, 5 – Ronde Put, 6 – de Maat, 10 - het Schupleer en 12 - Meergoor) maar in kleinere oppervlaktes. Van de totale oppervlakte van 19 ha is bijna de helft gelegen in de Ronde Put (deelgebied 5).

c. habitattype 91E0_vm (mesotroof Elzenbroek)
In vergelijking met de vorige subtypes is dit subtype gelegen in een groot deel van de deelgebieden (7 van de 11) en wordt het in vrij grote oppervlaktes aangetroffen (170,09 ha). Vooral de grote oppervlaktes in de Zegge (deelgebied 2, ca 50 ha) en in het Olens Broek - Langendonk (deelgebied 1, ca 35 ha) zijn opvallend. Ook in het Buitengoor-Meergoor is een behoorlijke oppervlakte aan mesotroof Elzenbroek gesitueerd (ca 20 ha).

d. habitattype 91E0_vn (eutroof Elzenbroek)
Dit subtype is het minst verspreide van alle alluviale bossen in het habitatrichtlijngebied. Het komt enkel voor in deelgebieden 10 en 11 en heeft maar een totale oppervlakte van 14,23 ha. Hiervan is 95% gelegen in het Schupleer (deelgebied 10).

Potenties

Voor de potentiekaarten van deze habitat verwijzen we naar kaarten 5.20-23.

a. habitattype 91E0_va (Vogelkers-Essenbos)
De potenties volgens het POTNAT-model situeren zich voor dit deelgebied bijna exclusief in deelgebied 11. Vergeleken met de huidige verspreiding is het vooral opvallend dat het POTNAT-model een vrij lage potenties geeft voor het Schupleer terwijl daar het subtype momenteel het meest aanwezig is.

b. habitattype 91E0_vo (oligotroof elzenbroek)
Dit subtype heeft volgens het POTNAT-model vooral potenties in deelgebied 2 (de Zegge) terwijl het hier momenteel niet aangetroffen wordt. Daarnaast zijn er ook redelijke potenties in het Olens Broek - Langendonk (deelgebied 1) en in de Ronde Put (deelgebied 5).

c. habitattype 91E0_vm (mesotroof elzenbroek)
Er zijn ruime potenties voor dit subtype in het habitatrichtlijngebied waarbij vooral deelgebied 1 (Olens Broek – Langendonk, 133 ha) en deelgebied 11 (Lier en Viersel, 166 ha) grote potenties kennen. Hierbij is het vooral opmerkelijk dat in deelgebied 11 de habitat momenteel weinig voorkomt. Ook in deelgebieden 2 (de Zegge), 6 (verspreid) en 10 (het Schupleer) zijn er grote potenties voor dit subtype (telkens ongeveer 90 ha). Gezien de actuele grote oppervlaktes in deelgebieden 2 en 6 zijn de resultaten van het POTNAT-model voor deze gebieden zeer interessant. Ten slotte is het ook opvallend dat het subtype momenteel redelijk veel voorkomt in deelgebied 12 (Sluismeer/Meergoor/Buitengoor) maar het POTNAT-model hier een vrij lage geschiktheid voor weergeeft.

d. habitattype 9191E0_vn (eutroof elzenbroek)
Dit subtype kent de grootste potenties in het deelgebied 11 (vallei van de Kleine Nete van Lier tot Viersel). Anderzijds zijn er ook grote potenties in het Olens Broek (deelgebied 1), Neerhelst – de Botten (deelgebied 2), 6 (verspreid) en 10 (het Schupleer)

e. Samengevat 91E0
Indien de potenties bekeken worden voor het habitattype op zich (en dus niet per subtype afzonderlijk) liggen de grootste potenties in deelgebied 11 (Benedenloop Kleine Nete) en deelgebied 2

INFORMATIEF DOCUMENT

(de Zegge). Belangrijke maar minder grote potenties worden aangetroffen in deelgebied 1 (Olens Broek), 6 (verspreid) en 10 (het Schupleer).

Trend

In Vlaanderen wordt een stabiele oppervlaktetrend verondersteld ten opzichte van 1994. Gegevens uit de SBZ-H bevestigen dit. De kwaliteit van de aanwezige bossen is over het algemeen laag. . Actuele oppervlakte (in ha) en aangemelde oppervlakte (in % ten opzichte van oppervlakte van de speciale beschermingszone) en potenties van habitat (in ha) habitattype 91E0 Alluviale bossen met Alnus glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae).

INFORMATIEF DOCUMENT

Tabel 0-61. Actuele oppervlakte (in ha) en aangemelde oppervlakte (in % ten opzichte van oppervlakte van de speciale beschermingszone) en potenties van habitat (in ha) habitattype 91E0 Alluviale bossen met Alnus glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)

	Actuele opp. (ha)					**Aanmelmelding (%)**	***Potenties (ha)***				
	Totaal	Va	Vo	Vm	Vn	Alle subtypes	Totaal	Va	Vo	Vm	Vn
Dg 1	38,29		0.57	387.72			165,76		17.22	133.06	88.68
Dg 2	51,96		0	51.96			225,41		84.43	85.46	140.78
Dg 3	0						0,76				0.76
Dg 5	17,4		8.70	8.70			45,15		35.61	35.61	9.75
Dg 6	42,39		5.95	36.44			124,59		9.36	90.64	113.09
Dg 10	47,88	20.26	2.22	11.88	13.52		141,65	3.48	0	89.80	140.10
Dg 11	7,23	3.01		3.51	0.71		358,50	171.23		166.43	265.23
Dg 12	21,52	23.27	1.64	19.88			1,71		1.65	1.67	
Totaal	226.67	23.27	19.08	170.09	14.23	244 ha (5%)	1063.5	174.7	148.16	602.67	758.38

Opmerking: De actuele oppervlaktes vertonen geen overlap en kunnen dus voor de verschillende subtypes gesommeerd worden. De potenties vertonen wel grote overlap en kunnen bijgevolg niet gesommeerd worden

INFORMATIEF DOCUMENT

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-62. Geïntegreerde beoordeling van criteria en indicatoren voor habitat 91E0_va (Vogelkers-Essenbos)

Naam habitat	***BE2100026***	
Habitatstructuur	*Indicator oppervlakte*: > 10 ha.	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator verticale structuur: niet alle vegetatielagen aanwezig.	**Overal gedegradeerd**
	Indicator horizontale structuur: homogene leeftijdsopbouw in vlekken van 1 ha of groter.	**Overal gedegradeerd**
	Indicator groeiklassen: minder dan 3 groeiklassen aanwezig en zeer dik hout (diameter ≥ 80 cm) afwezig.	**Overal gedegradeerd**
	Indicator dood hout: < 4 %.	**Overal gedegradeerd**
	Indicator aandeel dik dood hout: < 1 exemplaar/ha.	**Overal gedegradeerd**
	Indicator bosconstantie: < 75 jaar.	**Overwegend gedegradeerd**
Verstoring	*Indicator invasieve exoten*: afwezig.	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator ruderalisering: 10-30 %.	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator verruiging: < 10 %.	**Overwegend voldoende tot goed**
Vegetatie	*Indicator sleutelsoorten boomlaag*: Slechts één kensoort die minstens 10 % inneemt.	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator sleutelsoorten kruidlaag: < 30 % bedekking of < 4 soorten.	**Overal gedegradeerd**
Faunabeoordeling	Maximaal 21 ha, minimaal 2 ha.	**Overwegend voldoende tot goed**

Tabel 0-63. Geïntegreerde beoordeling van criteria en indicatoren voor habitat 91E0_vo (Oligotroof Elzenbroek)

Naam habitat	***BE2100026***	
Habitatstructuur	*Indicator oppervlakte*: < 20 ha.	**Overal gedegradeerd**
	Indicator verticale structuur: alle vegetatielagen abundant aanwezig.	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator horizontale structuur groeiklassen: minder dan 3 groeiklassen aanwezig en Hout (diameter 14-49 cm), Dik hout (diameter 50-79 cm) en Zeer dik hout (diameter ≥ 80 cm) afwezig.	**Deels voldoende tot goed**
	Indicator dood hout: 4-10 %.	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator aandeel dik dood hout: < 1 exemplaar/ha.	**Overwegend gedegradeerd**
	Indicator bosconstantie: 30-100 jaar.	**Overal voldoende tot goed**
Verstoring	*Indicator invasieve exoten*: < 10 %.	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator ruderalisering: afwezig.	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator verruiging: > 30 %.	**Deels voldoende tot goed**
Vegetatie	*Indicator sleutelsoorten boomlaag*: Variërend van meer dan 2 boomsoorten met >90% grondvlak tot één soort met < 70% grondvlak.	**Overal voldoende tot goed**

INFORMATIEF DOCUMENT

	Indicator sleutelsoorten kruidlaag: Variërend van meer dan 6 soorten met voldoende bedekking tot minder dan vier soorten met geringe bedekking. In het Schupleer (deelgebied 10) komen Moeraswalstro, Snavelzegge, Wolfspoot, Bitterzoet, en Hennegras voor.	**Overwegend voldoende**
Faunabeoordeling	Overal >15 ha.	**Overal gedegradeerd**

Tabel 0-64. Geïntegreerde beoordeling van criteria en indicatoren voor habitat 91E0_vm (Mesotroof Elzenbroek).

Naam habitat	***BE2100026***	
Habitatstructuur	*Indicator oppervlakte*: > 20 ha.	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator verticale structuur: alle vegetatielagen aanwezig, kruidlaag minder dan abundant.	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator groeiklassen: overwegend 3 of meer groeiklassen aanwezig en groeiklasse 7 afwezig.	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator dood hout: 4-10 %.	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator aandeel dik dood hout: < 1 exemplaar/ha.	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator bosconstantie: 30-100 jaar.	**Overwegend voldoende tot goed**
Verstoring	*Indicator invasieve exoten*: afwezig.	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator ruderalisering: < 10 %.	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator verruiging: < 10 %.	**Overwegend voldoende tot goed**
Vegetatie	*Indicator sleutelsoorten boomlaag*: overwegend 2 of meer boomsoorten die minstens 10% innemen.	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator sleutelsoorten kruidlaag: Overwegend meer dan 9 soorten met grote bedekking. In de Mosselgoren (deelgebied 2) komen Dotterbloem, Wolfspoot, Gele lis, Pinksterbloem en Bitterzoet voor.	**Deels voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	In deelgebieden 1, 2, 6 en 12 >15 ha en dus voldoende groot.	**Overwegend voldoende tot goed**

broek).

Tabel 0-65. Geïntegreerde beoordeling van criteria en indicatoren voor habitat 91E0_vn (Eutroof Elzenbroek)

Naam habitat	***BE2100026***	
Habitatstructuur	*Indicator oppervlakte*: < 20 ha.	**Overal gedegradeerd**
	Indicator verticale structuur: alle vegetatielagen abundant aanwezig.	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator horizontale structuur: ongelijkjarig en individueel gemengd (leeftijd en soort).	**Overwegend voldoende tot goed**
	Indicator groeiklassen: 3 of meer groeiklassen aanwezig en zeer dik hout (diameter ≥ 80 cm) aanwezig.	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator dood hout: > 10 %.	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator aandeel dik dood hout: > 3 exemplaren/ha en diameterverdeling overeenkomstig of hoger dan die van de levende bomen.	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator bosconstantie: < 30 jaar.	**Overwegend gedegradeerd**
Verstoring	*Indicator invasieve exoten*: afwezig.	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator ruderalisering: 10-30 %.	**Overal voldoende tot goed**

INFORMATIEF DOCUMENT

	Indicator verruiging: 10-30 %.	**Overal voldoende tot goed**
Vegetatie	*Indicator sleutelsoorten boomlaag*: Slechts één kensoort die minstens 10 % inneemt.	**Overal voldoende tot goed**
	Indicator sleutelsoorten kruidlaag: Er komen meer dan zes sleutelsoorten voor maar hun bedekking is kleiner dan 70 %. In het Schupleer (deelgebied 10) komen Moesdistel, Wolfspoot, Dotterbloem, Muskuskruid, Speenkruid, Zwarte els, Boswilg, Gewone vlier, Moeraszegge, Moerasspiraea, Riet, Rietgras, Pinksterbloem, Hop, Bitterzoet en Drienerfmuur voor.	**Overal voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	Voldoende grote oppervlaktes in deelgebieden 1, 2, 6 en 12.	**Overwegend voldoende tot goed**

Conclusie actuele staat van instandhouding

Er wordt geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**. De meeste subtypes vertonen een lage kwaliteit. Enkel het mesotroof subtype heeft een voldoende staat van instandhouding. Het eutroof subtype vertoont slechte kwaliteit doordat de oppervlakte te klein is. Het oligotroof subtype kent ook verruiging en een te laag aandeel aan dood hout. De slechtste kwaliteit wordt gevonden bij het Vogelkers-Essenbos, hier is vooral de slechte structuurkwaliteit (leeftijdsopbouw, groeiklassen, dood hout, sleutelsoorten kruidlaag) voor verantwoordelijk.

Tabel 0-66. Samenvatting en conclusies van de lokale staat van instandhouding voor habitat 91E0_va (Vogelkers-Essenbos)

Habitat 91E0_va	***Deelgebied 10***	***Deelgebied 11***	***Conclusie indicator***
Actuele oppervlakte	20.26	3.01	**23.27**
Actueel oppervlakteaandeel	87.06	12.94	**100 %**
Habitatstructuur			
– Minimum structuurareaal	A	C	**Overwegend voldoende tot goed**
– Verticale structuur	C	C	**Overal gedegradeerd**
– Horizontale structuur	C	C	**Overal gedegradeerd**
– Groeiklasse	C	C	**Overal gedegradeerd**
– Aandeel dik dood hout	C	C	**Overal gedegradeerd**
– Hoeveelheid dik dood hout	C	C	**Overal gedegradeerd**
– Bosconstantie	C	B	**Overwegend gedegradeerd**
Vegetatie			
– Sleutelsoorten boomlaag	B	B	**Overal voldoende tot goed**
– Sleutelsoorten kruidlaag	C	C	**Overal gedegradeerd**
Verstoring			
– invasieve exoten	A	B	**Overal voldoende tot goed**
– Geruderaliseerd	B	B	**Overal voldoende tot goed**
– Verruigd	A	A	**Overal voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	B	C	**Overal voldoende tot goed**

a. habitattype 91E0_vo (Oligotroof Elzenbroek)

INFORMATIEF DOCUMENT

Tabel 0-67. Samenvatting en conclusies van de lokale staat van instandhouding voor habitattype habitat 91E0_vo (Oligotroof Elzenbroek)

Habitat 91E0_vo	***Deel-gebied 1***	***Deel-gebied 5***	***Deel-gebied 6***	***Deel-gebied 10***	***Deel gebied 12***	***Conclusie indicator***
Actuele oppervlakte	0.57	8.70	5.95	2.22	1.64	**19.08**
Actueel oppervlakteaandeel	2.99	54.60	31.18	11.64	8.60	**100%**
Habitatstructuur						
– Minimum structuurareaal	C	C	C	C	C	**Overal gedegradeerd**
– Verticale structuur	B	A	A	A	A	**Overal voldoende tot goed**
– Horizontale structuur	C	C	B	A	A	**Deels voldoende tot goed**
– Aandeel dik dood hout	C	B	B	B	B	**Overwegend voldoende tot goed**
– Hoeveelheid dik dood hout	C	C	C	A	B	**Overwegend gedegradeerd**
– Bosconstantie	B	A	B	B	B	**Overal voldoende tot goed**
Vegetatie						
– Sleutelsoorten boomlaag	A	B	B	A	A	**Overal voldoende tot goed**
– Sleutelsoorten kruidlaag	B	B	C	?	A	**Overwegend voldoende tot goed**
Verstoring						
– invasieve exoten	B	B	B	B	B	**Overal voldoende tot goed**
– Geruderaliseerd	A	A	A	B	A	**Overal voldoende tot goed**
– Verruigd	A	C	A	C	B	**Deels voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	C	C	C	C	C	**Overal gedegradeerd**

INFORMATIEF DOCUMENT

b. habitattype 91E0_vm (Mesotroof Elzenbroek)

Tabel 0-68. Samenvatting en conclusies van de lokale staat van instandhouding voor 91E0_vm (Mesotroof Elzenbroek)

Habitat 91E0_vm	***Deel-ge-bied 1***	***Deel ge-bied 2***	***Deel ge-bied 5***	***Deel ge-bied 6***	***Deel ge-bied 10***	***Deel ge-bied 11***	***Deel ge-bied 12***	***Conclusie indicator***
Actuele opper-vlakte	37.72	51.96	8.70	36.44	11.88	3.51	19.88	**170.09**
Actueel opper-vlakteaandeel	22.18	30.55	5.11	21.42	6.98	2.06	11.69	**100%**
Habitatstruc-tuur								
– Minimum struc-tuurareaal	A	A	C	A	C	C	C	**Overwegend voldoende tot goed**
– Verticale structuur	A	B	C	A	B	A	A	**Overwegend voldoende tot goed**
– Horizontale structuur	B	C	C	B	B	C	A	**Overwegend voldoende tot goed**
– Aandeel dik dood hout	A	B	C	B	B	B	B	**Overwegend voldoende tot goed**
– Hoeveel-heid dik	B	B	C	C	A	C	B	**Overwegend voldoende**
– Boscon-stantie	B	A	C	B	B	B	B	**Overwegend voldoende tot goed**
Vegetatie								
– Sleutelsoor-ten boom-laag	B	A	C	B	A	B	A	**Overwegend voldoende tot goed**
– Sleutelsoor-ten kruid-laag	B	A	C	C	C	A	A	**Deels vol-doende tot goed**
Verstoring								
– invasieve exoten	A	A	A	B	A	B	A	**Overal vol-doende tot goed**
– Geruderal-iseerd	A	A	C	A	B	A	A	**Overwegend voldoende**
– Verruigd	A	A	A	A	C	A	B	**Overwegend voldoende tot goed**
Faunabeoor-deling	B	B	C	B	C	C	C	**Overwegend voldoende tot goed**

INFORMATIEF DOCUMENT

d. habitattype 91E0_vn (eutroof Elzenbroek)

Tabel 0-69. Samenvatting en conclusies van de lokale staat van instandhouding voor habitattype habitat 91E0_vn (Eutroof Elzenbroek)

***Habitat** 91E0_vn*	***Deelge-bied 10***	***Deel-gebied 11***	***Conclusie indicator***
Actuele oppervlakte	13.52	0.71	**14.23**
Actueel oppervlakteaandeel	95.01	4.99	**100%**
Habitatstructuur			
– Minimum structuurare-aal	C	C	**Overal gedegradeerd**
– Verticale structuur	A	A	**Overal voldoende tot goed**
– Horizontale structuur	A	C	**Overwegend voldoende tot goed**
– Groeiklasse	A	B	**Overal voldoende tot goed**
– Aandeel dik dood hout	A	B	**Overal voldoende tot goed**
– Hoeveelheid dik dood hout	A	A	**Overal voldoende tot goed**
– Bosconstantie	C	B	**Overwegend gedegradeerd**
Vegetatie			
– Sleutelsoorten boom-laag	B	B	**Overal voldoende tot goed**
– Sleutelsoorten kruid-laag	B	A	**Overal voldoende tot goed**
Verstoring			
– invasieve exoten	A	B	**Overal voldoende tot goed**
– Geruderaliseerd	B	A	**Overal voldoende tot goed**
– Verruigd	B	A	**Overal voldoende tot goed**
Faunabeoordeling	**C**	**C**	**Overal gedegradeerd**

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

INFORMATIEF DOCUMENT

Oppervlaktedoelstelling

Sterke uitbreiding van de bestaande oppervlakte.

Langs de volledige loop van de Kleine Nete worden een aantal grote alluviale kernen ontwikkeld. Ook in de Zegge wordt er elzenbroekbos uitgebreid. Deze kernen zijn een mozaïek van alle alluviale biotopen (laagveenbiotopen voor de Zegge). De bebossingsgraad schommelt daarbij rond de 30 %. De totale bosoppervlakte per alluviale kern is minstens 150 ha, opgebouwd uit kleinere boscomplexen van minimum 20 ha aaneengesloten bos.

Telkens de Kleine Nete een deelgebied van het habitatrichtlijngebied instroomt, wordt een alluviale kern ontwikkeld. Ook in zones met een hoge diversiteit aan watergebonden habitatrichtlijnsoorten (vissen) wordt een alluviale kern ontwikkeld.

Motivering

Dit gebied wordt in de G-IHD als zeer belangrijk aangeduid. Het betreft een prioritair habitattype waarvoor sterke oppervlakteuitbreiding op Vlaams niveau nodig is. Het habitattype is momenteel sterk versnipperd.

De ontwikkeling van enkele boscomplexen in de het SBZ zorgt voor meer leefgebied voor soorten als Blauwborst en Rosse vleermuis en is een essentiële randvoorwaarde voor de creatie van een robuuster beekdallandschap.

Deze gebieden vervullen naast hun Natura2000-functie ook een aantal ecosysteemdiensten voor een waterloop; versterking zelfreinigend vermogen, zuurstofproductie, primaire productie,…In deze gebieden wordt daarnaast voldoende leefgebied voor habitattypische soorten gecreëerd.

kwaliteitsdoelstelling

Sterke kwaliteitsverbetering van de aanwezige bossen. Verhoging van de ecologische waarde, de ecologische structuur en de waterkwaliteit.

Deze bossen zijn zeer open met open plekken en structuurrijke randen.

Motivering

Op dit moment stelt zich het knelpunt van verruiging en eutrofiëring met een achteruitgang van de sleutelsoorten tot gevolg. Dit is waarneembaar in de lokale staat van instandhouding van een aantal bosfragmenten.

INFORMATIEF DOCUMENT

De soorten van bijlage II en III

In deze paragraaf worden de verschillende voorkomende Europees te beschermen soorten opgelijst en worden daarvoor volgende aspecten toegelicht:

- Het actueel voorkomen;
- De potenties voor de soort binnen het gebied dat het rapport beslaat;
- De trend;
- De beoordeling van criteria en indicatoren aan de hand van de LSVI-tabellen.

Voor het actueel voorkomen van een soort wordt vertrokken van de beschikbare gegevens (zie hoger). Hierbij wordt in het rapport indicatief aangegeven, via zogenaamde kwartierhokkaarten, aangegeven waar de verschillende populaties zich bevinden. Kwartierhokkaarten geven aan dat de soort voorkomt in het aangeduide hok van 1 km op 1 km. Vlaanderen werd daartoe in een raster van dergelijk hokken opgedeeld.

Voor de potenties voor de soort binnen het gebied wordt vertrokken van de gegevens die beschikbaar zijn over het leefgebied van dergelijke soort. Vertrekkend van de ecologie van de soort wordt dan aangegeven waar verwacht wordt dat de soort in kwestie nog zou kunnen voorkomen.

De trend is de evolutie van het voorkomen van de soort in de tijd. Vaak zullen er geen monitoringsgegevens aanwezig zijn en zal een inschatting gebeuren op basis van de evolutie van het voorkomen van het de ecotopen die onderdeel uitmaken van de leefgebieden van de soort.

Voor verschillende criteria zal aan de hand van bepaalde indicatoren nagegaan worden wat de leefgebiedgeschiktheid voor de soort is. De evaluatie van de criteria en indicatoren wordt per soort beschreven in voor alle leefgebieden in het habitatrichtlijngebied samen. Enkel indien dat relevant geacht wordt, worden in deze tabel specificaties van bepaalde deelgebieden opgenomen. Beoordeling van criteria en indicatoren leidt tot een conclusie aangaande de actuele staat van instandhouding.

Bepaalde soortengroepen worden samengenomen omwille van hun sterk gelijkend leefgebied (bijvoorbeeld de vleermuizen die foerageren boven water) of omdat de gegevens niet toelaten om een onderscheid toe te laten tussen de verschillende soorten (bijvoorbeeld het dwergvleermuizencomplex).

Bij het uitwerken van de bovenstaande punten wordt vertrokken van voor Vlaanderen algemeen basismateriaal. Omwille van de schaal of het detailniveau van dit basismateriaal wordt dit gecontroleerd en aangevuld door lokale experten uit onder andere het Agentschap voor Natuur en Bos en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. Omwille van dit expertoordeel kunnen de conclusies afwijken van het basismateriaal, waarop ook de kaarten zijn gebaseerd.

Afgesloten wordt met een eerste formulering van ecologische doelen voor de habitats vertrekkend van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en de analyses uit deze bijlage.

INFORMATIEF DOCUMENT

Bittervoorn - *Rhodeus sericeus amarus*

Het actuele voorkomen

De Bittervoorn komt momenteel voor in de Zegge (deelgebied 2) en in de Maat (deelgebied 6). Volgens de soortenverspreidingsgegevens is de soort eveneens aanwezig in de Benedenloop van de Kleine Nete (deelgebied 11).

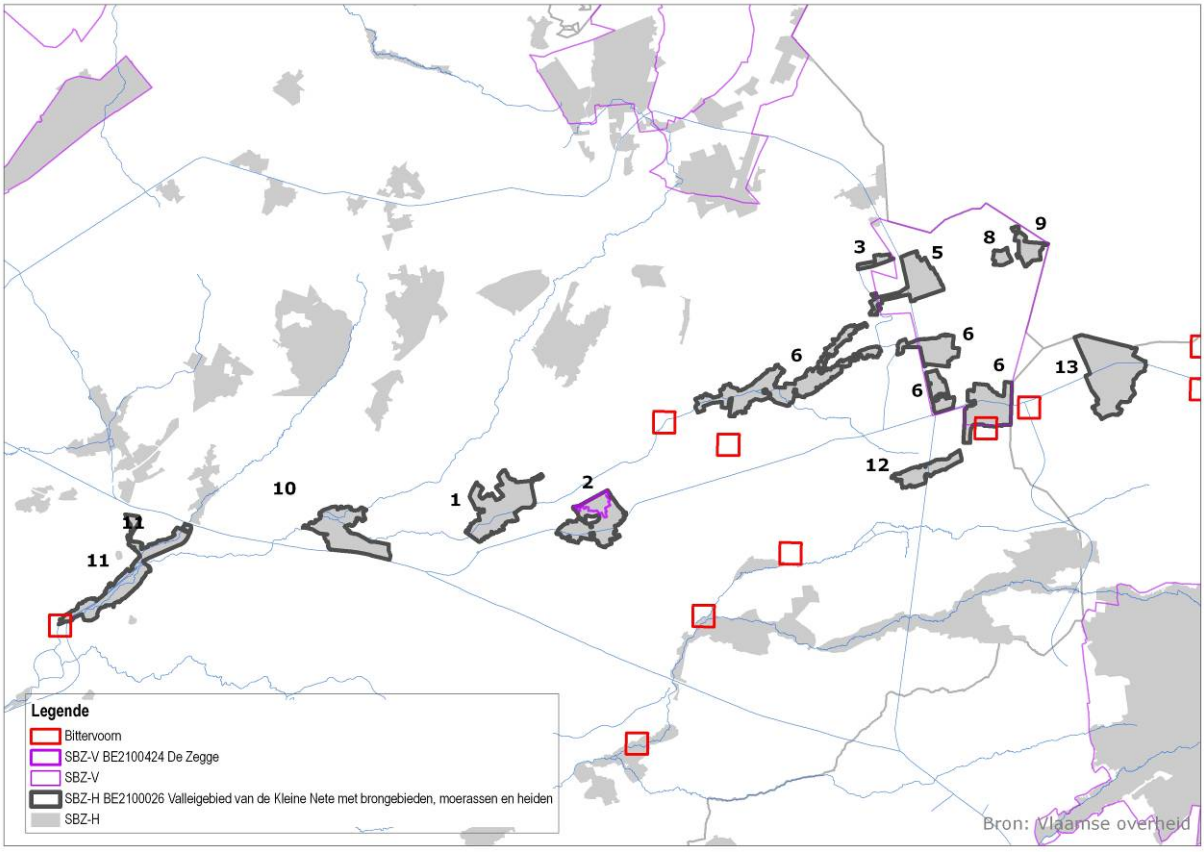

Figuur 0-1. Verspreiding van Bittervoorn – Rhodeus sericeus amarus

Potenties

De soort is gebonden aan wateren waar zoetwatermossels van het geslacht *Unio* of *Anodonta* voorkomen, zoals vijvers, plassen, sloten en afgesloten riviermeanders met goed ontwikkelde waterplantenvegetatie (cf. habitattype 3150) en oeverzones van traagstromende beken en rivieren met een goede tot vrij goede waterkwaliteit (cf. habitattype 3260). De visjes zoeken de beschutting van waterplanten op, waar ze vooral van plantaardig plankton leven (sporadisch ook zoöplankton en kleine ongewervelden zoals insectenlarven, slakken en wormen).

Het wijfje ontwikkelt in de voortplantingsperiode een lange legbuis, waarmee eieren gelegd worden in de mantelholte van grote zoetwatermossels. Het mannetje bevrucht de eieren door hom te lozen in de nabijheid van de instroomopening van de mossel en bewaakt daarna de omgeving van de mossel. De eitjes ontwikkelen tussen de kieuwen van een zoetwatermossel. De larven verlaten pas enkele weken na het uitkomen de veilige omgeving van de mossel. De aanwezigheid van deze mossels blijkt dan ook onontbeerlijk voor de soort.

De trend

Onbekend.

INFORMA

Tabel 0-70. Actuele populatie (in ha) en aangemelde oppervlakte (in % ten opzichte van oppervlakte van de speciale beschermingszone) en potenties van soort Bittervoorn (Rhodeus sericeus amarus)

	Actuele pop. (ha)	**Aanmelding (%)**	***Potenties (ha)***
Deelgebied 6	Onbekend		Onbekend
Deelgebied 11	Onbekend		Onbekend
Totaal	Onbekend	Niet van toepassing	Onbekend

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-71. Beoordeling van criteria en indicatoren voor de soort Bittervoorn (Rhodeus sericeus amarus)

	Algemeen	***Specificaties op deelgebied-niveau***
Toestand populatie		
- populatiegrootte	Niet gekend	
- populatiestructuur	Niet gekend	
Habitatkwaliteit		
- eutrofiëring	Niet gekend	
- Zuurstofgehalte water	A (VMM databank 2009)	
- Zuurstofgehalte bodem	A (aeroob, VMM databank)	Enkel data voor deelgebied 11.
- aanwezigheid mossels	Niet gekend	
- waterplanten	Niet gekend	
Enkel voor stromend water (deelgebied 11)		
- plaatsen met stilstaand water	C (enkel in sommige delen aanwezig)	
- ruimingen	Navragen VMM /provincie/bekkensecretariaat	
- Waterbouwkundige ingrepen	C (aanzienlijk)	

Conclusies

Voor de bittervoorn bestaat een **kennislacune.** Verbetering van de algemene waterkwaliteit zou wellicht tot gevolg hebben dat bijkomende biotopen kunnen gekoloniseerd worden.

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

populatie-doelstelling	Wegens de kennislacune worden geen specifieke doelstellingen voor Bittervoorn opgesteld.
kwaliteits-doelstelling	De doelstellingen sporen samen met de doelstellingen voor 3150 en 3260.

INFORMATIEF DOCUMENT

Fint – *Alosa fallax fallax*

Het actuele voorkomen

De Fint komt momenteel niet voor in het habitatrichtlijngebied maar het gebied is voor deze soort wel essentieel als historisch paaigebied.

Potenties

Geslachtsrijpe Finten trekken in school, hoofdzakelijk in de maand mei, de estuaria op om te paai- en op de grens van zoet en brak water of zelfs in het zoetwatergetijdengebied. Ter hoogte van zand- en bij voorkeur grind- of stenige beddingen worden in de periode mei-juni eitjes afgezet. De stroming voorziet hen van zuurstof. De jonge dieren zakken na de zomer geleidelijk af naar het brakwatergetijdengebied of de zee waar ze overwinteren. Een deel van de eenjarige Finten migreert in de lente terug richting zoet water. Naarmate de vissen groter worden, trekken ze verder zeewaarts. Volwassen finten voeden zich met ongewervelden, garnalen en kleine vissen (o.a. haringlarven). Na een verblijf van 3 tot 5 jaar worden de dieren geslachtsrijp en keren ze terug naar het estuarium om geschikte paaiplaatsen op te zoeken, waar de meeste dieren ook sterven.

De trend

Deze soort is uitgestorven in Vlaanderen. Recent worden er meldingen van het voorkomen van Finten in de Zeeschelde gemeld. De Kleine Nete tussen Duffel en Grobbendonk is een essentieel voortplantingsgebied wil deze soort opnieuw een levensvatbare populatie opbouwen in Vlaanderen.

Tabel 0-72. Actuele populatie (in ha) en aangemelde oppervlakte (in % ten opzichte van oppervlakte van de speciale beschermingszone) en potenties van soort Fint – Alosa fallax fallax

	Actuele pop. (ha)	**Aanmelding (%)**	***Potenties (ha)***
Deelgebied 11	Onbekend		Onbekend
Totaal	Onbekend	N.v.t.	Onbekend

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-73. Beoordeling van criteria en indicatoren voor de soort Fint – Alosa fallax fallax

	Algemeen	***Specificaties op deelgebiedniveau***
Toestand populatie		
- pop. Grootte juvenielen	C (niet waargenomen)	
- pop. Grootte adulten	C (niet waargenomen)	
- pop. structuur	C (niet waargenomen)	
Habitatkwaliteit		
- paaihabitat	C (beperkte subtidalte structuur-variatie)	
- opgroeihabitat	C (structuurrijke zijarmen en –riviertjes in beperkt aantal stukken aanwezig)	
- zuurstofgehalte water	A (VMM-databank 2010)	
- migratieknelpunten	?? (paaiplaatsen onbekend)	
- scheepvaart	A (geen scheepvaart)	
- visserij	A/B (duurzaam gebruik?)	
- baggerwerken	A (geen recente baggerwerken)	

INFORMATIEF DOCUMENT

Conclusies

De soort wordt momenteel niet aangetroffen in de SBZ-H maar er zijn recente waarnemingen niet ver van het habitatgebied. De Kleine Nete is een historisch paaihabitat voor deze soort. De doelstellingen voor deze soort sporen mee met de doelstellingen voor de habitat 1130.

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

populatie-doelstelling	Geen, wegens het ontbreken van kennis over de huidige populatie.
kwaliteits-doelstelling	Spoort mee met de doelstellingen voor 1130. Vergroten en kwaliteitsverbetering van het paaihabitat (zoetwatergetijdegebied), door het herstel van zandbanken, voldoende voedselrijkheid van het water, een voldoende stromingsvariatie en een zuurstofgehalte hoger dan 7 mg/l.

Grote Modderkruiper – *Misgurnus fossilis*

Het actuele voorkomen

Deze soort werd aangemeld voor het habitatrichtlijngebied maar er zijn geen aanwijzingen van voorkomen sinds 1994.

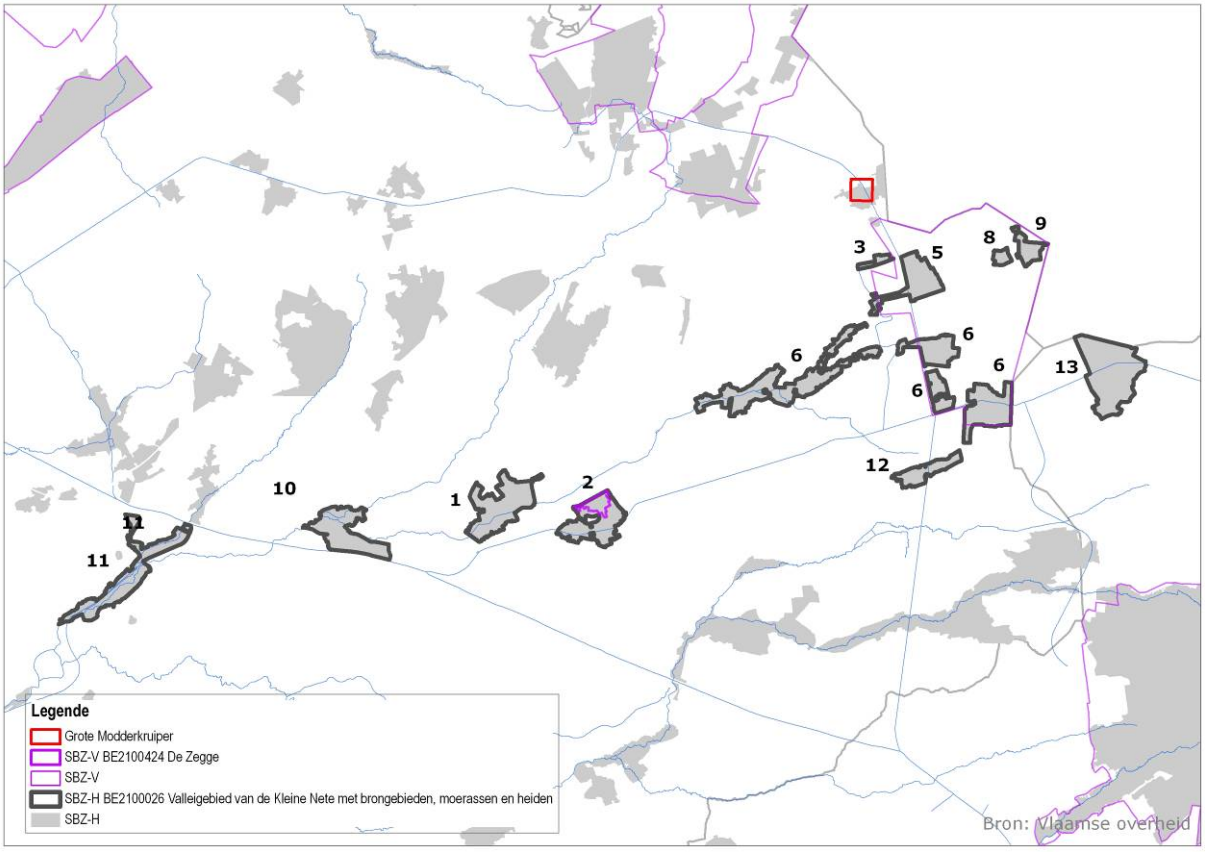

Figuur 0-2. Verspreiding van Grote Modderkruiper – Misgurnus fossilis

DOCUMENT

Potenties

Kenmerkend is dat de soort voorkomt op plaatsen waar andere vissoorten slechts in lage aantallen worden aangetroffen. Overdag leeft deze vis ingegraven in de modder; 's nachts wordt in de bodem op allerlei ongewervelden gejaagd. Vooral in zuurstofarme wateren ademt hij grotendeels via de darm, die als een soort long fungeert. Habitats 3150 en 3260 vormen habitat voor deze soort.

De trend

De soort is in Vlaanderen waarschijnlijk met uitsterven bedreigd (RL: onvoldoende gekend). Aangezien de soort wel werd aangemeld voor de SBZ-H maar niet wordt teruggevonden is de trend waarschijnlijk negatief.

Tabel 0-74. Actuele populatie (in ha) en aangemelde oppervlakte (in % ten opzichte van oppervlakte van de speciale beschermingszone) en potenties van soort Grote Modderkruiper – Misgurnus fossilis

	Actuele pop. (ha)	**Aanmelding (%)**	***Potenties (ha)***
Totaal	0	Aangemeld	Onbekend

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-75. Beoordeling van criteria en indicatoren voor de soort Grote Modderkruiper – Misgurnus fossilis

	Algemeen	***Specificaties op deelgebied-niveau***
Toestand populatie - abundantie	Geen aanwijzingen van voorkomen	

Conclusies

De soort komt niet meer voor in de SBZ-H. Er zullen geen doelstellingen worden geformuleerd voor de soort. Doelstellingen voor habitats 3150 en 3260 creëren leefgebied voor de Grote modderkruiper.

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

populatie-doelstelling	Er zijn geen aanwijzingen van het actuele voorkomen van de soort en er worden dus geen doelstellingen gesteld.
kwaliteits-doelstelling	De soort spoort mee met de kwaliteitsdoelstellingen voor 3150 en 3260. Bij eventuele (her)kolonisatie zullen geschikte habitats aanwezig zijn.

INFORMATIEF DOCUMENT

Kleine Modderkruiper – Conitis taenia

Het actuele voorkomen

Deze soort is vrij goed verspreid over het habitatrichtlijngebied en komt momenteel voor in oppervlaktewaters in deelgebieden 2 (Mosselgorenloop), 6 (Witte en Zwarte Nete), 8 (Grootbos), 10 (Kleine Nete) en 11 (Kleine Nete).

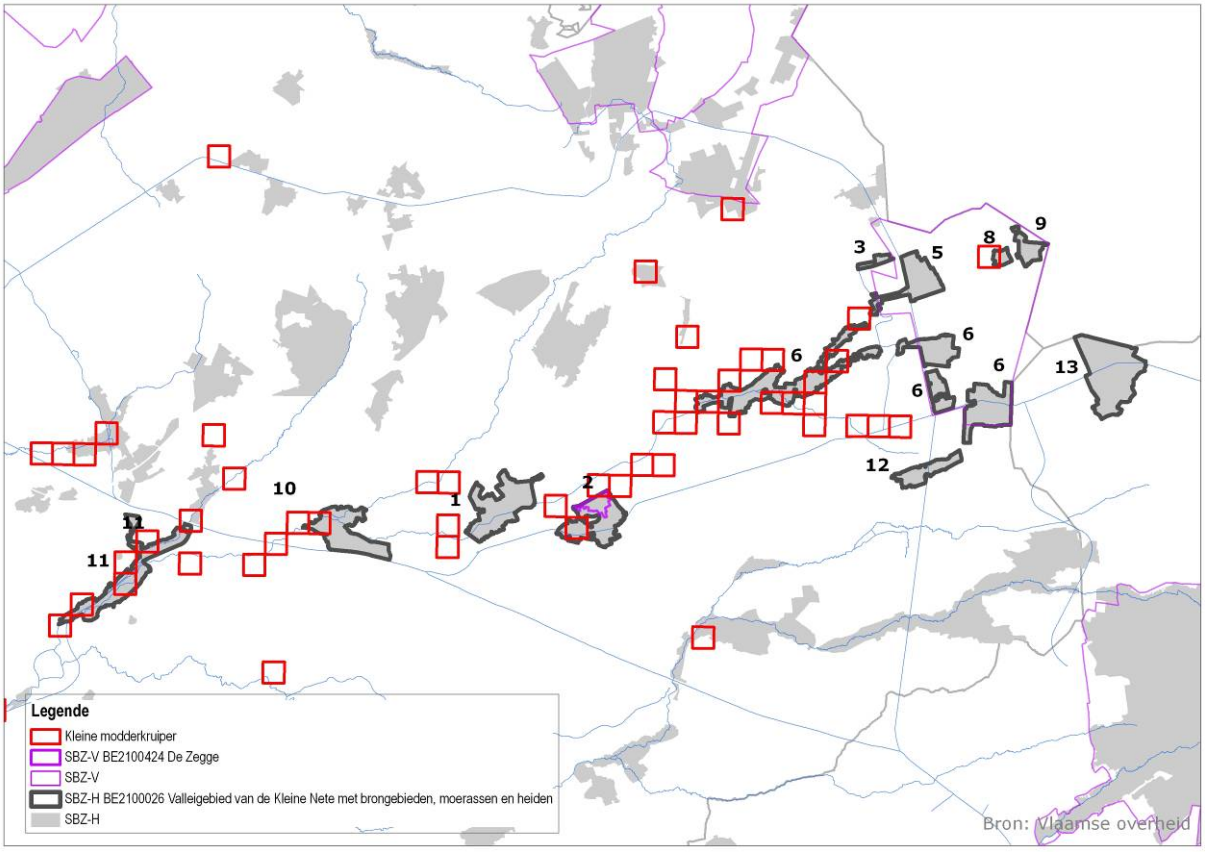

Figuur 0-3. Verspreiding van Kleine Modderkruiper – Conitis taenia

Potenties

De Kleine modderkruiper is een typische bodembewoner van beken en rivieren (cf. habitattype 3260), maar ook van sloten en vijvers met een zandbodem en een goede waterkwaliteit (cf. habitattypen 3140 en 3150). Overdag zit dit visje ingegraven in het substraat. Dit mag een modderpakket zijn, maar er moet dan wel een zandig of stenig substraat in de buurt zijn als paaiplaats. Dit visje is vooral actief bij schemering en 's nachts en voedt zich door substraat op te zuigen en er de plantaardige en dierlijke voedseldeeltjes uit te zeven.

De trend

De soort is zeldzaam in Vlaanderen. De soort komt nog goed verspreid over de SBZ-H voor maar de aanwezige populaties zijn waarschijnlijk te klein en te onstabiel.

Er zijn geen concrete gegevens beschikbaar over de grootte van de actuele populaties en de potenties.

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-76. Beoordeling van criteria en indicatoren voor de soort Kleine Modderkruiper – Conitis taenia

	Algemeen	***Specificaties op deelgebied-niveau***

INFORMA

Toestand populatie		
- abundantie	C (wss op meeste locaties <350 ind/ha)	Op slechts één punt in de Desselse Nete wordt een schatting van >350 ind/ha gemaakt
- populatiestructuur	Niet gekend	
Habitatkwaliteit		
- waterkwaliteit	A/B (Prati-index meestal aanvaardbaar)	
- stroomsnelheid	C (Oppervlaktestroomsnelheid meestal >0,35m/s)	
- pH	A/B (Op de meeste locaties > 6,75)	
- paaihabitat	Onvoldoende gekend	
- ruimingen	Ruimingen zijn beperkt binnen de perimeter van het NRP Heuvelrug-benedenstrooms	
- natuurlijkheid	B/C (gedeeltelijk verstoord/verstoord habitat)	
- waterbouwkundige ingrepen en/of obstructies in de waterloop	B/C (enkele vismigratieknelpunten in de waterloop)	

Conclusies

De soort is in vrij grote aantallen aanwezig en kent een vrij groot verspreidingsgebied. De habitatkwaliteit en de populatiestructuur zijn echter onvoldoende. De soort vertoont een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.**

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

populatie-doelstelling	Uitbreiding van de omvang van de bestaande populatie.
kwaliteits-doelstelling	Volledig gedekt door de doelen voor 3260 en 91E0. Bijzondere aandacht dient besteed te worden aan het verbeteren van de waterkwaliteit tot de basismilieukwaliteitsnormen, het verbeteren van de structuurkwaliteit (substraat van zand, stilstaand tot zwak stromend water) en het opheffen van migratieknelpunten.

INFORMATIEF DOCUMENT

Rivierprik – *Lampetra fluviatilis*

Het actuele voorkomen

Hoewel het habitatrichtlijngebied niet aangemeld werd voor deze soort, is volgens de G-IHD de SBZ zeer belangrijk voor deze soort en werd deze soort te Grobbendonk recent waargenomen in deelgebied 10 en net stroomafwaarts het habitatgebied.

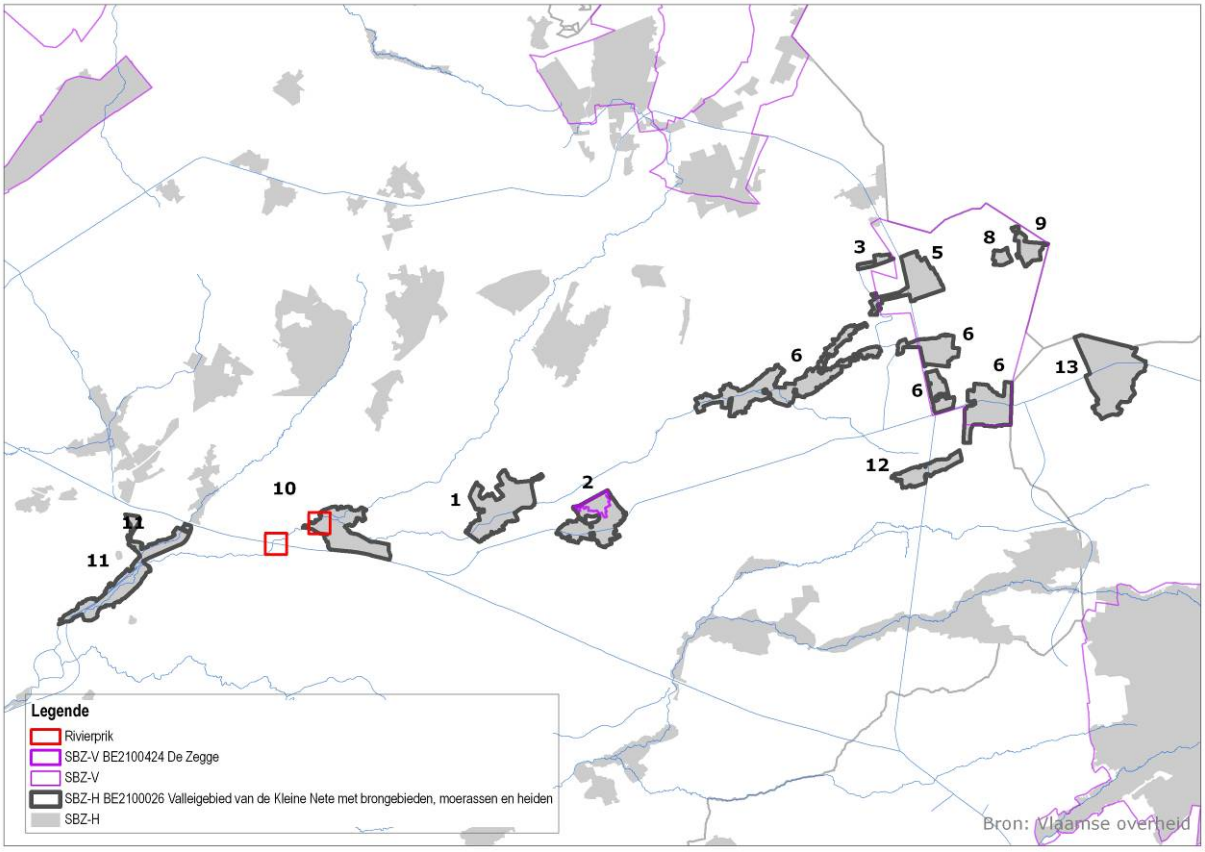

Figuur 0-4. Verspreiding van Lampetra fluviatilis

Potenties

Jonge dieren groeien op in beken en rivieren met goede waterkwaliteit, waar ze zich in slibbanken ingraven en voeden met detritus, algen en kleine organismen. Na de metamorfose trekken de adulten zeewaarts. Ze verblijven er 2,5 tot 3,5 jaar in kustwateren en riviermondingen, waar ze - in tegenstelling tot de Beekprik - een parasitair leven leiden op andere vissen (vnl. haring- en kabeljauwachtigen). Bij het aanbreken van de paaitijd trekken ze opnieuw naar de midden- en bovenlopen van rivieren om er eieren af te zetten in grof zandige tot kiezelachtige riviersedimenten op een diepte van 0,5 tot 1 m, waarna de dieren sterven.

De trend

De soort is zeldzaam in Vlaanderen. De aanwezige populaties zijn te klein en te onstabiel. Bovendien worden ze bedreigd door migratiebarrières. Aangezien de soort niet werd aangemeld maar momenteel wel in de SBZ-H wordt teruggevonden, wordt de trend niet negatief beoordeeld.

Er zijn geen concrete gegevens beschikbaar over de grootte van de actuele populaties en de potenties.

INFORMA

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-77. Beoordeling van criteria en indicatoren voor de soort Rivierprik – Lampetra fluviatilis

	Algemeen	***Specificaties op deelgebied-niveau***
Toestand populatie		
- populatiegrootte	Geen info	
- populatiestructuur	Geen info	
- aanwezigheid adulten	C	
Habitatkwaliteit		
- input milieuvreemde stoffen of nutriënten + sedimentatie	(paaiplaatsen onbekend)	
- paaihabitat	Geen info	
- opgroeihabitat	Geen info	
- waterkwaliteit (BBI)	A (VMM-databank 2007)	
- ingrepen in de structuur van het waterbiotoop	C (historisch)	
- ingrepen in de waterhuis-houding	(paaiplaatsen onbekend)	
- migratiebarrières	C (stuw Grobbendonk?)	

Conclusies

De huidige gegevens laten momenteel geen conclusies toe.

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

populatie-doelstelling Wegens het ontbreken van gegevens over de populatie(s) worden geen doelen gesteld.

kwaliteits-doelstelling De soort spoort volledig mee met de doelstellingen voor 3260. Vooral de aanwezigheid van voldoende paai- en opgroeihabitat, een goede waterkwaliteit en de afwezigheid van migratiebarrières zijn van belang.

INFORMATIEF DOCUMENT

Rivierdonderpad – *Cottus gobio*

Het actuele voorkomen

De Rivierdonderpad werd recent aangetroffen op verschillende plaatsen in de Kleine Nete (of bijbeken?) in deelgebieden 6, 10, 11 (MD Grobbendonk).

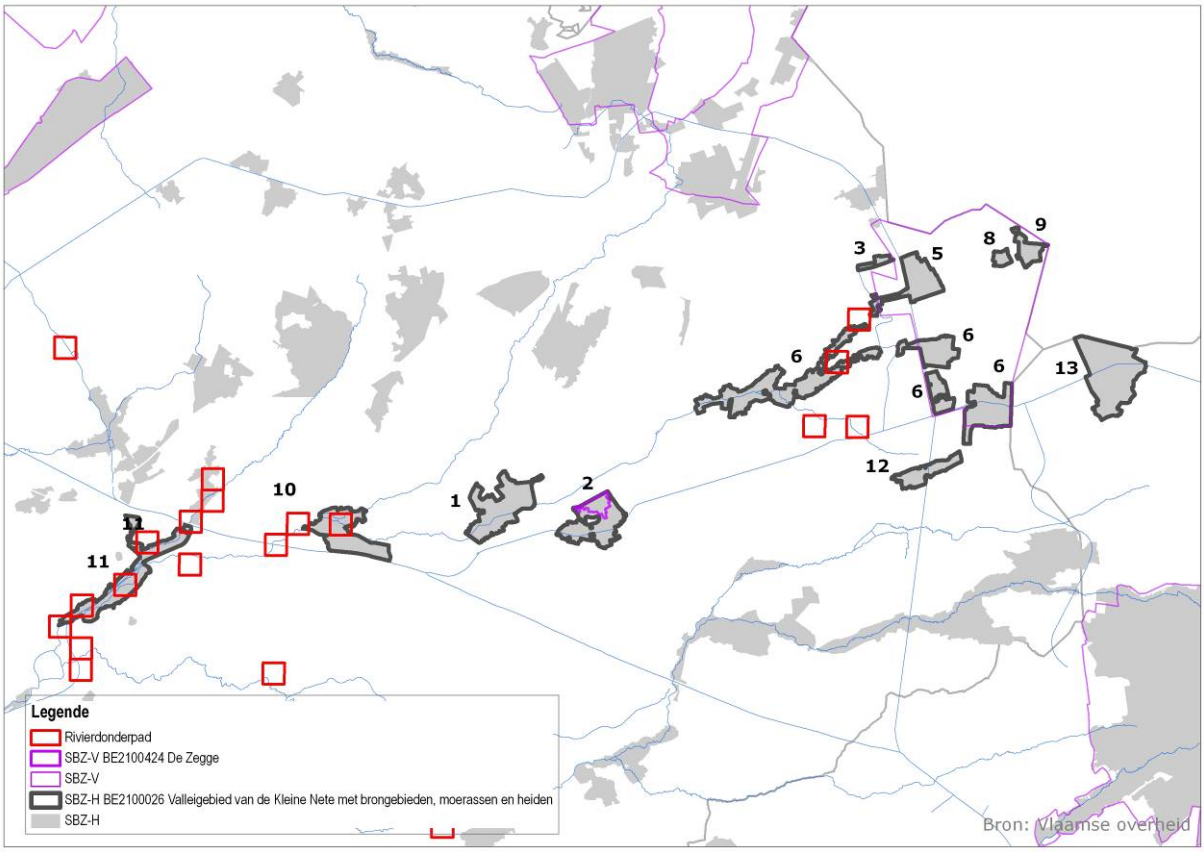

Figuur 0-5. Verspreiding van Rivierdonderpad – Cottus gobio

Potenties

De Rivierdonderpad is een typische bodemvis van ondiepe, zuurstofrijke, snelstromende, ondiepe waterlopen van 10-80cm diepte met goede waterkwaliteit. Op het structuurrijk substraat van zand, kiezels, stenen, takken en wortels wordt naar voedsel (insectenlarven en kreeftachtigen) gezocht en is schuilgelegenheid aanwezig. Ook in trager stromende viszones en in meren kan de soort voorkomen op voorwaarde dat het water helder, zuurstofrijk en koel is. Het is een zeer honkvaste soort. Eieren worden afgezet onder een steen en door het mannetje bewaakt.

De trend

Deze bijlagesoort is zeldzaam in Vlaanderen. De meeste populaties zijn te klein en te onstabiel.

Er zijn geen concrete gegevens beschikbaar over de grootte van de actuele populaties en de potenties.

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-78. Beoordeling van criteria en indicatoren voor de soort Rivierdonderpad – Cottus gobio

	Algemeen	*Specificaties op deelgebiedniveau*
Toestand populatie		

INFORMA

- abundantie	B (op enkele plekken ramingen > 100 ind/ha) (VIS)	Deelgebied 11: sommige schattingen > 200 ind/ha Deelgebied 6: sommige schattingen > 100 ind/ha Deelgebied 10: alle schattingen > 100i ind/ha
- populatiestructuur		
Habitatkwaliteit		
- pH	A (pH >6.5)	
- antropogene materialen/sedimentaanvoer	B? (geen zichtbare uitwerking?)	
- stroomsnelheid	B (meeste waarden tussen 0.4-1m/s)	
- structuurkwaliteit: meandering, stroomkuilen, aanwezigheid hout, …	C (slechts in deelstroken voorhanden)	
- migratieknelpunten	B (vrije migratie soms onderbroken)	

Conclusies

De soort is in vrij grote aantallen aanwezig en kent een vrij groot verspreidingsgebied. Het noodzakelijke habitat is echter in een gedegradeerde staat van instandhouding (indicator structuurkwaliteit). De soort vertoont een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

populatie-doelstelling	Uitbreiding van de oppervlakte geschikte oeverzone met 25 - 30 ha, vervat in de doelstellingen voor 3260.
kwaliteits-doelstelling	Volledig gedekt door de kwaliteitsdoelen van 3260 en 91E0. Bijzondere aandacht dient besteed te worden aan het verbeteren van de waterkwaliteit tot de basismilieukwaliteitsnormen, de aanwezigheid van harde substraten (stenen, dood hout) en een voldoende stromingsdiversiteit.

INFORMATIEF DOCUMENT

Beekprik – *Lampetra planeri*

Het actuele voorkomen

De Beekprik is zeldzaam in de SBZ en komt voor in de deelgebieden 6 (Desselse Nete) en 10 (Kleine Nete te Grobbendonk).

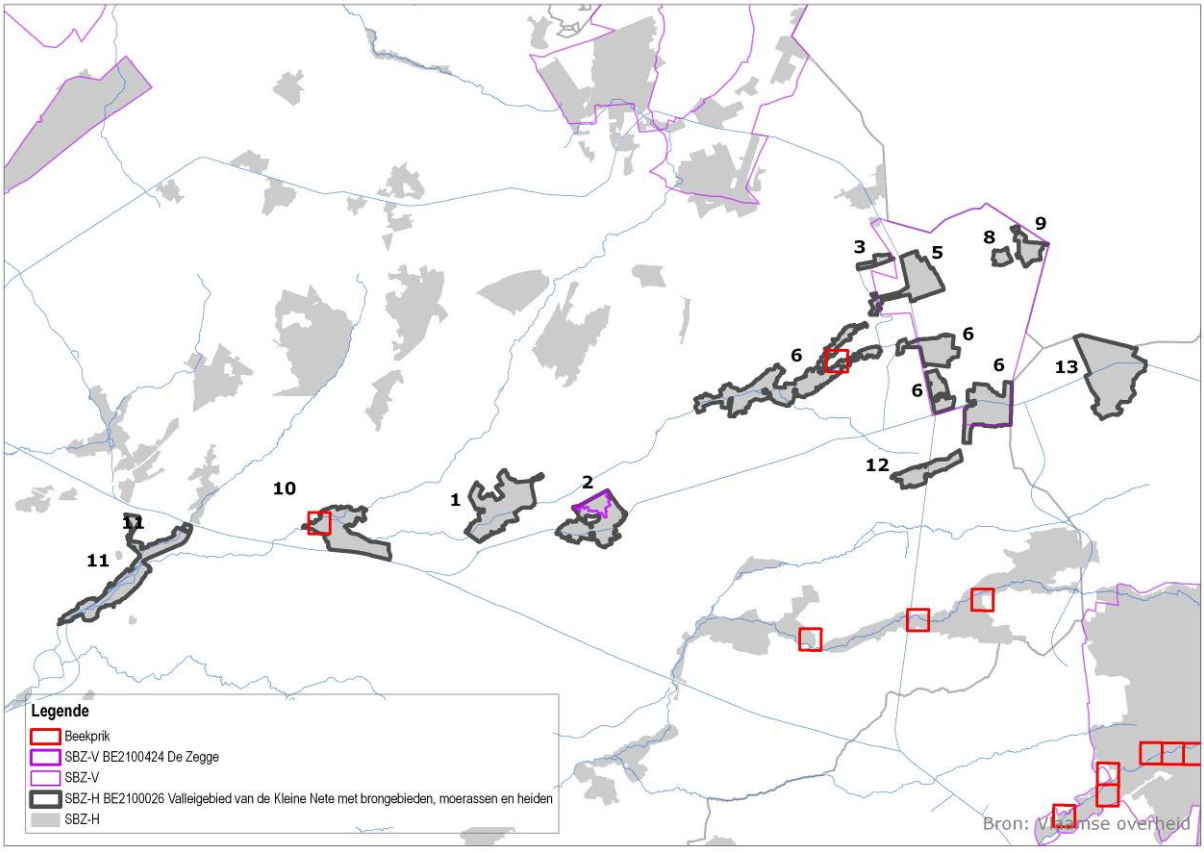

Figuur 0-6. Verspreiding van Beekprik – Lampetra planeri Potenties

Potenties

Beekprikken bewonen midden- en bovenlopen van beken en rivieren met een goede waterkwaliteit. Onder de prikken is de Beekprik de enige soort die zich niet parasitair voedt. De larven leven oppervlakkig ingegraven in slibrijke, fijnzandige bodems, waar ze algen, detritus en kleine organismen uit het water filteren. Na de metamorfose tot adulte prik voeden de dieren zich niet meer. Ze trekken in het voorjaar stroomopwaarts op zoek naar ondiepe, zonnige zand- en kiezelbanken, waar het water sneller stroomt en de eieren worden afgezet, waarna ze sterven.

De trend

De aanwezige populaties zijn te klein en te onstabiel en worden bedreigd door versnippering door migratiebarrières.

Er zijn geen concrete gegevens beschikbaar over de grootte van de actuele populaties en de potenties.

INFORMA

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-79. Beoordeling van criteria en indicatoren voor de soort Beekprik – Lampetra planeri

	Algemeen	***Specificaties op deelgebied-niveau***
Toestand populatie		
- populatiegrootte	B (50-200 ind/ha in een groot deel van de afgeviste trajecten)	(Enkel voor Desselse Nete)
- populatiestructuur	Onbekend	
- aanwezigheid adulten	Onbekend	
Habitatkwaliteit		
- paaihabitat	C (sporadisch aanwezig)	
- opgroeihabitat	C (sporadisch aanwezig)	
- waterkwaliteit (BBI)	C (de laatste gegevens – VMM 2007 – vertonen een score van 7)	
- ingrepen in de structuur van het waterbiotoop	B/C (gering/aanzienlijk)	
- ingrepen in de waterhuis-houding	A (niet aanwezig)	
- migratiebarrières	C (aanwezig)	(Deelgebied 10: stuw Grobbendonk))

Conclusies

De soort komt voor in een klein gedeelte van de SBZ en vertoont een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**.

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

populatie-doelstelling	Uitbreiding van de bestaande populatie over de trajecten van de Desselse Nete, het Goorneetje en de Voorste Nete.
kwaliteits-doelstelling	Volledig gedekt door de doelen voor 3260 en 91E0. Bijzondere aandacht dient besteed te worden aan het verbeteren van de waterkwaliteit tot de basismilieu-kwaliteitsnormen, een zuurstofgehalte van meer dan 8 mg/l, de aanwezigheid van een gevarieerd stroomkuilpatroon met slibbanken en voldoende stromings-diversiteit.

INFORMATIEF DOCUMENT

Gevlekte witsnuitlibel – *Leucorrhinia pectoralis*

Het actuele voorkomen

Deze libel komt voor in vier deelgebieden van de SBZ-H; deelgebied 1 (Grote Neerheide), 5 (Ronde Put), 6 (Koemook) en 12 (Buitengoor). De regionale stand van instandhouding (SvI) voor deze soort is zeer ongunstig. De SBZ-H (BE2100026) is essentieel voor deze soort.

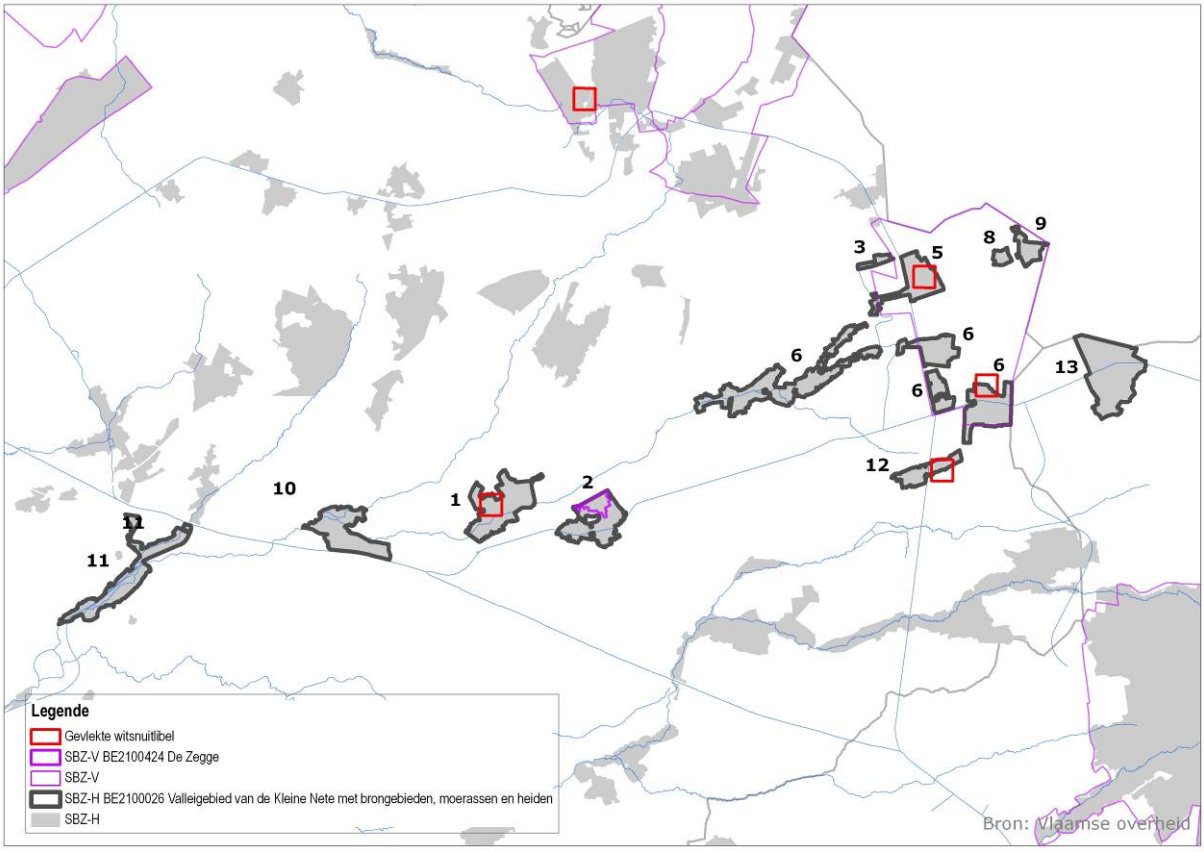

Figuur 0-7. Verspreiding van Gevlekte witsnuitlibel - Leucorrhinia pectoralis

Potenties

In Vlaanderen is deze libel van half mei tot half juli te vinden aan mesotrofe tot licht eutrofe plassen, laagveenmoerassen en voedselrijke heidevennen (cf. habitattypen 3140, 3150). Het water is meestal vrij helder, ondiep en door omringend struweel of bos beschut gelegen. De oevervegetatie is steeds goed ontwikkeld en bestaat uit ondermeer Riet, Grote of Kleine lisdodde en zeggensoorten. De hoeveelheid drijvende waterplanten is beperkt. De eitjes worden door het wijfje afgezet op het wateroppervlak. De larven leven gedurende twee jaar tussen waterplanten of op de waterbodem.

De trend

De soort is in Vlaanderen met uitsterven bedreigd en vertoont een neerwaartse trend.

Er zijn onvoldoende concrete gegevens beschikbaar over de exacte grootte van de actuele populaties en de potenties.

INFORMA

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-80. Beoordeling van criteria en indicatoren voor de soort Gevlekte witsnuitlibel - Leucorrhinia pectoralis

	Algemeen	***Specificaties op deelgebied-niveau***
Toestand populatie		
- aantal volwassen ex.	**C**: onregelmatige waarneming van adulten in alle deelgebieden	
Habitatkwaliteit		
- bedekking ondergedoken en drijvende planten	**B**: <10% of >75%	(goede beoordeling in Groot Moerven)
- open waterzone	**A**: 25 - 50%	
- bezonning	**B**: > 50 %	(enkel voor Koemook geen 100% bezonning)
- successie	**A:** afwezige of zeer langzame verlanding in de meeste deelgebieden	(zeer sterke verlanding in Koemook)
- omgevend landschap	**A:** natuurlijk of extensief gebruik	
- eutrofiëring	**B**: helft van de deelgebieden kent duidelijke aanwijzingen voor inlaat voedselrijk water	
- visbestand	**B**: afwezig, gering of natuurlijk visbestand	Enkel in de Koemook en het Buitengoor is geen visbestand aanwezig.
- verzuring	**A**: pH 5,0 - 7,6	

Conclusies

Er wordt geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**. De toestand van de populatie is ongunstig, gezien het gering aantal dieren is er op de meeste plaatsen geen sprake van duurzame populaties.

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

populatie-doelstelling Aanwezigheid van deelpopulaties in leefgebieden van 30 ha in deelgebieden 1, 2, 11 en 12, waar de soort actueel voorkomt.

kwaliteits-doelstelling De doelstellingen sporen samen met deze voor 3130, 3140 en 7140, met voldoende aanwezigheid van rbbms en rbbmr. Verder dient speciale aandacht besteed te worden aan de kwaliteit en voldoende variatie van de verlandingsvegetaties en instandhouding van 25-50% open water.

INFORMATIEF DOCUMENT

Spaanse vlag – *Callimorpha quadripunctaria*

Deze soort komt momenteel enkel voor in deelgebied 1 (Olens Broek) van de SBZ-H. De regionale stand van instandhouding (SvI) voor deze soort is gunstig. De SBZ-H (BE2100026) is belangrijk voor deze soort.

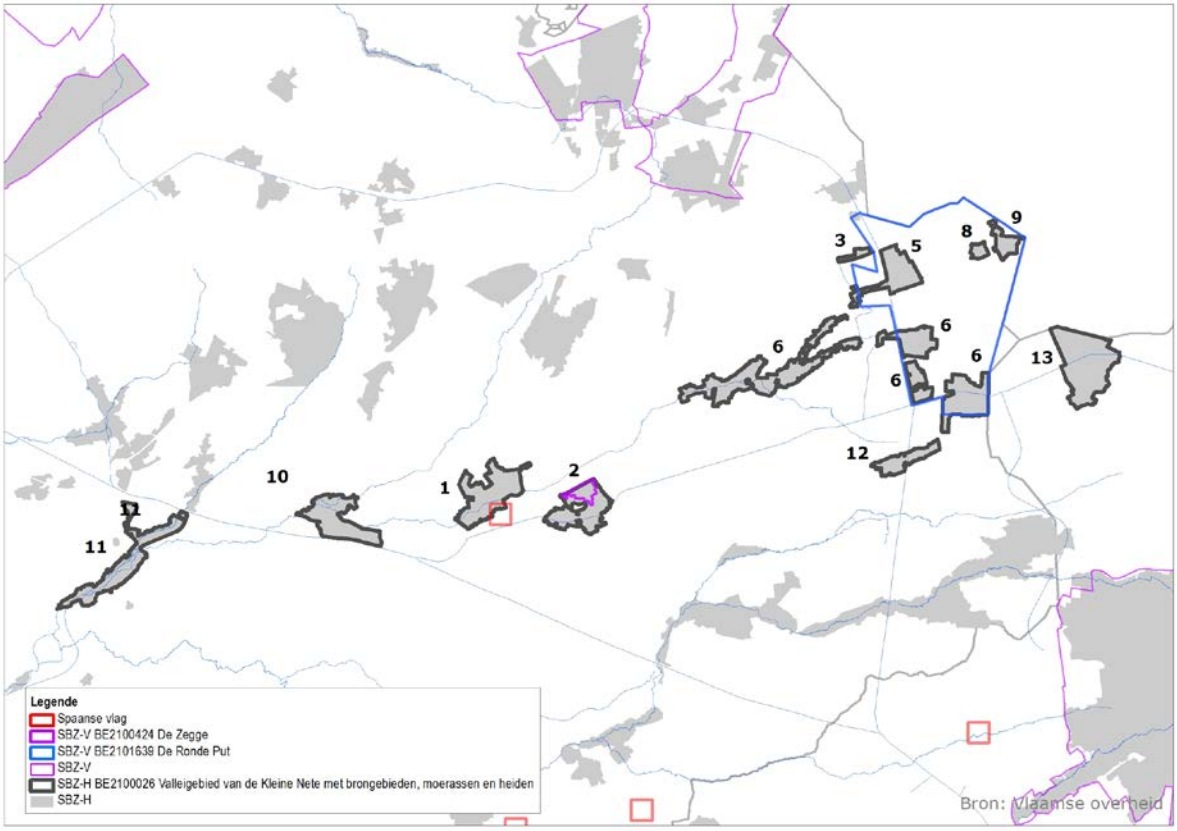

Figuur 0-8. Verspreiding van Spaanse vlag – Callimorpha quadripunctaria

Potenties

Zoals bij vlinders wel vaker het geval is, hebben rupsen en volwassen dieren een verschillend voorkeurhabitat. De rupsen leven in de periode september-juni op allerlei algemene plantensoorten van vochtige, voedselrijke zomen en ruigten (cf. habitattype 6430). Geschikte waardplanten zijn o.a. Koninginnenkruid, Grote brandnetel, Witte dovenetel, Wilgenroosje, Hondsdraf, bramen en Wilde kamperfoelie. Begin juli vindt de verpopping plaats, waarna de vrij mobiele vlinders bloemrijke graslanden en boszomen opzoeken. Frequent bezochte nectarplanten zijn o.a. Koninginnenkruid en distels. Eind augustus sterven de volwassen vlinders. Geschikte leefgebieden voor de Spaanse vlag omvatten dus een combinatie van beide habitattypes. Cruciaal voor vlinder en rups is een warm microklimaat (hellingen, beschutte plaatsen, bosranden).

De trend

Er worden de laatste jaren meer waarnemingen van deze soort gedaan. Een onderbouwde trend is door gebrek aan monitoring niet te geven. Door de opwarming van de aarde breidt het areaal van deze soort zich uit.

De eigenlijke grootte van de actuele populatie, de potenties zijn onbekend. Een beoordeling op basis van de LSVI-tabellen is niet mogelijk. Er kunnen geen conclusies getrokken worden.

INFORMATIE

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

populatie-doelstelling	De aanwezigheid van meer dan 50 vlinders in de deelpopulatie van het Olens Broek.
kwaliteits-doelstelling	De doelstellingen sporen samen met deze voor 6430 in die delen met een warm microklimaat en de aanwezigheid van waard- en nectarplanten.

INFORMATIEF DOCUMENT

Heikikker – *Rana arvalis*

Het actuele voorkomen

De Heikikker wordt in drie deelgebieden aangetroffen: de Snepkensvijver (1), de Ronde Put (5) en de Koemook (6). De regionale stand van instandhouding (SvI) voor deze soort is gunstig. De SBZ-H (BE2100026) is zeer belangrijk voor deze soort.

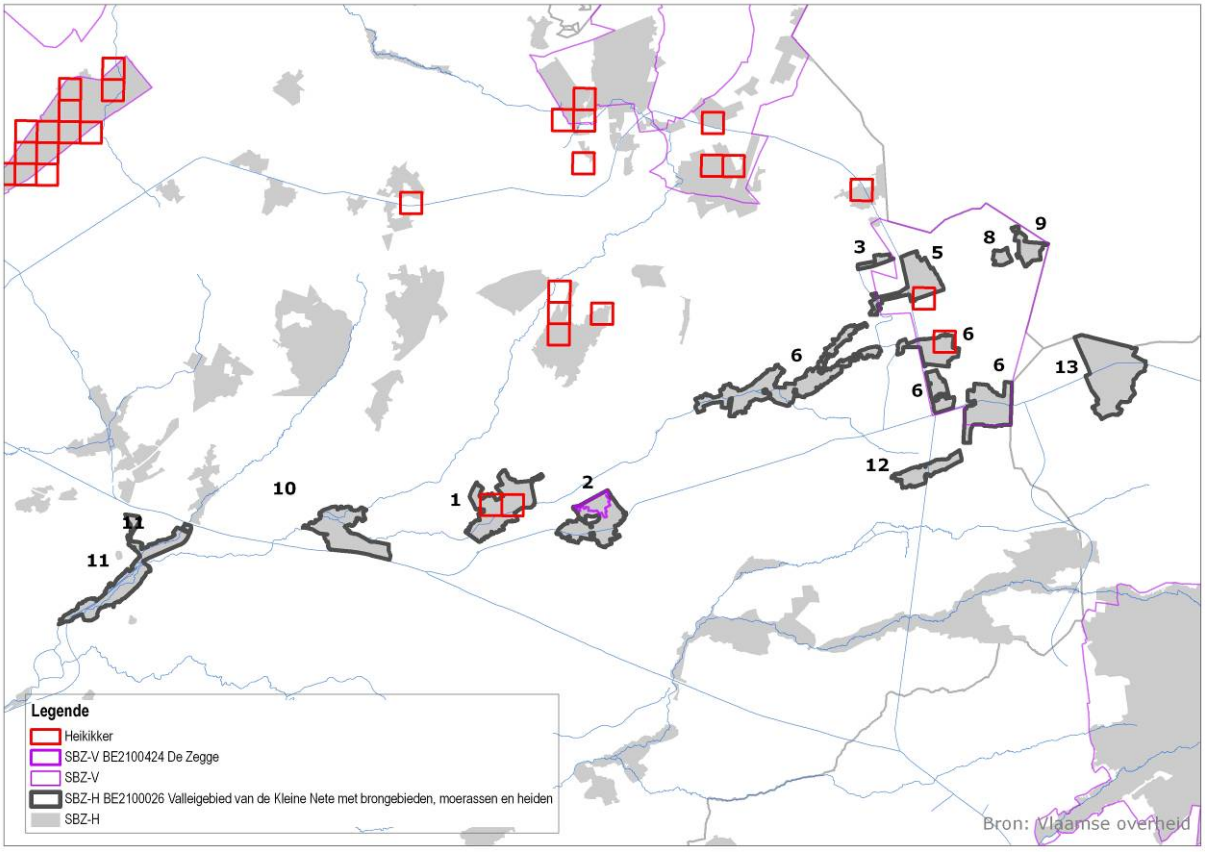

Figuur 0-9. Verspreiding van Heikikker – Rana arvalis

Potenties

In Vlaanderen is de Heikikker strikt gebonden aan voedselarme milieus. Als voortplantingsplaatsen gebruikt de Heikikker in Vlaanderen vennen, grachten, kleine vijvers en depressies die zwak zuur, voedselarm tot matig voedselrijk water bevatten. De eiklompjes worden veelal afgezet op ondiepe (10 tot 25 cm), windbeschutte plaatsen met weinig schaduw. Vaak zijn dat inhammen in de oeverzone, gekenmerkt door de aanwezigheid van veenmosslenken of een stelsel van Pijpenstrootjesbulten en slenken. Ook tijdelijk ondergelopen greppels en depressies op of naast zandwegen worden gebruikt als paaiplaatsen.

Landactieve Heikikkers houden zich op in vochtige heiden, heischrale graslanden en vochtige bossen met veel bladstrooisel en dood hout. Vooral terreinen met een permanent hoge waterstand zijn geschikt.

De trend

De soort is bedreigd in Vlaanderen. De oppervlakte aan geschikte leefgebieden is de laatste eeuw enorm afgenomen.

Er zijn onvoldoende concrete gegevens beschikbaar over de exacte grootte van de actuele populaties en de potenties.

INFORMA

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-81. Beoordeling van criteria en indicatoren voor de soort Heikikker – Rana arvalis

	Algemeen	***Specificaties op deelgebied-niveau***
Toestand populatie		
- relatieve grootte	**C:** < 50 roepende mannetjes of eiklompen	Grote Neerheide/Snepkensvijver: A
- voortplanting	**C:** succesvolle voortplanting niet aantoonbaar	
- afstand nabije populatie	**C: >** 2km	
Habitatkwaliteit waterhabitat		
- aantal/grootte waterpartijen	**A**: complex van > 10 permanente en/of tijdelijke plassen of één of meer grote plassen	
- pH	Onbekend	
- oeverzone	**A:** > 50% van de omtrek erg ondiep	(Ronde Put: A, Koemook: B)
- beschaduwing	**A**: geen	
- permanentie	**A:** bevat water tot minstens half juli	
- vissen	**B:** weinig	(Geen vissen in Koemook, weinig vissen in Ronde Put)
Habitatkwaliteit landhabitat		
- biotoop	**A:** vochtige heide, laagveen, voedselarme natte bossen	
- grondwaterstand	**A:** permanent hoog	(enkel voor Ronde Put)
- oppervlakte	**A:** > 100 ha	
- afstand waterbiotoop	**A:** < 200m	
- verkeerswegen	**A**: afwezig	

Conclusies

Er wordt geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding** De toestand van de populatie is ongunstig, gezien het gering aantal dieren is er op de meeste plaatsen geen sprake van duurzame populaties. Mits enkele eerder beperkte ingrepen voldoet de habitatkwaliteit wel aan een voldoende staat van instandhouding.

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

populatie-doelstelling	Populaties van meer dan 200 roepende mannetjes in leefgebieden van telkens 100 ha, daar waar de soort actueel voorkomt: DG 1 Kempense Heuvelrug, DG 5 Ronde Put en DG 6 Koemook en een stapsteen van 20 ha leefgebied in DG 6 's Gravendel.
kwaliteits-doelstelling	De soort spoort mee met de doelstellingen voor habitats 3130, 3160, 7140_oli en 7150. De vennen hebben voldoende ondiepe plekken en zijn voldoende permanent.

INFORMATIEF DOCUMENT

Poelkikker – *Rana lessonae*

Het actuele voorkomen

De soort komt volgens de beschikbare gegevens momenteel niet voor in de SBZ-H. De regionale staat van instandhouding is onbekend. Doordat de Poelkikker in het "groene kikker-synklepton" slechts herkenbaar is door geoefende waarnemers, is de verspreiding van de soort onvoldoende duidelijk. Rekening houdende met het huidig voorkomen ten zuiden van de Ronde Put (deelgebied 5) en ten noorden van de Koemook (deelgebied 6) en met de vrij algemene verspreiding van de soort in mesotrofe waterpartijen op zandgronden, is de kans groot dat ze toch voorkomt in de SBZ-H. *'Een waarneming in 2011 in het Lavendelven bevestigt het voorkomen van de soort'.*

Potenties

De Poelkikker is een zon- en warmteminnende soort die zich tijdens het ganse jaar in of nabij een waterpartij ophoudt. De soort lijkt in Vlaanderen vooral gebonden aan voedselarme milieus zoals vochtige heidevelden, laagveengebieden en voedselarme moerassen. Vennen, grachten, kleine vijvers en depressies die matig voedselrijk (mesotroof) water bevatten, vormen de voortplantingsplaatsen. Belangrijk is ook de aanwezigheid van ondergedoken en drijvende waterplanten, en van een ondiep overstroomde oever, waar de dieren kunnen zonnen en foerageren.

Buiten de voortplantingsperiode verblijven Poelkikkers veelal in de oeverzone of in de onmiddellijke nabijheid van de waterpartijen. In tegenstelling tot de andere groene kikkers overwintert de Poelkikker vooral op het land op allerlei beschutte plekken zonder winterse overstromingen. Winter- en zomerverblijf kunnen tot 400 meter uit elkaar liggen.

De trend

De trend voor deze soort is onbekend. Er zijn onvoldoende concrete gegevens beschikbaar over de exacte grootte van de actuele populaties en de potenties.

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-82. Beoordeling van criteria en indicatoren voor de soort Poelkikker – Rana lessonae

	Algemeen	***Specificaties op deelgebied-niveau***
Toestand populatie		
- relatieve grootte	Onbekend	
- voortplanting	Onbekend	
- afstand nabije populatie	**A:** <2km	
Habitatkwaliteit water-habitat		
- aantal/grootte waterpartijen	**A**: complex van 3-5 plassen of één of meer grote plassen	(Koemook)
- voedselrijkdom	**B:** oligo of mesotroof	(Koemook)
- beschaduwing	**A**: geen	(Koemook)
- permanentie	**A:** bevat ganse jaar water?	(Koemook)
- oeverzone	Onbekend	
Habitatkwaliteit landhabitat		
- verkeerswegen	**A**: afwezig	(Koemook)

Conclusies

Deze soort heeft een **onbekende staat van instandhouding.**

INFORMATIEF DOCUMENT

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

populatie-doelstelling	Gezien de onbekende staat van instandhouding, ten minste het behoud van de soort op de actuele locaties met een populatie groter dan 200 roepende mannetjes.
kwaliteits-doelstelling	De kwaliteitsdoelstellingen worden gedekt door deze van Heikikker.

INFORMATIEF DOCUMENT

Kamsalamander – *Triturus cristatus*

Het actuele voorkomen

De Kamsalamander werd voor dit SBZ-H aangemeld maar er is geen indicatie van voorkomen sinds 1994. De regionale stand van instandhouding (SvI) voor deze soort is zeer ongunstig. De SBZ-H (BE2100026) vertoont een kennislacune voor deze soort.

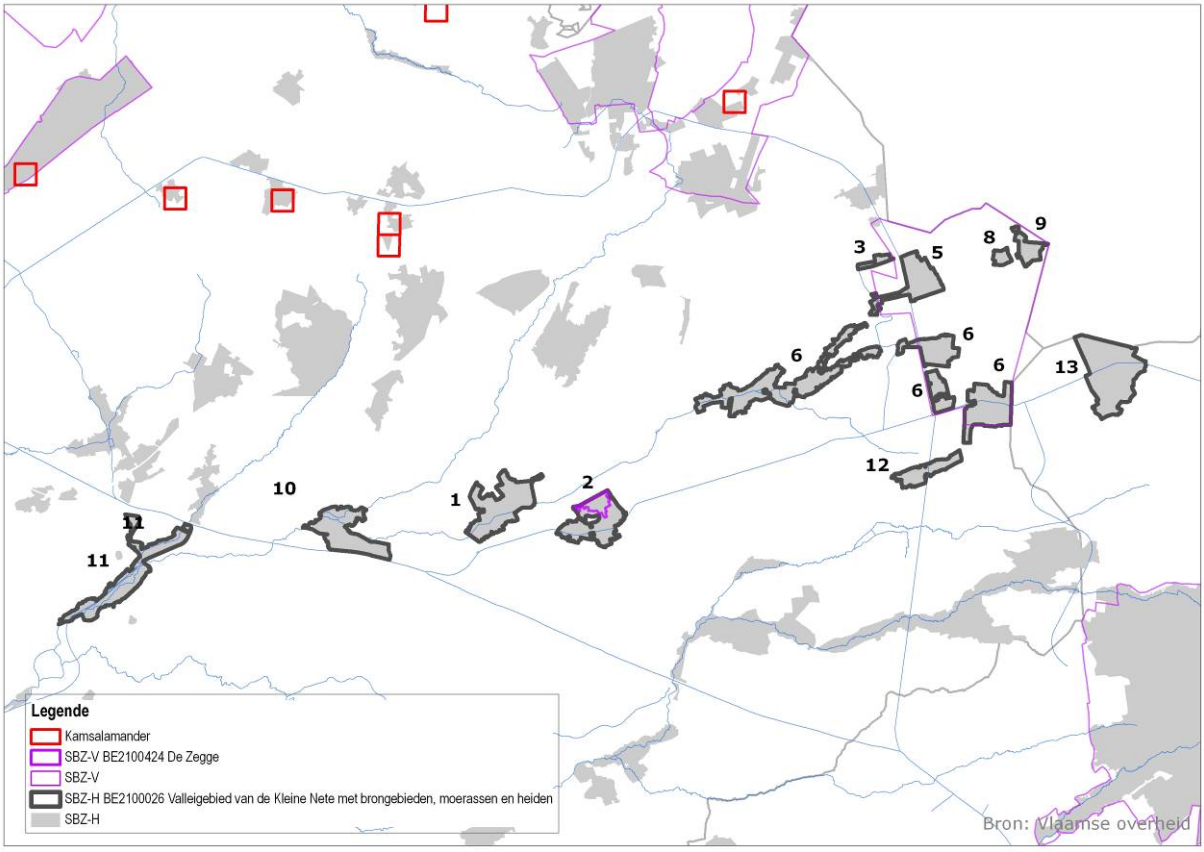

Figuur 0-10. Verspreiding van Kamsalamander – Triturus cristatus

Potenties

Voor deze soort zijn in vier deelgebieden potenties; deelgebieden 1 (Kempense Heuvelrug) 2 (de Zegge), 10 (Militair domein en Schupleer) en 11 (Vallei van de Kleine Nete tussen Lier en Vierseldijk).

De Kamsalamander bewoont vooral kleinschalige landschappen met een hoge diversiteit aan biotooptypen. De voortplantingsplaatsen zijn veedrinkpoelen, bomputten, afgesneden rivierarmen, kleine vijvers, kleigroeven, relatief voedselrijke vennen of andere plassen met stilstaand, vrij voedselrijk water met een nagenoeg neutrale pH (cf. o.a. habitattype 3150). Kamsalamanders worden frequent aangetroffen in gebieden met groepen van dicht bij elkaar gelegen waterpartijen. De plassen zijn bij voorkeur weinig of niet beschaduwd, relatief diep en/of bevatten nagenoeg jaar rond water. De aanwezigheid van vissen heeft een nadelige invloed. De aanwezigheid van waterplanten is vereist; afwisseling tussen plaatsen met een dichte watervegetatie en stukken met open water is optimaal. De vrouwtjes zetten de eitjes individueel af op ondergedoken bladeren van water- of oeverplanten.

Aangezien de soort wel voorkomt in de Noorderkempen, kunnen er, indien er geschikte corridors zijn, mogelijkheden bestaan in dit SBZ-H.

INFORMA

De trend

Het aantal populaties is in Vlaanderen sterk achteruitgegaan en de soort is zeldzaam in Vlaanderen. De soort is niet meer aanwezig in de SBZ-H.

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-83. Beoordeling van criteria en indicatoren voor de soort Kamsalamander – Triturus cristatus

	Algemeen	***Specificaties op deelgebied-niveau***
Toestand populatie		
- relatieve grootte	**C:** de soort wordt op heden niet aangetroffen?	
- voortplanting	**C:** de soort wordt op heden niet aangetroffen?	
- afstand nabije populatie	**C:** > 2km	
Habitatkwaliteit waterhabitat		
- aantal/grootte waterpartijen	**A**	Enkel in MD (deelgebied 10) score C
- voedselrijkdom	**B:** matig geschikt trofisch gehalte	deelgebied 2: A; meso- tot eutroof deelgebied 1 en 10: B deelgebied 11: C; oligo- of zeer eutroof
- pH	**B:** 6-8	Zegge (A), Olens Broek (B), Grobbendonk (B), Viersel (C)
- vegetatie	**C:** te veel of te weinig dichte ondergedoken drijvende vegetatie	10 en 11 (C), 2 (A) en 1 (B)
- beschaduwing	**A**: geen	
- permanentie	**A:** bevat water tot minstens half augustus	
- vissen	**C:** weinig tot veel	1 en 2 (B), 10 en 11 (C)
Habitatkwaliteit landhabitat		
- biotoop	**A:** kleinschalig landschap met bossen, ruigtes,...	
- afstand waterbiotoop	**A:** < 300m	
- verkeerswegen	**A**: afwezig	

Conclusies

Voor deze soort wordt geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.** De toestand van de populatie is ongunstig, gezien het ontbreken ervan. Mits enkele eerder beperkte ingrepen voldoet de habitatkwaliteit wel aan een voldoende staat van instandhouding.

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

populatie-doelstelling Door de kennislacune worden geen doelstellingen geformuleerd.

kwaliteits-doelstelling Door de kennislacune worden geen doelstellingen geformuleerd.

INFORMATIEF DOCUMENT

Rugstreeppad – *Bufo calamita*

Het actuele voorkomen

De rugstreeppad wordt enkel in de Maat - den Diel aangetroffen (deelgebied 6). De regionale stand van instandhouding (SvI) voor deze soort is gunstig. De SBZ-H (BE2100026) is belangrijk voor deze soort.

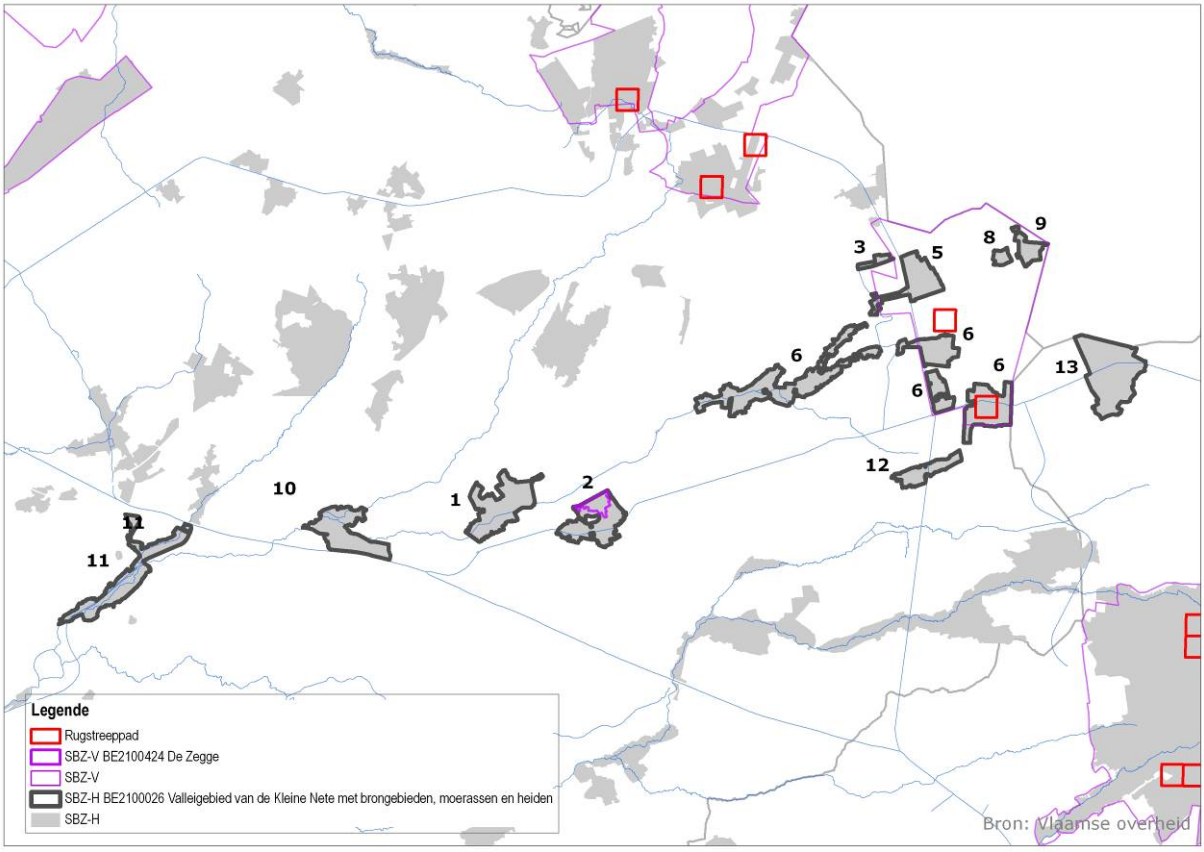

Figuur 0-11. Verspreiding van Rugstreeppad - Bufo calamita

Potenties

De Rugstreeppad is een warmteminnende soort met een gravende levenswijze. Ze bewoont duin- en heidegebieden, waar landactieve dieren zich vooral ophouden op gestabiliseerde, zonbeschenen duinen met een schrale begroeiing van korstmossen, grassen en Struikhei. Daarnaast treffen we ze aan in geaccidenteerde terreinen die sterk door menselijke activiteiten beïnvloed zijn, zoals oude kleiwinningen, verlaten zandgroeven, bouwterreinen, koolmijnstorten en met zand opgespoten terreinen van industrie- en havengebieden. Deze terreinen bevatten veelal een kleinschalige afwisseling van onbegroeide plaatsen en plekken met ijle vegetaties.

De keuze van de voortplantingsplas is afhankelijk van de aard van de landbiotoop. In heidegebieden gaat de voorkeur vooral naar erg ondiepe, zonbeschenen oeverzones en uitlopers van grotere vennen. Ook ondergelopen weilanden en akkers in de directe omgeving van heidegebieden worden als voortplantingswater gebruikt. In geaccidenteerde terreinen geven ze de voorkeur aan ondiepe plassen met weinig of geen vegetatie. Vaak betreft het tijdelijke plassen die tijdens regenarme lentes en zomers snel uitdrogen. Nieuw gegraven plassen en accidenteel ontstane ondieptes worden vaak zeer snel gekoloniseerd, maar ze worden ook even snel verlaten zodra de watervegetatie een meer permanent karakter krijgt. Rugstreeppadden verplaatsen zich dan ook vaak van de ene naar de andere paaiplaats.

INFORMA

De trend

Deze soort is in Vlaanderen recent vooral verdwenen uit een aantal meer geïsoleerd gelegen vindplaatsen.

Er zijn onvoldoende concrete gegevens beschikbaar over de exacte grootte van de actuele populaties en de potenties.

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-84. Beoordeling van criteria en indicatoren voor de soort Rugstreeppad - Bufo calamita

	Algemeen	***Specificaties op deelgebiedniveau***
Toestand populatie		
- relatieve grootte	**A:** >200 roepende mannetjes of eiklompen	
- voortplanting	**A:** juvenielen jaarlijks waargenomen	
- afstand nabije populatie	**C:** > 3 km	
Habitatkwaliteit waterhabitat		
- aantal/grootte waterpartijen	**A**: complex van > 5 permanente en/of tijdelijke plassen of één of meer grote plassen	
- diepte	**A:** kleine plassen <25cm maximale diepte: grote plassen met brede ondiepe oeverzone	
- vegetatie	**A:** geen of weinig waterplanten (bedekking <10%)	
- beschaduwing	**B**: weinig (<33%)	
Habitatkwaliteit landhabitat		
- biotoop	**A:** open terreinen met zandige bodem	
- successie/verbossing	**B:** vroeg stadium	
- schuilplaatsen	**A:** zandige mulle bodem	
- afstand waterbiotoop	**A:** < 500m	
- verkeerswegen	**C**: aanwezig en matig tot intensief gebruikt	

Conclusies

Er wordt geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.** De toestand van de populatie is vrij gunstig, enkel de afstand tot de meest nabije populatie kan op termijn de goede staat van instandhouding hypothekeren. De aanwezigheid van verkeerswegen is een probleem voor de goede staat van instandhouding. Mits enkele eerder beperkte ingrepen voldoet de habitatkwaliteit aan een voldoende staat van instandhouding.

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

populatie-doelstelling Populaties van meer dan 200 roepende mannetjes waar de soort actueel voorkomt. Deze doelstelling spoort samen met herstel van het heidelandschap – habitattypes 2310, 2330, 3130 en 3160, 4030, 4010, waardoor de soort mogelijk kan uitbreiden. Het vereist geen extra leefgebied.

kwaliteits-doelstelling De kwaliteitseis wordt gedekt door deze van de habitatsoorten Heikikker wat betreft het waterhabitat en Gladde slang wat betreft het landhabitat.

INFORMATIEF DOCUMENT

Gladde slang – *Coronella austriaca*

Het actuele voorkomen

De Gladde slang wordt enkel in de Maat - den Diel (deelgebied 6) en Lommel-Sahara (deelgebied 13) aangetroffen. De soort komt vooral voor in heideterreinen. De regionale stand van instandhouding voor deze soort is onbekend. De SBZ-H (BE2100026) is zeer belangrijk voor deze soort.

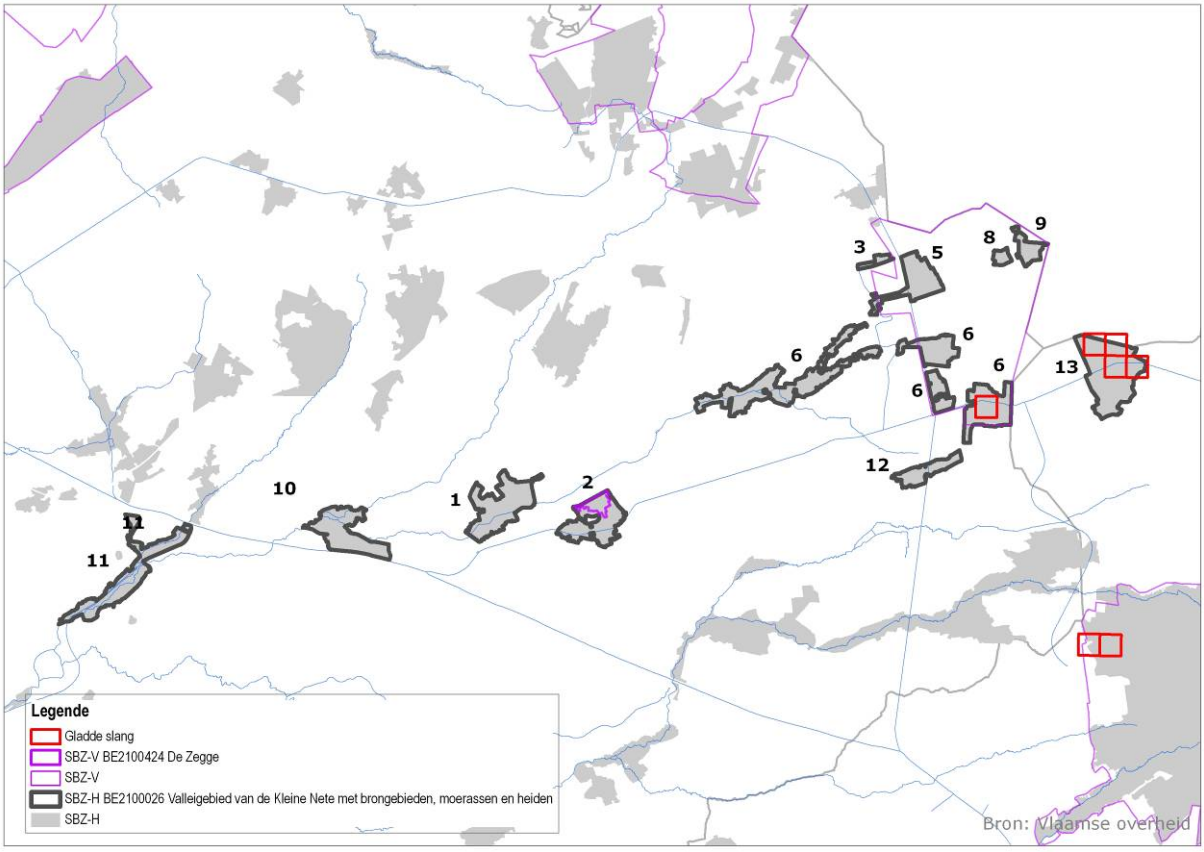

Figuur 0-12. Verspreiding van Gladde slang – Coronella austriaca

Potenties

De Gladde slang vertoont in onze streken een voorkeur voor droge, zonbeschenen terreinen. Zo wordt ze aangetroffen in droge heiden, droge graslanden, open plekken in loofbossen, op grazige hellingen en langs bosranden (o.a. habitattypen 2310, 2330, 4030, 6230 en 9190). Toch zijn er ook vindplaatsen in nattere biotopen, zoals de omgeving van vennen of in beekvalleien (o.a. habitattypen 4010, 6410).

De Gladde slang verkiest biotopen die een kleinschalige afwisseling bieden van zonbeschenen en schaduwrijke plekjes. De aanwezigheid van een dichte bodembegroeiing van dwergstruiken (bv. Struikhei, Blauwe bosbes) of grassen, samen met verspreid staande struiken of bomen, is belangrijk. Daarom kan men de Gladde slang vaak aantreffen langs lijnvormige structuren zoals bosranden, (oude) spoorwegtaluds, landduinen en wegranden, die een kleinschalige variatie in microklimaat bieden. Daarnaast is ook de aanwezigheid belangrijk van een vrij losse ondergrond, bedekt met dood plantenmateriaal waarin de Gladde slang zich kan verschuilen. De zomer- en wintergebieden liggen meestal binnen eenzelfde biotooptype. Gladde slangen overwinteren onder de grond in de periode oktober-maart. Het wijfje werpt 6 tot 15 jongen die bij hun geboorte onmiddellijk uit het eivlies breken en 14 tot 20 cm lang zijn.

INFORM

De potenties voor Gladde slang in de SBZ-H liggen hoogstwaarschijnlijk in deelgebied 5 (Ronde Put), deelgebied 13 (Lommel-Sahara), en deelgebieden 8 en 9 (Postel-Grootbos en Luiksgestelse Heide)

De trend

De soort gaat achteruit in Vlaanderen. Er zijn geen redenen om aan te nemen dat de SBZ-H hierin verschilt.

Er zijn onvoldoende concrete gegevens beschikbaar over de exacte grootte van de actuele populaties en de potenties.

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-85. Beoordeling van criteria en indicatoren voor de soort Gladde slang – Coronella austriaca

	Algemeen	***Specificaties op deelgebiedniveau***
Toestand populatie		
- relatieve grootte	**C:** 1 adult dier/2000m traject	Onbekend voor Lommel-Sahara
- absolute populatiegrootte	**C:** <20 adulte dieren	Onbekend voor Lommel-Sahara
- voortplanting	**C:** drachtige vrouwtjes en juveniele afwezig	
- afstand nabije populatie	**C:** > 500m	
Habitatkwaliteit		
- biotoop	Onbekend	Goed (A) voor Lommel-Sahara maar ongunstig (C) voor den Diel
- structuur vegetatie	**C:** structuurarm, homogeen	
- open plekken	Onbekend	Voldoende (B) voor Lommel-Sahara maar ongunstig (C) voor den Diel
- lijnvormige elementen	**B:** aanwezig	Kanaal als lijnvormig element
- successie	**B:** boomopslag aanwezig	
- oppervlakte	**Onbekend**: > 20 ha aaneengesloten habitat (2310/2330 en 4030) aanwezig in Dg 13 maar minder dan 10 ha in Dg 6.	(B) Voldoende voor Lommel-Sahara maar ongunstig (C) voor den Diel
- verkeerswegen	**A:** afwezig	Kanaal begrenzend voor Gladde slang?
Globale beoordeling		

Conclusies

Er wordt geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding**. De huidige toestand van de populatie is ongunstig. Ook de habitatkwaliteit is onvoldoende om tot een goede staat van instandhouding te komen.

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

populatie-doelstelling	Bronpopulatie van minimum 50 adulte dieren die zich uitstrekt over het volledige heidelandschap van den Diel (DG6) tot Lommel Riebos en Sahara (DG13). Deze doelstelling spoort samen met herstel van het heidelandschap – habitattypes 2310, 2330, 4030, 4010, 6230 en 9190.
kwaliteits-doelstelling	Kwaliteitsverbetering in hoofdzaak door het creëren van ijle bossen en structuurrijke overgangen naar open landschap. In de droge heide voldoende oppervlakte oude structuurrijke heide met vrij losse ondergrond en strooisellaag behouden.

INFORMATIEF DOCUMENT

Drijvende waterweegbree - *Luronium natans*

Het actuele voorkomen

Drijvende waterweegbree komt historisch voor in 4 deelgebieden van de SBZ-H. Het betreft deelgebieden 1 (tot 1981), 2 (tot 2005, de Zegge), 3 (tot 2004, Arendonkse Watering) en 11 (tot 1936, de Krekelbeek te Emblem). Recenter werd tevens een waarneming gemeld op de Aa. De regionale stand van instandhouding (SvI) voor deze soort is zeer ongunstig. De SBZ-H (BE2100026) is zeer belangrijk voor deze soort.

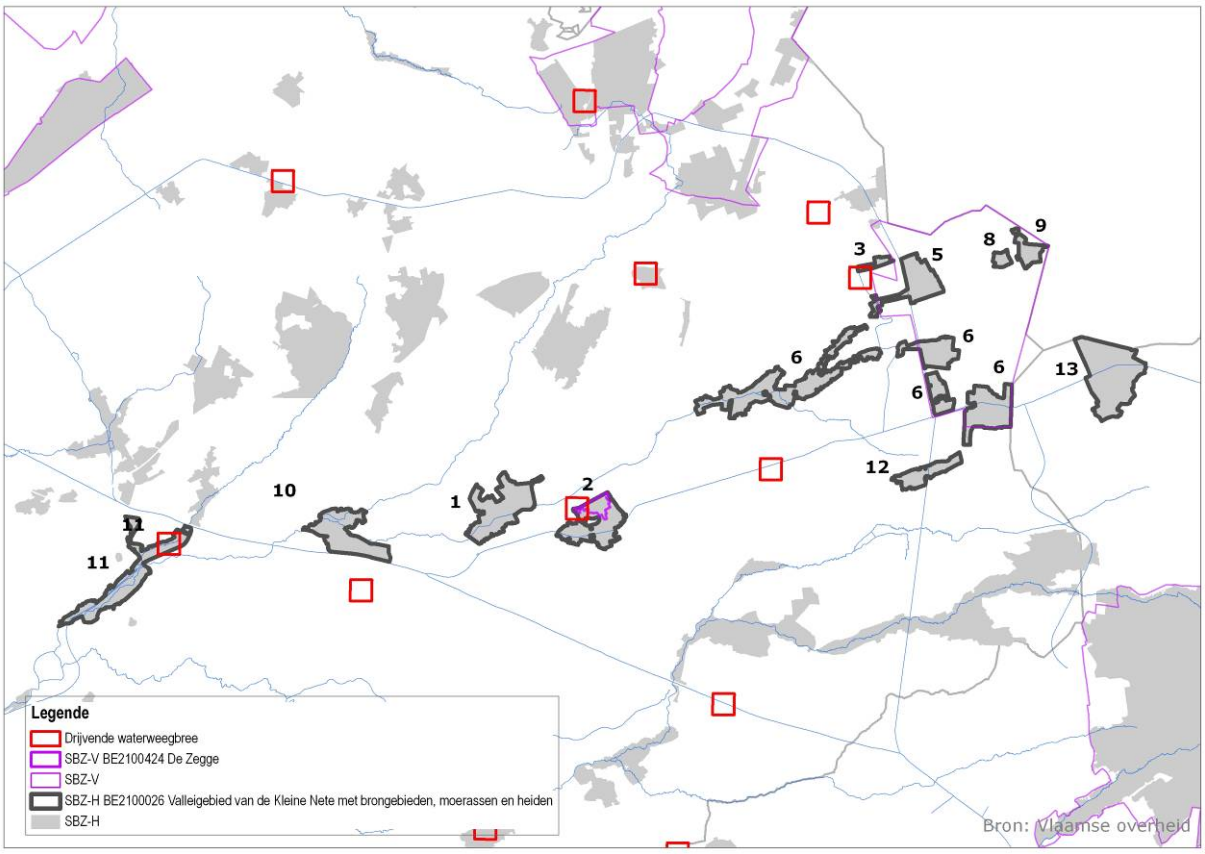

Figuur 0-13. Verspreiding van Drijvende waterweegbree – Luronium natans

Potenties

De plant groeit in stromend of stilstaand water, zoals vijvers, sloten en plassen en op de kortstondig droogvallende oevers daarvan. Het is een typische soort van wateren met pioniervegetaties van de Oeverkruidklasse (habitattypes 3110 en 3120). Het water is helder, vaak vrij voedselarm tot matig voedselrijk, zuur tot licht basisch en met zeer lage fosfaat- en nitraatgehaltes. De plant verdwijnt van zodra te veel concurrentie met andere planten optreedt. In voedselarme omstandigheden, waarbij er niet te veel ophoping van organisch materiaal op de bodem plaats vindt, kan de soort langdurig stand houden. In voedselrijkere omgeving is de soort meestal gebonden aan situaties met ijzerrijk kwelwater of andere milieuomstandigheden die de successie naar vegetaties met meer competitieve soorten vertragen.

De trend

De soort is in Vlaanderen achteruitgegaan. Deze trend zet zich tevens door in de SBZ-H.

Tabel 0-86. Actuele populatie (in ha) en aangemelde oppervlakte (in % ten opzichte van oppervlakte van de speciale beschermingszone) en potenties van habitat (in ha) Drijvende waterweegbree – Luronium natans

	Actuele pop. (#)	**Aanmelding (%)**	***Potenties***
Deelgebied 2	Actueel niet meer aanwezig		Op basis van de karakteristieken van de waterpartijen zijn er ook hier kansen.
Deelgebied 11	Enkele vierkante meter		Wellicht zou de soort ook op andere plaatsen kunnen voorkomen.
Totaal	Enkele vierkante meter	2%	

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-87. Beoordeling van criteria en indicatoren voor de soort Drijvende waterweegbree – Luronium natans

	Algemeen	***Specificaties op deelgebiedniveau***
Toestand populatie		
- ruimtelijke populatiestructuur	**C:** Slechts één populatie kleiner dan 5 vierkante meter **->**	deelgebied 2 en deelgebied 11 scoren beide C
- populatiegrootte	???	deelgebied 2 en deelgebied 11 scoren beide C
- populatiestructuur	**C:** geen bloeiende planten of vruchten aanwezig	deelgebied 2 en deelgebied 11 scoren beide C
Habitatkwaliteit		
- pionierscondities	**C:** de dynamiek en verstoring die nieuwe kolonisaties toelaten is onvoldoende	deelgebied 2: C deelgebied 11: B
- sliblaag	**A**: dunne sliblaag	deelgebied 2 en 11 allebei A
- pH	**C**: pH < 5	deelgebied 2 en deelgebied 11 scoren beide C
- waterstand	**C:** onvoldoende hoog	deelgebied 2 en deelgebied 11 scoren beide C
- vegetatiestructuur	**B**: bedekking vegetatie 25 - 75%	deelgebied 2 en deelgebied 11 scoren beide B
- lichtritme	**B:** gedeeltelijk beschaduwd	deelgebied 2 en deelgebied 11 scoren beide B
- transparantie waterkolom	Geen specifieke gegevens bekend. **->** onbekend.	
- eutrofiëring	**C**: bedekking eutrofiëring- en Verzuringsindicatoren > 30%	deelgebied 2:B; deelgebied 11: C

Conclusies

Er wordt geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.** De toestand van de populatie is zeer ongunstig terwijl ook de habitatkwaliteit onvoldoende is.

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

INFORMATIEF DOCUMENT

populatie-doelstelling Herstel van recent verdwenen populaties en beheer van spontaan gevestigde populaties, tot groeiplaatsen van 5-50 m² groot of 100 planten.

kwaliteits-doelstelling Zie kwaliteitsdoelen voor habitat 3130.

INFORMATIEF DOCUMENT

Groenknolorchis – *Liparis loeselli*

Het actuele voorkomen

De Groenknolorchis komt momenteel slechts voor in deelgebied 12 (Buitengoor). De regionale stand van instandhouding (SvI) voor deze soort is zeer ongunstig. De SBZ-H (BE2100026) is essentieel voor deze soort.

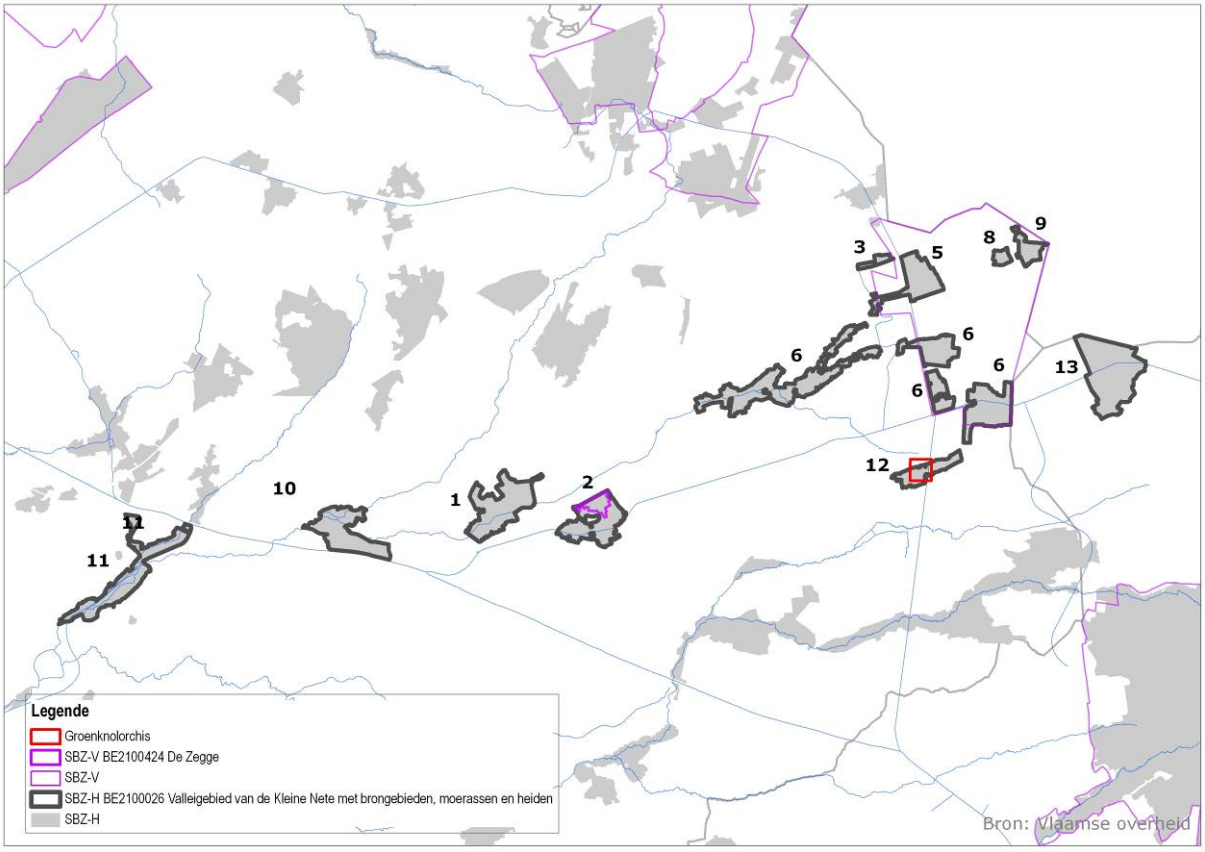

Figuur 0-14. Verspreiding van Groenknolorchis – Liparis loeselli

Potenties

De Groenknolorchis is een soort van vochtige duinvalleien (habitattype 2190), trilvenen (habitattype 7140) en alkalische laagveenmoerassen (habitattype 7230). Ze staat op plekken die gedurende het gehele jaar zeer nat zijn en onder invloed staan van basenrijk grondwater. De soort komt meestal voor in pioniersituaties met geringe bodembedekking (duinvalleien) of in dikke mostapijten (trilveen en alkalisch laagveen).

De trend

De soort is in Vlaanderen achteruitgegaan. Deze trend zet zich tevens door in de SBZ-H.

Er zijn onvoldoende concrete gegevens beschikbaar over de exacte grootte van de actuele populaties en de potenties.

INFORMA

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-88. Beoordeling van criteria en indicatoren voor de soort Groenknolorchis – Liparis loeselli

	Algemeen	***Specificaties op deelgebiedniveau***
Toestand populatie		
- ruimtelijke populatiestructuur	**C:** slechts één groeiplaats en populatie binnen het gebied	
- populatiegrootte	**C:** minder dan 50 adulten	
- populatiestructuur	**B:** reproductie beperkt tot enkele exemplaren	
Habitatkwaliteit		
- groeiplaats	**B:** veranderde maar gunstige condities	
- grondwaterstand	**B:** verstoorde hydrologie in omgeving, zonder negatieve invloed	
- vegetatiestructuur	**B:** matig dichte vegetatie met geringe strooiselophoping	
- lichtregime	**B:** gedeeltelijk beschaduwd	
- successie	**A:** geen	
- eutrofiëring	**A:** de groeiplaats kent geen verzurings- of eutrofiëringindicatoren	

Conclusies

Er wordt geconcludeerd tot een **gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.** De populatie is zeer klein met slechts enkele exemplaren

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

populatie-doelstelling Door de uitbreiding van Ht 7230 alkalisch laagveen van 5 tot 10 ha kan de populatie vergroten en duurzamer worden.

kwaliteits-doelstelling Zie kwaliteitsdoelstellingen voor 7230.

INFORMATIEF DOCUMENT

Vleermuizen

In dit habitatrichtlijngebied komen verscheidene soorten vleermuizen voor. Op basis van het aantal waarnemingen zijn vooral het oostelijk deel van deelgebied 6 (de Maat en den Diel), deelgebied 10 (Schupleer en militair Domein Grobbendonk) en deelgebied 11 (benedenloop van de Kleine Nete) het belangrijkste voor vleermuizen. Deelgebied 1 (Olens Broek, Kempische Heuvelrug), deelgebied 2 (de Zegge) en deelgebied 5 (de Ronde Put) zijn wat minder belangrijk. Maar waarnemingen moeten met het nodige voorbehoud bekeken worden.

Vleermuizen vormen immers een per definitie zeer moeilijk te inventariseren soortengroep. Hierdoor is het zeer moeilijk om een uitspraak te doen over de staat van instandhouding van de verschillende vleermuissoorten van de SBZ. De belangrijkste vragen bij een feitelijke beoordeling van de staat van instandhouding stellen zich naar het voorkomen van winterverblijfplaatsen, het voorkomen van voldoende oude bomen voor de zomerverblijfplaatsen, het voorkomen van geschikte foerageergebieden en het voorkomen van voldoende verbindingen tussen beide. De meeste vleermuissoorten overwinteren ook op grote afstand van de zomerleefgebieden zodat dit geen echt zwaar element is dat moet doorwegen in de beoordeling.

Het habitatrichtlijngebied kent geen echt oude bossen, wel jonge loofbossen met her en der oudere bomen. Het gegeven dat deze vleermuissoorten nog relatief talrijk voorkomen in het gebied is een goede indicatie dat ook voldoende zomerverblijfplaatsen aanwezig zijn.

Het is niet zinvol de staat van instandhouding te beoordelen op basis van de beoordelingscriteria die zijn vermeld in Adriaens e.a. (2008). Hiervoor is onvoldoende informatie en cijfermateriaal beschikbaar.

De beschikbare informatie wordt hieronder per soort toegelicht.

INFORMATIEF DOCUMENT

Brandts vleermuis / Gewone baardvleermuis – *Myotis brandtii / Myotis mystacinus*

Het actuele voorkomen

Winterverblijfplaats: Beide soorten overwinteren in ijskelders, forten, mergelgroeven en andere ondergrondse objecten, waarbij ze een voorkeur vertonen voor koelere plaatsen van 2 à 4°C (bv. vaak aan de ingang) en een hoge luchtvochtigheid (>80%). Winterverblijfplaatsen voor deze soorten worden aangetroffen in deelgebied 6 (de Maat), nabij deelgebieden 3 en 5 (Hoge Mouw) en nabij 11 in forten buiten SBZ (Kessel en Broechem).

Zomerverblijfplaats: Spleten en kleine holtes in gebouwen en holle bomen of loshangende boomschors worden geprefereerd. Ook vleermuizenkasten worden gebruikt. De kraamkolonie verplaatst zich geregeld binnen het leefgebied. De soort wordt niet waargenomen in het deelgebied.

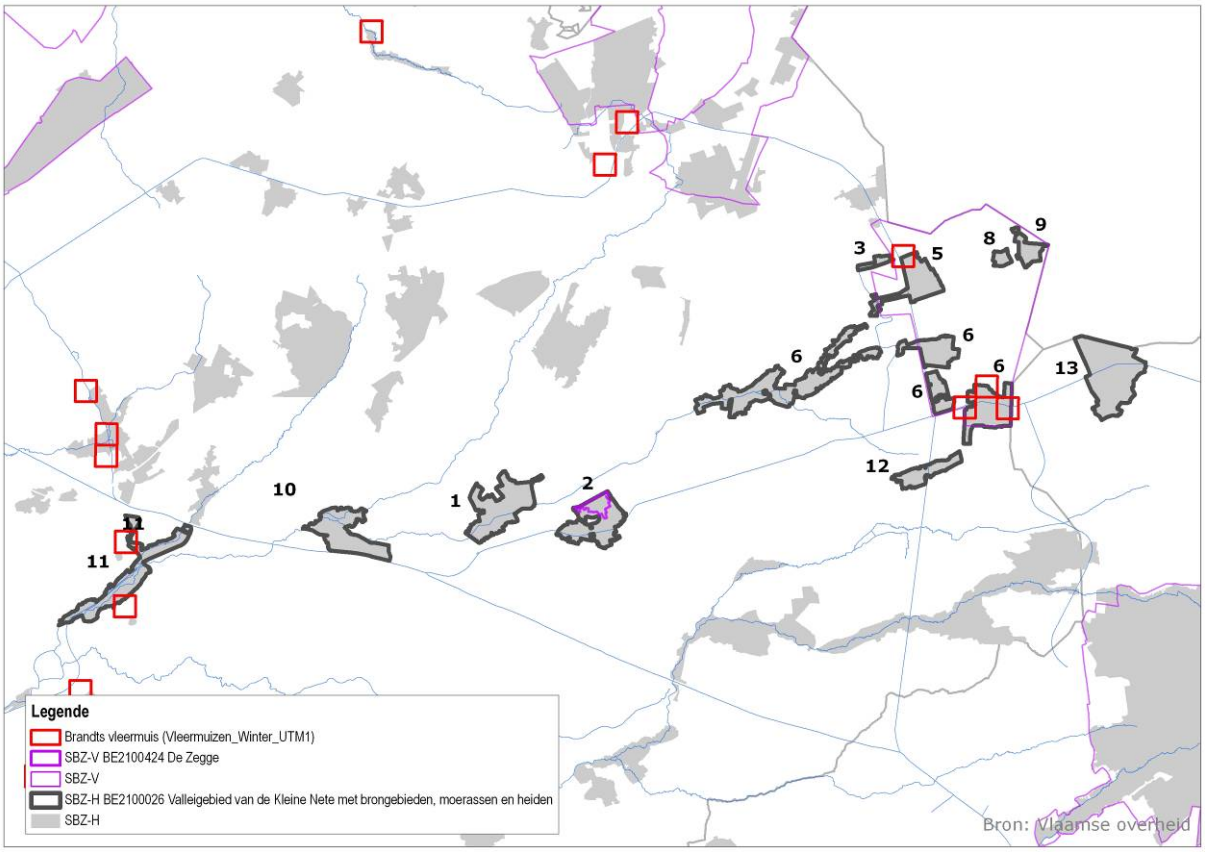

Figuur 0-15. Verspreiding van Brandts vleermuis/Gewone baardvleermuis – Myotis brandtii/Myotis mystacinus

Potenties

De potenties voor deze soort zijn momenteel onbekend.

De trend

De Vlaamse populatie is stabiel maar de soort is volgens de Rode lijst bedreigd. De G-IHD voor deze soort is gunstig. Er zijn geen indicaties dat de situatie in de SBZ-H een andere trend vertoont.

Er zijn onvoldoende concrete gegevens (kennislacune) beschikbaar over de exacte grootte van de actuele populaties en de potenties.

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Er is onvoldoende informatie beschikbaar om de staat van instandhouding te beoordelen op basis

van de beoordelingscriteria die vermeld worden in Adriaens et al. (2008).

Conclusies

De kennislacune laat niet toe de **actuele staat van instandhouding** vast te stellen.

Ecologische doelstellingen

Zie tabel pagina 344.

INFORMATIEF DOCUMENT

Franjestaart – *Myotis nattereri*

Het actuele voorkomen

Winterverblijfplaats: Overwintering vindt plaats in kelders, forten, ijskelders, groeven en grotten, maar ook in bomen, waar ze meestal wegkruipen in spleten en holtes. Binnen de SBZ-H worden winterverblijfplaatsen gemeld voor Franjestaart nabij deelgebied 11 (forten Kessel en Broechem).

Zomerverblijfplaats: Oude bomen met holtes, spleten en naar boven ingerotte spechtenholen worden geprefereerd. De kraamkolonies kunnen in de loop van het seizoen frequent verhuizen. Een populatie heeft dus een netwerk aan geschikte locaties nodig. Uit het buitenland zijn meer gebouwbewonende kolonies gekend. Deze soort wordt in de zomer in het Goor (deelgebied 6) waargenomen.

Jachtgebied: Het is een soort van gesloten tot halfopen bossen en kleinschalige, vaak waterrijke landschappen met een hoog aandeel holle bomen. In tegenstelling tot andere vleermuizen kunnen ze ook in dichte vegetatie jagen (bv. jonge aanplanten). Insecten worden vaak direct van de vegetatie geplukt. Ze worden ook jagend boven kleine beekjes en vijvers in bosrijke omgeving waargenomen. De jachtgebieden liggen doorgaans niet meer dan 10 km van de zomerverblijfplaats, waarbij de vliegroutes zo veel mogelijk lijnvormige structuren volgen en verlichting vermijden.

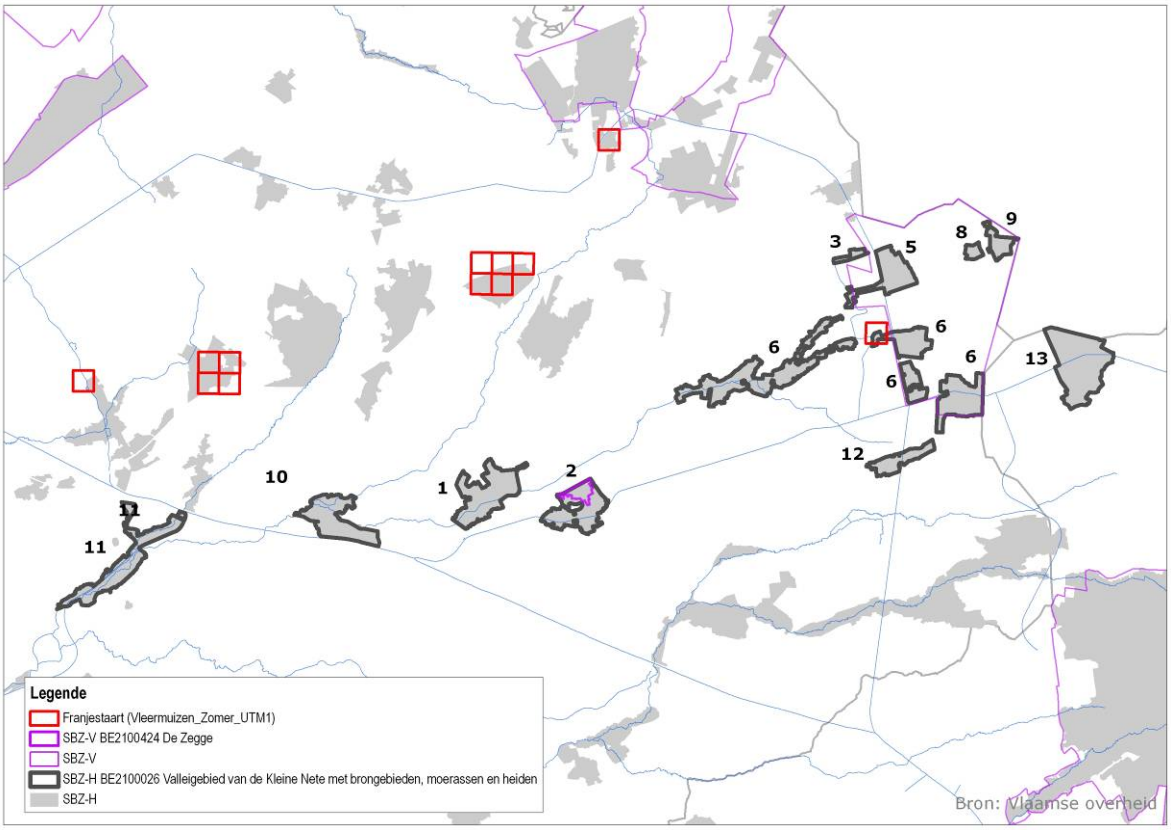

Figuur 0-16. Verspreiding van Franjestaart – Myotis nattereri (zomer).

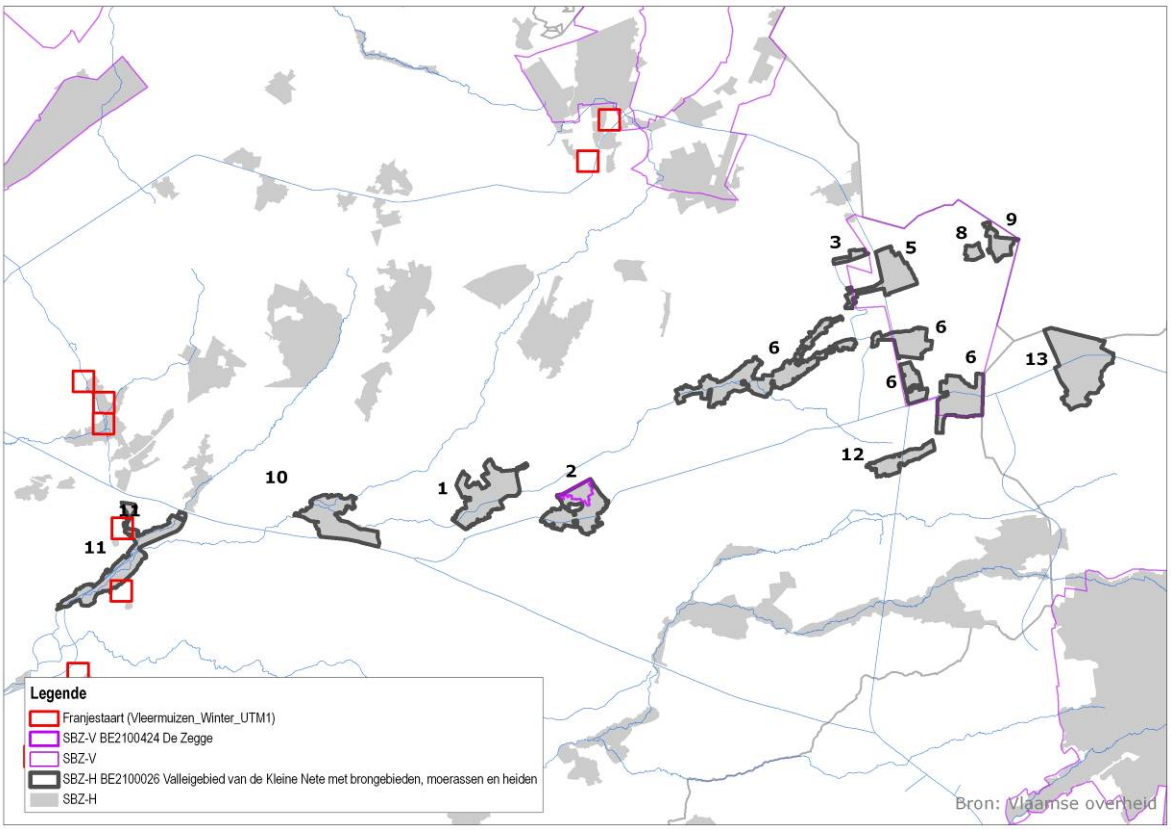

Figuur 0-17. Verspreiding van Franjestaart – Myotis nattereri (winter).

Potenties

De potenties voor deze soort zijn momenteel niet gekend.

De trend

De Vlaamse populatie is stabiel maar de soort is volgens de Rode lijst bedreigd. De G-IHD voor deze soort is gunstig. Er zijn geen indicaties dat de situatie in de SBZ-H een andere trend vertoont.

Er zijn onvoldoende concrete gegevens (kennislacune) beschikbaar over de exacte grootte van de actuele populaties en de potenties.

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Er is onvoldoende informatie beschikbaar om de staat van instandhouding te beoordelen op basis van de beoordelingscriteria die vermeld worden in Adriaens et al. (2008).

Conclusies

De kennislacune laat niet toe de **actuele staat van instandhouding** vast te stellen.

Ecologische doelstellingen

Zie tabel pagina 344.

INFORMATIEF D

Gewone grootoorvleermuis – *Plecotis auritus*

Het actuele voorkomen

Winterverblijfplaats: Deze soorten overwinteren in kelders, bunkers, forten, groeven, ijskelders en andere koele ruimten, maar ook in boomholten. Ze kiezen veelal dicht bij de ingang gelegen plaatsen waar ze onderhevig zijn aan sterke wisselingen in temperatuur, luchtvochtigheid en lichtintensiteit. In de winter wordt de soort teruggevonden in deelgebied 6 (omgeving van den Diel) en de nabijgelegen forten van deelgebied 11.

Zomerverblijfplaats: Tijdens de zomer verblijven ze vooral in holtes en spleten van bomen of gebouwen en daarnaast ook in nestkasten en zolders. Er wordt vaak verhuisd, zodat de populatie een netwerk aan geschikte verblijfslocaties nodig heeft. De huidige verspreiding van de soort betreft de Maat en den Diel (deelgebied 6). Niet tot op soort geïdentificeerde waarnemingen van *Plecotis spec.* worden eveneens gemeld in de Koemook (deelgebied 6) en de Kesselse Heide (Deelgebied 11).

Jachtgebied: Ze foerageren meestal in kleinschalige landschappen, parken en open bossen in een straal van enkele honderden meter tot ca. 3 km rond de verblijfplaats. De vliegroute volgt lijnvormige landschapselementen. Grootoren behoren met hun brede vleugels en zachte fluistersonar tot de soorten die allerlei grotere insecten zoals nachtvlinders, kevers en vliegen vooral van de vegetatie 'plukken'.

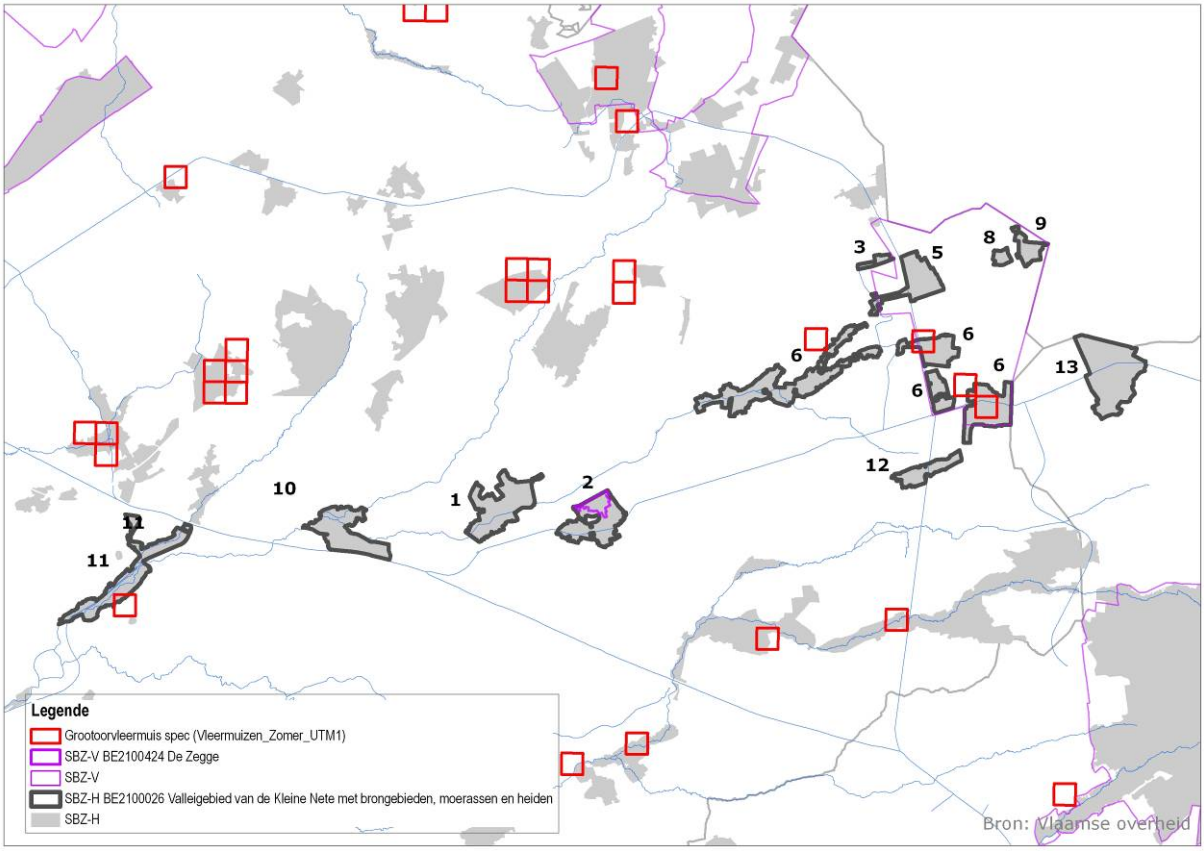

Figuur 0-18. Verspreiding van Gewone grootoorvleermuis – Plecotis auritus (zomer).

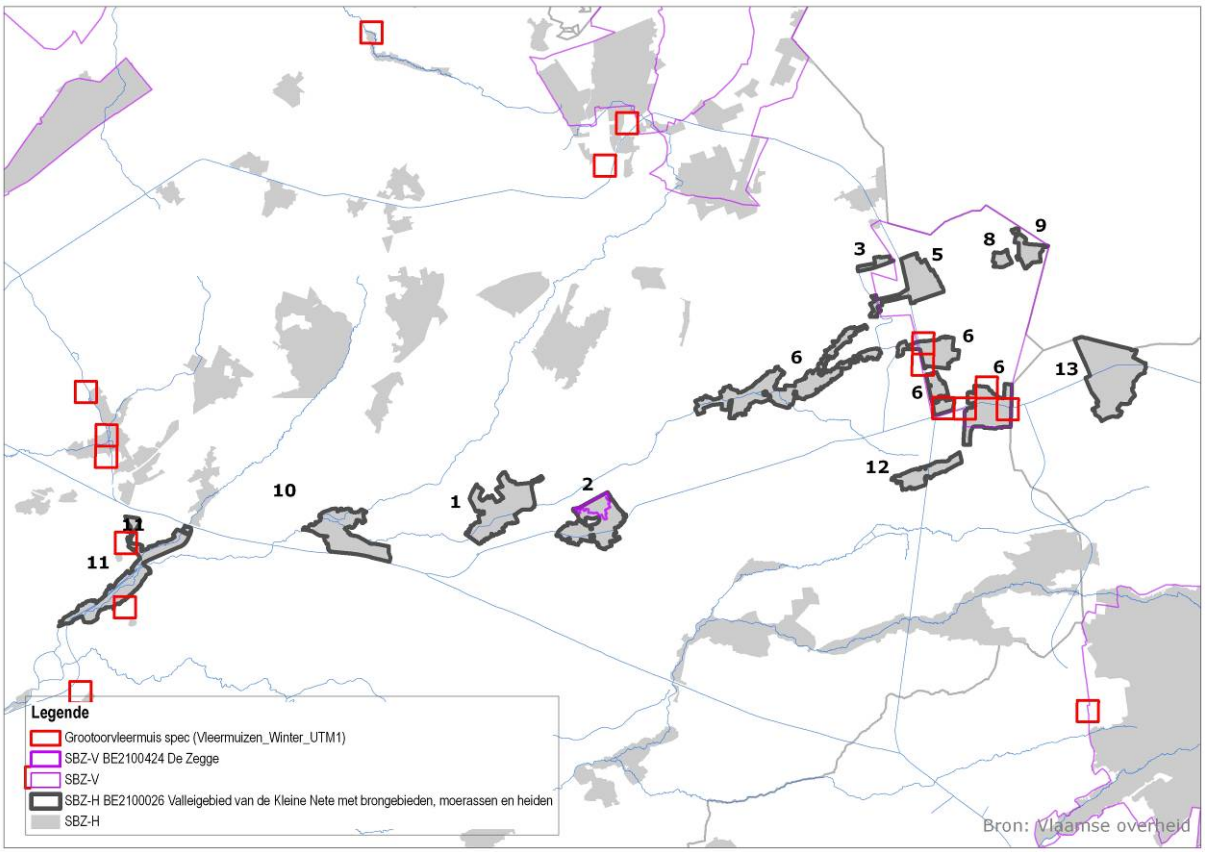

Figuur 0-19. Verspreiding van Gewone grootoorvleermuis – Plecotis auritus (winter).

Potenties

De potenties voor deze soort zijn momenteel niet gekend.

De trend

De Vlaamse populatie is stabiel maar de soort is volgens de Rode lijst bedreigd. De G-IHD voor deze soort is gunstig. Er zijn geen indicaties dat de situatie in de SBZ-H een andere trend vertoont.

Er zijn onvoldoende concrete gegevens (kennislacune) beschikbaar over de exacte grootte van de actuele populaties en de potenties.

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Er is onvoldoende informatie beschikbaar om de staat van instandhouding te beoordelen op basis van de beoordelingscriteria die vermeld worden in Adriaens et al. (2008).

Conclusies

De kennislacune laat niet toe de **actuele staat van instandhouding** vast te stellen.

Ecologische doelstellingen

Zie tabel pagina 344.

INFORMATIEF

Ingekorven vleermuis – *Myotis emarginatus*

Het actuele voorkomen

Winterverblijfplaats: Deze warmteminnende soort overwint in de diepste en warmste delen van grotten, groeven en grote forten. In het gebied zijn geen overwinteringskwartieren gekend.

Zomerverblijfplaats: Tijdens de zomer verblijven ze op warme plaatsen op grote zolders van abdijen, kastelen en grote forten. Ze komen jaar na jaar op dezelfde plaats terug. In het gebied werd onlangs een grote zomerkolonie ontdekt in de abdij van Postel.

Jachtgebied: Ingekorven vleermuizen foerageren vooral rond open koeienstallen en veeschuilplaatsen, afgewisseld met bossen, dreven, parklandschappen en boomgaarden.

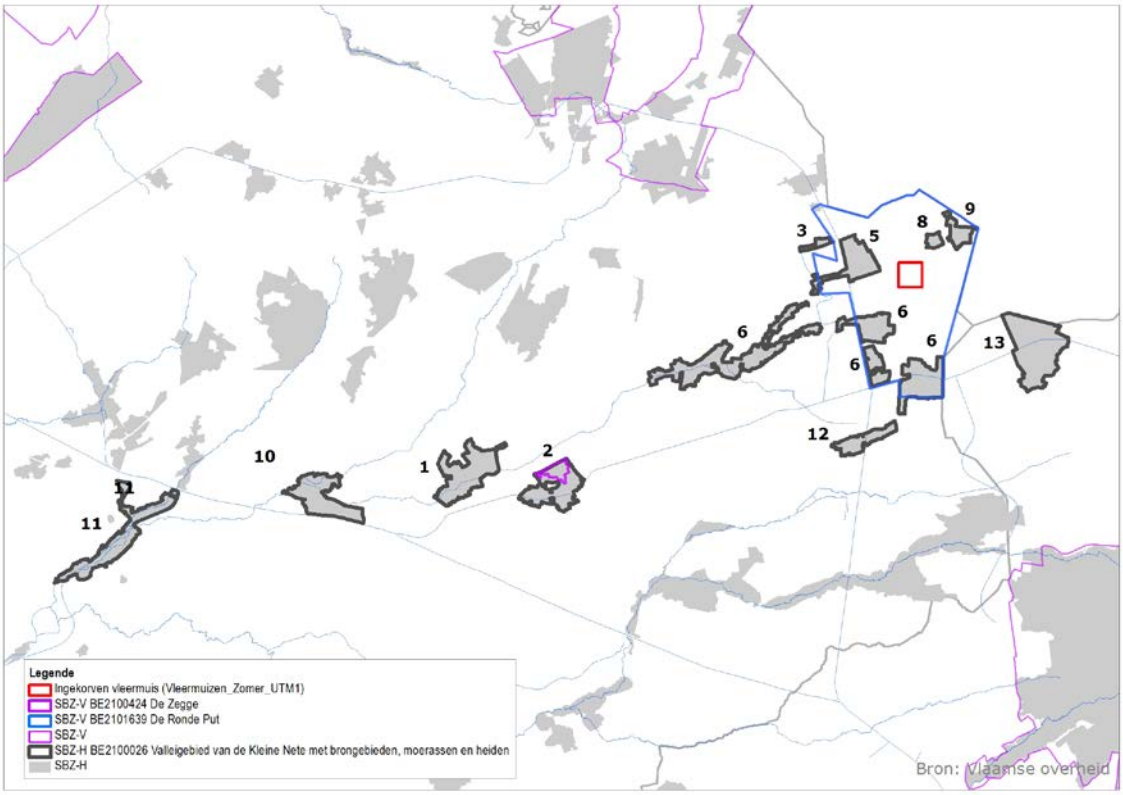

Figuur 0-20. Verspreiding van Ingekorven vleermuis – Myotis emarginatus (zomer).

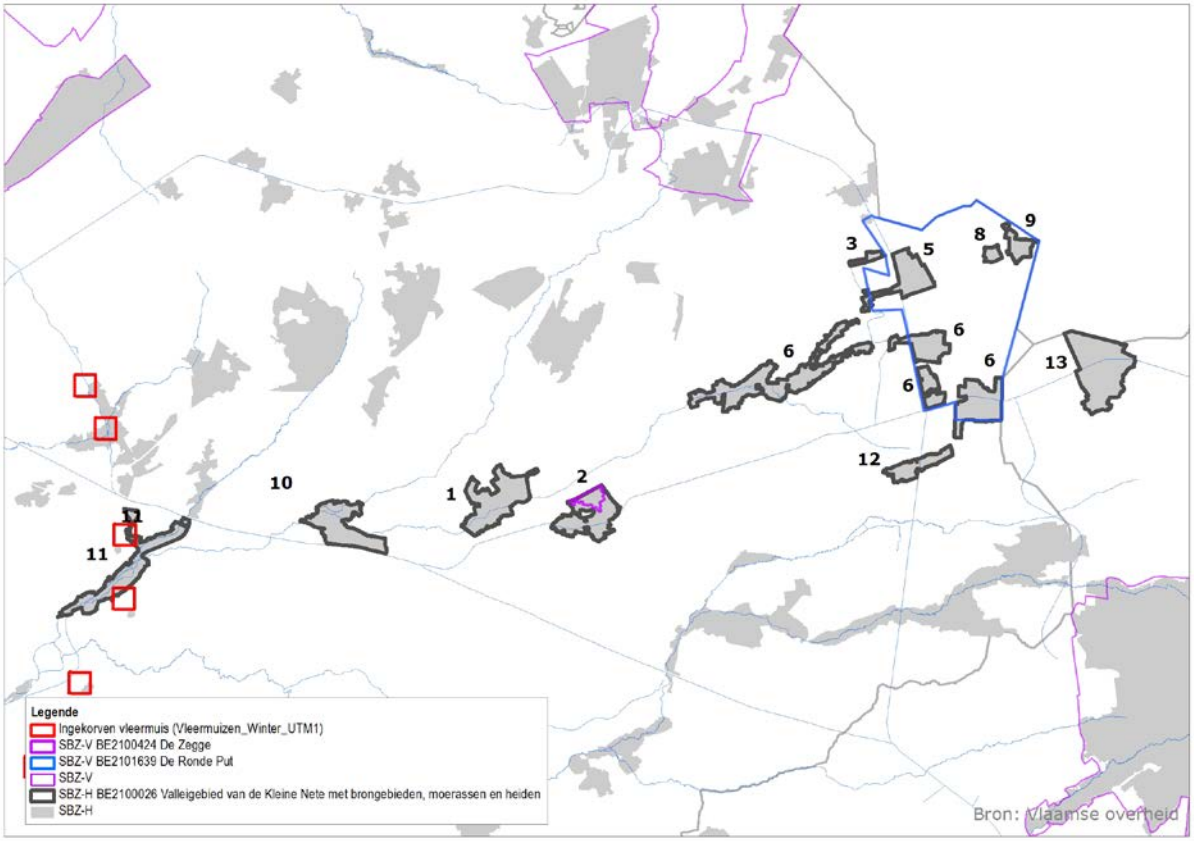

Figuur 0-21. Verspreiding van Ingekorven vleermuis – Myotis emarginatus (winter).

Potenties

De potenties voor deze soort zijn momenteel niet gekend.

De trend

De Vlaamse populatie is stabiel maar de soort is volgens de Rode lijst ernstig bedreigd. De G-IHD voor deze soort is gunstig. De trend is wegens de recente ontdekking van de zomerkolonie gunstig.

Er zijn onvoldoende concrete gegevens (kennislacune) beschikbaar over de exacte grootte van de actuele populaties en de potenties.

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Er is onvoldoende informatie beschikbaar om de staat van instandhouding te beoordelen op basis van de beoordelingscriteria die vermeld worden in Adriaens et al. (2008).

Conclusies

De kennislacune laat niet toe de **actuele staat van instandhouding** vast te stellen.

Ecologische doelstellingen

Zie tabel pagina 344.

INFORMATIEF D

Rosse vleermuis - *Nyctalus noctula*, Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii en* Kleine dwergvleermuis - *Pipistrellus pygmaeus*

Het actuele voorkomen

Aangenomen kan worden dat deze soorten voorkomen over het volledige habitatrichtlijngebied omdat hier in elk deelgebied waterpartijen en bossen gecombineerd voorkomen.

Zomerwaarnemingen van de Rosse vleermuis zijn bekend voor de deelgebieden 1 (Olens Broek), 6 (de Maat en Koemook), 10 (het Schupleer, MD), 11 (Viersel) en 12 (Buitengoor-Meergoor). Er zijn geen bekende winterverblijfplaatsen in de SBZ-H (databankgegevens INBO). Zomerwaarnemingen van de Ruige dwergvleermuis zijn bekend voor deelgebied 6 (de Maat) (databankgegevens INBO). Gegevens i.v.m. zomerwaarnemingen van de Kleine dwergvleermuis zijn onbekend. Dit is een kennislacune.

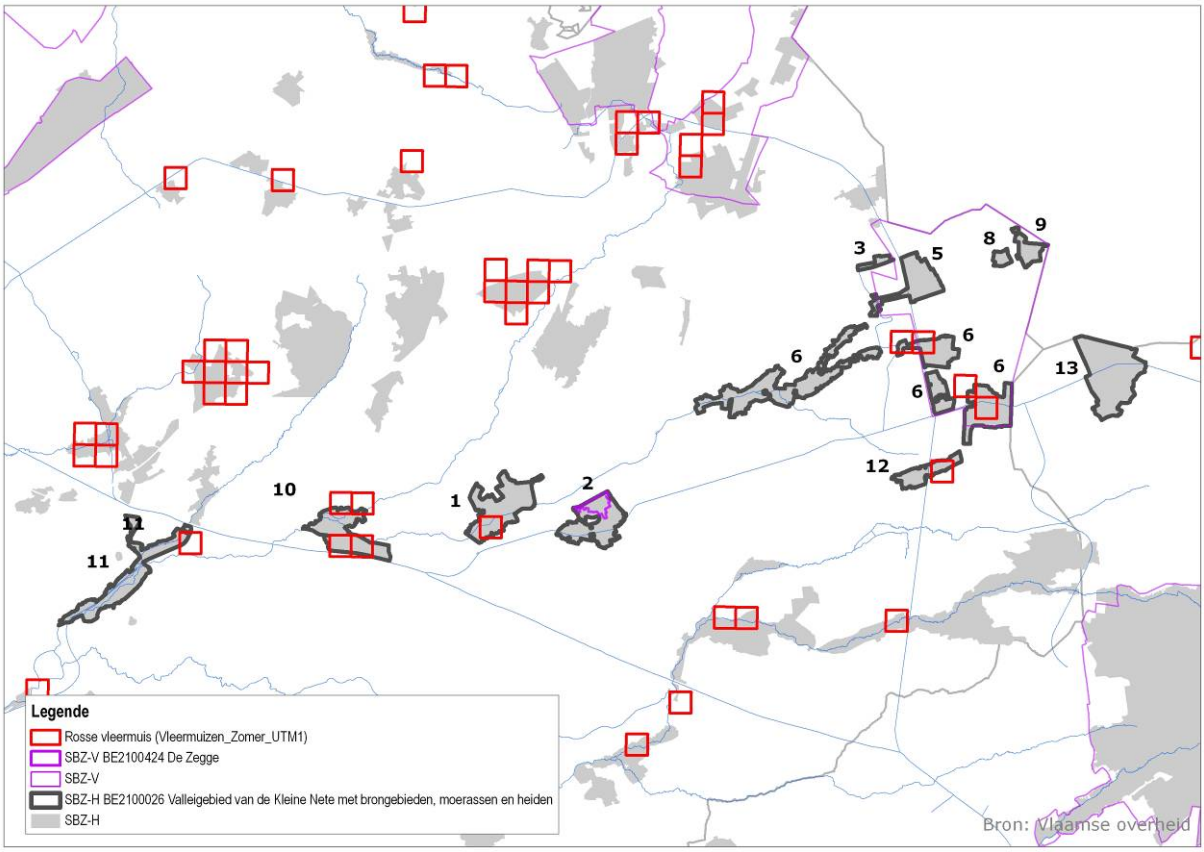

Figuur 0-22. Verspreiding van Rosse vleermuis – Nyctalus noctula

Potenties

Het betreft allemaal soorten die gebonden zijn aan waterpartijen als foerageergebied. Bovendien zijn de zomerverblijfplaatsen bij elk van deze soorten oude bomen met holten en spleten. Hieruit kan worden afgeleid dat de SBZ-H intrinsiek erg geschikt is voor deze soorten.

De trend

Voor de Rosse vleermuis is de huidige trend in Vlaanderen onbekend. Voor beide *Pipistrellus* soorten is de Vlaamse trend stabiel. Er zijn geen redenen die erop zouden wijzen dat de SBZ-H afwijkt van de Vlaamse situatie.

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Er is onvoldoende informatie beschikbaar om de staat van instandhouding te beoordelen op basis van de beoordelingscriteria die vermeld worden in Adriaens et al. (2008).

Conclusies

De kennislacune laat niet toe de **actuele staat van instandhouding** vast te stellen.

Ecologische doelstellingen

Zie tabel pagina 344.

Gewone dwergvleermuis - *Pipistrellus pipistrellus*

Het actuele voorkomen

Dit is een zeer algemene soort in Vlaanderen. Binnen de SBZ-H is de soort bekend van de Deelgebieden 1 (Heuvelrug), 2 (Olens broek), 6 (de Maat, den Diel, Witte en Desselse Nete), 10 (Schupleer en MD) en 12 (Buitengoor-Meergoor) (databankgegevens INBO). Met zekerheid kan echter gesteld worden dat ze in het volledige SBZ-H voorkomt.

Dit is een zeer algemene soort in Vlaanderen. Binnen de SBZ-H is de soort bekend van de Deelgebieden 1 (Heuvelrug), 2 (de Zegge), 6 (de Maat, den Diel, Witte en Desselse Nete), 10 (Schupleer en MD) en 12 (Buitengoor-Meergoor) (databankgegevens INBO). Met zekerheid kan echter gesteld worden dat ze in het volledige SBZ-H voorkomt.

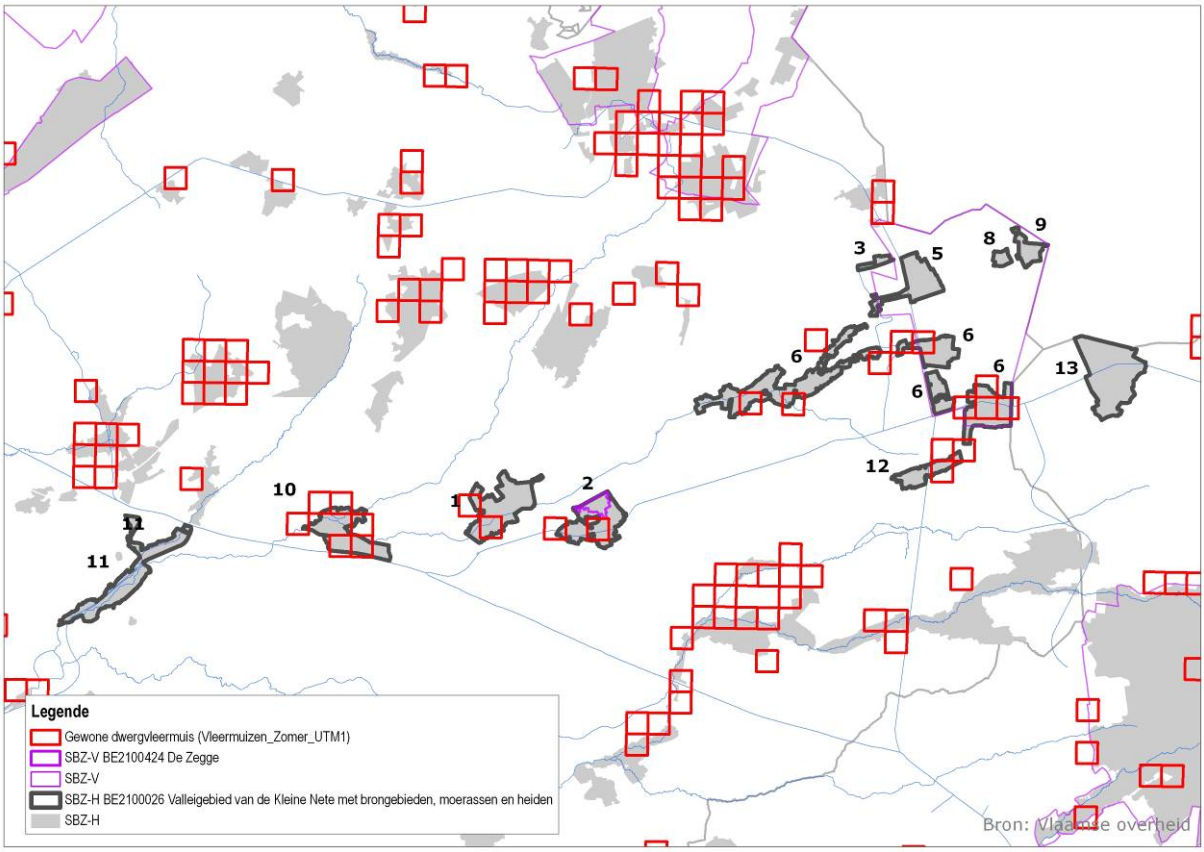

Figuur 0-23. Verspreiding van Gewone dwergvleermuis – Pipistrellus pipistrellus (zomer).

DOCUMENT

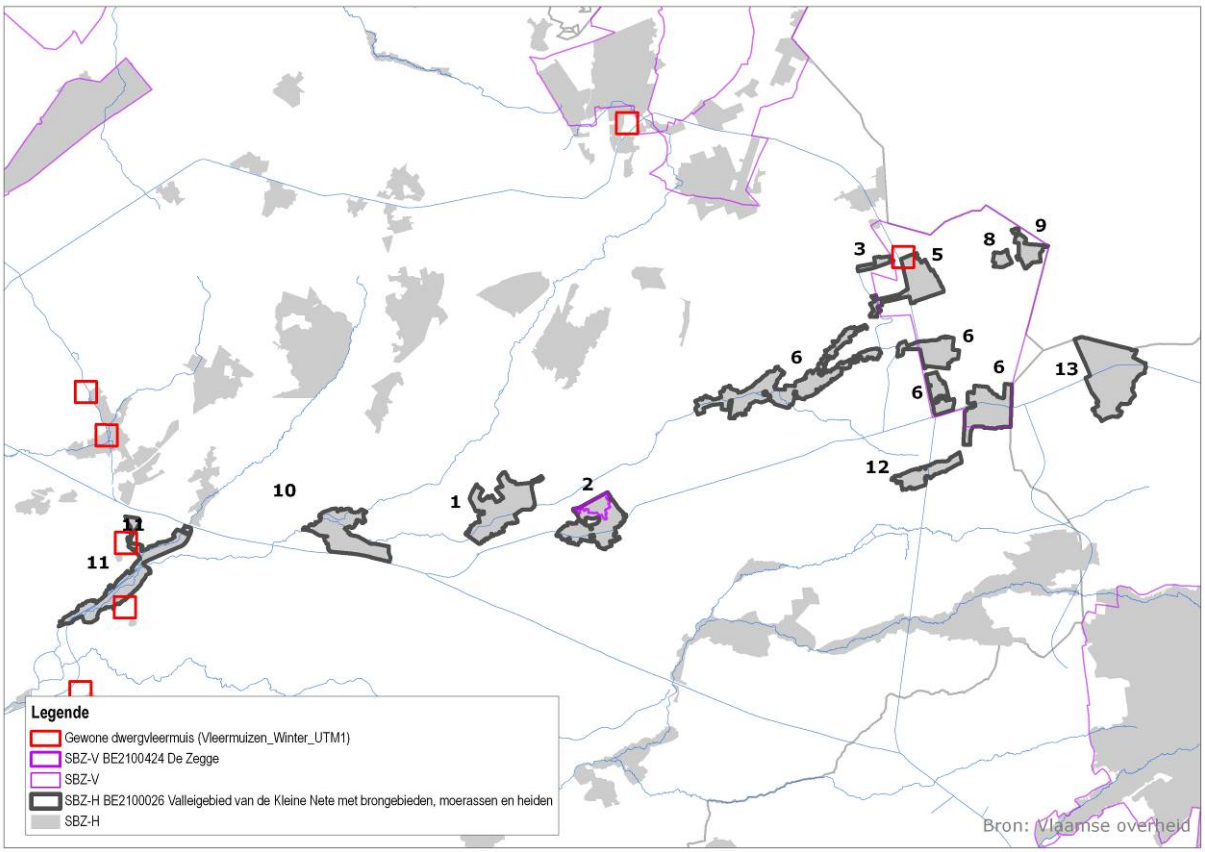

Figuur 0-24. Verspreiding van Gewone dwergvleermuis – Pipistrellus pipistrellus (winter).

INFORMATIEF

Potenties

Winter- en zomerverblijfplaats: De Gewone dwergvleermuis is een cultuurvolger die er een netwerk van verblijfplaatsen op na houdt op allerlei beschutte plaatsen in gebouwen, zoals spouwmuren, zolders, onder dakbedekking en achter vensterluiken. De kolonies kunnen zich in de loop van de zomer regelmatig verplaatsen. 's Winters worden meestal vorstvrije, wat warmere en relatief droge plaatsen opgezocht.

Jachtgebied: De soort jaagt in zeer diverse milieus, zolang het landschap maar niet te open is. Ook in residentiële woonwijken en in grote steden kan de soort jagend aangetroffen worden in tuinen, rond huizen, langs wegen en in parken. Vliegroutes liggen zo veel mogelijk langs goed aaneengesloten, lijnvormige landschapsstructuren.

De soort is weinig kieskeurig voor wat betreft haar zomerverblijfplaats en aangenomen kan worden dat ze de nodige schuilplaatsen vindt in de bestaande gebouwen. Er worden geen winterverblijfplaatsen in de SBZ-H teruggevonden.

De trend

De Vlaamse trend is stabiel. Er zijn geen redenen die erop zouden wijzen dat de SBZ-H afwijkt van de Vlaamse situatie.

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Er is onvoldoende informatie beschikbaar om de staat van instandhouding te beoordelen op basis van de beoordelingscriteria die vermeld worden in Adriaens et al. (2008).

Conclusies

De kennislacune laat niet toe de **actuele staat van instandhouding** vast te stellen.

Ecologische doelstellingen

Zie tabel pagina 344.

Laatvlieger - *Eptesicus serotinus*

Het actuele voorkomen

Dit is een algemene soort in Vlaanderen. Binnen de SBZ-H is de soort bekend van deelgebieden 6 (den Diel, Witte Nete) en 10 (het Schupleer). Waarschijnlijk vertoeft de soort wel eens in de meeste van de deelgebieden. Ze verkiest volgende jachtgebieden: (a) loofbos zonder bodemvegetatie of parken, (b) extensief begraasde weilanden en hooilanden, (c) opgaande lineaire landschapselementen. Er worden geen winterverblijfplaatsen van deze soort in de SBZ-H teruggevonden.

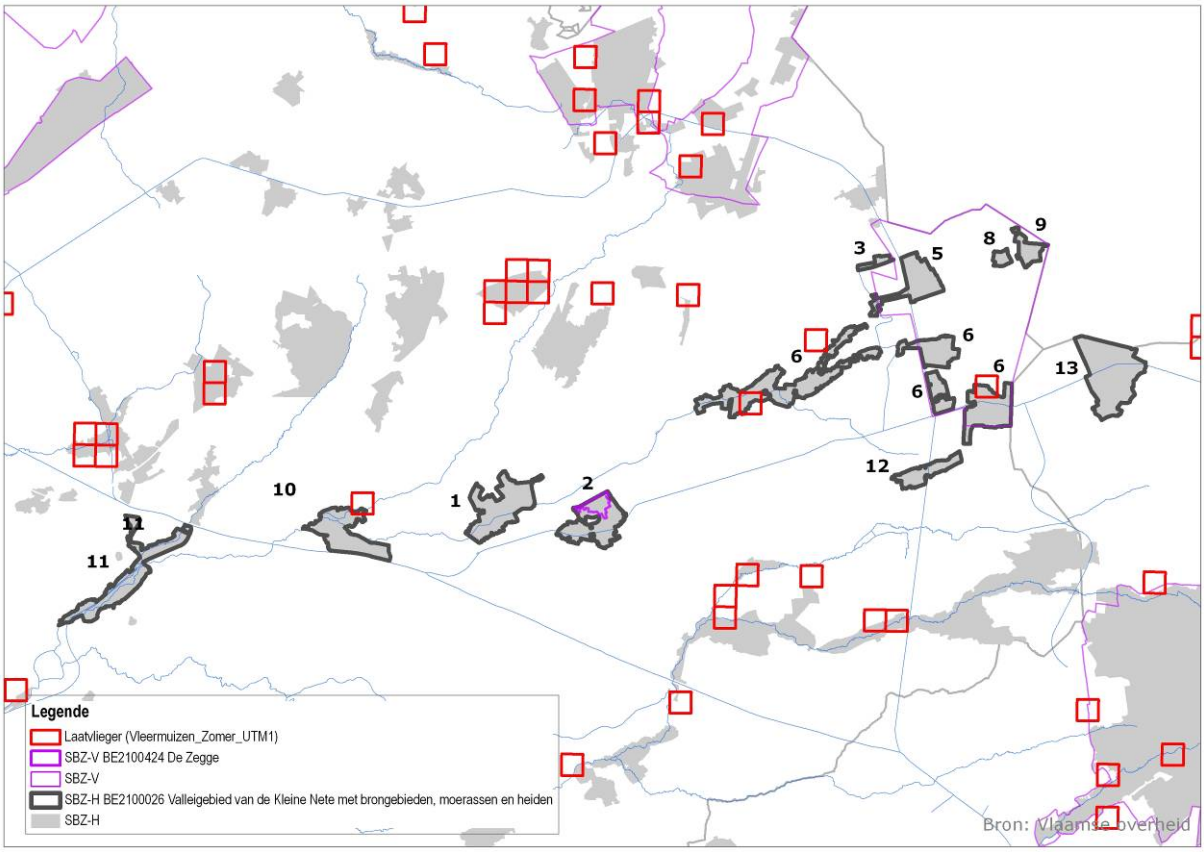

Figuur 0-25. Verspreiding van Laatvlieger – Eptesicus serotinus(zomer).

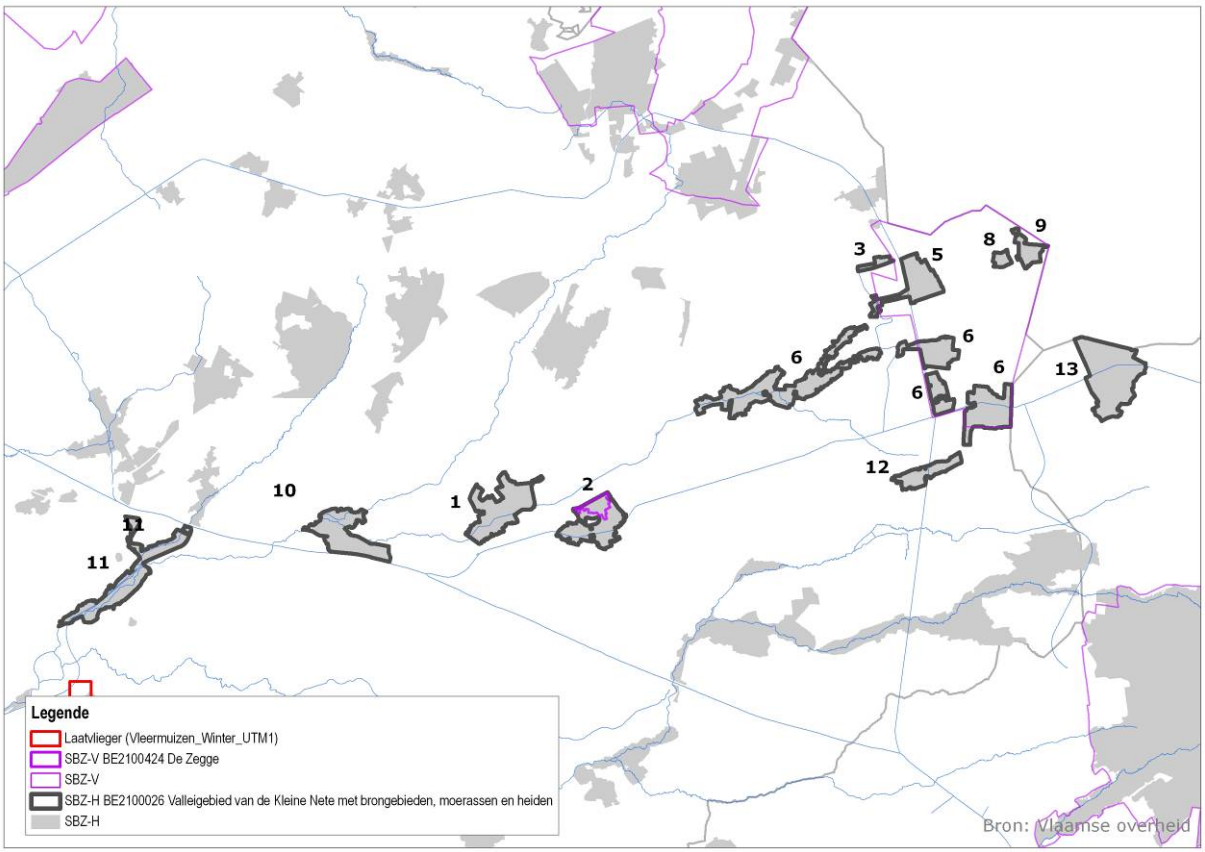

Figuur 0-26. Verspreiding van Laatvlieger – Eptesicus serotinus (winter).

Potenties

Winterverblijfplaats: Over de winterverblijven is haast niets bekend. Er wordt verondersteld dat ze zich verbergen op weinig toegankelijke plaatsen in of nabij de zomerverblijven. Eén enkel individu wordt aangetroffen in forten of mergelgroeven.

Zomerverblijfplaats: Laatvlieger is een cultuurvolger en bewoont het hele jaar door allerlei types gebouwen, zoals woonhuizen, kerken en schuren. In de zomer worden kolonies gevormd op zolders of in spouwmuren. Ze verstoppen zich ook graag in nauwe spleten en tussen balken, waardoor ze moeilijk waarneembaar zijn.

Jachtgebied: In tegenstelling tot de meeste andere vleermuizen worden open tot halfopen landschappen geprefereerd, soms enkele kilometer verwijderd van het dagverblijf. De aanwezigheid van aaneengesloten, lijnvormige landschapselementen is niet wezenlijk vereist. In stedelijk gebied wordt de soort dikwijls jagend rond straatlantaarns en in parken, tuinen en lanen gezien. Laatvliegers foerageren vooral op grotere insecten zoals kevers en nachtvlinders die uit de lucht geplukt worden; soms worden glijvluchten uitgevoerd waarbij prooien van de grond geplukt worden.

De trend

De Vlaamse populatie is stabiel en de soort is volgens de Rode lijst niet bedreigd. De G-IHD voor deze soort is gunstig. Er zijn geen indicaties dat de situatie in de SBZ-H een andere trend vertoont.

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Er is onvoldoende informatie beschikbaar om de staat van instandhouding te beoordelen op basis van de beoordelingscriteria die vermeld worden in Adriaens et al. (2008).

INFORMATIEF

Conclusies

De kennislacune laat niet toe de **actuele staat van instandhouding** vast te stellen.

Ecologische doelstellingen

Zie tabel pagina 344.

INFORMATIEF DOCUMENT

Ecologische doelstellingen voor de vleermuizen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

Het voordragen van populatiedoelen voor deze soorten is onmogelijk, aangezien voor alle soorten te weinig gekend is van de populaties in de SBZ. Het is echter wel zinvol om aan te geven op welke vlakken de leefgebieden van de vleermuissoorten in de SBZ kunnen verbeterd worden. Aangenomen wordt dat indien de leefgebieden maximaal verbeterd worden, de vleermuissoorten die daarbij gebaat zijn eveneens in een goede staat van instandhouding kunnen gebracht worden.

Iedere soort heeft haar eigen ecologische niche en dus haar eigen vereisten inzake zomerverblijfplaatsen, foerageergebieden, winterverblijfplaatsen en connectiviteit. Toch zijn er een aantal algemene kwaliteitseisen te identificeren en kunnen op basis van de foerageerbiotopen aanvullende kwaliteitseisen geïdentificeerd worden. Met die kennis kunnen verbeteropgaven voor de leefgebieden in de SBZ geformuleerd worden.

Motivering doelen: Deze SBZ is volgens de G-IHD *belangrijk* voor de Brandts vleermuis en de Franjestaart (enkel in de zomer). Relatief gezien is deze SBZ-H van minder belang in Vlaanderen. Toch kunnen voor de aangemelde soorten specifieke maatregelen ter verbetering van het leefgebied worden voorgesteld.

Kwaliteitseisen aan de leefgebieden

Beoogde biotopen of soorten	***Doel***	***Toelichting bij doelstelling***
Alle soorten vleermuizen	↑	Verbeteropgaven: Bescherming, behoud en herstel in een goede staat van alle gekende zomer- en winterverblijfplaatsen in gebouwen (en restanten ervan) in de SBZ-H en haar omgeving en, indien mogelijk, inrichting van nieuwe verblijfplaatsen. Toename van het aantal bomen met holten (naar boven uitgerotte spechtenholten, andere rottingsholten en holten onder loshangende schors) in de bossen, met een goede spreiding ervan over het gehele bos. Richtwaarde uit de literatuur: 7 à 10 bomen met holten/ha (Meschede & Heller, 2000). De kans op holteontwikkeling neemt toe met de diameter van de bomen. De toename van het aandeel dikke bomen (>250 cm) is dan ook aangewezen, evenals het behoud van de al aanwezige dikke, monumentale bomen.
Bossen: Brandts vleermuis, Franjestaart, Gewone grootoorvleermuis	↑	Verbeteropgaven: Verbeteren horizontale structuur van de bossen. Verhogen van het aandeel open plekken (ruigte, hooiland) en goed ontwikkelde interne en externe bosranden.
Open water en moerassen: Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis/Kleine dwergvleermuis	↑	Verbeteropgaven: Handhaving of herstel van ecologisch waardevolle vijvers: goede waterkwaliteit, natuurlijk visbestand in evenwicht met de draagkracht van het systeem en natuurlijke vegetatierijke oevers. Verlichting in de omgeving van open water kan de kwali-

INFORMATIEF DOCUMENT

		teit van de zone als jachtgebied sterk doen afnemen. Waar mogelijk moet verlichting worden verminderd of uitgeschakeld. Nieuwe verlichting of verhoogde blootstelling aan verlichting (bv. door verwijderen van vegetatiescherm) moet vermeden worden;
Landschappelijke diversiteit: Laatvlieger, Gewone dwergvleermuis, Ingekorven vleermuis	↑	Verbeteropgaven: Het creëren van een netwerk van open plekken en boswegen met mantel- en zoomvegetaties in de directe omgeving van de grote bosgebieden. Behoud van de landschappelijke diversiteit en creëren ecologische verbindingen tussen de bosgebieden.

INFORMATIEF DOCUMENT

De soorten van bijlage IV

Omdat we in dit rapport te maken hebben met overlappende Habitat- en Vogelrichtlijngebieden werd een aparte werkwijze uitgewerkt. Naargelang een zone gelegen is in habitatgebied, vogelrichtlijngebied of beiden, kunnen namelijk drie categorieën onderscheiden worden:

- Zone 1. Het habitatgebied dat geen vogelrichtlijngebied is (deelgebieden 1, 3, 10, 11 en 13 en het grootste deel van deelgebied 6).
- Zone 2. Het vogelrichtlijngebied de Zegge, tevens volledig aangeduid als SBZ-H;
- Zone 3. Het volledige vogelrichtlijngebied van de Ronde Put dat deels ook aangeduid is als SBZ-H (de deelgebieden 5 Ronde Put, 6 Koemook, 8 Grootbos en 9 Luiksgestelse Heide).

Het **actuele voorkomen** wordt besproken voor de drie categorieën samen. Indien er afwijkingen zijn worden die gepreciseerd.

De **potentie** wordt enkel besproken voor de SBZ-V's (categorie 2 en 3) omdat enkel daar bijkomende doelen kunnen bepaald worden.

De **trend,** die doorgaans aansluit de Vlaamse situatie, wordt voor de drie categorieën samen besproken en indien één ervan afwijkt van de Vlaamse wordt dit gepreciseerd.

De **beoordeling** van de lokale staat van instandhouding gebeurt voor de drie categorieën afzonderlijk. Deze wordt samengevat in een conclusie.

De **ecologische doelstellingen** gebeuren voor de drie categorieën, waarbij in categorie 1 geen bijkomende doelen worden gesteld voor de soorten van bijlage IV.

INFORMATIEF DOCUMENT

Blauwborst - *Luscinia svecica*

Het actuele voorkomen

Volgens de verspreidingskaarten uit de broedvogelatlas komt de Blauwborst voor in de het Olens Broek (deelgebied 1), de Ronde Put (deelgebied 5), 's Gravendel en de Maat (deelgebied 6), de benedenloop van de Kleine Nete (deelgebied 11) en het Meergoor (deelgebied 12). De soort komt volgens de broedvogelatlas in hoge dichtheden voor in de Zegge (deelgebied 2) met meer dan 25 broedparen (Anoniem, 2009). Ten slotte zijn er ook waarnemingen in het Schupleer (deelgebied 10). De soort is wijdverspreid in de SBZ-H wat te maken heeft met de recente toename van de soort in Vlaanderen.

De regionale stand van instandhouding (SvI) voor deze soort is gunstig. De SBZ-V (BE2100424 –De Zegge en BE2101639 – Ronde Put) zijn belangrijk voor deze soort.

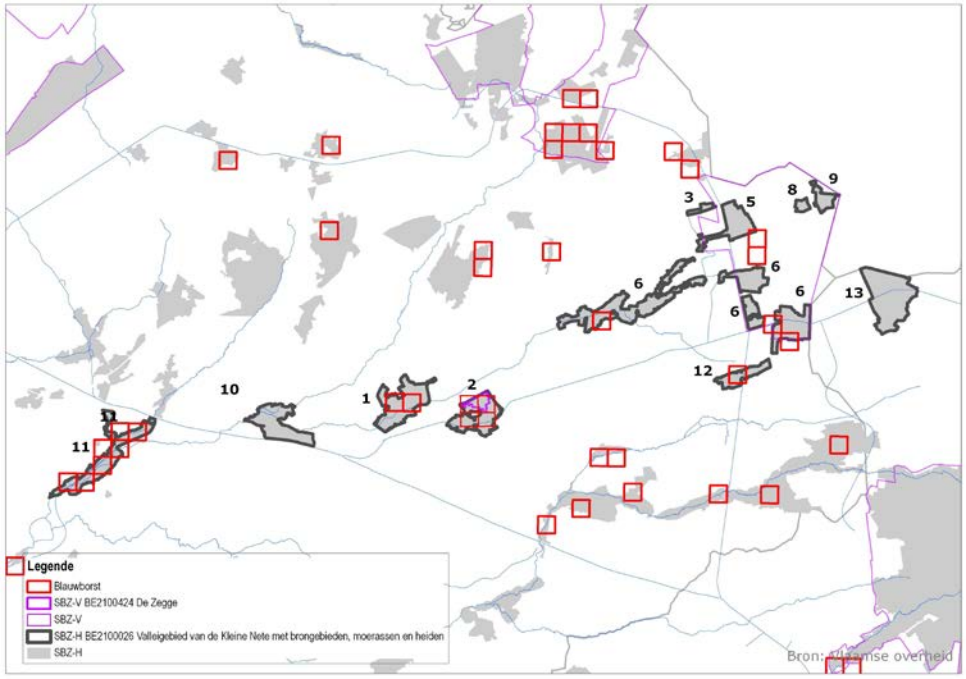

Figuur 0-27. Verspreiding van Blauwborst – Luscinia svecica

INFO DOCUMENT

Potenties

De Blauwborst heeft een voorkeur voor iets verruigde rietvelden, rietsloten en gevarieerde moerassen. Enkele natte stukjes in een ruige vlakte zijn ook al voldoende. Doordat het voedsel vooral op de grond wordt gezocht, moeten in zijn leefgebied open plekken tussen de vegetatie aanwezig zijn (bv. modderstroken). Hier worden insecten en andere kleine diertjes van de bodem opgepikt. Daarnaast zijn ook verspreide struiken essentieel, omdat die gebruikt worden als zangpost. Een goede potentie is aanwezig in de verlandingszones van de vijvers (habitat 3150), ruigtes (habitat 6230, rbbmr) en elzenbroeken door hakhoutbeheer (91^{E}0) en de oeverzones van waterlopen in alle deelgebieden.

- SBZ-V de Zegge

De bezetting van blauwborst is op het moment al maximaal.

- SBZ-V de Ronde Put

Rekening houdende met de grote diversiteit aan grote waterrijke landschappen, zoals de Maat - den Diel, complex Campina/het Goor, de bovenloop van de Witte Nete, het complex Watering/Zomerzorg bestaan er grote potenties voor de soort. Actueel hebben deze echter weinig ontwikkelde oeverzones en kan door een geschikt beheer de potentie vergroot worden. Ook de verschillende elzenbroekbossen kunnen door het creëren van open plekken geschikt worden als broedplaats.

Bij de afbakening van de gewenste ruimtelijke structuur staat het gebied van de Moeren (ten noorden van de snelweg) aangeduid als 'te ontwikkelen natuurcomplex'. Het stopzetten van de ontwatering zal leiden tot een moerascomplex van 150 ha (Anoniem, 2006), aansluitend bij Nederlandse natuurgebieden. Ook de Blauwborst zal hier uitgebreid kunnen van profiteren.

De trend

Door het ontbreken van geschikt beheer (verbossing) is de trend sterk achteruitgaand.

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-89. Beoordeling van criteria en indicatoren voor de soort Blauwborst – Luscinia svecica

	Habitatgebied	**SBZ-V De Zegge**	**SBZ-V de Ronde Put**
Toestand populatie			
Populatiegrootte	In geen enkel deelgebied worden voldoende grote kernpopulaties van de blauwborst aangetroffen. Alle kernpopulaties zijn kleiner dan 50 broedparen. →	De aanwezige populatie is kleiner dan 50 broedparen (gebied te klein). → **Overwegend gedegradeerd.**	De aanwezige populatie is kleiner dan 50 broedparen. → **Gedegradeerd.**

INFORMATIEF DOCUMENT

	Overwegend gedegradeerd.		
Habitatkwaliteit			
Biotoop	Variabel. In beheerde moerasgebieden zoals het Olens Broek en de Zegge is de toestand goed. In de meeste gevallen echter, bij niet-beheer ontstaat verbossing, verlandingszones, en ontbreken steile oevers en slikplekken. → **Overwegend gedegradeerd.**	Geschikte habitats voor de soort zijn aanwezig. → **Overwegend voldoende tot goed.**	De geschikte habitats zijn te weinig gevarieerd. → **Overwegend gedegradeerd.**
Vegetatie	Meer dan 30% struiken per ha en te weinig slikranden. → **Overwegend gedegradeerd.**	Minder dan 30 % struiken per ha in grote delen van de Zegge maar te weinig slikranden. → **Deels voldoende tot goed.**	Meer dan 30% struiken per ha en te weinig slikranden. → **Overwegend gedegradeerd.**
Vegetatiehoogte	Te veel vegetatie van ongeschikte hoogte → **Overwegend gedegradeerd.**	Vegetatie van geschikte hoogte plaatselijk aanwezig. → **Deels voldoende tot goed.**	Te veel vegetatie van ongeschikte hoogte → **Overwegend gedegradeerd.**
Oppervlakte	Slechts enkele deelgebieden vertonen voldoende oppervlakte rietland of voldoende lengte en breedte aan rietkragen. → **Overwegend gedegradeerd.**	Plaatselijk voldoende rietland aanwezig. → **Deels voldoende tot goed.**	Slechts enkele deelgebieden vertonen voldoende oppervlakte rietland of voldoende lengte en breedte aan rietkragen. → **Overwegend gedegradeerd.**
Verstoring	Geen of weinig menselijke verstoring tijdens de broedperiode. → **Overal voldoende tot goed**.	Geen of weinig menselijke verstoring tijdens de broedperiode. → **Overal voldoende tot goed**.	Geen of weinig menselijke verstoring tijdens de broedperiode. → **Overal voldoende tot goed**.
Beheer	Moerasgebieden: Cyclisch beheer wordt slechts in enkele deelgebieden uitgevoerd. → **Deels voldoende tot goed.**	Cyclisch beheer wordt in een groot deel van de Zegge toegepast. → **Overal voldoende tot goed**.	Moerasgebieden: Cyclisch beheer wordt slechts in enkele deelgebieden uitgevoerd. → **Deels voldoende tot goed.**
Globale beoordeling	Gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.	Gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.	Gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.

INFORMATIEF DOCUMENT

Conclusies

- Habitatgebied

Slechts op goed beheerde plaatsen (Olens Broek, Mosselgoren, de Zegge) zijn geschikte habitats aanwezig. Mogelijk geschikte habitats kunnen via een aangepast beheer en hogere waterpeilen ontstaan in o.a. het Viersels Broek, de Vuilvoort, de omgeving van 's Gravendel, de Maat, de vallei van de Witte Nete, de vijvers van Campina/Het Goor en het geplande natuurcomplex van de Moeren.

- SBZ-V de Zegge

Het gebied is optimaal ingericht en er worden maximale dichtheden bereikt.

- SBZ-V de Ronde Put

Het gebied biedt op het ogenblik weinig geschikt habitat. Via aangepast beheer en hogere waterpeilen kunnen betere broedplaatsen voor de Blauwborst worden gecreëerd.

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

populatiedoelstelling	Behoud van de bestaande populaties.
kwaliteitsdoelstelling	Kwalitatief goed ontwikkeld leefgebied bestaande uit moerassige vegetaties, rietlanden, laagveenvegetaties met beperkte boomopslag of struweel, de boorden van waterlopen met ruige vegetatie en geen menselijke verstoring tijdens broedperiode.

INFORMATIEF DOCUMENT

Boomleeuwerik - *Lullula arborea*

Het actuele voorkomen

De Boomleeuwerik komt enkel in het oostelijk deel van de SBZ-H voor. Bekende broedgevallen binnen SBZ-H situeren zich in deelgebied 6 (den Diel, de Maat, omgeving 's Gravendel, Witgoorheide en Harde Putten). In de SBZ-V Ronde Put worden verspreid minstens 12 broedparen aangetroffen. Ten slotte is ook het Lommelse Heidegebied (Lommel – Sahara, deelgebied 13) een zeer belangrijke broedplek voor deze soort (Van Brussel & Lambrechts, 2010).

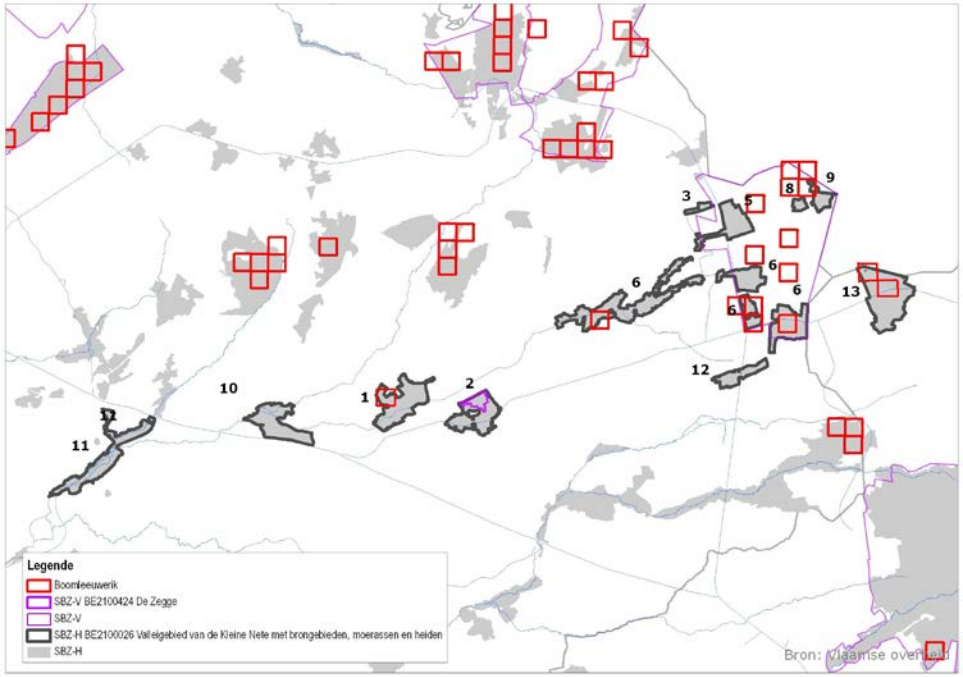

Figuur 0-28. Verspreiding van Boomleeuwerik - Lullula arborea

INFO DOCUMENT

Potenties

De Boomleeuwerik is een vogel van zandige gebieden met verspreide bomen of struiken. Bij ons zijn dat heiden, kapvlaktes, aanplantingen en open naald- of gemengd parkachtig bos op zandige bodem, afgewisseld met open, korte vegetatie. De meeste tijd wordt doorgebracht op de grond waar op de vrij kale bodem naar voedsel wordt gezocht. Het voedsel bestaat vooral uit allerlei ongewervelden en in het voorjaar ook mals groen en zaden van de Grove den. In tegenstelling tot andere leeuweriken zit deze soort ook vaak open en bloot in bomen, struiken of op draden.

Potentiële gebieden voor de soort zijn van west naar oost de het Militair Domein van Grobbendonk, de Heuvelrug tussen Herentals en Lichtaart, het Westreties Heike, het noordoosten van Postel en Lommel-Sahara. De soort zal profiteren van maatregelen voor de verschillende (drogere) heidehabitats (2310, 2330, 4030, 6230), zoals bv. reeds gebeurd is in het MD Grobbendonk in het kader van Danah en de Heuvelrug tussen Herentals en Lichtaart. Ook maatregelen ten aanzien van het boshabitat 9190 (open plekken) kunnen gunstig uitpakken voor deze soort. In de stad Lommel is de Boomleeuwerik geadopteerd in het kader van het project Gemeenten Adopteren Limburgse Soorten (GALS) en is een natuurcompensatieproject 'Riebosserheide' in uitvoering, gericht op de uitbreiding van droge heide.

- SBZ—V De Zegge

Er zijn geen potenties voor deze soort aanwezig.

- SBZ-V de Ronde Put

Er zijn grote potenties voor de soort, maar deze worden door een niet geschikt beheer weinig of niet ingevuld.

De trend

In Vlaanderen neemt de populatie van de Boomleeuwerik toe en de G-IHD is gunstig. Vergeleken met de aangemelde aantallen is de trend lokaal positief. De SBZ-V (BE2101639 – Ronde Put) is belangrijk voor deze soort.

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-90. Beoordeling van criteria en indicatoren voor de soort Boomleeuwerik - Lullula arborea

	Habitatgebied	**SBZ-V De Zegge**	**SBZ-V de Ronde Put**
Toestand populatie			
Populatiegrootte	In geen enkele van de deelgebieden komen meer dan 50 broedkoppels voor. Indien de populatie gezien wordt in zijn wijde omgeving kan in de Postelse en Lommelse Heidegebieden en in de aan-	Niet van toepassing.	De soort telt minder dan 50 broedparen. → **Overwegend gedegradeerd**

INFORMATIEF DOCUMENT

	palende gebieden in Nederland een voldoende grote kernpopulatie aanwezig zijn. → **Overwegend gedegradeerd.**		
Habitatkwaliteit			
Biotoop	Over het volledige SBZ-H gezien zijn veel van de gebieden ongeschikt geworden door verbossing, verstruweling en vergrassing. → **Overwegend gedegradeerd.**	Niet van toepassing.	Over het volledige SBZ-V gezien zijn veel van de gebieden ongeschikt geworden door verbossing, verstruweling en vergrassing. → **Overwegend gedegradeerd**
Vegetatiestructuur	Een mix van korte graszoden, hogere vegetatie en kale plekken is onvoldoende aanwezig binnen de SBZ-H. → **Overwegend gedegradeerd.**	Niet van toepassing.	Een mix van korte graszoden, hogere vegetatie en kale plekken is onvoldoende aanwezig binnen de SBZ-V. → **Overwegend gedegradeerd.**
Oppervlakte	Slechts in deelgebied 13 in Lommel is meer dan 10 ha geschikt habitat per broedpaar aanwezig. → **Overwegend voldoende tot goed.**	Niet van toepassing.	Nergens is meer dan 10 ha geschikt habitat per broedpaar aanwezig. → **Overwegend gedegradeerd.**
Verstoring	Er is recreatie vlakbij de broedgebieden (speelterreinen, weekendverblijven) in deelgebieden Heuvelrug en Lommel Sahara. → **Overwegend gedegradeerd.**	Niet van toepassing.	Er is enkel zachte recreatie. → **Overwegend voldoende tot goed.**
Beheer	Er is geen beheer voor 1 juni. → **Overwegend voldoende tot goed.**	Niet van toepassing.	Er is geen beheer voor 1 juni. → **Overwegend voldoende tot goed.**
Globale beoordeling	Gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.	Niet van toepassing.	Gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.

INFORMATIEF DOCUMENT

Conclusies

- Habitatgebied

In het oosten van het gebied zijn grote potenties aanwezig en deze zijn momenteel in volle ontwikkeling in allerlei projecten.

- SBZ-V de Zegge

Het gebied is niet geschikt voor de Boomleeuwerik.

- SBZ-V de Ronde Put

Het gebied heeft ruime potenties maar biedt op dit ogenblik weinig geschikt habitat, behalve een klein deel van de Luiksgestelse Heide.

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

populatiedoelstelling Behoud of uitbreiding van de bestaande populatie van 12-15 broedparen in het sbz-V de Ronde Put door een aangepast bosbeheer. Hiervoor is geen bijkomende oppervlakte habitat vereist.

kwaliteitsdoelstelling Heidevegetaties met voldoende kale plekken. In de bossfeer verbetert de kwaliteit door voldoende aandacht te geven aan het realiseren van geleidelijke overgangen (structuurrijke mantel-zoom), zanderige, voldoende brede boswegen (≥ 50 m), open plekken en de ontwikkeling van open bossen met veel lichtinval en aanwezigheid van kenmerkende heidevegetaties. In het broedseizoen dient de recreatie beperkt te worden.

INFORMATIEF DOCUMENT

Bruine kiekendief - *Circus aeruginosus*

Het actuele voorkomen

Wordt in het ganse gebied jaarlijks waargenomen als doortrekker en als zomergast. Er zijn geen zekere recente broedgevallen van de Bruine kiekendief bekend in de SBZ-H's en V. In de Ronde Put is de soort aangemeld als broedvogel met vier koppels.

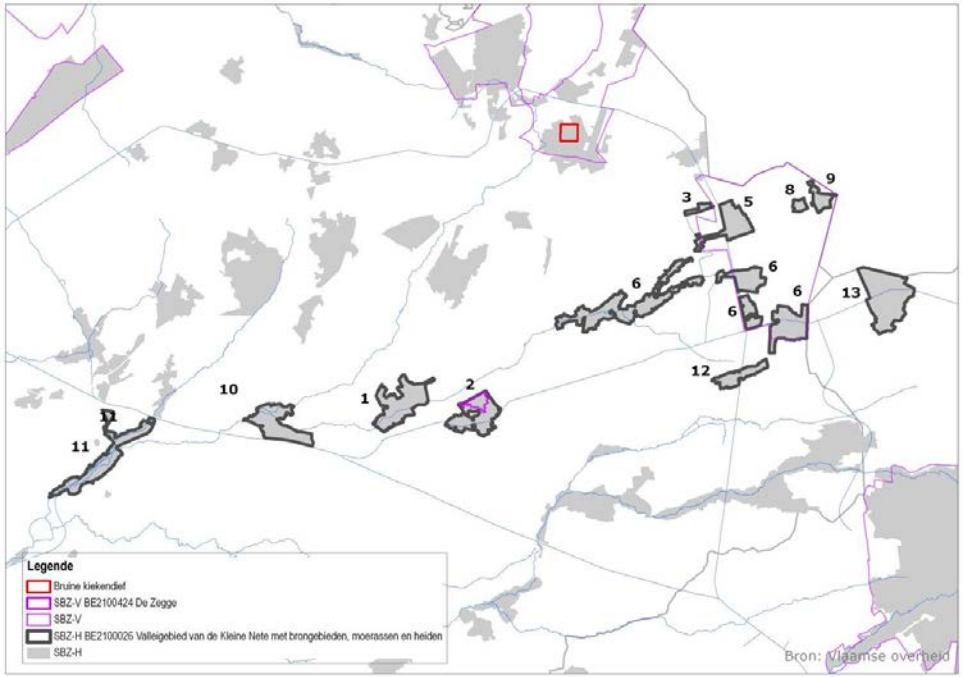

Figuur 0-29. Verspreiding van Bruine kiekendief – Circus aeruginosus

Potenties

De Bruine kiekendief is een soort van open landschappen met grote moeras- en rietvegetaties. Als nestplaats dienen voornamelijk grote rietvelden langs kreken, meren of plassen, maar jaarlijks wordt ook gebroed in graanculturen en graslanden. Het nest wordt gemaakt op een droge hoop plantenresten in de natte vegetatie. Als foerageergebied wordt het volledige landschap gebruikt, inclusief akker- en weiland. Bij het jagen worden naast moerassen en rietvelden ook lijnvormige elementen afgevlogen zoals rietkragen langs perceelsranden waar hij van op geringe hoogte op een prooi duikt. Slechts enkele aanwezige vijvers zijn actueel geschikt als broed- en foerageergebied voor de soort.

INFORMATIEDOCUMENT

- SBZ-V de Zegge

Door een aangepast beheer kan een geschikte broedplaats voor de Bruine kiekendief gecreëerd worden. Het omliggende foerageergebied is voldoende groot.

- SBZ-V de Ronde Put

Grote waterrijke landschappen, zoals de Maat - den Diel, complex Campina/het Goor, complex Familiestrand/Muizenput en het complex Watering/Zomerzorg hebben grote potenties voor de soort. Bovendien vervullen het Postels Vaartje en de verschillende kanalen in het gebied een verbindende functie. Actueel hebben ze een gesloten karakter waardoor ze minder betekenisvol zijn voor de soort. Ook het omliggende landschap met graslanden en naaldbossen hebben na omvorming een goede potentie om te ontwikkelen als foerageergebied voor de soort.

Bij de afbakening van de gewenste ruimtelijke structuur staat het gebied van de Moeren (ten noorden van de snelweg) aangeduid als 'te ontwikkelen natuurcomplex'. Het stopzetten van de ontwatering zal leiden tot een moerascomplex van 150 ha (Anoniem, 2006), aansluitend bij Nederlandse natuurgebieden.

De trend

De soort is als broedvogel aangemeld voor de SBZ-V Ronde Put, bij aanmelding waren er vier broedparen. De soort komt er momenteel niet meer tot broeden. De trend is dus zowel lokaal als op niveau Vlaanderen negatief.

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-91. Beoordeling van criteria en indicatoren voor de soort Bruine kiekendief – Circus aeruginosus

	Habitatgebied	**SBZ-V De Zegge**	**SBZ-V de Ronde Put**
Toestand populatie			
Populatiegrootte	Momenteel geen broedparen → **Gedegradeerd.**	Momenteel geen broedparen → **Gedegradeerd.**	Momenteel geen broedparen → **Gedegradeerd.**
Broedsucces	De laatste vijf jaren werden geen jongen waargenomen. → **Gedegradeerd.**	De laatste vijf jaren werden geen jongen waargenomen. → **Gedegradeerd.**	De laatste vijf jaren werden geen jongen waargenomen. → **Gedegradeerd.**
Habitatkwaliteit			
Biotoop	Moerassen: Uitgestrekte moerassen en rietvelden zijn slechts in zeer geringe	Moerassen: Moerassen en rietvelden zijn in goede staat. → **Voldoende tot goed**	Moerassen: Uitgestrekte moerassen en rietvelden zijn slechts in zeer geringe

INFORMATIEF DOCUMENT

	mate aanwezig. → **Gedegradeerd.**	(maar slechts voor één koppel).	mate aanwezig. → **Gedegradeerd.**
Vegetatiestructuur	Gebieden waar de soort actueel foerageerend waargenomen wordt zijn de Beneden Nete, het Olens Broek, Mosselgoren en de bovenloop van de Nete te Retie. De structuur van het aanwezige moeras- en rietland is gedegradeerd door sterke verbossing en moeras- en rietvegetaties ontbreken. → **Overwegend gedegradeerd.**	De structuur van het aanwezige moeras- en rietland is gedegradeerd door een te sterke verbossing. → **Overwegend gedegradeerd.**	Het moeras- en rietland in de Ronde Put is goed, maar elders is het sterk gedegradeerd door verbossing. → **Overwegend gedegradeerd.**
Waterniveau	De natuurlijke hydrologie is in het Olens Broek, de Mosselgoren en de bovenloop van de Nete gestoord door ontwatering en het niet natuurlijke waterregime. In de plassen is het waterregime variabel maar dikwijls geschikt door de ligging nabij kanalen. → **Overwegend gedegradeerd.**	Schommelingen in het waterpeil vormen geen knelpunt. → **Overal voldoende tot goed.**	De natuurlijke hydrologie in het westelijk deel van de SBZ-V is gestoord door ontwatering in de Moeren en het Hoge Moer. Sommige plassen profiteren wel door hun ligging dicht bij het kanaal (de Watering te Arendonk) of nabij het Postels Vaartje (Grootbos, Zwart Kot). Voor jacht worden sommige plassen periodisch drooggelegd. → **Overwegend gedegradeerd.**
Oppervlakte	Er is minder dan 5 ha geschikt rietland en moeras (nestplaats) per broedpaar en minder dan 100 ha geschikt foerageergebied per broedpaar. → **Overwegend gedegradeerd.**	Er is minder dan 5 ha geschikt rietland en moeras (nestplaats) per broedpaar en minder dan 100 ha geschikt foerageergebied per broedpaar. → **Overwegend gedegradeerd.**	Er is minder dan 5 ha geschikt rietland en moeras (broedplaats). Het foerageergebied rondom de potentiële nestplaatsen is te gesloten en van slechte kwaliteit. → **Overwegend gedegradeerd.**
Verstoring	Verstoring komt vooral door recreatie bij visvijvers in de benedenloop van de Nete. → **Overal voldoende tot goed.**	Verstoring is in de Zegge minimaal. → **Overal voldoende tot goed.**	Een Bruine kiekendief broedt steeds in rustgebieden. Het merendeel van de vijvers van de SBZ-V's zijn gelegen in dergelijke gebieden. → **Deels voldoende tot goed.**
Beheer	De aanwezige rietvelden zijn onbeheerd. → **Overwegend gedegradeerd.**	Het rietland in de Zegge wordt cyclisch beheerd. → **Overal voldoende tot goed.**	De aanwezige rietvelden zijn onbeheerd. → **Overwegend gedegradeerd.**
Globale beoordeling	Gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.	Gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.	Gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.

INFORMATIEF DOCUMENT

Conclusies

- Habitatgebied

Er zijn veel waterrijke gebieden (benedenloop Kleine Nete, Olens Broek, Mosselgoren, 's Gravendel en omgeving) maar er is te weinig broedgebied, het foerageergebied is te gesloten en de talrijke waterpartijen zijn te geïsoleerd.

- SBZ-V de Zegge

De broedplaats is geschikt maar het foerageergebied is te klein en is nauwelijks voldoende voor één koppel.

- SBZ-V de Ronde Put

Potenties zijn wel aanwezig maar het gebrek aan foerageergebied en het te gesloten karakter van het omliggende landschap zijn grote knelpunten. Ook nestgelegenheid is slechts zeer beperkt aanwezig.

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

populatiedoelstelling Ten minste één broedpaar in het SBZ-V de Ronde Put. Hiervoor is een minimaal leefgebied van 200 ha nodig. Tot het leefgebied kan worden gerekend: voldoende grote entiteiten van vijver- en moerascomplexen en open vegetaties (heiden en graslanden).

kwaliteitsdoelstelling Kwalitatief goed ontwikkeld leefgebied, zowel wat betreft het vijver- en moerascomplex als wat betreft de heide- en graslandhabitats. Voor de eerste verwijzen we naar de kwaliteitsdoelstellingen voor het leefgebied van de Roerdomp. Daarnaast is er een belangrijke kwaliteitsverbetering noodzakelijk in de grasland- en/of akkercomplexen die aansluiten op de heidekernen van de Ronde Put en de Koemook. In concreto komt dit neer op een herstel en ontwikkeling van een moerascomplex met vochtige weilanden (rbbhc, rbbhf, rbbmc, rbbms), bloemrijke graslanden en plassen.
Additioneel dient vanuit deze soort als kwaliteitseis te worden meegegeven: voldoende rust en landschappelijke openheid, niet enkel voor het vijver- en moerascomplex maar ook voor wat betreft de foerageergebieden op graslanden en heiden.

INFORMATIEF DOCUMENT

IJsvogel - *Alcedo atthis*

Het actuele voorkomen

De IJsvogel is wijd verspreid binnen de SBZ-H. Er worden broedparen vastgesteld in deelgebieden 11 (Kleine Nete van Lier tot Viersel), 2 (De Zegge), 5 (Ronde Put) 6 (de Maat), en 12 (Buitengoor-Meergoor). Niet ingetekende broedplaatsen zijn verder gelegen in deelgebied 10 (Schupleer) en deelgebied 1 (Olens Broek).

De regionale stand van instandhouding (SvI) voor deze soort is gunstig. De SBZ-V (BE2100424 –De Zegge en BE2101639 – Ronde Put) zijn belangrijk voor deze soort. In het betrokken SBZ-H en SBZ–V's is de toestand eveneens gunstig.

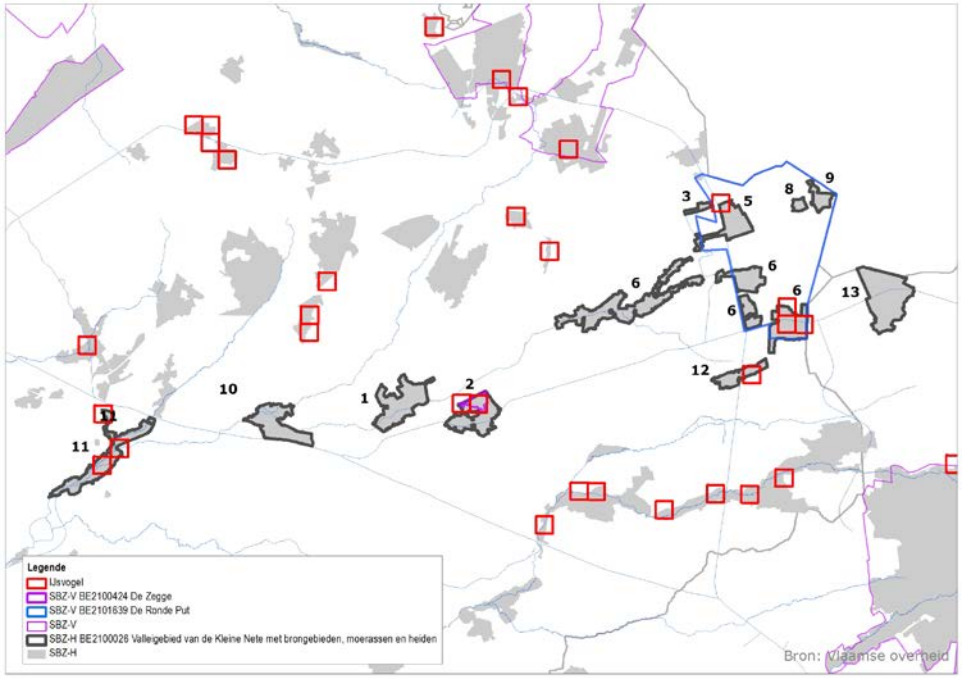

Figuur 0-30. Verspreiding van IJsvogel - Alcedo atthis

INFO DOCUMENT

Potenties

De IJsvogel is strikt gebonden aan zuiver, ijsvrij, visrijk, traag stromend water. Steile, zandige natuurlijke oeverwanden of wortelgestellen van omgevallen bomen langs beken, rivieren en in mindere mate langs vijvers vormen de favoriete broedhabitat. Hier nestelt hij in een verticale zandwand of in het wortelgestel van een omgevallen boom. Er wordt een lange gang van ongeveer één meter uitgegraven met op het einde een rond nesthol, waarin de jongen op een bedje van visgraten grootgebracht worden. Overhangende takken zijn essentieel als uitvalsbasis bij het foerageren. Het vissen gebeurt meestal van op een tak boven het water, van waar loodrecht tot onder het wateroppervlak naar prooien gedoken wordt. Het voedsel bestaat vooral uit allerlei visjes zoals stekelbaars, alver, blei en voorn, maar ook libellenlarven, watertorren, kokerjuffers, kleine amfibieën en zoetwatergarnalen staan op het menu. Het broed- en jachtterrein kunnen tot enkele kilometers uit elkaar liggen. Door de talrijke aanwezigheid van vijvers en beeklopen hebben de meeste deelgebieden een goede potentie voor de soort.

- SBZ-V de Zegge

Door zijn kleine oppervlakte zijn de potenties in de Zegge beperkt en vrijwel maximaal ingevuld.

- SBZ-V de Ronde Put

Grote waterrijke landschappen, zoals de Maat - den Diel, complex Campina/het Goor, complex Familiestrand/Muizenput, het complex Watering/Zomerzorg hebben grote potenties voor de soort. Bovendien vervullen het Postels Vaartje en de verschillende kanalen in het gebied een verbindende functie. Niet alle plassen zijn momenteel optimaal voor deze soort, zodat het aantal broedkoppels na geschikte maatregelen kan toenemen.

De trend

In Vlaanderen is de populatie van de IJsvogel stabiel en de G-IHD is gunstig. Door de strenge winters van 2009 en 2010 is er in het gebied een tijdelijk afnemende trend.

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-92. Beoordeling van criteria en indicatoren voor de soort IJsvogel - Alcedo atthis

	Habitatgebied	**SBZ-V De Zegge**	**SBZ-V de Ronde Put**
Toestand populatie			
Populatiegrootte	In geen enkele van de deelgebieden komt de soort in een voldoende grote kernpopulatie voor. Indien men de populatie van de Klei Nete in zijn geheel bekijkt kan de quotering voldoende gegeven worden. → **Deels voldoende tot**	Het gebied is te klein om een grote populatie te herbergen. → **Gedegradeerd**	Er zijn minder dan 20 broedparen. → **Gedegradeerd**

INFORMATIEF DOCUMENT

	goed.		
Habitatkwaliteit			
Biotoop	Over het volledige SBZ-H gezien zijn een aantal van de geschikte wateren bedreigd of ongeschikt door verbossing, verstruweling en vergrassing of door overmatig recreatief gebruikt. → **Overwegend gedegradeerd.**	Geschikte nestgelegenheid en foerageergebied zijn voorhanden, maar slechts voor enkele koppels. → **Overwegend voldoende tot goed.**	
Waterkwaliteit	Sommige vijvers of beken hebben helder water, andere troebel water. → **Deels voldoende tot goed.**	Vijvers en beken hebben overwegend helder water. → **Overwegend voldoende tot goed.**	Sommige vijvers of beken hebben helder water, andere troebel water. → **Deels voldoende tot goed.**
Voedselaanbod	In een groot aantal vijvers is het visbestand erg verstoord (verkarpering). → **Overwegend gedegradeerd.**	In het deelgebied van de Zegge is in de grote plassen voldoende voedsel aanwezig Sommige vijvers of beken hebben helder water, andere troebel water. → **Overwegend voldoende tot goed.**	In een minderheid van de vijvers is het visbestand erg verstoord. → **Deels voldoende tot goed.**
Oppervlakte	Vele oevers zijn ongeschikt door verbossing en recreatieve inrichtingen. → **Deels voldoende tot goed.**	Meer dan 4 km geschikte oever per broedpaar, maar voor slecht één à twee. → **Overwegend voldoende tot goed.**	Vele oevers zijn ongeschikt door verbossing en recreatieve inrichtingen. → **Deels voldoende tot goed.**
Verstoring	Kajakvaart op de Kleine Nete is een bron van verstoring. → **Overwegend gedegradeerd.**	Geen verstoring aanwezig. → **Overwegend voldoende tot goed.**	Geen verstoring aanwezig. → **Overwegend voldoende tot goed.**
Beheer	Natuurlijke oevers ontbreken meestal langs kanalen en visvijvers; slechts langs sommige beken is de toestand goed. → **Overwegend gedegradeerd.**	Natuurlijke oevers met steile zandige wanden zijn weinig aanwezig. → **Deels voldoende tot goed.**	Natuurlijke oevers ontbreken langs kanalen en visvijvers; langs de meeste beken en het Postels Vaartje is de toestand goed. → **Deels voldoende tot goed.**
Globale beoordeling	Gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.	Gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.	Gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.

INFORMATIEF DOCUMENT

Conclusies

- Habitatgebied

Mogelijk geschikte habitats zijn gelegen in het Viersels Broek en de Vuilvoort maar vragen hogere waterpeilen en een aangepast beheer.

- SBZ-V de Zegge

Het gebied is geschikt maar hoogstens voor een paar broedparen.

- SBZ-V de Ronde Put

Het gebied biedt op het ogenblik weinig geschikt habitat.

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

populatiedoelstelling Behoud van de bestaande populaties.

kwaliteitsdoelstelling Kwaliteitseis gedekt door doelstellingen voor Roerdomp en waterrijke habitats.

INFORMATIEF DOCUMENT

Nachtzwaluw – *Caprimulgus europaeus*

Het actuele voorkomen

Deze soort komt als broedvogel zeker voor in deelgebied 6 ter hoogte van 's Gravendel, in deelgebied 13 in de Riebosser heide en in de SBZ-V de Ronde Put ter hoogte van de Koemook. Ook in deelgebieden 1 liggen er waarnemingen voor in het broedseizoen maar kunnen broedgevallen niet met zekerheid bevestigd worden. In de G-IHD staat de Ronde Put aangeduid als een belangrijk gebied.

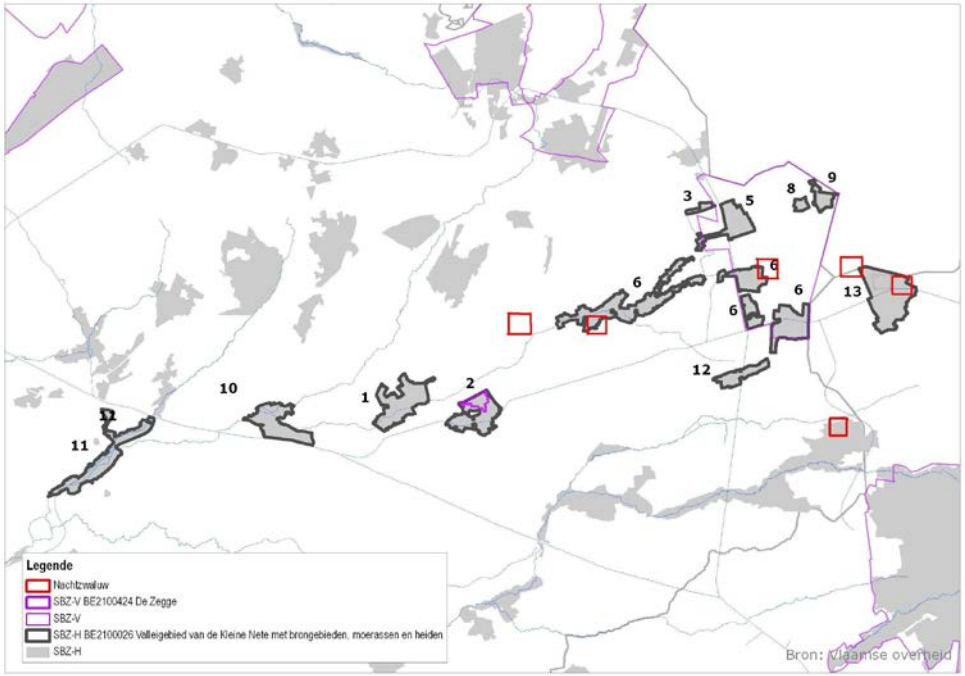

Figuur 0-31. Verspreiding van Nachtzwaluw – Caprimulgus europaeus

Potenties

De nachtzwaluw is een vogel van structuurrijke (oude) heidegebieden met een geleidelijke overgang naar open tot halfopen bossen op zandgrond met brede zandvlakten of –paden. Er wordt ook genesteld in kapvlaktes. Het nest bevindt zich steeds op de grond. In de schemering en 's nachts wordt er gejaagd op insecten, die met wijd opengesperde bek worden gevangen. Een goede potentie is aanwezig in alle deelgebieden waar voedselarme habitatten als heide, landduinen, heischrale graslanden en de overgang naar eikenberkenbossen aanwezig zijn of tot ontwikkeling kunnen komen: de Kempense

INFORMATIEDOCUMENT

Heuvelrug te Herentals en Lichtaart (deelgebied 1), het Reties Heiken en de omgeving van 's Gravendel (deelgebied 6), het Militair Domein van Grobbendonk (deelgebied 10), De Lommelse Sahara (deelgebied 13) en vrijwel het volledige vogelrichtlijngebied van de Ronde Put.

De trend

In alle hierboven gemelde gebieden is de soort een voormalige of onregelmatige broedvogel in klein aantal die door habitatverlies en habitatdegradatie is achteruit gegaan. Het is te vroeg om uit te maken of een aantal recent uitgevoerde beheerwerken een positieve trend voor gevolg zullen hebben.

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-93. Beoordeling van criteria en indicatoren voor de soort Nachtzwaluw – Caprimulgus europaeus

	Habitatgebied	**SBZ-V De Zegge**	**SBZ-V de Ronde Put**
Toestand populatie			
Populatiegrootte	Er zijn slechts enkele broedparen. → **Overwegend gedegradeerd.**	Niet van toepassing.	Er zijn slechts enkele broedparen. → **Overwegend gedegradeerd.**
Habitatkwaliteit			
Biotoop	Slechts in enkele bossen waar recente beheerwerken zijn uitgevoerd zijn deze voldoende open. → **Overwegend gedegradeerd.**	Niet van toepassing.	De bossen zijn overal te gesloten. → **Overal gedegradeerd.**
Structuur	Slechts in enkele bossen waar recente beheerwerken zijn uitgevoerd zijn heideveldjes en open plekken. → **Overwegend gedegradeerd.**	Niet van toepassing.	Weinig heidevelden en geen kale plekken. → **Overal gedegradeerd.**
Randzones	Randzones zijn onvoldoende aanwezig. → **Overwegend gedegradeerd.**	Niet van toepassing.	Randzones zijn onvoldoende aanwezig. → **Overal gedegradeerd.**
Oppervlakte	Minder dan 20 ha mozaïek van heide en naaldbossen. → **Overwegend gedegradeerd.**	Niet van toepassing.	Minder dan 20 ha mozaïek van heide en naaldbossen. → **Overal gedegradeerd.**
Verstoring	In deelgebieden 1 en 13 is de verstoring plaatselijk te groot. → **Deels voldoende**	Niet van toepassing.	Vrijwel geen menselijke verstoring. → **Overal voldoende tot goed.**

INFORMATIEF DOCUMENT

	tot goed.		
Globale beoordeling	Gedeeltelijk aangetaste staat van instandhouding.	Niet van toepassing.	Overwegend gedegradeerde staat van instandhouding.

Conclusies

- Habitatgebied

Het gebied biedt op dit ogenblijk te weinig geschikt habitat. Het is te vroeg om het effect van recente beheerwerken te beoordelen.

- SBZ-V de Zegge

Het gebied is niet geschikt voor de Nachtzwaluw.

- SBZ-V de Ronde Put

Het gebied biedt op het ogenblik weinig geschikt habitat.

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

populatiedoelstelling Behoud of uitbreiding van de huidige populatie (1-3 broedparen). Hiervoor is geen extra oppervlakte nodig.

kwaliteitsdoelstelling De kwaliteitsdoelstellingen worden gedeeltelijk gedekt door de doelstellingen voor het heidelandschap en lopen gelijk met de doelen voor Boomleeuwerik. In de bossfeer verbetert de kwaliteit door voldoende aandacht te geven aan het realiseren van geleidelijke overgangen (structuurrijke mantel-zoom), zanderige, voldoende brede boswegen (≥ 50 m) en open plekken en de ontwikkeling van open bossen met veel lichtinval. In het broedseizoen dient de recreatie beperkt te worden.

INFORMATIEF DOCUMENT

Porseleinhoen – *Porzana porzana*

Het actuele voorkomen

Deze soort wordt als broedvogel enkel waargenomen in de Zegge en heeft een zeer ongunstige regionale staat van instandhouding. De Zegge wordt in de G-IHD ook aangeduid als een zeer belangrijk SBZ-V.

Potenties

Deze soort leeft in riet- en zeggenmoerassen met een gevarieerd reliëf en een vrij stabiele waterstand. Er moet altijd voldoende plaats zijn om tussen de vegetatie op de bodem te kunnen lopen. Het nest wordt gemaakt in een zegge- of pitruspol in ondiep water. In Vlaanderen komt de soort vooral voor in moerassen, turfputten, ondergelopen weiden, sterk begroeide vijverranden of verlandende wateren.

- SBZ de Zegge

Er zijn op kleine schaal goede potenties voor de soort.

- SBZ de Ronde Put

Bij de afbakening van de gewenste ruimtelijke structuur staat het gebied van de Moeren (ten noorden van de autosnelweg) aangeduid als 'te ontwikkelen natuurcomplex'. Het stopzetten van de ontwatering zal leiden tot een moerascomplex van 150 ha (Anoniem, 2006), aansluitend bij Nederlandse natuurgebieden.

De trend

De soort is in Vlaanderen sterk (-25%) afgenomen ten opzichte van 1973-1979. In de Zegge is de soort een sporadische broedvogel.

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-94. Beoordeling van criteria en indicatoren voor de soort Porseleinhoen – Porzana porzana.

	Habitatgebied	**SBZ-V De Zegge**	**SBZ-V de Ronde Put**
Toestand populatie			
Populatiegrootte	Momenteel geen broedparen. → **Gedegradeerd.**	De populatiegrootte is kleiner dan 20 broedparen. → **Gedegradeerd.**	Momenteel geen broedparen. → **Gedegradeerd.**

INFORMATIEF DOCUMENT

Habitatkwaliteit			
Biotoop	Vooral in het Viersels Broek en in mindere mate in het Schupleer komt de geschikte habitat in venige graslanden (3150, 7140, rbbhc, rbbmc, rbbmr) voor. → **Deels voldoende tot goed.**	Lage kruidachtige vegetatie in permanent ondiep water, ondiepe oeverzones met zeggen, grassen en ruigten of randen van rietmoerassen. → **Overwegend voldoende tot goed.**	Er is nauwelijks geschikt habitat aanwezig. → **Gedegradeerd.**
Structuur	De aanwezige vegetaties worden gemaaid. → **Gedegradeerd.**	De meeste geschikte vegetaties worden gemaaid. → **Overwegend gedegradeerd.**	Er is nauwelijks geschikt habitat aanwezig. → **Gedegradeerd.**
Waterniveau	Waterstanden zijn te laag in het Viersel Broek en het Schupleer. → **Gedegradeerd.**	Relatief stabiel, voldoende hoog waterniveau tijdens broedseizoen. → **Overwegend voldoende tot goed.**	Relatief stabiel, voldoende hoog waterniveau tijdens broedseizoen. → **Overwegend voldoende tot goed.**
Diepte	Permanent natte situatie van < 15cm diep nauwelijks aanwezig. → **Overwegend gedegradeerd.**	Permanent natte situatie van < 15cm diep. → **Overwegend voldoende tot goed.**	Permanent natte situatie van < 15cm diep nauwelijks aanwezig. → **Overwegend gedegradeerd.**
Waterhuishouding	Geen jaarrond stabiel waterpeil. → **Gedegradeerd.**	Kunstmatig regelen van het waterpeil en dynamiek. → **Deels voldoende tot goed.**	Geen jaarrond stabiel waterpeil. → **Gedegradeerd.**
Voedselrijkdom	Er zijn overwegend eu- en mesotrofe plassen aanwezig. → **Overwegend voldoende tot goed.**	Er zijn overwegend eu- en mesotrofe plassen aanwezig. → **Overwegend voldoende tot goed.**	Er zijn overwegend oligo- en mesotrofe plassen aanwezig. → **Overwegend gedegradeerd.**
Oppervlakte	Er is minder dan 15 ha aaneengesloten geschikt habitat. → **Overwegend gedegradeerd.**	Er is 15 tot 20 ha geschikt habitat per broedpaar. → **Overwegend voldoende tot goed.**	Er is minder dan 15 ha aaneengesloten geschikt habitat. → **Overwegend gedegradeerd.**
Verstoring	In het Viersels Broek en Schupleer enkel zachte recreatie in geschikt habitat. → **Overwegend voldoende tot goed.**	Enkel zachte recreatie in wijdere omgeving van nestplaats. → **Overwegend voldoende tot goed.**	Enkel zachte recreatie in wijdere omgeving van geschikt habitat. → **Overwegend voldoende tot goed.**
Globale beoordeling	Gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.	Gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.	Gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.

INFORMATIEF DOCUMENT

Conclusies

- Habitatgebied

Mogelijk geschikte habitats zijn gelegen in het Viersels Broek, de Mosselgoren en de Vuilvoort maar vragen hogere waterpeilen en een aangepast beheer.

- SBZ-V de Zegge

Het gebied is geschikt maar hoogstens voor een paar broedparen.

- SBZ-V de Ronde Put

Het gebied biedt op het ogenblik weinig geschikt habitat.

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

populatiedoelstelling Uitbreiding van de actuele populatie van 1 broedpaar tot 4 à 5 broedparen. Hiervoor is bijkomend leefgebied van meer dan 90 hectare nodig binnen het SBZ. Deze doelstelling spoort samen met de oppervlaktedoelen voor HT 6410 en HT 6510 en kunnen o.a. gerealizeerd worden in deelgebied 11.

kwaliteitsdoelstelling Deze soort spoort samen met de kwaliteitsdoelen voor HT 6410 en 6510, schraalland- en ruigtecomplexen van meer dan 30 ha. Deze oppervlakte is noodzakelijk per broedpaar. Het bestaat uit zeggevelden in ondiep water en hooilanden met een maairegime laat in het seizoen, afgestemd op het Porseleinhoen.

INFORMATIEF DOCUMENT

Roerdomp – *Botaurus stellaris*

Het actuele voorkomen

Deze soort heeft een zeer ongunstige regionale staat van instandhouding en wordt als onregelmatige broedvogel waargenomen in de Zegge, o.a. in 2009 (Anoniem, 2009). De Zegge wordt in de G-IHD ook aangeduid als essentieel SBZ-V. De soort is ook aangemeld voor de Ronde Put maar daar zijn geen recente broedgevallen bekend. Op trek en als overwinteraar komt de soort in alle waterrijke gebieden voor.

Potenties

De Roerdomp broedt bij voorkeur in uitgestrekte, voldoende natte rietmoerassen met zuiver water en een stabiele waterstand. In de winter komt hij ook in grote zeggenvegetaties en natte ruigtes voor. Hij houdt zich overdag goed verscholen in de moerasvegetatie waar hij volledig vertrouwt op zijn verenkleed om onopgemerkt te blijven. Het foerageren gebeurt 's morgens vroeg en 's avonds langs meer open water. Het voedsel bestaat vooral uit visjes, amfibieën en ongewervelden.

- SBZ-V de Zegge

Het foerageergebied is voldoende groot maar geschikte nestplaatsen in rietvelden ontbreken. Potenties hiervoor zijn zeker aanwezig.

- SBZ-V de Ronde Put

Er liggen in dit SBZ-V grote waterrijke landschappen, zoals de Maat - den Diel, complex Campina/het Goor, complex Familiestrand/Muizenput, het complex Watering/Zomerzorg, het complex Ronde Put/Lange Linnenput en de gehele oeverstrook van het Postels Vaartje. Actueel hebben ze een gesloten karakter en ontbreken bijna altijd oeverzones met rietkragen en waterriet, waardoor ze actueel minder geschikt zijn voor de soort.

Bij de afbakening van de gewenste ruimtelijke structuur staat het gebied van de Moeren (ten noorden van de autosnelweg) aangeduid als 'te ontwikkelen natuurcomplex'. Het stopzetten van de ontwatering zal leiden tot een moerascomplex van 150 ha (Anoniem, 2006) aansluitend bij Nederlandse natuurgebieden. In hetzelfde document is ten noorden van de Watering een verwevingsgebied voorzien, waar door aanleg van waterpartijen aan de vraag naar mogelijkheden tot (ecologische) viskweek kan voldaan worden.

De trend

De soort is als broedvogel aangemeld voor de SBZ-V Ronde Put, bij aanmelding waren er vier broedparen. De soort komt er momenteel niet meer tot broeden. In de Zegge broedt de soort nog steeds op onregelmatige basis. De trend is dus zowel lokaal als op niveau Vlaanderen negatief.

INFORMATIEF DOCUMENT

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-95. Beoordeling van criteria en indicatoren voor de soort Roerdomp – Botaurus stellaris.

	Habitatgebied	**SBZ-V De Zegge**	**SBZ-V de Ronde Put**
Toestand populatie			
Populatiegrootte	Er zijn geen broedgevallen. In verschillende deelgebieden van de SBZ-H zijn jaarlijks winterwaarnemingen. → **Gedegradeerd.**	Er broedt onregelmatig één broedpaar. → **Gedegradeerd.**	Er zijn geen recente broedgevallen bekend maar er zijn nog wel winterwaarnemingen. → **Gedegradeerd.**
Afstand tot nabije populatie	Niet van toepassing.	De dichtstbijzijnde populatie is gelegen in Midden Limburg op meer dan 35 km. → **Gedegradeerd.**	De dichtstbijzijnde populatie is gelegen in Midden Limburg op meer dan 35 km. → **Gedegradeerd.**
Habitatkwaliteit			
Biotoop	De moerasgebieden zijn te klein, te weinig aangesloten en met de weinig rietoevers → **Gedegradeerd.**	Geschikt foerageergebied is voldoende groot maar een broedplaats van voldoende omvang ontbreekt. → **Overwegend gedegradeerd.**	De moerasgebieden zijn te klein, te weinig aangesloten en met de weinig rietoevers → **Gedegradeerd.**
Structuur	De structuur van het aanwezige rietland is vrij goed, maar de oppervlakte is te klein en in vele plassen ontbreken moeras- en rietvegetaties. → **Overwegend gedegradeerd.**	De structuur van de beperkte oppervlakte is goed. → **Deels voldoende tot goed.**	De structuur is slechts in een beperkt aantal plassen goed, elders gedegradeerd. → **Overwegend gedegradeerd.**
Randzones	Er zijn onvoldoende rand- en oeverzones met waterriet. → **Overal gedegradeerd.**	Slechts plaatselijk geschikte rand- en oeverzones met waterriet aanwezig. → **Overwegend gedegradeerd.**	Er zijn onvoldoende randzones met waterriet. → **Overal gedegradeerd.**
Openheid	De bestaande plassen hebben voldoende open water maar niet alle plassen hebben rietkragen. → **Overal gedegradeerd.**	De bestaande plassen hebben voldoende open water en sommige plassen hebben mooie rietkragen. → **Overwegend gedegradeerd.**	De bestaande plassen hebben voldoende open water maar niet alle plassen hebben rietkragen, de Ronde Put uitgezonderd. → **Overwegend gedegradeerd.**
Diepte	Alle vijvers binnen het gebied zijn in het principe geschikt qua diepte → **Overwe-**	Alle vijvers binnen het gebied zijn in het principe geschikt qua diepte → **Overwe-**	Alle vijvers binnen het gebied zijn in het principe geschikt qua diepte, een zandwinningsput bij de Maat uitgezonderd. →

INFORMATIEF DOCUMENT

	gend voldoende tot goed.	**gend voldoende tot goed.**	**Overwegend voldoende tot goed.**
Waterhuishouding	De natuurlijke hydrologie is in het Olens Broek, de Mosselgoren en de bovenloop van de Nete gestoord door ontwatering. In de plassen is het waterregime variabel maar meestal geschikt door de ligging nabij het kanaal. → **Deels voldoende tot goed.**	Schommelingen in het waterpeil vormen geen knelpunt. → **Overal voldoende tot goed.**	De natuurlijke hydrologie in het westelijk deel van de SBZ-V (de Moeren, het Hoge Moer, de Koemook) is gestoord door ontwatering. Voor jacht worden sommige plassen periodisch drooggelegd. → **Overwegend gedegradeerd.**
Waterkwaliteit	De meeste vijvers hebben een goede waterkwaliteit (helder water). → **Deels voldoende tot goed.**	De meeste vijvers hebben een goede waterkwaliteit (helder water). → **Deels voldoende tot goed.**	De meeste vijvers hebben een goede waterkwaliteit (helder water). → **Deels voldoende tot goed.**
Oppervlakte	Er is te weinig geschikt moeras- en rietland per broedkoppel. → **Overal gedegradeerd.**	Er is te weinig geschikt moeras- en rietland per broedkoppel. → **Overal gedegradeerd.**	Er is te weinig geschikt moeras- en rietland per broedkoppel. → **Overal gedegradeerd.**
Verstoring	Behalve rond de visvijvers van de Beneden Nete is verstoring minimaal. → **Deels voldoende tot goed.**	Het water en het wegennetwerk worden sterk beheerd en kunnen verstoring veroorzaken. → **Deels voldoende tot goed.**	Een Roerdomp broedt steeds in rustgebieden. Het merendeel van de vijvers is gelegen in dergelijke gebieden. De vijvers nabij het Campinastrand/het Goor zijn een uitzondering (recreatie, visserij). → **Deels voldoende tot goed.**
Beheer	De aanwezige rietvelden zijn onbeheerd. → **Overwegend gedegradeerd.**	De rietvelden worden periodiek gemaaid. → **Overal voldoende tot goed.**	De aanwezige rietvelden zijn onbeheerd. → **Overwegend gedegradeerd.**
Globale beoordeling	Gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.	Gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.	Gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.

Conclusies

- Habitatgebied

Er zijn veel waterrijke gebieden (benedenloop Kleine Nete, Olens Broek, Mosselgoren, omgeving van 's Gravendel) maar het foerageergebied heeft te weinig rietkragen, is te gesloten en de talrijke waterpartijen zijn geïsoleerd.

INFORMATIEF DOCUMENT

- SBZ-V de Zegge

Het broed- en foerageergebied is eerder klein en nauwelijks voldoende voor één koppel.

- SBZ-V de Ronde Put

Het grootste knelpunt is het gebrek aan geschikt foerageergebied en nestgelegenheid is slechts beperkt aanwezig. Een grote oppervlakte potentieel gebied is actueel nog niet geschikt door het ontbreken van rietoevers, rietvelden en moeras.

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

populatiedoelstelling Bereiken van een populatie van 3-4 koppels, waarvoor 30-50 ha rietland en water nodig is per broedpaar.

kwaliteitsdoelstelling Kwaliteitsvereisten betreffen geschikt leefgebied, bestaande uit rietland, moerasvegetaties (>50%) en open water (> 30%); helder water met goede waterkwaliteit en een hoog voedselaanbod (jonge vis, ongewervelden, amfibieën); voldoende rust en waar mogelijk het creëren van predatievrije broedgelegenheden tijdens broedperiode; open vijverlandschap; gevarieerde leeftijdsstructuur van de rietvegetaties: per broedkoppel is er nood aan minimaal 0,5 tot 2ha; overjarig riet of lisdodde met een voldoende dikke kniklaag (opstapeling van oude stengels); aanwezigheid verlandingsvegetaties (niet enkel riet/lisdodde, maar ook ondergedoken en drijvende watervegetaties); hoog waterpeil in de leefgebieden tijdens het broedseizoen.

INFORMATIEF DOCUMENT

Wespendief - *Pernis apivorus*

Het actuele voorkomen

De Wespendief is in Vlaanderen een jaarlijkse broedvogel in lage aantallen. De verborgen levenswijze bemoeilijkt een goede inventarisatie. De soort komt voor in de grotere boscomplexen met oude en gevarieerde bosbestanden. Ze kon met zekerheid vastgesteld worden in SBZ-H deelgebieden 2 (de Zegge; Anoniem, 2009) en 10 (Schupleer en militair domein) en de SBZ-V de Ronde Put. Vermoedelijke broedgevallen zijn gelegen in het Olens broek (deelgebied 2) en de Vallei van de Kleine Nete van Lier tot Viersel (deelgebied 11).

De regionale stand van instandhouding (SvI) voor deze soort is gunstig. De SBZ-V (BE2100424 –De Zegge en BE2101639 – Ronde Put) zijn belangrijk voor deze soort.

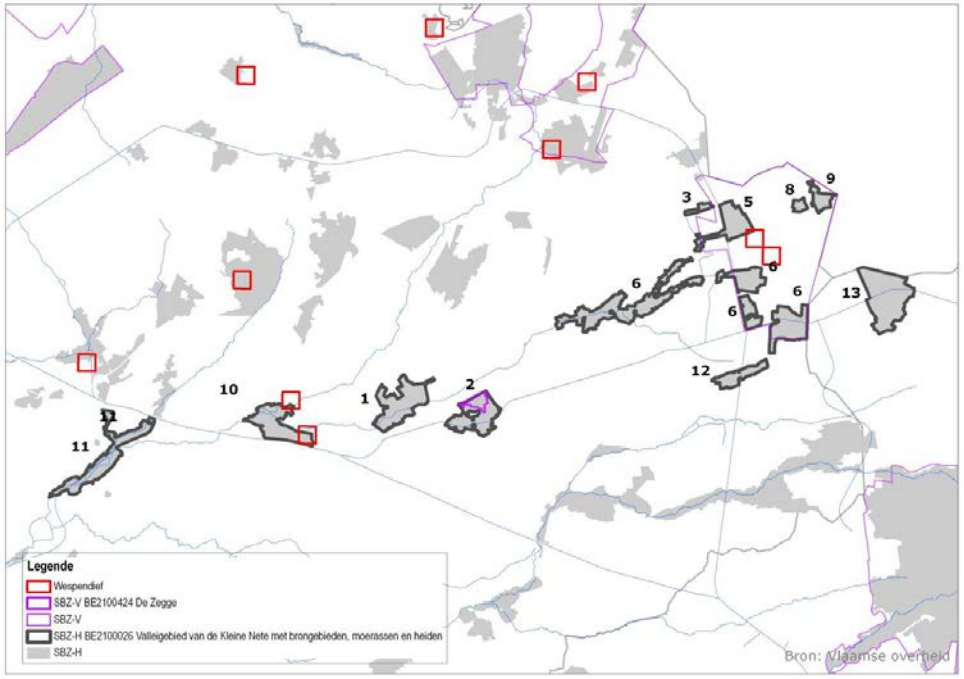

Figuur 0-32. Verspreiding van Wespendief – Pernis apivorus

INFO DOCUMENT

Potenties

De wespendief is een roofvogel en een kensoort voor grote boscomplexen met een voorkeur voor vaak oude bosgebieden met veel gevarieerd loofhout. Sparrenaanplanten worden gemeden, maar de soort komt plaatselijk wel voor in dennenbossen met heideondergroei. Op trek pleistert de Wespendief wel in meer open omgevingen. Het voedsel bestaat grotendeels uit wespen- en bijenlarven waarvan de nesten uitgegraven worden. Hij vangt echter ook amfibieën, reptielen en kleine tot middelgrote vogels en zoogdieren. Het relatief kleine nest wordt hoog in een vork van de stam gemaakt, op een rustige plek. Kenmerkende soort voor grote boscomplexen. De Wespendief zal profiteren van een omvorming van een deel van het naaldhout naar gemengd Eikenberkenbos (habitattype 9120 en 9190). Gezien de grote territoria van deze soort (2500 ha foerageergebied) is ook de landschapsstructuur buiten de SBZ-H essentieel voor het bereiken van een voldoende staat van instandhouding.

- SBZ de Zegge

Door zijn geringe oppervlakte zijn de potenties beperkt tot het ene broedkoppel dat nu aanwezig is.

- SBZ de Ronde Put

Door de grote oppervlakte van het foerageergebied zijn de potenties beperkt tot 2-3 broedparen.

De trend

In Vlaanderen neemt de populatie van de Wespendief toe en de G-IHD is gunstig. Ook in de hier behandelde SBZ-gebieden is de toestand gunstig

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-96. Beoordeling van criteria en indicatoren voor de soort Wespendief – Pernis apivorus

	Habitatgebied	**SBZ-V De Zegge**	**SBZ-V de Ronde Put**
Toestand populatie			
Populatiegrootte	Er komt in geen enkel deelgebied een voldoende grote kernpopulatie voor van meer dan 30 broedparen. Het begrip kernpopulatie geldt voor een veel groter gebied dan enkel de SBZ-H. In een ruimer kader kan wel gesteld worden dat de bestaande populaties deel uitmaken van grotere kernpopulaties van meer dan 30 koppels. → **Overal voldoende**	De bestaande populatie maakt deel uit van een grotere kernpopulatie. → **Overal voldoende tot goed.**	De bestaande populatie maakt deel uit van een grotere kernpopulatie. → **Overal voldoende tot goed.**

INFORMATIEF DOCUMENT

	tot goed.		
Habitatkwaliteit	Een mozaïek van bos in open landschap is beperkt. → **Deels voldoende tot goed.**	Er is een mozaïek van bos in open landschap. → **Overal voldoende tot goed.**	Er is een mozaïek van bos in open landschap. → **Overal voldoende tot goed.**
Biotoop	Het aantal grote oude bossen is beperkt. Het foerageergebied is een mozaïek van grote bossen met landbouwgrond en enkele grachten of vijvers. → **Deels voldoende tot goed.**	De bossen zijn al voldoende oud. Het foerageergebied is een mozaïek van grote bossen met landbouwgrond en enkele grachten of vijvers. → **Overal voldoende tot goed.**	De bossen zijn al voldoende oud. Het foerageergebied is een mozaïek van grote bossen met landbouwgrond en enkele grachten of vijvers. → **Overal voldoende tot goed.**
Structuur	De bossen zijn aaneengesloten met weinig of geen open plekken (uitgezonderd het militair domein, deelgebied 10). → **Overwegend gedegradeerd.**	De bossen zijn aaneengesloten met weinig of geen open plekken. → **Overwegend gedegradeerd.**	De bossen zijn aaneengesloten met weinig of geen open plekken. → **Overwegend gedegradeerd.**
Vegetatiehoogte	Het merendeel van de bomen is hoger dan 8 m tijdens het broedseizoen → **Overal voldoende tot goed.**	Het merendeel van de bomen (elzenbroek) is lager dan 8 m tijdens het broedseizoen → **Overwegend gedegradeerd.**	Het merendeel van de bomen is hoger dan 8 m tijdens het broedseizoen → **Overal voldoende tot goed.**
Oppervlakte	Er is relatief gezien voldoende ha broed- en foerageergebied aanwezig. → **Overal voldoende tot goed.**	Er is relatief gezien voldoende ha broed- en foerageergebied aanwezig. → **Overal voldoende tot goed.**	Er is relatief gezien voldoende ha broed- en foerageergebied aanwezig. → **Overal voldoende tot goed.**
Verstoring	Er is weinig of geen verstoring rond de nestplaats in de broedtijd. → **Overal voldoende tot goed.**	Er is weinig of geen verstoring rond de nestplaats in de broedtijd. → **Overal voldoende tot goed.**	Er is weinig of geen verstoring rond de nestplaats in de broedtijd. → **Overal voldoende tot goed.**
Globale beoordeling	Gedeeltelijk aangetaste staat van instandhouding.	Gedeeltelijk aangetaste staat van instandhouding.	Gedeeltelijk aangetaste staat van instandhouding.

Conclusies

- Habitatgebied.

De soort doet het momenteel vrij goed in de SBZ-H. De typische habitats (9120, 9190) vertonen echter een gedegradeerde staat van instandhouding. Maatregelen voor deze habitats 9120 en 9190 zullen ook de vogelsoort ten goede komen.

- SBZ de Zegge

INFORMATIEF DOCUMENT

De beperkte oppervlakte van het gebied wordt maximaal ingevuld.

- SBZ de Ronde Put

De soort doet het momenteel vrij goed in de SBZ-H. De typische habitats (9120, 9190) vertonen echter een gedegradeerde staat van instandhouding. Maatregelen voor deze habitats 9120 en 9190 zullen ook de vogelsoort ten goede komen.

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

populatiedoelstelling Minimaal het behoud van de bestaande populatie van 2 broedparen.

kwaliteitsdoelstelling Naast de doelstellingen voor boshabitats 9120/9190 en het toepassen van de CDB is een verbetering van het foerageergebied noodzakelijk. Dit bestaat vooral en de realisatie van een mozaïeklandschap met een voldoende groot voedselaanbod.

INFORMATIEF DOCUMENT

Woudaap – *Ixobrychus minutus*

Het actuele voorkomen

Deze soort is aangemeld in de SBZ-V de Ronde Put en in de SBZ-V de Zegge maar is er als broedvogel verdwenen. In de SBZ-V van de Ronde Put broedde ze in de vijvers van de Watering te Retie.

Potenties

De Woudaap is een zomergast van zoetwatermeren, rietvelden en met riet, wilgen of lisdodden begroeide oeverzones van vijvers en sloten met proper, stilstaand of stromend water, rijk aan allerlei waterleven. Hier vist hij van op de kant, van op rietstengels of overhangende takken. Zij voedsel bestaat uit vis, amfibieën en allerlei ongewervelden. Als nestplaats wordt meestal puur riet of struikgewas boven ondiep water verkozen. Slechts een gering aantal vijvers in het gebied heeft goede potenties voor de soort.

- SBZ-V de Zegge

Het gebied heeft potenties voor enkele koppels maar de soort is afwezig.

- SBZ-V de Ronde Put

Er liggen in dit SBZ-V grote waterrijke landschappen, zoals de Maat - den Diel, complex Campina/het Goor, complex Familiestrand/Muizenput, het complex Watering/Zomerzorg, het complex Ronde Put/Lange Linnenput en de gehele oeverstrook van het Postels Vaartje. Actueel hebben ze een gesloten karakter, ontbreken bijna altijd oeverzones met rietkragen en waterriet, waardoor ze actueel minder geschikt zijn voor de soort.

Bij de afbakening van de gewenste ruimtelijke structuur staat het gebied van de Moeren (ten noorden van de autosnelweg) aangeduid als ‘te ontwikkelen natuurcomplex’. Het stopzetten van de ontwatering zal leiden tot een moerascomplex van 150 ha (Anoniem, 2006) aansluitend bij Nederlandse natuurgebieden. In hetzelfde document is ten noorden van de Watering een verwevingsgebied voorzien, waar door aanleg van plassen aan de vraag naar mogelijkheden tot (ecologische) viskweek kan voldaan worden.

De trend

Na het nagenoeg uitsterven van de soort in de jaren negentig, is er duidelijk opnieuw een positieve trend. In het Vijvergebied Midden Limburg broeden de laatste jaren zelfs 15 koppels, zodat er rekening moet gehouden worden met mogelijke terugkeer in een ander voormalig broedgebied. Op Vlaams niveau is de trend dus positief maar lokaal nog steeds negatief.

INFORMATIEF DOCUMENT

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-97. Beoordeling van criteria en indicatoren voor de soort Woudaap – Ixobrychus minutus

	Habitatgebied	**SBZ-V De Zegge**	**SBZ-V de Ronde Put**
Toestand populatie			
Populatiegrootte	Actueel zijn er geen broedparen. → **Gedegradeerd.**	Actueel zijn er geen broedparen. → **Gedegradeerd.**	Actueel zijn er geen broedparen. → **Gedegradeerd.**
Habitatkwaliteit			
Biotoop	Er zijn te weinig kleine en grote moerassen in het gebied, met onvoldoende rietvegetaties. → **Gedegradeerd.**	Er is voldoende geschikt habitat aanwezig voor enkele koppels Het waterriet is vrijwel overal afwezig of zeer beperkt. → **Overwegend voldoende tot goed.**	Er zijn te weinig kleine en grote moerassen in het gebied, met onvoldoende rietvegetaties. → **Gedegradeerd.**
Structuur	Het waterriet is vrijwel overal afwezig of zeer beperkt → **Overwegend gedegradeerd.**	Er si voldoende waterriet voor enkele koppels. → **Overwegend voldoende tot goed.**	Het waterriet is vrijwel overal afwezig of zeer beperkt → **Overwegend gedegradeerd.**
Diepte	Alle vijvers binnen het gebied zijn in het principe geschikt qua diepte, enkele zandwinningputten uitgezonderd → **Overwegend voldoende tot goed.**	Alle vijvers binnen het gebied zijn in het principe geschikt qua diepte. → **Overwegend voldoende tot goed.**	Alle vijvers binnen het gebied zijn in het principe geschikt qua diepte, een zandwinningput bij de Maat uitgezonderd. → **Overwegend voldoende tot goed.**
Waterhuishouding	Het waterregime is variabel naargelang de plas. → **Deels voldoende tot goed.**	Het waterregime is constant. → **Overwegend voldoende tot goed.**	Het waterregime is variabel naargelang de plas maar meestal geschikt door de ligging nabij het kanaal of afhankelijk van wateraanvoer via het Postels Vaartje. Voor jacht worden sommige plassen periodisch drooggelegd.→ **Deels voldoende tot goed.**
Oppervlakte	5-25 ha geschikt rietland per broedpaar is bijna nergens aanwezig. → **Overwegend gedegradeerd.**	In SBZ-V de Zegge is voldoende moeras- en rietland voor 1 à 2 koppels, maar de soort is afwezig. → **Overwegend voldoende tot goed.**	5-25 ha geschikt rietland per broedpaar is bijna nergens aanwezig. → **Overwegend gedegradeerd.**
Verstoring	Een Woudaap broedt steeds in rustgebieden. De rust rondom de vijvers is variabel, verstoring nabij recreatieve	Er is weinig of geen verstoring. →	De rust rondom de vijvers is meestal goed, de vijvers in Campina/het Goor en het Familiestrand uitgezonderd. → **Deels**

INFORMATIEF DOCUMENT

	vijvers bv. in Campina/het Goor en de Beneden Nete is belangrijk. → **Overwegend gedegradeerd.**	**Overwegend voldoende tot goed.**	**voldoende tot goed.**
Beheer	De aanwezige rietvelden zijn onbeheerd. → **Overwegend gedegradeerd.**	De rietvelden worden periodiek gemaaid. → **Overal voldoende tot goed.**	De aanwezige rietvelden zijn onbeheerd. → **Overwegend gedegradeerd.**
Globale beoordeling	Gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.	Gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.	Gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.

Conclusies

- Habitatgebied

Er zijn veel waterrijke gebieden (benedenloop Kleine Nete, Olens Broek, de visvijvers in de omgeving van 's Gravendel) maar het foerageergebied heeft te weinig rietkragen door de te verboste oevers en het voedselaanbod is doorgaans te laag.

- SBZ-V de Zegge

De broedplaats is geschikt maar de soort komt er niet tot broeden.

- SBZ-V de Ronde Put

Gezien de trend in Vlaanderen kan de soort eventueel terugkeren in zijn voormalige broedgebied in de SBZ-V de Ronde Put. Een grote oppervlakte potentieel gebied is echter nog niet geschikt door een te sterke afwezigheid van waterriet.

In het te ontwikkelen moerascomplex in het noorden van Postel kan de soort ook broed- en foerageergebied vinden.

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

populatiedoelstelling Eén broedpaar in het SBZ-V de Ronde Put.

kwaliteitsdoelstelling Volledig gedekt door de kwaliteitsdoelstellingen voor Roerdomp.

INFORMATIEF DOCUMENT

INFORMATIEF DOCUMENT

Zwarte specht - *Dryocopus martius*

Het actuele voorkomen

Het verspreidingspatroon van deze soort vertoont logischerwijze een overlap met de grote boscomplexen binnen de SBZ-gebieden. Dit zijn vooral deelgebied 1 (Olens Broek en Snepkensvijver, 4 broedparen), deelgebied 2 (De Zegge/Mosselgoren/Neerhelst, 3 broedparen), deelgebied 10 (Militair Domein Grobbendonk) en het noordelijke en zuidelijke deel van de SBZ-V de Ronde Put (twaalf broedparen). Waarschijnlijk komt de soort ook tot broeden in deelgebied 13 (Lommel-Sahara).

De regionale stand van instandhouding (SvI) voor deze soort is gunstig. De SBZ-V (BE2100424 –De Zegge en BE2101639 – Ronde Put) zijn belangrijk voor deze soort.

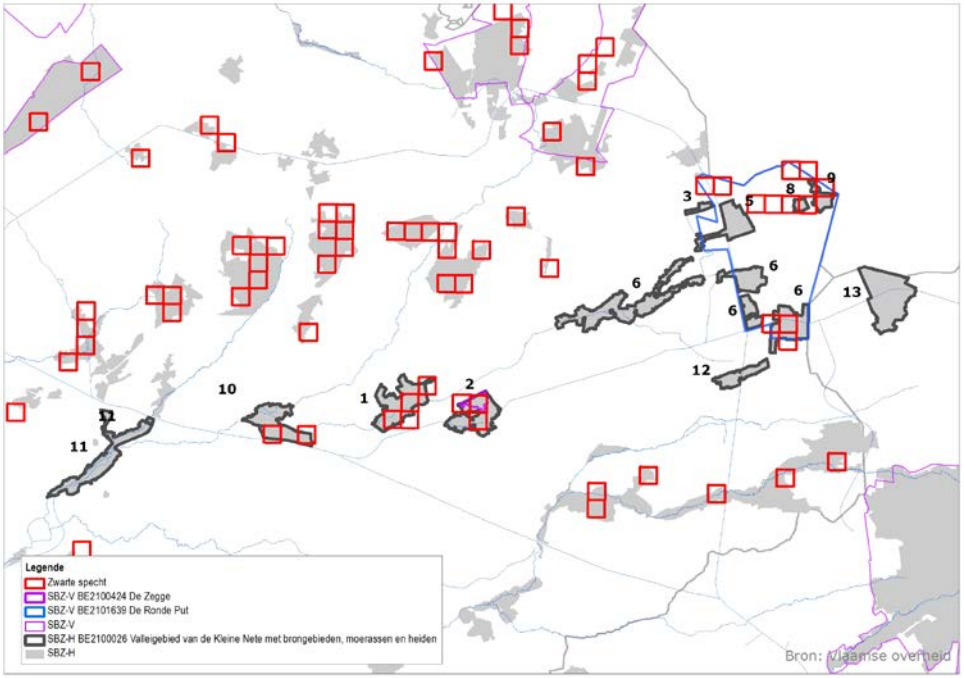

Figuur 0-33. Verspreiding van Zwarte specht - Dryocopus martius

INFORMATIEDOCUMENT

Potenties

De zwarte specht leeft in oude, grote, zowel naald- loof- als gemengde bossen met veel beuken, afgewisseld met open plekken. Buiten het broedseizoen wordt de soort ook aangetroffen in schaars beboste tot open landschappen met alleen bomenrijen. In grote, soms levende bomen wordt het nesthol uitgehakt, waarbij een vrije aanvluchtroute belangrijk is. Daarom gaat de voorkeur uit naar open plekken in niet te dichte bossen en naar bomenrijen langs brand- en veldwegen. De betrokken SBZ-gebieden hebben voldoende draagkracht voor sleutelpopulaties van de Zwarte specht, vooral ook omdat de bossen ouder en structuurrijker worden. Eventuele toekomstige kappingen van naaldhoutbestanden hoeven niet nadelig uit te vallen indien de kaalkap niet te grootschalig is en er elders in het gebied voldoende tolerantie is ten opzichte van staand dood hout. Het is belangrijk in de toekomst voldoende staand dood (naald)hout en dreven te behouden. De Zwarte specht zal ook profiteren van de omvorming van bestaande, dichte (naald)bossen naar meer open bossen van habitat 9190.

- SBZ de Zegge

Door zijn geringe oppervlakte zijn de potenties beperkt tot het aantal koppels dat nu aanwezig is.

- SBZ de Ronde Put

Door een aangepast beheer van de bosbestanden kan het aantal broedkoppels nog uitbreiden.

De trend

In Vlaanderen neemt de populatie van de Zwarte specht toe en de G-IHD is gunstig. Ook in de hier besproken SBZ-gebieden is, gezien het aantal broedkoppels, de toestand gunstig.

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

Tabel 0-98. Beoordeling van criteria en indicatoren voor de soort Zwarte specht - Dryocopus martius

	Habitatgebied	**SBZ-V De Zegge**	**SBZ-V de Ronde Put**
Toestand populatie			
Populatiegrootte	Er komt in geen enkel deelgebied een voldoende grote kernpopulatie voor van meer dan 30 broedparen. Het begrip kernpopulatie geldt voor een veel groter gebied dan enkel de SBZ-H. In een ruimer kader kan wel gesteld worden dat de bestaande populaties deel uitmaken van grotere kernpopulaties van meer dan 30 koppels. → **Overal voldoende**	De bestaande populatie maakt deel uit van een grotere kernpopulatie. → **Overal voldoende tot goed.**	De bestaande populatie maakt deel uit van een grotere kernpopulatie. → **Overal voldoende tot goed.**

INFORMATIEF DOCUMENT

	tot goed.		
Habitatkwaliteit			
Biotoop	Het aandeel grote, oude bossen afgewisseld met open plekken is beperkt. → **Deels voldoende tot goed.**	Het aandeel grote, oude bossen afgewisseld met open plekken is beperkt. → **Deels voldoende tot goed.**	Het aandeel grote, oude bossen afgewisseld met open plekken is beperkt. → **Deels voldoende tot goed.**
Structuur	De mengeling van niet te dicht beukenbos en naaldbos met open plekken en voldoende bomen met gladde schors is beperkt. → **Deels voldoende tot goed.**	De mengeling van niet te dicht beukenbos en naaldbos met open plekken en voldoende bomen met gladde schors is beperkt. → **Deels voldoende tot goed.**	De mengeling van niet te dicht beukenbos en naaldbos met open plekken en voldoende bomen met gladde schors is beperkt. → **Deels voldoende tot goed.**
Aanwezigheid soorten	Het aantal beuken van ≥ 150 cm dik is vooral beperkt tot dreven. → **Overwegend gedegradeerd.**	Het aantal beuken van ≥ 150 cm dik is vooral beperkt tot dreven. → **Overwegend gedegradeerd.**	Het aantal beuken van ≥ 150 cm dik is vooral beperkt tot dreven. → **Overwegend gedegradeerd.**
Oppervlakte	Er is relatief gezien voldoende ha loof- en/of gemengd bos aanwezig. → **Overal voldoende tot goed.**	Er is relatief gezien voldoende ha loof- en/of gemengd bos aanwezig. → **Overal voldoende tot goed.**	Er is relatief gezien voldoende ha loof- en/of gemengd bos aanwezig. → **Overal voldoende tot goed.**
Pesticiden	Er is geen gebruikt van pesticiden in het bos. → **Overal voldoende tot goed.**	Er is geen gebruikt van pesticiden in het bos. → **Overal voldoende tot goed.**	Er is geen gebruikt van pesticiden in het bos. → **Overal voldoende tot goed.**
Verstoring	Er is weinig of geen verstoring rond de nestplaats in de broedtijd. → **Overal voldoende tot goed.**	Er is weinig of geen verstoring rond de nestplaats in de broedtijd. → **Overal voldoende tot goed.**	Er is weinig of geen verstoring rond de nestplaats in de broedtijd. → **Overal voldoende tot goed.**
Globale beoordeling	Goede staat van instandhouding.	Goede staat van instandhouding.	Goede staat van instandhouding.

Conclusies

- **Habitatgebied**

De goede staat van instandhouding zal nog verbeteren door aangepast beheer van habitats 9120 en 9190.

- **SBZ de Zegge**

De potenties zijn volledig ingevuld.

INFORMATIEF DOCUMENT

- **SBZ de Ronde Put**

De goede staat van instandhouding zal nog verbeteren door aangepast beheer van habitats 9120 en 9190.

Conclusies

De soort doet het momenteel vrij goed in de SBZ-H. De typische habitat 9120 en 9190 vertoont echter een **gedegradeerde staat van instandhouding.** Maatregelen voor deze habitats zullen ook deze vogelsoort ten goede komen.

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

populatiedoelstelling Minimaal het behoud van de bestaande populatie van 10-15 broedparen.

kwaliteitsdoelstelling Bossen met voldoende variatie aan (loof)boomsoorten, voldoende oude bomen en open plekken.

INFORMATIEF DOCUMENT

Zwarte Stern – *Chlidonias niger*

Het actuele voorkomen

De soort is aangemeld voor de SBZ-V Ronde Put maar is er momenteel uitgestorven, zoals overal in Vlaanderen. Ook in Nederland is het aantal Zwarte sternen verminderd.

Potenties

De Zwarte stern broedt in kolonies in ondiepe zoetwaterplassen met drijvende vegetaties van Krabbenscheer, Gele plomp en Waterlelie met drijvende wortelstokken of met drijftillen (bv. van lisdodden). Het nest wordt gebouwd op drijvende plantenresten en ook wel in de oevervegetatie. Ook artificiële drijvende constructies (nestvlotten) worden geaccepteerd als nestgelegenheid. Het voedsel van de Zwarte stern bestaat uit allerlei insecten en hun larven, regenwormen, maar ook kleine vissen en amfibieën worden gegeten. Ze duiken naar prooien vlak onder het wateroppervlak of pikken hun voedsel van het wateroppervlak maar jagen ook hoog in de lucht of over overstroomde, insectenrijke graslanden behendig op vliegende insecten.

- SBZ-V De Ronde Put

Het geschikt broed- en foerageergebied is grotendeels verdwenen. Het creëren van een moerascomplex van 150 ha in het noorden van Postel, tegen de Nederlandse grens, zoals vastgelegd in de Ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos (Anonymus, 2006) opent grote opportuniteiten voor deze soort.

De trend

Uitgestorven.

Beoordeling op basis van de criteria en indicatoren in de LSVI-tabellen

In de volgende tabel wordt alleen de stand van zaken in het voormalige broedgebied geëvalueerd.

Tabel 0-99. Beoordeling van criteria en indicatoren voor de soort Woudaap – Chlidonias niger

	Habitatgebied	**SBZ-V De Zegge**	**SBZ-V de Ronde Put**
Toestand populatie			
Populatiegrootte	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	Er zijn geen broedparen meer. → **Gedegradeerd.**

INFORMATIEF DOCUMENT

Habitatkwaliteit			
Biotoop	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	Het landschap is eerder halfopen, water-vegetatie en rietkragen zijn in grootte afgenomen en er zijn opgaande bosranden vlak bij de oevers. → **Gedegradeerd.**
Vegetatiestructuur	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	Er is overwegend open water met bosranden. → **Gedegradeerd.**
Aanwezigheid soorten	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	Er zijn weinig of geen verlandingssoorten van het eutrofe type. → **Gedegradeerd.**
Aanwezigheid schadelijke soorten	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	Er zijn ganzen in het broedgebied tijdens het broedseizoen. → **Gedegradeerd.**
Diepte	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	De plassen hebben een geschikte diepte. → **Overal voldoende tot goed.**
Waterhuishouding	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	Het volledige noordwestelijke deel van Postel is ontwaterd. → **Overwegend gedegradeerd.**
Voedselaanbod	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	Het voedselaanbod is eerder klein in de plassen van eerder oligotroof karakter. → **Overwegend gedegradeerd.**
Verzuring	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	Er is voedselarm, niet-verzuurd water. → **Overal voldoende tot goed.**
Verstoring	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	Weinig tot geen verstoring. → **Overal voldoende tot goed.**
Beheer	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	Het uitleggen van nestvlotjes wordt niet meer gedaan. → **Overwegend gedegradeerd.**
Globale beoordeling	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	Gedeeltelijk aangetaste actuele staat van instandhouding.

INFORMATIEF DOCUMENT

Conclusies

- SBZ-V De Ronde Put

Enkel voor het criterium diepte krijgen de plassen van de SBZ-V nog een voldoende SvI, voor alle criteria is de toestand gedegradeerd. Het is aangewezen dat het toekomstige beheer meer met de doelstellingen voor Zwarte stern rekening houdt.

Ecologische doelstellingen

Gelet op de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en bovenstaande analyse voor deze soort worden volgende ecologische doelen vooropgesteld.

populatiedoelstelling Er worden geen populatiedoelstellingen gesteld voor deze niet meer broedende soort.

kwaliteitsdoelstelling Het nastreven van de kwaliteitsdoelstellingen moet mogelijk leiden tot het herstel van de verdwenen populatie. De soort spoort gedeeltelijk mee met de kwaliteitsdoelstellingen voor Roerdomp en Bruine kiekendief. Meer specifiek heeft de soort ondiepe plassen nodig met open water, veel drijvende waterplanten, open oevers, een voldoende voedselaanbod en geen verstoring, ook niet door ganzen.

INFORMATIEF DOCUMENT

Doortrekkende en overwinterende vogels

- Het habitatgebied

Volgens de vogelatlas zijn de belangrijkste gebieden binnen de SBZ-H de vallei van de Kleine Nete tussen Lier en Viersel (deelgebied 11), de vallei van de Aa (deelgebied 10), het Goor in Dessel (deelgebied 6) en de plassen in Lommel Sahara (deelgebied 13). Het betreft vooral moeras- en watervogels. De doelstellingen voor de habitats 3130, 3140, 3150 en 3260 zullen de kwaliteit van deze wateren sterk verbeteren

- SBZ de Zegge

De belangrijkste overwinteraars/doortrekkers zijn de eenden Krakeend, Slobeend en Wintertaling en de steltloper de Wulp. De 1%-norm wordt nergens in de SBZ-V overschreden. De doelstellingen geformuleerd voor de habitats 3130, 3140 en 7140 zullen positieve effecten hebben voor deze soorten.

- De Ronde Put

De belangrijkste overwinteraars/doortrekkers kunnen verdeeld worden in drie groepen:

Watergebonden vogels: Krakeend, Nonnetje, Slobeend, Smient, Visarend en Wintertaling. De doelstellingen geformuleerd voor Roerdomp en Bruine Kiekendief sporen hiermee gelijk.

Vogels van grote, open terreinen: Blauwe kiekendief, Grauwe gans en Rietgans. Deze terreinen zijn vooral gelegen in het zuidoostelijk deel van de SBZ-V dat vooral in landbouwgebruik is.

Soorten van mozaïeklandschappen van bossen, heiden en graslanden: Rode Wouw, Slechtvalk, Smelleken en Zwarte wouw. De doelen geformuleerd voor Boomleeuwerik en Nachtzwaluw en Wespendief lopen hiermee gelijk.

INFORMATIEF DOCUMENT

Regionaal belangrijke biotopen

Regionaal belangrijk biotopen zijn vegetaties of habitats die weliswaar niet Europees te beschermen zijn, maar die van belang zijn voor het Vlaamse natuurbehoud. Deze vegetaties worden beschermd door de Vlaamse natuurbehoudwetgeving in brede zin.

Voor deze habitats zullen verderop op zich geen doelen worden geformuleerd, maar het is van belang voor het Vlaamse natuurbeleid om te weten waar deze liggen en er bij het formuleren van doelen rekening mee te kunnen houden. Bovendien zijn deze regionaal belangrijk biotopen vaak een leefgebied van een Europees te beschermen soort.

In onderstaande tabel wordt de actuele oppervlakte van de regionaal belangrijke biotopen weergegeven, wordt aangegeven voor welke Europees te beschermen soorten dit biotoop deel uitmaakt van het leefgebied en de potentiële oppervlakte ervoor is in het gebied.

Tabel 0-100. Samenvattende tabel met het voorkomen van de regionaal belangrijke biotopen, de Europees te beschermen soorten waarvoor dit biotoop leefgebied is en de potentiële oppervlakte ervoor.

	Actuele opp. (ha)	**Leefgebied voor:**	***Potenties (ha)***
Gagelstruweel (sm)	33,86 (in mozaïek met 4010)	Actueel voorkomend in moerassen binnen het gebied: Blauwborst.	Alle vochtige heides 4010 kunnen potentieel naar gagelstruweel evolueren (maar dit is niet gewenst).
Vochtig wilgenstruweel op venige of zure bodem (so)	10,34	Actueel voorkomend in moerassen binnen het gebied: Blauwborst.	Graslandhabitats 6230_hmo en 6410 kunnen potentieel naar vochtig wilgenstruweel evolueren.
Vochtig wilgenstruweel op voedselrijke bodem (Sf)	73,72	Actueel voorkomend in moerassen binnen het gebied: Blauwborst.	Graslandhabitats 6430, 6510 en rbbHc kunnen potentieel naar vochtig wilgenstruweel evolueren.
Zuur laagveen (ms)	7,12	Actueel voorkomend in moerassen binnen het gebied: Blauwborst.	
Moerassen (mr)	63,29	Actueel voorkomend in moerassen binnen het gebied: Blauw-	Alle waterpartijen zouden – mits aangepaste inrichting –

INFORMATIEF DOCUMENT

		borst, Roerdomp. Potentieel voorkomen: Porseleinhoen, Bruine kiekendief, Woudaap, eventueel zelfs Zwarte stern.	kunnen evolueren in de richting van moerasbiotoop.
Grote zeggenvegetatie(mc)	8,90	Actueel voorkomend in moerassen binnen het gebied: Blauwborst.	
Natte ruigte met Moerasspirea (hf)	Zie habitattype 6430	Zie habitattype 6430	Zie habitattype 6430
Dotterbloemhooiland (hc)	20,79	Allerlei dagvlindersoorten, bv. Oranjetip.	6430 en 91E0 kan waar gewenst omgezet worden naar dotterbloemgrasland.

Algemeen:

Voor de biotopen 'gagelstruweel' en 'natte ruigte met moerasspirea' is het niet mogelijk onderscheid te maken met respectievelijk habitattype 4010 (vochtige heide met *Erica tetralix*) en 6430 (voedselrijke zoomvormende ruigtes).

De gagelstruwelen hebben een afwijkende fysiognomie ten opzichte van het habitattype 4010; floristisch zijn ze in het algemeen veel soortenarmer dan voormeld habitattype. Gagelstruwelen zijn 1 à 2 m hoge, uitgesproken soortenarme vegetaties waarvan het aspect volledig bepaald wordt door Wilde gagel (Myrica gale) en Pijpenstrootje (Molinia caerulea). Door achterstallig beheer of een verlaging van grondwatertafel treedt struweelvorming van habitattype 4010 met Wilde gagel op. Dit RBB wordt aanzien als gedegradeerde vochtige heide. Het gevoerde beheer en de grondwaterstand zullen bepalen in welke mate de successie van vochtige heide naar gagelstruweel optreedt.

Voor de moerasspirearuigtes specificeert de EU-manual dat recent verruigde valleigraslanden niet tot het habitattype 6430 behoren. Het is echter niet mogelijk om via de habitatkaart of andere bronnen een onderscheid te maken tussen moerasspirearuigtes die behoren tot het habitattype 6430 of de RBB 'natte ruigte met moerasspirea'.

Specificaties per regionaal belangrijke biotoop:

<u>Gagelstruweel (sm)</u>

INFORMATIEF DOCUMENT

De verspreiding van dit RBB overlapt met dat van habitattype 4010 (vochtige heide, zie hoger en 4.4.10) en komt voor in deelgebieden 6 ('s Gravendel en Koemook), deelgebied 5 (Ronde put) en deelgebied 1 (Olens Broek-Langendonk). Er komen ook kleine fragmenten voor in deelgebied 13 (Riebos) en deelgebied 12 (Sluismeer).

Vochtig wilgenstruweel op venige of zure bodem (so)

Dit RBB is aanwezig in deelgebied 6 ('s Gravendel en Koemook) en 12 (Sluismeer). Ook in deelgebied 1 (Langendonk) is nog een klein perceel met dit RBB aanwezig.

Vochtig wilgenstruweel op voedselrijke bodem (sf)

Dit RBB komt verspreid voor in de SBZ-H. De enige deelgebieden waar dit biotoop afwezig is, zijn 3 (Arendonkse Watering), 8 (Postel-Grootbos) en 9 (Postel-Luiksgestelse Heide). De grootste oppervlaktes zijn te vinden in deelgebieden 11 (Vallei van de Kleine Nete van Lier tot Vierseldijk), 10 (militair domein Grobbendonk), deelgebied 2 (De Zegge) en deelgebied 6 (verspreid over de verschillende polygonen van het deelgebied).

Zuur laagveen (ms)

De verspreiding van dit RBB is vrij goed verdeeld over de SBZ-H met aanwezigheid in deelgebieden 1 (Olens Broek), 2 (De Zegge), 10 (Het Schupleer) en 11 (Benedenloop). De grootste oppervlaktes zijn aanwezig in den Diel (deelgebied 6) en Sluismeer-Meergoor (deelgebied 12).

Moerassen (mr)

Deze RBB komt in bijna elk deelgebied van de SBZ-H voor, uitgezonderd deelgebieden 3 en 12. De belangrijkste oppervlaktes zijn te vinden in deelgebied 6 (de Maat, Harde Putten en het Goor), deelgebied 2 (de Zegge en Mosselgoren) en deelgebied 11 (Benedenloop).

Grote Zeggenvegetaties (mc)

Grote Zeggenvegetaties zijn vooral aanwezig in deelgebied 11 (Benedenloop) en 6 (de Maat) maar ook in deelgebied 9 (Postel-Luiksgestelse Heide).

Natte ruigte met Moerasspirea (hf)

De verspreiding van dit RBB overlapt met dat van habitattype 6430 (zie hoger en 4.4.14) en vertoont de hoogste concentraties in deelgebieden 2 (verspreid), 10 (verspreid) en 11 (verspreid) maar is ook aanwezig in deelgebieden 1, 6 en 12.

Dotterbloemhooiland (hc)

Dotterbloemhooilanden komen verspreid over deelgebieden 11 (Benedenloop), 10 (Schupleer en Militair domein), 1 (Olens Broek-Langendonk), 2 (Zegge, Mosselgoren en Neerhelst Botten), 6 (Witte Nete en de Maat) en 12 (Meergoor en Sluismeer).

INFORMATIEF DOCUMENT

Regionaal belangrijke soorten

Het is onmogelijk om in deze context in een dergelijk groot gebied een volledige inventaris op te maken van alle regionaal belangrijke biotopen. Talrijke soorten zijn gebonden aan bepaalde habitattypes. Hieronder volgt een onvolledig overzicht.

2310; 2330: Heivlinder, Kommavlinder, Veldkrekel …

3130: Koraaljuffer, Gevlekt bootsmannetje, …

3260: Beekschaatsenrijder, Rivierbodemwants, Bosbeekjuffer …

4010, 4030, 7140_oli: Gerande oeverspin, Gentiaanblauwtje, Groentje …

6230: Zilveren maan, Kleine parelmoervlinder …

6430, 6510: Moerassprinkhaan …

9120/9190: Bruine eikenpage, Kleine ijsvogelvlinder …

INFORMATIEF DOCUMENT

Bijlage 3 – De aanmeldingsgegevens

Artikel 8, §1, eerste lid 2° van het besluit dat de procedure regelt, stelt dat er bij de bepaling van de actuele staat van instandhouding rekening moet worden gehouden met de aan de Europese Commissie aangemelde gegevens bij de eerste vaststelling.

De aangemelde gegevens van habitats en soorten bij de eerste vaststelling van de habitatrichtlijngebieden had tot doel deze vaststelling en afbakening van gebieden te argumenteren. Het gaat hierbij om de gegevens die, ten gevolge van de beslissing van de Vlaamse Regering op 4 mei 2001, werden aangemeld bij de Europese Commissie als in aanmerking komend als speciale beschermingszone. De commissie wil dat deze gegevens bij de definitieve aanwijzing van het gebied als speciale beschermingszone, in de praktijk dus op basis van het IHD-proces, worden geüpdatet.

In deze bijlage wordt eerst de aanmeldingsgegevens zelf aangegeven, waarbij in dezelfde tabel de nieuwe gegevens voor de aanmelding aan de commissie worden beschreven. Daarna wordt dieper ingegaan op de betekenis, rol en interpretatie van deze gegevens.

De habitats van bijlage I

2310	**Psammofiele heide met *Calluna* en *Genista***	
	Oude gegevens (2001)	Nieuwe gegevens
Europees prioritair	Neen	Neen
Oppervlakte	Ontbrekend	0.2 %
Aandeel ten opzichte van de Belgische oppervlakte		2% > p > 0%
Beschermingsstatus		
Representativiteit		
Algemeen		

2330	**Open grasland met *Corynephorus*- en *Agrostis*soorten op landduinen**	
	Oude gegevens (2001)	Nieuwe gegevens
Europees prioritair	Neen	Neen
Oppervlakte	ca. 2%	2,03 %
Aandeel ten opzichte van de Belgische oppervlakte	2% > p > 0%	15% > p > 2%
Beschermingsstatus	Goed	
Representativiteit	Uitstekend	
Algemeen	Waardevol	

INFORMATIEF DOCUMENT

3130	Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de Littorelletalia uniflora en/of de Isoëtes-Nanojunctea	
	Oude gegevens (2001)	Nieuwe gegevens
Europees prioritair	Neen	Neen
Oppervlakte	ca. 2%	0,65 %
Aandeel ten opzichte van de Belgische oppervlakte	15% > p > 2%	2% > p > 0%
Beschermingsstatus	Uitstekend	
Representativiteit	Uitstekend	
Algemeen	Waardevol	

3150	Van nature eutrofe meren met vegetaties van het type Magnopotamion of Hydrocharition	
	Oude gegevens (2001)	Nieuwe gegevens
Europees prioritair	Neen	Neen
Oppervlakte	Ontbrekend	0,87 %
Aandeel ten opzichte van de Belgische oppervlakte		15% > p > 2%
Beschermingsstatus		
Representativiteit		
Algemeen		

3160	Dystrofe natuurlijke poelen en meren	
	Oude gegevens (2001)	Nieuwe gegevens
Europees prioritair	Neen	Neen
Oppervlakte	Ontbrekend	0,1 %
Aandeel ten opzichte van de Belgische oppervlakte		15% > p > 2% (volgens G-IHD) 2% > p > 0% (actuele oppervlaktegegevens)
Beschermingsstatus		
Representativiteit		
Algemeen		

INFORMATIEF DOCUMENT

3260	**Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het Ranunculion fluitans en het Callitricho-Batrachion**	
	Oude gegevens (2001)	Nieuwe gegevens
Europees prioritair	Neen	Neen
Oppervlakte	ca. 2%	
Aandeel ten opzichte van de Belgische oppervlakte	100% > = p > 15%	100% > = p > 15%
Beschermingsstatus	Uitstekende	
Representativiteit	Uitstekend	
Algemeen	Uiterst waardevol	

4010	**Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix***	
	Oude gegevens (2001)	Nieuwe gegevens
Europees prioritair	Neen	Neen
Oppervlakte	ca. 3%	1,99 %
Aandeel ten opzichte van de Belgische oppervlakte	15% >= p > 2%	15% >= p > 2%
Beschermingsstatus	Uitstekend	
Representativiteit	Uitstekend	
Algemeen	Uiterst waardevol	

4030	**Droge Europese heide**	
	Oude gegevens (2001)	Nieuwe gegevens
Europees prioritair	Neen	Neen
Oppervlakte	ca. 3%	0,70 %
Aandeel ten opzichte van de Belgische oppervlakte	2% > p > 0%	2% > p > 0%
Beschermingsstatus	Uitstekend	
Representativiteit	Uitstekend	
Algemeen	Uiterst waardevol	

INFORMATIEF DOCUMENT

6230	**Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)**	
	Oude gegevens (2001)	Nieuwe gegevens
Europees prioritair	Ja	Ja
Oppervlakte	ca. > 1%	0,08 %
Aandeel ten opzichte van de Belgische oppervlakte	2% > p > 0%	2% > p > 0%
Beschermingsstatus	Goed	
Representativiteit	Goed	
Algemeen	Waardevol	

6410_ve	**Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (Molinion caeruleae), subtype veldrus**	
	Oude gegevens (2001)	Nieuwe gegevens
Europees prioritair	Neen	Neen
Oppervlakte	Ontbrekend	0,04 %
Aandeel ten opzichte van de Belgische oppervlakte		2% > p > 0%
Beschermingsstatus		
Representativiteit		
Algemeen		

6430	**Voedselrijke ruigten**	
	Oude gegevens (2001)	Nieuwe gegevens
Europees prioritair	Neen	Neen
Oppervlakte	ca. 5%	0,59 %
Aandeel ten opzichte van de Belgische oppervlakte	15% >= p > 2%	15% >= p > 2%
Beschermingsstatus	Goed	

INFORMATIEF DOCUMENT

Representativiteit	Uitstekend
Algemeen	Waardevol

6510	**Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratense*, *Sanguisorba officinalis*)**	
	Oude gegevens (2001)	Nieuwe gegevens
Europees prioritair	Neen	Neen
Oppervlakte	Ontbrekend	0,02 %
Aandeel ten opzichte van de Belgische oppervlakte		2% > p > 0%
Beschermingsstatus		
Representativiteit		
Algemeen		

7140	**Overgangs- en trilveen**	
	Oude gegevens (2001)	Nieuwe gegevens
Europees prioritair	Neen	Neen
Oppervlakte	ca. 1%	0,32 %
Aandeel ten opzichte van de Belgische oppervlakte	100% >= p > 15%	15% >= p > 2%
Beschermingsstatus	Uitstekend	
Representativiteit	Uitstekend	
Algemeen	Uiterst waardevol	

7150	**Slenken in veengronden**	
	Oude gegevens (2001)	Nieuwe gegevens
Europees prioritair	Neen	Neen
Oppervlakte	ca. > 1%	Kennislacune
Aandeel ten opzichte van de Belgische oppervlakte	15% >= p > 2%	2% > p > 0%
Beschermingsstatus	Uitstekend	
Representativiteit	Uitstekend	

INFORMATIEF DOCUMENT

Algemeen	Uiterst waardevol

7210	**7210 - Kalkhoudende moerassen met Cladium mariscus en soorten van het Caricion davallianae**	
	Oude gegevens (2001)	Nieuwe gegevens
Europees prioritair	Ja	Ja
Oppervlakte	**= Alkalisch laagveen**	0,10
Aandeel ten opzichte van de Belgische oppervlakte	15% > = p > 2%	100% > p > 15%
Beschermingsstatus	Goed	
Representativiteit	Uitstekend	
Algemeen	Waardevol	

7230	**Alkalisch laagveen**	
	Oude gegevens (2001)	Nieuwe gegevens
Europees prioritair	Neen	Neen
Oppervlakte	ca. 2%	0,10
Aandeel ten opzichte van de Belgische oppervlakte	100% > = p > 15%	100% > p > 15%
Beschermingsstatus	Goed	
Representativiteit	Uitstekend	
Algemeen	Waardevol	

9120/9190	**Oude zuurminnende eikenbossen**	
	Oude gegevens (2001)	Nieuwe gegevens
Europees prioritair	Neen	Neen
Oppervlakte	ca. 2%	3,69 %
Aandeel ten opzichte van de Belgische oppervlakte	100% > = p > 15%	15% >= p > 2%
Beschermingsstatus	Goed	
Representativiteit	Uitstekend	
Algemeen	Waardevol	

INFORMATIEF DOCUMENT

91 E 0	Alluviale bossen met Alnus glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	
	Oude gegevens (2001)	Nieuwe gegevens
Europees prioritair	Ja	Ja
Oppervlakte	ca. 5%	4,17 %
Aandeel ten opzichte van de Belgische oppervlakte	2% > p > 0%	15% >= p > 2%
Beschermingsstatus	Uitstekend	
Representativiteit	Uitstekend	
Algemeen	Waardevol	

De soorten van bijlage II

Vissen en rondbekken

1096	Lampetra planeri - Beekprik	
	Oude gegevens (2001)	Nieuwe gegevens
Aandeel ten opzichte van de Belgische populatie	Ca 100% > = p > 15%	
Behoud	Goed	
Isolatie	Niet-geïsoleerde populatie aan de rand van het areaal	
Algemeen	Waardevol	

1145	Misgurnus fossilis - Grote Modderkruiper	
	Oude gegevens (2001)	Nieuwe gegevens
Aandeel ten opzichte van de Belgische populatie	Ca 100% > = p > 15%	
Behoud	Goed	
Isolatie	Niet-geïsoleerde populatie aan de rand van het areaal	
Algemeen	Waardevol	

INFORMATIEF DOCUMENT

1149	Cobitis taenia – Kleine modderkruiper	
	Oude gegevens (2001)	Nieuwe gegevens
Aandeel ten opzichte van de Belgische populatie	Ca 100% > = p > 15%	
Behoud	Goed	
Isolatie	Niet-geïsoleerde populatie aan de rand van het areaal	
Algemeen	Waardevol	

1096	Cottus gobio - Rivierdonderpad	
	Oude gegevens (2001)	Nieuwe gegevens
Aandeel ten opzichte van de Belgische populatie	Ca 100% > = p > 15%	
Behoud	Goed	
Isolatie	Niet-geïsoleerde populatie aan de rand van het areaal	
Algemeen	Waardevol	

Amfibieën

1166	Triturus cristatus – Kamsalamander	
	Oude gegevens (2001)	Nieuwe gegevens
Aandeel ten opzichte van de Belgische populatie	Ca. 15% > = p > 2%	
Behoud	Goed	
Isolatie	Niet-geïsoleerde, door de rest van het areaal omsloten populatie	
Algemeen	Waardevol	

Geleedpotigen

1042	Leucorrhinia pectoralis – Gevlekte witsnuitibel	
	Oude gegevens (2001)	Nieuwe gegevens
Aandeel ten opzichte van de Belgische populatie	Ca 100% > = p > 15%	

INFORMATIEF DOCUMENT

Behoud	Goed
Isolatie	Niet-geïsoleerde populatie aan de rand van het areaal
Algemeen	Waardevol

Planten

1831	**Luronium natans – Drijvende waterweegbree**	
	Oude gegevens (2001)	Nieuwe gegevens
Aandeel ten opzichte van de Belgische populatie	Ca 15% > = p > 2%	
Behoud	Goed	
Isolatie	Niet-geïsoleerde, door de rest van het areaal omsloten populatie	
Algemeen	Uiterst waardevol	

1903	**Liparis loeselii - Groenknolorchis**	
	Oude gegevens (2001)	Nieuwe gegevens
Aandeel ten opzichte van de Belgische populatie	Ca 100% > = p > 15%	
Behoud	Goed	
Bescherming	Niet-geïsoleerde populatie aan de rand van het areaal	
Algemeen	Uiterst waardevol	

Het criterium voor isolatie is bij alle soorten hetzelfde, meer bepaald 'niet-geïsoleerde, door de rest van het areaal omsloten populatie'. Let wel, dit criterium betreft de mate van isolatie van de populatie ten opzichte van het natuurlijke verspreidingsgebied van de soort in Europa en niet op lokale versnipperingsverschijnselen.

Interpretatie van de aanmeldingsgegevens

De aangemelde gegevens van habitats en soorten bij de eerste vaststelling van de habitatrichtlijngebieden had tot doel deze vaststelling en afbakening van gebieden te argumenteren. Vlaanderen heeft hierbij verkozen de voor de betreffende Habitatrichtlijngebied belangrijkste habitattypen en soorten aan te melden.

<toelichting>

INFORMATIEF DOCUMENT

Habitats

Oppervlakte (gegeven in % ten opzichte van de totale oppervlakte van de SBZ-H)

<toelichting>

Relatieve oppervlakte (in percentageklasse ten opzichte van de totale Belgische oppervlakte)

Hoewel voor de prioriteitstelling in de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen dezelfde drempelwaarden gehanteerd worden is er geen rechtstreekse vergelijking mogelijk, gezien het in de IHD gehanteerd percentage ten opzichte van het Vlaamse grondgebied is, en deze van de aanmelding aan Europa diende verrekend te worden ten opzichte van het totale Belgische grondgebied en dus rekening houdende met de door Wallonië en Brusselse Hoofdstedelijk gewest ingeschatte oppervlakten.

Mogelijke relevante verschillen of overeenkomsten, dit wil zeggen deze die enkel zouden verklaard moeten worden op basis van de situatie in Vlaanderen, zijn al geduid onder oppervlakte.

Behoud

Deze op de AGIV-website weergegeven term heet in de officiële Europese regelgeving "**bescher-mingsstatus**" en wordt verkregen door de integratie van drie subcriteria:

- mate van instandhouding van de structuur (te vergelijken met lokale staat van instandhouding); deze kan "uitstekend", "goed bewaard" of "passabel of gedeeltelijk aangetast" zijn;
- de vooruitzichten (potenties en slaagkans) voor de instandhouding van de structuur; deze kan "uitstekend", "goed" of "passabel/ongunstig" zijn;
- de herstelmogelijkheid; deze kan "gemakkelijk", "mogelijk zonder buitensporige inspanningen" of "moeilijk of onmogelijk" zijn.

Verder is de officiële weergaven van de beoordeling verwarrend door verwijzing naar de term "instandhouding", gezien deze in een andere regeling (de verplichte zesjaarlijkse rapportage van de regionale staat van instandhouding van de habitattypen en habitatrichtlijnsoorten) een andere betekenis heeft.

Hou bij de interpretatie van de beoordeling in de aanmeldingsgegevens rekening met de reële betekenis ervan, met name[87]:

- **uitstekende** "*instandhouding*" = uitstekende beschermingsstatus:
  - uitstekende structuur, ongeacht de vooruitzichten of de herstelmogelijkheden; of
  - goed bewaarde structuur en uitstekende vooruitzichten, ongeacht de herstelmogelijkheden
- **goede** "*instandhouding*" = goede beschermingsstatus:
  - goed bewaarde structuur en goede vooruitzichten, ongeacht de herstelmogelijkheden; of
  - goed bewaarde structuur en passabele/ongunstige vooruitzichten, waarbij herstel gemakkelijk of zonder buitensporige inspanningen mogelijk is; of
  - passabele of gedeeltelijk aangetaste structuur, goede vooruitzichten en gemakkelijk herstel;

  Een goede beschermingsstatus is dus mogelijk met een slechte structuur (slechte lokale staat van instandhouding) zolang de vooruitzichten **of** de herstelmogelijkheden maar gemiddeld tot goed zijn.
- **passabele of verminderde** "*instandhouding*" = passabele of verminderde beschermingsstatus:
  - goed bewaarde structuur, maar passabele/ongunstige vooruitzichten **en** herstel moeilijk of onmogelijk; of
  - passabele of gedeeltelijk aangetaste structuur met gemiddelde tot slechte vooruitzichten **en** gemiddelde tot slechte herstelmogelijkheden.

[87] *Zie REF website*

INFORMATIEF DOCUMENT

Bij de aanmelding is in Vlaanderen vooral gekeken naar de vooruitzichten en de herstelmogelijkheden. Bij gemakkelijk herstel en goede tot uitstekende vooruitzichten is dan, onafhankelijk van de toestand van de structuur gekozen voor een uitstekende instandhouding (ondanks bovenvermelde richtlijn).

Ermee rekening houdende dat in de instandhoudingsdoelstellingen herstel vooropgesteld wordt voor de meeste habitattypen, zijn, rekening houdende met bovenstaande, de aanmeldingsgegevens conform met de huidige bevindingen.

Representativiteit

Mogelijke waarden zijn: uitstekende, goede of beduidende representativiteit en "aanwezig maar verwaarloosbaar". Deze laatste categorie slaat dan op een kwantitatief aspect.

Dit criterium geeft weer in hoeverre er overeenstemming is met de, zij het zeer globale, omschrijving in de interpretatiegids van de Europese Commissie (European Commission, deelgebied Environment (1999)). Gezien het globale karakter van die interpretatiegids, het zeer onvolledig zijn op vlak van regionale variatie van een habitattype, … telt in de beoordeling ervan de mate van instandhouding van de structuren (en dus de lokale staat van instandhouding) mee. Gezien dit overlapt met het vorige criterium wordt ermee niet verder rekening gehouden in de instandhoudingsdoelstellingen.

In de aanmelding is dit gegeven vooral belangrijk omwille van de beoordelingscategorie "aanwezig maar verwaarloosbaar", omdat dan de overige criteria (oppervlakte, relatieve oppervlakte, behoud niet beoordeeld worden).

Algemeen (Algemene beoordeling)

Mogelijke waarden zijn: uiterst waardevol, waardevol en beduidend.

Dit criterium is een integratie van alle voorgaande.

Soorten

Populatie (in percentageklasse ten opzichte van de totale Belgische populatie)

Mogelijke waarden: 100% ≥ p > 15%, 15% ≥ p > 2%; 2% ≥ p > 0%; populatie verwaarloosbaar.

Hoewel voor de prioriteitstelling in de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen dezelfde drempelwaarden gehanteerd worden, is er geen rechtstreekse vergelijking mogelijk, gezien het in de instandhoudingsdoelstellingen gehanteerde percentage ten opzichte van de totale Vlaamse populatie is, en deze van de aanmelding aan Europa diende verrekend te worden ten opzichte van de totale Belgische populatie en dus rekening houdende met de door Wallonië en Brusselse Hoofdstedelijk gewest ingeschatte populaties.

Behoud

Deze op de AGIV-website weergegeven term heet in de officiële Europese regelgeving "**bescherming**" en wordt verkregen door de integratie van 2 subcriteria:

- mate van instandhouding van de elementen van de habitat die van belangrijk zijn voor de betrokken soort; mogelijke waarden zijn "elementen volkomen gaaf", "elementen goed geconserveerd" en "elementen in matige conditie of gedeeltelijk aangetast"
- herstelmogelijkheid; deze kan "gemakkelijk", "mogelijk zonder buitensporige inspanningen" of "moeilijk of onmogelijk" zijn.

Het "*behoud*" of de bescherming is:

- **uitstekend bewaard**:
  - elementen volkomen gaaf, ongeacht de beoordeling van de herstelmogelijkheid
- **goed bewaard**:
  - elementen goed geconserveerd, ongeacht de beoordeling van de herstelmogelijkheid; of
  - elementen in matige conditie of gedeeltelijk aangetast **en** herstel gemakkelijk;

INFORMATIEF DOCUMENT

- **matig of minder goed bewaard**:
    - elementen in matige conditie of gedeeltelijk aangetast **en** herstel mogelijk zonder buitensporige inspanningen of herstel moeilijk of onmogelijk

Bij gemakkelijk herstel, wat vaak is vooropgesteld bij de aanmelding is de bescherming per definitie goed of zelfs uitstekend, onafhankelijk van mate van instandhouding van de elementen.

Ermee rekening houdende dat in de S-IHD herstel vooropgesteld wordt voor alle/de meeste habitattypen, zijn, rekening houdende met bovenstaande, de aanmeldingsgegevens conform met de huidige bevindingen.

Isolatie

Mogelijke waarden zijn: "(vrijwel) geheel geïsoleerde populatie" (hoogste score!); "niet-geïsoleerde populatie aan de rand van het areaal"; "niet-geïsoleerde, door de rest van het areaal omsloten populatie".

Dit criterium is een manier om bij benadering zowel de kwetsbaarheid van de beschouwde populatie als de bijdragen van die populatie aan de genetische diversiteit van de soort te bepalen. Sterk vereenvoudigd kan men stellen dat hoe meer een populatie geïsoleerd is, hoe belangrijker haar bijdrage tot de genetische diversiteit van die soort. De term slaat zowel op soorten (endemen, ondersoorten, variëteiten en rassen) zelf, als op deelpopulaties van een metapopulatie.

Algemeen (Algemene beoordeling)

Mogelijke waarden zijn: uiterst waardevol, waardevol en beduidend.

Dit criterium is een integratie van alle voorgaande.

Referenties

- *Decleer K. (red.), 2007. Europees beschermde natuur in Vlaanderen en het Belgisch deel van de Noordzee. Habitattypen, Dier- en plantensoorten. Mededelingen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, INBO.M.2007.01, Brussel, 584 p.*

- *European Commission, deelgebied Environment (1999). Interpretation manual of European union habitats EUR 15/2.*

- *European Commission (1996). Beschikking van de Commissie van 18 december 1996 betreffende het informatieformulier voor als natura 2000-gebieden voorgestelde gebieden (97/266/EG). Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen.*

- *Paelinckx D., Adriaens D., Louette G. & Hoffmann M., 2009. Vergelijking van de gegevensbank habitatrichtlijngebieden met de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen (G-IHD). Advies van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, INBO.A.2009.66. Brussel, 53 pp.*

- *Van Daele T., Dams J. & Salvadore E. (2009). Moerasvegetaties Kleine Nete. In: Dumortier M., De Bruyn L., Peymen J., Schneiders A., Van Daele T. & Van Reeth W; (red.). Natuurverkenning 2030. Natuurrapport Vlaanderen, NARA 2009. Mededelingen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, INBO.M.2009.7, Brussel.*

INFORMATIEF DOCUMENT

Bijlage 4 –De expertgroep

Voor het aanboren van de lokale ecologische kennis binnen de Vlaamse overheid en wetenschappelijke instellingen werd een expertgroep opgericht. Deze expertgroep werd samengesteld uit leden van het Agentschap voor Natuur en Bos, het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek en andere administraties en instellingen. Deze experten beschikken over kennis over het gebied, de daar voorkomende soorten en habitats en ecologische kennis in het algemeen, noodzakelijk voor de correcte opmaak van dit rapport.

Samenstelling

- Lon Lommaert (INBO)
- Bianca Veraart (prov. Antwerpen - Dienst Waterbeleid)
- Marc Florus (VMM – afd. Operationeel Waterbeleid)
- Dries Gorissen (ANB – Regiobeheerder)
- Hildegarde Quintens (ANB – Regiobeheerder)
- Eddy Feyen (ANB – boswachter Arendonk)
- Ludo Lauwen (ANB – boswachter Kasterlee)
- Kris Rombouts (ANB – boswachter Mol Postel)
- Eddy Vercammen (ANB – boswachter Geel, Herentals, Olen, Grobbendonk)
- Manu Vermeulen (ANB – boswachter Dessel, Mol)
- Klaas Rykaert (ANB – auteur)
- Rob Bosmans (ANB – auteur)

INFORMATIEF DOCUMENT

Bijlage 5 – Kaartenbijlage

SITUERINGSKAARTEN

3.1)Situering van de SBZ en zijn deelgebieden

3.2.1) Toponiemen deelgebied 11

3.2.2) Toponiemen deelgebied 10

3.2.3) Toponiemen deelgebieden 1 en 2

3.2.3) Toponiemen deelgebied 6/1

3.2.3) Toponiemen deelgebied 6/2 en 12

3.2.3) Toponiemen deelgebieden 3, 5, 8 en 9

3.2.3) Toponiemen deelgebied 13

HABITATKAARTEN

5.1) Indicatieve kaart van de voorkomende Europees te beschermen Habitats en Regionaal Belangrijke Biotopen in deelgebied 11
5.2) Indicatieve kaart van de voorkomende Europees te beschermen Habitats en Regionaal Belangrijke Biotopen in deelgebied 10
5.3) Indicatieve kaart van de voorkomende Europees te beschermen Habitats en Regionaal Belangrijke Biotopen in deelgebieden 1 en 2
5.4) Indicatieve kaart van de voorkomende Europees te beschermen Habitats en Regionaal Belangrijke Biotopen in deelgebied 6/1
5.5) Indicatieve kaart van de voorkomende Europees te beschermen Habitats en Regionaal Belangrijke Biotopen in deelgebieden 6/2
5.6) Indicatieve kaart van de voorkomende Europees te beschermen Habitats en Regionaal Belangrijke Biotopen in deelgebied 3, 5, 8 en 9
5.7) Indicatieve kaart van de voorkomende Europees te beschermen Habitats en Regionaal Belangrijke Biotopen in deelgebied 12
5.8) Indicatieve kaart van de voorkomende Europees te beschermen Habitats en Regionaal Belangrijke Biotopen in deelgebieden 13

POTENTIEKAARTEN

5.9) Indicatieve potenties van het habitat 2310
5.10) Indicatieve potenties van het habitat 2330
5.11) Indicatieve potenties van het habitat 4010
5.12) Indicatieve potenties van het habitat 4030
5.13) Indicatieve potenties van het habitat 6230_nat
5.14) Indicatieve potenties van het habitat 6230_droog
5.15) Indicatieve potenties van het habitat 6410_veldrus
5.16) Indicatieve potenties van het habitat 6430
5.17) Indicatieve potenties van het habitat 6510_vossenstaart
5.18) Indicatieve potenties van het habitat 9120
5.19) Indicatieve potenties van het habitat 9190
5.20) Indicatieve potenties van het habitat 91^{E}0_oligotroof
5.21) Indicatieve potenties van het habitat 91^{E}0_vogelkersessenbos
5.22) Indicatieve potenties van het habitat 91^{E}0_mesotroof
5.23) Indicatieve potenties van het habitat 91^{E}0_ruigt-elzenbroek
5.24) Indicatieve potenties van het habitat 3130
5.25) Indicatieve potenties van het habitat 3140
5.26) Indicatieve potenties van het habitat 3150
5.27) Indicatieve potenties van het habitat 3160

BESCHRIJVING VAN DE MAATSCHAPPELIJKE CONTEXT

INFORMATIEF DOCUMENT

6.1) Situering ruimtelijke bestemmingen
6.2) Vlaams Ecologisch Netwerk
6.3) Overzicht van de voorkomende beschermingscategorieën in het kader van onroerend erfgoed
6.4) Overzicht van de gronden in eigendom of beheer van de sector natuur
6.5) Overzicht van de voorkomende boomsoortensamenstelling
6.6) Overzicht van de bossen in eigendom van de sector natuur
6.7) Overzicht van de waardering van de drinkwaterwinningen en de vergunde waterwinningen
6.8) Situering drinkwaterleidingen
6.9) Situering recreatief gebruik
6.10) Situering wonen
6.11) Situering industrie
6.12) Situering transportinfrastructuur
6.13) Situering nutsleidingen Elia

DE INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN EN PRIORITAIRE INSPANNINGEN

8.2) Prioriteitenkaart

INFORMATIEF DOCUMENT

Bijlage 6 – Rapportage landbouwgevoeligheidsanalyse

“Rapport 34 / BE2100026 Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden, BE2100424 De Zegge, BE2101639 De Ronde Put”.

Dit rapport werd opgesteld door de Vlaamse Landmaatschappij (VLM, 2009).

INFORMATIEF DOCUMENT

Bijlage 7 – Methodiek waardering drinkwaterwinningen voor de openbare drinkwatervoorziening

Het betreft enerzijds oppervlaktewaterwinningen en anderzijds grondwaterwinningen die instaan voor de openbare drinkwatervoorziening. Particulier vergunde winningen worden niet meegenomen in de analyse.

Voor oppervlaktewaterwinningen zijn de percelen waarop de installaties zijn gelegen, inclusief de watervangen, infiltratievoorzieningen en waterbekkens, van waarde. De waarde voor de percelen waarop deze installaties staan wordt vastgesteld op 5.

Voor grondwaterwinningen zijn niet alleen de percelen met installaties van belang, maar ook de percelen die bijdragen aan de kwantiteit en kwaliteit van het opgepompte water. Percelen waarop de installaties gelegen zijn, inclusief infiltratievoorzieningen en waterbekkens krijgen de waarde 5. Concreet betekent dit dat alle percelen binnen de beschermingszone I een waarde 5 krijgen aangevuld met percelen met installaties gelegen buiten zone I.

Voor grondwaterwinningen speelt ook de mate waarbij het perceel bijdraagt aan de winning. Om die waarde te bepalen voor grondwaterwinningen is van de bovenste watervoerende laag de afpompingskegel van de winning bij de vergunde capaciteit berekend. Percelen met een grote afpomping dragen veel bij aan de winning en zullen een hogere waarde krijgen. Percelen met een lage afpomping krijgen een lagere waarde. Afpompingskegels worden berekend op basis van het vergund jaardebiet.

Het kan gebeuren dat een waterwinning niet gelegen is in een gebied, maar dat een aantal percelen van het gebied bijdragen tot de kwantiteit en kwaliteit van de winning. Ook van deze waterwinningen wordt de afpompingskegel bepaald zodat de overlap met het gebied inzichtelijk gemaakt kan worden. Er wordt van uitgegaan dat voor artesische winning de bijdrage van de omliggende percelen gering zal zijn gezien die weinig of niet bijdragen aan de winning. Toch zal voor de volledigheid ook hiervan de afpompingskegel bepaald worden.

Waardeschaal grondwaterwinningen

Waarde = 5 voor de percelen waarop de installaties gelegen zijn, inclusief infiltratievoorzieningen en waterbekkens, de percelen gelegen binnen beschermingszone I en voor de percelen met een afpomping > 1m

Waarde = 4 voor de percelen met een afpomping > 0.75 m en < 1 m

Waarde = 3 voor de percelen met een afpomping > 0.50 m en < 0.75 m

Waarde = 2 voor de percelen met een afpomping > 0.20 m en < 0.50 m

Waarde = 1 voor de percelen met een afpomping > 0.10 m en < 0.20 m

Afpompingskegels van verschillende winningen kunnen overlappen. De mogelijke impact en waarde op de overlappende percelen kan hierdoor hoger zijn. Het gecumuleerde effect/waarde' wordt bepaald door een "som" te maken van de afzonderlijke waarden van de afpompingskegels van de verschillende betrokken winningen. Aan deze "som" wordt de waarde toegekend die zo goed mogelijk overeenkomt met de afpompingsrange zoals hierboven bepaald en met een maximum score van 5. Twee overlappende zones met waarde 1 (= afpomping > 0.10 m en < 0.20 m), geven bijvoorbeeld een gecumuleerde waarde 2 (= afpomping > 0.20 m en < 0.50 m) voor die overlappende zone)

INFORMATIEF DOCUMENT

Tabel 0-101. Overzicht van de vergunde waterwinningen in of nabij het gebied

Deel-gebied	Code	Omschrijving activiteit via NACEBEL	klasse	gemeente	Ligging	Begindatum vergunning	Einddatum vergunning	Vergund dagde-biet (m³)	Vergund jaar-debiet (m³)	grondwater	regime
2	ANT-gw2/2249	Gemengd land-bouwbedrijf	A	GEEL	Haverbeem-den	9/02/1998	9/02/2018	1,00	182,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	niet-freatisch
2	ANT-gw2/1244	Gemengd land-bouwbedrijf	A	GEEL		24/07/1995	24/07/2015	4,00	1150,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	niet-freatisch
2	ANT-gw2/320	Overige culturele activiteiten	A	GEEL	De Zegge	23/08/1993	22/08/2013	30,00	20000,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	freatisch
1	ANT-367/GW1	Kampeerterreinen	2	KASTERLEE		23/11/2000	23/11/2020	0,00	9500,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	freatisch
6	ANT-gw2/4581	Landbouw, jacht en aanverwante diensten	2	MOL	Postel z/n	13/07/2005	13/07/2025	900,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	
13	LIM-kl1/3005	Overige werk-zaamheden in de bouw	1	LOMMEL	Maatheide 1590	5/12/2002	13/09/2010	12,00	2500,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	freatisch
6	ANT-gw2/4873	Varkenshouderij	2	RETIE	Boshoek 36A	28/09/2006	28/09/2026	0,00	3000,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	niet-freatisch
6	ANT-gw2/4590	Gemengd land-bouwbedrijf	1	MOL	Postel z/n	13/06/2005	13/06/2025	900,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	
6	ANT-gw2/4198	Teelt van granen en andere akker-bouwgewassen	2	MOL	Postel z/n	7/08/2002	7/08/2012	770,00	29260,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	freatisch
5	ANT-gw2/2038	Openbaar be-stuur, collectieve diensten en ver-plichte sociale verzekering	A	MOL	Natuurreser-vaat Ronde Put	29/09/1997	29/09/2017	90,00	32850,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	niet-freatisch
5	ANT-gw2/4567	Landbouw, jacht en aanverwante	2	MOL	Hoge Moer	13/07/2005	13/07/2025	2160,00	13500,00	Centrale zanden van de Kempen,	onbekend

INFORMATIEF DOCUMENT

Deel-gebied	Code	Omschrijving activiteit via NACEBEL	klasse	gemeente	Ligging	Begindatum vergunning	Einddatum vergunning	Vergund dagde-biet (m³)	Vergund jaar-debiet (m³)	grondwater	regime
		diensten								freatisch	
SBZ-V De Ronde Put	gw2-5149vl	Akkerbouw en tuinbouw	2	MOL	Mielottepad	21/05/2008	21/05/2018	700,00	15000,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	freatisch
SBZ-V De Ronde Put	ant-gw1-1564	Rundveehouderij	1	MOL	Postel 10	13/09/2007	30/06/2025	0,00	4200,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	niet-freatisch
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4196	Teelt van granen en andere akker-bouwgewassen	2	MOL	Postel z/n	7/08/2002	7/08/2012	770,00	29260,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	freatisch
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4586	Gemengd land-bouwbedrijf	2	MOL	Hoge Mouw z/n	13/07/2005	13/07/2025	900,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	
SBZ-V De Ronde Put	ant-gw1-1380	Gemengd land-bouwbedrijf	1	MOL		1/03/2007	1/03/2027	0,00	27000,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	freatisch
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/2721	Gemengd land-bouwbedrijf	2	MOL		11/01/1999	11/01/2019	40,00	8000,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	niet-freatisch
SBZ-V De Ronde Put	ANTgw2/2721 (2)	Gemengd land-bouwbedrijf	2	MOL		11/01/1999	11/01/2019	40,00	8000,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	onbekend

INFORMATIEF DOCUMENT

Deel-gebied	Code	Omschrijving activiteit via NACEBEL	klasse	gemeente	Ligging	Begindatum vergunning	Einddatum vergunning	Vergund dagde-biet (m³)	Vergund jaar-debiet (m³)	grondwater	regime
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4199	Teelt van granen en andere akker-bouwgewassen	2	MOL	Postel z/n	7/08/2002	7/08/2012	770,00	16170,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	freatisch
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4197	Teelt van granen en andere akker-bouwgewassen	2	MOL	Postel z/n	7/08/2002	7/08/2012	770,00	16170,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	freatisch
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4578	Landbouw, jacht en aanverwante diensten	2	MOL	Werft z/n	13/07/2005	13/07/2025	900,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4568	Gemengd land-bouwbedrijf	2	MOL	Maria hoef-dreef z/n	13/07/2005	13/07/2025	900,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4588	Gemengd land-bouwbedrijf	2	MOL	Postel z/n	13/07/2005	13/07/2025	900,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4573	Landbouw, jacht en aanverwante diensten	2	MOL	Lommelse weg z/n	13/07/2005	13/07/2025	810,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	
SBZ-V De Ronde Put	gw2-5150vl	Akkerbouw en tuinbouw	2	MOL	Zeven Heer-lijkheden	28/05/2008	28/05/2018	810,00	10000,00		
SBZ-V De	ANT-gw2/4574	Landbouw, jacht en aanverwante	2	MOL	Lommelse-weg z/n	13/07/2005	13/07/2025	810,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen,	

INFORMATIEF DOCUMENT

Deel-gebied	Code	Omschrijving activiteit via NACEBEL	klasse	gemeente	Ligging	Begindatum vergunning	Einddatum vergunning	Vergund dagde-biet (m³)	Vergund jaar-debiet (m³)	grondwater	regime
Ronde Put		diensten								freatisch	
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4606	Landbouw, jacht en aanverwante diensten	2	MOL	Wurft zn	13/07/2005	13/07/2025	720,00	5040,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4547	Landbouw, jacht en aanverwante diensten	2	MOL	Lommelse-weg z/n	13/07/2005	13/07/2025	720,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4205	Teelt van granen en andere akker-bouwgewassen	2	MOL	Lommelse-weg	16/10/2002	16/10/2012	770,00	26180,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	freatisch
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4589	Gemengd land-bouwbedrijf	2	RETIE	Postelsebaan z/n	13/07/2005	13/07/2025	900,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4569	Akkerbouw en tuinbouw	2	MOL	Lommelse-weg z/N	29/06/2005	29/06/2025	630,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4204	Teelt van granen en andere akker-bouwgewassen	2	MOL	Desselse Dreef	16/10/2002	16/10/2012	770,00	26180,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	freatisch
SBZ-V De Ronde	ANT-gw2/4572	Landbouw, jacht en aan-verwante dien-	2	MOL	ter stepe de klampen z/n	13/07/2005	13/07/2025	900,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	

INFORMATIEF DOCUMENT

Deel-gebied	Code	Omschrijving activiteit via NACEBEL	klasse	gemeente	Ligging	Begindatum vergunning	Einddatum vergunning	Vergund dagdebiet (m³)	Vergund jaardebiet (m³)	grondwater	regime
Put		sten									
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4627	Landbouw, jacht en aanverwante diensten	2	MOL	Lommelse heide z/n	7/09/2005	7/09/2025	900,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/3647/vl	Landbouw, jacht en aanverwante diensten	2	MOL	Postel	21/02/2000	21/02/2010	0,00	15000,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	onbekend
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4580	Akkerbouw en tuinbouw	2	MOL	Steenovens z/n	29/06/2005	29/06/2025	630,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4607	Landbouw, jacht en aanverwante diensten	2	MOL	Smelen z/n	13/07/2005	13/07/2025	720,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	
SBZ-V De Ronde Put	ant-gw2-4776	Akkerbouw en tuinbouw	2	MOL	Warandeheide	14/06/2006	14/06/2026	5400,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	onbekend
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/1590	Akkerbouw en tuinbouw	A	RETIE	Reties Goor	22/04/1997	21/04/2017	80,00	1600,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	freatisch
SBZ-V De Ronde Put	ant-gw2-5000	Akkerbouw en tuinbouw	2	MOL	Steenovens-Warandeheide z/n	10/10/2007	10/10/2027	330,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	freatisch

INFORMATIEF DOCUMENT

Deel-gebied	Code	Omschrijving activiteit via NACEBEL	klasse	gemeente	Ligging	Begindatum vergunning	Einddatum vergunning	Vergund dagde-biet (m³)	Vergund jaar-debiet (m³)	grondwater	regime
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4577	Landbouw, jacht en aan-verwante dien-sten	2	MOL	steenovens z/n	13/07/2005	13/07/2025	900,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4605	Landbouw, jacht en aan-verwante dien-sten	2	MOL	steenovens z/n	13/07/2005	13/07/2025	720,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4579	Landbouw, jacht en aan-verwante dien-sten	2	MOL	steenovens z/n	13/07/2005	13/07/2025	900,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/297	Drankgelegenhe-den	A	MOL		17/05/1993	1/01/2019	7,00	3170,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	niet-freatisch
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4575	Landbouw, jacht en aan-verwante dien-sten	2	MOL	ter streke luyksgestel-seheide z/n	13/07/2005	13/07/2025	900,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4570	Landbouw, jacht en aan-verwante dien-sten	2	MOL	Postel z/n	13/07/2005	13/07/2025	900,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/3795	Akkerbouw en tuinbouw	2	MOL	Groot Bos	11/09/2000	11/09/2010	0,00	18000,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	onbekend
SBZ-V De	ANT-gw2/4582	Akkerbouw en tuinbouw	2	MOL	Postel z/n	13/07/2005	13/07/2025	720,00	2700,00	Centrale zanden van de Kempen,	

INFORMATIEF DOCUMENT

Deel-gebied	Code	Omschrijving activiteit via NACEBEL	klasse	gemeente	Ligging	Begindatum vergunning	Einddatum vergunning	Vergund dagde-biet (m³)	Vergund jaar-debiet (m³)	grondwater	regime
Ronde Put										freatisch	
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4552	Gemengd land-bouwbedrijf	2	MOL	Arendonkse-weg z/n	29/06/2005	29/06/2025	900,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4663	Landbouw, jacht en aanverwante diensten	2	MOL	Postel z/n	13/07/2005	13/07/2025	900,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4591	Gemengd land-bouwbedrijf	2	MOL	Hoge Moer z/n	13/07/2005	13/07/2025	720,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/3793	Teelt van granen en andere akker-bouwgewassen	2	MOL	Postel	11/09/2000	11/09/2010	0,00	10000,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	freatisch
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw1/610	Rundveehouderij	2	MOL		5/12/2002	26/06/2015	19,00	4500,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	niet-freatisch
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4548	Gemengd land-bouwbedrijf	2	MOL	Wurft z/n	29/06/2005	29/06/2025	900,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	onbekend
SBZ-V De Ronde	ANT-gw2/4585	Akkerbouw en tuinbouw	2	MOL	Postelse Moeren	13/07/2005	13/07/2025	450,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	freatisch

INFORMATIEF DOCUMENT

Deel-gebied	Code	Omschrijving activiteit via NACEBEL	klasse	gemeente	Ligging	Begindatum vergunning	Einddatum vergunning	Vergund dagde-biet (m³)	Vergund jaar-debiet (m³)	grondwater	regime
Put											
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/3796	Akkerbouw en tuinbouw	2	MOL	Groot Bos	11/09/2000	11/09/2010	0,00	21000,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	onbekend
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4553	Akkerbouw en tuinbouw	2	MOL	Postel z/n	29/06/2005	29/06/2025	900,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/3790	Teelt van granen en andere akker-bouwgewassen	2	MOL	Reusels Bos	11/09/2000	11/09/2010	0,00	5625,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	freatisch
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4587	Gemengd land-bouwbedrijf	2	MOL	Vismarkt z/n	13/07/2005	13/07/2025	900,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/3794	Teelt van granen en andere akker-bouwgewassen	2	MOL	Postel	11/09/2000	11/09/2010	0,00	10000,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	freatisch
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/2426	Groothandel in chemische pro-ducten	A	ARENDONK		9/07/1998	9/07/2018	11,00	2400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	niet-freatisch
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4583	Akkerbouw en tuinbouw	2	MOL	Bladelse heide z/n	13/07/2005	13/07/2025	450,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	onbekend

INFORMATIEF DOCUMENT

Deel-gebied	Code	Omschrijving activiteit via NACEBEL	klasse	gemeente	Ligging	Begindatum vergunning	Einddatum vergunning	Vergund dagde-biet (m³)	Vergund jaar-debiet (m³)	grondwater	regime
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/4584	Akkerbouw en tuinbouw	2	MOL	Kleine Reu-selse heide	13/07/2005	13/07/2025	450,00	5400,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	freatisch
SBZ-V De Ronde Put	ANT-gw2/3799	Akkerbouw en tuinbouw	2	MOL	Grensweg z/n	16/10/2000	16/10/2010	0,00	6750,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	onbekend
NVT	LIM-kl1/3397	Winning, zuive-ring en distributie van water	1	Lommel	Blekerheide z/n	16/12/2004	16/12/2024	25000,00	8000000,00	Kempens Aqui-fersysteem, freatisch, plaat-selijk semi-freatisch	semi-artesisch
NVT	ANT-gw1/398	Winning, zuive-ring en distributie van water	C	Herentals	Haenheuvel-straat 3, Herentals	15/02/2001	1/01/2019	17000,00	5475000,00	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	semi-artesisch
NVT	ANT-Z1004241	Winning, zuive-ring en distributie van water	C	Grobben-donk	Grobbendonk	25/06/1999	1/01/2019	22000	7300000	Centrale zanden van de Kempen, freatisch	semi-artesisch

INFORMATIEF DOCUMENT

Bijlage 8 - Landschapsecologie: theorie en principes

De landschapsecologie richt zich op de studie van de samenhang tussen enerzijds de abiotische en biotische processen op landschapsniveau en anderzijds de manier hoe de mens dit landschap mee vorm heeft gegeven.

De landschapsecologie integreert verschillende wetenschappelijke disciplines: de fysische geografie en de ecologie.

De fysische geografie bestudeert de niet-levende wereld: geologie, geomorfologie, bodemkunde en de waterhuishouding van het landschap. De ruimtelijke verspreiding van deze verschijnselen is een belangrijk onderzoeksonderwerp. Deze verschillende abiotische kenmerken en hun ruimtelijke configuraties stellen een eerste belangrijke basisvoorwaarde voor het functioneren van een habitat.

De ecologie bestudeert het geheel aan levenloze en levende natuur en bijhorende processen. De nadruk wordt gelegd op de functies die de verschillende componenten voor elkaar vervullen.

<u>De landschapsecologie integreert de ruimtelijke benadering van de fysische geografie met de functionele benadering van de ecologie.</u>

Een belangrijke ontwikkeling in de landschapsecologie was de aandacht voor versnippering van populaties in het landschap en dit geïnspireerd door de 'eilandtheorie'. Een wetmatigheid die vanuit deze theorie naar voren werd geschoven luidt: 'hoe groter het eiland, des te groter het aantal soorten' en 'hoe geïsoleerder het eiland des te kleiner het aantal soorten'. De eilandtheorie werd overgeheveld naar het vasteland, waar habitatplekken als eilanden in een voor een soort niet geschikte matrix ('zee') werden beschouwd.

Een belangrijk begrip is ook de 'netwerkpopulatie'. Verscheidene habitatplekken die voor de individuen van een welbepaalde soort onderling overbrugbaar zijn vormen samen een netwerk. Of habitatplekken onderling overbrugbaar zijn is soortafhankelijk. In dat verband wordt gesproken over de 'dispersieafstand'. Een individu van een soort met een kleine dispersieafstand kan enkel habitatplekken bereiken op korte afstand van de habitatplek waar het leeft.

In een netwerk zijn grotere en kleinere habitatplekken gelegen. Het voorkomen van één of enkele grote plekken, groot en goed genoeg voor een zogenaamde 'kernpopulatie', die slechts een geringe kans heeft om uit te sterven, verhoogt de overlevingskans van de totale netwerkpopulatie van de soort.

<u>1) Basiswetmatigheden in de landschapsecologie</u>

In de landschapsecologie wordt vertrokken van bepaalde wetmatigheden (zie onderstaande figuur) zoals:

- Een grote habitatplek is beter dan een kleine habitatplek;
- Een grote habitatplek is beter dan vele kleine habitatplekken;
- Onderling verbonden habitatplekken zijn beter dan niet verbonden habitatplekken;
- De configuratie van habitatplekken is des te beter naarmate de habitatplekken nauwer op elkaar aansluiten en onderling makkelijker bereikbaar zijn.

INFORMATIEF DOCUMENT

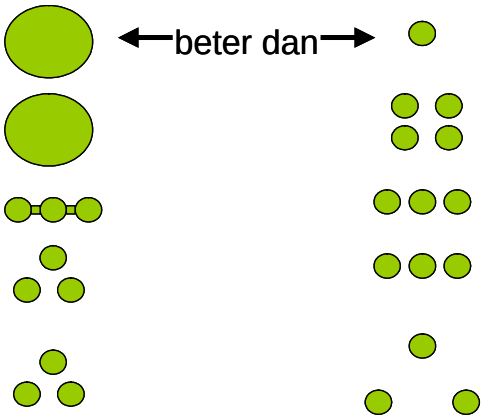

Figuur 0-34 Wetmatigheden in de landschapsecologie.

2) Metapopulatietheorie

Heel wat soorten en soortgroepen functioneren in West-Europa en in Vlaanderen in metapopulatieverband. Een metapopulatie van een soort is een verzameling van populaties, waarbij de onderlinge uitwisseling tussen de populaties de kans op uitsterven van de totale metapopulatie op lange termijn tot een minimum beperkt.

Vaak wordt hierbij onderscheid gemaakt tussen kernpopulaties en satelietpopulaties. Een kernpopulatie komt voor waar een ruime oppervlakte aanwezig is van het geschikte leefgebied van de soort. Kernpopulaties zijn de grootste populaties in een netwerk en de soort kan er elk jaar worden aangetroffen.

De satelietpopulaties zijn veel kleinere populaties, die niet afzonderlijk kunnen blijven bestaan op lange termijn. De habitat is er immers te klein om lange termijngaranties te beiden voor het voortbestaan van de soort. Doordat zij echter in verbinding staan met andere sateliet- en kernpopulaties, kunnen zij na een tijdelijk verdwijnen van de soort opnieuw gekoloniseerd worden. Omgekeerd kunnen zij na jaren van succesvolle voortplanting zorgen voor populatietoenames in andere satelietpopulaties of kernpopulaties. Essentieel voor het functioneren van een metapopulatie is dat de onderlinge uitwisseling tussen de kern- en de satelietpopulaties steeds mogelijk blijft. Dit kan doordat de kwaliteit van het tussenliggende landschap geleidelijke migratie toelaat tussen de populaties (via verbindingen en stapstenen) of doordat de afstand tussen de populaties direct overbrugbaar is voor de soort, zonder gebruik van stapstenen en verbindingslementen.

In het bijzonder in een zeer stek versnipperd landschap, zoals in de meeste regio's van Vlaanderen het geval is, is het van belang om bij het formuleren van doelen, rekening te houden met de randvoorwaarden voor het functioneren van metapopulaties van soorten.

3) Landschapsecologisch functioneren van soorten en soortgroepen, nuances op vlak van mobiliteit en schaalniveau

Het dient wel opgemerkt te worden dat soorten en soortgroepen onderling verschillen vertonen. Sommige soorten zijn meer gebaat bij het voorkomen van meerdere habitatplekken i.p.v. één grote habitatplek. Dit geldt bij voorbeeld in het bijzonder voor soorten die op microschaal van een heel complexe combinatie van abiotische en ecologische randvoorwaarden afhankelijk zijn. De kans dat op deze schaal – zelfs op natuurlijke wijze – iets fout loopt en het lokale uitsterven tot gevolg heeft is immers erg groot (bv. vroegtijdige droogte, laattijdige vorst, nauwelijks bloeien van een waardplant, etc.…). Ook de behoefte aan onderlinge verbondenheid van habitatplekken verschilt van soort tot soort. Over de grond kruipende soorten hebben meer behoefte aan continue corridors waarlangs andere habitatplekken kunnen worden bereikt. Vliegende soorten – zoals vlinders - behoeven eerder kleine habitatplekken tussen de grotere leefgebieden. Deze worden dan in het vakjargon 'stapstenen' genoemd. Vogelsoorten behoeven op het eerste zicht helemaal geen stapstenen noch corridors, hoewel alles weer afhangt van de schaal van het landschap dat we beschouwen. Op een grote schaal behoeven alle soorten tussenliggende leefgebieden.

INFORMATIEF DOCUMENT

Hieronder trachten we dit te illustreren met figuren die verschillende modellen voorstellen naargelang de beschouwde ideaaltypische soort.

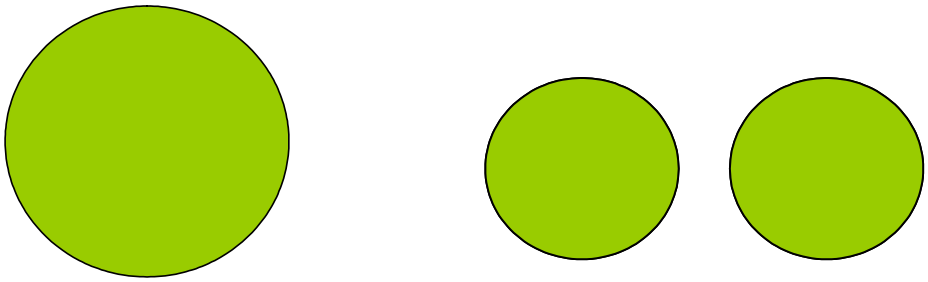

(a) Leefgebiedmodel voor soorten met grote territoria die zeer mobiel zijn: vogels; 1 of enkele grote kerngebieden.

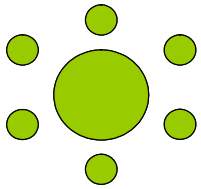

(b) leefgebiedenmodel voor kleinere soort, met kleinere ruimtebehoefte, kan zich verplaatsen over kleine afstanden door gebied dat geen typisch leefgebied is: vele vlindersoorten; kernpopulatie en meerdere satelietpopulaties. Wanneer dit model op een heel ruime landschapsschaal wordt toegepast (bv. schaal van een hele ecoregio), geldt dit type model ook voor bepaalde diersoorten met vrij grote territoria zoals een Kwartelkoning of Roerdomp.

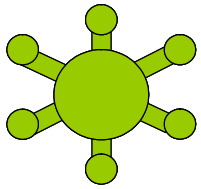

(c) leefgebiedenmodel voor kleinere soort, met kleinere ruimtebehoefte, kan zich moeilijk of niet verplaatsen door gebied dat geen typisch leefgebied is: vele amfibieënsoorten; kernpopulatie en meerdere satelietpopulaties, onderling verbonden.

Uit hoger staande tekst blijkt duidelijk dat het denken rond soorten een belangrijke plaats inneemt binnen de landschapsecologie. Niettemin zijn de principes die naar voren worden gedragen evengoed nuttig wanneer doelen worden geformuleerd op niveau van Europese habitattypes. Het is immers duidelijk dat het streven naar een goede of uitstekende staat van instandhouding voor het habitattype ook rekening moet houden met de soorten die aan het habitattype verbonden zijn (de habitattypische soorten).

<u>4) Concrete invulling van de verbeteropgaven op basis van de landschapsecologische principes en kenmerken van de habitattypische soorten.</u>

Als in een IHD-rapport tot de conclusie wordt gekomen dat habitattypes of soorten voor een verbeteropgave staan, dan helpen landschapsecologische overwegingen om te bepalen HOE en WAAR deze versterking dient te worden gerealiseerd.

De manier HOE in de behoefte van versterking moet worden voorzien, kan worden gespecificeerd via de drie V-termen:

1. Verbeteren (= werken aan kwaliteit);
2. Versterken (=uitbouwen van bestaande kernen);
3. Verbinden.

<u>'Verbeteren'</u> refereert naar het werken aan de kwaliteit van bestaande ecotopen. Dit wordt geïllustreerd in onderstaande figuur.

INFORMATIEF DOCUMENT

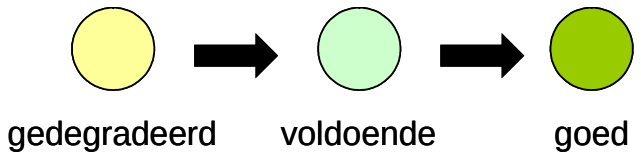

Omvorming is een term die in dit verband gebruikt wordt en waarbij specifiek wordt bedoeld dat niet habitatwaardige ecotopen door gericht beheer worden omgezet in Europese habitattypes. Voorbeelden zijn:

- Gericht beheer van Pijpestrootjesgraslanden om natte heiden te realiseren;
- Gericht beheer om populierenbossen om te vormen tot elzenbroekbossen.

Verbeteren is ook een belangrijk issue wanneer habitatvlekken of leefgebieden belangrijke vormen van verstoring vanuit hun omgeving zouden ondervinden (eutrofiëring, verdroging, geluidsverstoring, visuele verstoring, …). Bufferstroken omheen habitatvlekken kunnen bijdragen aan verbetering.

'Versterken' refereert naar de effectieve uitbreiding van bestaande habitatvlekken van Europese habitattypes of leefgebieden van soorten door aansluitend op deze gebieden actief nieuwe ecotopen te gaan creëren die resp. als habitattype of leefgebied gelden. 'Versterken' kan verschillende vormen aannemen. Naast het vergroten van bestaande habitatvlekken kan ook een habitatvlek worden bijgemaakt of kunnen rond een habitatvlek kleine nieuwe habitatvlekken worden gerealiseerd. Dit wordt geïllustreerd in onderstaande figuur.

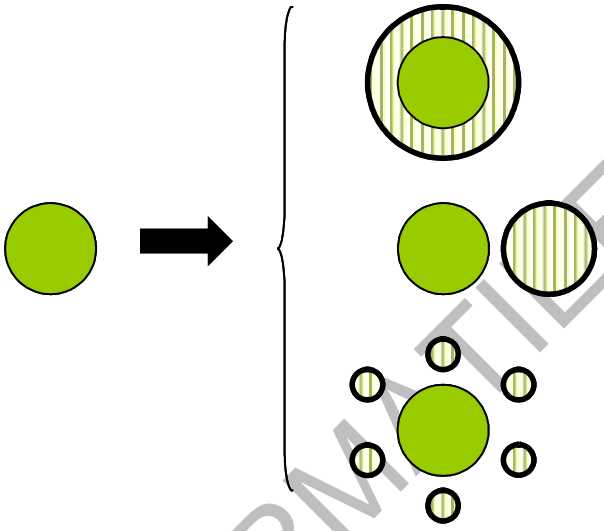

Vergroten is bijvoorbeeld een voor de hand liggende optie wanneer geïsoleerde boskernen – ingebed in een intensief landbouwlandschap - steeds kleiner blijken te zijn als het Minimum Structuur Areaal, dat het voorkomen van natuurlijke processen kan garanderen.

'Verbinden' refereert naar het overbrugbaar maken van naburige habitatvlekken / leefgebieden. Hierin kunnen twee verschillende mogelijkheden worden onderscheiden;

a. Werken met stapstenen;
b. Realisatie van ecologische corridors.

Dit wordt geïllustreerd in onderstaande figuur.

INFORMATIEF DOCUMENT

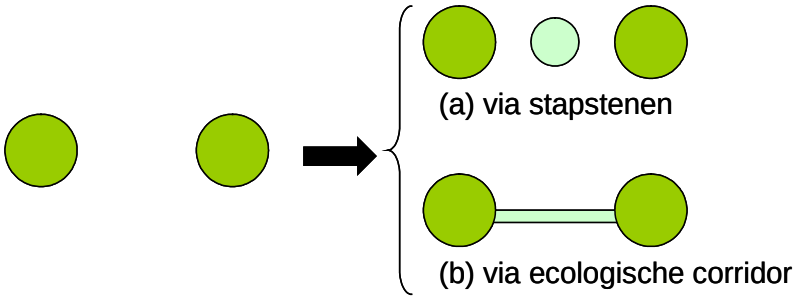

Het werken met stapstenen impliceert dus het overbrugbaar maken van habitatvlekken (leefgebieden) door in het weefsel tussen bestaande habitatvlekken nieuwe habitatvlekken te gaan realiseren. Werken met stapstenen is relevant wanneer in een richtlijngebied habitatvlekken voorkomen waar habitattypische vlindersoorten voorkomen (bv. Gentiaanblauwtje, Aardbeivlinder) die echter op een te grote afstand van elkaar gelegen zijn om overbrugd te kunnen worden.

De realisatie van ecologische corridors betekent dat er in het landschap duidelijk herkenbare, lijnvormige elementen tussen bestaande habitatplekken (leefgebieden) worden gerealiseerd. Aanleg van houtkanten of houtwallen om bossen met elkaar te verbinden doorheen een open landschap zijn het klassieke voorbeeld. Omgekeerd kunnen ook open corridors worden gerealiseerd in bossen om open landschappen (met habitattypes/leefgebieden van Europese soorten) met elkaar te verbinden.

De vraag WAAR versterking dient te worden voorzien hangt van verschillende factoren af:

1. Het ecologisch doel dat wordt nagestreefd en zijn ecologische en abiotische kenmerken/randvoorwaarden;
2. Maatschappelijke afwegingen.
3.

Het ecologisch doel:

Als het ecologisch doel is om de laatste populatie – vaak relictpopulatie genoemd - van een zeldzame amfibieënsoort te versterken dan spreekt het voor zich dat dit in de nabijheid dient te gebeuren van deze relictpopulatie. Zouden nieuwe leefgebieden vele kilometers van de relictpopulatie gerealiseerd worden, dan zouden deze niet bereikt kunnen worden. De eigenheid van de tot doel gestelde soort determineert dus al in hoge mate WAAR actie ondernomen dient te worden.

Ook de abiotiek van een gebied determineert in hoge mate WAAR welke habitattypes of leefgebieden tot stand kunnen komen. In feite hebben we het hier over de fysisch geografische component van de landschapsecologie. Nemen we als voorbeeld een vallei die omgeven wordt door heuvels met op de koppen arme zandeelgebiedronden en met op de hellingen een lemige ondergrond. Het spreekt dan voor zich dat versterking van uitgebreide natte ecotopen (broekbossen, moerassen, …) nergens kan gelokaliseerd worden dan in de vallei. Eiken-haagbeukenbossen worden bereikt op de hellingen van de heuvels. Voor eiken-berkenbossen en eiken-beukenbossen dienen de kansen gezocht op de koppen van de heuvels.

<u>Maatschappelijke afwegingen</u>

Vaak zijn er – gegeven een welbepaald ecologisch doel - verschillende ruimtelijke keuze mogelijkheden waarop de verbeteropgave kan wordt ingevuld. Belangrijk is te noteren dat de keuzes die worden gemaakt sturend kunnen werken op het ruimtebeslag dat samenhangt met het gestelde doel. In onderstaande figuur trachten we dit te illustreren.

INFORMATIEF DOCUMENT

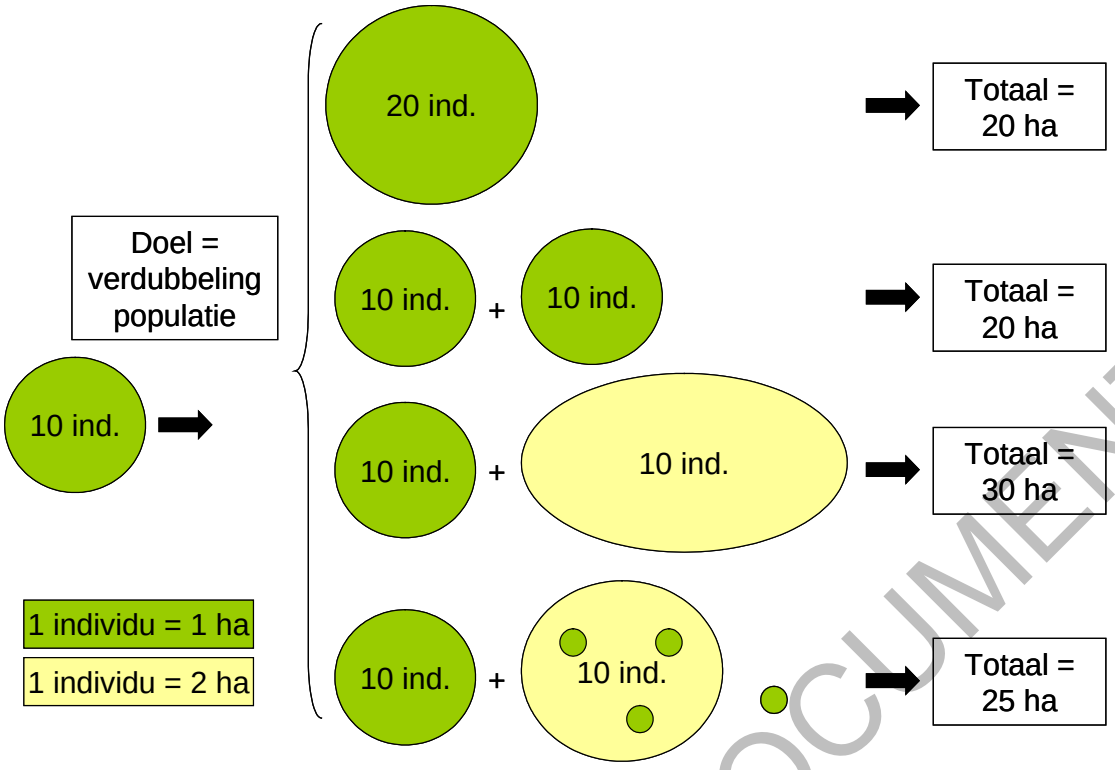

In de figuur wordt gewerkt met het hypothetisch voorbeeld van een soort die 1 ha behoeft voor 1 individu. 20 individuen worden voor het gebied tot doel gesteld, er zijn er nu 10. Om het doel te bereiken kan een leefgebied worden vergroot of er kan één worden bijgemaakt. Dit betekent al dat er verschillende ruimtelijke mogelijkheden, met elk hun ruimtelijke repercussies, zijn. Er kan ook voor gekozen worden om een deel van de doelstelling te realiseren in voor de soort suboptimale ecotopen of gebieden. Gezien hier echter lagere dichtheden worden bereikt (1 individu behoeft 2 ha i.p.v. 1 ha) is de ruimtebehoefte groter. Dit zou bv. het geval kunnen zijn als beslist wordt dat een deel van de doelstelling gerealiseerd wordt in een gebied met een andere hoofddoelstelling dan natuur (dus in multifunctionele ruimten).

Zoals duidelijk zal worden in de doelenformulering in dit hoofdstuk zullen ruimtelijke keuzes voor het bereiken van doelen niet altijd worden gemaakt. Doelen worden gelokaliseerd indien:

- Er geen andere ruimtelijke mogelijkheden zijn om het doel te realiseren;
- Er een voor de hand liggende verkiesbare mogelijkheid is om het doel te realiseren.

Voor andere doelen zullen verschillende mogelijke ruimtelijke scenario's naar voren worden gedragen. Hierop kan worden aangegrepen in het maatschappelijk debat over de vraag waar doelen gerealiseerd zullen worden.

INFORMATIEF DOCUMENT

Bijlage 9 - Afkortingen- en begrippenlijst

Afkortingen:

ANB: Agentschap Voor Natuur en Bos
BBP: Bekkenbeheerplan
DBBP: Deelbekkenbeheerplan
GEN: Grote Eenheden Natuur
GENO: Grote Eenheden Natuur in Ontwikkeling
INBO: Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek
IVON: Integraal Verwevings- en Ondersteunend Netwerk
MSA: Minimum Structuurareaal
NVBG: Natuurverbindingsgebieden
NVWG: Natuurverwevingsgebieden
N2000: Natura-2000
RBB: Regionaal Belangrijke Biotopen
SBZ: Speciale Beschermingszone
SBZ-H: Habitatrichtlijngebied - speciale beschermingszones in het kader van de Habitatrichtlijn
SBZ-V: Vogelrichtlijngebied - speciale beschermingszones in het kader van de Vogelrichtlijn
SGBP: Stroomgebiedbeheerplan
VEN: Vlaams Ecologisch Netwerk

Begrippen:

Agentschap Voor Natuur en Bos: Het Agentschap voor Natuur en Bos is het Agentschap van de Vlaamse Overheid dat instaat voor het beleid, het duurzaam beheren en versterken van natuur, bos en groen in Vlaanderen, samen met alle partners

Bekkenbeheerplan: Het bekkenbeheerplan bepaalt het integraal waterbeleid voor het desbetreffende bekken. Het is een beleidsplan dat tevens de voorgenomen acties, maatregelen, middelen en termijnen bepaalt om de doelstellingen ervan te bereiken. Het geeft nadere uitvoering aan de waterbeleidsnota en, in voorkomend geval, het toepasselijke stroomgebiedbeheerplan

Doortrekkende en overwinterende watervogels: Niet-broedende watervogelsoorten die regelmatig of occasioneel in internationaal belangrijke aantallen voorkomen in Vlaanderen en/of die opgenomen zijn op de Bijlage I van de Vogelrichtlijn

Integraal Verwevings- en Ondersteunend Netwerk: Voor de instandhouding, ondersteuning en versterking van de natuurkernen wordt voorzien in de afbakening van Natuurverwevingsgebieden. Zij vormen als het ware een beschermende jas voor de natuurkernen. Voor de verbinding van de verschillende natuurkernen worden natuurverbindingsgebieden afgebakend. Samen vormen deze gebieden het IVON: het Integraal Verwevings- en Ondersteunend Netwerk. In deze gebieden worden bijkomende kansen gegeven aan planten en dieren. Andere functies zoals landbouw, recreatie, bosbouw, wonen, … mogen hierdoor niet in het gedrang komen.

Grote Eenheden Natuur: Een grote eenheid natuur is een aaneengesloten gebied met hoge biologische waarde en hoge biologische potentie, waar de natuurfunctie bovengeschikt is aan de andere functies. Deze gebieden vormen samen met de 'Grote Eenheden Natuur in Ontwikkeling' het Vlaams Ecologisch Netwerk

Grote Eenheden Natuur in Ontwikkeling: Een grote eenheid natuur is een aaneengesloten gebied met minder hoge biologische waarde of een sterk versnipperde natuur met hoge waarde, maar steeds met een hoge biologische potentie. De natuurfunctie is bovengeschikt is aan de andere functies. Door geschikt beheer kan dit gebied evolueren naar een gebied met hoge biologische waarde. Deze gebieden vormen samen met de 'Grote Eenheden Natuur' het Vlaams Ecologisch Netwerk

INFORMATIEF DOCUMENT

Habitatrichtlijn: Richtlijn 92/43/EEG van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.
Deze richtlijn is gericht op het waarborgen van de biologische diversiteit door het in stand houden van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna op het Europese grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie.
Aan de lidstaten wordt opgelegd om speciale beschermingszones aan te duiden voor bepaalde habitats en soorten van communautair belang, die worden opgesomd in de Bijlagen I en II van de richtlijn. Deze zones worden Habitatrichtlijngebieden genoemd of, afgekort, SBZ-H (speciale beschermingszones in het kader van de Habitatrichtlijn)

Habitatrichtlijngebied: Zie Habitatrichtlijn

Habitats van de Bijlage I: Dit zijn de natuurlijke habitats van Bijlage I van het decreet Natuurbehoud waarvoor de aanwijzing van speciale beschermingszones vereist is (= Bijlage I van de Habitatrichtlijn)

Minimum Structuurareaal: de oppervlakte die noodzakelijk is om alle ontwikkelingsfasen van een bepaald bostype te kunnen omvatten

Natura-2000: Alle speciale beschermingszones (SBZ) samen vormen een Europees ecologisch netwerk, 'Natura 2000' genaamd. In deze Speciale Beschermingszones moeten deze Europees te beschermen soorten en habitats op een duurzame manier in stand gehouden worden, zo mogelijk in harmonie met de traditionele vormen van landgebruik waaraan hun aanwezigheid niet zelden te danken is. In Vlaanderen werden 104.888 ha speciale beschermingszone op basis van de Habitatrichtlijn en 98.423 ha op basis van de Vogelrichtlijn aangemeld bij Europa. Door de overlap vormt dit samen een netwerk van 166.187 ha

Natuurverbindingsgebieden: De natuurverbindingsgebieden worden aangeduid in die gebieden die van belang zijn voor de migratie van dieren en zelfs planten tussen de gebieden van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN). Vaak zijn ze lijnvormig of strookvormig. Ze bestaan vooral uit een aaneenschakeling van kleine landschapselementen zoals houtkanten en hagen, beken en poelen. Vleermuizen bijvoorbeeld volgen netwerken van hagen, bomenrijen en dergelijke terwijl ze 's nachts van hun slaapplaatsen naar hun jachtterreinen vliegen.
Het beleid van de overheid is er dan ook vooral opgericht om die verbindingsfunctie te bewaren en te verbeteren. Zo kan ze stimulerende maatregelen treffen om die kleine landschapselementen en kleine natuurelementen beter te onderhouden, te herstellen of opnieuw aan te leggen.
De afbakening en invulling van deze natuurverbindingsgebieden is de verantwoordelijkheid van de provincies

Natuurverwevingsgebieden:
In natuurverwevingsgebieden kan de natuur duurzaam in stand gehouden worden zonder dat dit zware gevolgen heeft voor andere functies zoals landbouw, bosbouw of recreatie. Deze functies verdringen op hun beurt de bestaande natuurwaarden niet. In natuurverwevingsgebieden is de natuur dus evenwaardig aan de andere functies. Voorbeelden hiervan zijn recreatiebossen, overstromingsgebieden, weidevogelgraslanden en kleinschalige landbouwlandschappen met verspreide, meestal kleinere natuurgebieden.
Vaak sluiten deze natuurverwevingsgebieden aan op de gebieden van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN). Door hun ligging vormen ze dan een buffer tegen nadelige invloeden van buitenaf voor de belangrijkere en/of kwetsbaardere gebieden van het VEN.
De natuurverwevingsgebieden vormen samen met de natuurverbindingsgebieden het Integraal Verwevend en Ondersteunend Netwerk (IVON)

Regionaal Belangrijke Biotopen: Biotopen die niet opgenomen zijn in de Bijlage I van de habitatrichtlijn maar die in Vlaanderen wel een bescherming genieten, ondermeer via de regelgeving rond het verbod en de vergunningsplicht voor vegetatiewijziging

Soorten van de Bijlage II: Dit zijn de dier- en plantensoorten van Bijlage II van het decreet Natuurbehoud die voorkomen in Vlaanderen (= Bijlage II van de Habitatrichtlijn)

Soorten van de Bijlage III: Dit zijn de Europees bedreigde plant- en diersoorten van Bijlage III van het decreet Natuurbehoud die over het hele grondgebied moeten worden beschermd (= soorten uit de bijlage IV van de habitatrichtlijn)

INFORMATIEF DOCUMENT

Soorten van de Bijlage IV: Vogelsoorten van Bijlage IV van het decreet Natuurbehoud waarvoor speciale beschermingszones moeten worden aangewezen (=Vogelsoorten uit de Bijlage I van de Vogelrichtlijn)

Speciale Beschermingszone: Zie Natura-2000

Vlaams Ecologisch Netwerk: De Vlaamse overheid neemt op dit moment tal van initiatieven voor het behoud en de ontwikkeling van onze omgeving. Om de open ruimte in de toekomst veilig te stellen, wordt door de Vlaamse overheid onder meer een Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) uitgetekend. Een geheel van de mooiste plekjes natuur in Vlaanderen waar de natuur extra beschermd wordt en gebruikers en eigenaars bijkomende middelen en mogelijkheden krijgen om mee te bouwen aan een natuur- en mensvriendelijke omgeving.
Het VEN vormt met haar grote aaneengesloten gebieden de ruggengraat van de toekomstige natuurlijke structuur (netwerken) in Vlaanderen. Het bestaat uit de Grote Eenheden Natuur (GEN) en Grote Eenheden Natuur in Ontwikkeling (GENO)

Vogelrichtlijn: Richtlijn 79/409/EEG van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand.
In 1979 zag een eerste Europese richtlijn inzake natuurbehoud het levenslicht: de Vogelrichtlijn. Deze richtlijn is gericht op de instandhouding van alle vogelsoorten die natuurlijk in het wild voorkomen op het Europese grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie. Zij heeft betrekking op de bescherming, het beheer, de regulering en de exploitatie van deze soorten.
Europa legt haar lidstaten op om speciale beschermingszones aan te duiden voor bepaalde soorten die worden opgesomd in Bijlage I van de richtlijn. Deze zones worden Vogelrichtlijngebieden genoemd of, afgekort, SBZ-V (speciale beschermingszones in het kader van de Vogelrichtlijn)

Vogelrichtlijngebied: Zie Vogelrichtlijn

INFORMATIEF DOCUMENT

Bijlage 10 – Literatuur

- ADRIAENS D., ADRIAENS T. & AMEEUW, G. (red.) (2008). Ontwikkeling van criteria voor de beoordeling van de lokale staat van instandhouding van de habitatrichtlijnsoorten. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek INBO.R.2008.35. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel i.o. van het Agentschap voor Natuur en Bos.

- ADRIAENS P. & AMEEUW, G. (red.) (2008). Ontwikkeling van criteria voor de beoordeling van de lokale staat van instandhouding van de vogelrichtlijnsoorten. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek INBO.R.2008.36. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel i.o. van het Agentschap voor Natuur en Bos.

- AMEEUW G., ADRIAENS P., DEVOS K., ADRIAENS D., ANSELIN A. & SPANOGHE G. (2008). Biotoopomschrijving en densiteiten van enkele oppervlaktebehoevende Europese Richtlijnsoorten in Vlaanderen. Advies van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek INBO.A.2008.191.

- ANONIEM (2006). Ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos, regio Neteland. Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. http://www2.vlaanderen.be/ruimtelijk/planningsprocessen/plpr_bg/agnas/docs/nete/ne_grs_en_UP_eindversie.pdf.

- ANONIEM (2009). Natuurreservaat de Zegge. Jaarverslag 2009. Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde, 57p.

- ARCADIS (2009). Toetsingskader voor het gewenste recreatieve medegebruik in bossen en natuurgebieden in functie van de ecologische draagkracht. In opdracht van het Agentschap voor Natuur en Bos.

- BAERT, P. (eindred.) (2007). Boomleeuwerik. Actieplan Lommel. GALS project. 101 p.

- BAL D. et al. (red.) (2001). Handboek Natuurdoeltypen. Rapport Expertisecentrum LNV nr. 2001/920, Wageningen.

- BAUWENS D. & CLAUS, K. (1996). Verspreiding van amfibieën en reptielen in Vlaanderen. De Wielewaal, Turnhout.

- BECKERS K., VERMEERSCH G., MAES D., ADRIAENS T., DE BEER D., DE KNIJF G., BOSMANS R., HENDRICKX F., JOORIS R., MAELFAIT J.P., VAN DEN BERGE K., VAN KEER K., VAN LANDUYT W. & VAN THUYNE, G. (2009). Een gericht natuurbeleid voor de prioritaire soorten in de provincie Antwerpen. Rapport INBO.R.2009.7. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel, i.o. van de provincie Antwerpen.

- DE BECKER P., JOCHEMS H. & HUYBRECHTS, W. (2004). Onderzoek naar de abiotische standplaatsvereisten van verschillende beekbegeleidende alno-padion & alnion incanae-gemeenschappen. Verslag van het Instituut voor Natuurbehoud 2004.17. Instituut voor Natuurbehoud, Brussel.

- DE KNIJF G. & ANSELIN, A. (1996). Een gedocumenteerde Rode Lijst van de libellen van Vlaanderen. Mededelingen van het Instituut voor Natuurbehoud, 4.

- DE KNIJF, G. (2008). Conservation status of the Natura 2000 species 1042 (*Leucorrhinia pectoralis*) for the Belgian Atlantic region, in: Paelinckx, D. et al. (Ed.) (2008). Conservation status of the Natura 2000 habitats and species. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, 2008(15).

- DE SAEGER S., PAELINCKX D., DEMOLDER H., DENYS L., PACKET J., THOMAES A. & VANDEKERKHOVE K. 2008. Sleutel voor het karteren van NATURA2000 habitattypen in Vlaanderen, grotendeels vertrekkende van de karteringseenheden van de Biologische Waarderingskaart, versie 5. Intern Rapport INBO.IR.2008.23. Instituut voor Natuur- en bosonderzoek, Brussel.

INFORMATIEF DOCUMENT

- DECLEER K., DEVRIESE H., HOFMANS K., LOCK K., BARENBURG, B. & MAES, D. (2000). Voorlopige atlas en Rode Lijst van de sprinkhanen en krekels van België. Werkgroep Saltabel in samenwerking met IN en KBIN, Brussel.

- DECLEER, K. (red.) (2007). Europees beschermde natuur in Vlaanderen en het Belgisch deel van de Noordzee. Habitattypen / Dier- en plantensoorten. Mededelingen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek INBO.M.2007.01, Brussel.

- DEVOS K., ANSELIN A. & VERMEERSCH G. (2004). Een nieuwe Rode Lijst van de broedvogels in Vlaanderen (versie 2004). In: VERMEERSCH G., ANSELIN A., DEVOS K., HERREMANS M., STEVENS J., GABRIËLS J. & VAN DER KRIEKEN, B. (2004). Atlas van de Vlaamse Broedvogels 2000-2002. Mededelingen van het Instituut voor Natuurbehoud IN.M.2004.23. Instituut voor Natuurbehoud, Brussel.

- DIENST DUURZAAM MILIEU- EN NATUURBELEID (2010). Provinciale Prioritaire Soorten Provincie Antwerpen. Provincie Antwerpen.

- DIDDEREN, K., P. F. M. VERDONSCHOT, B. P. F. M. J. M. KNEGTEL, A. A. BESSE-LOTOSKAYA (2009). Enquête beek(dal)herstelprojecten over de periode 1960-2008 en analyse van effecten van 9 voorbeeldprojecten. Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 1858, 78 blz., 131 fig., 15 tab., 9 ref.

- European Commission (1996). Beschikking van de Commissie van 18 december 1996 betreffende het informatieformulier voor als natura 2000-gebieden voorgestelde gebieden (97/266/EG). Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen.

- European Commission, deelgebied Environment (1999). Interpretation manual of European union habitats EUR 15/2

- HEUTZ G. & PAELINCKX D. (red.). (2005). Natura 2000 habitats: doelen en staat van instandhouding. Versie 1.0 (ontwerp). Instituut voor Natuurbehoud en AMINAL Afdeling Natuur, IN.O.2005.O3, Brussel.

- LEYSSEN A., DENYS L., PACKET J., SCHNEIDERS A., VAN LOOY K., LEYSSEN M., LOCK K., T'JOLLYN F., VANDENEUCKER T., VERCRUYSSE E., VRIENS L. & PAELINCKX D. (2008). Indicatieve situering van het Natura 2000 habitattype 3260, submontane en laaglandrivieren met vegetaties behorende tot het *Ranunculion fluitans* en het *Callitricho-Batrachion*. Versie 1.2, ontwerp. Intern rapport en digitaal bestand INBO.IR.2008.22. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

- MAES D. & VAN DYCK H. (1999). Dagvlinders in Vlaanderen. Ecologie, verspreiding en behoud. Stichting Leefmilieu/Antwerpen i.s.m. IN en Vlaamse Vlinderwerkgroep/Brussel.

- MEYNENDONK, J., AUBROECK B., SMETS W., HENDRICKX P. & INDEHERBERG M. (2008). Potentieonderzoek natuurcompensatiegebied Riebosserheide in het kader van de Russendorp zandontginning, januari 2009. ARCADIS Belgium i.o.v. SCR Sibelco, projectnummer 04006287, 64 p.

- MULLENDERS, W. & M. COREMANS (1964). Recherches palynologiques à la tourbière "De Moeren", à Postel (Campine belge). Acta geografica Lovaniensa 3 : 305-326.

- PAELINCKX D., DE SAEGER S., OOSTERLYNCKk P., DEMOLDER H., GUELINCKX R., LEYSSEN A., VAN HOVE M., WEYEMBERGH G., WILS C., VRIENS L., T'JOLLYN F., VAN ORMELINGEN J., BOSCH H., VAN DE MAELE J., ERENS G., ADAMS Y., DE KNIJF G., BERTEN B., PROVOOST S., THOMAES A., VANDERKERKHOVE K., DENYS L., PACKET J., VAN DAM G. & VERHEIRSTRAETEN M. (2009). Habitatkaart, versie 5.2. Indicatieve situering van de Natura 2000 habitats en de regionaal belangrijke biotopen. Integratie en bewerking van de Biologische Waarderingskaart, versie 2. Rapport en GIS-bestand INBO.R.2009.4. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

- PAELINCKX D. et al. (red.) (2009). Gewestelijke doelstellingen voor de habitats en soorten van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn voor Vlaanderen. Mededelingen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek INBO.M.2009.6. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

INFORMATIEF DOCUMENT

- PAELINCKX D., ADRIAENS D., LOUETTE G. & HOFFMANN M., 2009. Vergelijking van de gegevensbank habitatrichtlijngebieden met de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen (G-IHD). Advies van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, INBO.A.2009.66. Brussel, 53 pp.

- PANIS J. (2009). Methodiek voor het opstellen van de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten voor een Speciale Beschermingszone. Nota van het Agentschap voor Natuur en Bos, Brussel.

- POUWELS R., REIJNEN M. J. S. M., van ADRICHEM M. H. C. & KUIPERS H., 2007. Ruimtelijke condities voor VHR-soorten. WOT-werkdocument 57. Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, Wageningen.

- SEVENANT M., MENSCHAERT J., COUVREUR M., RONSE A., HEYN M., JANSSEN J., ANTROP M., GEYPENS M., HERMY M. & DE BLUST G. (2002). Ecodistricten: Ruimtelijke eenheden voor gebiedsgericht milieubeleid in Vlaanderen. Studieopdracht in het kader van actie 134 van het Vlaams Milieubeleidsplan 1997-2001 i.o. van AMINAL.

- STERCKX G. et al. (2007). Habitattypen bijlage I Habitatrichtlijn. In: Decleer, K. (red.). Europees beschermde natuur in Vlaanderen en het Belgisch gedeelte van de Noordzee. Habitattypen / Dier- en plantensoorten. Mededelingen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek INBO.M.2007.01, Brussel.

- STERCKX G., PAELINCKX D., DECLEER K., DE SAEGER S., PROVOOST S., DENYS L., PACKET J. WOUTERS J., DEMOLDER H., THOMAES A., VANDEKERKHOVE K., DE KEERSMAEKER L. (2007). Habitattypen Bijlage 1 Habitatrichtlijn, in: Decleer, K. (Ed.) (2007). Europees beschermde natuur in Vlaanderen en het Belgisch deel van de Noordzee: habitattypen: dier- en plantensoorten. Mededelingen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, 2007(1): pp. 59-359.

- T'JOLLYN F., BOSCH H., DEMOLDER H., DE SAEGER S., LEYSSEN A., THOMAES A., WOUTERS J., PAELINCKX D. & HOFFMANN M. (2009). Ontwikkeling van criteria voor de beoordeling van de lokale staat van instandhouding van de NATURA 2000-habitattypen. Versie 2.0. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek INBO.R.2009.46. In opdracht van het Agentschap voor Natuur en Bos. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

- VAN BRUSSEL, S. & J. LAMBRECHTS (2010). Concept omvorming van bos naar heide. ARCADIS Belgium i.o.v. stad Lommel, projectnummer 04/0007069, 64p.

- VAN DAELE T., DAMS J. & SALVADORE E. (2009). Moerasvegetaties Kleine Nete. In: DUMORTIER M., DE BRUYN L., PEYMEN J., SCHNEIDERS A., VAN DAELE T. & VAN REETH W.(red.). Natuurverkenning 2030. Natuurrapport Vlaanderen, NARA 2009. Mededelingen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, INBO. M.2009.7, Brussel.

- VAN LANDUYT W., HOSTE I., VANHECKE L., VAN DEN BREMPT P., VERCRUYSSE W. & DE BEER D. (2006). Atlas van de Flora van Vlaanderen en het Brussels Gewest. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Nationale Plantentuin van België & Flo.Wer.

- VAN LOOY K., WOUTERS J., SCHNEIDERS A., DENYS L., PACKET J., DECLEER K., ADRIAENS P. & VAN HOYDONCK G. (2008). Afstemming doelstellingen Integraal Waterbeleid (DIW-KRW) en Natura 2000. Ecologische vereisten beschermde habitattypen en soorten. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek INBO.R.2008.42. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

- VAN THUYNE G. (2007). Verspreiding van de Kleine modderkruiper in Vlaanderen (1996-2006). Gegevens verzameld in het kader van het 'Meetnet Zoetwatervis'. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

- VANDELANNOOTE A., YSEBOODT R., BRUYLANDTS B. & VERHEYEN R. (1998) Atlas van de Vlaamse beek- en riviervissen. Water-Energik-Vlario, Wijnegem.

INFORMATIEF DOCUMENT

- VANDERHAEGEN F., WILKIN N., VAN DEN BROECK S., VERCOUTERE B. en VANDEKERCKHOVE W. (2008). Ecohydrologisch onderzoek van het Vlaamse Natuurreservaat De Ronde Put en omgeving. LIN/AMINAL/AN/ANT/2004/EO/01/VNR-Ronde Put. Haskoning, 135 p.

- VERKEM S. & VERHAGEN R. (2000). Bescherming vleermuizen. RUCA.

- VERKEM S., DE MAESENEER J., VANDENDRIESSCHE B., VERBELEN G. & YSKOUT S. (2003). Zoogdieren in Vlaanderen. Ecologie en verspreiding van 1987 tot 2002. Natuurpunt Studie & JMM-Zoogdierwerkgroep, Mechelen & Gent.

- VERMEERSCH G., ANSELIN A., DEVOS K., HERREMANS M., STEVENS J., GABRIËLS J. & VAN DER KRIEKEN B. (2004). Atlas van de Vlaamse Broedvogels 2000-2002. Mededelingen van het Instituut voor Natuurbehoud, Brussel.

- VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ (2009). Landbouwgevoeligheidsanalyse: Rapport 34/ BE2100026. Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden.

- VMM (2009). 'Het bekkenbeheerplan van het Netebekken 2008-2013'

- VMM (2009). 'Het bekkenbeheerplan van het Benedenscheldebekken 2008-2013'

- VMM (2009). 'Zure regen' in Vlaanderen, Depositiemeetnet verzuring 2008.

- WOUTERS J. & DECLEER K. (in prep). PotNat, een model voor het inschatten van natuurpotenties in Vlaanderen. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

  - European Commission, deelgebied Environment (1999). Interpretation manual of European union habitats EUR 15/2

  - Europese Commissie, 1996, beschikking van de Commissie van 18 december 1996 betreffende het informatieformulier voor als natura2000-gebieden voorgestelde gebieden (97/266/EG). Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen

INFORMATIEF DOCUMENT